

GUIDE TO GOOD PRACTICES

“PREVENTING VIOLENCE AND PROMOTING
A SAFE SCHOOL CLIMATE”

PUBLISHED BY
A.C.E.I.

2026

GUIDE TO GOOD PRACTICES

“PREVENTING VIOLENCE
AND PROMOTING
A SAFE SCHOOL CLIMATE”

1st EDITION

Petrești
2026

EDITURA A.C.E.I.
LUCRARILE SIMPOZIONULUI NAȚIONAL „PREVENIREA
VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR”
GHID DE BUNE PRACTIC
(EDIȚIE ELECTRONICĂ – CD-ROM, 2026)
ISBN 978-606-95840-8-8

NOTA BENE:

Conținutul științific al lucrărilor cuprinse în acest volum, **corectitudinea numelor autorilor, originalitatea conținutului și respectarea drepturilor de autor** revin în totalitate în responsabilitatea autorilor.

PETREȘTI, 2026

REFERENȚI ȘTIINȚIFICI:

Conf univ. dr. TATIANA GRIBINCEA, UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO”,
BĂLȚI, REPUBLICA MOLDOVA

Conf univ. dr. SEBASTIAN CHIRIMBU, UNIVERSITATEA SPIRU HARET BUCUREȘTI

Lector univ.dr. RONAKKUMMAR PARMAR, CHILDREN S UNIVERSITY,
GANDHINAGAR- INDIA

Prof. dr. MONICA CEZARINA ILIE, DIRECTOR CCD DÂMBОВИȚA

Prof. dr. VASILICA BALERCA, METODIST ISJ NEAMȚ

Prof. dr. COSTINA VIOLETA MIRON, METODIST ISJ DOLJ

Prof. dr NICUȘOR DIACONU, DIRECTOR CLUBUL COPIILOR GĂEȘTI

Prof. AURORA SOLOMON, METODIST ISJ DÂMBОВИȚA

Prof. DANIELA ȘÎRBU, METODIST ISJ DÂMBОВИȚA

Prof. ERSAN PARLAK, ORDU - ÜNYE İLÇE MILLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
(ÜNYE DISTRICT DIRECTORATE OF NATIONAL EDUCATION)

COORDONATORI VOLUM :

Prof. drd. **ATENA ILIE**

Prof. drd. **FLORENTINA CIULEI**

Prof. drd **ELENA CHIFORIȘIN**

Director prof. **MARIANA DUMITRESCU**

Prof. **MOCĂIȚĂ MARIANA**

TEHNOREDACTARE:

Prof. dr **ELENA OPRESCU**

Prof. **SERKAN MUSTAFA AKYOL**

Prof. DRD. **ATENA ILIE**

COPERTA ȘI CONCEPT GRAFIC:

Prof. dr. **MARIUS CÎRJAN**

Prof. **HACI İSMAIL KILIÇ**

Prof. DRD. **FLORENTINA CIULEI**

PETREȘTI, 2026

DIMINUAREA EFECTELOR VIOLENȚEI ÎN FAMILIE PRIN ABORDAREA SISTEMICĂ

Tatiana GRIBINCEA

Doctor, conferențiar universitar,

Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți,

Republica Moldova

tgribincea04@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-0460-3146>

Rezumat

Articolul este dedicat studierii fenomenului violenței în familie. Încă din anii 1960, când a fost pentru prima oară identificat ca o problemă socială “modernă”, s-a scris foarte mult despre abuzul copiilor. Scriitori de specialitate au căutat să izoleze natura și cauzele abuzului și metodele specifice de prevenire și tratare a acestuia. Mult mai puțin s-a scris despre rolul specific al asistenților sociali și al autorităților locale în problema abuzului asupra copilului. Ei au fost criticați, uneori foarte aspru, într-o succesiune de anchete oficiale în ceea ce privește moartea copiilor asupra cărora s-au făcut abuzuri; copiii aflați în ocrotirea lor sau sub supravegherea lor..

Oricum problematica abuzului nu este pe deplin abordată în cărțile de specialitate datorită simplului fapt că este o problemă a cărei natură și definiție se schimbă de la an la an, datorită dilemelor cu care se confruntă asistenții sociali și ceilalți profesioniști în abordarea cazurilor de maltratare.

Chiar dacă nu este un fenomen nou, maltratarea este un fenomen care a reținut atenția de abia la sfârșitul secolului al XIX – lea. Până în acel moment, copiii erau considerați ca fiind o proprietate a părinților și constituiau o resursă economică, reprezentând o mână de lucru în plus. De atunci, în țările occidentale dezvoltate, a avut loc o redefinire culturală a reprezentării copilului. Copilul este perceput acum ca un „bun de consum afectiv”. El are o valoare afectivă și este perceput ca o garanție a unei relații afective privilegiate.

Termeni-cheie: abuz, maltratare, abuz fizic, abuz sexual, abuz emoțional, neglijare, exploatare prin muncă, intervenție de criză, echipă multidisciplinară, strategie, plan național, cadru legal, mecanisme de protecție, ordonanță, politici sociale, studiu de caz, colaborare interinstituțională.

Definirea relelor tratamente asupra copiilor poate porni de la omare varietate de concepții teoretice care, toate, iau drept punct comun de plecare înțelegerea abuzului ca fiind cauzarea intenționată a unei vătămări ce afectează sănătatea fizică sau psihică a copilului (*N. Frude, 1989*).

Definiția dată de dr. *Popescu și dr. Răduț* (1998) aduce ca și completare idea că abuzivă poate deveni și omiterea unor acțiuni, nu numai comiterea unor acte împotriva copilului: "maltratarea este orice formă voluntară de acțiune sau de omitere a unei acțiuni care este în detrimentul copilului și are loc profitând de incapacitatea copilului de a se apăra, de a discerne între ceea ce este bine sau rău, de a căuta ajutor și de a se autoservi" [4, p.3].

Abuzul de orice formă înseamnă profitarea de pe urma diferenței de putere dintre un adult și un copil, desconsiderarea personalității celui de-al doilea. El poate fi regăsit oriunde și oricând în istoria și în prezentul societății omenesti, în artă și literatură, în legendele omenești și în poveștile pentru copii. Abuzul înseamnă violența adultului împotriva copilului, fenomen care este prezent în realitatea noastră astăzi, mai aproape sau mai departe de căminul nostru, în funcție nu numai de valorile noastre, dar și de tradițiile pe care le urmărim în creșterea copiilor și de capacitatea noastră de a necontrola impulsurile [6, p. 94].

În continuare voi descrie cauzele celor mai frecvent întâlnite în cazurile de abuz și neglijare a copilului.

1. Probleme de dependență ale părinților

Modul în care dependența părinților afectează starea îngrijirii copilului variază. Unul sau amândoi părinții pot avea o problemă de dependență. Poate fi o problemă care se manifestă doar în weekend, un consum ocazional sau cronic, care merge mână în mână cu imaturitatea sau problemele emoționale. Când luăm ca punct de plecare definiția maltratării copilului este posibil ca dependența să joace un rol foarte mare. Problemele de neevitat ale celui cu consum abuziv, în majoritatea rolurilor sociale, duc foarte des la inversări de roluri în familie.

Se așteaptă de la un copil să acționeze ca un adult, în timp ce părinții au nevoie de îngrijire și beneficiază de atenția pe care ar fi trebuit să o primească copilul.

Când ambii părinți folosesc droguri, alcool sau au legături puternice cu persoane de acest gen, posibilitățile lor de dezvoltare în rolul de părinte sunt foarte limitate [5, p.18].

2. Factorii de stres din copilăria părinților

A fi un "părinte bun" presupune ca nevoile de bază să fie satisfăcute de timpuriu în viața copilului. Asta înseamnă nevoia de dragoste, grija, securitate și continuitate, dar nu conduce la o

creștere relativ stabile a atașamentului, a posibilităților de identificare, destrucțurarea propriei vieți. Pentru aceasta este nevoie de o lume care să-și poată defini limitele, să-și rezolve singure problemele mai mari sau mai mici din viața de zi cu zi fără a duce la stadii absurde de anxietate și vina la copil. Adesea simt o neîncredere atât în ei înșiși, cât și în cei din jurul lor. Mulți dintre ei se simt paralizați atât în sentimentele lor cât și în acțiuni, în timp ce alții sunt dominate de impulsuri.

În aceste cazuri părinții înșiși nu au primit o îngrijire afectuoasă care este o precondiție pentru a putea oferi dragoste și căldură copilului. *Stelle și Pollock* (1968) și *Olivier* (1965) au investigat modelul a trei generații în care s-a produs abuzul fizic și au descoperit lucruri similare.

O mare atenție a fost acordată părinților care nu împărtășeau sentimente ca grijă, dragostea sau simpatia. Înșiși părinții lor fuseseră exagerat de critici și severi și așteptau ca și copiii să poată îndeplini sarcini pe care nici ei nu le înțelegeau sau îndeplineau. Astfel, ei au transferat sarcini propriilor lor copii, care au devenit nesiguri și neîncrezatori în cei din jur. Mulți părinți care fuseseră expuși abuzului fizic și care au repetat acel mod de creștere sunt foarte înspăimântați în ceea ce privește pedeapsa. Ei apără cu putere dreptul lor nelimitat de a folosi forța fizică [3, p. 72].

Copiii abuzați deseori au nevoie de a fi încurajați de a se detașa de emoțiile negative care deja au devenit ca niște greutate insuportabile și imposibil de controlat, de comunicare, de însușire a metodelor de autocontrol a propriilor emoții și comportamente, de ajutor pentru a depăși depresiile și gândurile de suicid, de siguranță și nu în ultim rând ei au nevoie de satisfacerea necesităților primare de hrană și îmbrăcăminte fân cazul neglijării) [2, p.74].

Reieșind din practica psihologilor victima abuzului poate poseda următoarele consecințe clasificate sub trei aspecte:

1. Tipul de portret
2. Consecințe
3. Portretul fizionomie:

Ochii încercănați, privire tristă și foarte retrasă, leziuni ale corpului sau a feții; mers șchiopătând sau fracturi dese ale oaselor; retard fizic sau retard mintal în dezvoltare, dezvoltare fizică generală slabă [4, p. 67].

Portret psiho-comportamental:

Retragere socială, prezența sentimentului izolării sociale și singurătății; stare de nesiguranță în ziua de mâine; multitudine de gesturi cu caracter sexual: imită acte cu conotație sexuală, masturbare; sentimentul de culpabilitate accentuat; distanțarea față de unul dintre părinți sau de

abuzator; bagaj de cunoștințe redus, vocabular sărac; imaturitate socială; nefrecventarea școlii sau a grădiniței, nu știe să citească și să scrie la o vârstă de 9-13 ani; prezența mecanismelor de apărare; comportare necorespunzătoare vârstei: fie că se comportă ca „adultul casei”, este încărcat cu foarte multe responsabilități percepându-le ca fiind normale, sau o altă latură - comportament infantil, în care persistă jocul cu păpușile la o vârstă mare; minciună; acuze somatoforme și probleme fiziologice: enurez (nereținerea urinei), encomprez (nereținerea calului), deficiențe de auz, de vorbire; pierderea apetitului; imagine de sine neclară, nedeterminare, indecizie, complex de inferioritate; comportament discordant; lipsa capacității de concentrare, volum al memoriei redus, gândire lentă; nevoia de securitate, de suport; tulburări de somn (adoarme greu se trezește des); simțul umilinței datorită autoaprecierii și heteroaprecierii neadecvate, se comportă ca un tiran ce șantajează alte persoane; copilul se joacă de unul singur, reacționează cu răspunsuri obraznice sau cu lacrimi [2, p.17].

Portretul psiho-emoțional:

Regres accentuat; timiditate, anxietate stabilă mărită; tristețe profundă pe care o inspiră celor din jur; sentiment de nefericire; imaturitate afectivă; emoții nediferențiate, instabilitatea sentimentelor; furie, ostilitate și agresivitate, agitație; retras, tăcut, disperat, prezența angoasei, neliniște; capacitate redusă de control, labilitate emoțională; pendulează între două extreme: încercarea de a nu se exterioriza în prezența abuzatorului și deschiderea / descătușarea -caracterizată prin comportament fără cenzură, eliberat de orice restricții, în celelalte medii; vulnerabilitate, fragilitate; nevoia de afectivitate mărită; negativism; rezistență scăzută la frustrare cu consecințe hetero și autoagresive.

Drept concluzie putem afirma că copilul, care posedă mai multe trăsături specifice fiecărui tip de portret, descris mai sus, poate fi potențială victimă a abuzului și neglijării [7, p. 47].

Rețeaua de relații sociale este importanța pentru rezolvarea adecvată a problemelor în situații de criza. Apartenența la un sistem de relații este decisivă pentru ieșirea din situațiile de criză. Oamenii aflați în criza își rezolvă problemele în moduri neadecvate atunci când resursele de care dispun, inclusiv cele ale rețelei de relații sociale, au fost depășite de dificultatea problemei.

O rețea de relații sociale deficitară, așa cum se întâlnește ea în mediul urban, este asociată cu sănătatea mintală deficitara, atât la părinți cât și la copii. Există astfel o relație între gradul de urbanizare și numărul de copii traînd sub stadiul minim de viață. În comunitățile caracterizate de o densitate mare a populației, problemele sociale sunt mult mai numeroase și mai serioase în comparație cu cele din comunitățile cu o densitate medie a populației. Deosebirea nu este neaparat între oraș și sat, ci mult mai probabil între gradele de funcționabilitate ale rețelei de relații sociale [3,p.45].

Relațiile sociale ale copilului și ale părinților afectează în mod direct și indirect dezvoltarea copilului. Relațiile sociale acționează ca un filtru în interacțiunea dintre copil și societate. Influența familiei asupra dezvoltării sociale a copilului poate fi minimizată prin relațiile sociale extinse.

Rețeaua de relații sociale poate proteja indivizii față de efectele stresului, inclusiv de stresul financiar și este de importanță deosebită pentru dezvoltarea copilului. Speranțe că există oameni care vor ajuta și proteja, crează securitate și atașament și va contribui la dezvoltarea identității, atât la copii cât și la părinți.

De asemenea, rețeaua de relații sociale este importantă pentru rezolvarea adecvată a problemelor în situații de criză. Uneori apartenența la un sistem de relații este chiar decisivă pentru ieșirea din criză. Oamenii aflați în criză își rezolvă problemele în moduri neadecvate atunci când resursele de care dispun, inclusiv cele ale rețelei de relații sociale, au fost depășite de dificultatea problemei.

Famiiliile care-și neglijează copiii nu au parte de rețeaua de prieteni și rude de care celelalte famiili sunt dependente pentru a-și crește copiii. Singurătatea și izolarea sunt ele însele asociate cu abuzul. Când îngrijirea dată de părinți este deficitară, legăturile sociale devin deosebit de importante. Existența unui adult din afara familiei de care copilul să se poata atașa poate fi asociată pentru modul cum va supraviețui maltratării.

Crittenden (1985) a studiat legătura dintre rețeaua de suport social și dezvoltarea copiilor și a identificat trei tipuri de modele de legături:

- 1) stabile, deschise și cooperante;
- 2) stabile, închise și retrase ;
- 3) instabile, deschise și ostile similare unei familii “prizoniere”.

A fost descoperită o relație între aceste modele și securitatea și atașamentul copilului. **Primul model** caracterizează legăturile familiilor în care îngrijirea era destul de bună și

atașamentul sigur. Prietenii erau de lungă durată. În plus aveau cațiva prieteni noi. Contactul cu prietenii erau des, iar cu familia sporadic. Primeau susținere emoțională și ajutor afectiv atât de la prieteni cât și de la familie. Trăiau sentimentul că pot avea încredere cel mai mult în persoanele din rețeaua lor de relații sociale

Al doilea model: legăturile stabile închise și retrase caracterizează familiile în care copilul expus la neglijare. Prietenii erau de scurtă durată, iar contactele cu prietenii erau puține. Aceste

familiei aveau deseori contact cu rudele. Erau extrem de dependenți sau independenți de rude, prieteni sau profesioniști și erau nesatisfăcuți pentru că aceștia nu puteau avea încredere în el.

Al treilea model: instabil, deschis și ostil caracterizează familiile în care copiii au fost expuși atât la abuz cât și la neglijare. Prietenii au fost de scurtă durată. Au avut contacte frecvente atât cu prietenii cât și cu rudele. Au primit ajutor limitat din partea rudelor, deloc sau foarte mult ajutor din partea prietenilor. și ei erau de asemenea, relativ nesatisfăcuți pentru că nu puteau avea încredere în rudele lor.

Killen (1997) a evidențiat două dimensiuni importante în înțelegerea maltratării:

1) rețeaua de relații sociale limitată sau absența acesteia.

2) rețea de relații sociale supradimensionată.

În ambele modele familiile au relații mai mult sau mai puțin conflictuale cu legăturile din rețea.

1) Rețea de relații sociale limitată sau absența acesteia.

Multe din familii au avut contacte de lungă durată cu serviciile sociale și de sănătate. Acestea le afectează relația cu rețeaua. Dependența de rețeaua profesionistă și lipsa unor legături sociale rămâne limitată, în timp ce cea profesională crește. Aceasta situație duce atât la o viitoare “etichetare” cât și la conducerea respectului de sine și contribuie mai mult la creșterea izolării.

Părinții cu tendințe paranoice, probleme emoționale și părinții cu boli psihice sociale tind să își evite legăturile și îngreunează contactul copiilor cu ele. Copiii pierd ocazia de a testa realitatea, lucru foarte important pentru copiii cu părinți care au o percepție distorsionată a realității.

2) Rețea de relații social supradimensionată.

Acest tip de rețea este des întâlnită în cazul familiilor abuzive. Acestea tind să fie deschise și instabile, deseori le vor lipsi granițele clare.

Rețelele cu legături multe, supradimensionate, solicită un efort economic mai mare și pot agrava dificultățile economice ale părinților. Coeziunea grupului este menținută doar din punct de vedere material, fără suport emoțional practic. Este vorba aici de grupurile în care se consumă alcool sau alte substanțe, iar resursele financiare ale familiei, menite să asigure copilului nevoile de baza, sunt epuizate rapid.

Rețeaua de legături sociale joacă un rol central în funcționarea familiei și în creșterea copiilor.

Mai mult, ea poate fi privită ca o resursă a familiei fără a uita însă ca modelele și contactele acesteia pot fi distructive. Relațiile pot fi și o resursă dar și o piedică. Deseori familiile care își maltratează copilul le lipsesc relațiile bune, au cercuri sociale supraîncărcate sau au conflicte importante în relația cu ele. Copiii supraviețuiesc cel mai bine maltratării dacă au un atașament sigur față de o persoană adultă din rețea, din afara familiei [3, p.198-199].

Măsurile care au fost luate de către reprezentanții compartimentului pentru copilul abuzat, neglijat, exploatat au fost următoarele: identificarea, evaluarea inițială și preluarea cazurilor de copii abuzati, neglijati și exploatați, evaluarea detaliată, comprehensivă și multidimensională a situației copilului și familiei sale, inclusiv a posibilului făptuitor. De asemenea, planificarea serviciilor specializate și de sprijin, precum și a altor intervenții necesare pentru reabilitarea copilului, inclusiv servicii sau intervenții adresate familiei și posibilului făptuitor, furnizarea serviciilor și a intervențiilor. La această categorie de măsuri intră: asistarea copilului și familiei în obținerea și utilizarea serviciilor necesare și declanșarea, la nevoie, a unor proceduri legale, monitorizarea și reevaluarea periodică a progreselor înregistrate, a deciziilor și a intervențiilor specializate. Ultima etapă a planului de intervenție este etapa de încheiere sau etapa finală a procesului de furnizare a serviciilor și intervențiilor specializate pentru copil și familie.

CONCLUZII

În zilele noastre, agitația, instabilitatea, inconsecvența vieții de familie de zi cu zi sunt tot mai mari la nivelul tuturor segmentelor societății noastre. Trăim vremuri în care familiile sunt asaltate de probleme financiare, în care ambii părinți lucrează amândoi, sau, mai grav, nu lucrează nici unul. Copiii tot mai des sunt lăsați de capul lor sau în grija televizorului care nu întotdeauna are un rol educativ; familii cu un singur părinte sunt din ce în ce mai multe, toate acestea ducând la o erodare a grijii și educației.

Este nevoie de ordine și perseverență în modul de viață, de educație; copiii au nevoie de autoritate, dar și de dragoste – îmbinate într-o abordare totală. Copiii au nevoie de apreciere pozitivă, ei nu pot trăi fără dragoste – „cupele lor de dragoste” nu trebuie să fie goale.

Dacă vrem ca și copiii noștri să rămână cu picioarele pe pământ – trebuie să așezăm responsabilitatea pe umerii lor. Cele mai prețioase cadouri pe care le putem oferi copiilor sunt rădăcinile responsabilității și aripile independenței. Un aspect foarte important este – învățarea din timp a valorilor.

E dureros să te confrunți cu situații în care copii suferă, iar părinții nu sunt în stare să le ofere îngrijire și siguranță. Acestea toate ne afectează emoțional, ar putea evoca în noi sentimente puternic

contradictorii, ne-ar putea face să închidem ochii în loc să ne ajute să vedem gradul și dimensiunea maltratării. Prin faptul că nu ne confruntăm cu realitățile respective noi părăsim în același timp atât copii cât și părinții cu toate că prin aceasta s-ar putea să nu ne simțim mai ușurați. Totuși, ne situăm în mijlocul unui proces de recunoaștere atâta timp cât sunt luate în seamă calitatea și consecințele maltratării. Datorită unei reconsiderări din ce în ce mai accentuate a abuzului, apare și nevoia de a clarifica și adesea de a modifica atitudini precum și de a dezvolta noi căi de lucru care sunt nu odată diferite de cele pe care le-am gândit și în care am crezut înainte.

Chiar și în cazul în care maltratarea este evidentă se poate spune că a transmite părinților propria îngrijorare a asistentului este o provocare atât pe plan emoțional cât și profesional. Aceasta ar putea stârni reacții puternice nu numai la părinți, ci și în cadrul mediului social din care fac parte în cadrul rețelei profesionale a asistenței sociale precum și în largă societate.

În cazul incapacității de a observa și de a înțelege maltratarea nu este vorba doar de o luptă de cunoștințe, dar și de propriile noastre sentimente față de aceasta. Din această cauză voi încerca să mă ocup mai larg de sentimentele pe care le produce maltratarea, precum și mecanismele pe care le folosim pentru a face față acestui domeniu.

Nu este suficient să fii capabil de a înțelege modul în care se desfășoară procesul maltratării în practică, ci și să-ți înțelegi propriile sentimente și atitudini legate de acest proces. Este necesar, de asemenea, a înțelege care sunt factorii ce duc la maltratarea copilului, care sunt condițiile și situațiile care ar putea facilita aceasta.

Noi trebuie să înțelegem interacțiunile din cadrul familiei, resursele acesteia precum și resursele sistemului din care face parte. Una din cele mai mari provocări căreia trebuie să-i facem față este aceea de a fi în stare să evaluăm cazul în care există resurse suficiente pentru a începe operația de a clădi în cadrul familiei, precum și în cadrul rețelei din care face parte astfel încât să putem contribui la crearea unui loc securizat în familie.

Rezolvarea problemelor de maltratare se cere abordarea complexă a familiei și a relațiilor sociale.

Succesul intervenției nu depinde doar de abilitatea asistentului social de a utiliza metodele, ci și de existența unui cadru formal care să susțină interesele copilului față de cele tuturor celorlalte persoane implicate în situația imediat ce suspiciunea de abuz se dovedește a fi întemeiată și să asigure efectuarea neîntârziată a tuturor procedurilor de colectare de informații. În cazul în care investigarea va dovedi relele tratamente ale copilului, succesul evaluării nu se va putea măsura doar prin acuratețea

informațiilor obținute ci și prin modul în care ea se va înscrie în ansamblul procesului de intervenție în sprijinul copilului.

Necesitatea intervenției cât mai timpuriu în caz de maltratare este vădită și cere încadrarea în diminuarea factorilor și condițiilor favorizante a întregii societăți. Dacă ea ne va scăpa astăzi din vedere, mâine vom avea o generație de tineri predispuși de a supune relelor tratamente alți copii, alte victime.

RECOMANDĂRI

Societatea noastră este dominată de violență, studii întregi fiind dedicate analizei acestui fenomen, specialiștii încercând să determine cauzele și soluțiile acestui flagel atât de răspândit în civilizația noastră. Nici o formă de violență nu poate fi acceptată, însă cea mai grea de controlat sau de prevenit e violența în familie. Copilul rămâne prins în aceste medii abuzive fiind victimă directă sau indirectă a actelor de violență.

Efectele nefaste ale violenței în familie asupra dezvoltării și integrării psiho-sociale a copilului au fost confirmate în cercetarea prezentă-

În scopul diminuării acestor efecte propunem următoarele recomandări:

I. Prevenirea și asistența cazurilor de violență față de copii

Prevenirea fenomenului violenței față de copii trebuie abordată ca un ansamblu de politici, măsuri și tehnici care vor viza reducerea acestei probleme în România. Procesul de prevenție trebuie să aibă o continuitate în timp și să poarte un caracter multidisciplinar atât la nivel național, cât și la nivel local.

În baza constatărilor studiului dat, pot fi recomandate ca strategii eficiente de prevenirea violenței față de copil în familie următoarele:

Diversificarea și dezvoltarea formelor de sprijin familial pentru a aborda cauzele violenței față de copii, de exemplu, vizite la domiciliu din partea medicilor în perioada prenatală și postnatală, asistența socială comunitară; prevenirea șomajului în rândul familiilor cu copii; instruirea părinților; indemnizații pentru familii sărace etc.;

Dezvoltarea serviciilor comunitare destinate copiilor și părinților, acestea ar putea include centre de zi pentru copii din familii în situații de risc, servicii de consiliere pentru părinți, servicii de re-socializare pentru copii, etc.;

Elaborarea mecanismelor de identificare și raportare a cazurilor de abuz și neglijare și educația privind aceste mecanisme, în acest fel cazurile vor putea fi identificate și se va oferi asistența necesară.

II. Schimbarea atitudinilor față de fenomenul violenței față de copii în societate

Lipsa insuficiența informațiilor privind indicatorii și consecințele diferitor forme de abuz, modalitățile de raportare a cazurilor de violență descoperite, rolul serviciilor și al specialiștilor în asistența acestor cazuri, acceptarea rolurilor sociale tradiționale, precum și competențele insuficienteale părinților și pedagogilor în disciplinarea nonviolentă a copiilor sunt factori evidenți în generarea și perpetuarea violenței față de copii.

Astfel, se recomandă să se întreprindă acțiuni speciale de informare și schimbare/formare de atitudini față de fenomenul vizat, sub forma unor campanii de informare și sensibilizare, programe informaționale, organizate la nivel național, cu caracter continuu, în următoarele domenii:

III. Consolidarea capacităților resurselor umane

Pornind de la ratele îngrijorătoare de incidență a abuzurilor față de copii înregistrate în acest studiu, de asemenea ținând cont de faptul că părinții și-au exprimat rezerve vizavi de eficiența intervenției specialiștilor în aceste cazuri, considerăm oportun să recomandăm:

Elaborarea și implementarea modulelor de formare profesională și continuă a resurselor umane în domeniul drepturilor copilului, violenței față de copii, identificării și prevenirii timpurii a cazurilor de violență pentru psihologi, asistenți sociali, polițiști, medici, juriști, pedagogi.

Asigurarea profesioniștilor cu instrumente și proceduri de prevenire, identificare și asistență a copiilor și familiilor aflate în situații de risc și/sau maltratare.

Elaborarea și aplicarea unei proceduri clare de raportare și înregistrare a cazurilor de violență împotriva copiilor.

IV. Îmbunătățirea calităților parentale

Părinții maturi sunt capabili să le permită celorlalți să facă greșeli sau să procedeze eronat și să nu-i condamne pentru un astfel de comportament.

Un bun părinte rămâne flexibil în idei, e deschis la schimbare și nu are idei fixe despre ceilalți.

E bine să promovezi un comportament pozitiv. Copiii devin ceea ce ne așteptăm noi să devină. Fiți foarte clari, atunci când îi complimentați sau îi ridicați în slăvi. Lăsați copiii să cunoască exact ce fel de comportament, acțiuni sau cuvinte vă plac.

Fiți foarte clari în ceea ce privește regulile și expectațiile dumneavoastră. Oferiți copiilor o opțiune, în afară de cazul în care e o problemă de siguranță personală sau sănătate, când e implicată agresiunea sau când dumneavoastră ca adult decideți că situația necesită o acțiune promptă. Demonstrați-vă încrederea în ei, folosind afirmații scurte, clare, pozitive. Folosiți un ton care să arate că așteptați, din partea lor, să răspundă cerințelor.

Fiți corect și consecvent. Faceți față provocărilor într-o manieră calmă. Țineți cont de vârsta copilului și de comportamentul său „normal” pentru această vârstă. Învățați despre stadiile de dezvoltare ale copiilor și nevoile ce-l însoțesc, de natura fizică, socială, emoțională și intelectuală.

Nu este târziu de a schimba atitudinile parentale deoarece la această vârstă personalitatea copiilor este încă flexibilă și se poate modela.

BIBLIOGRAFIE

1. Balahur, D. Protecția drepturilor copilului ca principiu al asistenței sociale. București: All Beck, 2001. 154 p.
2. Miftode, V. (coord.). Populații vulnerabile și fenomene de automarginalizare. Iași: Lumen, 2002. 188 p.
3. Neamțu, G. Tratat de asistență socială. Iași: Polirom, 2004. 1024 p.
4. Pardek, J.; Oates, T. Child Abuse and Neglect: Theory, Research and Practice.
5. București: Sper, 2001. 280 p.
6. Popescu, V.; Radut, M. Copilul maltratat. Cluj Napoca: Hiparion, 1998. 420 p.
7. Roth - Szamoskozi M. Protecția copilului, dileme, concepții, metode. Cluj Napoca: Presa Universitara Clujeana. 1999. 274 p.
8. Spînu, M. Introducere în Asistența socială a familiei și Protecția Copilului. Chișinău: Polirom, 1998. 248 p.

INTEGRATING THE INTERSECTIONAL PERSPECTIVE INTO POLICIES AND PRACTICES RELATED TO THE DISCRIMINATION IN EDUCATION

Sebastian Cristian **CHIRIMBU**

Conf.univ.dr., Institutul de Cercetări, Politici și Evaluare în Educație APDP/
Facultatea de Psihologie și Științele Educației USH

Abstract

Discrimination represents a complex social phenomenon that affects individuals in multiple areas of life, including education, the workplace, healthcare services, the justice system, and the online environment. In the educational context, discrimination may significantly influence students' academic performance, emotional well-being, and social integration. The present study emphasizes the importance of the intersectional approach in understanding discrimination in education, highlighting the fact that individuals may simultaneously experience multiple forms of marginalization based on race, gender, ethnicity, social class, disability, or other personal characteristics.

The paper explores how these intersecting identities shape students' educational experiences and demonstrates that discrimination cannot be analyzed solely through a single dimension of identity. Special attention is given to vulnerable groups, including students from disadvantaged socio-economic backgrounds, ethnic minorities, and students exposed to bullying and social exclusion. The study also underlines the role of educational institutions in promoting equal opportunities, inclusive practices, and positive educational relationships.

Furthermore, the research discusses the impact of discrimination and bullying on students' emotional development, self-esteem, learning motivation, and social adaptation. The importance of didactic communication, empathy, respect, and emotional support within the educational process is emphasized throughout the analysis. Teachers are presented as essential agents in preventing discrimination, promoting diversity, and creating a safe and supportive school climate.

The study concludes that integrating the intersectional perspective into educational policies and practices contributes to the development of a democratic, inclusive, and equitable educational system. Schools must encourage authentic communication, intercultural dialogue, and respect for diversity in order to support the intellectual, emotional, and social development of every student.

Keywords: Intersectionality, Educational Discrimination, Inclusive Education, Bullying, Didactic Communication.

Discrimination can be observed in a variety of contexts, including the workplace, education, healthcare services, the justice system, and the online environment. It may take different forms, such as unequal treatment in recruitment and promotion processes, workplace harassment, discrimination in school or university admission processes, unfair treatment in healthcare services, discrimination in law enforcement, and online hate speech. Recognizing and becoming aware of these manifestations is essential in order to take effective measures against discrimination and to promote a more equitable and inclusive social environment.

The intersectional approach in the study of discrimination in education helps us understand how different personal characteristics, such as race, gender, social class, and ethnicity, intersect and contribute to individual experiences of discrimination. Examples of intersectionality in educational discrimination highlight how women of color may encounter specific barriers related to both gender and race, while students from low-income families and ethnic minorities may be affected by discrimination based on social class and ethnicity. Recognizing these intersections is essential for developing educational policies and practices that promote equal opportunities and access to quality education for all students.

Discrimination is a multifaceted issue and can manifest itself in various contexts of everyday life. From the workplace to education, healthcare services, the justice system, and even the online environment, discrimination can take many forms and may have significant consequences for individuals and communities. Unequal treatment in recruitment and promotion, workplace harassment, discrimination in school or university admission processes, unfair treatment in healthcare services, discrimination in law enforcement, and online hate speech are only a few examples of the ways in which discrimination can affect individuals.

Recognizing and becoming aware of these manifestations of discrimination are essential steps in taking effective action against them and in promoting a more equitable and inclusive social environment. It is important to educate ourselves and become aware of the negative impact discrimination has on individuals and on society as a whole.

The intersectional approach to the study of discrimination helps us better understand how different personal characteristics intersect and contribute to individual experiences of discrimination. This perspective acknowledges that a person may be affected by several forms of discrimination simultaneously, which can overlap and intensify one another. Therefore, discrimination cannot be analyzed solely in simple terms such as gender or race; instead, we must understand how these characteristics interact and influence individual experiences.

Examples of intersectionality in educational discrimination shed light on situations in which women of color or students from disadvantaged socio-economic backgrounds may be specifically affected. For example, women of color may face barriers related to both gender and race in access to education and career opportunities. At the same time, students from low-income families and ethnic minorities may experience discrimination based on social class and ethnicity, which may limit their chances of reaching their academic and professional potential.

Recognizing these intersections is essential for developing educational policies and practices that promote equal opportunities and access to quality education for all students. Educational institutions must take a proactive role in combating discrimination and in creating a safe and inclusive environment for all members of the school community. This may involve implementing clear anti-discrimination policies, promoting education and awareness among students and school staff, and providing support and resources for those who become victims of discrimination.

Thus, discrimination can be considered a serious and complex issue within our society. By recognizing and understanding this phenomenon, and by adopting concrete measures to combat it, we can contribute to creating a more equitable, inclusive, and respectful environment for all members of society. It is our responsibility to work together in order to promote the rights and dignity of every individual, regardless of their personal characteristics.

Bullying is another form of discriminatory behavior and is often associated with severe consequences for its victims. It is generally defined as repeated, intentional, and unjustified aggressive behavior that involves an imbalance of power between the aggressor and the victim. This behavior may occur in various environments, including schools, workplaces, online communities, and even within the family.

In schools, bullying can negatively affect students' academic success, emotional well-being, and overall quality of life. Victims of bullying may experience anxiety, depression, low self-esteem, and difficulties with concentration and interpersonal relationships. Moreover, this behavior may contribute to creating an unsafe and hostile school climate, ultimately affecting school performance and participation in educational activities.

In the workplace, bullying can affect not only employees' emotional well-being but also productivity and the organizational climate. Employees who are victims of bullying may feel undervalued, unfairly treated, or incapable of performing their work tasks efficiently. This can lead to absenteeism, reduced motivation, and eventually to leaving the workplace or a decline in professional performance.

In the online environment, bullying can become even more pervasive and may have devastating consequences, as it can reach a large audience in a short period of time. Victims of online bullying may be exposed to harassment, threats, humiliation, and even violations of their personal privacy. This can significantly impact the mental and emotional health of those affected, sometimes leading to extreme decisions such as suicide.

Combating bullying requires coordinated efforts from the entire community. It is important for educational institutions and organizations to implement clear anti-bullying policies and to provide appropriate resources and support for victims as well as for those involved in bullying behaviors. In addition, education and awareness regarding the negative impact of bullying, as well as the promotion of respectful and empathetic behaviors, are essential in preventing and reducing this phenomenon.

Through an intersectional approach to understanding bullying, we can better understand how various personal characteristics, such as race, gender, sexual orientation, and social class, may influence the likelihood of a person becoming a victim of bullying and the way they are treated as a result of this behavior. It is essential to address bullying from a comprehensive perspective and to ensure that all individuals feel safe and respected within their living, learning, and working environments.

The concept of intersectionality represents a theoretical and analytical approach which recognizes that individuals may experience multiple forms of discrimination simultaneously, forms that intersect and overlap in complex ways. This concept was developed in order to better understand how factors such as race, gender, social class, ethnicity, sexual orientation, and other personal characteristics interact and contribute to experiences of discrimination and marginalization.

Intersectionality was initially introduced by feminist scholar and legal expert Kimberlé Crenshaw during the 1980s and 1990s, with reference to the experiences of Black women in the United States of America. Crenshaw emphasized that Black women are often marginalized not only because of their gender or race separately, but because of the intersection of these identities, which creates a unique and complex form of discrimination.

In the context of discrimination in education, intersectionality is essential for understanding how different personal characteristics, such as race, gender, social class, or ethnicity, may interact and influence access to education, the quality of education, and academic outcomes.

Integrating the intersectional perspective into educational policies and practices involves a profound shift in the way diversity and educational inequalities are understood within schools. Contemporary education can no longer analyze students' difficulties solely through a single social or identity category, because individual experiences are shaped simultaneously by numerous social, cultural, economic, and psychological factors. For this reason, the intersectional approach becomes essential for developing equitable and inclusive educational policies capable of responding to the complexity of students' lived experiences.

In the school environment, discrimination may appear in subtle or explicit forms and can deeply influence a child's intellectual and emotional development. Students from vulnerable backgrounds often face multiple difficulties generated by poverty, ethnic belonging, cultural differences, disabilities, social stereotypes, or gender inequalities. These forms of vulnerability do not act separately; rather, they overlap and reinforce one another, influencing access to education, social relationships, and academic performance.

For example, a child coming from a family experiencing economic difficulties may encounter barriers related to access to educational resources, and if that child also belongs to an ethnic minority or has a disability, the experience of discrimination may become even more complex. In such situations, simply analyzing a single factor is not enough to truly understand the challenges faced by the student. The intersectional approach allows for the identification of the relationships between different forms of inequality and the development of educational interventions adapted to children's real needs.

In contemporary schools, promoting equal opportunities means recognizing that every student has a unique educational journey and that academic success is influenced by numerous social and emotional factors. From this perspective, teachers must adopt a flexible and inclusive attitude and avoid labels and stereotypes that may limit the student's development. Didactic communication and pedagogical relationships must be based on respect, empathy, and the appreciation of diversity.

Howard Gardner emphasized that each child possesses different forms of intelligence and diverse ways of learning. From this perspective, education must promote diversified pedagogical strategies adapted to students' individual characteristics. Integrating the intersectional perspective involves precisely this ability of schools to adapt to the diversity of students' experiences and identities.

An important aspect of the intersectional approach is the relationship between discrimination and academic performance. Research in educational psychology demonstrates that students who frequently experience discrimination or social exclusion develop higher levels of anxiety, stress, and emotional insecurity. These emotional states influence learning motivation and concentration abilities and may lead to decreased academic performance and difficulties in social integration.

Daniel Goleman highlights the fact that emotions and social relationships directly influence cognitive processes and learning capacity. Students who feel accepted and valued in the school environment develop higher levels of self-esteem and motivation for learning. On the other hand,

repeated experiences of marginalization and discrimination affect self-confidence and may generate social withdrawal and lack of interest in educational activities.

In this context, teachers play an essential role in preventing and combating discrimination. Educators must create a positive and safe educational climate in which every student feels respected and encouraged to actively participate in school activities. Didactic communication should promote cooperation, dialogue, and acceptance of diversity while combating stereotypes and social prejudices.

Integrating the intersectional perspective into education also requires the development of training programs for teachers. Educators must be prepared to recognize different forms of discrimination and to manage conflict situations in a balanced and empathetic manner. Professional training should include competencies related to intercultural communication, diversity management, and the development of inclusive relationships within the school environment.

John Dewey considered school to be a social space where children learn to participate actively in democratic life and to cooperate with others. From this perspective, education must promote values such as equality, mutual respect, and active participation. The intersectional approach contributes to the development of an educational culture based on equity and inclusion and facilitates the formation of positive social relationships among students.

Another important aspect concerns the impact of family and social relationships on students' educational experiences. Children coming from disadvantaged environments or families marked by social and economic tensions may face additional difficulties in adapting to school requirements. In such situations, schools must collaborate with families and specialists in psychology and social work to identify students' needs and provide appropriate support.

Intersectional perspectives also highlight the importance of representation and visibility of diversity within curricula and educational activities. Textbooks, examples, and teaching materials should reflect the cultural and social diversity of society and promote respect for differences. Students need to recognize themselves in the models and experiences presented during educational activities and understand that diversity is a value rather than a reason for exclusion.

At the same time, education must promote the development of critical thinking and students' ability to analyze and challenge stereotypes and discrimination. Debates, group projects, and interactive methods contribute to the development of empathy and the ability to understand the experiences of others. Communication and dialogue are fundamental tools in preventing conflicts and in fostering a culture of tolerance and mutual respect.

In contemporary society, the online environment and social media significantly influence experiences of discrimination and relationships among students. Cyberbullying, hate speech, and online social exclusion represent major challenges for schools and families. Students belonging to vulnerable groups are often more exposed to discriminatory and aggressive behaviors in the virtual environment. Therefore, digital education and the development of responsible technology-use skills become essential components of modern education.

Teachers and parents must collaborate to promote responsible online behavior and to prevent discrimination and digital violence. Educational activities should include topics related to respect for

diversity, online safety, and conflict management in virtual environments. Students must learn to use technology ethically and to develop relationships based on empathy and respect.

The intersectional approach in education also involves the development of clear institutional anti-discrimination policies. Schools should adopt regulations and strategies that promote equal opportunities and create effective mechanisms for preventing and managing situations of discrimination and exclusion. Students must have access to counseling and emotional support services and should feel protected and respected within the school environment.

Carl Rogers believed that authentic educational relationships are based on unconditional acceptance and empathy. In the context of diversity and intersectionality, these principles become essential for the development of an inclusive and equitable school. Teachers must demonstrate sensitivity toward students' individual experiences and create learning contexts that value each child's uniqueness.

In primary education, peer relationships and social experiences profoundly influence children's personality development. Children learn to cooperate, communicate, and build their self-image through daily interactions in the school environment. If these relationships are marked by discrimination or exclusion, emotional and social development may be negatively affected. For this reason, early intervention and the promotion of inclusive relationships are essential for preventing adaptation and social integration difficulties.

Integrating the intersectional perspective into education also contributes to the development of an organizational culture based on equity and collaboration. Schools must become spaces of dialogue and mutual respect where cultural, social, and individual diversity is valued. The active participation of students, teachers, and parents in school life contributes to the development of a positive and democratic educational climate.

In contemporary pedagogy, educational success can no longer be evaluated exclusively through academic performance. The development of social and emotional competencies, cooperation skills, and respect for diversity are fundamental objectives of modern education. The intersectional approach contributes to the formation of students capable of understanding the complexity of social relationships and actively participating in the construction of an inclusive and equitable society.

Thus, integrating the intersectional perspective into educational policies and practices represents an essential condition for the development of a modern, democratic, and inclusive educational system. Recognizing the diversity of individual experiences and combating all forms of discrimination contribute to creating an educational climate based on respect, cooperation, and equal opportunities. By promoting empathy, authentic communication, and positive educational relationships, schools can become spaces where every child feels accepted, valued, and capable of developing their full intellectual and human potential.

Bibliography

Crenshaw, Kimberlé, *Mapping the Margins: Intersectionality, Identity Politics, and Violence against Women of Color*, Stanford University Press, Stanford, 1991.

Dewey, John, *Democracy and Education*, Macmillan, New York, 1916.

Gardner, Howard, *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*, Basic Books, New York, 1983.

Goleman, Daniel, *Emotional Intelligence*, Bantam Books, New York, 1995.
 Piaget, Jean, *The Psychology of Intelligence*, Routledge, London, 1950.
 Rogers, Carl, *Freedom to Learn*, Merrill Publishing, Columbus, 1969.
 UNESCO, *Education for Inclusion and Equity*, UNESCO Publishing, Paris, 2020.
 Critical Apparatus
 Crenshaw, Kimberlé, *Mapping the Margins: Intersectionality, Identity Politics, and Violence against Women of Color*, Stanford University Press, Stanford, 1991.
 Dewey, John, *Democracy and Education*, Macmillan, New York, 1916.
 Gardner, Howard, *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*, Basic Books, New York, 1983.
 Goleman, Daniel, *Emotional Intelligence*, Bantam Books, New York, 1995.
 Piaget, Jean, *The Psychology of Intelligence*, Routledge, London, 1950.
 Rogers, Carl, *Freedom to Learn*, Merrill Publishing, Columbus, 1969.
 UNESCO, *Education for Inclusion and Equity*, UNESCO Publishing, Paris, 2020

COMPETENȚELE DE COMUNICARE LA ELEVII DE VÂRSTA ȘCOLARĂ MICĂ ÎN CONTEXTUL UTILIZĂRII TEHNOLOGIEI ȘI INTELIGENȚEI ARTIFICIALE LA ACTIVITATEA DIDACTICĂ

Sebastian Cristian **CHIRIMBU**

Conf.univ.dr., Institutul de Cercetări, Politici și Evaluare în Educație APDP/ Facultatea de Psihologie și Științele Educației USH

Rezumat

Articolul examinează modul în care tehnologia și inteligența artificială (IA) pot susține dezvoltarea competențelor de comunicare la elevii din ciclul primar, punând accent pe integrarea lor pedagogică echilibrată. Ancorat în cadre teoretice clasice și contemporane (Dewey, Piaget, Bruner, Gardner, Rogers, Goleman, Bloom; complete de contribuții privind multimedia, feedback și IA în educație), argumentul central este că tehnologia și IA pot amplifica expresia orală și scrisă, ascultarea activă, colaborarea și etica digitală dacă sunt mediate intenționat, personalizate și complete de interacțiuni directe, activități experiențiale și educație pentru media. Sunt discutate oportunități, riscuri, strategii didactice și mecanisme de evaluare formativă, alături de un model de implementare pe termen scurt.

Cuvinte-cheie: comunicare, educație primară, inteligență artificială, tehnologie educațională, feedback, alfabetizare digitală, colaborare.

În societatea contemporană, dezvoltarea accelerată a tehnologiei și extinderea utilizării inteligenței artificiale influențează profund toate domeniile vieții sociale, inclusiv educația. Școala modernă nu mai poate funcționa exclusiv pe baza modelelor tradiționale de predare și comunicare, deoarece elevii de astăzi cresc într-un univers dominat de informație digitală, platforme interactive și mijloace moderne de comunicare. În acest context, dezvoltarea competențelor de comunicare la elevii de vârstă școlară mică capătă noi dimensiuni și presupune integrarea tehnologiei și a inteligenței artificiale în activitatea didactică într-o manieră echilibrată și eficientă.

Competențele de comunicare reprezintă ansamblul abilităților prin care copilul reușește să transmită și să recepteze mesaje, să relaționeze eficient cu ceilalți și să participe activ la viața socială și școlară. Aceste competențe includ exprimarea verbală și nonverbală, ascultarea activă, cooperarea, negocierea și capacitatea de adaptare la diferite contexte de comunicare. În ciclul primar, dezvoltarea competențelor comunicative constituie una dintre prioritățile procesului educațional deoarece influențează succesul școlar, integrarea socială și formarea personalității copilului.

Accelerarea dezvoltării tehnologice și pătrunderea IA în viața cotidiană reconfigurează practicile educaționale și, implicit, modurile de comunicare ale elevilor de vârstă școlară mică. Școala nu mai poate rămâne ancorată exclusiv în paradigma transmisivă, întrucât copiii trăiesc într-un ecosistem informațional multimodal care solicită abilități de exprimare, interpretare și relaționare în medii variate (Dewey, 1916/2011). În acest context, formarea competențelor de comunicare—verbală, nonverbală și digitală—devine o prioritate strategică pentru reușita școlară și integrarea socială timpurie.

Competențele de comunicare includ exprimarea orală și scrisă (coerență, adecvare, vocabular), ascultarea activă și feedbackul, comunicarea nonverbală și reglarea emoțională, colaborarea și negocierea, precum și alfabetizarea digitală (etichetă online, discernământ informațional, securitate). La 6–10 ani, dezvoltarea lingvistică și a funcțiilor executive este accelerată, iar copiii beneficiază de învățare concretă, socială și multimodală (Piaget, 1952; Bruner, 1960). Emoțiile și climatul relațional influențează direct atenția și memoria de lucru, condiționând eficiența comunicării (Goleman, 1995).

Ancoraje teoretice

- Educația ca experiență socială: tehnologia devine mediu pentru participare, problematizare și reflecție (Dewey, 1916/2011).
- Dezvoltarea cognitivă: copiii învață prin acțiune și interacțiune cu mediul; resursele digitale trebuie să fie explorabile și manipulabile (Piaget, 1952).
- Învățarea prin descoperire și andamiere: sarcini gradate, sprijin vizibil, trecere de la ghidaj la autonomie (Bruner, 1960, 1966).
- Inteligențe multiple: proiectarea didactică multimodală și personalizarea comunicării (Gardner, 1983/2011).
- Relația pedagogică: empatie, acceptare pozitivă necondiționată și autenticitate, inclusiv în medii online (Rogers, 1969).
- Inteligență emoțională: autoreglarea emoțiilor și empatia susțin calitatea interacțiunilor (Goleman, 1995).
- Feedback și progres: obiective clare, criterii transparente, răspuns rapid și specific (Bloom, 1956; Hattie & Timperley, 2007).
- Învățarea multimedia: integrarea cuvânt–imagine crește comprehensiunea dacă respectă principiile de design cognitiv (Mayer, 2009).
- IA în educație: adaptivitate, feedback imediat, analitice interpretate pedagogic (Luckin, 2018).

Oportunitățile tehnologiei și IA pentru competențele de comunicare

- Acces și expresie multimodală: elevii creează povești digitale, prezentări scurte, podcasturi; sprijină dicția, ritmul, vocabularul (Mayer, 2009).
- Personalizare și sprijin lingvistic: exerciții adaptative pentru vocabular, pronunție, coerență; feedback granular, imediat (Luckin, 2018).

- Colaborare mediată: documente partajate, panouri digitale, forumuri de clasă întăresc negocierea, luarea deciziilor, rolurile în echipă.
- Ascultare activă și reflecție: înregistrări audio/video pentru autoevaluare, rubrici simple, cicluri de feedback formative (Hattie & Timperley, 2007).
- Incluziune: canale alternative de exprimare (vizual, audio, kinestezic) valorifică profiluri cognitive diverse (Gardner, 1983/2011).

Integrarea tehnologiei în educație a modificat semnificativ modul în care elevii comunică, învață și relaționează. Tabletele, platformele educaționale, aplicațiile interactive și resursele multimedia facilitează accesul rapid la informație și creează contexte noi de colaborare și exprimare. În același timp, utilizarea inteligenței artificiale în educație deschide perspective importante privind personalizarea învățării și dezvoltarea unor strategii moderne de stimulare a comunicării și creativității elevilor.

John Dewey considera că educația trebuie să fie adaptată realităților sociale și să pregătească individul pentru integrarea activă în societate. În contextul actual, această integrare presupune dezvoltarea competențelor digitale și a capacității de utilizare responsabilă a tehnologiei. Comunicarea educațională se realizează astăzi atât prin interacțiune directă, cât și prin intermediul platformelor digitale și al resurselor tehnologice. Din acest motiv, profesorul trebuie să utilizeze tehnologia ca instrument pedagogic capabil să stimuleze participarea activă și dezvoltarea relațiilor interpersonale.

În ciclul primar, utilizarea tehnologiei poate contribui semnificativ la dezvoltarea competențelor de comunicare deoarece copiii sunt atrași de mijloacele interactive și de activitățile vizuale și multimedia. Platformele educaționale interactive permit elevilor să participe la activități colaborative, să își exprime ideile și să comunice într-un mod creativ și motivant. Activitățile desfășurate cu ajutorul tehnologiei favorizează schimbul de informații și dezvoltarea spiritului de cooperare între elevi.

Howard Gardner sublinia faptul că fiecare copil învață diferit și deține forme variate de inteligență. Din această perspectivă, tehnologia și inteligența artificială oferă oportunitatea personalizării procesului educațional și adaptării comunicării la stilurile individuale de învățare ale elevilor. Unii copii răspund mai bine la stimuli vizuali, alții la activități auditive sau interactive. Platformele digitale și aplicațiile educaționale permit profesorului să utilizeze metode variate de comunicare și să stimuleze implicarea tuturor elevilor în activitatea didactică.

Inteligența artificială contribuie la dezvoltarea unui proces educațional flexibil și adaptativ. Prin intermediul aplicațiilor bazate pe IA, elevii pot primi feedback imediat, pot participa la activități interactive și își pot dezvolta competențele de comunicare prin jocuri educaționale și exerciții personalizate. Aceste instrumente pot facilita dezvoltarea vocabularului, exprimarea orală și scrisă și înțelegerea regulilor de comunicare.

Totodată, utilizarea tehnologiei stimulează motivația pentru învățare și participarea activă a elevilor. Copiii sunt mai implicați în activitățile didactice atunci când acestea includ elemente interactive și multimedia. Profesorul poate utiliza prezentări digitale, jocuri educaționale, aplicații colaborative și platforme online pentru a crea contexte atractive și dinamice de comunicare și cooperare.

Daniel Goleman evidențiază faptul că dezvoltarea inteligenței emoționale este strâns legată de comunicare și relaționare socială. În acest sens, tehnologia trebuie utilizată nu doar pentru

transmiterea informațiilor, ci și pentru dezvoltarea relațiilor pozitive și a competențelor socio-emoționale. Activitățile digitale colaborative pot contribui la dezvoltarea empatiei, a cooperării și a respectului reciproc atunci când sunt organizate într-un mod echilibrat și pedagogic.

În școala contemporană, profesorul nu mai este doar un furnizor de informații, ci devine facilitator al învățării și mediator al relațiilor educaționale. Rolul cadrului didactic este acela de a ghida elevii în utilizarea responsabilă a tehnologiei și de a crea contexte educaționale în care comunicarea autentică și relațiile interpersonale să fie menținute și dezvoltate. Carl Rogers considera că relația pedagogică eficientă trebuie să fie bazată pe empatie, acceptare și autenticitate. Chiar și în context digital, aceste principii rămân esențiale pentru dezvoltarea armonioasă a copilului.

Un aspect important al utilizării tehnologiei în educație îl reprezintă dezvoltarea competențelor de colaborare și comunicare în mediul online. Elevii trebuie să învețe să utilizeze platformele digitale într-un mod responsabil și respectuos, să comunice adecvat și să participe la activități colective. Educația digitală presupune și formarea unor comportamente etice și a unei culturi a comunicării bazate pe respect și cooperare.

Benjamin Bloom sublinia importanța feedbackului continuu în optimizarea procesului de învățare. Tehnologia și inteligența artificială permit oferirea unui feedback rapid și personalizat, contribuind astfel la îmbunătățirea performanțelor școlare și la dezvoltarea motivației pentru învățare. Elevii pot identifica mai ușor greșelile și își pot îmbunătăți exprimarea și modul de comunicare.

În același timp, utilizarea excesivă și necontrolată a tehnologiei poate genera anumite riscuri și dificultăți în dezvoltarea relațiilor interpersonale. Comunicarea exclusiv virtuală poate diminua interacțiunile directe și poate afecta dezvoltarea empatiei și a capacității de exprimare emoțională. Copiii au nevoie de relații autentice și de experiențe reale de cooperare și dialog pentru a-și dezvolta echilibrul emoțional și social.

Din acest motiv, profesorul trebuie să mențină un echilibru între utilizarea tehnologiei și activitățile bazate pe comunicare directă. Tehnologia trebuie să completeze și să sprijine relațiile educaționale, nu să le înlocuiască. Activitățile de grup, jocurile didactice, dezbaterile și interacțiunile directe rămân esențiale pentru dezvoltarea competențelor sociale și comunicative ale elevilor.

Jean Piaget considera că dezvoltarea cognitivă a copilului este influențată de interacțiunea cu mediul și de experiențele concrete de învățare. Din această perspectivă, tehnologia trebuie utilizată ca instrument activ de explorare și descoperire și nu doar ca mijloc pasiv de consum al informației. Elevii trebuie implicați în activități care stimulează gândirea critică, creativitatea și rezolvarea de probleme.

Inteligența artificială poate contribui la dezvoltarea comunicării prin simulări educaționale, exerciții interactive și platforme adaptative care personalizează învățarea în funcție de nivelul și ritmul fiecărui copil. Aceste instrumente permit identificarea dificultăților de exprimare și oferă sprijin individualizat pentru dezvoltarea vocabularului și a competențelor de comunicare.

În educația primară, utilizarea tehnologiei trebuie să fie adaptată particularităților de vârstă și nivelului de dezvoltare al copiilor. Activitățile digitale trebuie să fie accesibile, atractive și orientate spre dezvoltarea relațiilor sociale și a creativității. Profesorul trebuie să selecteze resursele educaționale în funcție de valoarea lor pedagogică și să evite supraîncărcarea informațională și utilizarea excesivă a dispozitivelor digitale.

Comunicarea eficientă în mediul educațional presupune existența unui climat pozitiv și stimulat. Cercetările din domeniul neuroștiințelor educaționale demonstrează faptul că emoțiile pozitive și relațiile bazate pe încredere stimulează procesele cognitive și facilitează învățarea. Un climat educațional bazat pe susținere emoțională și comunicare autentică favorizează dezvoltarea creativității, autonomiei și motivației pentru învățare.

În acest context, tehnologia și inteligența artificială trebuie integrate într-un mod care să susțină dezvoltarea emoțională și socială a elevilor și să faciliteze relațiile educaționale autentice. Platformele digitale pot fi utilizate pentru activități colaborative, proiecte de grup și exerciții de comunicare care stimulează participarea și cooperarea.

Jerome Bruner considera că învățarea autentică se realizează prin participare activă și descoperire. Activitățile bazate pe tehnologie trebuie să stimuleze explorarea, dialogul și creativitatea și să transforme elevul într-un participant activ al procesului educațional. În acest sens, inteligența artificială poate deveni un instrument valoros pentru dezvoltarea competențelor de comunicare și pentru adaptarea strategiilor didactice la nevoile individuale ale elevilor.

Profesorul contemporan trebuie să dețină competențe digitale și pedagogice complexe și să fie capabil să utilizeze tehnologia într-un mod creativ și responsabil. Formarea continuă a cadrelor didactice devine esențială pentru integrarea eficientă a tehnologiei și inteligenței artificiale în activitatea educațională. Profesorii trebuie să învețe să utilizeze platformele digitale, să selecteze resurse educaționale relevante și să creeze activități interactive care stimulează comunicarea și cooperarea.

În același timp, școala trebuie să promoveze educația digitală și formarea unor comportamente responsabile în utilizarea tehnologiei. Elevii trebuie să înțeleagă importanța respectării regulilor de comunicare online și să dezvolte competențe de utilizare critică și selectivă a informațiilor. Educația pentru media și comunicare digitală devine o componentă importantă a formării competențelor de comunicare în societatea contemporană.

Relațiile dintre elevi sunt influențate și ele de utilizarea tehnologiei. Platformele digitale și aplicațiile colaborative pot facilita schimbul de idei și dezvoltarea proiectelor comune, contribuind la consolidarea spiritului de echipă și a cooperării. În același timp, profesorul trebuie să prevină apariția fenomenelor negative precum izolarea socială, dependența de tehnologie sau comunicarea agresivă în mediul online.

În educația modernă, utilizarea tehnologiei și a inteligenței artificiale trebuie să fie orientată spre dezvoltarea integrală a copilului și spre stimularea relațiilor interpersonale autentice. Comunicarea directă, empatia și cooperarea rămân componente esențiale ale procesului educațional și nu pot fi înlocuite de tehnologie.

Astfel, dezvoltarea competențelor de comunicare la elevii de vârstă școlară mică în contextul utilizării tehnologiei și inteligenței artificiale reprezintă una dintre marile provocări și oportunități ale educației contemporane.

Integrarea echilibrată și responsabilă a tehnologiei poate contribui la stimularea creativității, a colaborării și a motivației pentru învățare și poate facilita dezvoltarea unor competențe esențiale pentru adaptarea copilului la societatea viitorului. Comunicarea autentică, relațiile bazate pe respect și utilizarea pedagogică a tehnologiei trebuie să rămână fundamentul procesului educațional modern.

Concluzii

Integrarea tehnologiei și a IA în educația primară reconfigurează repertoriul comunicativ al copiilor, oferindu-le canale noi de exprimare, înțelegere și colaborare. În tradiția lui Dewey, învățarea capătă sens când este ancorată în experiențe sociale relevante, iar tehnologia devine utilă nu ca scop în sine, ci ca mediu pentru participare și reflecție (Dewey, 1916/2011). Din perspectiva dezvoltării, copiii din ciclul primar progresaază prin acțiune, descoperire și dialog ghidat, ceea ce reclamă resurse explorabile și andamieră treptată a sarcinilor (Piaget, 1952; Bruner, 1960, 1966). În această ecologie, tehnologia și IA pot consolida abilitățile de comunicare atunci când sunt folosite deliberat, în echilibru cu interacțiunile față în față și cu activitățile experiențiale.

Tehnologia și IA pot funcționa ca multiplicatori ai oportunităților de comunicare în ciclul primar dacă sunt integrate într-un design didactic centrat pe experiență, relații și feedback de calitate. Comunicarea directă, empatia și cooperarea rămân neînlocuibile; rolul tehnologiei este să le amplifice și să ofere căi suplimentare de exprimare, nu să le substituie.

Echilibrul dintre medierea umană și sprijinul algoritmic, dublat de educație pentru media și atenție la echitate, conturează premisele dezvoltării comunicative durabile.

Bibliografie:

- Bloom, Benjamin S., *Taxonomy of Educational Objectives*, Longmans, New York, 1956.
- Bruner, Jerome, *The Process of Education*, Harvard University Press, Cambridge (MA), 1960.
- Bruner, Jerome, *Toward a Theory of Instruction*, Harvard University Press, Cambridge (MA), 1966.
- Chelcea, Septimiu, *Psihosociologie: teorii, cercetări, aplicații*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Chelcea, Septimiu, *Personalitate și societate în tranziție*, Editura Știință și Tehnică, București, 1994.
- Chirimbu, Sebastian, *Didactica limbii și comunicării în învățământul primar: de la fundamente teoretice la aplicații practice*, Editura Edudel, Slatina, 2026.
- Crețu, Tincă, *Psihologia vârstelor*, Editura Credis, București, 2001.
- Dewey, John, *Democracy and Education*, Simon & Brown, New York, 2011 (ediția reprint; original 1916).
- Gardner, Howard, *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*, Basic Books, New York, 2011 (ediția revizuită; original 1983).
- Goleman, Daniel, *Emotional Intelligence*, Bantam, New York, 1995.
- Hattie, John; Timperley, Helen, *The Power of Feedback*, Review of Educational Research, AERA, Washington (DC), 2007.
- Holstein, Kenneth; Doroudi, Shayan, *Fairness and Accountability in Learning Analytics and AI*, Proceedings of LAK, ACM, New York, 2019.
- Luckin, Rose, *Machine Learning and Human Intelligence*, UCL IOE Press, London, 2018.
- Mayer, Richard E., *Multimedia Learning* (2nd ed.), Cambridge University Press, New York, 2009.
- Piaget, Jean, *The Origins of Intelligence in Children*, International Universities Press, New York, 1952.
- Rogers, Carl, *Freedom to Learn*, Merrill, Columbus (OH), 1969.
- Vygotsky, Lev, *Mind in Society*, Harvard University Press, Cambridge, 1978.
- Yule, George, *The Study of Language*, Cambridge University Press, Cambridge, 2017.
- Zlate, Mielu, *Fundamentele psihologiei*, Editura Pro Humanitate, București, 2000.
- Zlate, Mielu, *Psihologia socială a grupurilor școlare*, Editura Politică, București, 1972.
- Zlate, Mielu, *Introducere în psihologie*, Editura Polirom, Iași, 2004.

STUDY OF SCHOOL CHILDREN'S READINESS FOR PRE-SCHOOL

PROF. RANJITSINH PAWAR

Head of School Education,
Children's Research University,
Gandhinagar (Gujarat-India)
Email: hod.se@cugujarat.ac.in

DR. RONA KUMAR PARMAR

Assistant Professor,
Children's Research University,
Gandhinagar (Gujarat-India)
Email: hyr04284@gmail.com

Abstract

According to the National Education Policy 2020, special emphasis has been placed on primary education of children aged 3 to 8. School readiness at the pre-school level is considered very important for the overall development of the child. The main objective of the present research was to know how ready three-year-old children are for admission to pre-school and to provide necessary guidance to the parents. Survey method was adopted for this study. A self-made 25-question 'yes/no' type questionnaire was given to the parents of a total of 141 children from five schools in Gandhinagar. The questionnaire included dimensions such as self-reliance, language development, social ease, emotional aspect and school fear. The data was analysed using the percentage method. The results of the study show that the level of preparation related to self-reliance, language development and social skills is low in children. School fear was observed in about half of the children. The attitude of parents has a significant impact on the school readiness of children. Finally, it has been suggested that it is necessary to implement a School Readiness Program before pre-school entry, provide guidance and counselling to parents, and create a fear-free and enjoyable educational environment.

Key Words: Pre-school Readiness, School Anxiety, Self-Reliance, Language Development, Social Development

Introduction

The National Education Policy 2020 has laid special emphasis on the education of children from 3 to 8 years. The National Curriculum Framework Foundation Stage (NCFFS) 2022 talks about activity-based education for the holistic development of children, in which a good curriculum has been prepared for children aged three to eight years to develop naturally in their psychological and social environment through various activities like games, stories, nursery rhymes, puppets.

Usually, in the early days of preschool, children cry a lot when going to school. The first day in schools is very sad for the child. They are not ready to leave their mother in the classroom. The child cries in school. And the mother cries outside. The reason for this situation is that it is necessary to know whether a three-year-old child is really physically, mentally and socially capable of going to school or not. The number of members in families is decreasing. In families without elders and where both parents work, for the all-round development of the child, it has become inevitable to put a three-year-old child in school in the changed social situation so that he can live with children of the same age, play with them, do activities, exchange things and listen to instructions, follow them, accept the personality of others and develop an understanding of his own personality. It is necessary that a great process like education should be enjoyable for the child from the very first step. Pre-school admission is an important milestone in the life of a child. It is necessary to know how ready the child is physically, mentally, emotionally, socially and linguistically at the age of three. The aim of this report is to know the pre-school readiness of a three-year-old child, so that teachers and parents can be guided in making appropriate educational planning.

1. Objectives

- To know the readiness of a three-year-old child for preschool.
- To suggest the necessary support and guidance to the parents of the child before enrolling them in preschool.

2. Study Questions:

1. How ready is a three-year-old child to attend preschool?
2. What preparations should parents make to prepare a three-year-old child for preschool?

3. Methodology

3.1 Research Method

- Survey Method was used for this study.

3.2 Sample

- A total of 141 parents of pre-school children were included in this study.

3.3 Tool

- A 25-question 'yes/no' type questionnaire prepared by the researcher, which included the following dimensions:

Self-reliance, linguistic development, social readiness, emotional aspect, school fear

The present research was of survey type. In which children of three years of age in the year 2025 of five schools of Gandhinagar who are eligible to get admission in pre School. A self-made

questionnaire of 25 questions with 'yes' and 'no' answers was used from their parents. '1' mark was given for 'yes' answer and '0' mark was given for 'no' answer. Information was collected through questionnaire from the parents of 141 children of pre school of Gandhinagar.

4. Statistical Analysis

The data was analyzed using the Percentage Analysis method.

Data collection and interpretation

Information was collected from the parents of 141 children of a pre-school in Gandhinagar through a questionnaire in person and through Google Forms. In the previous information received from the parents, information was sought from the parents about 141 children.

5. Analysis and Interpretation

5.1 Self-reliance

Only 12% to 20% of children responded 'yes' to activities such as washing hands, feeding themselves, and dressing themselves.

Interpretation: Most children are not ready for preschool in terms of self-reliance, which indicates over-care and over-dependent parenting.

5.2 Language Development

Only 22% of children were able to clearly speak the required words.

Interpretation: Low levels of language development can hinder children's social interaction and academic understanding.

5.3 Social Comfort

The proportion of children playing comfortably with other children was 22%.

Interpretation: Lack of social comfort causes loneliness, shyness and problems with adaptation to school in the child.

5.4 Emotional Aspect

52% of children lived happily in the absence of their mother.

Interpretation: This dimension shows a moderate level of readiness, yet emotional insecurity is observed in about half of the children.

5.5 School Fear

47% of parents reported being afraid of going to school.

Interpretation: School fear in almost half of children is a serious warning sign for preschool. 55% of parents report that their children are afraid of school or teachers.

Interpretation: Negative or fearful attitudes of parents are the main cause of school fear and psychological stress in children.

6. Major Findings

1. Children have very low level of self-reliance.
2. There is serious deficiency in linguistic and social development.
3. Emotional maturity is at a moderate level.
4. About half of children experience school fear.
5. Parents' attitudes negatively affect children's school readiness.

7. Educational Implications

- Implement a School Readiness Program before pre-school.
- Parents should be provided with Parent Orientation & Counselling.
- Emphasis should be placed on games and activities that enhance language and social skills.
- Teachers should create a fear-free and child-friendly educational environment.

8. Conclusion

The current study makes it clear that most children entering preschool are not adequately prepared in key aspects of school readiness. Particularly in the areas of self-reliance, language development and social dexterity, serious improvements are needed. Parental attitudes play a significant role in children's school anxiety. Therefore, coordinated efforts between parents, teachers and schools are essential to make preschool education successful.

9. References

- National Education Policy. (2020). *Ministry of Education, Government of India*.
- Bredekamp, S., & Copple, C. (1997). *Developmentally Appropriate Practice in Early Childhood Programs*. NAEYC.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society*. Harvard University Press.
- NCERT. (2022). *Foundational Stage Curriculum Framework*. New Delhi.

DEVELOPING AN ORGANIZATIONAL CULTURE BASED ON COMMUNICATION AND COOPERATION

LIVIU MOISE, director CJRAE Caraș Severin

Abstract

Communication represents the process through which individuals exchange information, ideas, opinions, and emotions using verbal, written, and nonverbal means. Within organizations, communication plays a fundamental role in coordinating activities, facilitating decision-making, supporting leadership processes, and ensuring effective managerial control. The efficiency of organizational communication significantly influences interpersonal relationships, employee satisfaction, and the overall organizational climate. An effective communication system must function bidirectionally, enabling both the transmission of information from management to employees and the upward flow of feedback, concerns, and suggestions. The absence of open communication channels can contribute to misunderstandings, mistrust, and the emergence of organizational conflicts. Therefore, developing transparent and participatory communication practices is essential for preventing and resolving conflicts within organizations.

Keywords: communication, organizational conflict, leadership, employee relations, organizational climate, conflict management.

Introduction

Communication constitutes one of the most important elements of organizational functioning, serving as the foundation for coordination, cooperation, and the achievement of institutional objectives. It facilitates the exchange of information between individuals and groups, ensuring that messages are understood and interpreted appropriately by both senders and receivers.

In contemporary organizations, communication extends beyond the simple transmission of information. It represents a dynamic process through which ideas, values, expectations, and emotions are shared. Effective communication contributes to the development of positive interpersonal relationships, strengthens trust among organizational members, and supports collaboration across all hierarchical levels.

Within organizations, communication generally occurs at three principal levels:

1. **Between managers and employees**, facilitating coordination and supervision;
2. **Between departments or organizational units**, ensuring operational efficiency and cooperation;
3. **Between organizations and external stakeholders**, including governmental agencies, suppliers, clients, and community representatives.

Given its central role, communication influences virtually all managerial functions, including planning, organizing, decision-making, leadership, and control.

Functions of Communication in Organizations

Communication fulfills several essential functions that contribute to organizational effectiveness:

1. Control and Coordination

Communication establishes responsibilities, clarifies roles, and ensures that organizational policies and procedures are understood and followed. Through communication, managers coordinate activities and align employee efforts with organizational objectives.

2. Information Sharing

Effective communication provides employees and managers with the information necessary for making informed decisions. Access to accurate and timely information reduces uncertainty and supports organizational performance.

3. Motivation

Communication serves as a motivational tool by helping employees understand organizational goals, recognize their contributions, and receive feedback regarding their performance.

4. Emotional Expression

Organizations are social environments where individuals express feelings, concerns, aspirations, and frustrations. Communication provides opportunities for employees to share their experiences and receive support, thereby promoting psychological well-being.

Communication and Organizational Conflict

As organizations grow in size and complexity, direct interactions between employees and senior management become less frequent. Consequently, communication systems become increasingly important for maintaining effective relationships and preventing misunderstandings.

When communication channels are ineffective or obstructed, employees may experience uncertainty regarding organizational decisions and policies. In such circumstances, rumors often emerge and spread rapidly throughout the organization. These rumors may generate anxiety, reduce morale, and contribute to conflict among employees and management.

For example, inaccurate information concerning potential layoffs, organizational restructuring, or salary adjustments can create fear and insecurity among employees. Therefore, organizations must establish reliable communication mechanisms that provide accurate information while also enabling employees to express their concerns and perspectives.

Formal and Informal Communication Systems

Organizational communication generally takes two forms: formal communication and informal communication.

Formal Communication

Formal communication follows established organizational structures and procedures. Information is transmitted through official channels, such as reports, memoranda, policies, notices, meetings, and hierarchical reporting systems.

This type of communication offers several advantages:

- Accuracy and consistency of information;
- Clear documentation and record-keeping;
- Defined responsibilities and accountability;
- Standardized procedures for information dissemination.

However, excessive reliance on formal communication may reduce interpersonal interaction and create bureaucratic barriers that limit employee participation.

Informal Communication

Informal communication occurs through personal interactions and social relationships among organizational members. It is often spontaneous, flexible, and less constrained by hierarchical structures.

Examples include:

- Informal discussions among colleagues;
- Conversations during breaks or social events;
- Direct interactions between employees and managers outside formal meetings.

Informal communication complements formal channels by facilitating trust, encouraging feedback, and promoting employee engagement. Nevertheless, if not properly managed, it may contribute to the spread of rumors and misinformation.

Successful leaders recognize the importance of balancing formal and informal communication to enhance organizational effectiveness and reduce conflict.

Communication Methods and Their Organizational Significance

Organizations employ various communication methods, including:

- Employee attitude surveys;
- Interviews and workplace visits;
- Meetings and group discussions;
- Suggestion systems;
- Trade union consultations;
- Written notices, reports, and newsletters;
- Digital communication platforms;
- Telephone and video conferencing.

Both written and oral communication offer distinct advantages.

Written Communication

Written communication provides:

- Greater accuracy;
- Permanent records;

- Legal and administrative documentation;
- Detailed presentation of information.

Oral Communication

Oral communication facilitates:

- Immediate feedback;
- Greater flexibility;
- Personal interaction;
- Emotional understanding;
- Faster clarification of misunderstandings.

Research and organizational practice suggest that combining written and oral communication often yields the most effective results.

The Importance of Two-Way Communication

One of the most significant characteristics of an effective communication system is bidirectionality. While information frequently flows from management to employees, opportunities for upward communication are often limited.

Employees must have access to channels through which they can:

- Express opinions and concerns;
- Provide feedback;
- Submit suggestions;
- Report workplace problems;
- Participate in decision-making processes.

When communication becomes predominantly one-way, misunderstandings increase and employee dissatisfaction may emerge. Conversely, organizations that encourage open dialogue foster trust, commitment, and collaboration.

Although some managers claim to maintain an “open-door policy,” employees may hesitate to communicate directly with senior leadership due to fear, uncertainty, or perceived power differences. Therefore, managers should proactively engage with employees, seeking their perspectives and encouraging honest communication.

Communication as a Tool for Conflict Prevention and Resolution

Effective communication is a key mechanism for preventing and resolving organizational conflicts. Through active listening, empathy, and constructive dialogue, managers can identify emerging tensions before they escalate into serious disputes.

Conflict resolution strategies based on communication include:

- Open discussions between conflicting parties;
- Mediation and facilitated dialogue;
- Employee consultation and participation;

- Regular feedback sessions;
- Collaborative problem-solving approaches.

Managers and supervisors must develop strong listening skills and demonstrate genuine interest in employees' concerns. Communication should not focus solely on transmitting information but also on understanding employees' emotions, motivations, and perceptions.

Research indicates that participative meetings, where employees actively contribute to discussions and decision-making, are particularly effective in reducing resistance, resolving misunderstandings, and increasing acceptance of organizational decisions.

Conclusion

Communication represents a fundamental component of organizational effectiveness and a critical instrument for preventing and managing conflicts. Both formal and informal communication systems contribute to the development of positive workplace relationships, employee engagement, and organizational cohesion.

Organizations that promote transparent, open, and bidirectional communication create environments characterized by trust, cooperation, and mutual respect. By encouraging active participation, listening to employee concerns, and fostering meaningful dialogue, managers can significantly reduce the likelihood of organizational conflicts and enhance overall organizational performance.

In contemporary organizations, communication should be viewed not merely as a means of transmitting information but as a strategic resource that supports collaboration, conflict prevention, and sustainable organizational development.

References

1. Cornescu, V., Mihăilescu, I., & Stanciu, S. (2004). *Managementul organizației*. București: Editura All Beck.
2. George, J. M., & Jones, G. R. (2020). *Understanding and Managing Organizational Behavior* (8th ed.). Pearson.
3. Kinicki, A., & Fugate, M. (2020). *Organizational Behavior: A Practical, Problem-Solving Approach* (3rd ed.). McGraw-Hill Education.
4. Lussier, R. N. (2021). *Human Relations in Organizations: Applications and Skill Building* (12th ed.). McGraw-Hill Education.
5. Mullins, L. J. (2019). *Management and Organisational Behaviour* (12th ed.). Pearson.
6. Northouse, P. G. (2022). *Leadership: Theory and Practice* (9th ed.). Sage Publications.
7. Pânișoară, I.-O. (2015). *Comunicarea eficientă*. Iași: Polirom.
8. Robbins, S. P., & Judge, T. A. (2022). *Organizational Behavior* (19th ed.). Pearson.
9. Zlate, M. (2007). *Tratat de psihologie organizațional-managerială*. București: Polirom.

Riscul apariției bullyingului în relațiile dintre copii la grădiniță

Insp. Ed. Timpurie – Prof. Moraru Ileana-Corina

Prof. Enache Mădălina

Cel mai adesea, perioada preșcolară este asociată cu inocența, jocul și descoperirea lumii prin interacțiuni spontane și afective. Grădinița este percepută ca un spațiu al siguranței și al formării primelor relații sociale autentice. Cu toate acestea, realitatea educațională contemporană arată că încă din această etapă pot apărea forme incipiente de comportament agresiv repetitiv, care se apropie de ceea ce literatura de specialitate definește drept bullying.

Conceptualizat și analizat sistematic de către Dan Olweus, bullyingul este descris ca un comportament agresiv intenționat, repetat în timp și caracterizat printr-un dezechilibru de putere între agresor și victimă. Deși majoritatea studiilor vizează vârsta școlară, observațiile din mediul preșcolar indică faptul că mecanismele intimidării pot apărea încă din primii ani de socializare instituționalizată. În grădiniță, aceste manifestări nu sunt întotdeauna ușor de identificat, fiind adesea confundate cu simple conflicte sau reacții impulsive specifice vârstei.

Copilul preșcolar se află, din perspectiva dezvoltării cognitive, în stadiul preoperațional descris de Jean Piaget. Gândirea sa este marcată de egocentrism cognitiv, dificultatea de a adopta perspectiva celuilalt și o capacitate încă limitată de autoreglare emoțională. În acest context, comportamentele de împingere, smulgere a jucăriilor sau excludere din joc pot apărea frecvent. Totuși, diferența dintre un conflict ocazional și bullying constă în caracterul repetitiv al acțiunii și în existența unei relații dezechilibrate, în care un copil domină constant un altul perceput ca fiind mai vulnerabil.

La nivel preșcolar, bullyingul poate lua forme adaptate vârstei: agresii fizice (loviri, îmbrânciri), tachinări repetate, porecle jignitoare, excluderea sistematică din activități sau intimidarea emoțională prin amenințări subtile. Chiar dacă limbajul copiilor nu este încă elaborat, mesajele de respingere pot avea un impact profund. Pentru copilul victimă, respingerea repetată echivalează cu invalidarea propriei valori în cadrul grupului.

Cauzele apariției acestor comportamente sunt multiple și interconectate. Mediul familial joacă un rol esențial în modelarea comportamentului social. Copiii care sunt expuși la modele agresive, la lipsa limitelor clare sau la practici educaționale incoerente pot interioriza strategii de relaționare bazate pe dominare. În același timp, copiii care devin victime pot prezenta trăsături precum timiditatea accentuată, dificultăți de comunicare sau o stimă de sine fragilă. Dinamica grupului contribuie, de asemenea, la consolidarea acestor roluri, mai ales în absența unei intervenții ferme și consecvente din partea adultului.

Efectele bullyingului la vârsta preșcolară nu trebuie subestimate. Deși unii pot considera că „sunt doar copii” și că astfel de episoade vor fi uitate rapid, experiențele negative repetate pot influența semnificativ dezvoltarea emoțională. Copilul victimă poate manifesta anxietate, teamă de separare, refuzul de a veni la grădiniță, retragere socială sau chiar regres comportamental. Pe termen lung, aceste trăiri pot afecta imaginea de sine și capacitatea de integrare școlară.

Pe de altă parte, și copilul care manifestă comportamente agresive are nevoie de sprijin educațional. Etichetarea prematură drept „copil-problemă” nu face decât să consolideze un rol negativ. Intervenția educațională trebuie să vizeze dezvoltarea empatiei, învățarea strategiilor adecvate de exprimare a emoțiilor și exersarea rezolvării pașnice a conflictelor.

Rolul cadrului didactic în prevenirea și gestionarea bullyingului este fundamental. Educatoarea nu este doar un observator al interacțiunilor, ci un mediator activ al relațiilor din grup. Crearea unui climat educațional bazat pe respect, cooperare și incluziune reprezintă prima linie de prevenție. Stabilirea unor reguli clare, discutate și asumate împreună cu copiii, contribuie la dezvoltarea responsabilității colective.

Activitățile de educație socio-emoțională, poveștile terapeutice, jocurile de rol și exercițiile de exprimare a emoțiilor pot constitui instrumente eficiente în modelarea comportamentelor prosociale. De asemenea, colaborarea constantă cu familia este esențială. Comunicarea deschisă între educatoare și părinți permite identificarea timpurie a eventualelor dificultăți și intervenția coerentă, atât în mediul educațional, cât și în cel familial.

Într-o societate în care violența simbolică și competiția excesivă sunt adesea normalizate, prevenirea bullyingului trebuie să înceapă cât mai devreme. Grădinița nu este doar un spațiu de învățare cognitivă, ci un laborator social în care copiii experimentează primele forme de apartenență, cooperare și solidaritate. Tocmai de aceea, fiecare experiență negativă repetată poate lăsa urme adânci.

A vorbi despre bullying în grădiniță nu înseamnă a dramatiza conflictele copilăriei, ci a recunoaște responsabilitatea educației timpurii în formarea unor relații sănătoase. Intervenția precocă, orientată spre dezvoltarea empatiei și a respectului reciproc, poate preveni consolidarea unor tipare agresive ce ar putea persista în anii următori de școlaritate.

În concluzie, bullyingul la vârsta preșcolară reprezintă o provocare reală pentru educația contemporană. Abordarea sa necesită sensibilitate, profesionalism și colaborare între toți actorii implicați în procesul educațional. Doar printr-o intervenție timpurie, coerentă și centrată pe nevoile copilului putem transforma grădinița într-un spațiu autentic al siguranței emoționale și al dezvoltării armonioase.

DIMENSIUNI ALE STĂRII DE BINE ÎN ȘCOALĂ ȘI IMPLICAȚIILE ASUPRA ECHITĂȚII EDUCAȚIONALE

Prof. dr. pentru învăț. primar **VASILICA BALERCĂ**
Școala Profesională, comuna Petricani - județul Neamț

Rezumat

Starea de bine în mediul școlar reprezintă un element fundamental al procesului educațional, influențând direct dezvoltarea emoțională, socială și cognitivă a elevilor. În același timp, echitatea în educație presupune asigurarea accesului egal la oportunități educaționale, adaptate nevoilor fiecărui copil. Literatura de specialitate evidențiază faptul că un climat educațional prietenos, bazat pe empatie, cooperare și incluziune, contribuie semnificativ la reducerea inegalităților și la creșterea performanțelor școlare.

Cuvinte cheie: starea de bine, echitate în educație, incluziune, climat educațional, dezvoltare socio-emoțională, relații școlare, intervenție educațională

În contextul educației contemporane, accentul se mută tot mai mult de la simpla transmitere a cunoștințelor către dezvoltarea globală a elevului. Conceptul de „stare de bine” în școală reflectă această schimbare de paradigmă, fiind strâns legat de calitatea relațiilor, de mediul educațional și de modul în care elevii se simt integrați și valorizați. Totodată, echitatea în educație devine o prioritate, întrucât diversitatea elevilor impune adaptarea strategiilor didactice la nevoile individuale.

Starea de bine este definită ca un ansamblu de trăiri afective pozitive, care includ siguranța emoțională, sentimentul de apartenență și încrederea în sine. Conform lucrărilor din domeniul educației timpurii, aceasta are o structură multidimensională, incluzând dimensiuni emoționale, sociale, fizice și cognitive.

Psihologul Daniel Goleman subliniază importanța inteligenței emoționale în dezvoltarea elevilor, arătând că abilitatea de a recunoaște și gestiona emoțiile influențează atât performanța școlară, cât și relațiile interpersonale. Astfel, starea de bine devine o condiție esențială pentru învățare.

De asemenea, conform curriculumului pentru educație timpurie (2019), elevii învață mai eficient atunci când se simt în siguranță, respectați și susținuți, ceea ce confirmă rolul major al mediului educațional în dezvoltarea acestora.

Crearea unui climat educațional pozitiv presupune aplicarea unor strategii didactice centrate pe elev. Studiile din domeniu evidențiază rolul educatorului ca „arhitect al relațiilor emoționale”, acesta având responsabilitatea de a crea un mediu bazat pe empatie și respect.

Printre strategiile eficiente se numără:

- organizarea unui mediu educațional atractiv și sigur
- utilizarea jocului și a activităților interactive pentru dezvoltarea socio-emoțională
- stabilirea unor rutine clare, care oferă predictibilitate
- promovarea cooperării și a respectului reciproc
- implicarea activă a părinților în procesul educațional

Conform lui Alois Gherguț, educația incluzivă presupune adaptarea procesului didactic la diversitatea elevilor, ceea ce contribuie la crearea unui climat echitabil și prietenos.

Echitatea în educație este adesea percepută ca un ideal, însă realitatea evidențiază existența unor inegalități generate de factori socio-economici, culturali sau individuali. Deși politicile educaționale promovează incluziunea, aplicarea acestora întâmpină dificultăți în practică.

Conform studiilor din domeniu, echitatea nu înseamnă tratarea identică a tuturor elevilor, ci oferirea de sprijin diferențiat în funcție de nevoile fiecăruia. În acest sens, Cătălina Oprea evidențiază importanța strategiilor didactice interactive și adaptate, care facilitează participarea activă a tuturor elevilor.

Astfel, diferența dintre mit și realitate constă în modul în care principiile teoretice sunt aplicate în practică, fiind necesară o implicare constantă a cadrelor didactice și a instituțiilor educaționale.

Mediul educațional este considerat un factor esențial în dezvoltarea elevilor. Acesta nu este doar un spațiu fizic, ci și unul emoțional, care influențează comportamentele și atitudinile elevilor.

Conform Loris Malaguzzi, mediul educațional este „al treilea profesor”, alături de familie și cadrele didactice. Această perspectivă evidențiază importanța organizării spațiului educațional într-un mod care să stimuleze învățarea și starea de bine.

Un mediu bine structurat:

- favorizează interacțiunea și cooperarea
- stimulează creativitatea și motivația
- oferă siguranță și confort emoțional
- contribuie la dezvoltarea autonomiei elevilor

Concluzii

Starea de bine în școală și echitatea în educație reprezintă două dimensiuni esențiale ale unui sistem educațional modern. Crearea unui climat educațional prietenos, bazat pe empatie, incluziune

și colaborare, contribuie la dezvoltarea armonioasă a elevilor și la reducerea inegalităților. Deși echitatea în educație este uneori percepută ca un ideal dificil de atins, aplicarea consecventă a strategiilor educaționale adecvate poate transforma acest deziderat într-o realitate accesibilă tuturor elevilor.

Referințe bibliografice:

1. Gherguț, A. (2016). *Educația incluzivă și pedagogia diversității*. Polirom.
2. Goleman, D. (2008). *Inteligența emoțională*. Curtea Veche.
3. Ministerul Educației. (2019). *Curriculum pentru educație timpurie*. Institutul de Științe ale Educației.
4. Oprea, C. (2006). *Strategii didactice interactive: Repere teoretice și practice*. Editura Didactică și Pedagogică.
5. Revista învățământului special și special integrat din județul Prahova. (2025). *Echitate pentru diversitate* (Nr. 13).
6. Nedelcu, A., Hygum, C. U., Ciolan, L., & Țibu, F. (2018). *Educație cu stare de bine. După o rețetă româno-daneză*.
7. Stan, L. (2024). *Organizatorii de vieți: Principii esențiale pentru creșterea cu succes a copiilor*. Curtea Veche.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

Prof. dr. MIRON COSTINA VIOLETA

Colegiul Național Pedagogic Ștefan Velovan Craiova

Multă vreme a fost o problemă cu elevii din mediul urban în privința comportamentului acestora, dacă erai profesor în mediul rural, erai cumva privilegiat cu elevi cuminți, în prezent, elevii au în comportament ireverențios și în mediul rural. Cei șapte ani de acasă sunt foarte importanți, elevii au un program scurt la școală comparativ cu cât stau acasă, cu toate acestea cu o experiență vastă în învățământ, cu tact și măiestrie pedagogică se poate crea o stare de bine în sala de clasă.

Mentținerea unui climat caracterizat prin respect, siguranță, empatie, siguranță și angajament constituie una dintre cele mai semnificative provocări și responsabilități ale cadrelor didactice. În acest context, managementul eficient al comportamentului în clasă reprezintă un ansamblu complex

și deliberat de strategii proactive fundamentate pe înțelegerea profundă a dezvoltării umane și a dinamicii de grup, având ca scop final optimizarea oportunităților de învățare pentru toți elevii prin cultivarea unui climat educațional pozitiv.

Centrală în discuția despre managementul comportamental este noțiunea de climat educațional. Un climat pozitiv este definit de percepția comună a elevilor și a cadrelor didactice că sala de clasă este un loc sigur din punct de vedere fizic și emoțional.

Cunoașterea numelor elevilor, a intereselor și provocărilor lor, salutul individual la intrarea în clasă, ascultarea activă și oferirea de feedback specific și încurajator sunt esențiale pentru că o relație bazată pe încredere facilitează comunicarea deschisă și face ca elevii să fie mai receptivi la îndrumarea profesorului, chiar și în momentele dificile. În aceste situații, profesorul trebuie să dispună de un set de strategii aplicate însă cu calm, consecvență și respect. De multe ori un elev are nevoie de alt elev când are un comportament disruptiv, în acest caz trebuie adus pe calea cea bună cu prioritate acel elev mai ușor de educat, în aceste condiții, celălalt elev va deveni și el un elev educat. Un profesor calm, echitabil, consecvent și empatic creează un climat pozitiv și manageriază eficient comportamentele dificile.

În unitățile școlare se desfășoară acțiuni, care au ca scop promovarea unui climat sigur și armonios în unitățile de învățământ, fiind organizate în contextul marcării *Zilei Internaționale a Nonviolentei în Școli*, celebrată anual la data de 30 ianuarie, dar alegerea zilei de 9 mai pentru acest eveniment nu este întâmplătoare, deoarece la această dată s-a încheiat în Europa cea mai rea formă de violență până în prezent – Marea Conflagrație Mondială și este și Ziua Europei, iar Uniunea Europeană promovează empatia și respectul între indivizi. Tot la această dată s-a proclamat Independența României.

Este de notorietate că Ministerul Educației și Cercetării a publicat în Monitorul Oficial nr. 492 din 10 iunie 2020 - ***Ordinul nr. 4.343/2020 din 27 mai 2020 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor art. 7 alin. (1[^]1), art. 56[^]1 și ale pct. 6[^]1 din anexa la Legea educației naționale nr. 1/2011, privind violența psihologică – bullying.***

Dacă este în spațiul online, bullyingul devine cyberbullying.

„Scopul normelor metodologice:

- a) să ajute la crearea unui climat sigur și pozitiv în unitatea de învățământ, bazat pe respectarea persoanei, nediscriminare, motivarea pentru învățare și asigurarea stării de bine a antepreșcolarului/preșcolarului/elevului în unitatea de învățământ;
- b) să ofere un instrument de lucru pentru profesioniștii care lucrează cu antepreșcolari/preșcolari/elevii din sistemul educațional, familiile copiilor, autoritățile responsabile cu protecția copilului împotriva violenței, inclusiv a violenței psihologice - bullying și cu furnizorii

de servicii specializate pentru reabilitarea copiilor-victime, martori și/sau a copiilor cu un comportament agresiv;

c) să promoveze activități de prevenire și combatere a tuturor formelor de bullying și cyberbullying în sistemul educațional preuniversitar; d) să prevină, să identifice, să semnaleze și să intervină în echipă multidisciplinară, în situațiile de violență psihologică - bullying și cyberbullying.

Școala nu este doar un loc unde se învață matematică sau gramatică, este mediul în care copiii și adolescenții își petrec cea mai mare parte a timpului, își formează identitatea, își fac prieteni, învață cum să relaționeze și cum să își gestioneze emoțiile. Cercetările arată că pentru a înțelege impactul școlii asupra dezvoltării, trebuie să o privim ca pe un context de creștere, care interacționează cu nevoile în continuă schimbare ale elevilor. Tinerii au trei nevoi fundamentale generale foarte importante: să se simtă competenți, să aibă conexiuni sociale și să aibă autonomie; astfel, atunci când mediul școlar le oferă oportunități reale de a-și satisface aceste nevoi, elevii se dezvoltă armonios, dezvoltându-se o personalitate bio-psiho-socială armonioasă.

Când devin elevi, copiii se confruntă cu sarcina de a-și găsi locul în noua lume a instituției școlare extinse, cu toate regulile sale. Ei trebuie să învețe și cum să construiască relații și să-și formeze un simț al apartenenței la spațiul său intern și la conviețuirea în comunitate. În multe grupuri de copii și adolescenți, apartenența este însoțită mereu de riscul opus, adică excluderea. În bullying, această frică este exploatată, grupul își alege o țintă asupra căreia își concentrează disprețul și respingerea. Același lucru se poate întâmpla și în spațiul online, când se fură o fotografie a unui copil și se face un fals profil pe rețele sociale, un profil denigrator etc. În fața greutăților vieții trebuie să luptăm de mici, să citim foarte mult și să înțelegem ceea ce citim pentru ca să facem față tuturor formelor de bullying.

Profesorul încurajează empatia între elevi, își respectă elevii intrând la timp la ore, dacă un elev copiază trebuie să primească nota unu, important este că un copil de astăzi devine adultul de mâine și cel mai important este să devină un adult cinstit.

O poveste japoneză spune: „Cu mult timp în urmă, într-un mic orășel exista o casă cunoscută sub numele de *Casa cu o mie de oglinzi*. Într-o zi, un cățeluș mititel, vesel din fire, aflând de această casă, s-a hotărât să o viziteze. Bucuros că a ajuns la destinație, sărind fericit pe scări, a intrat în casă. S-a uitat pe hol dând din coadă, cu urechiușele ciulite de emoție, când ce să vezi! Surpriză! S-a trezit că era privit de alți o mie de cățeluși fericiți și prietenoși care dădeau din coadă ca și el. A zâmbit și a primit înapoi o mie de zâmbete, la fel de calde și prietenoase. Era normal, doar era casa celor o mie de oglinzi. Când a plecat, s-a gândit: “Este un loc minunat. Mă voi întoarce să-l vizitez și altădată!”.

În același orășel, alt câine, care nu era la fel de fericit și prietenos ca primul, s-a hotărât și el să viziteze casa. A urcat cu teamă scările, apoi, cu coada între picioare și cu capul plecat, a intrat în casă. Când a văzut o mie de câini neprietenoși uitându-se la el, s-a speriat de i s-a zbârlit părul pe

spate, mărâind și arătându-și colții. Când ceilalți o mie de câini din oglinzi și-au arătat și ei colții, a fugit speriat. Odată ieșit afară, s-a gândit: “E un loc îngrozitor, nu mă mai întorc acolo niciodată!”.

Morala: Dacă vei ZĂMBI celor din jurul tău și viața îți vor arăta partea frumoasă.

Bibliografie:

ANDREI, D. (2018). Educația pentru valori: Resurse și metode. Brașov: Editura Universității Transilvania.

CATANĂ, S. (2020). Educația emoțională și socială: Teoria și practica. București: Editura Științifică.

DRĂGHICESCU, O. (2019). Diversitate și incluziune în educație. Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință.

FLOREA, C. (2020). Educația incluzivă: Teorii și aplicații practice. București: Editura Universității din București.

IONESCU, T. (2019). Managementul conflictelor în educație. Ploiești: Editura Universității Petrol-Gaze.

LEONTESCU, A. (2017). Psihologia grupurilor și a echipelor în educație. Sibiu: Editura Universității Lucian Blaga.

MIHAILA, L. (2021). Psihologia educațională: Ghid pentru profesori. Timișoara: Editura Universității de Vest.

Ordinul nr. 4.343/2020 din 27 mai 2020 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor art. 7 alin. (1[^]), art. 56[^]1 și ale pct. 6[^]1 din anexa la Legea educației naționale nr. 1/2011, privind violența psihologică – bullying.

POPESCU, R. (2020). Comunicarea în educație: Teorii și practici. Craiova: Editura Universitatea din Craiova. RADU, M. (2021). Strategii de învățare și dezvoltare personală în educație. București: Editura Didactică și Pedagogică.

VASILE, I. (2022). Învățământul bazat pe competențe: O abordare integrată. Iași: Editura Polirom.

WORDWALL: MAGIA ÎNVĂȚĂRII PRIN JOC ÎN GRUPA NOASTRĂ

Prof. dr. **OPRESCU ELENA**,
Liceul Tehnologic Voinești, GPN Voinești

În munca mea zilnică cu cei mici, am căutat mereu modalități de a transforma procesul de învățare într-o aventură captivantă. Pentru copiii din generația actuală, digitalul este un limbaj nativ, iar Wordwall îmi permite să vorbesc pe limba lor.

De ce am ales să folosesc Wordwall la grupă?

În primul rând, pentru **impactul vizual și interactivitate**. Fie că exersăm sortarea fructelor și legumelor, recunoaștem culorile sau numărăm elemente, jocurile tip „Roata norocului”, „Potrivește perechile” sau „Chestionarul” îi țin pe copii cu sufletul la gură. Aceștia nu mai sunt doar spectatori, ci devin participanți activi.

În al doilea rând, Wordwall mă ajută să **personalizez conținutul**. Pot crea rapid activități care să reflecte tema săptămânală, folosind imagini familiare lor. Acest lucru le crește încrederea în sine și dorința de a răspunde corect.

Nu în ultimul rând, este un instrument excelent pentru **evaluarea discretă**. În timp ce ei se joacă la panoul interactiv, eu pot observa progresele fiecărui copil fără a pune presiune pe ei. Învățarea se produce natural, prin entuziasm și feedback imediat.

Pentru mine, ca educatoare, Wordwall nu înlocuiește jocul tradițional cu cuburi sau pictura, ci îl completează de minune, aducând acel element de noutate care transformă o zi obișnuită la grădiniță într-o experiență memorabilă!

Tema: Grădina Magică de Primăvară

Când am început tema florilor, am observat că cei mici confundă adesea narcisa cu leaua sau ghiocelul cu zambila. Wordwall m-a ajutat să fixăm aceste noțiuni prin jocuri create special pentru nivelul lor de înțelegere:

- **Găsește perechea (Memory):** imagini reale cu ghiocel, lelele, narcise și brândușe. Copiii vin pe rând la panou, iar bucuria de pe chipul lor când descoperă două flori identice este de neprețuit. Este un exercițiu excelent pentru memoria vizuală și atenție.
- **Roata norocului:** O folosim la începutul zilei, în cadrul Întâlnirii de dimineață. Învârtim roata, iar copilul la care se oprește trebuie să denumească floarea indicată de săgeată sau să spună ce culoare are (ex: „Aceasta este o lelea roșie”).

- Sortare pe grupuri: Pentru a-i ajuta să facă distincția între anotimpuri, un joc în care ei trebuie să tragă florile de primăvară într-un coșuleț și florile de toamnă în altul. Este o activitate de logică și clasificare.
 - Ghicitori interactive: Citesc o ghicitoare despre un „voinicel în haină albă”, iar ei trebuie să apese pe imaginea corectă a ghiocelului pentru a vedea dacă au răspuns bine.
 - Numărăm florile: În cadrul activităților matematice, folosim un chestionar simplu unde trebuie să numere câte lalele apar într-o imagine și să aleagă cifra corespunzătoare.
- Aceste resurse digitale Wordwall transformă învățarea într-un spectacol de culoare și interacțiune, făcând ca fiecare floare să prindă viață sub ochii lor.

Bibliografie:

- Ministerul Educației. (2019). *Curriculum pentru educația timpurie*. București.
 - Ministerul Educației. (2020). *Metodologia de utilizare a resurselor digitale în învățământul preșcolar*.
 - Pânișoară, I. O. (2017). *Comunicarea eficientă*. Iași: Editura Polirom (pentru aspectele privind interacțiunea profesor-elev prin intermediul tehnologiei).
 - ***, (2010). *Laborator preșcolar - ghid metodologic*. București: Editura V&I Integral.
 - Tătaru, L. L., Glava, A., Chiș, O. (2014). *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*. Cluj-Napoca: Editura Diamant.
 - Wordwall.net. *Platformă pentru crearea activităților interactive*. Disponibil la: <https://wordwall.net>.
 - Digitaliada.ro. *Ghiduri și resurse digitale pentru învățământul preșcolar și primar*.
 - EducațieOnline.md. *Biblioteca digitală pentru suport didactic*.
- <https://wordwall.net/ro/resource/68537421/flori-de-prim%C4%83vara-mate-grupa-mic%C4%83>
- <https://wordwall.net/ro/resource/68537421>
- <https://wordwall.net/ro-ro/community/flori-de-primavara>
- <https://wordwall.net/ro/resource/17555002>

ACTIVITATEA EXTRAȘCOLARĂ O PARGHIE DE CONSOLIDARE A RELAȚIEI ȘCOALĂ-FAMILIE-COMUNITATE LOCALĂ

Prof. dr. **DIACONU NICUȘOR**,
Clubul Copiilor Găești

În societatea contemporană educația este o prioritate principală pentru toți cetățenii întrucât fără educație nu este posibil să te integrezi într-un mediu în care totul se bazează pe cunoaștere. Educația contribuie la formarea fiecăruia ca persoană și permite evidențierea valorilor. Deoarece școala realizează multiple relații cu mediul social, cultural și economic, putem spune că socializarea și responsabilizarea sunt scopuri principale ale educației. Realizarea de proiecte la nivelul unităților școlare este o realitate tot mai prezentă și necesară pentru rezolvarea diverselor probleme și atingerea unor obiective. Fiecare elev și cadru didactic trebuie să participe la dezvoltarea societății, la viața comunității, la îmbunătățirea condițiilor în care se desfășoară activitatea școlară, în funcție de aptitudini, disponibilitate, capacitate de relaționare și spirit de responsabilitate. În viața de zi cu zi elevii pot deveni un factor de seamă al schimbării, dezvoltării și îmbunătățirii mediului școlar și comunităților din care fac parte. Totul este să se asigure un cadru de cooperare și participare activă, responsabilă și voluntară a elevilor. Timpul liber al copiilor este ocupat în prezent de calculator, tabletă, telefon, emisiuni TV, întâlniri cu prietenii. Elevii ar trebui orientați către activități voluntare, de interes obștesc, participare la întruniri civice. Munca de echipă este un factor important pentru realizarea unui parteneriat. Relația școală-familie-comunitate în educația copilului a căpătat altă semnificație, odată cu apariția noțiunii de asigurare a calității în învățământ.

Relația Școală-Comunitate locală

În relația școală-comunitate, unitatea de învățământ, nu se poate dezvolta și, de asemenea, nu poate oferi servicii educaționale de calitate, fără menținerea și implicarea hotărâtă a autorităților locale în rezolvarea problemelor financiare cu care se confruntă unitatea școlară. Parteneriatul dintre școală și autoritățile locale trebuie să se sprijine pe identificarea intereselor comune și pe acordarea de sprijin reciproc. Felul în care școala și autoritățile locale colaborează are o influență importantă asupra calității serviciilor educaționale oferite de către unitatea de învățământ. Școala are o misiune și roluri bine stabilite în comunitate. Colaborarea școlii cu comunitatea poate avea în vedere:

- ♣ punerea în comun a resurselor materiale, umane, financiare, de timp, informaționale;
- ♣ activități, proiecte, programe comune;
- ♣ voluntariat și implicare;
- ♣ atragerea de resurse către comunitate.

Școala trebuie să adopte ca obiective dezvoltarea spiritului comunitar, formarea unor buni locuitori ai comunității, cărora să le pese de cei din jur și de localitatea în care trăiesc și care să contribuie la creșterea calității vieții în comunitatea respectivă. A învăța să îți pese de comunitatea școlii este începutul pentru a învăța să îți pese de comunitatea mai largă în care trăiești. Școala este una din instituțiile centrale ale comunității, are roluri specifice, dar nu poate funcționa și nu se poate

dezvolta fără a ține cont de specificul localității în care funcționează. Școala este direct influențată de ceea ce se întâmplă în mediul social, funcționează într-o comunitate alcătuită din mai mulți factori: familie, autorități, agenți economici, poliție, biserică, fiecare dintre aceștia influențând procesul educațional. Școala, alături de alte instituții care funcționează în comunitate, este direct influențată de nivelul de dezvoltare comunitară. În aceeași măsură se poate spune că și școala influențează comunitatea. Considerăm că o școală dezvoltată într-o comunitate este motorul dezvoltării comunitare.

Relația școală – familie

Ridicarea calității în educație este un obiectiv major, aceasta reprezentând o problemă deosebită în România. Cooperarea activă a școlii și a profesorilor cu ceilalți factori educaționali se bazează pe respect, acceptare reciprocă, colaborare și înțelegere. Școala preia în mod special sarcinile privind educația, dar și părinții trebuie să se implice în realizarea acestora pentru a avea succes. Indiferența sau opoziția părinților va frâna acest proces educațional. Intrarea copiilor în școală nu înseamnă că rolul părinților s-a încheiat. Colaborarea strânsă între familie și școală determină o eficiență maximă a muncii educative, ambii factori având același obiectiv și anume pregătirea elevilor astfel încât aceștia să poată face față provocărilor de pe piața forței de muncă, să nu se realizeze doar o pregătire teoretică, abstractă și fără legătură cu realitatea economică. Școala și familia trebuie să urmărească același scop educativ: formarea copiilor pentru ca aceștia să devină membri de seamă ai comunității din care fac parte. Atât școala, cât și familia, își lasă amprenta în procesul de construcție a identității copilului, acestea reprezintă cei doi piloni de rezistență ai educației și dezvoltării. Familia reprezintă principalul factor al parteneriatului școală-comunitate locală. Familia are obligații și drepturi ce decurg din statutul de elevi al copiilor în sistemul de educație, poate stimula elevul, îl poate mobiliza către un anumit domeniu de activitate față de care manifestă interes, în valorificarea capacităților proprii. Părintele își poate da seama mai bine de aceste preocupări numai printr-o colaborare strânsă cu școala. Implicarea familiei este condiționată de gradul de interes al acesteia față de școală. Învățământul nu este decât o componentă din educația copilului, o bună parte a educației se petrece în afara școlii. Familia ocupă un loc special în sistemul educațional, oferă elevilor informații despre lumea care-i înconjoară, primele reguli care trebuie respectate, drepturile și obligațiile fiecăruia. Atitudinea părinților se răsfrânge asupra rezultatelor școlare ale elevilor, în special asupra motivațiilor învățării. În colaborarea cu școala unii părinți manifestă reticență, nu vin la întâlnirile programate, nu au inițiative, critică mereu școala, sunt preocupați excesiv sau exclusiv de notele copilului, au un contact limitat cu școala, mai ales în situații conflictuale, sunt reticenți la idei noi. Insuccesul copiilor este explicat de părinți prin deficiențe ale sistemului școlar, iar de cadrele didactice prin lipsa de implicare a părinților. Pe de altă parte, și școala are dificultăți în a stabili relația cu părinții: sunt autoritari, încearcă să impună părinților anumite obligații. Activitatea de comunicare a școlii cu familia trebuie axată pe identificarea și combaterea factorilor de risc care pot influența în mod negativ educația copilului. Este necesară o colaborare sistematică și permanentă a celor două componente ale sistemului educațional-familie-școală, unitate în direcția de urmat și continuitate în munca de formare a copiilor. Părinții pot completa și sprijini dezvoltarea tinerilor doar dacă se află într-o permanentă colaborare cu școala. În general, părinții elevilor cu rezultate bune participă la ședințele cu părinții, se interesează de situația școlară a copiilor. Părinții elevilor care nu au rezultate bune, înregistrează absențe, sunt indisciplinați și creează mereu probleme, nu țin legătura cu școala, cel mai des fiind invocate probleme sociale. Relația profesori-elevi Nu în cele din urmă o importanță deosebită în

realizarea unei educații de calitate o are legătura stabilită între elevi și profesori. Școala nu înseamnă numai ore de curs, note și teste. Școala reprezintă locul în care atât elevii cât și profesorii construiesc un mod de a trăi împreună, petrec mult timp unii cu alții, înseamnă mai mult decât a preda și a învăța ceea ce este cuprins în manual. Elevii și cadrele didactice trebuie să simtă că școala este a lor, că aparțin comunității acestei școli, că fiecare se implică în viața școlii. Elevii nu trebuie să fie doar executanți, trebuie să simtă că ceea ce fac le aparține, că este inițiativa lor și astfel implicarea lor să fie mai mare și motivația puternică. Unul din mijloacele prin care se poate stimula sentimentul de membru al comunității școlii este inițierea de proiecte care să contribuie la atingerea unuia sau a mai multor obiective ale școlii. În același timp, implementarea proiectelor va duce la valorificarea timpului liber al elevilor într-un mod mai eficient. Proiectul a devenit o stare de fapt din ce în ce mai utilizată în viața școlii. Aceasta presupune să desfășurăm o acțiune colectivă pentru un obiectiv comun în care fiecare are o responsabilitate bine stabilită în funcție de disponibilitățile și posibilitățile fiecăruia, pentru a realiza ceva toți împreună. În aceste activități pot fi implicați atât părinții cât și copiii, angajații autorităților, reprezentanții altor instituții de la nivel local. Prin interacțiunea cu adulții tinerii își formează capacitatea de comunicare, de organizare a activităților, de anticipare a consecințelor acțiunilor lor. Implicarea efectivă a unității noastre școlare în dezvoltarea relației școală-familie-comunitate. Una din problemele majore cu care se confrunta fiecare școală la momentul actual este reprezentată de buget. Bani alocăți sunt foarte puțini, mai ales pentru modernizare. Sursele de finanțare sunt limitate, nevoile sunt din ce în ce mai multe, astfel că trebuie să găsim noi oportunități pentru ca școala noastră să prospere. Nu trebuie să ne lăsăm descurajați de probleme, ci să alegem să le rezolvăm. În contextul în care resursele acordate educației nu sunt suficiente, parteneriatul cu comunitatea poate fi o formă prin care se realizează o mai bună gestionare a resurselor locale, o modalitate de atragere a resurselor către școală și de valorificare a resurselor școlii în beneficiul comunității. În contextul descentralizării sistemului de învățământ, sponsorizările, veniturile extrabugetare vor căpăta un rol din ce în ce mai important. Pentru a oferi posibilitatea elevilor noștri de a beneficia de spații de învățământ corespunzătoare cerințelor actuale, în special de un laborator de informatică performant, ne-am hotărât să participăm la programul inițiat și susținut de OMV Petrom, "Școala lui Andrei", program-competiție de idei și proiecte în cadrul căreia am primit o finanțare de 5.000 euro pentru inițierea unei afaceri, iar rezultatul activităților desfășurate se va materializa în modernizarea sălilor de clasă și îmbunătățirea condițiilor de studiu.

Proiectul cu care am participat la gimnaziu, intitulat „Biofarmacia verde”, a avut ca obiectiv cultivarea și comercializarea plantelor medicinale în mod traditional, fără produse fitosanitare și a presupus implicarea elevilor, cadrelor didactice, părinților, voluntarilor și reprezentanți ai comunității locale. Prin realizarea acestui proiect am dorit să antrenăm elevii în activitatea de cultivare și comercializare de plante medicinale, să îi determinăm să înțeleagă importanța activităților de voluntariat, să dezvoltăm spiritul de inițiativă, respectul față de natură și să întărim colaborarea în cadrul comunității noastre. La nivelul comunității noastre, un oraș mic, spiritul comunitar este prezent, majoritatea oamenilor se cunosc și interacționează între ei. Școala este un factor important în comunitate, iar acest proiect a permis și implicarea activă a părinților în activitatea de voluntariat, le-a dat posibilitatea să-și cunoască mai bine copiii, să fie mai responsabili. Acțiunea noastră a avut inițial, ca scop principal, obținerea unei finanțări pentru amenajarea laboratorului de informatică al școlii. Pornind de la realitatea existentă în prezent, când folosirea calculatoarelor și tehnologiei moderne este obligatorie pentru dezvoltarea profesională, am încercat să găsim soluții pentru asigurarea elevilor școlii noastre a celor mai bune condiții pentru pregătirea în domeniul informaticii.

Ideea acestui proiect s-a născut și din necesitatea de a crea condiții viabile de dezvoltare personală a elevilor din unitatea noastră, de a da mai mult sens și calitate timpului petrecut de elevi în cadrul unității noastre, de a ajuta părinții să petreacă mai mult timp cu copiii lor. Am avut în același timp în vedere și implicarea elevilor în protejarea și îmbunătățirea mediului înconjurător, ecologizarea spațiilor din jurul școlii, nevoia de a schimba ceva în domeniul protejării naturii și de a încerca să tragem un semnal de alarmă către cei care aruncă gunoaie. Unitatea noastră se află într-un parc natural, și chiar lângă gardul unității școlare exista un teren nefolosit, care devenise o adevărată groapă de gunoi, unde diverși cetățeni își aduceau resturile menajere, materialele rezultate în urma demolărilor, în general tot ceea ce le era nefolositor. De asemenea locul era invadat de buruieni cât gardul astfel încât, deși școala noastră arăta foarte bine, este curată, luminoasă, proaspăt renovată, acest teren influența negativ imaginea de ansamblu a școlii. Scopul proiectului a fost și acela de creștere a gradului de implicare a elevilor în desfășurarea unor activități care să determine conștientizarea rolului fiecăruia dintre noi în menținerea echilibrului în natură propice vieții. Este necesar ca aceștia să fie educați în spiritul unei atitudini pozitive față de mediul înconjurător, în vederea formării ulterioare a conștiinței și comportamentului ecologic, favorabil unui stil de viață sănătos-mental, emoțional, fizic și socio-moral. Am așteptat cu emoție ziua afișării rezultatelor când am constatat cu bucurie că din proiectele înscrise în competiție, unitatea noastră școlară a reușit să se claseze în echipele finaliste. Am câștigat astfel 1 kit multimedia (videoproiector, ecran de proiecție și laptop, care vor fi binevenite pentru amenajarea laboratorului nostru), 7 zile în Tabăra lui Andrei pentru toți copiii înscrși în proiect, cursuri de antreprenoriat recunoscute de către Autoritatea Națională pentru Calificări pentru cadrele didactice inițitoare și în special o finanțare de 5.000 euro pentru implementare. După câștigarea competiției am început și treaba. Pentru proiectul "Biofarmacia Verde" am primit din partea Primăriei Găești, spre folosință cu titlu gratuit, acest teren nefolosit aflat în apropierea școlii noastre care era acoperit cu resturi de materiale de construcție, gunoi menajer, un fel de groapă de gunoi. Am achiziționat unelte necesare (seceri, sape, săpăligi), am apelat la ajutorul unei firme locale (pentru ca terenul să fie eliberat de munții de gunoaie), am primit și sprijinul Primăriei Găești, și astfel am reușit să îl aducem la o formă acceptabilă pentru începerea proiectului nostru: terenul a fost curățat de gunoaie, a fost adus pământ fertil și a fost nivelat, au fost efectuate lucrările agricole necesare. Am trecut apoi la cultivarea plantelor medicinale :galbenele, cimbru de cultură, mentă și busuioc. O afacere cu plante medicinale este la îndemâna oricui, iar condițiile pedo-climaterice din țara noastră favorizează cultivarea plantelor medicinale și aromatice. Deși la prima vedere, o afacere cu plante medicinale pare simplă, în spatele succesului se ascunde multă muncă. Cercul de "Dendrologie" a fost cel care ne-a oferit sprijinul theoretic și logistic. Am descoperit că dacă plantăm semințele direct în pământ, aveam probleme și plântuțele erau sufocate de alte ierburi. Așa că am făcut răsaduri, pe care le-am plantat apoi pe teren. Elevii s-au implicat după posibilitățile fiecăruia, mai ales la plivirea de buruieni, rărire, transplantare și udare, activitățile mai grele fiind efectuate de persoanele majore care au fost alături de noi. Elevii au așteptat cu nerăbdare să culeagă primele flori de gălbenele, mentă, busuioc, cimbru, pe care apoi le-am uscat, le-am ambalat în pungi de hârtie, le-am etichetat corespunzător și am început, cu pași mici, comercializarea către diverse persoane fizice din oraș. În același timp am recoltat din flora spontană, fiind atenți și la protejarea mediului, sunătoare, fructe de păducel și floare de salcâm. Primăria orașului Găești a fost mereu alături de noi, de la punerea la dispoziție a terenului în mod gratuit, ajutor cu voluntari pentru curățarea terenului, pentru plantare și întreținerea culturilor, promovarea proiectului, la sfaturi prețioase primite de la specialiștii acestei instituții. Un sprijin important l-am avut în implementarea

proiectului din partea SC Plafar, care ne-a ajutat atât în valorificarea produselor recoltate, cât și cu furnizarea gratuită a semințelor, sfaturi despre tehnologia de cultură și îngrijirea plantelor. Proiectul va continua și în anii următori, culturile înființate fiind productive mai mulți ani cu condiția ca ele să fie mereu îngrijite și protejate de invazia buruienilor. Nu producția a fost însă cea mai mare problema a inițiativei noastre, ci prețul foarte mic pe care l-am fi obținut dacă am fi comercializat plantele recoltate în stare proaspătă. Cu toate că găsisem un client important pentru valorificarea producției, prețul oferit de acesta era foarte dezavantajos pentru proiectul nostru și am fost nevoiți să ne reorientăm. Am hotărât să uscăm plantele și să le comercializăm direct către persoanele fizice din localitatea noastră, la un preț convenabil atât pentru noi cât și pentru clienți, având în vedere cantitatea de frunze și flori care se usucă pentru a obține un kilogram de plantă uscată și munca depusă pentru a obține produsul final. A apărut astfel o nouă provocare deoarece uscarea este o operațiune foarte importantă care dacă nu este făcută cum trebuie influențează negativ calitatea plantelor. Am profitat de faptul că elevii se aflau în vacanță și astfel am avut la dispoziție sălile de clasă, perfecte pentru amenajarea spațiilor de uscarea. După uscarea, plantele au fost mărunțite manual, astfel încât să permită recunoașterea plantelor. Aceste activități au necesitat o muncă suplimentară, dar nu am simțit că muncim pentru că totul s-a făcut cu pasiune, după orele de program, în vacanță. Am avut alături de noi părinții, cadrele didactice, voluntari și autoritățile locale. Pentru promovarea proiectului am creat o pagină de facebook unde am prezentat diversele etape ale implementării proiectului, am realizat un concurs de afișe pentru a alege imaginea de promovare, afișe pe care apoi le-am pus la sediul instituțiilor publice din oraș, am organizat evenimente de prezentare și desfacere. Proiectul și-a propus să contribuie la formarea elevilor ca factori activi în societate, care își folosesc resursele, ideile și aptitudinile pentru promovarea și susținerea comunității. S-a urmărit încurajarea lor de a lua contact cu realitatea care îi înconjoară, posibilitatea să cunoască diferiți membri ai comunității, să cunoască problemele și cauzele acestora. Principalele realizări ale proiectului considerăm că au fost:

- îmbunătățirea relației profesor-elev;
- dezvoltarea relației școală-comunitate locală;
- implicarea părinților;
- implicarea voluntarilor;
- participarea activă și responsabilă a elevilor și cadrelor didactice în viața școlii sau a comunității.

Proiectul “Biofarmacia verde” a fost inițiat de Clubul Copiilor Găești pornind de la nivelul bugetului alocat pentru modernizare și interesul din ce în ce mai mare al elevilor față de domeniul informatic. În prezent unitatea noastră (deși are câteva calculatoare nu tocmai noi, dar funcționale) mobilierul (în special scaunele) este vechi și deteriorat. Deși scopul principal al proiectului este realizarea obiectivului social, respectiv amenajarea laboratorului de informatică, am avut în vedere și:

- formarea elevilor în spiritul implicării voluntare în soluționarea unor probleme sociale, culturale și educaționale identificate în comunitatea în care trăiesc;
- participarea activă alături de comunitatea locală;

- dezvoltarea unor competențe antreprenoriale prin derularea de activități aducătoare de venit prin care se acumulează resursele materiale necesare derulării proiectului;
- cultivarea spiritului de echipă, a abilităților de comunicare interpersonală;
- responsabilizarea și implicarea activă a elevilor în activități de educație ecologică în sensul păstrării respectului pentru natură și dezvoltării unor deprinderi de conservare a naturii. Activitățile de voluntariat oferă satisfacție personală, dobândirea de experiență într-un anumit domeniu de activitate, familiarizarea cu diferite instituții sau structuri organizaționale, crearea de prietenii durabile. Prin întâlnirile organizate cu elevii, părinții, medic, aleșii locali și autoritățile locale vom promova acest gen de proiecte și activități ce militează pentru un mediu curat și dezvoltare durabilă. Dacă pe termen scurt obiectivul nostru principal este amenajarea spațiului destinat laboratorului de informatică, pe termen lung avem în vedere :
 - îmbunătățirea abilităților și dezvoltarea personalității copiilor;
 - implicarea părinților și a comunității în vederea susținerii copiilor în continuarea procesului educativ și a formării profesionale;
 - creșterea încrederii în forțele proprii a elevilor și formarea sentimentului de apartenență la comunitate;
 - creșterea solidarității comunității

Bibliografie

- Poulou, M. & Matsagouras, E. (2007). School-family relations -Greek parents perceptions of parental involvement. *International Journal about Parents in Education* , 1 (0), 83-89. Radu I., Miclea M., Albu M., Moldovan O., Neme S., Szamoskozy, Ș.(1993). Metodologie psihologică și analiza datelor, Editura Sincron, Cluj-Napoca.
- Smith F., Driessen, G., Sluiter, R. & Slegers, P. (2007). Types of parents and school strategies aimed at the creation of effective partnerships. *International Journal about Parents in Education* , 1(0), 45-52.
- Smith J.A. (2008). *Qualitative Psychology. A Practical Guide to Research Methods*. Second Edition. SAGE Publications.
- Spernes, K. Buy Paraffin So (e Can Read in the Evening) – A Study from Kenya about Parental Involvement in School. *International Journal about Parents in Education* , 5 (1), 24-35.
- Sreekanth, Y. (2011). Parents Involvement in the Education of their Children: Indicators of Level of Involvement. *International Journal about Parents in Education* , 5 (1), 36-45.
- Suárez-Orozco, C. (2010). Promoting Academic Engagement Among Immigrant Adolescents Through School-Family-Community Collaboration. *Professional School Counseling* , 14 (1), 15-26.
- Tamis-LeMonda, C. S.; Cuzgiris, I.; & Bornstein, M. H. (2002). Play in Parent –Child Interactions. In: *Handbook of Parenting -Practical Issues in Parenting*. Volume 5. Lawrence Erlbaum Associates Publishers. London, 2002.
- Van der Wolf, K. (2013). On Empowerment and Disempowerment of Parents. *International Journal about Parents in Education* , 7 (1), 84-89.
- Van Velsor, P. & Orozco, G.L.

(2007). Involving Low-Income Parents in Schools: Communitycentric Strategies for SchoolCounsellors.

Professional School Counseling , 11 (1), 17-24.Vuorinen, T. (2010). Supporting Parents in their Parental Role Approaches Practiced by Preschool Teachers in Preschool.

International Journal about Parents in Education, 4 (1), 65-75.Walker, J.M.T., Shenker, S.S. & Hoover-Dempsey, K.V. (2010).Why Do Parents Become Involved in Their Children's Education?Implications for School Counselors.

Professional SchoolCounseling, 14 (1), 27-39.Williams, W. M.; & Sternberg, R. J. (2002). How Parents Can Maximize Children's Cognitive Abilities. In: (andbook of Parenting - Practical Issues in Parenting. Volume 5. LawrenceErlbaum Associates Publishers. London.

Wollscheid, S. (2013).Parents' Cultural Resources, Gender andYoung People's Reading Habits Findings from a SecondaryAnalysis with Time-Survey Data in Two-parent Families. International Journal about Parents in Education, 7 (1), 69-83.

BULLYING - CAUZE, EFECTE, MODALITĂȚI DE COMBATERE -

prof. dr. **CÎRJAN MARIUS**
Colegiul National " Zinca Golescu"

Bullying-ul este un comportament intenționat, de intimidare, care apare în mod repetat și are la bază o percepție a unui dezechilibru de forțe. De multe ori, victima este percepută drept vulnerabilă (provenind din alt mediu social, este percepută ca diferită, etc)și/sau având dificultăți în a face față acestui comportament. Pe de altă parte , prin intimidare bully-ul se simte în control, dominant.

Bullying-ul există doar între copii sau adolescenți. Actele de violență verbală sau fizică ale adulților asupra copiilor/adolescenților se numesc abuzuri și sunt pedepsite conform legilor referitoare la abuz.

Cauzele bullying-ului sunt multiple și trebuie considerate la nivel individual. De multe ori bully-ul trăiește într-un mediu nesigur acasă și poate el însuși este victima abuzului în familie. De asemenea riscul de abandon școlar este mai mare în această categorie. Probabilitatea de a apărea probleme în viața acestora, mai târziu, este mai mare. Este bine să nu generalizăm și să înțelegem ce se află în spatele acestor probleme. Bullying-ul nu trebuie acceptat, iar bully-ul (cel care exercită agresiunea) poate are nevoie de ajutor.

Diferența dintre bullying și comportamentul normal constă în intenția comportamentului și efectul negativ asupra victimei. Copiii și adolescenții învață să „voiajeze” relațiile interumane , iar acest proces poate să includă certuri, alianțe sau neînțelegeri. Acest lucru este normal. Atunci când cineva este rănit(emoțional sau fizic) în mod intenționat și repetat vorbim de bullying.

Există mai multe tipuri de bullying care pot să apară împreună sau izolat: verbal, fizic, emotional sau cyberbullying.

Verbal conține în: jigniri, insulte, amenințări, porecle sau denigrare.

Fizic constă în: bătăi, tras de păr, îmbrânciri, loviri, etc.

Emițional: răspândire de zvonuri, excluderea victimei din grupul de socializare, încurajarea altor persoane să nu vorbească cu victima, etc.

Cyberbullying: comentarii negative online, mesaje de denigrare, trimiterea de mesaje abuzive, etc.

Efectele vizibile sunt legate de bullying-ul fizic:

– **efecte directe:** vânătăi, zgârieturi, răni, etc

– **efecte indirecte:** caiete rupte, obiecte distruse sau furate (de ex. copilul se întoarce acasă fără ceas, telefon mobil sau bani).

În cele mai multe cazuri, efectele bullying-ului sunt la nivel emoțional. Ele pot să includă: stimă de sine redusă, anxietate, depresie, randament școlar redus, intenție suicidară, tulburări de alimentație, rușine. Victima se simte neputincioasă și singură. Aceste consecințe pot fi pe termen scurt, mediu și lung, depinzând de durata bullying-ului, suportul familial-școlar și de reziliența individuală. Sunt multe studii de cercetare care arată că persoanele care au fost victimele bullying-ului sunt mai predispuse în viața de adult la probleme psihiatrice, precum tulburare depresivă sau anxietate.

Recunoaștem dacă cineva este victima bullying-ului prin modificări de comportament – emoționale, bruște. Refuz școlar, furie, izolare socială, tristețe. Copiii mai mici se pot plânge de dureri care nu au cauze medicale, de exemplu dureri de cap sau de burtă. Aceste dureri sunt legate de stres și cei mici sunt chinuți de aceste simptome (nu le inventează). Schimbări bruște ale cerului de prieteni. Reacții emoționale negative după timpul petrecut online.

Cum putem ajuta ca părinți?

- A asculta și a vorbi despre probleme cu cei tineri este extrem de important.
- Alocați timp zilnic pentru a întreba și a discuta despre cum a fost la școală.
- Dacă adolescentul sau copilul dumneavoastră relatează probleme, ajutați-l să identifice o persoană adultă de la școală(de încredere) cu care poate discuta despre aceste probleme. De asemenea , discutați posibile soluții ale bullying-ului (cum să evite persoana în cauză, cum să ceară ajutor).
- Dacă copilul dumneavoastră este victima bullying-ului, sfătuiți-l să rămână calm, să nu își afișeze emoțiile în acele momente și să iasă din situația respectivă cât mai repede. Ideal ar fi să existe o persoană de contact în școală, căreia i-ar putea relata dificultățile.
- Luați legătura cu școala și discutați procedurile anti-bullying. Doar prin colaborare se poate remedia această problemă.
- Dacă sunteți îngrijorați de siguranța adolescentului/copilului atunci alertați Poliția. Uneori schimbarea școlii este o opțiune.
- Dacă nu copilul dumneavoastră este victima bullying-ului, ci altcineva din clasă, încurajați-vă copilul să fie un model împotriva bullying-ului (adică să ofere ajutor, să îi încurajeze și pe ceilalți să intervină). Majoritatea tinerilor nu sunt de acord cu acest comportament, important este ca adolescentul dumneavoastră să știe că are puterea de a produce schimbări. Bullying-ul este oprit printr-un efort colectiv.

Combaterea bullying-ului la nivel școlar

Proceduri bine stabilite pentru combaterea bullying-ului.

Să existe consecințe clare pentru comportamentul de acest tip, consemnate în regulamentul de ordine interioară.

Școala să-și asume responsabilitatea de a păstra siguranța tuturor elevilor.

Să fie persoane desemnate care să vorbească cu elevii ce sunt victime ale bullying-ului.

Să colaboreze cu psihologii educaționali care oferă suport victimelor , dar și agresorilor.

Mesaaje pentru tineri:

Dacă sunteți victime ale bullying-ului, cereți ajutor familiei, profesorilor și chiar autorităților. Nu rămâneți izolați! Este dreptul vostru să trăiți într-un mediu sigur. Nu sunteți singurii care trec prin aceste momente!

Dacă sunteți martori ai bullying-ului, nu rămâneți tăcuți. Știu că vă e frică să nu fiți și voi victime, dar ajutându-vă colegii veți da un exemplu bun. Nu uitați că majoritatea persoanelor sunt împotriva acestui comportament.

Dacă ați tratat pe cineva cu răutate, opriți-vă! Întrebați-vă de unde provine această furie și accesați ajutorul necesar. Gândiți-vă cum v-ați simți dacă cineva drag ar fi tratat în așa fel! Cereți-vă scuze (indiferent de vârstă) și recâștigați-vă respectul celorlalți.

Concluzii

Este datoria tuturor să identifice, raporteze și să oprească bullying-ul (elevi, profesori, părinți și autorități).

Bullying-ul poate fi oprit doar prin efortul colectiv.

Atât victima cât și bully-ul au nevoie de ajutor multidisciplinar: psihologic, școlar și familial.

Victimele ar trebuie să fie ajutate să proceseze traumele emoționale și să își recapete încrederea în sine. Acest lucru se poate face dacă se simt în siguranță, atât la școală cât și acasă. Bully-ul ar trebui ajutat să înțeleagă de ce nu este acceptabil un astfel de comportament, dar și să aibă ocazia să discute despre propriile probleme.

Respectul reciproc ar trebui să existe, indiferent de rasă, religie, apartenență socială, abilități școlare, etc.

Respectându-ne reciproc vom trăi într-o lume mai bună.

Bibliografie:

1. Neamțu, C., Devianța școlară – Ghid de intervenție în cazul problemelor de comportament ale elevilor, Ed.Polirom, Iași, 2003.
2. Olweus, Dan, Bullying at School: What We Know and What We Can Do, Wiley – Blackwell, New-York, U.S.A., 1993.

ȘCOALA FĂRĂ VIOLENȚĂ – UN PAS SPRE UN VIITOR SIGUR

Prof. dr. ing. **MILESCU GICA**
Școala Gimnazială Valea Mare

Violența în școală reprezintă una dintre cele mai importante și actuale probleme ale societății contemporane. În ultimii ani, fenomenul violenței școlare a devenit tot mai prezent, afectând atât elevii, cât și cadrele didactice și familiile acestora. Școala ar trebui să fie locul în care copilul se simte în siguranță, este încurajat să învețe, să comunice și să se dezvolte armonios. Din păcate, uneori, conflictele, agresivitatea și lipsa respectului transformă mediul școlar într-un spațiu tensionat, în care teama și nesiguranța își fac simțită prezența.

Violența școlară include toate comportamentele agresive care au loc în mediul educațional și care afectează integritatea fizică sau emoțională a unei persoane. Aceasta poate fi manifestată prin loviri, îmbrânceli, amenințări, jigniri, porecle, umilire, intimidare, excludere din grup sau răspândirea de zvonuri. În prezent, tot mai des întâlnită este și violența online, cunoscută sub numele de cyberbullying, care se manifestă prin mesaje răutăcioase, comentarii ofensatoare sau distribuirea unor imagini și informații menite să rănească.

Un aspect important este faptul că violența nu produce răni doar la nivel fizic, ci și la nivel emoțional. Un copil care este jignit constant sau exclus de colegi poate deveni trist, retras, anxios și lipsit de încredere în sine. Uneori, elevii afectați de violență ajung să nu mai dorească să vină la școală, iar rezultatele lor școlare pot scădea semnificativ. În cazurile mai grave, efectele pot influența dezvoltarea personalității și relațiile sociale ale copilului pentru o perioadă îndelungată.

Cauzele violenței în școală sunt multiple și diferite de la un caz la altul. Mediul familial joacă un rol foarte important în formarea comportamentului copilului. Lipsa comunicării în familie, conflictele dintre părinți, neglijența sau modelele agresive pot influența negativ atitudinea copiilor. De asemenea, influența grupului de prieteni, expunerea la conținut violent pe internet sau în mass-media și dorința de afirmare în fața colegilor contribuie la apariția comportamentelor agresive.

Uneori, copiii care manifestă violență sunt, la rândul lor, afectați emoțional și nu știu cum să își exprime sentimentele într-un mod corect. Ei pot reacționa agresiv din cauza frustrării, a nevoii de atenție sau a dificultăților de adaptare. Din acest motiv, este foarte important ca atât victimele, cât și agresorii să beneficieze de sprijin și îndrumare.

Școala are un rol esențial în prevenirea și combaterea violenței. Cadrele didactice trebuie să creeze un climat bazat pe respect, comunicare și colaborare. Activitățile educative, orele de consiliere, jocurile de echipă și proiectele dedicate prevenirii violenței îi ajută pe elevi să înțeleagă importanța toleranței și a empatiei. Copiii trebuie învățați să își exprime emoțiile într-un mod civilizat, să rezolve conflictele prin dialog și să respecte diferențele dintre oameni.

Un climat școlar sigur se construiește prin implicarea tuturor: profesori, părinți, elevi și comunitate. Colaborarea dintre familie și școală este foarte importantă, deoarece copilul are nevoie de aceleași valori și reguli atât acasă, cât și la școală. Părinții trebuie să fie atenți la comportamentul

copiilor, să discute deschis cu ei și să îi încurajeze să vorbească despre problemele pe care le întâmpină.

De asemenea, este important ca elevii să înțeleagă faptul că tăcerea nu rezolvă problema. Atunci când sunt victime sau martori ai violenței, ei trebuie să aibă curajul să ceară ajutor unui profesor, consilier școlar sau părinte. Intervenția rapidă poate preveni agravarea situațiilor și poate contribui la menținerea unui mediu educațional sănătos.

Combaterea violenței în școală presupune nu doar aplicarea unor reguli și sancțiuni, ci mai ales educarea copiilor în spiritul respectului și al bunătații. Copiii au nevoie de exemple pozitive, de sprijin emoțional și de activități care să promoveze cooperarea și prietenia. Atunci când elevii se simt acceptați și apreciați, riscul apariției comportamentelor agresive scade considerabil.

În concluzie, violența în școală este un fenomen complex, care afectează profund dezvoltarea copiilor și atmosfera educațională. Prevenirea acestui fenomen trebuie să devină o prioritate pentru întreaga societate. Prin educație, comunicare, răbdare și implicare, putem construi o școală în care fiecare copil să se simtă protejat, respectat și încurajat să își atingă potențialul. O școală fără violență înseamnă un viitor mai bun pentru toți copiii și pentru întreaga comunitate.

SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR GELECEĞİ ŞEKILLENDİREN EĞİTİM

SERKAN MUSTAFA AKYOL,
Baş Öğretmen / Müdür Yardımcısı
Mehmet Akif Ersoy İlkokulu
Emirgazi / Konya -Türkiye

Özet

Sürekli değişen bir dünyada eğitim, sürdürülebilir bir geleceğin inşasında kilit bir rol oynamaktadır. Bu makale, okulun öğrencileri günümüzün iklim değişikliği, teknolojik gelişmeler ve sosyal dönüşümler gibi zorluklarına hazırlamadaki rolünü ele almaktadır. Geleneksel, bilgi aktarımına dayalı eğitim modelinden; beceri geliştirmeye, aktif katılıma ve değer odaklı öğrenmeye yönelmenin gerekliliği vurgulanmaktadır. Ayrıca yenilikçi öğretim yöntemlerinin önemi, öğretmenin rolü ve toplumla iş birliğinin sürdürülebilir bir eğitim anlayışının oluşumuna katkısı incelenmektedir.

Anahtar kelimeler

sürdürülebilir eğitim, sürdürülebilir gelecek, eğitimde yenilik, beceriler, sorumluluk, öğrenci, öğretmen

Günümüzde eğitim, yalnızca bilgilerin öğretmenden öğrenciye aktarıldığı bir süreç olmaktan çıkmıştır. Artık eğitim; bireyin geliştiği, düşündüğü ve toplumsal değerler kazandığı bir alan haline gelmiştir. Hızla değişen bir dünyada yaşıyoruz ve okulun görevi öğrencileri sadece sınavlara değil, hayata hazırlamaktır.

“Sürdürülebilir gelecek” kavramı yalnızca çevrenin korunmasıyla sınırlı değildir. Aynı zamanda denge, sorumluluk ve gelecek nesillerin haklarını gözetken kararlar alabilme becerisini de içerir. Bu bağlamda eğitim, bireylerin yaptıkları eylemlerin etkilerini fark etmelerini sağlayan önemli bir araçtır.

Okulda bu süreç küçük ama etkili adımlarla başlar. Öğrencilerin birlikte çalışmayı öğrenmesi, başkalarının fikirlerine saygı duyması ve çevreye karşı duyarlı olması sürdürülebilir bir düşünce yapısının temelini oluşturur. Sadece teorik bilgi vermek yeterli değildir; öğrencilerin aktif olarak sürece katılması gerekir.

Bu noktada öğretim yöntemlerinin değişmesi büyük önem taşır. Geleneksel öğretim yöntemleri öğrencilerin ilgisini çekmekte yetersiz kalmaktadır. Proje tabanlı öğrenme, grup çalışmaları ve uygulamalı etkinlikler öğrencilerin daha etkili öğrenmesini sağlar. Bu yöntemler sayesinde öğrenciler yalnızca bilgi edinmez, aynı zamanda bu bilgiyi nasıl kullanacaklarını da öğrenirler.

Örneğin geri dönüşüm veya doğal kaynakların korunmasıyla ilgili bir proje, teorik bir dersten çok daha etkili olabilir. Bu tür etkinlikler öğrencilerin hem bilgi hem de değer kazanmasına yardımcı olur.

Teknoloji de eğitimde önemli bir rol oynamaktadır. Dijital platformlar, çevrimiçi kaynaklar ve eğitim uygulamaları öğrenmeyi daha erişilebilir ve çeşitli hale getirir. Ancak teknolojinin dengeli ve bilinçli kullanılması gerekmektedir. Teknoloji, öğretmen ve öğrenci arasındaki insanî bağı zayıflatmamalı, aksine desteklemelidir.

Eleştirel düşünme becerisi de sürdürülebilir bir gelecek için vazgeçilmezdir. Öğrencilerin bilgileri sorgulaması, analiz etmesi ve kendi görüşlerini oluşturması teşvik edilmelidir. Günümüzde bilgiye ulaşmak kolaydır, ancak doğruyu ayırt edebilmek çok daha değerlidir.

Öğretmen bu süreçte merkezi bir role sahiptir. Artık sadece bilgi aktaran biri değil; rehberlik eden, motive eden ve örnek olan bir kişidir. Öğretmenin yaklaşımı, öğrencilerle kurduğu ilişki ve yeniliklere açık olması eğitim kalitesini doğrudan etkiler.

Sürdürülebilir bir eğitim anlayışı sadece okul içinde gerçekleşmez. Aile ve toplum da bu sürecin önemli bir parçasıdır. Okul, aile ve toplum iş birliği içinde olduğunda öğrenciler daha güçlü ve tutarlı bir öğrenme deneyimi yaşar. Toplumsal projeler ve gönüllülük faaliyetleri öğrencilerin aktif bireyler olmalarına katkı sağlar.

Elbette bu süreçte çeşitli zorluklar bulunmaktadır. Kaynak eksikliği, değişime direnç ve sistemsel sınırlamalar bu dönüşümü zorlaştırabilir. Ancak küçük adımlar büyük değişimlerin başlangıcıdır.

Geleceğe baktığımızda, okulun yaratıcılığı teşvik eden, öğrencilerin aktif olduğu ve özgürce düşünebildiği bir ortam olması gerektiği açıktır. Bugünün öğrencileri yarının yetişkinleri olacaktır ve onların nasıl yetiştirildiği toplumun geleceğini belirleyecektir.

Sonuç olarak, eğitim geleceği şekillendirme gücüne sahiptir. Sınıfta yapılan her etkinlik, verilen her değer geleceğe yapılan bir yatırımdır. Sürdürülebilir bir gelecek, eğitimle adım adım inşa edilir.

KAYNAKÇA:

- UNESCO (2020). Education for Sustainable Development: A Roadmap. Paris: UNESCO.
- OECD (2018). The Future of Education and Skills: Education 2030. Paris: OECD Publishing.
- Sterling, S. (2001). Sustainable Education: Re-visioning Learning and Change. Green Books.
- Wiek, A., Withycombe, L., & Redman, C. (2011). Key competencies in sustainability. Sustainability Science.
- Tilbury, D. (2011). Education for Sustainable Development: An Expert Review. UNESCO
- Fullan, M. (2013). Stratosphere: Integrating Technology, Pedagogy, and Change Knowledge. Pearson.
- Senge, P. (2006). The Fifth Discipline. Doubleday.
- European Commission (2019). Key Competences for Lifelong Learning.

OYUNUN GÖLGESİNDEKİ GERÇEK: İLKOKULLARDA AKRAN ZORBALIĞI VE SOSYAL İKLİMİN İNŞASI

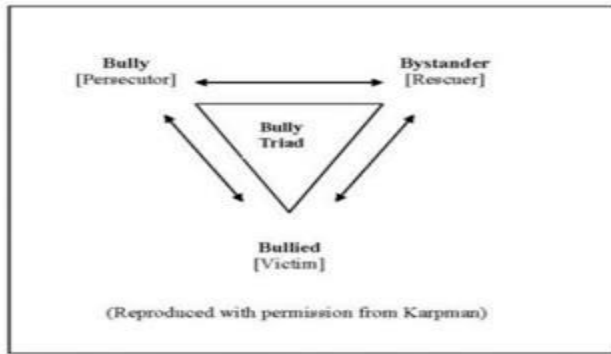
Yazar: Hacı İsmail KILIÇ

Yazar: Muhammet TAŞTAN

GİRİŞ BÖLÜMÜ: "Oyun" Maskesinin Ardındaki Görünmez Şiddet

İlkokul sıraları, bir çocuğun aile güvenliğinden çıkıp toplumsal aidiyet geliştirdiği ilk resmi alandır. Bu yaş grubundaki çocuklar için akran ilişkileri; paylaşmayı, empatiyi ve sınırları öğrendikleri hayati bir laboratuvarıdır. Ancak bu laboratuvar, her zaman barışçıl süreçlere ev sahipliği yapmaz. Çoğu zaman "çocukluk şakası", "masum bir oyun" ya da "yaramazlık" olarak geçiştirilen pek çok davranış, aslında sistematik bir hak ihlali olan akran zorbalığının ta kendisidir. İlkokul düzeyinde zorbalık, ergenlikteki kadar açık ve fiziksel olmayabilir; dışlama, lakap takma veya oyun alanından mahrum bırakma gibi "görünmez" yöntemlerle kendini gösterir. Tam da bu gizlilik, problemin erken çocukluk döneminde fark edilmesini zorlaştırmakta ve kalıcı psikolojik hasarların önünü açmaktadır.

Akran zorbalığı, bireysel bir uyumsuzluk problemi olmanın çok ötesinde, küresel bir eğitim ve halk sağlığı sorunudur. Uluslararası eğitim raporları ve PISA verileri, dünya genelindeki öğrencilerin yüzde 30'undan fazlasının okullarda en az birkaç kez akran zorbalığına maruz kaldığını ortaya koymaktadır. İlkokul döneminde yaşanan bu erken deneyimler, çocuğun akademik özgüvenini doğrudan zedelerken; okul reddi, kronik anksiyete ve somatik (psikolojik kökenli bedensel) ağrıları beraberinde getirmektedir. Sorunun pedagojik boyutu incelendiğinde, zorbalığın dinamik bir yapıya sahip olduğu görülür.

Zorbalık Dinamiği: Zorba, Mağdur ve Seyirci Üçgeni. Kaynak: ResearchGate

Yukarıdaki psikolojik dinamik modelinde de görüldüğü gibi, akran zorbalığı sadece iki kişi arasında yaşanmaz; yapıyı ayakta tutan tehlikeli bir "üçgen" vardır: **Zorba (Bully)**, **Mağdur (Victim)** ve süreci sessizce izleyerek ya da onaylayarak pekiştiren **Seyirci (Bystander)**. İlkokul sınıflarında zorbalığı besleyen en büyük güç, bu seyirci grubunun sessizliğidir. Dolayısıyla problem, sadece bizzat şiddet uygulayan çocuğun değil, tüm sınıfın sosyal ikliminin bozulmasıyla ilgilidir.

Bu çalışmanın temel amacı, ilkokul düzeyindeki akran zorbalığının erken dönem belirtilerini ortaya koymak ve bu karmaşık üçgen dinamiğini kırarak pedagojik müdahale programlarını

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

ISBN 978-606-95840-8-8

tartışmaktır. Makale kapsamında, öğretmenlerin sınıfta uygulayabileceği proaktif (sorun ortaya çıkmadan önleyici) stratejiler üzerinde durulacak; çocukların "seyirci" rolünden sıyrılarak yapıcı birer "arabulucuya" dönüşmelerini sağlayacak okul tabanlı çözüm önerileri sunulacaktır. Erken çocuklukta atılacak bu adımlar, sadece güvenli bir okul iklimi yaratmakla kalmayacak, geleceğin barışçıl toplum yapısının da temelini oluşturacaktır.

YÖNTEM

Bu çalışmada, ilkokul öğrencilerinin maruz kaldığı akran zorbalığı türlerini, bu zorbalığın yaygınlığını ve sınıf içi dinamiklerini derinlemesine incelemek amacıyla **Karma Yöntem (Mixed Methods)** desenlerinden "Sıralı Açıklayıcı Desen" kullanılmıştır. Araştırma, nicel (sayısal) verilerin toplanıp analiz edilmesinin ardından, bu verileri açıklamak ve detaylandırmak üzere nitel (görüşme) verilerin toplanması esasına dayanmaktadır.

1. Çalışma Grubu / Örneklem

Araştırmanın çalışma grubunu, tesadüfi küme örnekleme yöntemiyle seçilen ilkokul 1, 2, 3 ve 4. sınıflarda öğrenim gören toplam 340 öğrenci ve bu sınıflarda görev yapan 12 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Çocukların yaş dağılımı 6 ile 10 arasında değişmektedir.

2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler iki aşamada toplanmıştır:

- **Nicel Veri Araçları:** İlkokul seviyesine uygun olarak yapılandırılmış, çocukların okuma seviyelerine göre görsellerle desteklenmiş Akran Zorbalığı Belirleme Anketi ve sınıf içi sosyal dışlanmayı ölçen Sosyometri Formları.
- **Nitel Veri Araçları:** Öğretmenlerle yapılan, sınıf içindeki "görünmez zorbalık" ve "seyirci davranışı" odaklı yarı yapılandırılmış görüşme formları.

3. Veri Analizi

Nicel verilerin analizinde betimsel istatistikler (yüzde, frekans ve ortalamalar) kullanılmıştır. Nitel verilerin analizinde ise öğretmen görüşmelerinden elde edilen ses kayıtları ve notlar yazıya dökülerek **içerik analizi** yöntemine tabi tutulmuş, öne çıkan ifadeler belirli temalar altında kodlanmıştır.

BULGULAR

Araştırma sonucunda elde edilen nicel ve nitel veriler, ilkokul kademesinde zorbalığın sanılandan daha yaygın olduğunu ve sınıf düzeyleri büyüdükçe zorbalığın biçim değiştirdiğini ortaya koymaktadır.

1. Zorbalık Türlerinin Sınıf Düzeylerine Göre Dağılımı

Yapılan anket analizlerine göre, ilkokul genelinde en az bir kez zorbalığa maruz kaldığını belirten öğrencilerin oranı yüzde 34 olarak tespit edilmiştir. Ancak bu oran her sınıf düzeyinde farklı bir karakter göstermektedir:

Sınıf Düzeyi	En Yaygın Zorbalık Türü	Mağdurun Davranışı (Sessiz Kalma Oranı)	Seyircilerin Genel Tepkisi
1. ve 2. Sınıflar	Fiziksel Zorbalık (Vurma, itme, eşya alma)	Yüzde 15 (Genellikle öğretmene hemen söylerler)	Müdahale etme veya öğretmen çağırma eğilimi yüksek.
3. ve 4. Sınıflar	İlişkisel/Sözel Zorbalık (Dışlama, lakap takma)	Yüzde 42 (İspiyoncu damgası korkusuyla gizlerler)	Çoğunlukla sessiz kalma (seyirci olma) veya zorbaya uyma.

2. Nitel Bulgular: Öğretmen Görüşmelerinden Çıkan Temalar

Öğretmenlerle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerin içerik analizi sonucunda, ilkokulda zorbalığın tespit edilmesini zorlaştıran en büyük engelin **"Şaka Kültürü"** olduğu belirlenmiştir. Görüşmelerden elde edilen çarpıcı öğretmen ifadeleri şu temalar altında toplanmıştır:

"Sadece Şaka Yapıyorduk" Savunması Öğretmen Ömer (3. Sınıf): "Sınıfta bir çocuğun sürekli ağladığını fark ettim. Diğer çocukları çağırdığımda hep bir ağızdan 'Öğretmenim biz sadece şaka yapıyorduk, o çok alıngan' dediler. İlkokulda çocukların en büyük sığınağı bu şaka kelimesi. Zorbalığı eğlence zannediyorlar."

İlişkisel Zorbalığın Görünmezliği Öğretmen Ayşe (4. Sınıf): "Fiziksel şiddeti hemen yakalıyorum çünkü gürültü çıkıyor. Ama arkasını döndüğümde bir çocuğu doğum günü partisine çağırmayacaklarını fısıldayarak ağlatıyorlar. Bu psikolojik dışlamayı yakalamak, morarmış bir kolları görmekten çok daha zor."

GELİŞME BÖLÜMÜ: Sınıf İçi Erken Teşhis Yöntemleri ve Göstergeler

Öğretmenlerin zorbalığı büyümeden durdurabilmesi, erken teşhis reflekslerine bağlıdır. İlkokul çocukları yaşadıkları baskıyı "ispiyoncu" damgası yemekten korktukları veya yetişkinlerin kendilerine inanmayacağını düşündükleri için doğrudan anlatamazlar. Bu durumda öğretmenlerin hem çocukların davranışsal ipuçlarını (semptomları) okuması hem de sınıf içi analiz araçlarını devreye sokması gerekir.

1. Davranışsal İpuçları Matrisi

Alan	Mağdur (Kurban) Çocuktaki Belirtiler	Zorba Eğilimli Çocuktaki Belirtiler
Sosyal İlişkiler	Teneffüslere tek başına çıkma, oyun gruplarına dahil edilmeme, sırasını veya masasını arkadaşlarından uzaklaştırma eğilimi.	Akran grubunu domine etme, kuralları kendi çıkarına göre esnetme, belirli çocukları oyundan kasıtlı olarak dışlama.

Alan	Mağdur (Kurban) Çocuktaki Belirtiler	Zorba Eğilimli Çocuktaki Belirtiler
Akademik ve Duygusal Durum	Ani başarı düşüşü, parmak kaldırmaktan çekinme, okula gelmek istememe (okul fobisi), sabahları sıklaşan karın/baş ağrısı şikayetleri.	Düşük hayal kırıklığı eşiği, dürtüsellik, öğretmen görmediğinde kuralları çiğneme, empati kurmakta belirgin güçlük.
Fiziksel Göstergeler	Kaybolan, yırtılan veya zarar görmüş okul eşyaları (defter, kalem, çanta), nedeni net açıklanamayan küçük morluklar veya sıyrıklar.	Akranlarına karşı fiziksel ya da popülerite olarak üstünlük kurma arzusu, diğer çocukların eşyalarını izinsiz kullanma.

Proaktif Sosyal Analiz Protokolü

Sadece gözlem yapmak bazen sınıfın derinliklerinde dönen gizli ilişkileri çözmeye yetmeyebilir. Öğretmenlerin, sınıfın sosyal haritasını çıkaracak yapılandırılmış adımları izlemesi gerekir:

1. Adım: Sosyometrik Haritalama Uygulaması

Sınıfa "Grup çalışmasında yanına oturmak istediğin 3 arkadaşın kim?", "Bahçede en çok kiminle oynamayı seversin?" gibi basit anketler uygulayın. Çıkan sonuçlarla bir sosyogram (sosyal ilişki haritası) oluşturarak sınıfta hiçbir arkadaşı tarafından seçilmeyen, yani "sosyal olarak izole edilmiş" çocukları hızlıca tespit edin.

2. Adım: Yapılandırılmış Serbest Zaman Gözlemi

Zorbalık en çok ders esnasında değil, yapılandırılmamış zamanlarda (teneffüsler, öğle arası, beden eğitimi dersinin serbest oyun aşaması) gerçekleşir. Haftada en az 1-2 kez teneffüslerde kendi sınıfınızdaki çocukların bahçedeki kümelenme biçimlerini, kimlerin oyun kurucu olduğunu ve kimlerin dışarıda kaldığını uzaktan gözlemleyerek notlar alın.

3. Adım: Güvenli ve Anonim Bildirim Kanalları

Sınıfın kör noktalarından birine bir "İletişim ve Paylaşım Kutusu" yerleştirin. Çocuklara, kendilerinin veya bir arkadaşlarının yaşadığı her türlü üzücü durumu isim yazmak zorunda kalmadan buraya atabileceklerini anlatın. Bu yöntem, "seyirci" konumundaki çocukların ispiyonculuk korkusu yaşamadan öğretmene bilgi aktarmasını sağlar.

4. Adım: Projektif Teknikleri Müfredata Entegre Edilmesi

Görsel sanatlar ve Türkçe gibi dersleri birer tarama aracına dönüştürün. "Bahçede oyun oynayan çocuklar" konulu bir resim çalışmasında veya "Arkadaşlıkta beni en çok ne üzer?" temalı yaratıcı yazarlık etkinliklerinde çocukların bilinçaltındaki dışlanma, korku veya öfke temalarını yakalamaya çalışın.

Akademik Vurgu: Öğretmenlerin bu teşhis yöntemlerini kullanırken dikkat etmesi gereken en hassas nokta, çocukları erkenden "zorba" ya da "kurban" olarak etiketlememektir. Amaç, kalıcı

etiketler yapıştırmak değil; sınıf ikliminde bozulan dengeleri erkenden fark edip rehberlik servisiyle birlikte onarıcı bir süreç başlatmaktır.

TARTIŞMA VE SONUÇ BÖLÜMÜ

Bu çalışmada elde edilen pedagojik veriler ve saha gözlemleri, ilkokul kademesindeki akran zorbalığının sadece iki çocuk arasındaki bir "uyumsuzluk veya hırçınlık" problemi olmadığını net bir şekilde ortaya koymaktadır. Akran zorbalığı; çocuğun içinde büyüdüğü aile dinamiklerinden, kontrolsüzce tükettiği dijital içeriklerden ve toplumun genel başarı/güç algısından beslenen **bütüncül bir sistem problemidir**. Dolayısıyla, bu krizle yalnızca okul duvarları içinde, cezalandırıcı yöntemlerle mücadele etmeye çalışmak, sorunun kökenini görmezden gelerek sadece semptomları bastırmaya çalışmaktır.

Zorbalık döngüsünün kalıcı olarak kırılması, ancak çocuğun hayatını çevreleyen üç temel sacayağının —**Okul, Aile ve Toplum**— eş zamanlı ve koordineli bir şekilde sorumluluk üstlenmesiyle mümkündür.

Okul-Aile-Toplum İş Birliğinin Ekolojik Önemi

Bronfenbrenner'in Ekolojik Sistemler Kuramı çerçevesinde değerlendirildiğinde; ilkokul çağındaki bir çocuğun gelişimi, birbiri içine geçmiş çevrelerin etkileşimiyle şekillenir. Çocuk evde adaleti ve empatiyi görmüyor, okulda bu değerlerle desteklenmiyor ve toplumsal hayatta (medya, sokak, oyunlar) şiddetin bir güç unsuru olarak yüceltildiğine şahit oluyorsa, zorbalık kaçınılmaz bir davranış kalıbı haline gelir.

- **Okul**, bu döngüde güvenli bir sığınak ve doğru davranışların yapılandırıldığı bir merkez olmak zorundadır.
- **Aile**, okulda verilen olumlu sosyal becerileri ev ortamında tutarlı davranışlarla pekiştiren en kritik yapıdır.
- **Toplum** ise gerek medya dili gerekse kamusal alan tasarımıyla bu iki yapının inşa ettiği barışçıl iklimi korumakla yükümlüdür.

Bu üç paydaştan birinin bile sürece dahil olmaması, zorbalıkla mücadele programlarının işlevsiz kalmasına neden olmaktadır.

Geleceğe Yönelik Stratejik Öneriler

Makalenin teorik ve pratik bulguları ışığında, ilkokullarda akran zorbalığını ve şiddeti minimize etmek adına paydaşlar düzeyinde atılması gereken somut adımlar şu şekilde yapılandırılmalıdır:

Paydaş Grubu	Kısa Vadeli (Müdahale) Önerileri	Uzun Vadeli (Önleme) Önerileri
Okul Yönetimi & Öğretmenler	* Akran arabuluculuğu sisteminin kurulması. * Kör noktaların (koridor, bahçe arkası) aktif nöbet sistemleriyle güvenli hale getirilmesi.	* Müfredata "Duygu Düzenleme ve Empati" derslerinin/etkinliklerinin kalıcı olarak entegre edilmesi. * Öğretmenlere yönelik gizli zorbalık türleri (ilişkisel zorbalık) için sürekli hizmet içi eğitimler verilmesi.
Ebeveynler (Aile)	* Çocukla okul odaklı günlük nitelikli iletişim kurulması (Örn: "Bugün okulda seni üzen veya sevindiren bir şey oldu mu?").	* Ev içi çatışmalarda şiddetsiz iletişim dilinin benimsenmesi. * Dijital ekran sürelerinin sınırlandırılması ve çocukların oynadığı oyunların içerik analizlerinin yapılması.
Toplum & Kamu Kurumları	* Çocuk ekranlarına yönelik (YouTube, dijital oyunlar) denetim mekanizmalarının artırılması.	* Mahalle bazlı ücretsiz spor, sanat ve sosyal gelişim alanlarının inşa edilerek çocukların enerjilerinin doğru kanallara yönlendirilmesi.

Son Söz

Nihayetinde, ilkokul sıralarında akran zorbalığına karşı yürütülen mücadele, sadece bir sınıf yönetimi problemi ya da okul disiplini meselesi değildir. Bu mücadele, geleceğin adil, demokratik ve empati düzeyi yüksek toplumunu inşa etme mücadelesidir. Bugün okul bahçesinde görmezden gelinen ya da "çocukluk şakası" denilerek geçiştirilen her zorba eylem, yarın sokakta, iş yerinde, trafikte ve aile içinde karşımıza çıkacak yetişkin şiddetinin tohumlarını oluşturmaktadır.

Temel Çıkarım: İlkokulda atılacak proaktif adımlar, sadece kurban konumundaki çocuğun akademik ve ruhsal dünyasını kurtarmakla kalmayacak; zorba eğilimli çocuğun da topluma sağlıklı bir birey olarak kazandırılmasını sağlayacaktır. Güvenli bir gelecek, okul kapısından korkmadan giren çocukların omuzlarında yükselecektir.

KAYNAKÇA

- **Ayas, T. ve Pişkin, M.** (2011). İlköğretim öğrencilerinin akran zorbalığına maruz kalma türlerinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 36(159), 204-214.

- **Bronfenbrenner, U.** (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Harvard University Press.
- **Debarbieux, E.** (2003). Okullarda şiddet: Küresel bir bakış ve çözüm arayışları. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 28(300), 12-21.
- **Olweus, D.** (1993). *Bullying at school: What we know and what we can do*. Blackwell Publishing.
- **Olweus, D.** (1994). Bullying at school: Long-term outcomes for the victims and an effective school-based intervention program. *Aggressive Behavior*, 20(3), 97-111.
- **Pişkin, M.** (2002). Okullarda akran zorbalığı: Nedenleri, türleri ve alınacak önlemler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35(1), 53-62.
- **Türnüklü, A.** (2006). Akran arabuluculuk (çatışma çözümü) eğitimi programının ilköğretim öğrencilerinin çatışma çözme becerilerine etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 12(3), 441-459.
- **UNESCO.** (2019). *Behind the numbers: Ending school violence and bullying*. UNESCO Publishing.
- **Yurtal, F. ve Cenkseven, F.** (2007). İlköğretim okullarında zorbalığın erken teşhisi ve öğretmenlerin müdahale stratejileri. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(2), 435-446.

INTERDEPENDENCE BETWEEN ORGANIZATIONAL CULTURE AND THE DEVELOPMENT OF CONFLICT MANAGEMENT COMPETENCIES: A MIXED-METHODS APPROACH IN EDUCATIONAL MANAGEMENT

Prof. drd **ELENA CHIFORIŞIN**, GPP Nr.98 „Mugurel”,
CHIŞINĂU
Prof. ERSAN PARLAK, Ünye **TÜRKİYE**

Abstract

Contemporary educational organizations face relational complexity and performance pressures, making conflict management competencies essential for teachers. This study investigates the interdependence between organizational culture and the development of these competencies, using an explanatory sequential mixed-methods design. The quantitative phase involved the application of the *Organizational Culture Assessment Instrument* and the *Rahim Organizational Conflict Inventory-II* on a sample of 214 teachers, while the qualitative component included 18 semi-structured interviews. The results highlight significant correlations between collaborative culture and the use of integrative conflict management strategies and confirm the mediating role of perceived organizational climate. Data integration suggests that the development of conflict competencies is deeply embedded in organizational values and practices, emphasizing the need for continuous training programs that include the cultural dimension and participative leadership. The study provides theoretical and practical contributions to educational management, demonstrating that conflict can be transformed into a resource for organizational learning.

Keywords: organizational culture, conflict management, professional competencies

Introduction

Educational organizations operate in a complex environment characterized by increased performance pressures and value diversity among teachers. Conflict, inevitable in highly interactive professional spaces, should not be seen exclusively as disruption but as an expression of plurality and a potential catalyst for institutional change. In this context, organizational culture plays a central role,

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

ISBN 978-606-95840-8-8

functioning as the symbolic and normative infrastructure that shapes behaviors and legitimizes conflict resolution strategies. The specialized literature shows that shared values and practices significantly influence how organizational members interpret disagreement, assume responsibilities, and choose conflict strategies; however, integrative studies in the educational context remain limited.

The competing values framework (Cameron & Quinn, 2011) distinguishes different cultural typologies, among which collaborative culture promotes cohesion, participation, and open exchange of ideas, while hierarchical culture emphasizes control and procedural stability. In parallel, conflict management strategies, conceptualized by Rahim (2002), range from integration and compromise to avoidance and domination, each reflecting the balance between self-orientation and other-orientation. Integrative styles are associated with higher performance and emotional intelligence, being favored in collaborative environments, whereas avoiding styles appear more frequently in rigid hierarchical contexts (Mikolajczak et al., 2015).

Based on these premises, the study formulates five hypotheses structuring the research: H1 predicts that collaborative organizational culture positively predicts the use of integrative strategies; H2 predicts that hierarchical culture positively predicts avoiding strategies; H3 states that the level of integrative competencies is positively associated with the perception of a safe and collaborative organizational climate; H4 posits that perceived organizational climate mediates the relationship between collaborative culture and integrative strategies; and H5 states that the qualitative analysis will confirm and nuance the statistically identified relationships. This conceptual approach enables the investigation of direct and indirect relationships and the understanding of systemic processes of professional development.

Methodology

The study uses an explanatory sequential mixed-methods design, considered appropriate for analyzing complex phenomena involving both statistical relationships and interpretive dimensions (Creswell & Plano Clark, 2018). The quantitative component included 214 teachers from pre-university education who completed the *Organizational Culture Assessment Instrument* and the *Rahim Organizational Conflict Inventory-II*. Data were analyzed using descriptive statistics, Pearson correlations, and multiple regression to test hypotheses H1–H4.

The qualitative component included 18 semi-structured interviews, selected based on extreme scores, analyzed using Braun & Clarke's thematic analysis method (2006), to deepen the relationships identified and confirm H5. The integration of results aimed at data triangulation and identifying convergences and complementarities between quantitative and qualitative perspectives.

Results

Quantitative analysis showed a significant positive correlation between collaborative culture and the use of integrative conflict management strategies ($r = .48, p < .01$), confirming H1. Hierarchical culture showed a positive correlation with the avoiding style ($r = .31, p < .05$), supporting H2. Regression models indicated that collaborative orientation explains 27% of the variance in integrative strategies, and mediation analysis demonstrated that perceived psychological safety mediates the effect of culture on strategies, confirming H4.

The thematic analysis revealed three main themes: legitimacy of expressing disagreement, participative leadership, and professional reflexivity. Participants in organizations with a collaborative orientation described conflict as an opportunity for clarification and professional development, confirming H5 and providing interpretative nuances to the quantitative results.

Discussion

The results support the systemic perspective according to which organizational culture is not a passive context but an active factor shaping relational practices. Integrative conflict management strategies not only reflect organizational values but also contribute to their consolidation, suggesting a circular dynamic between competencies and culture. Participative leadership and a safe

organizational climate emerge as key elements in transforming conflict into a learning resource. These findings have practical implications for educational management, highlighting the need to integrate conflict competence training into professional development strategies and institutional policies.

Conclusions

The study highlights that the interdependence between organizational culture and conflict management competencies reflects a complex mechanism of organizational learning. Conflict, when managed integratively, becomes an indicator of institutional cultural maturity and a catalyst for professional development. The results support the promotion of a collaborative culture and participative leadership to optimize institutional performance.

REFERENCES:

1. Braun, V. & Clarke, V., 2006. Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), pp.77–101.
2. Cameron, K.S. & Quinn, R.E., 2011. *Diagnosing and changing organizational culture*. San Francisco: Jossey-Bass.
3. Creswell, J.W. & Plano Clark, V.L., 2018. *Designing and conducting mixed methods research*. Thousand Oaks, CA: Sage.
4. Deal, T.E. & Peterson, K.D., 2016. *Shaping school culture*. San Francisco: Jossey-Bass.
5. Mikolajczak, M. et al., 2015. Emotional intelligence and conflict management. *Journal of Organizational Behavior*, 36(3), pp.1–15.
5. Rahim, M.A., 2002. Toward a theory of managing organizational conflict. *The International Journal of Conflict Management*, 13(3), pp.206–235.
6. Schein, E.H., 2010. *Organizational culture and leadership*. San Francisco: Jossey-Bass.

ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF CONFLICTS IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS

**HASSAN RAZA, Chemical Engineer,
Saudi Arabia.**

In the school environment, a variety of specific conflicts arise from the particularities of educational activities (teaching, learning, and training), as well as from tensions or dysfunctions that occur during interactions among curriculum components, such as objectives, content and knowledge, teaching technology (methods, forms, modes, and instructional resources), assessment and grading, and the relationships between teachers and students, schools and parents, and schools and other institutions.

Conflicts within educational institutions can produce both positive and negative outcomes. An educational organization that reaches the ideal of being “conflict-free” may actually be experiencing stagnation or dysfunction. Conflict is often a sign of an active, dynamic, and functioning organization. Problems arise when conflicts become excessive and lead to the loss of human and material resources. Moderate levels of conflict should be encouraged, provided that they remain under control.

Advantages of Conflicts in Educational Institutions

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR
ISBN 978-606-95840-8-8

The main advantages of conflicts include:

- preventing stagnation;
- stimulating interest and curiosity;
- increasing awareness of existing problems;
- facilitating the expression and resolution of issues;
- encouraging personal and social change;
- clarifying the evaluation of human resources;
- unlocking individual potential and abilities.

Other benefits of conflicts are:

- defining group boundaries and strengthening personal and group identity;
- increasing group cohesion during intergroup conflicts;
- allowing immediate and direct expression of opposing viewpoints;
- strengthening loyalty toward one's own group;
- enhancing focus on task accomplishment.

At the Individual Level

Conflict can contribute to:

- the discovery of previously unrecognized potential; individuals often become more creative, innovative, and courageous when facing challenging situations;
- the emergence of hidden talents and abilities that may remain unnoticed under normal circumstances.

At the Group Level

- conflict revitalizes existing norms and may facilitate the introduction of new ones;
- it can energize the organizational climate and encourage fresh perspectives;
- it provides valuable information about hidden organizational problems.

When managers learn from successfully resolved conflicts, many future problems can be prevented. Therefore, conflict resolution serves as an important learning experience for educational leaders and administrators.

In modern organizations, competition, conflicts of interest, struggles for power and resources, differences in values and opinions, tensions between organizational and individual cultures, competition among pressure groups, challenges to leadership, and conflicts of priorities are natural and unavoidable. Effective management of these phenomena depends on understanding their causes and dynamics.

Disadvantages of Conflicts

Conflict situations may also generate several negative consequences for both individuals and educational institutions:

- prolonged conflicts can harm the physical and psychological well-being of those involved;

- considerable amounts of time, energy, and resources may be wasted on disputes rather than organizational objectives;
- conflicts may result in significant emotional and financial costs;
- they can lead to professional dissatisfaction and negatively affect mental health over time;
- trust between colleagues may decline, while the desire for control and dominance may increase;
- excessive conflict creates stress, fatigue, and emotional exhaustion;
- workplace tensions may extend into personal and family life;
- communication and cooperation decrease, while suspicion and hostility increase;
- organizational efficiency and stability may be disrupted;
- conflicts may foster resistance to change and reinforce unproductive routines.

When Is Conflict Beneficial and When Is It Harmful?

According to David W. Johnson, conflict can be considered beneficial when:

- the individuals involved are able to work together more effectively afterward;
- both parties develop more positive feelings toward one another and toward their workplace;
- all parties are satisfied with the outcome;
- participants improve their ability to manage future conflicts constructively.

From another perspective, L. David Brown introduced the concept of **strategic conflict** to distinguish conflicts with positive effects from those with negative consequences.

Strategic conflicts represent a moderate level of conflict intensity. They can produce both beneficial and harmful effects, depending on how they are managed. Organizational members should seek to maximize the constructive outcomes while minimizing the negative ones. Such conflicts are considered inevitable and often necessary for organizational development and adaptation.

Rather than ignoring or suppressing conflicts, educational institutions should actively manage them and maintain them at an optimal level. Both excessive conflict and the complete absence of conflict should be avoided. The ideal strategy is to maintain conflicts within a moderate range where they stimulate innovation, learning, communication, and organizational growth.

References (Bibliography)

Books

1. David W. Johnson, Johnson, R. T. (2005). *Joining Together: Group Theory and Group Skills* (9th ed.). Boston: Allyn & Bacon.
2. Morton Deutsch (1973). *The Resolution of Conflict: Constructive and Destructive Processes*. New Haven, CT: Yale University Press.
3. Kenneth W. Thomas (1992). *Conflict and Conflict Management: Reflections and Update*. *Journal of Organizational Behavior*, 13(3), 265–274.
4. Stephen P. Robbins, Judge, T. A. (2019). *Organizational Behavior* (18th ed.). New York: Pearson.
5. L. David Brown (1983). *Managing Conflict at Organizational Interfaces*. Reading, MA: Addison-Wesley.
6. Gary T. Furlong (2005). *The Conflict Resolution Toolbox: Models and Maps for Analyzing, Diagnosing, and Resolving Conflict*. Mississauga, Ontario: Wiley.

7. UNESCO (2019). *Behind the Numbers: Ending School Violence and Bullying*. Paris: UNESCO.
8. OECD (2023). *PISA 2022 Results: Learning During and From Disruption*. Paris: OECD Publishing.
9. Peter T. Coleman, Deutsch, M., & Marcus, E. C. (2014). *The Handbook of Conflict Resolution: Theory and Practice* (3rd ed.). San Francisco: Jossey-Bass.
10. Daniel Katz & Robert L. Kahn (1978). *The Social Psychology of Organizations* (2nd ed.). New York: Wiley.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT FAVORABIL

ȚIFRAC MARIA-prof.dr.educație timpurie,
Școala Gimnazială,,Ioan Buteanu,,Sighetu Marmăției,
Maramureș

Violența reprezintă una dintre cele mai grave probleme ale societății contemporane, afectând atât copiii și tinerii, cât și adulții. Ea poate apărea în diferite forme: violență fizică, verbală, psihologică, socială sau chiar online, prin intermediul rețelelor de socializare. În mediul școlar, violența influențează negativ dezvoltarea elevilor, procesul educațional și relațiile dintre colegi și profesori. Din acest motiv, prevenirea violenței și promovarea unui climat sigur constituie obiective esențiale pentru orice comunitate educațională și socială.

Un climat sigur este acel mediu în care fiecare persoană se simte respectată, protejată și încurajată să se exprime liber, fără teamă de agresiune sau discriminare. Pentru realizarea acestui obiectiv este necesară colaborarea dintre familie, școală, autorități și societate.

Forme și cauzele violenței

Violența poate avea multiple forme. Violența fizică presupune lovirea sau agresarea unei persoane, în timp ce violența verbală include jignirile, amenințările și umilirea. Tot mai des întâlnită este și violența psihologică, care afectează emoțional victima și îi scade încrederea în sine. În ultimii ani, cyberbullyingul a devenit o problemă importantă, deoarece agresiunile se mută în mediul online, unde mesajele răutăcioase și imaginile ofensatoare pot avea efecte grave asupra tinerilor.

Cauzele violenței sunt diverse. Uneori, aceasta apare din cauza lipsei de educație și a comunicării deficitare în familie. Alteori, influența grupului de prieteni, consumul de alcool sau droguri, problemele sociale și economice ori expunerea la modele agresive din mass-media contribuie la apariția comportamentelor violente. De asemenea, lipsa controlului emoțional și incapacitatea de a rezolva conflictele în mod pașnic pot duce la acte de agresivitate.

Prevenirea violenței trebuie să înceapă încă din copilărie, prin educație și exemple pozitive. Familia are un rol esențial în formarea caracterului copiilor. Părinții trebuie să ofere sprijin emoțional,

să comunice deschis și să îi învețe pe copii respectul față de ceilalți. Un copil crescut într-un mediu echilibrat va avea șanse mai mari să dezvolte comportamente pașnice și responsabile.

Școala contribuie, de asemenea, la prevenirea violenței prin activități educative și prin stabilirea unor reguli clare de comportament. Profesorii trebuie să promoveze toleranța, cooperarea și respectul reciproc. Orele de consiliere, campaniile anti-bullying și activitățile de grup îi ajută pe elevi să înțeleagă importanța relațiilor bazate pe încredere și empatie.

Un alt aspect important este dezvoltarea abilităților de comunicare și gestionare a conflictelor. Elevii trebuie să învețe cum să își exprime emoțiile într-un mod civilizat și cum să rezolve neînțelegerile fără agresivitate. Dialogul și medierea conflictelor sunt metode eficiente pentru reducerea tensiunilor.

În plus, autoritățile și organizațiile sociale trebuie să implementeze programe de informare și sprijin pentru victimele violenței. Este important ca persoanele afectate să știe că pot cere ajutor și că nu sunt singure. Consilierea psihologică și intervenția rapidă pot preveni agravarea situațiilor conflictuale.

Un climat sigur se construiește prin respect, colaborare și responsabilitate. În școală, acest lucru presupune existența unor relații pozitive între elevi, profesori și părinți. Atunci când elevii se simt acceptați și apreciați, ei devin mai motivați și mai implicați în activitățile educative.

Respectarea regulilor și a drepturilor fiecărei persoane contribuie la menținerea unui mediu armonios. De asemenea, este importantă încurajarea solidarității și a sprijinului reciproc. Activitățile de voluntariat, proiectele de echipă și campaniile de conștientizare pot întări relațiile dintre membrii comunității.

Tehnologia poate avea și un rol pozitiv în promovarea siguranței. Platformele educaționale și campaniile online pot transmite mesaje împotriva violenței și pot informa tinerii despre consecințele agresivității. Totodată, utilizarea responsabilă a internetului trebuie încurajată pentru a preveni cyberbullyingul și alte forme de abuz online.

Concluzie

Prevenirea violenței și promovarea unui climat sigur reprezintă responsabilitatea întregii societăți. Familia, școala și comunitatea trebuie să colaboreze pentru a crea un mediu bazat pe respect, toleranță și înțelegere. Educația, comunicarea și sprijinul reciproc sunt cele mai importante mijloace prin care violența poate fi redusă.

Un climat sigur oferă fiecărei persoane posibilitatea de a se dezvolta armonios și de a se simți protejată. Prin implicare și responsabilitate, putem contribui la construirea unei societăți mai pașnice și mai unite.

Bibliografie:

1. Ministerul Educației – Strategii privind prevenirea violenței în mediul școlar
2. UNICEF România – Combaterea violenței și bullyingului în școli
3. Maria Montessori – Educația și dezvoltarea copilului, Editura Didactică și Pedagogică

ROLUL ȘI IMPORTANȚA EDUCAȚIEI RELIGIOASE ÎN FORMAREA UNUI COMPORTAMENT NONVIOLENT ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Prof. dr. **MIRCEA COSTEL**
Școala Gimnazială Nr. 39 „Nicolae Tonitza”, Constanța

În contextul provocărilor contemporane generate de creșterea fenomenelor de violență în mediul școlar, disciplina Religie își afirmă rolul formativ esențial în cultivarea valorilor morale și spirituale. Prezentul studiu evidențiază contribuția orei de religie la prevenirea comportamentelor agresive și la promovarea unui climat educațional sigur, prin valorificarea Sfintei Scripturi, a învățăturilor Sfinților Părinți și a metodelor didactice specifice. Sunt oferite exemple concrete de activități aplicabile la nivel gimnazial, menite să dezvolte empatia, respectul și responsabilitatea elevilor.

Violența școlară reprezintă una dintre cele mai sensibile probleme ale sistemului educațional actual, manifestându-se sub diverse forme: agresivitate verbală, bullying, excludere socială sau chiar violență fizică. În acest context, educația nu poate rămâne neutră, ci este chemată să răspundă printr-o formare integrală a elevului. Literatura de specialitate evidențiază faptul că prevenirea acestor manifestări necesită o abordare educațională integrată, centrată pe formarea valorilor și a competențelor socio-emoționale.

Disciplina Religie, prin dimensiunea sa spirituală și morală, contribuie în mod decisiv la formarea caracterului elevilor. Ea nu transmite doar informații, ci modelează conștiințe, orientând elevii spre valorile fundamentale ale iubirii, iertării și respectului față de aproapele.

- **Fundamentul biblic al nonviolentei**

Sfânta Scriptură oferă un fundament solid pentru educația nonviolentă. Învățătura Mântuitorului Iisus Hristos este centrată pe iubirea aproapelui și pe respingerea răului prin bine: „Iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă” (Matei 5, 44). Acest principiu constituie o paradigmă pedagogică profundă, care depășește logica reacției violente și promovează răspunsul spiritual și moral.

De asemenea, Sfântul Apostol Pavel îndeamnă: „Nu te lăsa biruit de rău, ci biruiește răul cu binele” (Romani 12, 21). Aceste texte biblice pot fi valorificate didactic prin discuții, reflecții și aplicații practice, contribuind la interiorizarea unor modele de comportament nonviolent.

- **Perspectiva patristică asupra violenței**

Sfinții Părinți ai Bisericii au abordat problema violenței din perspectiva transformării interioare a omului. Astfel, Sfântul Ioan Gură de Aur subliniază: „Nimic nu este mai puternic decât blândețea și nimic mai slab decât mânia.” Blândețea este văzută ca o virtute fundamentală, capabilă să dezarmeze conflictul și să creeze armonie.

La rândul său, Sfântul Vasile cel Mare afirmă: „Cel ce se stăpânește pe sine este mai puternic decât cel ce cucerește cetăți.” Această idee este extrem de relevantă pentru elevii de gimnaziu, aflați în plin proces de dezvoltare emoțională, unde autocontrolul devine o competență esențială.

- **Contribuția orei de religie în prevenirea violenței**

Ora de religie oferă un cadru privilegiat pentru dezvoltarea competențelor socio-emoționale. Prin conținuturile sale, ea contribuie la formarea conștiinței morale și la interiorizarea valorilor creștine, aspect subliniat și în literatura teologică contemporană.

În același timp, din perspectivă pedagogică, educația moral-religioasă favorizează dezvoltarea empatiei, a respectului și a responsabilității.

Profesorul de religie are rolul de model și mediator, facilitând dialogul și reflecția asupra comportamentelor elevilor.

- **Strategii didactice și exemple aplicate la clasă**

- **Studiul de caz biblic**

Tema: „Pilda samarineanului milostiv” (Luca 10, 25-37)

Activitate: Elevii analizează comportamentele personajelor și identifică atitudini violente (indiferența) vs. nonviolente (compasiunea).

Rezultat: Dezvoltarea empatiei și a responsabilității față de ceilalți.

- **Jocul de rol**

Tema: Gestionarea conflictelor

Activitate: Elevii simulează situații de conflict (ex: insultă, excludere) și propun soluții inspirate din valorile creștine.

Rezultat: Exersarea comportamentului nonviolent și a comunicării asertive.

- **Dezbaterea morală**

Tema: „Este justificată răzbunarea?”

Metodă: Dezbatere dirijată pe baza textelor biblice.

Rezultat: Formarea gândirii critice și a discernământului moral..

- **Rolul profesorului de religie**

Profesorul de religie nu este doar un transmițător de cunoștințe, ci un formator de caractere. El contribuie la prevenirea violenței prin:

- exemplul personal (blândețe, echilibru, empatie);
- crearea unui climat de siguranță emoțională;
- utilizarea unui limbaj pozitiv și incluziv;
- colaborarea cu familia și consilierul școlar.

- **Impactul asupra climatului școlar**

Integrarea valorilor religioase în procesul educațional conduce la:

- reducerea comportamentelor agresive;
- creșterea coeziunii grupului;
- îmbunătățirea relațiilor profesor-elev;
- dezvoltarea unei culturi a respectului și a dialogului.

Astfel, ora de religie devine un factor activ în construirea unui climat școlar sigur și armonios. Prevenirea violenței în școli nu poate fi realizată exclusiv prin măsuri disciplinare, ci necesită o

abordare profund formativă. Disciplina Religie oferă resurse valoroase în acest sens, prin fundamentul său biblic și patristic, precum și prin strategiile didactice specifice.

Prin cultivarea iubirii, a iertării și a respectului, ora de religie contribuie la formarea unor elevi echilibrați, capabili să gestioneze conflictele într-un mod constructiv și să participe activ la construirea unui climat școlar sigur.

Bibliografie:

1. Biblia sau Sfânta Scriptură, Editura IBMBOR, București, 2008.
2. Cucoș, Constantin, Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 2006.
3. Cristea, Sorin, Dicționar de pedagogie, Editura Litera, București, 2000.
4. Ioan Gură de Aur, Omilii la Matei, Editura IBMBOR, București, 1994.
5. Stăniloae, Dumitru, Teologia Dogmatică Ortodoxă, vol. 1, Editura IBMBOR, București, 2003.
6. Vasile cel Mare, Omilii și cuvântări, Editura IBMBOR, București, 1986.

ȘCOALA FĂRĂ VIOLENȚĂ – UN PAS SPRE UN VIITOR SIGUR

Prof. dr.ing. **MILESCU GICA**
Școala Gimnazială Valea Mare

Violența în școală reprezintă una dintre cele mai importante și actuale probleme ale societății contemporane. În ultimii ani, fenomenul violenței școlare a devenit tot mai prezent, afectând atât elevii, cât și cadrele didactice și familiile acestora. Școala ar trebui să fie locul în care copilul se simte în siguranță, este încurajat să învețe, să comunice și să se dezvolte armonios. Din păcate, uneori, conflictele, agresivitatea și lipsa respectului transformă mediul școlar într-un spațiu tensionat, în care teama și nesiguranța își fac simțită prezența.

Violența școlară include toate comportamentele agresive care au loc în mediul educațional și care afectează integritatea fizică sau emoțională a unei persoane. Aceasta poate fi manifestată prin loviri, îmbrânceli, amenințări, jigniri, porecle, umilire, intimidare, excludere din grup sau răspândirea de zvonuri. În prezent, tot mai des întâlnită este și violența online, cunoscută sub numele de cyberbullying, care se manifestă prin mesaje răutăcioase, comentarii ofensatoare sau distribuirea unor imagini și informații menite să rănească.

Un aspect important este faptul că violența nu produce răni doar la nivel fizic, ci și la nivel emoțional. Un copil care este jignit constant sau exclus de colegi poate deveni trist, retras, anxios și lipsit de încredere în sine. Uneori, elevii afectați de violență ajung să nu mai dorească să vină la școală, iar rezultatele lor școlare pot scădea semnificativ. În cazurile mai grave, efectele pot influența dezvoltarea personalității și relațiile sociale ale copilului pentru o perioadă îndelungată.

Cauzele violenței în școală sunt multiple și diferite de la un caz la altul. Mediul familial joacă un rol foarte important în formarea comportamentului copilului. Lipsa comunicării în familie, conflictele dintre părinți, neglijența sau modelele agresive pot influența negativ atitudinea copiilor. De asemenea, influența grupului de prieteni, expunerea la conținut violent pe internet sau în mass-media și dorința de afirmare în fața colegilor contribuie la apariția comportamentelor agresive.

Uneori, copiii care manifestă violență sunt, la rândul lor, afectați emoțional și nu știu cum să își exprime sentimentele într-un mod corect. Ei pot reacționa agresiv din cauza frustrării, a nevoii de atenție sau a dificultăților de adaptare. Din acest motiv, este foarte important ca atât victimele, cât și agresorii să beneficieze de sprijin și îndrumare.

Școala are un rol esențial în prevenirea și combaterea violenței. Cadrele didactice trebuie să creeze un climat bazat pe respect, comunicare și colaborare. Activitățile educative, orele de consiliere, jocurile de echipă și proiectele dedicate prevenirii violenței îi ajută pe elevi să înțeleagă importanța toleranței și a empatiei. Copiii trebuie învățați să își exprime emoțiile într-un mod civilizat, să rezolve conflictele prin dialog și să respecte diferențele dintre oameni.

Un climat școlar sigur se construiește prin implicarea tuturor: profesori, părinți, elevi și comunitate. Colaborarea dintre familie și școală este foarte importantă, deoarece copilul are nevoie de aceleași valori și reguli atât acasă, cât și la școală. Părinții trebuie să fie atenți la comportamentul copiilor, să discute deschis cu ei și să îi încurajeze să vorbească despre problemele pe care le întâmpină.

De asemenea, este important ca elevii să înțeleagă faptul că tăcerea nu rezolvă problema. Atunci când sunt victime sau martori ai violenței, ei trebuie să aibă curajul să ceară ajutor unui profesor, consilier școlar sau părinte. Intervenția rapidă poate preveni agravarea situațiilor și poate contribui la menținerea unui mediu educațional sănătos.

Combaterea violenței în școală presupune nu doar aplicarea unor reguli și sancțiuni, ci mai ales educarea copiilor în spiritul respectului și al bunătății. Copiii au nevoie de exemple pozitive, de sprijin emoțional și de activități care să promoveze cooperarea și prietenia. Atunci când elevii se simt acceptați și apreciați, riscul apariției comportamentelor agresive scade considerabil.

În concluzie, violența în școală este un fenomen complex, care afectează profund dezvoltarea copiilor și atmosfera educațională. Prevenirea acestui fenomen trebuie să devină o prioritate pentru întreaga societate. Prin educație, comunicare, răbdare și implicare, putem construi o școală în care fiecare copil să se simtă protejat, respectat și încurajat să își atingă potențialul. O școală fără violență înseamnă un viitor mai bun pentru toți copiii și pentru întreaga comunitate.

Bibliografie

1. Emil Păun. (coord.). (2017). *Școala și comunitatea educațională*. București: Editura Polirom.
2. Ioan Nicola. (2003). *Tratat de pedagogie școlară*. București: Editura Aramis.
3. Sorin Cristea. (2015). *Fundamentele pedagogiei*. București: Editura Pro Universitaria.

VIOLENȚA ÎN ȘCOALĂ

Prof. **DUMITRESCU MARIANA**,
Școala Gimnazială Petrești, Dâmbovița

„Există un loc în care fiecare copil ar trebui să se simtă protejat. Un loc în care vocea lui să fie ascultată, visurile lui să fie încurajate și greșelile lui să fie înțelese. Un loc în care să poată fi el însuși fără teamă. Acest loc ar trebui să fie școala.

Dar uneori, realitatea din școli nu seamănă cu acest ideal. Uneori, printre caiete, teste și pauze, se ascund lacrimi nerostite. Glume care dor. Priviri care judecă. Insulte care sapă în încredere. Zâmbete care ascund suferință. Violența în școli nu este doar despre lovituri. Este despre cuvinte care rănesc, despre excludere, despre frici tăcute, despre copii care încep să creadă că nu sunt suficienți.

Și totuși, fiecare elev are dreptul la siguranță. La respect. La liniște. La un spațiu în care să poată învăța fără să privească peste umăr.

Școala este locul în care se formează viitorul. Aici învățăm primele lecții nu doar despre matematică și literatură, ci și despre prietenie, solidaritate și încredere. Aici, fiecare copil ar trebui să își găsească un spațiu în care se simte protejat, apreciat și liber să fie el însuși.

Printre râsete și pauze găsim uneori și lacrimi ascunse. Câte un copil care evită privirea altora. Câte un elev care tace când ar vrea să vorbească. Câte o voce stinsă de o glumă dureroasă sau de o jignire aruncată fără gândul la consecințe. Violența în școli nu înseamnă doar lovituri.

Violența poate fi un cuvânt spus cu răutate, o etichetă pusă în grabă, o excludere dintr-un grup, o privire care umilește. Această violență, fie ea fizică sau emoțională, are un impact uriaș asupra copiilor. Poate transforma un elev plin de energie într-unul retras. Poate sădi neîncredere acolo unde ar trebui să fie curaj. Poate diminua motivația, poate reduce performanțele, poate duce la absenteism și, cel mai grav, poate afecta identitatea unui copil care încă se formează.

Pentru elevi, violența înseamnă nesiguranță. Înseamnă să vii la școală cu teamă, să te întrebi dacă vei fi din nou ținta cuiva, să încerci să dispari într-o mulțime doar ca să nu fii remarcat. Dar elevii trebuie să știe un lucru esențial: nu sunt singuri. Nimeni nu merită să sufere. Nimeni nu trebuie să tacă. Curajul de a spune „Ajutor, nu mă simt bine în ceea ce trăiesc” nu este o slăbiciune — este primul pas spre schimbare. Fiecare elev are dreptul la siguranță, la respect, la protecție.

Pentru profesori, violența înseamnă o provocare continuă. Profesorii văd uneori semnele pe care alții nu le observă: priviri pierdute, un copil care devine brusc tăcut, un altul agresiv fără motiv aparent. Profesorii poartă responsabilitatea de a educa, dar și de a proteja. Uneori, o întrebare simplă precum „Ești bine?” poate opri o problemă înainte de a crește. Rolul profesorului este imens — pentru un elev aflat în dificultate, un profesor poate fi salvarea, sprijinul, adultul care îi oferă siguranță.

Părinții, la rândul lor, trăiesc cu teama nevăzută că ceva s-ar putea întâmpla copilului lor. Ei speră că școala este un loc sigur, unde copilul lor este înțeles și respectat. Dar părinții au un rol crucial: comunicarea, atenția, prezența în viața emoțională a copilului. De multe ori, violența lasă urme pe care copilul nu știe cum să le spună. De aceea, părinții trebuie să fie acolo, să observe schimbările mici — o stare tristă, o tăcere prelungită, un refuz de a merge la școală. Aceste semne sunt strigate care cer ajutor.

Și totuși, violența nu dispare de la sine. Nu se diminuează dacă închidem ochii. Violența dispare atunci când o privim, când o recunoaștem și când acționăm împotriva ei — împreună.

Un mediu sigur și sănătos în școli nu se construiește doar prin reguli scrise pe hârtie. Se construiește prin oameni. Prin felul în care noi alegem să ne purtăm unii cu alții. Prin felul în care reacționăm atunci când vedem o nedreptate. Prin curajul unui elev care spune „Nu e corect ce se întâmplă”. Prin atenția unui profesor care observă schimbările mici. Prin implicarea unui părinte care ascultă cu adevărat.

Avem nevoie de reguli clare și respectate de toată comunitatea școlară. Avem nevoie de programe care să dezvolte empatia, inteligența emoțională, respectul și dialogul. Avem nevoie de colaborare reală între școală și familie. Avem nevoie de consiliere psihologică accesibilă și necondiționată. Și, mai ales, avem nevoie de oameni care să aleagă bunătatea în locul indiferenței.

Pentru că, în final, nu programele schimbă o școală, ci oamenii care o alcătuiesc. Când elevii se susțin unii pe alții, când profesorii și părinții lucrează împreună, când fiecare dintre noi înțelege că are un rol, atunci violența pierde teren.

Școala trebuie să fie un loc al siguranței. Un loc în care fiecare copil se simte văzut, sprijinit și înțeles. Un loc în care nimeni nu este lăsat în urmă. Un loc în care bunătatea devine normalitate.

Violența poate fi oprită. Iar schimbarea începe cu fiecare dintre noi: cu o vorbă mai blândă, cu un gest de sprijin, cu un pas înainte atunci când vedem o nedreptate.

Să facem din școală locul în care viitorul poate crește în pace, încurajat de respect, empatie și curaj.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR – ROLUL PROFESORULUI ITINERANT ȘI DE SPRIJIN

Prof. STOICA MAGDALENA MARIANA
Școala Gimnazială Specială Târgoviște

Violența școlară constituie o problemă actuală, cu impact major asupra dezvoltării elevilor și asupra climatului educațional. În contextul promovării educației incluzive, profesorul itinerant și de sprijin are un rol esențial în prevenirea și gestionarea comportamentelor agresive, precum și în crearea unui mediu sigur și echilibrat. Lucrarea evidențiază principalele forme ale violenței școlare, factorii determinanți, precum și strategii eficiente de prevenire și intervenție, cu accent pe rolul profesorului de sprijin în facilitarea incluziunii și dezvoltării socio-emoționale a elevilor.

În ultimele decenii, fenomenul violenței în mediul școlar a devenit tot mai vizibil, fiind recunoscut ca un factor de risc major pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor. Violența nu se manifestă doar prin agresiuni fizice, ci include și forme subtile, precum violența verbală, excluderea socială sau hărțuirea online.

Școala are responsabilitatea de a asigura nu doar transmiterea de cunoștințe, ci și formarea unui climat sigur, bazat pe respect, toleranță și cooperare. În acest sens, cadrele didactice joacă un rol fundamental, iar profesorul itinerant și de sprijin devine un actor-cheie în prevenirea și diminuarea fenomenelor de violență, în special în lucrul cu elevii cu cerințe educaționale speciale (CES).

Violența școlară poate fi clasificată în mai multe categorii:

- violență fizică – loviri, îmbrânciri, distrugerea bunurilor;
- violență verbală – jigniri, amenințări, etichetări;
- violență psihologică – intimidare, manipulare, excludere;
- bullying și cyberbullying – comportamente repetate de hărțuire, inclusiv în mediul online.

Cauzele acestor comportamente sunt multiple și interdependente. Printre cele mai frecvente se regăsesc:

- dificultățile de autoreglare emoțională;
- lipsa abilităților sociale;
- modele comportamentale negative din mediul familial;
- expunerea la violență în mass-media;
- discriminarea și stigmatizarea elevilor vulnerabili.

Elevii cu CES pot fi mai expuși riscului de victimizare sau, în anumite situații, pot manifesta comportamente inadecvate ca răspuns la frustrare sau neînțelegere, ceea ce subliniază necesitatea intervenției specializate.

Profesorul itinerant și de sprijin ocupă o poziție strategică în sistemul educațional incluziv, având responsabilitatea de a facilita integrarea elevilor cu CES și de a contribui la dezvoltarea unui climat pozitiv.

Printre atribuțiile sale relevante se numără:

- identificarea timpurie a comportamentelor de risc, prin observare sistematică și colaborare cu cadrele didactice;
 - elaborarea și implementarea planurilor de intervenție personalizată, adaptate nevoilor elevilor;
 - dezvoltarea competențelor socio-emoționale, precum empatia, autocontrolul și comunicarea eficientă;
 - consilierea și sprijinirea elevilor în gestionarea conflictelor;
 - medierea relațiilor dintre elevi, contribuind la reducerea tensiunilor;
 - colaborarea cu familia și specialiștii (consilier școlar, psiholog, logoped).
- Prin aceste acțiuni, profesorul de sprijin contribuie nu doar la prevenirea violenței, ci și la

crearea unui mediu incluziv, în care fiecare elev se simte acceptat și valorizat.

Dezvoltarea competențelor socio-emoționale reprezintă o componentă esențială în prevenirea comportamentelor agresive. Activitățile interactive, precum jocurile de rol, discuțiile de grup și exercițiile de reflecție, contribuie la dezvoltarea empatiei și a abilităților de comunicare.

Un mediu educațional sigur se bazează pe reguli clare, stabilite împreună cu elevii și aplicate consecvent. Încurajarea comportamentelor pozitive și utilizarea feedback-ului constructiv contribuie la consolidarea relațiilor interpersonale.

Integrarea elevilor cu CES în activitățile de grup și adaptarea strategiilor didactice reduc riscul de marginalizare și excludere. Profesorul de sprijin joacă un rol esențial în facilitarea acestui proces.

Colaborarea eficientă cu familia permite identificarea factorilor de risc și aplicarea unor măsuri coerente de intervenție. Informarea și consilierea părinților sunt esențiale pentru prevenirea comportamentelor violente.

În cazurile de violență, este necesară o intervenție rapidă și coordonată, implicând cadrele didactice, conducerea școlii și specialiștii. Profesorul de sprijin poate facilita comunicarea și poate contribui la gestionarea situației.

Experiența didactică evidențiază eficiența unor practici precum:

- utilizarea metodelor interactive și cooperative;
- organizarea de activități tematice anti-bullying;
- implicarea elevilor în proiecte de voluntariat;
- promovarea respectului pentru diversitate;
- dezvoltarea unui climat bazat pe încredere și siguranță.

Aceste demersuri contribuie la reducerea comportamentelor agresive și la crearea unui mediu educațional sănătos.

Prevenirea violenței școlare reprezintă un proces complex, care necesită implicarea tuturor actorilor educaționali. Profesorul itinerant și de sprijin are un rol esențial în acest demers, prin intervenții personalizate, sprijin emoțional și promovarea incluziunii.

Crearea unui climat școlar sigur nu este doar un obiectiv educațional, ci o condiție fundamentală pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor și pentru asigurarea egalității de șanse în educație.

Bibliografie

1. Ministerul Educației (2020). Strategia privind reducerea fenomenului de violență în mediul școlar.
2. Olweus, D. (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. Blackwell Publishing.
3. UNESCO (2019). *Behind the Numbers: Ending School Violence and Bullying*.
4. Goleman, D. (1995). *Inteligența emoțională*. Editura Curtea Veche.
5. Vrăsmaș, E. (2012). *Educația incluzivă și integrarea copiilor cu CES*.
6. Cucoș, C. (2006). *Pedagogie*. Editura Polirom.
7. Iucu, R. (2008). *Managementul clasei de elevi*.

VIOLENȚA ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Prof. înv. primar, **MOCĂIȚĂ MARIANA**
Școala Gimnazială Petrești

Violența în mediul școlar este un subiect și o realitate din ce în ce mai prezentă, din păcate, în zilele noastre. De aceea, se scriu numeroase articole, se țin o multitudine de conferințe pe această temă și se propun multe programe, cu diferite soluții pentru stopare sau, măcar, diminuarea fenomenului. În acest articol, ne-am propus, să vedem care ar fi câteva din soluțiile practice și cu caracter aplicativ pentru a lupta cu acest fenomen, soluții pe care școala le-ar avea la îndemână și ar trebui să le aplice, pentru a ține situația aceasta sub control sau pentru a preveni episoade de violență școlară.

Interesul opiniei publice față de violența școlară a crescut o dată cu dezvoltarea mijloacelor de informare, presă scrisă, audio-vizual, dar mai ales internet. Se acordă din ce în ce mai multă importanță acestei manifestări încercându-se determinarea cauzelor, dar și stabilirea unor metode eficiente de diminuare, prevenție, intervenție și combatere a manifestărilor violente. Dar, ca să previi acest fenomen, trebuie să cunoști mai întâi amploarea sa. Și, cum școala este parte integrantă a societății, este absolut normal ca problemele cu care se confruntă societatea să se regăsească și în mediul școlar. Avem astfel situații de agresiune verbală, fizică, situații de intimidare, amenințare, distrugere a bunurilor, etc. ceea ce contribuie la instaurarea unui climat de insecuritate.

Ce ar trebui să facă școala? În primul rând ar trebuie să dezvolte niște practici eficiente de prevenire a violenței plecând de la formarea inițială și continuă a dascălilor și continuând cu o cercetare de teren cât se poate de serioasă. Lupta împotriva acestui fenomen a devenit prioritară în multe școli; știm cu toții că la începutul fiecărui an este avizat un regulament care prevede o serie întreagă de măsuri disciplinare în cazul vreunei abateri de la normele morale și de conduită în mijlocul elevilor (muștrare, suspendare, scăderea notei la purtare, etc.). Dar aceste măsuri nu sunt pe deplin

eficiente! Alte inițiative provin direct din mediul școlar, rezultat al intervenției specialiștilor. Din păcate, acțiunile întreprinse sunt de cele mai multe ori axate pe nevoia urgentă a intervenției, și nu pe analiza reflexivă și mijloacele aplicate. Trebuie acționat înainte ca acest fenomen să ia amploare.

Observăm că uneori atât adulții, cât și elevii sunt prea toleranți față de violența a cărei gravitate e minoră (insulte, amenințări verbale) dar care repetată poate aduce cu sine probleme școlare și psihologice serioase. Prin urmare, luând în calcul cauze de ordin individual, socio-economic și socio-cultural putem ajunge la aplicarea unor programe specifice menite să identifice încadrarea acestor fapte de către școală și măsurile care pot contribui la prevenirea comportamentului agresiv și violent. Marginalizarea agresorului nu face decât să sporească ruptura dintre el și școală în condițiile în care el este victima propriei violențe, prizonierul propriei imagini, izolat și respins de toți colegii.

De altfel, această capacitate de a acționa agresiv face parte din bagajul genetic al ființei umane, ne naștem cu ea. Însă când agresivitatea devine un mod curent sau exclusiv de interacțiune socială vorbim de gesturi antisociale sau violente ale căror manifestări compromit integritatea fizică, morală, psihologică sau materială a celorlalți și a autorului însuși.

Ca lupta împotriva violenței școlare să fie eficientă, trebuie înțeles mai întâi contextul social și familial din care provine elevul. Se întâmplă uneori ca anumiți factori care provin din mediul școlar să fie elementul declanșator al manifestărilor sale violente. Includem în această categorie măsurile disciplinare punitive, regulile stricte, atitudinea severă a numitor dascăli, ceea ce contribuie și mai mult la declanșarea comportamentului negativ sau a manifestărilor violente.

Soluția acestei probleme stă în empatia care ar trebui să existe în primul rând între profesori și elevi; în egală măsură putem vorbi de colaborarea dintre școală și familie, deoarece cu toții ne dorim să oferim elevilor un mediu care să favorizeze găsirea celor mai bune soluții la problemele lor și dezvoltarea unor strategii de autocontrol comportamental și emoțional.

Închei printr-un citat: „Elevii de azi sunt foarte abili social – se conectează ușor unul la celălalt, sunt capabili – inconștient – să scaneze energia oamenilor și să dea „ignore” adulților neautentici și deconectați. Sunt intuitivi, învață în imagini, absorb informația în „bulk”, nu neapărat secvențial, nu neapărat în adâncime. Folosesc puține cuvinte, dar înțeleg – sublimat aproape – relațiile dintre oameni. Nu le plac nedreptățile, sunt hipersensibili la critică, tare dornici de validare și acceptare. Cea mai bună strategie este să fii tu, ca adult, „chill”, fără agende și mesaje perpendiculare, adică fără speech-uri sau cicăleli inspiraționale. Învățarea trebuie să li se întâmple, nu să pară planificată.

Elevii de astăzi sunt dificili, procesează întâi realitatea emoțională a lucrurilor ca să poată ajunge la noțiuni și raționamente. Par superficiali, leneși sau obraznici. Niciuna dintre etichetele acestea nu e din vina lor – sunt doar mecanisme de adaptare la o mulțime de adulți (...) fără iubire de sine.”

Bibliografie

paginadepsihologie.ro/epictalk-cu-oana-moraru-despre-noua-pedagogie-a-mintii-si-a-inimii-pentru-parinti-si-dascalii/

COMBATEREA ȘI PREVENIREA VIOLENȚEI COPIILOR

Prof. CÎRJAN CRISTINA IONELA

Liceul tehnologic "Liviu Rebreanu ", Mozăceni, Argeș

Mediul familial reprezintă, credem, cea mai importantă sursă a agresivității elevilor. Mulți dintre copiii care prezintă un profil agresiv provin din familii dezorganizate, au experiența divorțului părinților și trăiesc în familii monoparentale. Echilibrul familial este perturbat și de criza locurilor de muncă, de șomajul ce-i atinge pe foarte mulți părinți. Părinții sunt confrunțați cu numeroase dificultăți materiale, dar și psihologice, pentru că au sentimentul devalorizării, al eșecului. În aceste condiții, ei nu mai sunt sau sunt puțin disponibili pentru copiii lor. Pe acest fundal apar apoi probleme familiale foarte grave care-i afectează profund pe copii: violența intrafamilială, consumul de alcool, abuzarea copilului, neglijența, la care se adaugă și importante carențe educaționale – lipsa de dialog, de afecțiune, inconstanța în cerințele formulate față de copil (tregeri de la o extremă la alta, de la o permisivitate exagerată la restricții foarte dure), utilizarea mijloacelor violente de sancționare a copilului pe motiv ca “bataia-i ruptă din rai”. Sunt și părinți care privilegiază în mod exagerat relația afectivă în detrimentul rolului educativ pe care ar trebui să-l aibă în raporturile cu copiii lor: nu le impun nici un fel de interdicții, de reguli, emit puține exigențe și caută să evite conflictele. Această absență cvasitotală a constrângerilor (în afara școlii) îl va determina pe elev să adopte în școală comportamente de refuz a exigențelor profesorilor.

La rândul său, mediul social conține numeroase surse de natură să inducă, să stimuleze și să întrețină violența școlară: situația economică, slăbiciunea mecanismelor de control social, inegalitățile sociale, criza valorilor morale, mass-media, disfuncționalități la nivelul factorilor responsabili cu educația tinerilor, lipsa de cooperare a instituțiilor implicate în educație. Pentru fostele țări comuniste, conjunctura economică și socială provoacă anumite confuzii în rândul tinerilor, care încep să se îndoiască de eficacitatea școlii, de utilitatea științei. Și aceasta cu atât mai mult cu cât constată că școala nu îi asigură inserția profesională. Valorile tradiționale vehiculate în școală – munca, meritul, efortul – cunosc o eroziune vizibilă. Un mediu social în criză (criza locurilor de muncă, criza familiei, criza valorilor) afectează profund dezvoltarea personalității copilului.

Violența școlară este asociată, în general, cu zonele urbane dificile, cu periferiile, acolo unde sărăcia este la ea acasă. De aceea, atunci când se vorbește despre violență în școală, se consideră drept surse favorizante factorii exteriori ai școlii: mediul familial, mediul social, ca și factori ce țin de individ, de personalitatea lui.

În sistemul educațional, libertatea individuală este gresit înțeleasă atât de către elevi cât și de către profesori și părinți și nu a avut ca efect micșorarea gradului de violență în școală, ci dimpotrivă, pe fondul acestei libertăți gresit înțeleasă și exprimate, școala poate reprezenta o sursă a unor forme de violență. Dacă anterior violența școlară nu se manifesta decât ocazional, între elevi sau dinspre cadrul

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

ISBN 978-606-95840-8-8

didactic spre elev, acum remarcam o violenta sporita de la an la an atât între elevi cât și dinspre elevi spre cadrele didactice.

Pentru a putea preîntâmpina și dezarma un comportament violent în școală trebuie mai întâi să clarificăm și să înțelegem conceptul de violentă, să aflăm cauzele acesteia și în final să fie concepute măsurile de combatere și prevenire.

Spre deosebire de agresivitate – care reprezintă potențialitatea ce permite dirijarea acțiunii și tine de gândire și analiză fiind intrinsecă, violentă este acțiunea în sine, dezorganizarea brutală a personalității sau colectivității și afectează atât individual, cât și mediul în care acesta se manifestă. Violenta nu este ereditară, dar este contagioasă.

Astfel întâlnim mai multe tipuri de violentă în mediul școlar:

Violenta fizică, concretizată prin lovirea persoanelor, vătămarea fizică a acestora, depozitarea prin forță de bunuri, etc;

Violenta economică (materială) ce se rasfrânge asupra obiectelor din jur, asupra mobilierului școlar, și a bunurilor altor persoane;

Violenta psihică ce are ca efect formarea complexelor de inferioritate la persoana agresată și se manifestă prin verbalizare, atitudini de respingere, izolare.

Printre cauzele care determină comportamentul violent în rândul școlarilor, (multiple și greu de combătut) putem argumenta următoarele:

Încă de la vârsta prescolară unii copii sunt martori ai violentei domestice (fizice, psihice) și fiind la vârsta la care își aleg și imită modelul de comportament, copilul își va însuși inconștient actele de violentă ale adulților, le va reproduce în interacțiunea cu grădinița, grupul de prieteni sau școală, fiind convins că aceste atitudini sunt corecte și firești;

Deseori, din dorința de a fi populari, de a avea ceea ce familia nu le oferă sau pur și simplu de a se răzbuna pe colegii cu performanțe în diverse domenii, elevii apelează la teroare, deoarece nu cunosc pedepsele legale la care pot fi supuși. Tot în ciclul primar se formează/dezvolta dorința copilului de a se evidenția; nereușind performanțe la învățatură, elevul va încerca să devină lider prin orice alte metode, apelând sau instigând la violentă;

Provenind din medii sociale diferite, în clasele primare școlarii vor avea tendința de a-i exclude pe cei minoritari, cauzând astfel forme de violentă;

Un alt factor de risc în devierea comportamentului copilului spre violentă îl constituie Mass-Media, prin prezentarea realității ca pe un fapt banal, indiferent de gravitatea faptelor expuse și mai ales fără a accentua consecințele acestor violente asupra celor ce le-au provocat. Mass-Media expune acte de violentă (atât în programele pentru copii cât și în filme sau stiri) în mare parte fără să stigmatizeze aceste acte, fără a sublinia caracterul imoral al agresiunilor.

O mare parte din vină o are aici și familia care permite contactul copilului cu televizorul, neexplicându-i ceea ce este etic și ceea ce constituie o abatere gravă de la normele sociale și civice.

Neimplicarea familiei în dezvoltarea capacității de a discerne moralul de imoral, legalul de ilegal, are ca urmare însusirea de către copil a unor comportamente inadecvate vârstei și deseori negative. La rândul său, ajuns adult copilul va repeta greșeala părinților.

Aceste comportamente se vor manifesta în societate cu predilecție în școală, deoarece colectivul este mai numeros (spre deosebire de grupul de joacă), vârstele sunt relativ apropiate și apare dorința copilului de a deveni (ca în familie) centrul atenției.

Sub eticheta violentei școlare se află o diversitate de forme de conduită: confruntarea verbală, poreclirea, tachinarea, ironizarea, imitarea în scop denigrator, refuzul de a colabora și de a cere ajutor, bruscarea, lovirea cu diverse obiecte, palmuirea, împingerea, vatămarea corporală.

PREVENIRE ȘI COMBATERE:

Cadrele didactice trebuie să observe comportamentul elevilor pentru a putea preveni manifestările violente ale acestora prin discuții atât cu elevii în cauză cât și cu familiile lor. Doar o bună colaborare a familiei cu personalul didactic va reuși prevenirea/stoparea/îndreptarea unor deviații comportamentale, deoarece cadrul legal nu permite școlii luarea unor măsuri extreme care să determine din partea elevului respectarea drepturilor celor din jur. Școlii îi revine sarcina de a corecta abaterile, de a defini clar diferența dintre moral și imoral, deoarece copilul se va manifesta în mediul școlar influențat de imaginile vizualizate.

Rolul cadrului didactic este acela de a omogeniza colectivul, de a-i determina să-și respecte colegii și cadrele didactice. Acest lucru se poate realiza prin dezbateri colective, prin intermediul povestioarelor, prin acordarea de sarcini pe echipe. Școlarii trebuie învățați ce înseamnă a trăi în societate: a te înțelege reciproc, a asculta opiniile celor din jur, a exprima problemele în cuvinte nu în fapte, a lua decizii colective, și a te supune deciziei majorității, a-și controla pornirile violente.

La nivelul clasei este indicată elaborarea unui regulament intern. Elevii sunt cei ce negociază regulile, și stabilesc sancțiunile în cazul abaterilor. Trebuie stabilite reguli simple ce pot fi ușor înțelese și respectate.

În condițiile în care situațiile de violență școlară nu pot fi rezolvate în mod direct prin acțiunea efectivă și imediată a cadrului didactic se impune formarea unei echipe (în cadrul căreia să fie incluse atât cadrele didactice cât și psihologul școlii, medicul, reprezentanți ai poliției, pompierilor, primăriei).

Această echipă ar putea preveni și combate acte de violență prin prezentarea faptelor și explicarea urmărilor acestora.

Înființarea în cadrul școlii a unui centru de consultanță cu părinții și elevii, unde să se poată depista, mediatiza și dezbate acte de violență școlară.

Ca măsură de constatare a gradului de violență în școală este indicată supravegherea elevilor cu ajutorul sistemelor video. Astfel se pot monitoriza accesul în incinta școlii, comportamentul copiilor în pauze, perturbarea activităților cadrelor didactice de către alte persoane. Dacă din punct de vedere psihic prezenta camerelor video în incinta școlii descurajează manifestările violente prevenind astfel încălcarea regulamentului de ordine interioară, din punct de vedere practic înregistrările oferă dovezi

incontestabile ale faptelor comise si ajuta la luarea unor masuri imediate, nepermitând agravarea conflictelor.

A elabora strategii, proiecte de prevenire a violentei scolare implica a tine cont de toti factorii (temperamentali, sociali, familiali) care pot determina comportamentul violent al copilului.

Bibliografie:

1.<http://integrareacopiilor.blogspot.com/2009/03/prevenirea-si-combaterea-violentei>

MOTIVAȚIA ÎNVĂȚĂRII PRIN DESCOPERIRE ÎN CICLUL PRIMAR

prof. drd. ȚICĂU ALEXANDRU – GEORGE

Școala Gimnazială de Arte „N. N. Tonitza”

Municipiul Bârlad – Județul Vaslui

Motivația este un proces psihic, un factor prin care determină organismul să acționeze și să urmărească anumite scopuri. Totodată, ea este și o sursă de activitate având un rol important în activitatea de învățare a elevului și oferă mai multă energie necesară pentru a duce sarcinile la îndeplinire.

Este una dintre cauzele pentru care elevul învață sau nu învață, iar formarea acestuia fiind una dintre problemele fundamentale ale școlii, una dintre cele mai dificile sarcini cu care se confruntă un profesor. Teoreticieni au relatat faptul ca motivația este fundamentul pe care se construiește succesul educațional.

Multe idei despre rolul și importanța motivației în educație tind să o portretizeze ca o formă a calității personale. În fiecare clasă, motivația elevilor este primordială pentru un profesor pentru ca acesta să poată menține o constantă ordine în comportamentul acestora. Fiecare clasă și elev are o alcătuire diferită iar nevoile și atitudinile lor sunt diferite. Un elev poate fi motivat intrinsec, ceea ce înseamnă că motivația provine din interesul propriu dar și extrinsec, aceasta însemnând că dorința elevului de a reuși este alimentată din dorința de a atinge un anumit scop, ca de exemplu promovarea clasei sau a unor examene.

Cel mai bine este ca profesorul să înțeleagă care sunt nevoile existente elevului înainte de a le valorifica. Un elev va fi mai motivat daca stimulentele oferite în predarea lecției îi vor îndeplini motivele personale. Exemple de motive ar putea fi: nevoia de a învăța o anumită abilitate pentru a

finaliza o activitate; dobândirea competenței, interacțiunea cu ceilalți. Atunci când lecția este capabilă să satisfacă aceste nevoi, elevul se va simți recompensat și va putea menține procesul de învățare mai bine decât perspectiva de a obține note mari. Profesorul ar trebui să fie capabil să conceapă temele, discuțiile și activitățile la clasă pentru a răspunde acestor nevoi. Elevii ar trebui de asemenea încurajați să participe activ la activitățile din clasă, fiind implicați în crearea, proiectarea, scrierea, rezolvarea și realizarea unor lucruri pentru a-i ajuta în procesul de învățare.

De obicei este mai bine să rezolvi o problemă sau să pui o întrebare decât să le spui direct. Ca exemplu acestora li se poate cere să sugereze diverse soluții, lucru care servește la angajarea lor mentală în clasă. Munca în grup ar trebui de asemenea încurajată ori de câte ori este posibil. O altă soluție ar fi de a implica elevii în a afla ce-i face pe elevi să-și găsească orele motivante. Când profesorul de la clasă proiectează elevilor mesajul că aceștia pot fi harnici și interesați de lecție, este posibil ca elevii să se conformeze acelei imagini. Obiectivele sunt cele care sunt suficient de înalte pentru a fi îndeplinite și este necesar ca elevul să creadă că el poate atinge acest scop. Profesorul ar trebui să fie implicat în a ajuta elevul să evalueze progresul prin analiza puterilor, autocritică și îmbunătățirea punctelor slabe.

Ca profesor trebuie spus elevilor care sunt cerințele pentru a reuși în clasă, acest lucru făcând posibilă o imagine clară și stabilirea obiectivelor în consecință. De asemenea profesorul ar trebui să ajute elevul să se auto-motiveze folosind un limbaj care implică succesul elevului și să nu sublinieze autoritatea profesorului. Profesorul poate structura lecția astfel încât să se poată raporta la interesele elevilor. Acest lucru fiind posibil prin crearea unor exemple sau teme la care elevii se pot raporta. Printre metodele care pot fi folosite pentru a întrerupe rutina pot fi: discuții, joc de rol, lucru în echipă, prezentări, studiu de caz, etc.

Profesorii se pot sprijini pe 3 tipuri de impulsuri motivaționale pentru activitatea de învățare:

- Impulsul afilactiv care corespunde nevoii pe care o resimte omul;
- Impulsul de autoafirmare care exprimă dorința oricărui om de a ajunge la o puternică;
- Impulsul cognitiv corespunde trebuinței de a cunoaște lucruri noi.

Un lucru important este și faptul de a oferi elevilor un feedback prompt despre munca lor. Laudele și recompensele ar trebui acordate public. Cei mai buni profesori îi ajută pe elevi în a face conexiuni valoroase care îi motivează să-și personalizeze motivația de a deveni participanți de succes la propria învățare.

Responsabilitățile profesorilor nu trebuie să se limiteze la instruirea elevului, ei înșiși fiind responsabili pentru bunăstarea elevilor. Ei trebuie să fie competenți în materia lor și cel mai important să fie capabili să furnizeze informații în maniera de a satisface nevoile individuale ale elevilor.

Bibliografie:

- * Vintilescu, D., - Motivația învățării școlare, Ed. Facla, 1977;
- * Neacșu, I., - Metode și tehnici de învățare eficientă, București, EDP, 2015;
- * Băban, A., - Consiliere educațională, Ed. ASCR, Cluj-Napoca, 2003.

PREVENIREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR – STRATEGII EDUCAȚIONALE ȘI BUNE PRACTICI

Prof. OPREA MARIAN
Școala Gimnazială Petrești

Motto

„Educația bazată pe respect, dialog și empatie reprezintă cea mai sigură cale de prevenire a violenței în școală.”

Rezumat

Violența școlară reprezintă un fenomen complex care afectează climatul educațional și procesul de formare a elevilor. Manifestările agresive, indiferent de forma lor, influențează negativ dezvoltarea emoțională, socială și intelectuală a copiilor. În contextul actual, prevenirea și combaterea violenței au devenit obiective prioritare ale sistemului educațional. Articolul evidențiază principalele cauze și forme ale violenței școlare, precum și strategiile educaționale și exemplele de bună practică ce contribuie la crearea unui mediu școlar sigur, incluziv și favorabil învățării.

Cuvinte-cheie: violență școlară, prevenire, educație, bullying, climat educațional, cooperare, respect.

Introducere

Școala reprezintă unul dintre cele mai importante medii de socializare și formare a personalității copilului. Aici elevii învață nu doar cunoștințe academice, ci și valori, norme de comportament și modalități de relaționare cu cei din jur. Din păcate, în ultimii ani, fenomenul violenței școlare a devenit o preocupare majoră pentru cadrele didactice, părinți și specialiști în educație.

Violența în mediul școlar poate afecta grav procesul educativ, generând teamă, insecuritate și dificultăți de integrare. Elevii expuși frecvent comportamentelor agresive pot manifesta scăderea performanțelor școlare, probleme emoționale și dificultăți de comunicare. Din acest motiv, școala are responsabilitatea de a implementa măsuri eficiente de prevenire și intervenție, care să asigure dezvoltarea armonioasă a tuturor copiilor.

Violența școlară – concept și caracteristici

Violența școlară include totalitatea comportamentelor agresive care au loc în spațiul educațional și care afectează integritatea fizică, emoțională sau socială a elevilor. Aceasta poate fi exercitată între elevi, între elevi și cadre didactice sau chiar între diferiți membri ai comunității școlare.

Fenomenul este influențat de numeroși factori și se manifestă în mod diferit în funcție de vârstă, mediul social și contextul familial al copiilor. În multe situații, comportamentele agresive apar ca urmare a dificultăților de comunicare, a frustrărilor acumulate sau a modelelor negative observate în familie și societate.

Violența școlară nu trebuie privită doar ca un act izolat, ci ca un fenomen educațional și social care necesită o abordare preventivă și colaborativă.

Forme ale violenței în mediul școlar

Manifestările violente pot îmbrăca forme diverse, unele fiind ușor de observat, iar altele mai greu de identificat.

Violența verbală

Aceasta se manifestă prin jigniri, insulte, porecle, amenințări, ironii sau remarci ofensatoare. Deși nu lasă urme fizice, efectele asupra stimei de sine și asupra echilibrului emoțional pot fi semnificative.

Violența fizică

Include împingeri, loviri, îmbrânciri, distrugerea bunurilor personale sau alte comportamente care provoacă suferință fizică.

Violența psihologică

Se manifestă prin intimidare, manipulare, umilire, excludere din grup sau răspândirea unor informații false despre un coleg.

Bullying-ul și cyberbullying-ul

Bullying-ul reprezintă o formă repetată de agresiune intenționată, caracterizată prin existența unui dezechilibru de putere între agresor și victimă. În mediul digital, fenomenul poartă denumirea de cyberbullying și se manifestă prin mesaje ofensatoare, comentarii răutăcioase, distribuirea imaginilor fără acord sau excluderea din grupurile online.

Cauzele violenței școlare

Apariția comportamentelor agresive este determinată de o combinație de factori individuali, familiali și sociali.

Un rol important îl are mediul familial. Lipsa comunicării, conflictele dintre părinți, neglijarea emoțională sau modelele agresive de comportament pot influența negativ dezvoltarea copilului.

Factorii individuali includ dificultățile de gestionare a emoțiilor, impulsivitatea, lipsa autocontrolului și capacitatea redusă de rezolvare a conflictelor.

Mediul social și influența mass-media contribuie, de asemenea, la normalizarea unor comportamente agresive. Expunerea frecventă la conținut violent poate determina copiii să considere agresivitatea o modalitate acceptabilă de rezolvare a problemelor.

La nivel școlar, lipsa unor reguli clare, comunicarea deficitară și intervențiile întârziate în situațiile conflictuale pot favoriza dezvoltarea unui climat tensionat.

Strategii educaționale pentru prevenirea violenței

Prevenirea violenței trebuie să reprezinte o componentă permanentă a activității educative și să implice întreaga comunitate școlară.

Crearea unui climat școlar pozitiv

Un mediu bazat pe respect, cooperare și siguranță reduce semnificativ riscul apariției comportamentelor agresive. Elevii trebuie să se simtă acceptați și valorizați, indiferent de performanțele școlare sau de particularitățile individuale.

Stabilirea regulilor de conviețuire

Regulile clasei trebuie elaborate împreună cu elevii și formulate într-un mod pozitiv. Acestea contribuie la dezvoltarea responsabilității și la înțelegerea consecințelor propriilor acțiuni.

Dezvoltarea competențelor socio-emoționale

Activitățile care urmăresc dezvoltarea inteligenței emoționale îi ajută pe elevi să își recunoască și să își gestioneze emoțiile, să manifeste empatie și să rezolve conflictele prin dialog.

Promovarea comunicării eficiente

Comunicarea deschisă dintre profesori, elevi și părinți contribuie la identificarea timpurie a problemelor și la găsirea unor soluții adecvate.

Învățarea prin cooperare

Activitățile de grup și proiectele comune dezvoltă spiritul de echipă, responsabilitatea și respectul reciproc. Elevii învață să colaboreze și să își valorifice diferențele într-un mod constructiv.

Exemple de bune practici

În multe școli sunt implementate activități care au demonstrat eficiență în prevenirea violenței și consolidarea relațiilor pozitive dintre elevi.

„Cutia faptelor bune” este o activitate prin care elevii notează gesturile frumoase observate la colegi. Acestea sunt citite periodic și apreciate în cadrul clasei.

„Roata emoțiilor” îi ajută pe copii să identifice și să exprime emoțiile pe care le trăiesc, dezvoltând autocunoașterea și empatia.

Teatrul de rol oferă posibilitatea simulării unor situații conflictuale și exersării unor modalități constructive de rezolvare a acestora.

Campaniile anti-bullying și activitățile tematice dedicate respectului și prieteniei contribuie la conștientizarea efectelor negative ale agresivității și la promovarea unui comportament responsabil.

Consiliul elevilor poate deveni un instrument eficient prin care copiii participă activ la identificarea problemelor și la găsirea unor soluții pentru îmbunătățirea climatului școlar.

Rolul cadrului didactic

Profesorul ocupă o poziție centrală în procesul de prevenire a violenței. Prin comportamentul său, acesta reprezintă un model pentru elevi și contribuie la dezvoltarea unui climat bazat pe respect și încredere.

Cadrul didactic trebuie să observe permanent relațiile dintre elevi, să identifice semnele timpurii ale conflictelor și să intervină rapid și echilibrat. Totodată, profesorul trebuie să încurajeze dialogul, colaborarea și rezolvarea pașnică a problemelor.

Parteneriatul cu familia și colaborarea cu consilierul școlar reprezintă elemente esențiale pentru succesul măsurilor preventive.

Concluzii

Violența școlară reprezintă o problemă complexă care necesită intervenții constante și colaborarea tuturor factorilor educaționali. Prevenirea comportamentelor agresive nu poate fi realizată doar prin sancțiuni, ci prin educație, comunicare și dezvoltarea unor relații bazate pe respect și cooperare.

Crearea unui climat școlar pozitiv, promovarea valorilor morale, implicarea activă a elevilor și colaborarea dintre școală și familie contribuie la formarea unor generații responsabile și echilibrate. O școală sigură și prietenoasă oferă fiecărui copil șansa de a se dezvolta armonios și de a-și valorifica potențialul într-un mediu lipsit de violență.

Bibliografie

- Cucos, Constantin (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
- Pânișoară, Ion-Ovidiu (2017). *Profesorul de succes*. Iași: Editura Polirom.
- Olweus, Dan (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. Oxford: Blackwell Publishing.
- Ministerul Educației. *Strategia privind reducerea fenomenului violenței în mediul școlar*.
- [UNICEF România](#). *Ghid pentru prevenirea bullyingului în școli*.
- Bonchiș, Elena (coord.) (2014). *Psihologia dezvoltării copilului*. Oradea: Editura Universității din Oradea.

PREVENIREA VIOLENȚEI ÎN ȘCOALĂ PRIN EDUCAȚIE, COMUNICARE ȘI PARTENERIAT EDUCAȚIONAL

Prof. GUȚĂ MARIUS-VIRGIL
Școala Gimnazială Petrești

Motto

„Respectul se învață, iar violența se previne prin educație.”

Rezumat

Violența în mediul școlar reprezintă o problemă educațională și socială care influențează dezvoltarea armonioasă a elevilor și calitatea actului educativ. În contextul schimbărilor sociale actuale, școala este chemată să își consolideze rolul formativ și preventiv prin promovarea valorilor democratice, a respectului reciproc și a comunicării eficiente. Articolul evidențiază importanța educației preventive, a colaborării dintre școală și familie, precum și a dezvoltării competențelor socio-emoționale ale elevilor în vederea reducerii comportamentelor agresive și a consolidării unui climat educațional pozitiv.

Cuvinte-cheie: violență școlară, educație preventivă, comunicare, parteneriat educațional, climat școlar, competențe socio-emoționale.

Violența școlară – o provocare a educației contemporane

Instituția școlară are misiunea de a forma nu doar competențe academice, ci și comportamente sociale bazate pe respect, responsabilitate și toleranță. Cu toate acestea, în ultimii ani, fenomenul violenței școlare a devenit tot mai vizibil, afectând relațiile dintre elevi și influențând negativ procesul educațional.

Violența școlară poate fi definită ca orice comportament intenționat care produce suferință fizică, emoțională sau socială unei persoane din comunitatea școlară. Aceasta poate apărea sub forma agresiunilor verbale, fizice, psihologice sau online și poate avea consecințe semnificative asupra dezvoltării elevilor.

Creșterea frecvenței conflictelor școlare este influențată de schimbările sociale, de accesul nelimitat la informații și de modelele comportamentale promovate în anumite medii. Din acest motiv, prevenirea violenței trebuie să devină o preocupare constantă a tuturor factorilor implicați în educație.

Cauzele comportamentelor agresive în mediul școlar

Comportamentele violente au origini complexe și sunt rezultatul interacțiunii dintre factori individuali, familiali și sociali.

Unul dintre factorii importanți este mediul familial. Copiii care trăiesc în familii marcate de conflicte frecvente, lipsa comunicării sau neglijare emoțională pot manifesta dificultăți în gestionarea emoțiilor și a relațiilor interpersonale.

De asemenea, influența grupului de prieteni și dorința de integrare socială îi pot determina pe unii elevi să adopte comportamente agresive pentru a obține aprecierea colegilor. Lipsa unor modele

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

ISBN 978-606-95840-8-8

pozitive de comportament și expunerea la conținut violent prin intermediul mass-mediei și al rețelelor sociale contribuie, la rândul lor, la apariția conflictelor.

În anumite situații, agresivitatea reprezintă o reacție la frustrări, eșecuri școlare sau dificultăți emoționale pe care elevii nu reușesc să le gestioneze într-un mod adecvat.

Importanța educației preventive

Prevenirea violenței începe prin educație. O școală preocupată de dezvoltarea armonioasă a elevilor investește permanent în activități care promovează respectul, empatia și cooperarea.

Educația preventivă urmărește dezvoltarea competențelor necesare pentru gestionarea conflictelor, exprimarea adecvată a emoțiilor și construirea unor relații sănătoase. Elevii trebuie să învețe încă din primii ani de școală că diferențele de opinie pot fi rezolvate prin dialog și negociere, nu prin agresivitate.

Orele de dezvoltare personală, activitățile extracurriculare și proiectele educaționale oferă contexte valoroase pentru formarea comportamentelor prosoziale și pentru consolidarea respectului față de ceilalți.

Comunicarea – instrument fundamental în prevenirea violenței

Comunicarea eficientă reprezintă una dintre cele mai importante modalități de prevenire a conflictelor școlare. Un climat educațional bazat pe dialog deschis și respect reciproc facilitează rezolvarea problemelor înainte ca acestea să se transforme în situații conflictuale.

Profesorul trebuie să creeze oportunități de exprimare liberă a opiniilor și sentimentelor, încurajând elevii să comunice sincer și să asculte punctele de vedere ale colegilor. Comunicarea contribuie la dezvoltarea încrederii și la consolidarea relațiilor pozitive în cadrul colectivului.

Atunci când elevii se simt ascultați și înțeleși, nivelul tensiunilor scade, iar riscul apariției comportamentelor agresive este considerabil redus.

Parteneriatul dintre școală și familie

Familia și școala reprezintă principalii factori educaționali implicați în formarea copilului. Succesul strategiilor de prevenire a violenței depinde în mare măsură de colaborarea dintre aceste două instituții.

Comunicarea constantă dintre profesori și părinți facilitează identificarea timpurie a problemelor comportamentale și stabilirea unor măsuri comune de intervenție. Participarea părinților la activitățile școlare, la întâlnirile tematice și la programele de educație parentală contribuie la consolidarea relației școală–familie.

Atunci când copilul primește mesaje educative coerente atât acasă, cât și la școală, probabilitatea apariției comportamentelor agresive scade semnificativ.

Activități educative pentru promovarea nonviolentei

Implementarea unor activități educative specifice contribuie la formarea unui climat școlar pozitiv și la reducerea conflictelor.

Printre activitățile cu impact semnificativ se numără:

- atelierele de dezvoltare personală;
- jocurile de cooperare și colaborare;
- activitățile de voluntariat;
- campaniile anti-bullying;
- dezbaterile pe teme legate de respect și toleranță;
- concursurile și proiectele dedicate promovării valorilor morale;
- activitățile artistice și sportive care încurajează spiritul de echipă.

Aceste activități oferă elevilor oportunitatea de a dezvolta competențe sociale și emoționale esențiale pentru integrarea armonioasă în colectivitate.

Rolul profesorului în gestionarea situațiilor de conflict

Profesorul ocupă un loc central în prevenirea și gestionarea conflictelor școlare. Acesta este primul care observă schimbările de comportament ale elevilor și poate interveni înainte ca situațiile tensionate să escaladeze.

Un cadru didactic eficient promovează respectul reciproc, manifestă echitate în relația cu elevii și oferă modele pozitive de comunicare. Intervențiile sale trebuie să fie bazate pe dialog, mediere și înțelegerea cauzelor care au generat conflictul.

Totodată, profesorul trebuie să colaboreze cu consilierul școlar, cu părinții și cu ceilalți membri ai comunității educaționale pentru identificarea celor mai potrivite soluții.

Construirea unei culturi școlare a respectului

Combaterea violenței nu poate fi realizată exclusiv prin măsuri disciplinare. Este necesară dezvoltarea unei culturi organizaționale bazate pe respect, responsabilitate și cooperare.

O școală în care sunt promovate permanent valorile morale, dialogul și participarea activă a elevilor reușește să reducă semnificativ riscul apariției conflictelor. Respectarea regulilor, aprecierea diversității și valorizarea fiecărui elev contribuie la dezvoltarea unui sentiment de apartenență și siguranță.

Climatul școlar pozitiv influențează nu doar comportamentul elevilor, ci și rezultatele școlare și nivelul de satisfacție al întregii comunități educaționale.

Concluzii

Violența școlară reprezintă o problemă complexă care necesită intervenții preventive și colaborarea tuturor factorilor implicați în procesul educațional. Comunicarea eficientă, educația pentru valori, dezvoltarea competențelor socio-emoționale și parteneriatul dintre școală și familie constituie elemente esențiale în prevenirea comportamentelor agresive.

Crearea unui mediu educațional sigur și incluziv presupune eforturi constante din partea cadrelor didactice, a părinților și a elevilor. Prin promovarea respectului, a dialogului și a cooperării, școala poate deveni un spațiu al dezvoltării armonioase și al formării unor viitori cetățeni responsabili.

Bibliografie

- Cuceș, Constantin (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
- Pănișoară, Ion-Ovidiu (2015). *Comunicarea eficientă*. Iași: Editura Polirom.
- Olweus, Dan (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. Oxford: Blackwell Publishing.
- Zlate, Mielu (2007). *Tratat de psihologie organizațional-managerială*. București: Editura Polirom.
- Ministerul Educației. *Strategii privind prevenirea și reducerea violenței în mediul școlar*.

METODE PSIHODRAMATICE IN PREVENIREA VIOLENȚEI LA PREȘCOLARI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

Prof. Ed. Timpurie **ABRUDAN MARIA RODICA**
ȘCOALA GIMNAZIALĂ BARSĂU DE SUS, SATU MARE

Prevenirea violenței la preșcolari prin metode psihodramatice și promovarea unui climat școlar sigur este o abordare eficientă, deoarece copiii mici învață mai ales prin joc, imitare și exprimare emoțională.

1. Ce înseamnă metodele psihodramatice?

Metodele psihodramatice (inspirate din Jacob L. Moreno) folosesc jocul de rol, dramatizarea și exprimarea liberă pentru a ajuta copiii:

- să-și înțeleagă emoțiile
- să-și dezvolte empatia
- să găsească soluții non-violente la conflicte

2. Activități psihodramatice pentru preșcolari

✓ Jocuri de rol (role-play)

Copiii interpretează situații de conflict (ex: „cineva ia jucăria altuia”) și caută soluții:

- cum cerem frumos
- cum spunem „nu” fără agresivitate

✓ Teatrul de păpuși

Păpușile devin „intermediari” prin care copiii exprimă emoții dificile:

- furie
- frustrare
- gelozie

✓ Schimbul de roluri

Copiii sunt încurajați să joace rolul „celuilalt”:

- dezvoltă empatia
- înțeleg consecințele comportamentelor agresive

✓ Povestiri dramatizate

Se creează povești despre conflicte și rezolvarea lor: - accent pe cooperare ,final pozitiv

3. Cum previn aceste metode violența?

- reduc impulsivitatea
- cresc capacitatea de exprimare verbală
- dezvoltă autocontrolul
- încurajează rezolvarea pașnică a conflictelor

4. Promovarea unui climat școlar sigur

Un mediu sigur nu se bazează doar pe reguli, ci pe relații:

✓ Reguli clare și consecvente

- formulate pe înțelesul copiilor
- aplicate constant

✓ Educație emoțională

- recunoașterea emoțiilor („Sunt supărat pentru că...”)
- exprimarea adecvată

✓ Modelul adultului

Educatorii trebuie să fie exemple de:

- calm
- respect
- comunicare non-violentă

✓ Colaborarea cu familia

- continuitate între grădiniță și acasă
- strategii comune

5. Exemple de reguli pentru copii

- „Folosim cuvinte, nu lovim”
- „Așteptăm rândul”
- „Cerem ajutor când avem nevoie”

6. Concluzie

Metodele psihodramatice sunt extrem de potrivite pentru preșcolari, deoarece transformă învățarea comportamentelor non-violente într-un proces natural, prin joc. În combinație cu un climat școlar sigur, acestea contribuie semnificativ la reducerea agresivității și la dezvoltarea socio-emoțională sănătoasă.

BIBLIOGRAFIE

Ministerul Educației – ghiduri privind prevenirea violenței în școli

CREAREA UNUI MEDIU SIGUR ȘI PREVENIREA VIOLENȚEI ÎN ȘCOALĂ

Prof. ACHIM ANAMARIA
Grădinița cu P.P. NR. 14, Sibiu

Școala reprezintă unul dintre cele mai importante spații în care copilul se formează nu doar din punct de vedere intelectual, ci și emoțional și social. Aici învață să comunice, să coopereze și să își construiască relații bazate pe respect. Pentru ca aceste lucruri să fie posibile, este esențial ca mediul școlar să fie unul sigur și echilibrat. Din păcate, violența în școală este un fenomen care nu poate fi ignorat, iar prevenirea ei devine o responsabilitate comună a profesorilor, elevilor și părinților.

Violența școlară nu înseamnă doar agresiune fizică. Ea poate lua forme mai subtile, dar la fel de dăunătoare, precum jignirile, excluderea din grup, intimidarea sau hărțuirea online. Aceste comportamente afectează în mod direct starea emoțională a elevilor și pot duce la scăderea încrederii în sine, la anxietate sau chiar la abandon școlar. De aceea, este important ca aceste situații să fie recunoscute din timp și gestionate cu responsabilitate.

Un climat sigur în școală înseamnă mai mult decât absența conflictelor. Înseamnă un spațiu în care elevii se simt acceptați, ascultați și încurajați să își exprime opiniile fără teamă. Atunci când există respect reciproc între elevi și profesori, procesul de învățare devine mai eficient, iar relațiile se

construiesc pe baze sănătoase. Elevii care se simt în siguranță sunt mai implicați, mai deschiși și mai motivați să participe la activitățile școlare.

Profesorul are un rol esențial în construirea acestui climat. Prin modul în care comunică, prin atitudinea sa și prin felul în care gestionează conflictele, el poate influența comportamentul elevilor. Stabilirea unor reguli clare și aplicarea lor consecventă oferă un cadru stabil, în care elevii știu ce este acceptat și ce nu. În același timp, promovarea empatiei și a dialogului îi ajută pe elevi să învețe să își rezolve problemele într-un mod pașnic.

Implicarea elevilor în crearea unui mediu sigur este la fel de importantă. Atunci când aceștia sunt încurajați să își exprime opiniile, să participe la stabilirea regulilor și să colaboreze în diverse activități, devin mai responsabili și mai conștienți de impactul comportamentului lor asupra celorlalți. Activitățile de grup, discuțiile despre emoții și proiectele dedicate respectului și prieteniei contribuie la dezvoltarea unui spirit de comunitate.

Familia joacă, de asemenea, un rol important în prevenirea violenței. O bună colaborare între școală și părinți poate ajuta la identificarea timpurie a problemelor și la găsirea unor soluții potrivite. Comunicarea constantă și implicarea părinților în viața școlii transmit elevilor un mesaj clar: educația și comportamentul lor sunt importante și urmărite atât acasă, cât și la școală.

În concluzie, prevenirea violenței în școală nu este un proces simplu, dar este absolut necesar. Prin implicare, comunicare și aplicarea unor practici educaționale bazate pe respect și empatie, școala poate deveni un spațiu sigur pentru toți elevii. Un astfel de mediu nu doar că sprijină învățarea, ci contribuie la formarea unor oameni echilibrați, capabili să construiască relații sănătoase și să se integreze armonios în societate.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

Prof.ed.timpurie **ALEXANDRESCU
MARIANA ANDREEA**
Grădinița PP Petrești Dambovița

Activitățile pentru combaterea violenței școlare includ jocuri de rol, dezbateri și ateliere de conștientizare privind bullying-ul și cyberbullying-ul, implicând elevi, profesori și părinți. Acestea vizează gestionarea emoțiilor, dezvoltarea empatiei și a comunicării nonviolente.

Am desfășurat la grupa diferite activități de prevenire și stăpânire a violenței atât cu copiii cât și cu părinții. Parteneriatul familie-școală are în acest context un rol foarte important. Se știe

că părinții trebuie să fie parteneri sociali ai cadrelor didactice pentru susținerea efortului de reducere și prevenție a comportamentelor violente. Mediul familial prezintă cea mai importantă sursă a agresivității elevilor. Cu părinții am organizat activități pe tema prevenirii violenței școlare .

Copiii la vârsta prescolara, învață prin joc, prin activități ludice, audio-video care îi învață lecții importante pentru viața lor. Am propus activități unde aceștia au vizionat materiale audio-video pe baza cărora au analizat diverse forme ale violenței, propunând totodată soluții pentru evitarea unor situații conflictuale.

De asemenea, au fost implicați în jocuri de rol (**Jocul emoțiilor, Jocul comportamentelor, Jocul „Așa DA, așa NU”**), acordându-li-se ocazia de a imita diferite situații de comportament.

Au învățat înțelesul unor cuvinte ce exprimă calitățile unor copii. Astfel i-am antrenat să își exprime impresiile, emoțiile și sentimentele trăite în diferite experimente și cazuri prezentate în imagini și desene. Pentru încurajarea comunicării asertive și promovarea nonviolentei și a respectului, am realizat afișe tematice, desene și un Acronim cu Nonviolența unde au găsit cuvinte magice și au renunțat la cuvintele jignitoare din vocabularul lor, prin **Codul Bunelor maniere sau Copacul prieteniei**.

Au utilizat în cadrul activităților și aplicații educaționale online folosind calculatorul clasei pentru realizarea unor nori de cuvinte în aplicația wordArt apoi transpuse într-un Padlet al grupei. Prin intermediul acestor aplicații și-au exprimat dorința de a elimina orice manifestare agresivă din viața lor, au folosit **Cuvinte magice** pentru unele calități și comportamente adecvate **Nonviolentei**.

Prin aceste activități, copii au învățat:

- să-și dobândească autocontrolul și stăpânirea de sine;
- cum să-ți stăpânească controlul emoțiilor, al furiei, manifestarea empatiei, acceptarea de sine și a celor din jur, a diferențelor existente între propria persoană și restul lumii;
- să găsească modalități de exprimare a furiei sau a nemulțumirii într-o manieră care să nu facă niciun rău celor din jur.

Exemple concrete de activități anti-violență:

- **Dezbateri și ateliere:** Organizarea de discuții despre cauzele violenței, bullying și consecințele acestuia, inclusiv din perspectiva martorilor și agresorilor.
- **Jocuri de rol și teatru forum:** Simularea unor situații conflictuale pentru a învăța gestionarea lor pașnică.
- **Ateliere de constientizare a cauzelor comportamentului violent:** Prezentări PowerPoint, colaje și desene pe tema nonviolentei.
- **Parteneriate școală-familie:** Activități cu părinții pentru o abordare consecventă a comportamentului.
- **Activități de tip "Stop Bullying":** Crearea de afișe, colaje și colțuri tematice în sala de grupă. Aceste acțiuni urmăresc formarea unui mediu sigur, prin dezvoltarea unor abilități de autocontrol.

PREVENIREA ACTELOR DE BULLYING

Prof. **ALEXANDRU VASILICA**,
Școala Gimnazială Petrești

Bullyingul reprezintă una dintre cele mai frecvente probleme întâlnite în mediul școlar și nu numai. Acesta afectează profund dezvoltarea emoțională, socială și educațională a copiilor și adolescenților, având consecințe pe termen lung asupra sănătății psihice a celor implicați. Într-o societate modernă, prevenirea actelor de bullying trebuie să fie o prioritate, implicând atât școala, cât și familia și comunitatea.

Bullyingul poate fi definit ca un comportament agresiv repetat și intenționat, care implică un dezechilibru de putere între agresor și victimă. Acesta poate lua mai multe forme: fizic (lovituri), verbal (jigniri, porecle), social (excludere, răspândirea de zvonuri) și, în ultimii ani, cibernetic (mesaje ofensatoare, hărțuire online). Indiferent de formă, efectele sunt la fel de dăunătoare.

Copiii care nu sunt învățați să își gestioneze emoțiile sau să comunice eficient pot recurge la agresivitate și la acte de bullying, motiv pentru care mediul familial joacă un rol esențial. Copiii care cresc într-un mediu conflictual sau lipsit de afecțiune pot dezvolta comportamente agresive sau dimpotrivă, pot deveni vulnerabili în fața agresiunilor.

Efectele bullyingului sunt grave și de durată, iar victimele pot dezvolta anxietate, depresie, scăderea stimei de sine și dificultăți de integrare socială. În cazuri extreme, bullyingul poate duce la abandon școlar sau chiar la comportamente autodistructive. Agresorii, la rândul lor, sunt afectați, deoarece comportamentele lor pot evolua în timp către forme mai grave de violență sau delincvență.

Prevenirea bullyingului începe cu educația. Școala trebuie să promoveze un climat sigur și incluziv, în care fiecare elev trebuie să se simtă respectat. Introducerea unor programe de educație socio-emoțională este esențială. Acestea îi ajută pe elevi să își înțeleagă emoțiile, să dezvolte empatie și să rezolve conflictele într-un mod pașnic.

Un alt aspect important este implicarea profesorilor. Cadrele didactice trebuie să fie instruite pentru a recunoaște semnele bullyingului și pentru a interveni prompt. De multe ori, bullyingul se desfășoară discret, iar profesorii trebuie să fie atenți la schimbările de comportament ale elevilor: retragere, scăderea performanțelor școlare sau evitarea interacțiunilor sociale.

De asemenea, comunicarea deschisă între elevi și profesori este esențială. Elevii trebuie să simtă că pot vorbi deschis și fără teamă despre problemele lor. Crearea unor mecanisme de raportare anonimă poate fi o soluție eficientă pentru a încuraja victimele sau martorii să semnaleze situațiile de bullying. Familia are un rol la fel de important în prevenirea acestui fenomen. Părinții trebuie să fie atenți la comportamentul copiilor lor și să mențină o relație bazată pe încredere. Discuțiile deschise despre experiențele zilnice ale copiilor pot ajuta la identificarea timpurie a unor probleme. De asemenea, părinții trebuie să ofere un model pozitiv de comportament, bazat pe respect și empatie.

Un element cheie în prevenirea bullyingului este implicarea martorilor. De multe ori, aceștia asistă la situații de bullying fără a interveni, fie din cauza fricii, fie din cauza indiferenței. Educația trebuie să îi încurajeze pe elevi să nu rămână pasivi și să sprijine victimele, deoarece solidaritatea între colegi poate reduce semnificativ frecvența acestor comportamente.

În era digitală, prevenirea cyberbullyingului devine tot mai importantă. Elevii trebuie să fie educați cu privire la utilizarea responsabilă a tehnologiei și la consecințele comportamentului online. De asemenea, este foarte important și imperios necesar ca părinții să monitorizeze activitatea online a copiilor și să discute cu aceștia despre riscurile mediului virtual.

Implementarea unor politici clare anti-bullying în școli este o altă măsură esențială, iar acestea trebuie să includă reguli bine definite, consecințe pentru comportamentele agresive și proceduri de intervenție. Totodată, este important ca aceste reguli să fie aplicate în mod consecvent. Activitățile extracurriculare pot contribui, de asemenea, la prevenirea bullyingului. Sportul, arta sau voluntariatul îi ajută pe elevi să își dezvolte abilități sociale și să își canalizeze energia într-un mod pozitiv. În plus, aceste activități contribuie la formarea unui sentiment de apartenență și reduc riscul de izolare socială.

De asemenea, colaborarea între școală, familie și comunitate este esențială pentru combaterea bullyingului. Instituțiile locale, organizațiile neguvernamentale și consilierii școlari pot oferi sprijin și resurse pentru prevenirea și intervenția în astfel de cazuri.

Totodată, campaniile de informare și conștientizare pot avea un impact semnificativ în schimbarea mentalităților.

În concluzie, bullyingul este un fenomen complex, care necesită o abordare integrată, iar prevenirea acestuia nu este responsabilitatea unei singure persoane sau instituții, ci a întregii societăți. Prin educație, comunicare și implicare activă, putem crea un mediu sigur și sănătos pentru toți copiii. Respectul, empatia și solidaritatea trebuie să devină valori fundamentale, promovate constant atât în școală, cât și în familie.

Doar printr-un efort comun și susținut putem reduce semnificativ actele de bullying și putem contribui la formarea unor generații mai echilibrate și mai responsabile.

PREVENIREA VIOLENȚEI ÎN GRĂDINIȚĂ

ALEXE VASILICA, prof. ed. timpurie
Școala Gimnazială Gura Bărbulețului

Violența în mediul educațional este o problemă care, deși este mai frecvent asociată cu nivelurile superioare de învățământ, poate apărea încă din perioada preșcolară.

Grădinița reprezintă primul spațiu instituțional în care copilul intră în contact cu reguli sociale, cu un colectiv organizat și cu autoritatea cadrului didactic. În acest context, apariția unor comportamente agresive nu este neobișnuită, însă modul în care acestea sunt gestionate este esențial pentru dezvoltarea ulterioară a copilului. Prevenirea violenței la această vârstă are un rol fundamental, deoarece contribuie la formarea unor comportamente sociale sănătoase și la dezvoltarea echilibrului emoțional.

La nivelul grădiniței, violența nu se manifestă, de regulă, în forme grave, ci mai degrabă prin comportamente precum lovirea, împingerea, smulgerea jucăriilor, țipetele sau refuzul de a coopera. Aceste manifestări sunt adesea expresia incapacității copilului de a-și exprima emoțiile sau nevoile într-un mod adecvat. Copiii mici nu dispun încă de un vocabular emoțional suficient dezvoltat și nici de abilități de autoreglare, ceea ce îi determină să reacționeze impulsiv. Din acest motiv, comportamentele agresive trebuie înțelese ca semnale ale unor nevoi neexprimate, și nu doar ca acte de indisciplină.

Cauzele apariției violenței în rândul preșcolarilor sunt diverse și interdependente. Mediul familial are o influență majoră asupra comportamentului copilului. Copiii care cresc într-un climat tensionat, în care conflictele sunt frecvente sau rezolvate prin agresivitate, tind să reproducă aceste modele în relațiile cu ceilalți. De asemenea, lipsa de atenție sau, dimpotrivă, supraprotecția pot genera frustrări care se manifestă prin comportamente agresive. Pe lângă factorii familiali, trebuie luați în considerare și factorii emoționali, precum anxietatea, nesiguranța sau dorința de afirmare în grup. În colectivitate, copilul încearcă să-și găsească locul, iar uneori recurge la agresivitate pentru a atrage atenția sau pentru a se impune.

În acest context, rolul educatoarei devine esențial. Aceasta nu este doar un furnizor de informații, ci și un model de comportament și un ghid în dezvoltarea socială a copiilor. Prin atitudinea sa calmă, echilibrată și empatică, educatoarea poate influența pozitiv comportamentul copiilor. Este important ca aceasta să creeze un climat educațional sigur, în care fiecare copil să se simtă acceptat și valorizat. Stabilirea unor reguli clare și consecvente contribuie la prevenirea conflictelor, oferind copiilor repere de comportament. În același timp, intervenția promptă și adecvată în situațiile tensionate ajută la prevenirea escaladării acestora.

Un aspect deosebit de important în prevenirea violenței îl reprezintă educația emoțională. Copiii trebuie învățați să își recunoască emoțiile și să le exprime într-un mod adecvat. Activitățile bazate pe povești, jocuri de rol sau discuții ghidate pot contribui la dezvoltarea acestor competențe. În timp, copiii învață să identifice emoții precum furia, tristețea sau bucuria și să le asocieze cu anumite situații. Astfel, în loc să reacționeze agresiv, vor putea să comunice ceea ce simt.

De asemenea, dezvoltarea empatiei joacă un rol crucial. Atunci când copiii învață să înțeleagă și să respecte sentimentele celorlalți, sunt mai puțin predispuși la comportamente agresive. Activitățile de grup, cooperarea și încurajarea ajutorului reciproc contribuie la consolidarea relațiilor pozitive dintre copii. În același timp, aceștia trebuie ghidați să înțeleagă consecințele propriilor acțiuni, fără a fi etichetați sau pedepsiți excesiv.

Colaborarea cu familia este un alt element esențial în prevenirea violenței. Grădinița și familia trebuie să transmită mesaje coerente și să acționeze în aceeași direcție. Comunicarea constantă între educatoare și părinți permite identificarea timpurie a problemelor și găsirea unor soluții adecvate. Consilierea părinților în ceea ce privește metodele de disciplinare și importanța unui model pozitiv de comportament poate avea un impact semnificativ asupra copilului.

Nu în ultimul rând, mediul educațional influențează în mod direct comportamentul copiilor. Un spațiu bine organizat, sigur și adaptat nevoilor acestora contribuie la reducerea tensiunilor și a conflictelor. De asemenea, rutina zilnică oferă stabilitate și predictibilitate, aspecte importante pentru sentimentul

de siguranță al copilului. Atunci când mediul este echilibrat și stimulat, copiii sunt mai predispuși să adopte comportamente pozitive.

Exemple de bune practici în prevenirea violenței la grădiniță

În practica educațională, prevenirea violenței la vârsta preșcolară se realizează printr-o serie de activități și strategii concrete, aplicate constant și adaptate nivelului de dezvoltare al copiilor. Una dintre cele mai eficiente bune practici este stabilirea regulilor de comportament împreună cu copiii. Atunci când regulile sunt formulate într-un limbaj accesibil și sunt ilustrate vizual (prin desene sau imagini), acestea devin mai ușor de înțeles și de respectat. Implicarea copiilor în stabilirea regulilor le oferă sentimentul de responsabilitate și apartenență la grup.

O altă practică importantă este utilizarea activităților de dezvoltare socio-emoțională. Jocurile de rol, poveștile terapeutice și discuțiile despre emoții îi ajută pe copii să identifice și să exprime ceea ce simt. De exemplu, copiii pot interpreta situații de conflict și pot exercita modalități pașnice de rezolvare a acestora. În unele grădinițe se folosesc și metode precum „jurnalul emoțiilor”, unde copiii desenează stările trăite, ceea ce contribuie la autocunoaștere și autocontrol.

O bună practică des întâlnită este amenajarea unui spațiu special destinat rezolvării conflictelor, cunoscut sub denumiri precum „colțul împăcării” sau „banca prieteniei”. Acest spațiu oferă copiilor posibilitatea de a discuta, cu sprijinul educatoarei, situațiile tensionate și de a găsi soluții. Prin astfel de metode, copiii învață că conflictele pot fi rezolvate prin dialog, nu prin agresivitate.

De asemenea, organizarea unor activități tematice, cum ar fi „Ziua prieteniei” sau „Ziua gestului frumos”, contribuie la crearea unui climat pozitiv în grupă. În cadrul acestor activități, copiii sunt încurajați să își exprime aprecierea față de colegi, să ofere mesaje pozitive și să coopereze. Astfel, se consolidează relațiile interpersonale și se reduce tendința de excludere sau conflict.

Un alt exemplu de bună practică îl reprezintă promovarea empatiei ca valoare centrală în educația timpurie. Activitățile centrate pe înțelegerea emoțiilor celorlalți și pe respect reciproc contribuie la diminuarea comportamentelor agresive. Studiile și experiențele educaționale arată că un climat bazat pe empatie și colaborare reduce semnificativ apariția violenței în grădiniță.

Nu în ultimul rând, colaborarea constantă cu familia reprezintă o practică esențială. Organizarea de întâlniri cu părinții, consilierea acestora și comunicarea permanentă privind comportamentul copilului asigură coerență între mediul familial și cel educațional.

Atunci când copilul primește aceleași mesaje acasă și la grădiniță, probabilitatea apariției comportamentelor agresive scade considerabil.

În concluzie, prevenirea violenței în grădiniță este un proces complex, care implică o abordare integrată, centrată pe nevoile copilului. Prin educație emoțională, dezvoltarea empatiei, stabilirea unor reguli clare și colaborarea cu familia, comportamentele agresive pot fi reduse semnificativ. Intervenția timpurie este cheia formării unor viitori adulți echilibrați, capabili să gestioneze conflictele într-un mod constructiv și să construiască relații bazate pe respect și înțelegere.

Bibliografie :

Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Iași: Editura Polirom.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

ISBN 978-606-95840-8-8

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI. PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

Prof. AMORĂRIȚI ELENA,
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Suceava

Prevenirea violenței și promovarea unui climat școlar sigur sunt esențiale pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor. Aceasta se realizează prin strategii integrate: educație socio-emoțională, protocoale clare de prevenire a bullying-ului, colaborarea activă dintre profesori și părinți, și implicarea autorităților pentru un perimetru sigur.

Un mediu educațional sigur și pozitiv se construiește eficient prin aplicarea mai multor piloni fundamentali:

- **Educație emoțională și empatie:** dezvoltarea inteligenței emoționale a elevilor îi ajută să își gestioneze frustrările și să își exprime opiniile în mod constructiv.
- **Prevenirea bullying-ului:** implementarea politicilor anti-bullying și a procedurilor de semnalare și intervenție rapidă în cazurile de hărțuire sau cyberbullying.
- **Comunicare deschisă:** crearea unor canale de comunicare sigure (ex. „cutia de încredere”, discuții dirijate), unde elevii pot raporta abuzurile fără teama de a fi etichetați.
- **Parteneriatul școală-familie:** organizarea de ateliere și consiliere pentru părinți, pentru a asigura o continuitate a valorilor non-violente de acasă în școală.
- **Reguli transparente:** stabilirea clară a limitelor, cu accent pe consecințe educative și corective, nu doar punitive.

În concluzie, prevenirea violenței în școală nu reprezintă doar responsabilitatea cadrelor didactice, ci un efort comun al elevilor, părinților, instituțiilor educaționale și comunității.

Un climat școlar sigur se construiește prin respect reciproc, comunicare eficientă și intervenții prompte în situațiile de risc. Atunci când elevii se simt protejați, ascultați și valorizați, ei își pot dezvolta pe deplin potențialul academic, social și emoțional.

Promovarea unei culturi a nonviolenței contribuie la formarea unor cetățeni responsabili, empatici și implicați activ în societate.

De aceea, investiția în programe de prevenire, consiliere și educație pentru siguranță trebuie să rămână o prioritate permanentă a sistemului educațional. Numai prin colaborare și implicare constantă poate fi asigurat un mediu școlar în care fiecare elev să se simtă în siguranță și să aibă șanse egale de dezvoltare și succes.

VIOLENȚA ȘCOLARĂ: CAUZE, IMPACT ȘI STRATEGII DE PREVENIRE ÎN VEDEREA ASIGURĂRII UNUI CLIMAT SIGUR

ANDOR ALEXANDRA LAVINIA

Școala Gimnazială „Gheorghe Lupan” Groși, Maramureș

Violența în mediul școlar constituie o problemă majoră a sistemelor educaționale contemporane, afectând în mod direct calitatea procesului instructiv-educativ și dezvoltarea armonioasă a elevilor. Lucrarea de față își propune să analizeze formele și cauzele violenței școlare, precum și impactul acesteia asupra actorilor implicați, evidențiind totodată rolul strategiilor preventive în construirea unui climat educațional sigur și incluziv. Se susține necesitatea unei intervenții sistemice, bazate pe colaborare instituțională și dezvoltarea competențelor socio-emoționale.

Instituția școlară are menirea de a oferi un cadru securizant și favorabil dezvoltării intelectuale și sociale a elevilor. Cu toate acestea, realitatea educațională actuală relevă o creștere a manifestărilor de violență în spațiul școlar, fenomen care afectează nu doar victimele directe, ci întregul climat educațional. Violența, indiferent de forma sa de manifestare, perturbă procesul de învățare și contribuie la apariția unor dezechilibre emoționale și comportamentale. În acest context, prevenirea și combaterea violenței devin obiective esențiale ale politicilor educaționale.

Dimensiuni și determinanți ai violenței școlare

Violența școlară se manifestă sub multiple forme, de la agresiuni fizice și verbale până la comportamente subtile de excludere socială și hărțuire online. Aceste manifestări nu apar izolat, ci sunt rezultatul unei interacțiuni complexe între factori individuali, familiali și sociali. Astfel, mediul familial caracterizat prin instabilitate sau lipsa suportului emoțional poate favoriza dezvoltarea comportamentelor agresive. De asemenea, expunerea la modele violente, fie în mediul real, fie în cel virtual, contribuie la normalizarea agresivității. La nivel individual, insuficienta dezvoltare a competențelor socio-emoționale, precum empatia sau autocontrolul, reprezintă un factor de risc semnificativ. Nu în ultimul rând, climatul instituțional și modul în care școala gestionează conflictele influențează frecvența și intensitatea acestor comportamente.

Impactul asupra dezvoltării elevilor

Efectele violenței școlare sunt profunde și de durată, manifestându-se atât la nivel psihologic, cât și educațional. Elevii expuși la astfel de experiențe pot dezvolta stări de anxietate, insecuritate și

demotivare, care afectează performanța școlară și participarea la activitățile educaționale. În cazuri severe, aceste efecte pot conduce la absentism sau abandon școlar.

În același timp, elevii care manifestă comportamente agresive sunt expuși riscului de a dezvolta tipare comportamentale antisociale pe termen lung. De asemenea, martorii actelor de violență pot interioriza aceste comportamente sau pot dezvolta o percepție distorsionată asupra relațiilor interpersonale, ceea ce subliniază caracterul sistemic al impactului violenței.

Strategii de prevenire și intervenție

Prevenirea violenței școlare presupune implementarea unor strategii coerente și sustenabile, care să vizeze atât elevii, cât și cadrele didactice și comunitatea.

Un rol central îl are educația socio-emoțională, care contribuie la dezvoltarea abilităților de gestionare a emoțiilor, rezolvare a conflictelor și comunicare eficientă. Integrarea acestor competențe în curriculumul școlar poate reduce semnificativ comportamentele agresive.

De asemenea, formarea continuă a cadrelor didactice este esențială pentru identificarea timpurie a situațiilor de risc și intervenția adecvată. Profesorii trebuie să fie echipați nu doar cu competențe didactice, ci și cu instrumente de management al clasei și mediere a conflictelor.

În același timp, elaborarea și aplicarea unor politici școlare clare, bazate pe reguli și proceduri transparente, contribuie la crearea unui cadru predictibil și sigur. Implicarea familiei și a comunității în aceste demersuri consolidează eficiența intervențiilor, asigurând coerența mesajelor educaționale.

Construirea unui climat școlar sigur și incluziv

Promovarea unui climat școlar pozitiv depășește simpla prevenire a violenței, implicând crearea unui mediu bazat pe respect, încredere și incluziune. Relațiile dintre profesori și elevi, precum și cele dintre elevi, trebuie fundamentate pe comunicare deschisă și sprijin reciproc. În acest sens, participarea activă a elevilor la viața școlii, valorizarea diversității și promovarea echității contribuie la consolidarea sentimentului de apartenență. Un climat educațional sănătos facilitează nu doar performanța academică, ci și dezvoltarea unor competențe sociale esențiale pentru integrarea în societate.

Violența școlară reprezintă o provocare complexă, care necesită o abordare integrată și multidimensională. Prevenirea acestui fenomen nu poate fi realizată prin intervenții punctuale, ci prin strategii sistemice, susținute pe termen lung. Dezvoltarea competențelor socio-emoționale, consolidarea parteneriatului școală–familie și promovarea unui climat educațional pozitiv constituie piloni fundamentali în acest demers.

În concluzie, asigurarea unui mediu școlar sigur nu reprezintă doar o responsabilitate instituțională, ci o investiție esențială în formarea unor indivizi echilibrați și responsabili, capabili să contribuie activ la o societate armonioasă.

Bibliografie orientativă

Olweus, D. (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*.

UNESCO (2019). *Behind the Numbers: Ending School Violence and Bullying*.

Ministerul Educației (România). *Ghiduri privind prevenirea violenței în mediul școlar*

World Health Organization (2020). *School Violence and Youth Mental Health*

DE LA AGRESIVITATE LA RESPECT

Prof. înv. primar **ANDRONE MARIA CRISTINA**
Liceul Tehnologic Nr. 1 Mărăcineni, Argeș

Școala este prima instituție socială în care copilul interacționează fără protecția directă a familiei. Este spațiul în care se pun bazele cetățeniei și ale respectului reciproc. Însă, pentru ca acest spațiu să rămână sigur, trebuie să înțelegem că Regulamentul Școlar nu este opțional și nici negociabil.

În incinta școlii, toți elevii sunt egali. Statutul social, funcția sau profesia părinților rămân la poarta școlii. Aici, singura „monedă de schimb” acceptată este comportamentul civilizat și respectarea normelor. Orice tentativă de a eluda regulile pe criterii de statut subminează autoritatea cadrului didactic și, implicit, siguranța propriului copil.

Violența: Forme Subtile, Consecințe Reale

Violența fizică: Există o tendință îngrijorătoare de a scuza actele de agresiune fizică prin replica: „Erau doar copii, se jucau”. Un copil care lovește „în joacă” își testează limitele de putere. Dacă nu este oprit, „joaca” de azi devine bullying-ul de mâine. Victima învață că școala este un loc nesigur, unde poate fi lovită fără consecințe, iar agresorul învață că forța este o metodă validă de interacțiune.

Legea 272/2004 stipulează clar dreptul copilului la integritate fizică. Lovirea, chiar și sub formă de glumă, încalcă acest drept fundamental.

Violența Verbală și Degradarea Limbajului: Expresii precum cele care vizează familia au devenit, din păcate, un „folclor” școlar periculos. Copiii preiau aceste expresii din mediul online sau din conflictele adulților, considerându-le semne de „maturitate” sau „șmecherie”. Consecința: Acest limbaj distruge empatia. Un copil care jignește mama unui coleg atacă nucleul emoțional al acestuia, provocând conflicte care escaladează rapid în violență fizică.

Criza de Comunicare- „Tăcerea la Școală, Reclamația Acasă”: O situație frecventă este cea în care elevul este implicat într-un incident, păstrează tăcerea în timpul orelor, dar relatează evenimentul acasă, părintele sesizând cadrul didactic după 24 de ore.

După o zi, detaliile se pierd, martorii uită sau își modifică declarațiile sub influența grupului. Copilul învață că nu poate avea încredere în adultul de la școală (învățător/diriginte) și că singura soluție este „intervenția externă”. Acest lucru îi scade capacitatea de a rezolva singur conflictele în mediul lor natural.

Pentru a transforma această situație, putem implementa următoarele măsuri:

1. Protocolul „Sesizare Imediată”

- **Acasă:** Părinții învață copilul că, în momentul în care este lovit sau jignit, primul pas obligatoriu este să anunțe profesorul de serviciu sau cadrul didactic de la clasă. Nu este „pâră”, este exercitarea unui drept la protecție.
- **La Școală:** Prioritizarea ascultării imediate a elevului care raportează un incident, oferindu-i siguranța că este protejat.

2. Regula celor 48 de ore pentru Soluționare

- Se solicită părinților răbdare și încredere. Odată ce un incident este raportat, este nevoie de timp pentru a cerceta situația cu obiectivitate, conform procedurilor legale.
- O soluție „pe loc” este adesea o soluție incompletă. Găsirea celei mai bune soluții în beneficiul copilului implică uneori consultarea consilierului școlar, a ambelor părți și a martorilor.

3. Monitorizarea „Dietei Digitale”

- Mare parte din violența verbală provine din conținutul video nefiltrat. Este util ca, în familie, să se verifice săptămânal istoricul de navigare și jocurile accesate de copii. Limbajul lor de la școală este adesea ecoul a ceea ce aud acasă.

4. Toleranță Zero pentru Discriminarea pe Baze Sociale

- Se vor implementa activități de grup în care să se sublinieze că hainele, telefoanele sau profesia părinților nu oferă drepturi suplimentare. În clasă, respectul este singurul criteriu de evaluare a caracterului.

Concluzie

Educația nu se termină la ora 12:00 sau 14:00, când copilul pleacă de la școală. Dacă părintele acasă validează violența („Apasă și tu dacă te lovește”) sau ignoră limbajul vulgar, efortul școlii este nul. Vă invit să fim un front unit: să nu acceptăm violența sub nicio formă și să dăm dovadă de răbdarea necesară pentru a crește copii echilibrați.

PREVENIREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR: ABORDĂRI ACTUALE ȘI SOLUȚII EFICIENTE

Prof. înv. primar ANGHEL VERGINIA

Violența în mediul școlar reprezintă una dintre cele mai complexe și actuale probleme ale sistemului educațional. Aceasta nu se manifestă doar prin agresiuni fizice, ci include și forme subtile precum violența verbală, emoțională sau cyberbullying-ul. În contextul societății contemporane, marcată de schimbări rapide și influențe diverse, școala devine un spațiu în care conflictele pot apărea frecvent, necesitând intervenții coerente și eficiente.

Prevenirea violenței nu este doar o responsabilitate individuală, ci un demers colectiv, care implică elevi, profesori, părinți și comunitatea. Prin urmare, este necesară o abordare integrată, care să combine măsuri educaționale, psihologice și sociale.

Forme și manifestări ale violenței școlare

Violența în școală poate îmbrăca mai multe forme:

- **Violența fizică** – loviri, împingeri, distrugerea bunurilor;
- **Violența verbală** – jigniri, amenințări, porecle;
- **Violența emoțională** – excludere socială, umilire;
- **Cyberbullying** – hărțuire prin intermediul tehnologiei.

Aceste forme nu apar izolat, ci sunt adesea interconectate, iar violența verbală sau emoțională poate preceda comportamente mai grave.

Cauzele violenței în mediul școlar

Apariția comportamentelor violente este determinată de o serie de factori:

- **Factori familiali:** lipsa supravegherii, modele negative, climat conflictual;
- **Factori școlari:** relații deficitare profesor–elev, reguli neclare sau aplicate inconsecvent;
- **Factori individuali:** dificultăți emoționale, lipsa autocontrolului, nevoia de afirmare;
- **Factori sociali:** influența grupului, mediul online, expunerea la violență.

Înțelegerea acestor cauze este esențială pentru dezvoltarea unor strategii eficiente de prevenire.

Impactul violenței asupra elevilor

Consecințele violenței sunt multiple și afectează atât dezvoltarea personală, cât și parcursul educațional al elevilor:

- scăderea performanței școlare;
- absentism și risc de abandon;
- anxietate, depresie, izolare;
- scăderea stimei de sine.

Un climat școlar nesigur afectează nu doar victimele, ci întreaga comunitate educațională.

Abordări actuale în prevenirea violenței

În prezent, prevenirea violenței se bazează pe intervenții integrate, centrate pe elev:

- **Educația socio-emoțională** – dezvoltarea empatiei și a abilităților de comunicare;
- **Reguli clare și consecvente** – aplicate unitar la nivelul școlii;
- **Parteneriatul școală–familie–comunitate** – colaborare constantă;
- **Programe anti-bullying** – campanii de conștientizare și intervenție.

Aceste abordări pun accent pe prevenție, nu doar pe sancțiune.

Soluții eficiente pentru reducerea violenței

Pentru a construi un climat sigur și incluziv, se recomandă:

◆ Medierea conflictelor

Elevii sunt învățați să gestioneze conflictele prin dialog și negociere.

◆ Practici restaurative

Accentul cade pe asumarea responsabilității și repararea relațiilor, nu doar pe pedeapsă.

◆ Activități educaționale interactive

Jocuri de rol, dezbateri, proiecte de grup care dezvoltă cooperarea.

◆ Consiliere psihologică

Sprijin pentru elevii aflați în dificultate.

◆ Implicarea elevilor

Crearea unor grupuri de elevi mediatori sau ambasadori anti-bullying.

Rolul cadrului didactic

Profesorul are un rol esențial în prevenirea violenței prin:

- crearea unui climat de încredere;
- comunicare deschisă cu elevii;
- identificarea timpurie a problemelor;
- promovarea respectului și toleranței.

Un profesor empatic și implicat poate reduce semnificativ riscul apariției comportamentelor violente.

Concluzii

Violența în mediul școlar nu poate fi eliminată complet, dar poate fi prevenită și redusă prin intervenții coerente și susținute. Este necesară o schimbare de perspectivă: de la sancțiune la educație, de la reacție la prevenție.

Construirea unui climat școlar sigur presupune implicare, responsabilitate și colaborare. Fiecare actor educațional are un rol important în formarea unei generații capabile să gestioneze conflictele într-un mod constructiv.

Bibliografie

- UNICEF – Ghid pentru prevenirea bullying-ului
- Ministerul Educației – Strategii privind siguranța în școli
- Olweus, D. – *Bullying at School*
- Goleman, D. – *Inteligența emoțională*

PERSPECTIVE ASUPRA PREVENIRII VIOLENȚEI ȘI PROMOVĂRII UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

Prof. înv. primar, **ARDELEANU IONELA-ADELINA**
Școala Gimnazială Nr. 1 Orbeni, Bacău

În ultimele decenii, cercetările din domeniul educației au evidențiat faptul că dificultățile de învățare și comportamentale ale elevilor nu sunt determinate doar de insuficiențe intelectuale. Dezvoltarea cognitivă, emoțională și socială a copilului este rezultatul interacțiunii dintre numeroși factori, dintre care un loc central îl ocupă mediul familial și climatul școlar. În acest context, prevenirea violenței și promovarea unui climat școlar sigur reprezintă obiective esențiale ale educației contemporane.

O importanță mare o are și mediul din care provine copilul. Familia influențează dezvoltarea gândirii elevului prin „situația economică a familiei și statutul socio-profesional al părinților, nivelul cultural, stilul educațional familial, structura familiei, relațiile intrafamiliare și tipul de coeziune familială”. De aceea, sărăcia în cadrul familiei reduce nivelul de învățare al copiilor prin imposibilitatea asigurării nevoilor școlare. Mai grav este că situația precară duce la abandonul școlar. Lipsurile materiale și financiare mențin tensiunile intrafamiliare, care au un rol negativ asupra copiilor, slăbind puternic calitatea prestației în cadrul școlii. Cercetările demonstrează că mediul educativ deficitar din familie are „efecte negative asupra proceselor de mobilizare și de motivare a elevilor pentru activitatea de învățare”

De aceea, sărăcia din cadrul familiei reduce nivelul de învățare al copiilor prin imposibilitatea asigurării nevoilor școlare. Mai grav este că o situație precară duce la abandonul școlar. Lipsurile

materiale, precum și financiare mețin tensiunile intrafamiliale, care au un rol negativ asupra copiilor, slăbind puternic calitatea prestației în cadrul școlii. . Cercetările demonstrează că mediul educativ deficitar din familie are „efecte negative asupra proceselor de mobilizare și de motivare a elevilor pentru activitatea de învățare”

Un fenomen tot mai prezent în școli, strâns legat de climatul educațional și de experiențele familiale ale copiilor, este bullying-ul. Acesta se manifestă sub diverse forme – excludere din grup, amenințări, umilire, distrugerea bunurilor sau violență fizică – și implică trei roluri principale: agresorul, victima și martorul. Studiile arată că bullying-ul nu este un comportament izolat, ci unul repetitiv, cu impact major asupra dezvoltării psihosociale a copiilor.

Prevenirea violenței în mediul școlar presupune o abordare integrată, care să includă atât familia, cât și școala și comunitatea. Este esențială dezvoltarea unor programe de educație parentală care să sprijine părinții în adoptarea unor stiluri educaționale echilibrate și în crearea unui climat familial securizant. În același timp, școala trebuie să promoveze valori precum respectul, toleranța, empatia și cooperarea, prin activități educative formale și nonformale.

Cadrele didactice au un rol fundamental în identificarea timpurie a situațiilor de risc, în gestionarea conflictelor și în crearea unui mediu școlar sigur, în care fiecare elev să se simtă acceptat și valorizat. Colaborarea cu consilierii școlari, implicarea elevilor în activități de prevenire a bullying-ului și încurajarea participării active a acestora la viața școlii sunt măsuri eficiente pentru reducerea violenței.

Dificultățile școlare și comportamentele violente nu pot fi analizate separat de contextul familial și social al copilului. Prevenirea bullying-ului și promovarea unui climat școlar sigur necesită o responsabilitate comună, bazată pe parteneriatul dintre familie, școală și comunitate. Numai printr-o astfel de abordare holistică se pot crea condiții favorabile pentru dezvoltarea armonioasă a copiilor și pentru succesul lor educațional și social.

Bibliografie

1. Cerghit I. & Radu I.T. & Popescu E. & Vlăsceanu L., *Didactica. Manual pentru clasa a X-a, școli normale*. București: Ed. Didactică și pedagogică, 1999;
2. Sălăvăstru, D., *Psihologia educației*, Iași: Ed. Polirom, 2004.

Webografie

BULLYING-UL ÎN RÂNDUL COPIILOR- Studiu sociologic la nivel național
https://www.salvaticopiii.ro/sites/ro/files/migrated_files/documents/10551dfa-f0b2-4cb0-a103-08d811dc31a9.pdf

ȘCOALA FĂRĂ VIOLENȚĂ: STRATEGII PENTRU UN CLIMAT EDUCAȚIONAL SIGUR ȘI INCLUZIV

AVASÎLCĂI PETRONELA
Școala Gimnazială Ciurea

Prevenirea violenței și promovarea unui climat școlar sigur reprezintă o prioritate majoră în sistemele educaționale contemporane, având în vedere impactul profund pe care comportamentele agresive îl pot avea asupra dezvoltării elevilor. Violența în mediul școlar nu se limitează doar la manifestări fizice, ci include și forme verbale, emoționale sau digitale, cum ar fi cyberbullying-ul, toate acestea afectând starea de bine, performanța școlară și relațiile sociale ale copiilor. Literatura de specialitate subliniază faptul că aceste comportamente apar adesea în contexte în care lipsesc reguli clare, unde relațiile dintre profesori și elevi sunt slabe sau unde nu există un climat bazat pe respect și siguranță.

Din perspectivă științifică, violența școlară este explicată printr-o combinație de factori individuali, familiali și sociali. Teoria învățării sociale formulată de Bandura evidențiază rolul imitației și al modelelor comportamentale, sugerând că elevii pot reproduce comportamente agresive observate în familie sau în mediul social. În același timp, cercetările arată că lipsa dezvoltării competențelor socio-emoționale, cum ar fi empatia sau autocontrolul, crește probabilitatea apariției conflictelor. De asemenea, un climat școlar negativ, caracterizat prin tensiuni, comunicare deficitară și lipsa implicării profesorilor, contribuie la amplificarea fenomenului. Studiile lui Olweus privind bullyingul evidențiază că intervențiile eficiente trebuie să fie sistematice și să implice întreaga comunitate școlară.

Crearea unui climat școlar sigur presupune existența unor relații bazate pe respect reciproc, sprijin emoțional și comunicare deschisă. Elevii care se simt în siguranță la școală au rezultate academice mai bune și dezvoltă relații sociale mai sănătoase. În acest sens, cadrele didactice au un rol esențial în stabilirea unor reguli clare și consecvente, dar și în modelarea comportamentelor pozitive. Implicarea elevilor în stabilirea normelor de comportament contribuie la creșterea responsabilității și a respectului față de acestea.

O bună practică frecvent utilizată este dezvoltarea competențelor socio-emoționale prin activități interactive. De exemplu, profesorul poate organiza activitatea numită „cercul încrederii”, în care elevii sunt invitați să își exprime emoțiile și experiențele într-un cadru sigur și lipsit de judecată. Această activitate contribuie la dezvoltarea empatiei și la îmbunătățirea comunicării în grup. De asemenea, jocurile de rol reprezintă o metodă eficientă prin care elevii pot înțelege perspective diferite și pot exersa modalități de rezolvare pașnică a conflictelor. Prin simularea unor situații reale, elevii învață să identifice soluții și să gestioneze emoțiile într-un mod constructiv.

Un alt exemplu de activitate este realizarea unui „contract al clasei”, în care elevii, împreună cu profesorul, stabilesc un set de reguli și valori comune. Acest contract este afișat vizibil și devine un reper constant pentru comportamentul elevilor. În plus, utilizarea unei „cutii a problemelor” permite elevilor să semnaleze în mod anonim situații dificile sau conflicte, oferind profesorului oportunitatea de a interveni din timp. Organizarea unor activități tematice, precum „ziua fără

bullying”, contribuie la creșterea gradului de conștientizare și la implicarea activă a elevilor în promovarea unui mediu sigur.

Colaborarea cu familia reprezintă un alt element esențial în prevenirea violenței școlare. Comunicarea constantă între profesori și părinți permite identificarea timpurie a problemelor și intervenția adecvată. În același timp, promovarea incluziunii și a respectului pentru diversitate reduce riscul de marginalizare și discriminare, factori care pot genera comportamente agresive.

În final pot spune că prevenirea violenței în mediul școlar necesită o abordare integrată, care să combine intervențiile educaționale, colaborarea cu familia și dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale elevilor. Aplicarea consecventă a bunelor practici și implicarea activă a tuturor actorilor educaționali contribuie la crearea unui climat școlar sigur, favorabil dezvoltării armonioase a elevilor.

Bibliografie:

1. Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Prentice Hall.
2. Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning (CASEL). (2020). *What is SEL?* <https://casel.org>
3. Olweus, D. (1993). *Bullying at school: What we know and what we can do*. Blackwell.
4. UNESCO. (2019). *Behind the numbers: Ending school violence and bullying*. UNESCO Publishing.
5. Wentzel, K. R., & Looney, L. (2007). Socialization in school settings. In J. E. Grusec & P. D. Hastings (Eds.), *Handbook of socialization: Theory and research* (pp. 382–403). Guilford Press.
6. Zins, J. E., Weissberg, R. P., Wang, M. C., & Walberg, H. J. (2004). *Building academic success on social and emotional learning: What does the research say?* Teachers College Press.

PREVENIREA VIOLENȚEI ÎN CICLUL PRIMAR: EDUCAȚIE PENTRU RESPECT

BADEA ELENA, profesor învățământ primar,
Școala Gimnazială Pietrari

În contextul societății contemporane, caracterizată prin dinamism și schimbări rapide, școala își consolidează rolul nu doar ca instituție de transmitere a cunoștințelor, ci și ca spațiu fundamental al formării personalității copilului. În ciclul primar, această dimensiune devine esențială, întrucât elevii se află într-o etapă de dezvoltare în care își structurează primele repere morale, emoționale și sociale.

Fenomenul violenței școlare a devenit, în ultimele decenii, o problemă majoră a sistemelor educaționale la nivel global, afectând calitatea actului educațional și echilibrul psiho-emoțional al elevilor. Prevenirea acestuia și promovarea unui climat educațional sigur reprezintă obiective

prioritare ale politicilor educaționale și ale practicii didactice, în special în învățământul primar, unde intervenția timpurie are un impact decisiv.

Violența școlară – delimitări conceptuale și forme de manifestare

Violența școlară poate fi definită ca totalitatea comportamentelor agresive manifestate în mediul educațional, care afectează integritatea fizică, emoțională sau socială a elevilor. Aceasta îmbracă forme diverse, de la agresiunea fizică și verbală până la forme subtile de excludere socială sau intimidare sistematică, cunoscute sub denumirea de bullying.

În cazul elevilor din ciclul primar, violența nu are întotdeauna caracter intenționat sau conștientizat, fiind adesea rezultatul unor carențe în dezvoltarea competențelor socio-emoționale. Lipsa abilităților de gestionare a emoțiilor, dificultățile de comunicare sau nevoia de afirmare pot genera comportamente inadecvate, care, în absența intervenției educaționale, se pot consolida în timp.

Cauzalitatea fenomenului violent în mediul școlar primar

Analiza cauzelor violenței evidențiază caracterul multifactorial al acestui fenomen. Mediul familial reprezintă un factor determinant, întrucât modelele comportamentale internalizate de copil sunt, în mare măsură, preluate din familie. Expunerea la conflicte, lipsa afecțiunii sau stilurile educative autoritare ori permissive pot contribui la apariția comportamentelor agresive.

De asemenea, influențele mediului social și ale mass-mediei, în special ale conținuturilor digitale, pot normaliza violența ca formă de rezolvare a conflictelor. În plan individual, dificultățile de adaptare școlară, stima de sine scăzută sau nevoia de apartenență la grup pot constitui factori declanșatori ai comportamentelor agresive.

Climatul educațional sigur – condiție a dezvoltării armonioase

Conceptul de climat educațional sigur depășește ideea absenței violenței, incluzând dimensiuni precum securitatea emoțională, relațiile bazate pe respect și încredere, precum și sentimentul de apartenență la comunitatea școlară. Un astfel de climat favorizează implicarea activă a elevilor în procesul de învățare și contribuie la dezvoltarea competențelor sociale și civice.

În învățământul primar, rolul cadrului didactic este fundamental în configurarea acestui climat. Prin atitudinea sa, prin stilul de comunicare și prin strategiile didactice utilizate, învățătorul poate crea un mediu incluziv, în care fiecare elev se simte valorizat și protejat.

Strategii educaționale pentru prevenirea violenței

Prevenirea violenței în școală presupune adoptarea unor strategii integrate, centrate pe dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale elevilor. Educația emoțională joacă un rol esențial, contribuind la formarea capacității de recunoaștere, exprimare și reglare a emoțiilor. Activitățile interactive, precum jocurile de rol sau discuțiile ghidate, facilitează învățarea comportamentelor prosoziale.

Totodată, stabilirea unor reguli clare de comportament, aplicate consecvent, oferă elevilor un cadru predictibil și securizant. Intervenția promptă în situațiile de conflict, medierea și orientarea elevilor spre soluții non-violente sunt practici didactice eficiente.

Colaborarea cu familia reprezintă un alt pilon important al prevenirii violenței. Parteneriatul școală–familie permite o abordare unitară a comportamentului copilului și sprijină dezvoltarea acestuia într-un mediu coerent valoric.

Promovarea comportamentelor prosoziale și a culturii non-violenței

Înlocuirea paradigmei punitive cu una formativă constituie o direcție modernă în gestionarea comportamentelor problematice. Accentul se mută de la sancțiune la învățare și dezvoltare, prin valorizarea comportamentelor pozitive și consolidarea acestora.

Promovarea empatiei, a cooperării și a respectului reciproc contribuie la crearea unei culturi a non-violenței în mediul școlar. Elevii trebuie învățați să își exprime opiniile fără a recurge la agresivitate și să gestioneze conflictele prin dialog și negociere.

Exemple de bune practici în prevenirea violenței în ciclul primar

Prevenirea violenței în școala primară presupune aplicarea unor strategii educaționale adaptate vârstei elevilor, care să contribuie la formarea unor comportamente pozitive și la dezvoltarea armonioasă a relațiilor dintre copii. Un prim exemplu de bună practică îl reprezintă **stabilirea regulilor de comportament în clasă**, realizată împreună cu elevii. Implicarea acestora în formularea regulilor îi ajută să le înțeleagă mai bine și să le respecte, dezvoltând totodată simțul responsabilității.

O altă metodă eficientă este **introducerea activităților de educație emoțională**, prin care copiii învață să-și recunoască și să-și gestioneze emoțiile. De exemplu, folosirea jocurilor de rol, a desenului sau a discuțiilor ghidate îi ajută pe elevi să identifice emoții precum furia, tristețea sau bucuria și să le exprime într-un mod adecvat. Această abilitate reduce semnificativ apariția comportamentelor agresive.

De asemenea, **promovarea empatiei** joacă un rol esențial. Prin povești, exemple concrete sau activități interactive, elevii sunt încurajați să se pună în locul celorlalți și să înțeleagă consecințele acțiunilor lor. Astfel, se dezvoltă respectul reciproc și dorința de a evita conflictele.

În situațiile de conflict, este importantă **învățarea unor metode pașnice de rezolvare a problemelor**. Elevii pot fi ghidați să urmeze pași simpli: să asculte punctul de vedere al celuilalt, să își exprime calm nemulțumirea și să caute împreună o soluție. Aceste deprinderi contribuie la reducerea tensiunilor și la formarea unor relații sănătoase.

Un alt aspect important este **organizarea activităților de cooperare**, precum proiectele de grup sau jocurile de echipă. Acestea îi ajută pe copii să colaboreze, să comunice eficient și să își dezvolte spiritul de echipă, diminuând competiția negativă care poate duce la conflicte.

Totodată, **recompensarea comportamentelor pozitive** reprezintă o strategie eficientă. Aprecierii verbale, acordarea de diplome sau alte forme simbolice de recunoaștere îi motivează pe elevi să adopte comportamente adecvate și să le mențină pe termen lung.

Implicarea părinților este, de asemenea, esențială. Comunicarea constantă între școală și familie, organizarea de întâlniri și activități comune contribuie la crearea unui mediu educațional coerent, în care valorile non-violenței sunt susținute atât acasă, cât și la școală.

Nu în ultimul rând, **intervenția timpurie** în cazul conflictelor minore poate preveni escaladarea acestora. Observarea atentă a comportamentului elevilor și intervenția promptă a cadrului didactic ajută la menținerea unui climat pozitiv în clasă.

Concluzii

Prevenirea violenței în învățământul primar reprezintă o investiție pe termen lung în dezvoltarea armonioasă a copilului și în calitatea societății viitoare. Crearea unui climat educațional sigur nu este un demers punctual, ci un proces continuu, care implică responsabilitate, consecvență și colaborare.

Prin integrarea educației emoționale, prin promovarea valorilor prosoziale și prin implicarea tuturor actorilor educaționali, școala poate deveni un spațiu autentic al siguranței, în care fiecare copil are șansa de a se dezvolta echilibrat și de a-și valorifica potențialul.

Bibliografie:

- Vrasmaș, T. (2014). *Educația incluzivă*, Editura Didactică și Pedagogică, București ;
- Jigău, M. (coord.) (2006). *Violența în școală*, Institutul de Științe ale Educației, București ;
- Pânișoară, I.-O. (2015). *Comunicarea eficientă*. Iași: Editura Polirom, Iași;
- Șoitu, L., & Hăvârneanu, G. (coord.) (2001). *Consiliere educațională*, Editura Polirom, Iași.

ROLUL CADRULUI DIDACTIC ÎN ACTIVITĂȚILE ANTIVIOLENȚĂ DE LA NIVELUL CLASEI

Prof. înv.primar **BADEA GEORGICA**
Școala Gimnazială Nr. 1, Mogoșoaia, Jud. Ilfov

O strategie anti-violență la nivelul școlii nu poate fi pusă în aplicare cu succes în absența activităților de la nivelul clasei. Indiferent de numărul și gradul de participare înregistrat, un proiect la nivelul școlii are șanse reduse de a ajunge la fiecare elev și de a răspunde nevoilor concrete de asistență ale acestuia. Mai mult, activitățile anti-violență desfășurate la nivelul clasei se pot dovedi mai eficiente în rezolvarea problemelor specifice identificate prin angajarea reală a elevului. În paralel cu a fi un beneficiar, orice elev trebuie să contribuie la întreg procesul de proiectare și de realizare al măsurilor anti-violență, iar proiectele desfășurate la nivelul clasei oferă o bună oportunitate în acest sens. Astfel, fiecare elev are șansa de a simți că reprezintă un reper semnificativ în viața clasei, că este direct responsabil de tot ceea ce se întâmplă în clasă pentru reușita personală, dar și a grupului.

Proiectele anti-violență, la fel ca orice alte inițiative prin care școala se apropie de viața reală, cristalizează conștiința de comunitate și comuniune a elevilor. Profesorul poate orienta acest proces și poate asigura condițiile prin care această comunitate să devină o comunitate de învățare în clasă, adaptată intereselor, nevoilor și posibilităților fiecărui elev. Activitățile anti-violență joacă un

rol important în subscrierea unor valori comune, asumarea unei responsabilități colective, crearea unei identități proprii și implicarea fiecărui membru al comunității.

Lecția ”**Comportamente violente**” face parte din unitatea de învățare ”Calitatea stilului de viață”. Este o temă de actualitate și este valoroasă prin conținutul educativ pentru elevii de clasa a III a.

Scopul lecției : conștientizarea elevilor cu privire la consecințele actelor de violență; formarea de aptitudini și atitudini morale în spiritul prevenirii și înlăturării violenței în grup, promovarea relațiilor interumane bazate pe înțelegere și acceptare.

Obiective operaționale : Pe parcursul și la sfârșitul lecției, elevii vor fi capabili : să definească termenul „violență”, pe baza cunoștințelor anterioare ; să identifice tipuri de violență, în situațiile prezentate cu ajutorul materialului didactic ; să găsească soluții în a preveni sau atenua violența, în situațiile prezentate ; să diferențieze acțiunile pozitive de cele de negative, notându-le diferit în fișa de lucru ; să analizeze acțiunile negative ale unor personaje, după lecturarea unui text ; să elaboreze un mesaj vizând comportamentele violente, pe baza discuțiilor purtate pe parcursul orei.

Metode și procedee: conversația, explicația, exercițiul, brainstorming, Cubul, Diagrama Venn Euler,, Turul galeriei.

Material didactic : imagini (chip trist, furios, speriat,), planșă „Descifrați mesajul”, planșă „Comportament violent-comportament nonviolent”, fișe de lucru, carioci, post-it-uri, imagini pentru decupat.

Forme de învățare : interactivă, prin filtrul IM (inteligențelor multiple), modelul ERR (gândire critică).

Mod de grupare: frontal, individual, grupe (echipe)

Evaluare: frontală, individuală, grupală

EVOCARA

1. Dezghețul

Profesorul prezintă fiecărei grupe câte o imagine : un chip trist, un chip furios, un chip speriat.

Elevii scriu pe un post-it motivul tristeții, furiei și a fricii persoanelor prezentate corespunzătoare grupului din care fac parte (predicții). Citesc cu voce tare ceea ce au scris și lipesc lângă imagine post-it-ul. Dau exemple de situații în care au trăit astfel de emoții.

2. Captarea atenției

Li se prezintă elevilor un mesaj codificat pe care îl vor descifra cu ajutorul îndrumărilor profesorului - ”Decizia ta contează! Spune NU violenței”.

3. Comunicarea obiectivelor lecției ‘Comportamente violente’ :

-definirea termenului „violență”, identificarea tipurilor de violență ,analizarea comportamentelor violente și apoi găsierea unor soluții pentru a evita violența.

4.Actualizarea cunostințelor anterioare

Elevii sunt solicitați să definească violența și să dea exemple de comportamente violente ce pot apărea la școală, în familie, pe stradă..

REALIZAREA SENSULUI

5.Prezentarea noului conținut, a sarcinilor de învățare și a materialului-stimul implicat în performanță.

Profesorul prezintă o planșă în antiteză care ilustrează violența fizică/verbală(copii care se bat/se jignesc) și alta care ilustrează comportament nonviolent(copii care se joacă/își adresează cuvinte frumoase).

6.Dirijarea învățării: (Cubul)

Se formează 6 grupe a câte trei elevi și se trasează sarcinile de lucru:

- Descrieți comportamentele copiilor din cele două imagini!
- Comparați comportamentele copiilor din imaginile date !
- Analizați comportamentele copiilor din imaginile date !Evidențiați consecințele actelor de violență.
- Asociați fiecare imagine cu stările pe care ți le sugerează !
- Aplicați măsuri de remediere .Găsiți soluții pentru a evita violența!
- Ce imagine vă place?Argumentați alegerea imaginii !

Se formează trei grupe a câte șase elevi .Se trasează sarcinile de lucru în funcție de tipurile de inteligență:

- I grupă-Desenați\Realizați portretul agresorului\victimei.
- A II A grupă - Realizați un poster cu titlul”Spune NU violenței!”.
- A III A grupă- Realizați un scurt text în care să folosiți cuvintele: prieteni, înțelegere, bucuroși, acceptare !

7.Obținerea performanței

Fișă de lucru:Așa DA- Așa NU

Exemplu:Dacă un elev mă jignește îl jignesc și eu.

8.Asigurarea feed-back-ului

Se adresează întrebări, se corectează greșelile din fișă.

9.Evaluarea performanței

Elevii citesc textul „GHICI ? “de pe fișa dată . și ajută personajele să afle cum pot evita violența.

REFLECȚIA

10.Intensificarea retenției

Pomul mesajelor

Elevii scriu pe un post-it mesaje \sfaturi pentru persoanele care folosesc violența .Le lipesc în pomșorul grupei .Se realizează „Turul galeriei”.

11.Asigurarea transferului

Tema pentru acasă(fișă de observație)

Bibliografie:

M.Jigau (coord.)-„Prevenirea și combaterea violenței în școală” /Ghid practic pentru directori și cadre didactice, Buzău , Alpha MDN, 2006

CUM PREVENIM VIOLENȚA? -FIȘĂ DE ACTIVITATE EXTRACURRICULARĂ-

Prof. înv. primar **BALABAN IONELA-NICOLETA**
Școala Gimnazială Berești-Tazlău, județul Bacău

DENUMIREA ACTIVITĂȚII: *Cum prevenim violența?*

TIPUL ACTIVITĂȚII: activitate extracurriculară

DOMENIUL DE ÎNCADRARE A ACTIVITĂȚII: educație moral-civică

TIPUL ACTIVITĂȚII: activitate moral-civică

PERIOADA DE DESFAȘURARE: 30 ianuarie 2026

LOC DE DESFĂȘURARE: sala de clasă

Instituția coordonatoare: Școala Gimnazială Berești-Tazlău, județul Bacău

Resurse umane: elevii clasei a IV-a (19 elevi)

Resurse materiale: foi fleepchart, markere, planșe cu imagini violență, foi colorate, prezentări, filmulețe;

Grup țintă/beneficiari: direcți – elevii claselor a IV-a (19 elevi)

Scopul activității: dezvoltarea atitudinii civilizate de a combate agresivitatea și violența

Obiectivele educaționale ale activității:

-să enumere tipurile de violență/agresivitate

- să identifice aspecte ale tipurilor de violență
- dezvoltarea unor comportamente de tip asertiv
- să exerseze abilități de a face față unor situații cu potențial de bullying

Desfășurarea activității:

- brainstorming Știm ce este violența?
- prezentarea unor metode de prevenire a violenței
- prezentarea cuvântului NONVIOLENȚĂ și a aspectelor ce țin de acesta
- scara nonviolentei
- discuție generalizatoare *Cui cerem ajutor în caz de bullying?*
- semnarea *pactului Nonviolentei*

Valorificarea activității: promovare rețele de socializare, revista școlii, expoziții de desene.

DE LA MASCOTA MOV LA CULTURA EMPATIEI ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof. **PARASCHIVA-MĂDĂLINA BĂLĂCEANU**
Grădinița cu program prelungit „Perluțele mării”, structură a
Colegiului Național „Mihai Eminescu”, loc. Constanța, jud. Constanța

Într-o lume tot mai digitalizată și marcată de schimbări rapide, mediul școlar devine scena unor interacțiuni complexe încă de la cele mai fragede vârste. Bullying-ul nu mai este o problemă specifică doar adolescenței; semințele comportamentelor de excludere, etichetare sau agresivitate pot apărea încă de la grădiniță.

Recunoscând urgența prevenției timpurii, am ales să implementăm la grupă proiectul **„Să fim prieteni. Fără bullying”**, inițiat de Salvați Copiii România și Fundația OMV Petrom. Această adaptare a programului *Free of Bullying* nu a rămas doar la nivel de concept, ci a devenit baza strategiei noastre educaționale, oferindu-ne resursele necesare pentru a construi un mediu cât mai sigur și empatic pentru fiecare copil.

La grădiniță, bullying-ul nu se manifestă neapărat prin acte de violență fizică extremă, ci mai degrabă prin forme subtile: excluderea de la joc („tu nu te joci cu noi”), poreclirea sau intimidarea pentru posesia unei jucării. Intervenția timpurie nu doar că stopează aceste comportamente, dar pune bazele unei inteligențe emoționale care va proteja copilul pe tot parcursul parcursului său școlar.

Pilonul central al proiectului nostru este **Ursulețul Mov**. Alegerea unei mascote nu este întâmplătoare; ursulețul reprezintă siguranță, confort și ascultare necondiționată.

Inovația la grupa noastră: Pentru a maximiza impactul, am ales să **personalizăm** fiecare ursuleț. Fiecare copil din grupă a primit propriul său prieten mov, pe care l-a „botezat” și l-a marcat cu semne distinctive (o fundiță, un nasture, un desen pe etichetă), alături de un membru al familiei. Această personalizare are un rol psihologic profund:

- **Identificarea:** Copilul nu vede doar o jucărie a grădiniței, ci un partener care îi aparține și pe care trebuie să îl protejeze.
- **Responsabilizarea:** Dacă ursulețul este tratat cu blândețe, copilul învață, prin oglindire, să trateze și colegii cu aceeași delicatețe.

Integrarea proiectului nu s-a realizat ca o activitate separată, ci ca un fir roșu care străbate întreaga zi școlară:

A. Întâlnirea de dimineață: „Salutul Ursuleților” În loc de salutul clasic, copiii își prezintă ursuleții și „starea” lor de spirit. Dacă un copil spune: „Ursulețul meu este puțin somnoros azi”, ceilalți sunt încurajați să vorbească mai încet pentru a nu-l speria. Aceasta este prima lecție de adaptare a propriului comportament la nevoile celui alt.

B. Activități pe Domenii Experiențiale (Domeniul Om și Societate): Am organizat jocuri de rol în care ursuleții devin personajele principale.

- *Scenariu:* „Ursulețul lui Rareș a căzut și nimeni nu l-a ajutat. Cum se simte el acum?”.
- *Rezolvare:* Copiii folosesc proprii ursuleți pentru a merge să îl „îmbrățișeze” pe cel rănit. Prin acest transfer, copilul exersează empatia fără a se simți el însuși vulnerabil sau sub presiune.

C. Integrarea în mediul familial: O componentă vitală a fost decizia de a lăsa copiii să ia ursuleții acasă. Această „navetă emoțională” asigură continuitatea valorilor. Acasă, ursulețul devine un martor al bunătății: copiii îi povestesc ce fapte bune au făcut sau îl integrează în ritualul de somn, consolidând ideea că valorile de la grădiniță sunt valabile oriunde.

Dacă în sala de grupă ursuleții mov sunt cei care mediază relațiile dintre copii, în planul strategic al proiectului, părinții sunt cei care consolidează aceste valori acasă. O activitate definitorie în acest sens a fost **„Copilul meu unic”**, un exercițiu de vulnerabilitate și deschidere care a avut loc în sala de grupă, într-un cadru cald și empatic. Activitatea a vizat mai mult decât o simplă informare; ea a urmărit:

- **Recunoașterea unicității:** Fiecare părinte a prezentat calitățile remarcabile ale copilului său, dar și provocările (aspectele ce necesită îmbunătățire), creând o imagine autentică și umană a fiecărui micuț.
- **Normalizarea diversității:** Prin împărtășirea gusturilor, pasiunilor și a modului în care copiii își petrec timpul liber, s-a demonstrat că diferențele dintre noi nu sunt surse de conflict, ci elemente care ne îmbogățesc comunitatea.

În timpul prezentărilor, sala de grupă s-a transformat într-un spațiu de reflecție. Părinții au răspuns la întrebări esențiale: „*Ce îi place cel mai mult copilului meu?*” sau „*Cum îi pot sprijini dezvoltarea emoțională?*”. Acest schimb de experiență a scos la iveală faptul că, deși copiii sunt diferiți, nevoile lor de acceptare și iubire sunt universale.

Integrarea acestei activități cu părinții în proiectul „Să fim prieteni. Fără bullying” are un impact strategic:

- **Prevenirea etichetării:** Când părinții (și ulterior copiii, prin ei) înțeleg motivele din spatele unor comportamente, tendința de a judeca sau de a exclude scade.
- **Consolidarea empatiei la adulți:** Părinții devin modele de comportament. Dacă un părinte manifestă respect față de diversitatea din grupă, copilul va prelua natural acest model.
- **Climatul de încredere:** Parteneriatul grădiniță-familie a fost solidificat, părinții devenind aliați activi în monitorizarea și susținerea climatului armonios de la grupă.

În bullying, martorul este cel care poate schimba dinamica. Prin activitățile cu ursuleții mov, am pus accent pe ideea că „a nu face nimic atunci când cineva suferă înseamnă a accepta răul”. La grădiniță, acest lucru se traduce prin conceptul de „**Prieten de rezervă**”: dacă doi copii se joacă și un al treilea stă singur cu ursulețul lui, cineva din grup are misiunea de a-i invita la joc. Ursulețul mov servește drept semnal vizual – un copil care își strânge ursulețul la piept este, de obicei, un copil care are nevoie de includere.

După o perioadă de implementare, rezultatele la grupă sunt vizibile și încurajatoare:

- **Diminuarea conflictelor fizice:** Copiii au început să folosească „vocea ursulețului” (un ton calm și ferm) pentru a-și exprima nemulțumirile.
- **Creșterea coeziunii grupului:** Personalizarea ursuleților a creat un sentiment de apartenență. Copiii nu mai sunt doar indivizi separați, ci sunt „Grupul Prietenilor Mov”.
- **Implicarea părinților:** Aceștia au devenit parteneri activi, raportând discuții profunde pe care le-au avut cu copiii lor pornind de la peripețiile mascotei acasă.

Întreaga noastră activitate s-a sprijinit pe cei patru piloni ai programului: **Toleranța, Respectul, Îngrijirea și Curajul**, valori pe care copiii le-au asimilat prin jocul cu mascotele.

Bullying-ul în școala de azi nu poate fi eradicat doar prin regulamente și sancțiuni. El trebuie prevenit prin cultivarea blândeții încă de la vârsta preșcolară. Proiectul „Să fim prieteni. Fără bullying” ne oferă limbajul necesar pentru a vorbi pe limba copiilor despre lucruri grele, transformând fiecare ursuleț mov într-un scut împotriva violenței și un simbol al prieteniei adevărate.

Bibliografie

1. **Salvați Copiii România.** (2022). *Ghid de implementare a programului „Să fim prieteni. Fără bullying”*. Adaptare după modelul danez *Free of Bullying*. București.
2. **Ministerul Educației.** (2020). *Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 221/2019 privind prevenirea și combaterea bullying-ului în unitățile de învățământ preuniversitar*. Monitorul Oficial al României.
3. **Save the Children International.** (2021). *Free of Bullying: Professional Guide for Preschool and Primary School Educators*. Copenhagen.
4. **Ministerul Educației,** (2023). *Legea Învățământului Preuniversitar nr. 198/2023*, Monitorul Oficial al României.
5. **Ministerul Educației,** (2019). *Curriculum pentru educație timpurie*, Anexă la O.M.E.N. nr. 4694/02.08.2019, București.
6. **Coloroso, B.** (2020). *Bully, victima și spectatorul: De la grădiniță la liceu – Cum pot părinții și profesorii să rupă ciclul violenței*. București: Editura Trei.
7. **Goleman, D.** (2018). *Inteligența emoțională*. București: Curtea Veche Publishing.

DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR SOCIO-EMOȚIONALE ALE ELEVILOR – UN PAS ESENȚIAL PENTRU PREVENIREA CONFLICTELOR

**Prof. DORINA BĂLAN,
Școala Gimnazială Mihai Eminescu, Brăila**

Dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale elevilor reprezintă un pas esențial pentru prevenirea conflictelor și construirea unui climat sigur în școală.

În ultimii ani, mediul școlar se confruntă tot mai des cu situații tensionate între elevi, în special la nivel gimnazial. Clasa a V-a reprezintă un moment sensibil: elevii trec de la un cadru familiar la unul nou, cu profesori diferiți, este trecerea de la „Doamna,” la domnul și/ sau doamna profesoară, cadre didactice cu cerințe crescute și dinamici sociale mai complexe.

În acest context, lipsa competențelor socio-emoționale poate duce la apariția unor comportamente problematice precum injurături, conflicte frecvente sau chiar bătăi între colegi.

De aceea, menționăm auzele conflictelor între elevi ca fiind următoarele.

Conflictele nu apar din senin. De cele mai multe ori, ele sunt rezultatul unor factori combinați:

- dificultăți în gestionarea emoțiilor (furie, frustrare, gelozie)
- nevoia de afirmare sau de atenție în grupul de colegi
- lipsa abilităților de comunicare
- modele negative din familie (de exemplu, certuri între părinți)
- interpretarea greșită a intențiilor celorlalți

Un aspect deosebit de important este percepția subiectivă a elevilor. Există situații în care un elev formulează reclamații că a fost agresat, însă analiza obiectivă a faptelor arată că el a fost cel care a inițiat conflictul, prin provocări, jigniri sau comportamente ostile. În astfel de cazuri, apare un mecanism de autoapărare: elevul își construiește o imagine de victimă, uneori apelând la invinuiți gratuite sau chiar minciuni.

Escaladarea conflictelor este următorul moment. Atunci când conflictele nu sunt gestionate corect, ele pot escalada rapid. Se ajunge de la simple injurii la:

- conflicte fizice
- tensiuni între grupuri de elevi
- implicarea părinților în mod conflictual
- depunerea de reclamații oficiale
- situații extreme, precum sesizări către poliție

Aceste reacții, deși uneori motivate de dorința de protecție, pot agrava situația dacă nu sunt însoțite de o înțelegere clară a realității și de o analiză echilibrată. În special când există versiuni distorsionate ale faptelor, se creează un climat de neîncredere între elevi, părinți și cadre didactice.

Când facem referire la rolul competențelor socio-emoționale, atunci precizăm, faptul că, aceste competențe socio-emoționale sunt esențiale pentru prevenirea și gestionarea acestor situații. Ele includ:

- autocontrolul – capacitatea de a-ți gestiona reacțiile impulsive
- empatia – înțelegerea emoțiilor celorlalți
- comunicarea asertivă – exprimarea clară și respectuoasă a nevoilor
- rezolvarea pașnică a conflictelor
- asumarea responsabilității

Un elev care își dezvoltă aceste abilități va reacționa diferit într-un conflict: va încerca să discute, să înțeleagă, să ceară ajutor, nu să răspundă prin agresivitate sau acuzații.

Intervenția școlii

Școala trebuie să depășească abordarea strict disciplinară și să adopte una educativă. Pedepsele, deși uneori necesare, nu rezolvă cauza comportamentului.

Intervențiile eficiente pot include:

- ore dedicate educației socio-emoționale
- activități de grup care dezvoltă cooperarea
- medierea conflictelor între elevi
- discuții ghidate despre emoții și consecințe
- implicarea consilierului școlar

Profesorul are un rol-cheie: nu doar de evaluator, ci și de mediator și model de comportament. Modul în care reacționează la conflicte transmite elevilor lecții importante despre justiție, echilibru și responsabilitate.

Rolul familiei este major, pentru că familia influențează profund comportamentul elevului. Copiii care sunt expuși la conflicte frecvente între părinți pot prelua aceste modele și le pot reproduce în relațiile cu colegii.

De asemenea, este esențial ca părinții:

- să analizeze obiectiv situațiile, nu doar din perspectiva copilului
- să evite susținerea necondiționată în cazul comportamentelor greșite
- să colaboreze cu școala
- să încurajeze sinceritatea și responsabilitatea

Susținerea exagerată a copilului, însoțită de reclamații repetate sau acuzații nefondate, poate întări comportamentele negative și poate împiedica dezvoltarea maturității emoționale.

Construirea unui climat sănătos nu înseamnă absența conflictelor, ci capacitatea de a le gestiona corect. Elevii trebuie să învețe că:

- conflictele sunt normale, dar violența nu este acceptabilă
- fiecare acțiune are consecințe
- sinceritatea este esențială
- asumarea greșelilor este un semn de maturitate

Concluzie

Dezvoltarea competențelor socio-emoționale reprezintă o investiție pe termen lung. În lipsa acestora, apar comportamente precum agresivitatea, minciuna, învinuirile sau escaladarea conflictelor.

În schimb, prin educație, sprijin și colaborare între școală și familie, elevii pot învăța să gestioneze situațiile dificile într-un mod echilibrat.

Astfel, nu doar că se reduc conflictele, dar se formează indivizi capabili să relaționeze sănătos, să își asume responsabilitatea și să contribuie pozitiv la comunitatea din care fac parte.

STOP VIOLENȚEI ÎN ȘCOALA NOASTRĂ

Prof. inv. primar BANU DANIELA-CORNELIA
Școala Gimnazială Valea Mare

Violența în mediul școlar reprezintă orice comportament agresiv – fizic, verbal, emoțional sau social – care afectează siguranța și dezvoltarea elevilor. Un climat școlar sigur este esențial pentru învățare eficientă, echilibru emoțional și relații sănătoase.

Acest subiect este deosebit de important pentru mediul educațional și are ca rol : prevenirea violenței și construirea unui climat școlar sigur, în special pentru copiii din ciclul primar.

Școala nu este doar un loc unde copiii învață să scrie, să citească sau să socotească. Școala este spațiul în care se formează caractere, unde se modelează comportamente și unde fiecare copil ar trebui să se simtă în siguranță, respectat și valorizat.

Din păcate, realitatea ne arată că, uneori, în mediul școlar apar comportamente de violență: de la simple jigniri sau excluderi, până la agresiuni fizice sau bullying. La vârste mici, aceste comportamente nu sunt întotdeauna conștientizate de copii ca fiind greșite. De aceea, rolul nostru, al adulților – cadre didactice, părinți, consilieri – este esențial.

Copilul din ciclul primar este în plină formare. El învață prin imitație, prin experiență directă și prin relațiile pe care le construiește. Dacă mediul în care crește este unul bazat pe respect, empatie și cooperare, atunci va dezvolta comportamente pozitive. Dacă, dimpotrivă, este expus la conflicte, agresivitate sau indiferență, aceste modele pot fi preluate și reproduse.

Prevenirea violenței începe cu lucruri simple, dar fundamentale.

În primul rând, stabilirea unor reguli clare în clasă. Copiii trebuie să știe ce este permis și ce nu. Însă regulile nu trebuie doar impuse, ci construite împreună cu ei. Atunci când copilul participă la stabilirea regulilor, le înțelege mai bine și le respectă.

În al doilea rând, este important să dezvoltăm inteligența emoțională. Copiii trebuie învățați să își recunoască emoțiile, să le exprime corect și să le gestioneze. Un copil care știe să spună „sunt supărat” sau „mă deranjează acest lucru” va fi mai puțin tentat să reacționeze prin agresivitate.

De asemenea, activitățile de grup, jocurile de cooperare și proiectele comune contribuie la crearea unui climat pozitiv. Copiii învață să lucreze împreună, să se ajute reciproc și să își respecte diferențele.

Un alt aspect esențial este intervenția promptă. Nicio formă de violență nu trebuie ignorată. Chiar și cele mai mici conflicte trebuie discutate, explicate și rezolvate. Tăcerea sau minimalizarea pot duce la agravarea situațiilor.

În acest proces, cadrul didactic are un rol central. Profesorul nu este doar un transmitător de informații, ci un model de comportament. Felul în care vorbește, reacționează, gestionează conflictele devine exemplu pentru elevi. Dar nu suntem singuri în această misiune. Familia este un partener esențial.

Colaborarea cu părinții trebuie să fie constantă, sinceră și orientată spre binele copilului. Împreună putem construi un mediu coerent, în care valorile promovate la școală sunt susținute și acasă.

Un climat școlar sigur nu înseamnă absența totală a conflictelor. Conflictele sunt firești. Important este modul în care le gestionăm. Le putem transforma în oportunități de învățare, în lecții despre respect, empatie și responsabilitate.

Investiția în prevenirea violenței este, de fapt, o investiție în viitor. Copiii de astăzi vor fi adulții de mâine. Dacă îi învățăm să fie buni, empatici și responsabili, vom contribui la o societate mai sănătoasă. Prevenirea violenței nu este o acțiune punctuală, ci un proces continuu. Un climat școlar sigur se construiește prin implicare, comunicare și colaborare între profesori, elevi și familie.

Pentru combaterea violenței este necesar să reflectăm la un lucru simplu: fiecare gest contează. Fiecare cuvânt, fiecare reacție, fiecare moment în care alegem să intervenim sau să încurajăm un comportament pozitiv poate face diferența în viața unui copil.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT SIGUR EXEMPLU DE BUNE PRACTICI

BANU MARINELA
Profesor Educație Timpurie
Școala Gimnazială Nr.3, Mangalia

Comisia pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității este una dintre cele mai importante comisii cu caracter permanent dintr-o instituție de învățământ. Scopul principal al acestei comisii este asigurarea unui mediu educațional sigur, incluziv și etic. Această comisie coordonează elaborarea planurilor de prevenire a violenței, înregistrează cazuri de violență și discriminare, analizează cauzele acestora, dispune măsuri concrete, conform procedurilor.

PLAN DE INTERVENTIE

DIAGNOZA CONTEXTULUI:

Școala are datoria să asigure un climat de securitate, de prevenire și combatere a violenței, colaborând în acest sens cu familia și comunitatea, precum și cu diverse organisme cu atribuții în plan educativ. Misiunea școlii nu este doar de a pregăti forța de muncă. Școala trebuie să profileze caractere, să-i educe tânărului plăcerea de a învăța, dorința de a reuși și de a face față schimbărilor de pe piața muncii.

Cauze multiple (neglijarea copiilor, lipsa de informație, agresiunea mijloacelor mass-media, plecarea părinților la muncă în străinătate etc.) conduc la creșterea cazurilor de violență din școli. Complexitatea fenomenului ne determină să vorbim nu doar despre violența în școală, ci și despre violență în general, dat fiind că între acestea există o legătură de determinare. Pe de o parte, de cele mai multe ori, copilul ia primul contact cu violența în cadrul familiei sale, extinzând apoi comportamentele violente asupra altor persoane din mediul extrafamilial. Pe de altă parte, comportamentele violente învățate în mediul extrafamilial se răsfrâng asupra membrilor familiei.

Agresivitatea este o formă de conduită orientată cu intenție către obiecte, persoane sau spre sine, cu scopul de a produce prejudicii, răniri, distrugeri și daune.

Violența este o formă de manifestare a agresivității ce presupune utilizarea forței pentru a manifesta superioritatea. Este o conduită agresivă acută cu finalitate distructivă.

SCOPUL:

Rezolvarea conflictelor și modelarea gestionării situațiilor conflictuale viitoare.
Prevenirea și combaterea agresiunilor fizice, verbale sau de altă natură în mediul școlar.

OBIECTIVE:

OBIECTIV 1 – Prevenirea și combaterea agresiunilor fizice, verbale sau de altă natură care se pot exercita asupra preșcolarilor, elevilor, cadrelor didactice și a altor categorii de personal din cadrul unității școlare, provenite din partea unor persoane străine de mediul școlar;

OBIECTIV 2 – Prevenirea și combaterea agresiunilor fizice, verbale sau de altă natură care se pot manifesta între preșcolari, între elevi, între elevi și cadrele didactice sau între elevi și personalul auxiliar; prevenirea și combaterea formelor de violență manifestate de părinți în școală.

Perioada de implementare

Un an școlar (2025-2026)

Loc de desfășurare

Grădiniță, școală și outdoor.

Coordonatori

Membrii comisiei, profesori educație timpurie, profesori învățământul primar și profesorii diriginti.

Parteneri

- Politiia de proximitate, părinti, alți membri ai comunității locale.

GRUP ȚINTĂ: Preșcolari, elevi din clasele Pregătitoare – VIII ai Școlii Gimnaziale Nr. 3, Mangalia

PLAN OPERAȚIONAL DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A VIOLENȚEI

OBIECTIV 1 – Prevenirea și combaterea agresiunilor fizice, verbale sau de altă natură care se pot exercita asupra preșcolarilor, elevilor, cadrelor didactice și a altor categorii de personal din cadrul unității școlare, provenite din partea unor persoane străine de mediul școlar.

1.1. Editarea regulamentului intern și diseminarea conținutului acestuia; securizarea perimetrului școlii;

Nr.crt	Activități/Acțiuni/Măsur	Responsabili/parteneri	Evaluare
1.	Precizarea în regulamentul de ordine interioară al școlii a reglementărilor privind accesul persoanelor străine în incinta și în interiorul școlii	Conducerea școlii, cadrele didactice.	Eliminarea agresiunilor de orice tip exercitate asupra elevilor, cadrelor didactice, personalului auxiliar din cadrul unității școlare, în incinta sau în zonele din imediata apropiere a școlii
2.	Prelucrarea regulamentului la orele de dirigiență.	Conducerea școlii în colaborare cu Poliția, Jandarmeria, firma de Paza, educatoare/învățători/diriginți	
3.	Asigurarea comunicării eficiente cu părinții	Conducerea școlii, cadrele didactice, profesor consilier	

4.	Sistem de supraveghere video	Gardian	

OBIECTIV 2 – Prevenirea și combaterea agresiunilor fizice, verbale sau de altă natură care se pot manifesta între preșcolari, elevi, între elevi și cadrele didactice sau între elevi și personalul auxiliar; prevenirea și combaterea formelor de violență manifestate de părinți în școală.

1. Conștientizarea existenței problemei violenței în mediul școlar de către elevi, cadre didactice și părinți și crearea unui sistem de comunicare reală și eficientă între unitățile de învățământ și comunitățile locale, privind prevenirea și reducerea violenței și promovarea interculturalității.

Nr.crt.	Activități/Acțiuni/Măsur	Responsabili/parteneri	Evaluare
1.	Constituirea comisiei de prevenire și combatere a violenței la nivelul școlii, planificarea activităților pentru anul în curs, împărțirea responsabilităților în cadrul comisiei	Conducerea școlii, Comisia de prevenire și combatere a violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității în mediul școlar	Procesele verbale întocmite cu ocazia întâlnirilor comisiei
2.	Identificarea, monitorizarea și descurajarea acelor persoane sau grupuri de persoane cu comportament deviant care tulbură procesul de învățământ, agrează cadrele didactice ori elevii, produc distrugeri de bunuri.		
3.	Organizarea unor sedințe cu părinții cu scopul informării asupra legislației în vigoare, asupra cauzelor și condițiilor manifestării violenței în școală precum și asupra mijloacelor de prevenire a violenței;	Profesori diriginți, Profesor consilier, Jandarmeria, firma de paza	Procesele verbale Impactul informațiilor

4.	Organizarea de ore de dirigiență, ore de dezvoltare personală, ore de educație civică în care li se prezintă elevilor prevederile legale privind minoritatea și consecințele juridice asociate săvârșirii de infracțiuni sau alte fapte antisociale, precum și a măsurilor de prevenire a criminalității în vederea reducerii riscului victimei;	Profesori diriginți Profesori învățământ primar	Procesele verbale
5.	Organizarea de întâlniri cu elevii / aplicarea de chestionare în școală în scopul identificării problemelor cu care se confruntă aceștia și găsirii unor mijloace de soluționare;	Conducerea școlii, Profesori învățământ primar, Profesori diriginți, Comisia pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității	Chestionare
6.	Analizarea periodică a situației din școală, în ceea ce privește comiterea actelor de violență/ infracțiunilor pentru cunoașterea permanentă a stării de siguranță existentă în unitatea școlară și pentru a identifica formele de manifestare a comportamentelor antisociale ale elevilor, în special a manifestărilor agresive.		Rapoarte
7.	Distribuirea de pliante privind date teoretice despre violență, prelucrarea acestora la clase de către diriginți și consilier. Ședințe de informare a părinților privind strategia antiviolență.	Conducerea școlii Consiliul elevilor Cadre didactice Profesor consilier	Calitatea materialelor informative; atitudinea participanților față de strategia propusă

2. Crearea unui sistem de comunicare reală și eficientă între unitățile de învățământ și comunitățile locale, privind prevenirea și reducerea violenței și promovarea interculturalității

Nr.crt.	Activități/Acțiuni/Măsur	Responsabili/parteneri	Evaluare
1.	Identificarea copiilor care nu locuiesc cu ambii părinți sau cu niciunul și transmiterea datelor acestora Serviciului de Asistență Socială	Conducerea școlii, Profesori diriginți, Profesori învățământ primar	Tabele Rapoarte
2.	Încheierea de parteneriate cu instituțiile statului, cu ONG-uri cu experiență în domeniu	Conducerea școlii, Comisia pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității	Parteneriate
3.	Derularea unor proiecte educativ-preventive, în colaborare cu organizații neguvernamentale, în care să fie cooptați voluntari din rândul elevilor	Conducerea școlii, Profesori diriginți, Comisia pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității	Grafice Fișe de activitate Fișe de asistență la orele de dirigenție

3. **Consilierea psiho-pedagogică a elevilor, profesorilor și părinților**

Nr.crt.	Activități/Acțiuni/Măsur	Responsabili/parteneri	Evaluare
1.	Realizarea și promovarea unor pliante, materiale informative pentru elevi, cadre didactice și părinți, materiale privind fenomenul violenței	Profesori învățământ primar / diriginți Profesor consilier	Calitatea materialelor Impactul informațiilor
2.	Consilierea individuală a persoanelor implicate în acte de violență în școală	Profesor consilier	Scaderea numărului actelor de violență
3.	Consilierea de grup a elevilor în vederea adoptării permanente a atitudinilor prosoziale	Profesor consilier	Îmbunătățirea relațiilor între elevi

4.	Consilierea parintilor privind disciplinarea pozitiva a copiilor, prevenirea violentei in familie, relationarea cu scoala, in cadrul proiectului educational „Scoala parintilor”	Membrii echipei de implementare a proiectului	Imbunatatirea relatiilor parinte -elev-cadru didactic
5.	Organizarea de întâlniri cu părinții ai căror copii au probleme de comportament și cu diriginții claselor în care aceștia își desfășoară activitatea, în vederea discutării modalităților de prevenire a victimizării elevilor și a implicării lor în fapte antisociale	Profesori învățământ primar / diriginți Profesor consilier	Imbunatatirea relatiilor parinte -elev-cadru didactic

4. Cunoașterea și aplicarea de către cadrele didactice a prevederilor Legii privind protecția și promovarea drepturilor copilului

Nr.crt	Activități/Acțiuni/Măsur	Responsabili/parteneri	Evaluare
1.	Prelucrarea regulamentului de ordine interioara elevilor și părinților pentru cunoașterea drepturilor si a îndatoririlor elevilor din unitatea școlară	Profesori învățământ primar Profesori diriginți Părinți	Măsura în care sunt respectate prevederile regulamentului
2.	Contracte de parteneriat educațional încheiate între școală și părinții elevilor din clasele pregătitoare- VIII	Profesori învățământ primar Profesori diriginți Părinți	Măsura în care sunt respectate prevederile contractuale

5. Oferirea de activități educaționale atractive prin participarea la activități extracurriculare

Nr.crt	Activități/Acțiuni/Măsur	Responsabili/parteneri	Evaluare
1.	Prezentarea de filme referitoare la violență, Forme de abuz – explicarea conceptelor, Activități în parteneriat	Profesori învățământ primar Profesori diriginți Profesor consilier Poliția, ONG uri	Numărul elevilor participanți la activități, calitatea produselor, reducerea actelor de violență din școală

2.	Participarea elevilor la activități preventive alături de polițiști după un grafic stabilit	Profesori învățământ primar Profesori diriginți Comisia	Grafice, rapoarte de activitate
3.	Implementarea proiectului <i>Școala mea, un mediu sigur și prietenos !</i>	Coordonatorii proiectului, colaboratorii și partenerii	proces-verbale, rapoarte de activitate, panouri tematice în incinta școlii, expoziții, articole în revista școlii, scenete tematice, etc.
4.	Derularea unor proiecte educativ-preventive, în colaborare cu organizații neguvernamentale, în care să fie cooptați voluntari din rândul elevilor	Profesori învățământ primar Profesori diriginți Profesor consilier Politia, ONG uri	Numărul elevilor participanți la activități, rapoarte de activitate
5.	Realizarea unor activități extrașcolare (artistice, sportive, culturale) care să stimuleze spiritul de echipă și comunicarea între elevi și care să constituie alternative educative de petrecere a timpului liber	Profesori învățământ primar Profesori diriginți Profesor consilier Politia, ONG uri	Numărul elevilor participanți la activități, rapoarte de activitate
6.	Organizarea de competiții sportive la care participa elevii, profesorii, echipe locale.	Catedra de educație fizica si sport	Numărul elevilor participanți la activități, rapoarte de activitate, rezultate obținute
7.	Implementarea proiectului Să fim prieteni –Fără bullying ! , Salvați Copiii România	Profesori Educație Timpurie Părinți Fundația OMV Petrom	Numărul preșcolarilor și părinților participanți la activități, rapoarte de activitate

ȘCOALA – SPAȚIU AL SIGURANȚEI ȘI RESPECTULUI: STRATEGII DE PREVENIRE A VIOLENȚEI ȘCOLARE

Prof. înv. primar. **BAUER RAMONA OANA**
Școala Gimnazială „Șerban Cioculescu” Găești

Școala reprezintă unul dintre cele mai importante medii de formare și dezvoltare a personalității copilului. Dincolo de rolul său instructiv și educativ, instituția școlară are responsabilitatea de a oferi elevilor un spațiu sigur, echilibrat și favorabil dezvoltării emoționale și sociale. În ultimii ani, fenomenul violenței școlare a devenit o problemă tot mai discutată în sistemul educațional, având consecințe importante asupra procesului de învățare, asupra relațiilor dintre elevi și asupra stării de bine a întregii comunități școlare. Din acest motiv, prevenirea violenței și promovarea unui climat școlar sigur reprezintă obiective prioritare ale educației contemporane.

Violența școlară poate fi definită ca ansamblul comportamentelor agresive manifestate în mediul educațional, care afectează siguranța fizică, emoțională sau psihologică a persoanelor implicate. Aceasta poate îmbrăca forme diferite: violență verbală, fizică, emoțională, relațională sau chiar violență în mediul online. Insulte, poreclele jignitoare, excluderea socială, intimidarea, amenințările, agresiunile fizice sau răspândirea mesajelor ofensatoare în mediul virtual sunt doar câteva exemple care pot afecta profund dezvoltarea copiilor.

Fenomenul violenței în școli are cauze multiple și complexe. Una dintre principalele cauze o reprezintă influența mediului familial. Copiii care cresc într-un mediu caracterizat de conflicte, lipsă de comunicare sau comportamente agresive pot prelua și reproduce astfel de modele în relațiile cu colegii. În același timp, lipsa supravegherii parentale, dificultățile emoționale sau nevoia de afirmare pot contribui la apariția comportamentelor violente.

Un alt factor important îl constituie influența grupului de prieteni. În perioada copilăriei și adolescenței, elevii acordă o mare importanță acceptării sociale și apartenenței la grup. Uneori, dorința de a fi acceptați îi poate determina să adopte comportamente agresive sau să participe la acte de intimidare împotriva altor colegi. De asemenea, expunerea excesivă la conținut violent prin intermediul internetului, rețelelor sociale, jocurilor video sau mass-media poate influența negativ comportamentul copiilor și poate contribui la normalizarea agresivității.

Consecințele violenței școlare sunt semnificative și afectează atât victimele, cât și agresorii sau martorii unor astfel de situații. Elevii care sunt supuși frecvent agresiunilor pot dezvolta sentimente de teamă, anxietate, nesiguranță, lipsă de încredere în sine sau chiar depresie. În unele

situații, aceștia ajung să manifeste refuz școlar, absenteism sau dificultăți de integrare socială. De asemenea, rezultatele școlare pot fi afectate în mod direct, deoarece elevii nu mai reușesc să se concentreze asupra activităților de învățare.

La rândul lor, elevii care manifestă comportamente agresive întâmpină dificultăți în gestionarea emoțiilor și în construirea unor relații sănătoase. Fără intervenții educative adecvate, astfel de comportamente pot continua și în alte contexte sociale. În plus, martorii actelor de violență pot dezvolta sentimente de nesiguranță și teamă, ceea ce afectează climatul general al clasei și al școlii.

În vederea reducerii fenomenului violenței școlare, prevenția trebuie să reprezinte principala strategie de intervenție. Măsurile punitiv aplicate exclusiv după apariția comportamentelor agresive nu sunt suficiente. Este necesară dezvoltarea unei culturi organizaționale bazate pe respect, cooperare, empatie și comunicare.

Un rol important în prevenirea violenței îl au activitățile educative și de consiliere. Orele de Consiliere și dezvoltare personală oferă oportunități valoroase pentru dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale elevilor. Prin activități interactive, jocuri de rol, dezbateri și exerciții de autocunoaștere, elevii pot învăța să își recunoască emoțiile, să comunice eficient și să rezolve conflictele într-o manieră pașnică.

Educația pentru empatie și respect reciproc reprezintă o componentă esențială în formarea unui climat școlar pozitiv. Elevii trebuie încurajați să înțeleagă diferențele dintre oameni, să manifeste toleranță și să valorizeze diversitatea. Activitățile de grup, proiectele colaborative și campaniile de sensibilizare contribuie la dezvoltarea unui sentiment de apartenență și solidaritate între elevi.

În ultimii ani, un fenomen îngrijorător este reprezentat de extinderea agresivității în mediul online. Cyberbullying-ul poate avea efecte la fel de grave ca violența directă, deoarece mesajele jignitoare, comentariile ofensatoare sau distribuirea imaginilor fără acordul persoanei afectate pot produce suferințe emoționale majore. În acest context, educația pentru utilizarea responsabilă a tehnologiei și dezvoltarea competențelor digitale devin necesare încă din ciclul primar.

Promovarea unui climat școlar sigur presupune implicarea tuturor actorilor educaționali: elevi, profesori, părinți, consilieri școlari și reprezentanți ai comunității. Colaborarea dintre școală și familie are un rol esențial în identificarea și soluționarea timpurie a situațiilor de risc. Comunicarea constantă, întâlnirile cu părinții și activitățile comune pot contribui la crearea unui parteneriat educațional eficient.

La nivel instituțional, școala poate implementa politici și mecanisme de prevenire a violenței: regulamente clare, proceduri de sesizare, activități de informare, campanii antibullying și programe de dezvoltare socio-emoțională. Crearea unui mediu în care elevii se simt ascultați și respectați reduce considerabil riscul apariției conflictelor.

Cadrele didactice au un rol deosebit de important în construirea unui climat pozitiv. Profesorii nu sunt doar furnizori de informații, ci și modele comportamentale pentru elevi. Prin atitudinea lor, prin modul în care gestionează conflictele și prin relațiile construite cu elevii, aceștia pot influența semnificativ atmosfera din clasă. O comunicare bazată pe respect, susținere și încurajare contribuie la dezvoltarea unui mediu educațional sănătos.

În concluzie, prevenirea violenței și promovarea unui climat școlar sigur reprezintă o responsabilitate comună și o condiție esențială pentru desfășurarea unui proces educațional de calitate. Școala trebuie să devină un spațiu în care fiecare elev să se simtă protejat, valorizat și încurajat să își dezvolte potențialul. Prin educație, colaborare și intervenții preventive, comunitatea școlară poate contribui la formarea unor generații capabile să construiască relații bazate pe respect, empatie și responsabilitate.

Bibliografie

1. Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023.
2. Ministerul Educației – Strategii și politici privind prevenirea violenței în mediul școlar.
3. Vrășmaș, T. – *Consiliere educațională și dezvoltare personală*, Editura Universitară, București.
4. Cucoș, C. – *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași.
5. Jigău, M. – *Consilierea carierei și dezvoltarea personală în școală*, București.

PREVENIREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Prof. înv. primar **BĂRBULESCU VERONICA-LUCIANA**
Liceul Energetic, Craiova, Dolj

Violența în mediul școlar reprezintă o problemă tot mai frecventă în societatea contemporană, afectând atât elevii, cât și cadrele didactice și climatul educațional în ansamblu. Aceasta poate îmbrăca diverse forme, de la violență fizică și verbală până la hărțuire psihologică sau cyberbullying. Școala, fiind un spațiu destinat formării și dezvoltării armonioase a elevilor, trebuie să devină un mediu sigur, bazat pe respect, toleranță și cooperare.

Prevenirea violenței școlare este esențială pentru asigurarea unui proces educațional eficient și pentru formarea unor indivizi echilibrați emoțional și social. În acest referat vor fi analizate cauzele violenței în școli, formele de manifestare și principalele metode de prevenire și combatere.

- **Formele violenței în mediul școlar**

Violența școlară nu se limitează doar la agresiuni fizice. Ea poate fi clasificată în mai multe categorii:

- * **Violența fizică** – loviri, împingeri, distrugerea bunurilor personale;
- * **Violența verbală** – insulte, porecle jignitoare, amenințări;
- * **Violența psihologică** – intimidare, excludere socială, manipulare;
- * **Cyberbullying** – hărțuire prin intermediul internetului sau rețelelor sociale;
- * **Violența simbolică** – discriminare pe baza etniei, religiei, statutului social sau performanțelor școlare.

Aceste forme pot avea efecte grave asupra victimelor, inclusiv scăderea stimei de sine, anxietate, depresie și chiar abandon școlar.

- **Cauzele violenței în școală**

Violența în mediul școlar este determinată de un cumul de factori:

a) Factori individuali:

- * Lipsa autocontrolului;
- * Probleme emoționale sau comportamentale;
- * Nevoia de afirmare sau dominare.

b) Factori familiali:

- * Mediul familial conflictual;
- * Lipsa supravegherii parentale;
- * Modele negative de comportament.

c) Factori școlari

- * Climat educațional rigid sau lipsit de comunicare;
- * Relații tensionate între elevi și profesori;
- * Lipsa unor reguli clare și aplicate consecvent.

d) Factori sociali

- * Influența mass-mediei și a mediului online;
- * Presiunea grupului de egali;
- * Inegalitățile sociale.

Înțelegerea acestor cauze este esențială pentru implementarea unor strategii eficiente de prevenire.

- **Impactul violenței asupra elevilor și mediului școlar**

Violența afectează profund procesul educațional:

- * **Asupra elevilor:** scăderea performanțelor școlare, absenteism, izolare socială, probleme emoționale;
- * **Asupra profesorilor:** stres, demotivare, dificultăți în gestionarea clasei;
- * **Asupra școlii:** deteriorarea climatului educațional, creșterea conflictelor și scăderea siguranței.

Un mediu școlar nesigur reduce eficiența actului educațional și afectează dezvoltarea armonioasă a elevilor.

- **Modalități de prevenire a violenței în mediul școlar**

Prevenirea violenței necesită implicarea tuturor actorilor educaționali: elevi, profesori, părinți și comunitate.

a) Promovarea educației pentru valori

- * Respect, empatie, toleranță;
- * Acceptarea diversității;
- * Dezvoltarea inteligenței emoționale.

b) Activități de consiliere și suport psihologic

- * Consilierea elevilor cu probleme comportamentale;
- * Sprijin pentru victimele violenței;
- * Programe de dezvoltare personală.

c) Rolul profesorului

- * Crearea unui climat pozitiv în clasă;
- * Stabilirea unor reguli clare;

- * Intervenția rapidă în situații de conflict.

d) Implicarea familiei

- * Comunicarea constantă cu școala;
- * Monitorizarea comportamentului copilului;
- * Oferirea unui model pozitiv.

e) Programe și campanii anti-violență

- * Activități educative și workshop-uri;
- * Campanii de conștientizare;
- * Proiecte școlare dedicate prevenirii bullying-ului.

f) Reglementări și politici școlare

- * Elaborarea unor regulamente clare;
- * Aplicarea consecventă a sancțiunilor;
- * Colaborarea cu instituții specializate.

- **Strategii moderne de prevenire**

În contextul actual, prevenirea violenței implică și utilizarea unor metode moderne:

- * Educația digitală pentru prevenirea cyberbullying-ului;
- * Programe de mediere a conflictelor între elevi;
- * Învățarea prin cooperare, care reduce competiția negativă;
- * Implicarea elevilor în activități extracurriculare, care dezvoltă spiritul de echipă.

Violența în mediul școlar este un fenomen complex, cu multiple cauze și efecte negative asupra dezvoltării elevilor și asupra climatului educațional. Prevenirea acesteia nu este responsabilitatea unui singur actor, ci necesită colaborarea între școală, familie și comunitate.

Prin promovarea valorilor morale, implementarea unor programe educaționale adecvate și dezvoltarea unui climat bazat pe respect și comunicare, violența poate fi redusă semnificativ.

O școală sigură este fundamentul unei societăți sănătoase și echilibrată.

- **Bibliografie**

1. Ministerul Educației, Strategii pentru prevenirea violenței în mediul școlar, București.
2. Olweus, D. (1993), *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*, Blackwell Publishing.
3. UNESCO (2019), *Behind the Numbers: Ending School Violence and Bullying*.
4. Goleman, D. (2001), *Inteligența emoțională*, Editura Curtea Veche.
5. Revista de Pedagogie, articole privind climatul educațional și managementul conflictelor.

„CĂLĂTORIA SPRE INIMA MEA” – opțional pentru dezvoltarea inteligenței emoționale la preșcolarii grupei mari

Prof. pt. educație timpurie BÂRLEA LAVINIA

GPP Satu Nou de Jos – structură Școala Gimnazială ” Gheorghe Lupan ” Groși, Maramureș

În perioada preșcolară, dezvoltarea inteligenței emoționale este la fel de critică precum dezvoltarea cognitivă. Copiii de grupă mare se confruntă cu provocări sociale complexe: gestionarea conflictelor, anxietatea legată de tranziția spre școală și nevoia de a-și exprima independența. „Călătoria spre inima mea” a apărut din necesitatea de a oferi copiilor „uneltele” necesare pentru a identifica, înțelege și regla propriile emoții. Acest opțional nu este o predare teoretică, ci un spațiu de siguranță unde, prin joc, povești și metaforă, preșcolarul învață că nicio emoție nu este „rea”, ci doar modul de exprimare poate fi nepotrivit. Un echilibru emoțional solid la această vârstă previne comportamentele de bullying, scade gradul de agresivitate și crește capacitatea de concentrare academică.

Obiectivele generale ale opționalului

1. O1: Să identifice corect cele 4 emoții de bază (bucurie, tristețe, furie, frică) în contexte variate (imagini, povești, propria persoană).
2. O2: Să exprime verbal stările afective utilizând formule de tipul „Eu mă simt... pentru că...”.
3. O3: Să utilizeze cel puțin două tehnici de calmare (respirație, numărare, „borcanul de calm”) în situații de frustrare.
4. O4: Să manifeste empatie față de colegi, recunoscând indiciile non-verbale ale stării acestora.
5. O5: Să rezolve conflicte mici prin negociere și utilizarea „mesajelor-Eu”.

Planificarea activităților pe săptămâni și module

Modulul I „Harta Emoțiilor” (Octombrie)

Săptămâna 1: Cine sunt eu și cum mă simt azi? -Crearea „Termometrului Emoțiilor”.

Săptămâna 2: Bucuria – O rază de soare -Joc de rol: ”Ce mă face să zâmbesc?”.

Săptămâna 3: Tristețea – Un nor trecător - Activitate artistică: ”Desenăm tristețea cu nuanțe de albastru”.

Săptămâna 4: Furia – Vulcanul interior -Tehnica „Statuilor de piatră” – controlul impulsurilor.

Modulul II „Super-puterile mele de Calm” (Noiembrie – Decembrie)

Săptămâna 5: Frica – Umbre jucăușe - Povește terapeutică despre curaj.

Săptămâna 6: Surpriza și Dezgustul - Explorare senzorială cu cutii „misterioase”.

Săptămâna 7: Măști de carnaval - Recunoașterea emoțiilor după mimică.

Săptămâna 8: Recapitulare - Joc de societate „Detectivii de Emoții”.

Săptămâna 9: Respirația balonului - Tehnici de respirație profundă.

Săptămâna 10: Locul meu de liniște - Vizualizare ghidată și desenarea unui spațiu sigur.

Săptămâna 11: Borcanul cu sclipici - Activitate practică: Crearea unui instrument de calmare.

Săptămâna 12: Muzica și stările mele - Audiție muzicală și pictură pe ritm.

Modulul III „Prietenie și Empatie” (Ianuarie – Februarie)

Săptămâna 13: Puterea lui „Încă” - Cultivarea mentalității de creștere – ”Ce nu știu să fac încă?”.

Săptămâna 14: Îmbrățișarea fluturelui - Tehnici de auto-liniștire prin atingere.

Săptămâna 15: Cum spun „Nu” fără să mă supăr? - Asertivitate primară.

Săptămâna 16: Jocul răbdării - Așteptarea rândului prin jocuri de grup.

Săptămâna 17: În papucii celuilalt - Joc de rol” Schimb de perspective”.

Săptămâna 18: Gânduri bune pentru prieteni - Crearea unei „Cutii cu complimente”.

Săptămâna 19: Ascultarea activă - Jocul „Telefonul fără fir” al emoțiilor.

Modulul IV: „ Limbajul amabil ” (Martie – Aprilie)

Săptămâna 20: Ajutorul magic - ”Cum recunoaștem când cineva are nevoie de noi?”.

Săptămâna 21: Rezolvarea conflictelor - Metoda „Pantofului care cere iertare”.

Săptămâna 22: Diversitatea este frumoasă - Acceptarea diferențelor dintre noi – discuții .

Săptămâna 23: Cooperarea în echipă - Construcții gigant din cuburi realizate în comun.

Săptămâna 24: Bunele maniere ale inimii - Limbajul amabil.

Săptămâna 25: Puterea cuvintelor magice - Limbajul care vindecă vs. limbajul care rănește.

Modulul V: „Pregătit pentru Viitor” (Aprilie – Iunie)

Săptămâna 26: Inima mea este o grădină - Cultivarea gândurilor bune – poveste terapeutică.

Săptămâna 27: Sunt un copil capabil! - Galerie cu reușitele personale.

Săptămâna 28: Autonomia – „Pot să fac singur!” - Sărbătorirea independenței.

Săptămâna 29 : Eu la școală - Gestionarea emoțiilor legate de clasa pregătitoare.

Săptămâna 30: Emoțiile Școlarului - Vizită în clasa pregătitoare/discuții despre frici.

Săptămâna 31: Sărbătoarea Inimilor. Eveniment final cu părinții și acordarea diplomelor de „Expert în Emoții”.

Săptămâna 32: Rucsacul cu super-puteri - Recapitularea tehnicilor de calmare.

Săptămâna 33: Scrisoare către mine, cel de la școală - Desenarea dorințelor.

Săptămâna 34 : Evaluare modul- „Diploma de Prieten Bun”.

Săptămâna 35: Rucsacul cu amintiri - ”Ce am învățat anul acesta?”.

Metode de evaluare ale opționalului

- Povestirea, dramatizarea, jocul de rol, desenul proiectiv, tehnici de relaxare, portofoliul „Cartea Emoțiilor Mele” (cuprinde fișe și desene realizate pe tot parcursul anului) și observarea comportamentului în situații de conflict la grupă.

Bibliografie:

Gottman, J. (2013),Cresterea unui copil inteligent emotional. Editura Curtea Veche.

Sunderland, M. (2007),Povești terapeutice. Editura Psyche.

Siegel, D., Payne Bryson, T. (2014),Creierul copilului explicat părinților. Editura For You

OPȚIONALUL – OCAZIA DE A ELIMINA FRICA DE EȘEC

Prof. pt. educație timpurie BÂRLEA LAVINIA
GPP Satu Nou de Jos – structură Școala Gimnazială „Gheorghe Lupan” Groși, Maramureș

În contextul educației timpurii, activitățile opționale reprezintă o extensie firească a Domeniilor Experiențiale (Limbă și comunicare, Științe, Om și societate, Estetic și creativ, Psihomotoric). Importanța acestora rezidă în capacitatea de a oferi preșcolarului un parcurs de învățare personalizat, care respectă ritmul propriu de dezvoltare și curiozitatea nativă. Opționalele în grădiniță nu sunt simple cursuri de „specializare”, ci contexte de învățare integrată. Ele permit trecerea de la învățarea ghidată la explorarea liberă, transformând sala de grupă într-un spațiu al posibilităților multiple, unde accentul cade pe proces, nu pe produsul final. Deși competențele cheie sunt definite pentru finalul școlarității obligatorii, semințele acestora sunt plantate în grădiniță prin intermediul opționalelor. Prin opționalele de povești terapeutice sau limbi străine, copilul își îmbogățește vocabularul emoțional și capacitatea de codificare/decodificare a mesajelor. Competențe matematice și explorarea mediului dezvoltă gândirea logică și cauzalitatea. Competențe sociale- jocurile de rol și activitățile de educație civică opțională îi învață pe preșcolari regulile de conviețuire în grup și respectarea alternanței la rând. Stimularea Creativității- creativitatea la vârsta preșcolară este sinonimă cu plasticitatea mentală. Opționalele de artă plastică, modelaj, dans sau dramatizare oferă cadrul ideal pentru manifestarea liberă a eului. Conform teoriei lui Jean Piaget, copilul învață prin acțiune directă asupra obiectelor. Activitățile opționale creative permit explorarea senzorială, contactul direct cu materiale diverse. Transformarea simbolică - capacitatea de a vedea un obiect drept altceva (un băț devine o baghetă magică), nucleul gândirii creative. Originalitatea - încurajarea copilului de a nu copia modelul educatoarei, ci de a propune variante proprii.

Teama de eșec apare atunci când copilul percepe *a greși* sau *a nu reuși* ca pe ceva insuportabil sau de neiertat. Un anumit nivel de teamă este normal – nimănui nu îi place să dea greș. Însă unii copii dezvoltă o frică intensă de eșec care îi poate bloca în activitățile zilnice: evită provocările, au anxietate puternică înainte de teste sau concursuri și suferă profund la cea mai mică greșeală. Această teamă exagerată de eșec este strâns legată de reziliență. Semnale ale comportamentelor care pot indica teama de eșec la copii pot fi : evitarea provocărilor noi: copilul refuză să participe la activități sau jocuri unde există șansa să nu iasă victorios, renunță foarte ușor: la primul obstacol, spune „Nu pot!” și abandonează încercarea. Lipsa perseverenței și frica de a mai încerca din nou arată că eșecul este perceput ca ceva insuportabil, perfecționism și intoleranță la greșeală: copilul se supără excesiv pentru orice mică eroare (șterge foaia de teme dacă a greșit o literă, plânge dacă pierde la un joc). Caută mereu rezultatul „perfect” și nu acceptă ideea de a greși, anxietate puternică înainte de evaluări: are simptome de neliniște sau somatice (dureri de burtă, greață) înainte de teste, serbări sau alte situații în care „ar putea greși în fața altora”. Se teme atât de mult să nu se facă de rușine, încât resimte un stres copleșitor, ascunderea sau negarea greșelilor: în loc să ceară ajutor când greșește, încearcă să ascundă ce s-a întâmplat sau dă vina pe altcineva. Frica de consecințele eșecului îl face să evite confruntarea situației, cerere constantă de asigurări: întreabă obsesiv „Sigur fac bine? Sigur o să reușesc?” și are nevoie permanentă să i se spună că totul va fi perfect. Această nevoie excesivă de confirmare vine din neîncrederea că ar putea face față dacă lucrurile merg prost.

Teama de eșec sau de greșeală la copii (și la adulți) are origine emoțională, relațională și cognitivă. Nu este înăscută – este învățată și întărită în timp prin experiențele de viață, mesajele primite și modul în care este tratat eșecul în familie sau la școală. Teama de eșec poate avea mai multe cauze. Uneori, presiunile academice sau așteptările foarte ridicate (din partea familiei sau a mediului) pot transmite copilului mesajul că „eșecul nu este o opțiune”. Dacă un copil simte (chiar și implicit) că iubirea părinților depinde de performanțele lui, va dezvolta o anxietate mare să nu dezamăgească. Mesaje precum „Trebuie *întotdeauna* să fii cel mai bun” sau reacțiile de dezamăgire exagerată la

greșelile copilului cultivă *stigmatul eșecului*. Pe termen lung, copilul poate ajunge să creadă că a greși îl face un „ratat” în ochii altora, ceea ce erodează profund stima de sine. În schimb, părinții care pun accent pe efort, nu doar pe rezultat, și care arată copilului că îl iubesc indiferent de scorul de la un test, vor reduce această teamă. Important este ca cel mic să înțeleagă că eșecul este ceva *de așteptat* și *acceptabil* în viață, nu un capăt de lume.

De unde vine, concret, teama de eșec? Din modul în care au fost tratate greșelile devreme în copilărie. Dacă un copil este: certat, umilit, pedepsit sever pentru greșeli, el învață că este periculos să greșești. În loc să învețe că greșeala este firească și parte din procesul de învățare, copilul învață să o evite cu orice preț. Din presiunea de a fi „perfect” sau „cel mai bun”. Când copilul aude constant: „Să fii primul”, „Nu te face de râs” el asociază reușita cu valoarea sa ca persoană. Din rușine sau comparații constante. Comparația cu frații, colegii sau alți copii („Uite, X a reușit, tu de ce nu?”) induce sentimentul că nu e suficient. Teama de eșec devine, de fapt, teama de a fi judecat sau respins. Din supraprotecție. Paradoxal, un copil care nu e lăsat să greșească (pentru că părintele face totul în locul lui) va dezvolta: o toleranță scăzută la frustrare, o lipsă de încredere în capacitatea sa de a face față dificultăților. „Dacă eșuez, nu voi ști cum să mă descurc, pentru că nu am mai trecut prin asta.” Din experiențe traumatizante sau rușinoase. Dacă un copil a fost ridiculizat, exclus sau pedepsit în public pentru o greșeală, poate deveni extrem de precaut. Apare anticiparea anxioasă: „Mai bine nu încerc deloc, decât să greșesc și să sufăr.”

Cum se dezvoltă reziliența la copii ? - Ați observat poate la copiii mici: dacă întotdeauna cineva intervine și „le netezește calea”, la primul obstacol se blochează și plâng, așteptând salvarea. De aceea, dezvoltarea rezilienței merge mână în mână cu diminuarea fricii de eșec. Pe măsură ce un copil capătă experiență în a depăși momente dificile (o ceartă cu un prieten, o problemă de la temă greșită, un meci pierdut) începe să își dea seama că poate supraviețui eșecului. Eșecurile devin mai puțin înfricoșătoare, deoarece știe din experiență că poate învăța din ele și merge mai departe.

Așadar, antidotul fricii de eșec este reziliența cultivată treptat: prin expunere la provocări graduale, prin sprijin emoțional și prin schimbarea perspectivei asupra eșecului (din *tragedie* în *învățare*). Vestea bună pentru părinți cât și pentru cadrele didactice este că toți copiii pot fi ajutați să devină mai rezilienți – adică mai flexibili psihologic, mai rezistenți la stres și mai puțin speriați de eșec. Psihologii subliniază că iubirea necondiționată combinată cu așteptări înalte (realiste) privind comportamentul copilului conduce la dezvoltarea unei stime de sine sănătoase și a capacității de a face față stresului. Cu alte cuvinte, arătați-i copilului că îl iubiți orice ar fi, dar și că aveți încredere în caracterul și eforturile lui. Copiii învață prin imitare. Dacă părintele/cadrul didactic gestionează cu calm o problemă și caută soluții, copilul va face la fel. Spuneți-i cum v-ați descurcat într-o zi grea sau cum ați învățat dintr-o greșeală. Lăsați copilul să se confrunte cu mici eșecuri și dificultăți, fără a interveni imediat. Cu sprijin în fundal, va învăța să găsească soluții singur. Protecția excesivă poate să-l facă nesigur și dependent. Greșelile fac parte din învățare. Vorbiți despre ele ca despre oportunități, nu ca despre ceva rușinos. Aplaudați efortul, nu doar reușita. Lăudați efortul, nu doar succesul: De exemplu, în loc de „Ești așa de deștept!”, spuneți „Am apreciat cât de mult te-ai străduit la proiectul acesta!”. Astfel, copilul va înțelege că nu trebuie să fie „perfect” din start și că e în regulă să nu reușești din prima.

La grădiniță un cadru didactic are această posibilitate de a dezvolta reziliența la copii și prin fanta pe care o crează opționalul – fiind locul și spațiul unde copiii care au voie să eșueze și să încerce din nou- momentul în care se dezvoltă o capacitate mai mare de a face față frustrării. Deasemenea cadrul dezvoltării încrederii în sine - satisfacția de a spune „Am reușit singur!” după mai multe încercări eșuate este fundamentul unei stime de sine solide. Cadrul unde gândirea critică - auto-corectarea forțează copilul să analizeze procesul, nu doar rezultatul, dezvoltând agilitatea mentală.

Activitățile opționale în grădiniță trebuie să rămână în sfera jocului. Ele nu trebuie să suprasolicite copilul, ci să vină în întâmpinarea nevoii lui de mișcare și descoperire. O proiectare corectă a opționalelor asigură o tranziție lină către școală, formând un copil curios, curajos și echilibrat emoțional. Analiza rolului activităților opționale în învățământul preșcolar relevă faptul că acestea nu constituie un simplu segment adițional al programului zilnic, ci reprezintă un vector

fundamental al personalizării procesului instructiv-educativ. Într-o perioadă în care neuroștiințele confirmă plasticitatea cerebrală maximă a copilului între 3 și 6 ani, diversificarea stimulilor prin intermediul opțiunilor devine o necesitate pedagogică, nu doar o opțiune administrativă. Din perspectivă academică, concluzionăm că activitățile opționale facilitează o trecere fluidă de la învățarea fragmentată la cea integrată. În timp ce activitățile de bază (pe domenii experiențiale) asigură fundamentul necesar atingerii standardelor naționale, opțiunile permit aprofundarea unor nișe care corespund profilului unic de inteligență al fiecărui preșcolar. Astfel, competențele cheie nu sunt doar „predate”, ci sunt experimentate în contexte autentice de viață, pregătind copilul pentru exigențele școlare viitoare prin dezvoltarea unei atitudini pozitive față de învățare. Referitor la stimularea creativității, concluzia este certă: activitățile opționale funcționează ca un laborator de testare a ipotezelor proprii. Într-un mediu securizat emoțional, unde „eroarea” este valorificată ca etapă a cunoașterii, preșcolarul își dezvoltă curajul de a inova. Această libertate de exprimare, specifică disciplinelor opționale precum artele dramatice sau educația plastică, contribuie la formarea unei gândiri flexibile, esențiale pentru rezolvarea de probleme în contexte sociale complexe. Nu în ultimul rând, dimensiunea afectivă a activităților opționale fundamentează starea de bine (well-being) a copilului. Prin posibilitatea de a alege și de a se implica în activități care le produc plăcere autentică, preșcolarii își construiesc o imagine de sine pozitivă și își dezvoltă mecanisme de autoreglare emoțională. Echilibrul psihic obținut în aceste ore se reflectă direct în capacitatea lor de concentrare și în calitatea interacțiunilor cu grupul de semeni.

În concluzie, succesul activităților opționale în grădiniță depinde de triada: viziunea educatoarei, resursele instituției și susținerea familiei. O proiectare didactică riguroasă, care transformă opționalul într-o aventură a cunoașterii, asigură nu doar acumularea de informații, ci modelarea unui caracter rezilient și creativ. Activitățile opționale rămân, așadar, pilonul central în transformarea grădiniței dintr-un spațiu de supraveghere într-un mediu de dezvoltare holistă, capabil să răspundă provocărilor societății contemporane.

BIBLIOGRAFIE :

1. dr.Daniel J.Siegel, dr.Tina Payane Bryson(2019) Creierul afirmativ.Editura Paralela 45, Pitești
2. Bratu, G. (2010). Aplicații ale teoriei inteligențelor multiple în învățământul preșcolar. Editura Didactica Publishing House, București.
3. Chircu, S. (2015). Curriculum pentru educația timpurie: O perspectivă metodologică. Editura Polirom, Iași.
4. Ionescu, M. (2007). Instrucție și educație. Editura Garamond, Cluj-Napoca. (Secțiunea despre strategiile didactice la vârstele timpurii).
5. Ministerul Educației. Curriculum pentru educația timpurie (3-6/7 ani), 2019.
6. Pânișoară, I.O. (2014). Psihologia copilului. Editura Polirom, Iași.
7. Stan, C. (2014). Pedagogia preșcolară. Editura Presa Universitară Clujeană.
8. Catrinel A.Ștefan, Kallay Eva (2010) Dezvoltarea competențelor emoționale și sociale la preșcolari, Editura ASCR ,Cluj Napoca

IMPORTANȚA COMPETENȚELOR SOCIO-EMOȚIONALE LA ELEVII DE GIMNAZIU ÎN CADRUL ORELOR DE EDUCAȚIE FIZICĂ

Prof. BERBECE ANCA ȘTEFANIA,
Șc.Gim.Sat Măgura,
Mihăești, Jud.Vâlcea

-Studiu de specialitate-

În contextul educației contemporane, se pune accentul pe dezvoltarea dimensiunii socio-emoționale ale elevilor. Competențele socio-emoționale reprezintă un ansamblu de abilități care permit indivizilor să își înțeleagă și să își gestioneze emoțiile, să stabilească relații pozitive și să ia decizii responsabile. Aceste competențe sunt esențiale pentru succesul școlar, dar și pentru integrarea socială și profesională ulterioară. La elevii de gimnaziu, competențele socio-emoționale sunt esențiale deoarece această perioadă de vârstă este caracterizată de numeroase schimbări emoționale și sociale. În această etapă, elevii încep să își formeze identitatea personală și devin mai atenți la modul în care sunt percepuți de colegi și de profesori. De asemenea, ei trăiesc emoții mai intense și uneori mai greu de controlat, cum ar fi anxietatea, furia sau entuziasmul excesiv. Competențele socio-emoționale îi ajută să își gestioneze mai bine emoțiile în situații precum evaluările școlare, conflictele cu colegii sau presiunea grupului. Elevii de gimnaziu învață treptat să comunice mai eficient, să își exprime opiniile într-un mod respectuos și să asculte punctele de vedere ale celorlalți. De asemenea, aceste competențe contribuie la dezvoltarea empatiei, adică la capacitatea de a înțelege ceea ce simt ceilalți și de a reacționa adecvat. În mediul școlar, elevii care își dezvoltă competențele socio-emoționale au relații mai bune cu colegii și se integrează mai ușor în colectiv. Totodată, ei sunt mai capabili să rezolve conflictele într-un mod calm, fără agresivitate sau reacții impulsive.

Potrivit lui Daniel Goleman (1995), inteligența emoțională include „capacitatea de a recunoaște propriile emoții și pe ale altora, de a ne motiva și de a gestiona eficient emoțiile în noi înșine și în relațiile noastre”. Această definiție subliniază importanța conștientizării emoționale și a autoreglării. De asemenea, cercetările realizate de CASEL (Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning) identifică cinci domenii principale ale competențelor socio-emoționale: conștientizarea de sine, autocontrolul, conștientizarea socială, abilitățile de relaționare și luarea deciziilor responsabile. Dezvoltarea acestor competențe contribuie semnificativ la performanța academică. Conform studiilor lui Durlak et al. (2011), „elevii care participă la programe de învățare socio-emoțională înregistrează o creștere semnificativă a rezultatelor școlare, precum și o îmbunătățire a comportamentului social”. În plus, competențele socio-emoționale ajută la prevenirea comportamentelor de risc, cum ar fi violența, abandonul școlar sau consumul de substanțe. Elevii care își pot gestiona emoțiile sunt mai bine adaptați mediului școlar.

Dezvoltarea abilităților socio-emoționale reprezintă fundația procesului de învățare la elevi. Pe lângă a ști să citească și să numere, fiecare elev are nevoie să știe cum să își gestioneze emoțiile în diferite contexte, să lucreze și să colaboreze eficient în echipe de lucru, să aibă încredere că poate face un lucru propus, să fie autonom și să aibă capacitatea de a empatiza. Dezvoltarea socio-emoțională a copiilor este un proces amplu complex, cu efecte majore asupra viitorului lor. Prin

confluența tuturor factorilor care pot influența această dezvoltare copiii sunt unici iar modul lor de dezvoltare este la fel – unic. Pentru a putea ajuta această dezvoltare pozitivă a individului este necesară cunoașterea fiecărui copil atât ca dispoziție generală cât și ca abilități și puncte tari. Analizând această perspectivă Gardner a dezvoltat conceptul de inteligențe multiple, iar Goleman pe cel de inteligență emoțională. Situația a fost analizată deoarece elevii care aveau coeficientul de inteligență crescut întâmpinau dificultăți în integrarea socială sau în controlul emoțiilor. Dar și copiii care și-au conturat un anumit stil de adaptare la situația nouă reușesc să-și însușească anumite concepte și conținuturi mai ușor. Pentru o abordare cât mai completă și cât mai convingătoare a instruirii copiilor în spiritul jocului, este de la sine înțeles că acesta trebuie să-și găsească aplicabilitate în activități sub toate formele și nuanțele sale specifice la copiii de școală.

Școala joacă un rol esențial în dezvoltarea acestor competențe. Profesorul nu este doar un furnizor de informații, ci și un model de comportament emoțional și social. Așa cum afirmă Jennings și Greenberg (2009), „competența socio-emoțională a profesorului influențează în mod direct climatul clasei și rezultatele elevilor”. Strategiile didactice moderne includ activități interactive, lucrul în echipă, jocurile de rol și reflecția personală. Aceste metode facilitează dezvoltarea empatiei și a abilităților de comunicare.

Metode și strategii de dezvoltare

Printre metodele eficiente de dezvoltare a competențelor socio-emoționale se numără:

- Învățarea prin cooperare
- Jocurile de rol
- Discuțiile ghidate
- Programele SEL (Social and Emotional Learning)

Provocări și limite

Implementarea programelor de dezvoltare socio-emoțională întâmpină anumite dificultăți, precum lipsa formării profesorilor sau a resurselor adecvate. De asemenea, evaluarea acestor competențe este mai complexă decât cea a competențelor cognitive. În

concluzie, dezvoltarea competențelor socio-emoționale în rândul elevilor reprezintă un aspect fundamental al educației moderne, având un impact semnificativ asupra formării personalității și a integrării sociale. Aceste competențe contribuie nu doar la îmbunătățirea rezultatelor școlare, ci și la creșterea capacității elevilor de a face față provocărilor din viața de zi cu zi. Elevii care își dezvoltă inteligența emoțională și abilitățile sociale reușesc să gestioneze mai eficient stresul, conflictele și presiunea grupului. De asemenea, ei devin mai empatici, mai responsabili și mai capabili să colaboreze cu ceilalți în mod constructiv. Rolul școlii și al profesorilor este esențial în acest proces, deoarece prin activități educaționale adecvate se poate crea un mediu favorabil dezvoltării armonioase a elevilor.

Bibliografie:

1. Goleman, D. (2008). *Inteligența emoțională*. București: Curtea Veche Publishing.
2. Radu, I. (coord.). (2004). *Psihologia educației*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
3. Zlate, M. (2000). *Fundamentele psihologiei*. București: Editura Pro Humanitate.
4. Neculau, A. (2003). *Psihologie socială*. Iași: Polirom.

ROLUL INTERVENȚIEI DIDACTICE ÎN PREVENIREA BULLYING-ULUI LA VÂRSTE MICI

BLAHA MIHAELA

Rezumat

Lucrarea de față analizează rolul intervenției didactice în prevenirea bullying-ului la vârste mici, din perspectiva unei experiențe educaționale concrete realizate la clasa a II-a, în mediul rural. Studiul de caz evidențiază modul în care intervențiile educaționale sistematice contribuie la reducerea comportamentelor de tip bullying și la îmbunătățirea climatului socio-emoțional al clasei. Accentul este pus pe rolul activ al cadrului didactic în observarea, prevenirea și gestionarea situațiilor de excludere și agresivitate relațională.

Cuvinte-cheie

bullying, intervenție didactică, climat școlar, educație socio-emoțională, învățământ primar

Introducere

În experiența mea la clasă, am observat că violența școlară nu apare întotdeauna sub forme evidente, ci mai ales prin comportamente subtile, repetate, precum excluderea din grup, etichetarea sau tachinarea. Deși la prima vedere pot părea comportamente obișnuite de joacă, acestea pot avea efecte semnificative asupra stimei de sine și integrării sociale a copiilor.

În ciclul primar, rolul cadrului didactic este esențial, deoarece profesorul nu este doar transmițător de cunoștințe, ci și model de comportament social și emoțional. La această vârstă, copiii învață în mare măsură prin imitare, iar intervenția adultului semnificativ poate preveni consolidarea comportamentelor agresive.

Pornind de la aceste observații, am considerat necesară implementarea unei intervenții educaționale structurate, adaptate nevoilor clasei.

Repere teoretice

Bullying-ul este definit ca un comportament agresiv repetitiv, intenționat, care implică un dezechilibru de putere între agresor și victimă (Olweus, 1993). În ciclul primar, acesta se manifestă frecvent prin excludere socială, tachinare și agresiune verbală.

Studiile de specialitate subliniază că prevenirea bullying-ului este mai eficientă atunci când intervenția are loc timpuriu, în mediul școlar, unde comportamentele sociale sunt încă în formare.

În acest context, cadrul didactic are un rol activ în prevenirea, observarea și corectarea comportamentelor inadecvate, prin strategii educaționale și relaționale.

De asemenea, dezvoltarea competențelor socio-emoționale reprezintă un factor esențial în diminuarea comportamentelor agresive și în crearea unui climat educațional sigur.

Rolul intervenției didactice

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR
ISBN 978-606-95840-8-8

Intervenția didactică în prevenirea bullying-ului nu se limitează la gestionarea conflictelor apărute, ci presupune un demers educațional constant, preventiv și formativ.

Cadrul didactic are responsabilitatea de a:

- crea un climat de siguranță emoțională;
- stabili reguli clare și consecvente de comportament;
- promova empatia și respectul reciproc;
- interveni prompt în situații de excludere sau agresiune;
- sprijini dezvoltarea relațiilor pozitive între elevi.

În absența unei intervenții coerente, comportamentele de tip bullying pot deveni normalizate în grupul de elevi, mai ales la vârste mici, unde capacitatea de autoreglare emoțională este încă în formare.

Metodologia cercetării

Studiul de caz a fost realizat într-o clasă a II-a din mediul rural, formată din 20 de elevi.

Pe parcursul a 8 săptămâni, am utilizat:

- observația sistematică a comportamentelor în clasă și în pauze;
- discuții individuale și de grup;
- analiza interacțiunilor dintre elevi;
- feedback din partea părinților.

Studiu de caz

Contextul inițial

La începutul intervenției, am observat că un elev era frecvent exclus din activitățile de grup. Colegii îl evitau sau îl refuzau în mod constant, uneori verbalizând acest lucru prin remarci precum „nu te vrem în echipă”.

Deși situațiile nu erau conflictuale în mod deschis, efectele emoționale asupra copilului erau vizibile: retragere, lipsă de inițiativă și participare redusă.

Obiectivele intervenției

- reducerea comportamentelor de excludere și tachinare;
- creșterea coeziunii grupului;
- dezvoltarea empatiei între elevi;
- îmbunătățirea climatului clasei.

Intervenția educațională

Intervenția a fost implementată gradual, cu ajustări pe parcurs, astfel:

- Stabilirea normelor de grup**
Împreună cu elevii, am formulat reguli clare de comportament. Acestea au fost discutate și afișate vizual în clasă. Inițial, respectarea lor era inconsistentă, necesitând reveniri frecvente.
- Activități socio-emoționale**

Au fost utilizate jocuri de rol și exerciții de identificare a emoțiilor. Un moment relevant a fost atunci când un elev a afirmat că „nu și-a dat seama că îl poate răni pe celălalt prin glume repetate”.

c. **Intervenția în situații de bullying**

Au fost realizate discuții individuale cu elevii implicați, axate pe conștientizarea comportamentului și a consecințelor acestuia.

d. **Sprijinirea elevului vulnerabil**

Elevul a fost implicat în activități de grup și în roluri care să îi permită succesul și integrarea treptată.

e. **Colaborarea cu familia**

Comunicarea cu părinții a fost constantă, deși în unele cazuri a necesitat timp pentru a construi deschidere și încredere.

Rezultate

La finalul intervenției s-au observat:

- reducerea comportamentelor de excludere;
- creșterea interacțiunilor pozitive între elevi;
- o mai bună integrare a elevului inițial izolat;
- îmbunătățirea climatului general al clasei.

Discuții

Analiza intervenției evidențiază faptul că rolul cadrului didactic este determinant în prevenirea bullying-ului la vârste mici. Intervențiile constante, chiar aparent simple, contribuie semnificativ la modelarea comportamentelor sociale.

De asemenea, se confirmă importanța abordării preventive și a implicării active a elevilor în stabilirea normelor de grup.

Concluzii

Studiul de caz realizat arată că prevenirea bullying-ului la vârste mici depinde în mare măsură de intervenția constantă a cadrului didactic și de modul în care acesta gestionează relațiile din clasă. Din experiența prezentată, se observă că rolul profesorului nu se rezumă doar la rezolvarea situațiilor conflictuale, ci mai ales la prevenirea lor prin construirea unui climat de încredere și siguranță pentru elevi.

Pe parcursul intervenției, activitățile desfășurate, discuțiile cu elevii și stabilirea unor reguli clare au contribuit treptat la reducerea comportamentelor de excludere și la îmbunătățirea relațiilor din colectiv. Schimbările nu au apărut imediat, ci au fost vizibile în timp, pe măsură ce elevii au început să conștientizeze efectele propriilor comportamente.

De asemenea, s-a dovedit importantă implicarea familiei și menținerea unei comunicări constante, ca suport pentru demersul din clasă. În lipsa unei colaborări și a unei intervenții consecvente, astfel de comportamente tind să se mențină sau chiar să se accentueze.

În concluzie, intervenția didactică are un rol esențial în prevenirea bullying-ului la ciclul primar, atât prin acțiuni educative directe, cât și prin influența pe care cadrul didactic o are asupra climatului emoțional al clasei.

Bibliografie

Olweus, D. (1993). *Bullying at School*.

UNESCO (2019). *Behind the Numbers: Ending School Violence*.

Ministerul Educației (2022). *Ghid de prevenire a violenței în școli*.

CONSTRUIREA UNUI MEDIU EDUCAȚIONAL BAZAT PE SIGURANȚĂ, RESPECT ȘI COOPERARE

Prof. BOANTA AMALIA-SORINA

Unul dintre obiectivele fundamentale ale educației contemporane este asigurarea unui climat școlar în care fiecare elev să se simtă în siguranță, valorizat și respectat. Într-o societate marcată de schimbări rapide și provocări diverse, fenomenul violenței școlare devine o problemă tot mai vizibilă, necesitând intervenții coerente și strategii eficiente de prevenire. Școala nu este doar un spațiu al transmiterii cunoștințelor, ci și un mediu de formare a comportamentelor sociale și morale, motiv pentru care promovarea unui climat pozitiv reprezintă o prioritate educațională.

Violența în mediul școlar poate îmbrăca forme variate, de la agresiuni fizice și verbale, până la excludere socială sau bullying. Aceste comportamente au consecințe negative atât asupra victimelor, cât și asupra agresorilor, afectând dezvoltarea emoțională, performanța școlară și relațiile interpersonale. De aceea, prevenirea violenței trebuie abordată dintr-o perspectivă complexă, care să includă factori individuali, familiali și instituționali.

Un rol esențial în prevenirea comportamentelor violente îl au cadrele didactice, care pot crea un mediu educațional bazat pe empatie, comunicare deschisă și respect reciproc. Prin utilizarea unor metode interactive, precum jocul de rol, debaterile sau activitățile de grup, profesorii pot încuraja exprimarea emoțiilor și dezvoltarea abilităților socio-emoționale ale elevilor. De asemenea, stabilirea unor reguli clare și consecvente contribuie la crearea unui sentiment de siguranță și predictibilitate în rândul copiilor.

Consilierul școlar are, la rândul său, un rol important în gestionarea situațiilor de conflict și în dezvoltarea unor programe de prevenire a violenței. Activitățile de consiliere individuală și de grup, atelierele de dezvoltare personală și campaniile de informare pot contribui la conștientizarea efectelor negative ale violenței și la promovarea unor comportamente prosoziale. În plus, implicarea

părinților în viața școlii este esențială pentru consolidarea unui climat educațional sănătos, deoarece familia reprezintă primul mediu de socializare al copilului.

Un alt aspect important îl constituie promovarea valorilor precum toleranța, diversitatea și incluziunea. Elevii trebuie învățați să accepte diferențele și să dezvolte relații bazate pe respect și colaborare. Activitățile extracurriculare, proiectele educaționale și parteneriatele cu

comunitatea pot contribui semnificativ la dezvoltarea acestor valori și la consolidarea coeziunii grupului.

În concluzie, prevenirea violenței și promovarea unui climat școlar sigur nu reprezintă doar responsabilitatea unei singure persoane, ci un efort comun al întregii comunități educaționale. Prin colaborare, comunicare și implicare activă, școala poate deveni un spațiu în care fiecare elev se dezvoltă armonios, într-un mediu lipsit de frică și plin de oportunități. Numai astfel putem forma generații echilibrate, capabile să construiască o societate bazată pe respect și solidaritate.

STRATEGII INTEGRATE DE PREVENIRE A VIOLENȚEI ȘI PROMOVARE A UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR PRIN CONSILIERE EDUCAȚIONALĂ”

Prof. înv. primar **BRÂNZARU SABINA IONELA**
Școala Gimnazială Șelaru – structura Fierbinți

Violența în mediul școlar reprezintă o problemă complexă, cu implicații majore asupra dezvoltării emoționale, sociale și academice a elevilor. În ultimii ani, fenomenul a căpătat o vizibilitate tot mai mare, fiind recunoscut ca un factor de risc pentru performanța școlară, sănătatea psihică și integrarea socială a copiilor și adolescenților. Violența nu se manifestă doar prin agresiuni fizice, ci include forme variate, precum violența verbală, emoțională, relațională și cyberbullying-ul, care pot avea efecte pe termen lung asupra victimelor.

Conceptul de **climat școlar sigur** se referă la un mediu educațional în care elevii se simt protejați, respectați și sprijiniți, iar relațiile dintre membrii comunității școlare sunt bazate pe încredere și cooperare. Studiile arată că percepția asupra siguranței în școală influențează direct implicarea elevilor în activitățile educaționale și succesul școlar .

Formele și cauzele violenței școlare

Violența în școală poate îmbrăca mai multe forme: violența fizică (loviri, îmbrânciri); violența verbală (jigniri, amenințări); violența psihologică (excludere, umilire); bullying-ul și cyberbullying-ul.

Bullying-ul este o formă repetată de agresiune, caracterizată prin dezechilibru de putere între agresor și victimă, iar cyberbullying-ul implică utilizarea tehnologiei pentru hărțuire .

Cauzele violenței școlare sunt multiple și interdependente: factori individuali (impulsivitate, lipsa controlului emoțional); factori familiali (modele negative, lipsa supravegherii); factori școlari (climat tensionat, reguli neclare); factori sociali (influența grupului, mediul online).

Este important de subliniat că școala însăși poate deveni uneori un factor generator de tensiuni, dacă nu promovează relații bazate pe respect și echitate .

Impactul violenței asupra elevilor

Consecințele violenței școlare sunt semnificative și se manifestă pe mai multe planuri. Elevii victime pot dezvolta anxietate, depresie, scăderea stimei de sine și dificultăți de concentrare. În același timp, agresorii pot dezvolta comportamente antisociale și dificultăți de integrare.

Pe plan educațional, violența determină scăderea motivației pentru învățare, absenteism și chiar abandon școlar. Victimele ajung să asocieze școala cu emoții negative, ceea ce afectează relațiile cu colegii și cadrele didactice .

Strategii de prevenire a violenței în școală

Prevenirea violenței presupune o abordare sistemică, implicând întreaga comunitate educațională: profesori, elevi, părinți și instituții partenere. Literatura de specialitate evidențiază trei niveluri de intervenție:

1. Prevenția primară

Aceasta vizează toți elevii și presupune: dezvoltarea competențelor socio-emoționale; promovarea respectului și empatiei; stabilirea unor reguli clare de comportament.

2. Prevenția secundară

Se adresează elevilor aflați în situații de risc: identificarea timpurie a comportamentelor agresive; consiliere psihopedagogică; activități de mediere a conflictelor.

3. Intervenția terțiară

Vizează cazurile deja manifestate: intervenții individualizate; colaborarea cu familia și instituțiile specializate și monitorizarea comportamentului elevilor .

De asemenea, organizarea unui grup de lucru la nivelul școlii (profesori, consilier, părinți) contribuie la coordonarea activităților de prevenire și intervenție .

Rolul profesorului și al consilierului școlar

Profesorul are un rol esențial în prevenirea violenței, fiind un model de comportament și un mediator al relațiilor dintre elevi. Prin activități de consiliere și dirigenție, acesta poate: dezvolta abilități de comunicare eficientă; stimula empatia și cooperarea și poate crea un climat pozitiv în clasă.

Consilierul școlar oferă sprijin specializat, contribuind la: evaluarea situațiilor de risc; intervenția în cazurile de violență și consilierea elevilor și părinților.

Promovarea unui climat școlar sigur

Un climat școlar sigur presupune: relații bazate pe respect și incluziune; reguli clare și aplicate consecvent; implicarea activă a elevilor în viața școlii și colaborarea cu familia și comunitatea.

Crearea unui astfel de climat nu este un proces spontan, ci rezultatul unor strategii bine planificate și al unei colaborări constante între toți actorii educaționali. Prevenirea bullying-ului contribuie direct la construirea unei comunități școlare bazate pe respect și siguranță .

Concluzii

Prevenirea violenței în școală reprezintă o prioritate a sistemului educațional, având un rol esențial în asigurarea unui mediu propice dezvoltării armonioase a elevilor. Prin implementarea unor strategii coerente, bazate pe colaborare și implicare activă, violența poate fi redusă semnificativ.

Promovarea unui climat școlar sigur nu presupune doar absența violenței, ci și crearea unui spațiu în care fiecare elev se simte valorizat, respectat și sprijinit. Educația pentru valori, comunicare și empatie reprezintă cheia construirii unei școli incluzive și sigure.

CÂND ȘCOALA VORBEȘTE CU O SINGURĂ VOCE COLABORAREA DINTRE PROFESORI, CONSILIERI ȘI SPECIALIȘTI CA FUNDAMENT AL BUNĂSTĂRII ELEVULUI

Prof. consilier școlar **BRATU RODICA**
Școala Gimnazială Al.I.Cuza Bacău

Rezumat: Prezentul articol analizează importanța colaborării sistematice dintre cadrele didactice, consilierii școlari și specialiștii din domeniile adiacente (psihologi, asistenți sociali, medici școlari) în susținerea elevilor cu nevoi complexe. Pornind de la realitățile concrete ale sistemului educațional românesc, articolul argumentează că intervenția izolată — oricât de competentă — are o rată de eficiență semnificativ mai scăzută decât cea coordonată. Sunt identificate obstacolele frecvente ale colaborării, propuse instrumente practice de comunicare inter-instituțională și formulate principii pentru construirea unei culturi școlare cu adevărat integrate.

Cuvinte-cheie: colaborare interprofesională, consiliere școlară, bunăstare emoțională, echipă multidisciplinară, comunicare educațională

1. Introducere:

Există o imagine care revine adesea în conversațiile despre școală: un elev care trăiește o dificultate reală — emoțională, socială, familială — și care este văzut de mai mulți adulți din jurul lui, dar fiecare separat, fără să știe ce vede celălalt. Profesorul de la clasă observă că elevul este absent și neatent. Consilierul știe că acasă există tensiuni. Medicul școlii a remarcat semnele de stres

somatic. Și totuși, niciunul nu vorbește cu ceilalți. Fiecare intervine în felul său, cu mijloacele sale — și fiecare, cu bune intenții, ratează tabloul complet.

Această fragmentare nu este excepția — este regula. Ea reflectă o structură sistemică în care rolurile sunt clar delimitate, dar canalele de comunicare sunt difuze, ocazionale sau inexistente. În România, consilierii școlari sunt distribuiți cu un raport de până la 1 la 800 de elevi, cadrele didactice gestionează clase de 30+ elevi fără formare specifică în psihologie educațională, iar specialiștii externi intervin punctual, fără continuitate în relație cu școala. În aceste condiții, colaborarea nu este un lux — este condiția minimă a eficacității.

Prezentul articol propune un cadru de reflecție și acțiune pentru consolidarea acestei colaborări, cu accent pe aspectele practice: cum comunicăm, când, cu cine, în ce format și cu ce limitări etice.

2. De ce colaborarea contează?

Literatura de specialitate în domeniul psihologiei educaționale și al consilierii școlare este consistentă în a demonstra că intervențiile coordonate între mai mulți adulți din jurul elevului au un impact semnificativ mai mare decât cele izolate (Bronfenbrenner, 1979; Doll & Cummings, 2008). Modelul ecologic al dezvoltării copilului plasează școala, familia și comunitatea în relații de interdependență — ceea ce înseamnă că o intervenție care vizează un singur nivel al sistemului rămâne parțial eficientă.

Din perspectivă practică, colaborarea dintre profesori și consilieri aduce câteva beneficii concrete și verificabile:

- Detectarea timpurie a semnalelor de risc. Profesorul petrece zilnic câteva ore cu elevul și poate observa schimbări subtile de comportament, dispoziție sau performanță pe care un specialist extern le-ar rata. Transmiterea sistematică a acestor observații spre consilier poate declanșa o intervenție preventivă, înainte ca problema să devină criză.
- Coerența mesajelor transmise elevului. Când profesorul și consilierul comunică aceleași valori și așteptări — empatic, fără contradicții —, elevul primește un cadru consistent. Inconsistența dintre ce mi-a zis doamna dirigintă și ce mi-a zis doamna consilier poate fi dezorientantă și, în cazuri vulnerabile, poate alimenta strategii de manipulare sau evitare.
- Distribuirea responsabilității fără suprasolicitare. Un consilier singur nu poate monitoriza în profunzime toți elevii cu nevoi. Cadrele didactice, instruite minimal în recunoașterea semnalelor emoționale, devin parte activă a rețelei de sprijin — nu ca terapeuți, ci ca observatori informați și ca adulți de referință.
- Continuitatea suportului în timp. Specialiștii externi intervin episodic. Profesorii și consilierii sunt prezenți zi de zi. Dacă aceste prezențe sunt conectate, elevul nu simte că se reia de la zero la fiecare întâlnire nouă, ci că există cineva care îl cunoaște și îl urmărește.

3. Obstacole reale ale colaborării

A vorbi despre beneficiile colaborării fără a numi obstacolele concrete este un exercițiu teoretic cu valoare practică redusă. În realitatea școlilor românești, există câteva bariere recurente care merită numite direct.

3.1. Bariere structurale

Consilierul școlar nu are, în schema orară, timp formal alocat pentru întâlniri cu profesorii. Colaborarea se face în pauze, pe hol, informal. Aceasta înseamnă că ea depinde de bunăvoința individuală, nu de o structură instituțională. Un protocol scris de comunicare între consilier și cadrele didactice — chiar minimal — ar transforma colaborarea din favoare în procedură.

3.2. Bariere de rol și identitate profesională

Unii profesori percep intervenția consilierului ca o deviere de la responsabilitatea lor principală: predarea. „Eu predau matematică, nu mă ocup de psihologie” este o atitudine legitimă în limitele ei, dar devine dăunătoare când împiedică transmiterea unor observații esențiale despre un elev aflat în dificultate. Pe de altă parte, consilierii resping uneori rolul de resursă a profesorilor, apărând cu rigiditate granița de confidențialitate inclusiv în situații în care informația ar trebui împărtășită în interesul elevului.

3.3. Confuzia dintre confidențialitate și izolare

Confidențialitatea este un principiu etic fundamental în consiliere — dar ea protejează elevul, nu informația în sine. Există o distincție importantă între confidențialitatea față de terți neimplicați și comunicarea necesară în cadrul echipei care îl susține pe elev. Această distincție trebuie explicată atât în formarea inițială a consilierilor, cât și în protocoalele instituționale ale școlii.

4. Instrumente practice pentru o colaborare funcțională

Colaborarea nu se construiește prin declarații de intenție, ci prin structuri repetabile. Câteva instrumente cu aplicabilitate imediată în contextul școlilor românești: **4.1. Fișa de observație transmisă consilierului**

Un formular scurt (5-7 itemi) pe care un profesor îl poate completa în 5 minute atunci când observă schimbări semnificative la un elev. Nu este un instrument de diagnostic — este un canal de transmitere a observațiilor comportamentale. Conținut recomandat: descrierea comportamentului observat (fără interpretare), frecvența, contextul (ce oră, ce activitate), schimbarea față de comportamentul obișnuit, nivelul de îngrijorare al profesorului. Fișa ajunge la consilier care decide pașii următori.

4.2. Întâlnirea de caz — scurtă și cu ordine de zi

O întâlnire lunară de 20-30 de minute între consilier și diriginții claselor cu cazuri active. Nu este o ședință de analiză psihologică — este un schimb structurat: ce am observat, ce am intervenit, ce aștept din partea celuilalt. Participanții știu dinainte subiectul și vin pregătiți. Frecvența contează mai mult decât durata.

4.3. Trimiterea către specialiști externi

Când un caz depășește competența consilierului sau a dirigințului, referirea spre alți specialiști sau servicii de sănătate mintală trebuie să urmeze un traseu clar: cine inițiază referirea, ce documente însoțesc cazul, cine informează familia, cine menține legătura cu specialistul extern pe durata intervenției. Absența acestui protocol generează întârzieri, pierderi de informație și, în cazurile urgente, riscuri reale.

4.4. Formarea continuă inter-profesională

Cel mai eficient tip de formare în acest context nu este cel în care consilierii merg la cursuri, ci cel în care profesorii și consilierii participă împreună la activități de formare aplicative: studii de caz discutate în comun, jocuri de rol pentru comunicarea dificilă cu părinții, exerciții de recunoaștere a semnalelor de risc. Formarea în comun construiește nu doar competențe, ci și relații de lucru.

5. Principii etice ale colaborării

Orice formă de colaborare în jurul unui elev trebuie să respecte câteva principii care nu sunt negociabile:

- Interesul superior al elevului primează asupra confortului instituțional. Dacă un protocol birocratic întârzie o intervenție necesară, protocolul trebuie adaptat — nu invers.
- Informația se împarte în echipă cu discernământ, nu exhaustiv. Nu tot ce știe consilierul trebuie comunicat profesorului și nu orice observație a profesorului trebuie transformată în dosar de consiliere. Selectivitatea etică este o competență.
- Elevul este informat, în măsura posibilului, despre cine știe ce despre situația lui. Transparența față de elev — adaptată vârstei și contextului — reduce sentimentul de pierdere a controlului și construiește încredere.
- Rolurile rămân distincte chiar și când colaborarea este strânsă. Profesorul nu devine consilier. Consilierul nu devine asistent social. Claritatea rolurilor protejează atât elevul, cât și profesioniștii implicați.

6. Spre o cultură școlară integrată

Colaborarea funcțională nu se decretează și nu se obține printr-un singur training. Ea se construiește lent, prin acumularea unor experiențe pozitive de lucru în comun: un caz rezolvat mai bine împreună decât separat, o situație de criză gestionată mai rapid pentru că cineva a anunțat la timp, un elev care a simțit că adulții din jurul lui comunică și că nu se pierde prin „crăpăturile sistemului”.

Directorul de școală are un rol esențial în crearea condițiilor structurale ale acestei culturi: alocarea timpului formal pentru întâlniri inter-profesionale, validarea publică a muncii consilierului ca parte integrantă a misiunii școlii, nu ca serviciu auxiliar, și construirea unui climat în care a cere ajutorul unui coleg este semn de maturitate profesională, nu de incompetență.

La nivel individual, fiecare profesor și fiecare consilier poate face ceva concret: să trimită o observație scrisă în loc să o uite, să ceară o întâlnire de caz în loc să gestioneze singur o situație copleșitoare, să mulțumească unui coleg pentru o informație transmisă la timp. Cultura se face din aceste gesturi repetate, nu din documente de strategie.

7. Concluzii

Un elev cu dificultăți reale nu are nevoie de mai mulți adulți care să-l observe separat. Are nevoie de adulți care se văd între ei. Colaborarea dintre profesori, consilieri și specialiști nu este o inovație pedagogică — este o condiție elementară a eficacității oricărei intervenții în jurul unui copil aflat în dificultate.

Obstacolele sunt reale — structurale, culturale, etice — dar nu sunt insurmontabile. Ele se rezolvă nu prin reforme majore, ci prin decizii locale: un protocol scris, o întâlnire lunară, o fișă de observație, o conversație care nu a mai avut loc până acum.

Referințe bibliografice

Bronfenbrenner, U. (1979). *The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design*. Harvard University Press.

Doll, B., & Cummings, J. A. (Eds.) (2008). *Transforming School Mental Health Services: Population-Based Approaches to Promoting the Competency and Wellness of Children*. Corwin Press.

Maras, P., & Elwyn, O. (2005). School-based mental health: Finding the right balance. *Support for Learning*, 20(3), 106–112.

Muntean, A. (2006). *Psihologia dezvoltării umane*. Polirom.

OECD (2021). *Social and Emotional Skills: Well-being, Connectedness and Success*. OECD Publishing.

Ordinul nr. 5.555/2011 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a centrelor județene de resurse și asistență educațională. Ministerul Educației Naționale, România.

Roeser, R. W., Eccles, J. S., & Sameroff, A. J. (2000). School as a context of early adolescents' academic and social-emotional development. *Elementary School Journal*, 100(5), 443–471.

Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată. Monitorul Oficial al României.

„GHIVECIUL CU BUNĂTATE” – PREVENIREA VIOLENȚEI LA GRĂDINIȚĂ

BUCUR ROXANA-ADRIANA,
Școala Gimnazială „Ion Basgan”, Focșani, Vrancea

În universul grădiniței, perioada preșcolarității nu este doar un interval de timp, ci o adevărată călătorie de descoperire a sinelui și a celuilalt. La grupă, copilul pășește încă purtând „ochelarii” egocentrismului, privind lumea ca pe o extensie a propriilor dorințe. Totuși, sub ochii noștri, miracolul începe să se producă: micul explorator descoperă că și cel de lângă el simte, se bucură sau plânge. Este momentul fragil în care „încolțesc” primele semințe ale empatiei și dorința autentică de a aparține grupului. În acest peisaj în continuă schimbare, prevenirea violenței nu trebuie privită ca o simplă activitate de supraveghere sau de „stingere” a unor conflicte fizice pasagere. Ea reprezintă, de fapt, efortul nostru zilnic de a-i învăța pe copii alfabetul invizibil al inimii. A preveni înseamnă a-i oferi copilului cuvintele necesare pentru a-și exprima furia fără să lovească și teama

fără să se izoleze. Este trecerea de la reacția instinctivă la comunicarea asertivă, acel pod pe care copiii învață să-l construiască către ceilalți.

Un climat școlar sigur nu este o destinație, ci un sentiment. Este certitudinea copilului că, odată ce a trecut pragul grupei, el devine văzut, auzit și acceptat. Atunci când un preșcolar simte că brațele educatorului sunt un refugiu și că vocea lui are ecou, nevoia de a folosi agresivitatea ca pe o armă de control se topește. Agresivitatea nu este, în fond, decât un strigăt neformatat; transformând acest strigăt în dialog, noi nu doar prevenim violența, ci construim o fundație de încredere pe care acești copii își vor clădi întreaga viață socială.

Pentru a înțelege cum putem preveni violența la grupă, am privit grădinița nu ca pe o instituție, ci ca pe un organism viu care se sprijină pe trei piloni esențiali.

Primul este spațiul fizic, pe care l-am transformat dintr-o simplă sală de grupă într-un teritoriu al echității; am delimitat clar centrele de interes și am asigurat resurse suficiente, înțelegând că, la 3-5 ani, multe conflicte pornesc de la simpla dorință de a poseda o jucărie. Al doilea pilon este cel al rutinelor socio-emoționale, acele „ancore” care le oferă copiilor predictibilitate și, implicit, liniștea că sunt în siguranță. Însă cel mai important rămâne pilonul relațional: noi, educatorii, suntem oglinda în care ei se privesc. Prin puterea exemplului, printr-un ton cald și o ascultare activă, le arătăm că respectul nu se predă, ci se trăiește.

Această filosofie a prins viață prin activitatea practică numită „Ghiveciul cu Bunătate”. Am pornit la drum cu dorința de a traduce termeni greoi, precum „prosocial” sau „respect”, pe limba lor, a jocului și a emoției.

Totul a început într-o dimineață de marți, când în centrul „Întâlnirii de dimineață” nu s-a mai aflat personajul vesel de zi cu zi, ci un simbol al tristeții: Floarea Veștejită. Era o floare din carton, cu petalele lăsate, pe care le-am așezat simbolic pe covor. Le-am șoptit copiilor povestea ei: floarea aceasta venea dintr-o grădină unde „cuvintele-spin” (țipetele și jignirile) și „măinile-furtună” (împinsul și lovitul) distruseseră totul. Reacția celor mici a fost instantanee. La această vârstă, empatia este un instinct pur; am văzut în ochii lor o dorință sinceră de a repara ceea ce fusese stricat. Întrebarea mea, „Cum o putem vindeca?”, nu a fost doar o metodă didactică, ci o invitație la responsabilitate. Răspunsurile lor au fost primele „raze de soare”: „Să-i dăm apă!”, „Să-i spunem o poveste!”, „Să fim cumini!”.

Am transformat apoi spațiul grupei într-un teren de cercetare. Am împrăștiat pe mese „semințele” – jetoane grafice care ilustrau realitatea lor cotidiană. Copiii au devenit detectivi ai binelui. A fost un moment de o mare încărcătură să văd cum doi copii, care de obicei se certau pe aceeași mașinuță, analizau împreună un jeton: „Uite, aici copiii își dau rândul la leagăn. Asta e o sămânță bună!”. Imaginile nepotrivite au fost tratate cu o seriozitate aparte. Nu le-am rupt, ci le-am explicat că ele sunt ca buruienile: dacă le lăsăm în grădina noastră, vor fura toată lumina de la flori. Prin acest gest, am reușit să extragem conceptul abstract de „violență” și să-l transformăm în ceva ce ei pot alege să nu „planteze” în grupa lor.

Momentul culminant a fost cel al „Pecetei Prieteniei”. Fiecare copil și-a ales o culoare și și-a muiat palma în vopsea, lăsând o amprentă unică pe o petală mare de carton. Nu a fost doar o activitate practic-utilitară; a fost un ritual de apartenență. Pe măsură ce asamblam floarea uriașă în jurul ghiveciului nostru, am observat un fenomen fascinant: copiii au început să se admire unii pe

alții. „Uite, mâna mea stă lângă a ta și facem o floare frumoasă!”, a exclamat o fetiță. În acel moment, „Ghiveciul cu Bunătate” a încetat să fie un obiect decorativ și a devenit un pact vizual. Fiecare petală palmă era promisiunea unui copil că va folosi acea mână pentru a mângâia, pentru a ajuta și pentru a construi, nu pentru a dărâma.

Efectele acestei „modelări a inimii” nu au rămas captive în ora de activitate, ci au început să pulseze discret în fiecare moment al rutinei noastre zilnice. Schimbarea nu s-a produs zgomotos, ci prin mici detalii care, adunate, au rescris atmosfera grupei.

Prima transformare vizibilă a fost nașterea „cuvântului-scut”. Îmi amintesc cu emoție o scenă din sectorul „Construcții”, un loc unde, în mod tradițional, tensiunile escaladau rapid din cauza lipsei

de spațiu sau de piese. În loc de obișnuita ripostă fizică, am auzit vocea hotărâtă, dar calmă, a unui băiețel: „*Te rog să nu-mi dărâmi turnul, am muncit mult la el și mă întristez*”. A fost un moment de liniște magică. Copilul nu a mai lovit; el a ales să-și exprime vulnerabilitatea ca pe o formă de putere. În acea clipă, asertivitatea a învins instinctul, iar turnul de cuburi a rămas în picioare, la fel ca respectul dintre ei.

Treptat, am observat cum se cristalizează o micro-comunitate suportivă. Grădinița a încetat să fie doar un loc unde copiii se joacă unii lângă alții, devenind un spațiu unde se văd unii pe alții. Într-o dimineață, când un coleg a început să plângă cu suspine după plecarea părinților, nu a mai fost nevoie de intervenția mea imediată. Doi copii s-au desprins de jocurile lor, s-au apropiat de el și, cu o blândețe dezarmantă, l-au invitat în universul lor: „Vrei să vii la Floarea noastră? Noi suntem prietenii tăi”. Această mână întinsă a fost dovada vie că semințele bunătății încolțiseră deja.

Poate cea mai neașteptată și frumoasă răsplată a venit prin parteneriatul cu familia. Valorile noastre au trecut pragul grădiniței și s-au instalat în mașinile și sufrageriile părinților. Nu voi uita uimirea unui tată care mi-a mărturisit, la sfârșitul săptămânii, o întâmplare din trafic: „Mă enervasem, eram tensionat, iar băiețelul meu mi-a spus blând din spate: Tati, nu uita de semințele bunătății!”. În acel moment, am înțeles că procesul nostru de prevenire a violenței a creat un cerc virtuos; copilul a devenit, la rândul său, un mic educator pentru adult.

În final, am înțeles că prevenirea violenței nu este un capitol într-o planificare, ci un proces continuu de „modelare a inimii”. Dacă astăzi, la grupă, un copil învață că vocea lui este auzită fără să fie nevoie să țipe, mâine el va fi un adult care va alege dialogul în locul forței, nu pentru că se teme de pedeapsă, ci pentru că prețuiește armonia.

BIBLIOGRAFIE

1. Cucos, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
2. Goleman, D. (2018). *Inteligența emoțională*. București: Editura Curtea Veche Publishing.
3. Pânișoară, I. O. (2017). *Comunicarea eficientă*. Iași: Editura Polirom.
4. Siegel, D. J., Bryson, T. P. (2017). *Creierul copilului explicat părinților*. București: Editura For You (recomandată pentru fundamentarea conceptelor de autoreglare emoțională).
5. Vrăsmaș, E. A. (2014). *Educația copilului preșcolar*. București: Editura Arania.

VIOLENȚA LA VÂRSTA PREȘCOLARĂ

BUD IULIA-DIANA

Liceul Teoretic Pinteza Viteazul Căvnic

„Blândețea este mai puternică decât violența.” – Sfântul Ioan Gură de Aur

Agresivitatea este o manifestare naturală în procesul de maturizare, dar devine problematică atunci când frecvența, intensitatea sau intenția de a face rău depășesc limitele acceptate ale interacțiunilor sociale la vârsta timpurie.

Combaterea violenței la vârsta preșcolară (3-6 ani) trebuie concentrată pe prevenție prin educație emoțională și intervenție promptă, având în vedere că preșcolarii nu au încă autocontrolul complet dezvoltat.

Principala strategie este bunul parteneriat între familie- grădiniță și comunitate. Concret părinții și educatorii trebuie să lucreze împreună, astfel încât dacă observăm un act de agresiune (lovit, mușcat), trebuie intervenit imediat pentru a asigura siguranța tuturor, copilul trebuie scos din contextul tensionat și dus într-un spațiu liniștit, dar trebuie să și explicăm pe un ton calm, dar ferm, că *„nu avem voie să lovim/rănim pe ceilalți”* și trebuie să acordăm atenție și confort mai întâi copilului rănit, pentru a nu *„recompensa”* agresorul cu atenție imediată.

Violența în rândul copiilor preșcolari, deși adesea minimalizată, reprezintă un semnal de alarmă care nu trebuie ignorat. În grădinițe, manifestările agresive pot apărea sub forme specifice vârstei, precum mușcatul, lovirea, respingerea din joc sau jignirea colegilor. Intervenția timpurie este esențială pentru modelarea comportamentului social și emoțional al copilului.

Eu consider că este important să vorbim despre acest lucru. Preșcolarii trebuie învățați să-și avertizeze educatoarea dacă cred că sunt agresați sau dacă văd alți copii agresați. Copiii trebuie ascultați cu atenție, trebuie să le validăm sentimentele, trebuie să cerem detalii, le spunem că îi puteți ajuta, vorbim despre soluții și urmărim progresul relației dintre copii

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE

Prof. pt, ed. timpurie: **BUD SORINA-MIHAELA**

Educația timpurie reprezintă fundamentul dezvoltării armonioase a copilului, iar grădinița este primul mediu organizat în care acesta învață să relaționeze, să comunice și să respecte reguli. În acest context, prevenirea violenței și crearea unui climat școlar sigur devin priorități esențiale pentru cadrele didactice, părinți și întreaga comunitate educațională.

La vârsta preșcolară, copiii sunt în plin proces de formare emoțională și socială. Ei învață prin imitare și experiență directă, iar comportamentele agresive pot apărea ca reacții la frustrare, neînțelegere sau lipsa abilităților de exprimare. De aceea, este important ca educatoarea să intervină cu blândețe și consecvență, ghidând copilul spre forme pozitive de comunicare. Așa cum afirma Maria Montessori: „*Copilul nu este un vas care trebuie umplut, ci o flacără care trebuie aprinsă.*” Această idee subliniază importanța unei educații bazate pe empatie și respect.

Prevenirea violenței începe prin stabilirea unor reguli clare și accesibile copiilor. Acestea trebuie formulate într-un limbaj simplu și ilustrate prin exemple concrete: „nu lovim”, „vorbit frumos”, „cerem voie”. Repetarea și aplicarea constantă a acestor reguli contribuie la formarea unui comportament adecvat. În același timp, este esențial ca educatoarea să fie un model de comportament calm și echilibrat.

Un alt aspect important este dezvoltarea inteligenței emoționale. Copiii trebuie învățați să-și recunoască emoțiile și să le exprime într-un mod adecvat. Activitățile precum jocurile de rol, poveștile sau discuțiile de grup îi ajută să înțeleagă diferența dintre bine și rău și să dezvolte empatia. De exemplu, prin întrebări de tipul „Cum crezi că s-a simțit colegul tău?”, copiii sunt încurajați să reflecteze asupra consecințelor faptelor lor.

Colaborarea cu familia joacă un rol esențial în prevenirea comportamentelor violente. Părinții trebuie informați și implicați în educația copiilor, pentru a asigura coerența între mediul de acasă și cel educațional. Comunicarea deschisă între educatoare și părinți contribuie la identificarea timpurie a eventualelor dificultăți și la găsirea unor soluții eficiente.

Un climat școlar sigur înseamnă mai mult decât absența violenței. Înseamnă un mediu în care copilul se simte acceptat, valorizat și încurajat să se exprime liber. Așa cum spunea Nelson Mandela: „*Educația este cea mai puternică armă pe care o putem folosi pentru a schimba lumea.*” Prin educație bazată pe respect, toleranță și cooperare, putem forma viitori adulți responsabili și echilibrați.

În concluzie, prevenirea violenței la nivel preșcolar este un proces continuu, care implică răbdare, implicare și colaborare. Prin crearea unui mediu sigur și pozitiv, oferim copiilor șansa de a se dezvolta armonios și de a învăța valorile fundamentale ale conviețuirii în societate.

STRATEGII DE REDUCERE A VIOLENȚEI ȘCOLARE

Profesor **BUDUR LILIANA**
Școala Gimnazială „ Vasile Burlui “, Suceveni,
Galați

Violența școlară reprezintă una dintre cele mai importante probleme cu care se confruntă sistemele educaționale contemporane. Acest fenomen include diferite forme de comportament agresiv care apar în mediul școlar, precum agresiunea fizică, violența verbală, intimidarea, excluderea socială. Violența poate apărea atât între elevi, cât și în relațiile dintre elevi și cadrele didactice, afectând climatul educațional și procesul de învățare. Consecințele violenței școlare sunt semnificative atât pentru victime, cât și pentru agresori. Elevii care sunt supuși frecvent unor comportamente agresive pot dezvolta anxietate, scăderea stimei de sine, dificultăți de concentrare sau chiar refuzul de a participa la activitățile școlare. În același timp, elevii care manifestă comportamente violente pot întâmpina probleme de integrare socială și pot dezvolta tipare negative de relaționare. Din aceste motive, prevenirea și reducerea violenței în școală reprezintă o responsabilitate importantă a instituțiilor educaționale. Implementarea unor strategii eficiente poate contribui la crearea unui mediu școlar sigur și favorabil dezvoltării armonioase a elevilor.

Cauzele violenței școlare

Pentru a putea reduce violența școlară, este necesară identificarea cauzelor care determină apariția acestui fenomen. Violența în mediul educațional este influențată de mai mulți factori, precum factorii individuali, familiali și sociali. Unul dintre factorii individuali este reprezentat de dificultățile de gestionare a emoțiilor. Unii elevi nu reușesc să își controleze impulsurile sau să își exprime nemulțumirile într-un mod adecvat, ceea ce poate duce la apariția comportamentelor agresive. De asemenea, dorința de afirmare în cadrul grupului sau presiunea colegilor pot determina adoptarea unor comportamente violente. Mediul familial are, de asemenea, o influență importantă. Conflictele frecvente din familie, lipsa comunicării sau absența unui model pozitiv de comportament pot contribui la apariția agresivității la copii. Elevii care cresc într-un mediu conflictual pot reproduce aceleași comportamente în relațiile cu colegii. Climatul școlar reprezintă un alt factor relevant. În școlile în care regulile nu sunt clar stabilite sau nu sunt aplicate în mod consecvent, pot apărea situații de intimidare și agresivitate. De aceea, instituțiile educaționale trebuie să dezvolte politici clare de prevenire și gestionare a conflictelor.

Strategii educaționale de prevenire a violenței școlare

Una dintre cele mai importante strategii de reducere a violenței școlare este dezvoltarea educației socio-emoționale. Prin intermediul acesteia, elevii învață să își recunoască emoțiile, să le gestioneze în mod adecvat și să dezvolte relații sănătoase cu ceilalți. Activitățile educaționale care promovează empatia, respectul și cooperarea contribuie la dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă. Profesorii pot organiza discuții despre relațiile dintre colegi, despre importanța respectului reciproc și despre consecințele comportamentelor agresive.

O altă strategie importantă este stabilirea unor reguli clare de comportament. Elevii trebuie să cunoască aceste reguli și să înțeleagă importanța respectării lor. Aplicarea consecventă a regulilor contribuie la menținerea disciplinei și la prevenirea conflictelor. Activitățile de grup și proiectele colaborative pot avea un rol important în reducerea tensiunilor dintre elevi. Prin colaborare, elevii învață să își respecte colegii și să își dezvolte abilități de comunicare și cooperare. De asemenea, activitățile extracurriculare pot contribui la dezvoltarea unor relații pozitive între elevi și la consolidarea spiritului de echipă.

Rolul profesorilor și al consilierii școlare

Profesorii au un rol esențial în prevenirea și reducerea violenței școlare. Ei sunt cei care interacționează zilnic cu elevii și pot identifica rapid situațiile de conflict sau comportamentele problematice. Atitudinea profesorului, modul în care comunică cu elevii și capacitatea de a gestiona situațiile tensionate influențează în mod direct climatul clasei. Un profesor care promovează respectul și dialogul poate contribui la prevenirea multor conflicte. Consilierii școlari au, de asemenea, un rol important în sprijinirea elevilor care manifestă comportamente agresive sau care sunt victime ale violenței. Prin activități de consiliere individuală sau de grup, elevii pot învăța modalități constructive de rezolvare a conflictelor. Programele de mediere între elevi reprezintă o altă strategie eficientă. În cadrul acestor programe, elevii sunt instruiți să intervină ca mediatori în conflictele dintre colegi, contribuind la rezolvarea pașnică a disputelor.

Implicarea familiei în prevenirea violenței școlare

Reducerea violenței școlare nu poate fi realizată doar prin intervenția școlii. Familia are un rol esențial în formarea comportamentelor sociale ale copiilor. Comunicarea eficientă între școală și părinți poate contribui la identificarea timpurie a problemelor și la găsirea unor soluții adecvate. Părinții trebuie informați despre regulile școlii și despre comportamentele așteptate de la elevi. Participarea părinților la activități educative sau la întâlniri cu profesorii poate consolida colaborarea dintre familie și școală.

Prin promovarea unor valori precum respectul, responsabilitatea și toleranța, familia poate sprijini eforturile școlii de reducere a violenței. Violența școlară reprezintă un fenomen complex care necesită intervenții educaționale și sociale bine coordonate. Reducerea acestui fenomen nu poate fi realizată doar prin sancțiuni disciplinare, ci prin strategii preventive și prin dezvoltarea unui climat educațional pozitiv. Educația socio-emoțională, implicarea profesorilor, sprijinul consilierilor școlari și colaborarea cu familia reprezintă elemente esențiale în prevenirea comportamentelor agresive. Prin aplicarea acestor strategii, școala poate deveni un spațiu sigur și favorabil dezvoltării armonioase a elevilor.

Bibliografie:

- ✓ Stoica-Constantin, A., Neculau, A. (1998). *Psihosociologia rezolvării conflictului*. Iași: Polirom.

DE LA IDENTIFICARE LA ACȚIUNE: PREVENIREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

AUTOR: BULAI VIOLETA CĂTĂLINA
Școala Gimnazială Nr. 25, Galați, România

Lucrarea prezintă un demers didactic desfășurat la clasa a VI-a, centrat pe identificarea formelor de violență și dezvoltarea unui climat școlar sigur. Activitatea îmbină metode activ-participative cu reflecția morală, facilitând conștientizarea impactului comportamentelor agresive și dezvoltarea empatiei. Inspirat din modele educaționale moderne care valorifică învățarea colaborativă și experiențială, demersul evidențiază rolul implicării elevilor în formarea valorilor antivolență.

Violența în mediul școlar, manifestată sub forme variate – fizică, verbală, emoțională sau socială – constituie o problemă majoră a educației contemporane. Dincolo de transmiterea cunoștințelor, școala are responsabilitatea de a forma atitudini și comportamente bazate pe respect, empatie și responsabilitate. În acest context, abordările didactice moderne pun accent pe implicarea activă a elevilor și pe reflecția asupra experiențelor trăite sau analizate. Literatura de specialitate evidențiază faptul că învățarea experiențială și colaborativă contribuie semnificativ la dezvoltarea competențelor socio-emoționale și la prevenirea comportamentelor agresive.

Demersul didactic se înscrie în paradigma constructivistă, conform căreia elevii își construiesc cunoașterea prin interacțiune și reflecție. Astfel, elevii nu doar înțeleg concepte, ci le interiorizează și le aplică în contexte reale.

Activitatea a debutat cu o discuție introductivă privind conceptul de violență, elevii fiind invitați să ofere exemple din experiența proprie. Această etapă a facilitat conectarea conținutului cu realitatea elevilor. În etapa următoare, elevii au completat fișa de lucru, analizând situații concrete și identificând tipurile de violență. Exercițiile propuse au stimulat exprimarea emoțiilor și dezvoltarea capacității de analiză. Lucrul pe grupe a favorizat schimbul de idei și dezvoltarea empatiei, elevii fiind implicați în formularea de soluții și în identificarea rolurilor în situațiile de conflict (agresor, victimă, martor). Activitatea s-a încheiat cu o etapă de reflecție, în cadrul căreia elevii au formulat mesaje antiviolență, demonstrând interiorizarea valorilor discutate.

Analiza activității evidențiază faptul că elevii au demonstrat o înțelegere nuanțată a fenomenului violenței, recunoscând inclusiv rolul martorului și importanța intervenției.

Concluzii: Demersul didactic confirmă eficiența metodelor interactive și reflexive în prevenirea violenței școlare. Implicarea elevilor în activități relevante contribuie la dezvoltarea competențelor socio-emoționale și la formarea unui climat educațional sigur.

Modelul propus este aplicabil și adaptabil în diverse contexte educaționale, constituind un instrument util pentru cadrele didactice preocupate de educația pentru valori.

Bibliografie

- Kolb, D. A. (2015). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development* (2nd ed.). Pearson Education.
- UNESCO (2019). *Behind the Numbers: Ending School Violence and Bullying*.
- Iucu, R. B. (2008). *Managementul și gestiunea clasei de elevi*. Iași: Polirom
- Ministerul Educației (2022). *Strategia națională privind reducerea violenței în mediul școlar*.

ANEXĂ – FIȘĂ DE LUCRU

Fișă de identificare și analiză a formelor de violență

I. Definirea conceptului

Violența este un comportament care _____

II. Tipuri de violență

Tip	Exemplu	Efect
Fizică	_____	_____
Verbală	_____	_____
Emoțională	_____	_____
Socială	_____	_____
Online	_____	_____

III. *Recunoaștere*

Jigniri repetate → _____

Excludere → _____

Mesaje online → _____

Împingere → _____

IV. *Analiză*

→ Ce s-a întâmplat? _____

→ Cum se simte victima? _____

→ Soluții: _____

 V. *Roluri* Agresor: _____ Victimă: _____ Martor: _____

 Rolul martorului: _____

VI. *Soluții*

Personal: _____ Clasă: _____ Școală: _____

VII. *Reflecție*

Ce ai învățat? _____

★ *Mesaj antivioolență:*

ARHITECTURA SIGURANȚEI ȘCOLARE: STRATEGII PENTRU PREVENIREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL EDUCAȚIONAL

Prof. BULUGU CLAUDIA,
Grădinița cu P.P. Nr. 14, Sibiu

Violența în mediul școlar reprezintă o problemă complexă, care nu poate fi explicată sau prevenită printr-o singură intervenție. Departate de a fi un fenomen izolat, aceasta reflectă interacțiunea dintre factori individuali, relaționali și instituționali. În acest context, promovarea unui climat școlar sigur nu se reduce la diminuarea incidentelor violente, ci implică construirea unui cadru educațional coerent, în care prevenția devine o practică constantă, nu o reacție punctuală.

Un prim nivel al intervenției îl constituie cadrul normativ și organizatoric al școlii. Existența unor reguli clare, cunoscute și aplicate consecvent, contribuie la stabilirea unor repere de comportament pentru elevi. Totuși, eficiența acestor reguli depinde nu doar de formularea lor, ci și de modul în care sunt interiorizate. Atunci când normele sunt percepute ca fiind echitabile și predictibile, ele devin un factor de stabilitate; în caz contrar, riscă să fie ignorate sau contestate.

Al doilea nivel vizează calitatea relațiilor interpersonale din mediul școlar. Literatura de specialitate subliniază rolul relației profesor-elev în prevenirea comportamentelor agresive. Un climat caracterizat prin respect, deschidere și comunicare reduce probabilitatea apariției conflictelor și facilitează gestionarea acestora atunci când apar. Profesorul are, astfel, un rol esențial nu doar în transmiterea cunoștințelor, ci și în modelarea comportamentelor sociale.

În practică, aceste conexiuni se construiesc prin acțiuni simple, dar consecvente, precum proiecte în echipe, munca colaborativă, alocarea unor momente scurte de dialog individual cu elevii, prezentarea unor studii de caz, utilizarea feedback-ului constructiv în locul etichetării, implicarea elevilor în stabilirea regulilor clasei sau gestionarea conflictelor prin discuții ghidate, nu prin sancțiuni imediate, etc. De asemenea, activitățile de tipul dezbaterilor sau mesei rotunde contribuie la crearea unui spațiu sigur în care elevii își pot exprima opiniile și emoțiile.

Un alt element central îl reprezintă dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale elevilor. Programele de educație socio-emoțională contribuie la formarea abilităților de autoreglare, empatie și rezolvare a conflictelor. Aceste competențe permit elevilor să gestioneze situațiile tensionate într-un mod constructiv și reduc riscul escaladării acestora în comportamente violente.

În contextul românesc, relevanța acestor intervenții este susținută de date recente. Conform raportărilor Ministerului Educației și analizelor realizate la nivel național, o proporție semnificativă de elevi declară că a fost martoră sau implicată în situații de bullying sau comportamente agresive în școală. Deși nu toate aceste cazuri sunt raportate oficial, ele influențează percepția asupra siguranței și climatului școlar. Acest decalaj între realitatea trăită de elevi și datele instituționale evidențiază necesitatea unor strategii de prevenire care să depășească nivelul formal și să vizeze experiența concretă a elevilor. Din experiența directă din școală am putut observa frecvent că elevii sunt mai dispuși să semnaleze situații de conflict în contexte în care se simt ascultați și tratați echitabil, ceea ce confirmă importanța climatului relațional în prevenirea violenței.

Implicarea familiei reprezintă, de asemenea, o componentă importantă a prevenirii violenței. Colaborarea dintre școală și familie asigură coerența mesajelor educaționale și permite identificarea timpurie a situațiilor de risc. Un parteneriat funcțional nu se limitează la comunicarea în contexte problematice, ci presupune o relație continuă, orientată spre sprijin și prevenție.

La nivel instituțional, strategiile eficiente de prevenire includ abordări integrate, care combină politici clare, programe educaționale și mecanisme de intervenție. Practicile restorative oferă o alternativă la modelele punitive, punând accent pe responsabilitate și pe refacerea relațiilor afectate.

În concluzie, prevenirea violenței în mediul școlar necesită o abordare sistemică, care să integreze dimensiunea normativă, relațională și educațională. Un climat școlar sigur nu este rezultatul unor măsuri izolate, ci al unei construcții instituționale coerente, susținute de implicarea tuturor actorilor educaționali ce își amintesc mereu că: *Violența,/ Dăunătoare, distrugătoare/ Jignind, lovind, umilind/ Produce elevilor multă suferință/ Conștientizare!*

Bibliografie:

- Olweus, D. (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*.
- UNESCO (2019). *Behind the Numbers: Ending School Violence and Bullying*.
- Morrison, B. (2007). *Restoring Safe School Communities*.
- Ministerul Educației (România) (2022). *Strategii privind prevenirea violenței în mediul școlar*.
- Salvați Copiii România (2021). *Raport privind bullyingul în școli*.

RĂDĂCINI DE SIGURANȚĂ ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE

Prof. pentru ed. timpurie: **BURDUCEA IOANA ROXANA**
Școala Gimnazială „Nicu Constantinescu”
Structura Grădinița cu Program Prelungit Nr. 1 Buzău

Mediul preșcolar este primul spațiu organizat în care copilul învață cum să relaționeze, cum să respecte reguli și cum să își exprime nevoile. Aici se pun bazele comportamentelor sociale. Prevenirea violenței la această vârstă nu înseamnă sancțiune, ci formare. Copilul nu vine cu intenții agresive bine structurate, ci cu reacții impulsive, generate de emoții pe care nu le înțelege și nu le poate controla. De aceea, grădinița devine un spațiu esențial pentru dezvoltarea unui climat sigur, în care copilul învață să se simtă protejat, acceptat și valorizat.

Din perspectivă științifică, comportamentele agresive la vârsta preșcolară se explică prin nivelul de dezvoltare socio-emoțională. Copilul mic trăiește emoțiile intens și reacționează imediat. Nu are încă formată capacitatea de autoreglare. În același timp, teoria învățării sociale arată că el imită ceea ce vede. Modelele din familie, din mediul educațional sau din media influențează direct comportamentul. Dacă adultul reacționează calm și echilibrat, copilul învață treptat să facă la fel. Dacă mediul este tensionat, copilul preia această stare și o exprimă prin comportamente agresive.

Un alt aspect important ține de dezvoltarea limbajului. Mulți copii nu știu să exprime verbal ceea ce simt. Frustrarea, gelozia sau dorința de a obține un obiect se transformă rapid în gesturi fizice. De aceea, lipsa vocabularului emoțional devine o cauză directă a conflictelor. La aceasta se adaugă oboseala, dificultatea de adaptare la reguli sau lipsa unor limite clare. Toate aceste elemente arată că prevenirea violenței trebuie să înceapă cu înțelegerea cauzelor, nu cu sancționarea efectelor.

În practica educațională, prevenția se construiește zilnic, prin acțiuni simple și consecvente. Educația emoțională are un rol central. Copilul trebuie să învețe să recunoască emoțiile și să le

numească. Întrebări simple, repetate zilnic, îl ajută să își conștientizeze trăirile. Activitățile bazate pe imagini, povești sau jocuri de rol creează contexte în care copilul reflectează și învață alternative de comportament. În timp, el trece de la reacția impulsivă la exprimarea verbală.

Regulile clare oferă stabilitate. Un copil care știe ce este permis și ce nu se simte mai sigur. Este important ca regulile să fie puține, formulate simplu și aplicate consecvent. Repetarea lor zilnică și integrarea în activități le transformă în repere reale de comportament. În același timp, modul în care adultul intervine în conflict contează decisiv. Corectarea trebuie să vizeze comportamentul, nu persoana. Etichetarea afectează încrederea copilului și poate amplifica reacțiile negative.

Jocul are o valoare educativă deosebită în prevenirea violenței. Prin joc, copilul experimentează situații, testează reacții și învață soluții. Jocurile de cooperare dezvoltă spiritul de echipă și reduc competiția negativă. Jocurile de rol permit simularea conflictelor și exersarea unor răspunsuri adecvate. În acest mod, copilul nu doar înțelege, ci aplică. Experiența directă are un impact mult mai puternic decât explicația verbală.

Parteneriatul cu familia completează demersul educațional. Copilul are nevoie de coerență între mediul de acasă și cel de la grădiniță. Discuțiile cu părinții trebuie să fie concrete și orientate spre soluții. Exemplele din activitatea zilnică ajută la clarificarea situațiilor. Când adultul din familie și cel din grădiniță transmit același mesaj, copilul învață mai repede și mai stabil.

Din experiența directă la grupă, prevenția se dovedește cea mai eficientă formă de intervenție. Activități simple, aplicate constant, produc schimbări vizibile. Colțul emoțiilor, în care copilul își exprimă starea prin imagini, îl ajută să se cunoască mai bine. Cutia cu soluții, din care alege variante de rezolvare a conflictelor, îl învață să gândească înainte de a acționa. Jocurile de cooperare îi oferă ocazia să construiască relații bazate pe ajutor reciproc.

Am observat că atunci când copilul se simte ascultat, comportamentele agresive scad. Când are ocazia să vorbească despre ce simte, nu mai simte nevoia să reacționeze fizic. Relația dintre educatoare și copil devine un factor esențial. Tonul calm, răbdarea și consecvența creează un cadru sigur. În acest cadru, copilul învață treptat să își regleze comportamentul.

Construirea unui climat școlar sigur la nivel preșcolar nu se realizează prin intervenții izolate. Este un proces continuu, bazat pe relații, reguli și exemple. Copilul învață din ceea ce trăiește zilnic. Dacă mediul este echilibrat, el dezvoltă comportamente echilibrate. Dacă este respectat, va respecta. Dacă este încurajat, va avea încredere în sine și în ceilalți.

Importanța acestui demers depășește perioada preșcolară. Competențele formate acum influențează parcursul școlar și social al copilului. Un copil care învață să își gestioneze emoțiile devine un elev adaptat și un adult responsabil. Prevenirea violenței nu este doar o necesitate imediată, ci o investiție pe termen lung în dezvoltarea unei societăți echilibrate.

Bibliografie:

1. Bandura, A., Social Learning Theory, Prentice Hall
2. Goleman, D., Inteligența emoțională, Editura Curtea Veche
3. Piaget, J., Psihologia copilului, Editura Didactică și Pedagogică
4. Vrasmaș, E., Educația timpurie, Editura Aramis

ȘCOALA – UN MEDIU SIGUR PENTRU DEZVOLTAREA HOLISTICĂ A COPILULUI

Prof. ed. timpurie **BURDULIA ALEXANDRA-GEORGIANA**
Școala Profesională, comuna Petricani

Rezumat: Școala reprezintă unul dintre cei mai importanți piloni ai societății, nu doar ca spațiu al transmiterii cunoștințelor, ci ca mediu formativ complex în care copilul se dezvoltă emoțional, social, cognitiv și moral. Crearea unui climat școlar sigur, lipsit de violență și discriminare, constituie o condiție esențială pentru dezvoltarea holistică a fiecărui elev. Prezenta lucrare analizează principalele forme de violență școlară, cauzele acestora și strategiile de prevenire, cu accent pe rolul cadrelor didactice, al familiei și al comunității în promovarea unui mediu educațional sănătos.

Cuvinte-cheie: *violență școlară, climat școlar sigur, prevenire, dezvoltare holistică, educație incluzivă*

1. Introducere

Școala nu este doar un loc unde se predau materii și se dobândesc competențe academice. Ea este, în esență, un spațiu de viață în care copilul petrece o parte semnificativă din copilărie și adolescență. Prin urmare, calitatea mediului școlar influențează profund starea de bine a elevilor, motivația lor de a învăța, dar și sănătatea lor emoțională și psihologică pe termen lung. Din păcate, fenomenul violenței școlare – sub toate formele sale, de la bullying și cyberbullying, la conflicte fizice sau excludere socială – reprezintă o realitate cu care se confruntă tot mai multe unități de învățământ. Efectele sale sunt devastatoare: abandonul școlar, anxietatea, depresia, scăderea stimei de sine și, în cazuri extreme, tragedia iremediabilă a unor vieți distruse. Tocmai de aceea, prevenirea violenței și promovarea unui climat școlar sigur nu reprezintă opțiuni, ci imperative morale și profesionale.

2. Formele violenței școlare și cauzele acesteia

Violența școlară îmbracă forme multiple și nu se limitează la agresiunea fizică. Specialiștii identifică mai multe tipuri: violența fizică, violența psihologică și, mai nou, cyberbullying-ul – o formă deosebit de periculoasă deoarece urmărește victima și dincolo de spațiul fizic al școlii, invadând mediul digital și privat al copilului.

Cauzele violenței școlare sunt complexe și multifactoriale. La nivel individual, factorii de risc includ: lipsa abilităților emoționale și sociale, o stimă de sine scăzută, expunerea la violență în mediul familial sau mediatic, tulburările de comportament neabordate terapeutic. La nivel familial, neglijența, stilul parental excesiv de autoritar sau, dimpotrivă, permisiv, lipsa comunicării și a afecțiunii, pot genera comportamente agresive. La nivel social și instituțional, supraaglomerarea

claselor, lipsa supravegherii în spațiile școlare, absența programelor de consiliere eficiente și un climat organizațional deficitar contribuie la perpetuarea fenomenului.

3. Strategii de prevenire a violenței școlare

Prevenirea violenței școlare presupune o abordare integrată, care să implice simultan cadre didactice, părinți, elevi, psihologi școlari și comunitatea locală. Câteva strategii esențiale includ:

- a) Educația emoțională și socială
- b) Formarea continuă a cadrelor didactice
- c) Parteneriatele cu familia
- d) Programe de mediere și consiliere
- e) Regulamente clare și aplicate consecvent

4. Școala ca spațiu al dezvoltării holistice

Conceptul de dezvoltare holistică presupune că educația nu se limitează la transmiterea de cunoștințe și competențe academice, ci vizează formarea integrală a ființei umane: dimensiunea cognitivă, emoțională, socială, morală, spirituală și fizică. O școală sigură creează condițiile optime pentru această dezvoltare completă.

Atunci când un copil se simte în siguranță, acceptat și respectat, creierul său este capabil să funcționeze la parametri optimi din punct de vedere cognitiv. Stresul cronic generat de un mediu ostil sau nesigur blochează capacitatea de concentrare, de memorare și de gândire creativă. Prin urmare, investiția în siguranța școlară este, implicit, o investiție directă în performanța academică și în bunăstarea pe termen lung a elevilor.

Mai mult, un climat școlar pozitiv favorizează formarea unor valori prosoziale: solidaritate, respect, toleranță, responsabilitate civică. Elevii care trăiesc zilnic experiența unui mediu just și incluziv vor deveni, la maturitate, cetățeni mai empatici și mai implicați în construirea unei societăți mai bune.

5. Rolul cadrului didactic în promovarea unui climat sigur

Cadrul didactic este, fără îndoială, actorul central al climatului școlar. Dincolo de competențele disciplinare, un profesor eficient în prevenirea violenței este cel care: creează un climat de clasă bazat pe respect reciproc, practică ascultarea activă și empatia în relația cu elevii, valorifică diversitatea și promovează incluziunea, intervine prompt și nediscriminatoriu în situații de conflict, colaborează cu familia și cu echipa interdisciplinară (psiholog, consilier, asistent social) și modelează, prin propriul comportament, valorile pe care le promovează.

Este important de subliniat că prevenirea violenței nu înseamnă absența oricărui conflict, ci construirea capacității colective de a gestiona conflictele în mod constructiv și nonviolent. Conflictul, abordat corect, poate deveni o oportunitate de creștere și de maturizare.

6. Concluzii

Prevenirea violenței școlare și promovarea unui climat educațional sigur reprezintă o responsabilitate colectivă și o prioritate absolută a oricărei comunități care prețuiește viitorul copiilor săi. Școala sigură nu este un ideal utopic, ci un obiectiv realizabil, cu condiția implicării reale și susținute a tuturor actorilor: cadre didactice, părinți, elevi, autorități locale și societate civilă.

Fiecare copil merită o școală în care să se simtă în siguranță, respectat și valorizat – o școală în care să poată deveni cea mai bună versiune a sa. Acesta este angajamentul nostru, ca educatori, și aceasta este misiunea fundamentală a școlii ca instituție: nu doar să instruiască, ci să formeze oameni întregi, capabili să trăiască și să contribuie la o lume mai bună.

Bibliografie

1. Băban, A. (2003). Consiliere educațională. Cluj-Napoca: Imprimeria Ardealul.
2. Olweus, D. (1993). Bullying at School: What We Know and What We Can Do. Oxford: Blackwell.
3. UNESCO (2019). Behind the numbers: Ending school violence and bullying. Paris: UNESCO.
4. Ministerul Educației Naționale (2017). Ghid de intervenție în cazurile de violență școlară. București: MEN.
5. Goleman, D. (2018). Inteligența emoțională. București: Curtea Veche Publishing.

CLIMATUL ȘCOLAR SIGUR – CONDIȚIE ESENȚIALĂ PENTRU SUCCESUL EDUCAȚIONAL

Prof. ed. timpurie, **BURLUȘI MARIA-CĂTĂLINA**
Școala Gimnazială Bălilești-G.P.P. Bălilești

Școala are un rol fundamental în formarea personalității elevilor, contribuind nu doar la dezvoltarea intelectuală, ci și la cea socială și emoțională. În acest context, asigurarea unui climat educațional sigur devine o condiție esențială pentru desfășurarea eficientă a actului didactic. Din păcate, fenomenul violenței școlare este din ce în ce mai prezent, afectând relațiile dintre elevi și influențând negativ performanțele școlare.

Violența în mediul școlar se manifestă sub multiple forme, variind de la agresiuni fizice directe până la forme mai subtile, precum violența verbală sau psihologică. Elevii pot fi supuși jignirilor, amenințărilor sau excluderii sociale, iar în mediul digital apare tot mai frecvent fenomenul de cyberbullying. Aceste manifestări afectează profund echilibrul emoțional al victimelor și contribuie la deteriorarea climatului educațional.

1. Originea comportamentelor violente este complexă și implică o serie de factori interconectați. Mediul familial joacă un rol esențial, în special atunci când acesta este caracterizat de conflicte sau lipsă de comunicare. În același timp, influența grupului de prieteni și expunerea la modele agresive pot determina adoptarea unor comportamente similare. Lipsa educației emoționale și dificultățile de adaptare la cerințele școlare contribuie, de asemenea, la apariția acestor manifestări.
2. Efectele violenței școlare sunt semnificative și pot avea consecințe pe termen lung. Elevii afectați pot manifesta scăderea interesului pentru activitățile școlare, anxietate, depresie sau tendința de izolare socială. În unele cazuri, aceste probleme pot conduce chiar la abandon școlar. De asemenea, un climat tensionat influențează negativ întregul colectiv, diminuând eficiența procesului educațional.

Prevenirea violenței școlare presupune o abordare complexă și colaborativă. Instituțiile de învățământ trebuie să stabilească reguli clare și să implementeze programe de prevenire, adaptate nevoilor elevilor. Cadrele didactice au responsabilitatea de a promova respectul, empatia și comunicarea deschisă, intervenind prompt în situațiile conflictuale. Familia contribuie prin oferirea unui model pozitiv de comportament și prin menținerea unei relații strânse cu școala. În același timp, elevii trebuie încurajați să adopte un comportament responsabil și să susțină un mediu bazat pe respect reciproc.

Prevenirea violenței în școli reprezintă o prioritate a sistemului educațional modern. Prin colaborarea dintre școală, familie și comunitate, se pot crea condițiile necesare pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor. Un climat școlar sigur nu doar că îmbunătățește performanțele academice, ci contribuie și la formarea unor indivizi echilibrați și responsabili.

În multe unități de învățământ au fost implementate programe eficiente de prevenire a violenței, bazate pe implicarea activă a elevilor. Activitățile de tip peer-education, în care elevii sunt implicați în educarea colegilor lor, au demonstrat rezultate pozitive. De asemenea, organizarea de campanii anti-bullying, sesiuni de mediere a conflictelor și activități de voluntariat contribuie la dezvoltarea unui climat pozitiv. Aceste exemple arată că prevenirea violenței nu este doar responsabilitatea profesorilor, ci a întregii comunități școlare.

În contextul actual, marcat de dezvoltarea tehnologiei, este necesară acordarea unei atenții sporite fenomenului de cyberbullying. Școala trebuie să integreze educația digitală în procesul de învățământ, astfel încât elevii să utilizeze responsabil mediul online. Totodată, formarea continuă a cadrelor didactice în domeniul managementului conflictelor și al educației emoționale reprezintă o

direcție importantă. Adaptarea strategiilor educaționale la nevoile actuale ale elevilor este esențială pentru prevenirea eficientă a violenței.

Bibliografie

1. **Ministerul Educației.** „Strategii privind prevenirea violenței în școli”;
2. **UNICEF.** „Raport privind bullying-ul în rândul copiilor”;
3. **Olweus, D.** „*Bullying at School*”

GHID DE BUNE PRACTICI PRIVIND PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI FORMAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

Prof. Înv. Primar **BUȘESCU LARISA ANDREEA**
Școala Gimnazială Broșteni Aninoasa, Jud. Argeș

Violența în mediul școlar reprezintă o provocare majoră pentru sistemul educațional, având efecte negative asupra dezvoltării elevilor și asupra climatului educațional. În acest context, prezentul ghid de bune practici oferă repere concrete pentru prevenirea comportamentelor agresive și promovarea unui mediu sigur și incluziv.

1. Crearea unui climat bazat pe respect și încredere

Cadrele didactice trebuie să promoveze relații bazate pe respect reciproc, empatie și comunicare deschisă. Stabilirea unor reguli clare de comportament, discutate și asumate împreună cu elevii, contribuie la prevenirea conflictelor.

2. Dezvoltarea competențelor socio-emoționale

Activitățile didactice trebuie să includă exerciții de dezvoltare a inteligenței emoționale: recunoașterea emoțiilor, gestionarea furiei, comunicarea asertivă și rezolvarea pașnică a conflictelor. Jocurile de rol și activitățile de grup sunt metode eficiente.

3. Intervenția timpurie

Identificarea elevilor aflați în situații de risc este esențială. Profesorii trebuie să observe schimbările de comportament și să colaboreze cu consilierul școlar și familia pentru a preveni escaladarea situațiilor de violență.

4. Aplicarea consecventă a regulilor

Regulile trebuie aplicate în mod echitabil și constant. Este important ca elevii să înțeleagă consecințele comportamentelor lor, dar și să fie sprijiniți în corectarea acestora.

5. Implicarea familiei și a comunității

Parteneriatul școală-familie este esențial. Organizarea de întâlniri, ateliere și activități comune contribuie la consolidarea unui mesaj unitar privind comportamentul adecvat.

6. Promovarea incluziunii

Respectarea diversității și combaterea discriminării sunt fundamentale pentru un climat sigur. Activitățile educaționale trebuie să încurajeze acceptarea și valorizarea diferențelor.

7. Gestionarea situațiilor de violență

Este necesară existența unor proceduri clare de intervenție. Orice incident trebuie tratat cu seriozitate, iar victimele trebuie sprijinite emoțional și protejate.

8. Activități extracurriculare

Implicarea elevilor în proiecte, voluntariat și activități creative contribuie la dezvoltarea relațiilor pozitive și reducerea comportamentelor agresive.

Concluzii

Aplicarea consecventă a acestor bune practici contribuie la crearea unui mediu educațional sigur, în care elevii se pot dezvolta armonios. Rolul cadrului didactic este esențial în modelarea comportamentelor și în construirea unui climat pozitiv.

Bibliografie

1. Olweus, D. (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*.
2. UNESCO (2019). *Behind the Numbers: Ending School Violence and Bullying*.
3. Ministerul Educației (2020). *Strategii de prevenire a violenței în mediul școlar*.

GRĂDINIȚA, SPAȚIU AL BLÂNDEȚII: STRATEGII DE PREVENIRE A VIOLENȚEI ȘI PROMOVARE A SIGURANȚEI ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE

CADARIU MOLDOVAN OANA

Școala Profesională Band-
Grădinița Cu P.P. Band

Educația timpurie reprezintă temelia dezvoltării emoționale și sociale a individului. Deși conceptul de „violență” este adesea asociat cu vârstele mai mari, manifestările de agresivitate fizică sau verbală (mușcatul, lovitul, deposedarea de jucării, excluderea din joc) apar frecvent în mediul preșcolar ca forme primitive de comunicare sau de gestionare a frustrării. Prezenta lucrare propune o analiză a factorilor care perturbă climatul de siguranță în grădiniță și oferă strategii concrete, bazate pe joc și inteligență emoțională, pentru transformarea grupei într-un spațiu securizant, incluziv și nonviolent.

La vârsta preșcolară, copilul nu este „violent” în sensul deliberat sau rău intenționat al termenului. Agresivitatea la 3–6 ani este, de cele mai multe ori, o reacție impulsivă la incapacitatea de a-și exprima dorințele sau de a-și regla emoțiile intense (furie, gelozia, frica).

Sistemul nervos al copilului mic este în plină dezvoltare, iar neocortexul (responsabil cu autocontrolul) este încă imatur. Prin urmare, datoria educatorului nu este doar de a „sanționa” comportamentele indezirabile, ci de a construi un climat predictibil și cald, în care copilul se simte înțeles și protejat.

Un climat școlar sigur se bazează pe trei piloni fundamentali:

- ✓ **Mediul Fizic** - Factori de risc: spațiu supraaglomerat, jucării insuficiente, lipsa zonelor de relaxare.
Soluții specifice educației timpurii : organizarea pe centre de interes, reguli clare de utilizare a materialelor, amenajarea unui „Colț de liniștire”.
- ✓ **Mediul Emoțional**- Factori de risc: ton ridicat al cadrului didactic, etichetarea copiilor („copil rău”), inconsecvență în reguli.
Soluții specifice educației timpurii: validarea emoțiilor, utilizarea „laudei descriptive”, stabilirea unei rutine zilnice predictibile.
- ✓ **Mediul Social** - Factori de risc: modele de agresivitate în familie sau în media (desene animate violente).
Soluții specifice educației timpurii: parteneriat activ cu familia, consiliere parentală, monitorizarea conținuturilor media.

Pentru a preveni comportamentele agresive, intervenția trebuie să fie proactivă, nu doar reactivă.

Iată cele mai eficiente metode aplicabile la grupa de grădiniță:

- ❖ Alfabetizarea emoțională prin joc: Copiii care pot numi ceea ce simt sunt mult mai puțin predispuși să lovească. „Termometrul Emoțiilor”: Un instrument vizual folosit la Întâlnirea de dimineață, unde copiii își așază poza în dreptul emoției trăite (bucurie, tristețe, furie, frică). Poveștile terapeutice: Lecturarea unor povești în care personajele trec prin conflicte și găsesc soluții nonviolente (de exemplu, cum împart două verigițe o ghindă).
- ❖ Amenajarea „Colțului de liniștire” (Perna Furioasă) Spre deosebire de „colțul de pedeapsă” (care izolează și umilește), colțul de liniștire este un spațiu confortabil (cu perne, cărți, jucării senzoriale, sticle cu sclipici) unde copilul se poate retrage voluntar când simte că își pierde controlul. Aici poate strânge în brațe o jucărie sau poate sufla „bule de săpun” imaginare pentru a-și regla respirația.
- ❖ Co-crearea regulilor grupei: Regulile nu trebuie impuse de sus în jos, ci discutate cu copiii și formulate în termeni pozitivi, însoțite de pictograme:
În loc de: „Nu avem voie să lovim!” → Folosim: „Mânulele noastre ajută și mângâie.”
În loc de: „Nu țipăți!” → Folosim: „Folosim vocea de interior.”
- ❖ Tehnica „Scaunului Împăcării”: Când apare un conflict (ex: doi copii trag de aceeași mașinuță), educatorul nu decide cine are dreptate. Îi așază pe „Scaunul Împăcării” și îi ghidează să vorbească pe rând:- Ce s-a întâmplat? (Fiecare își spune versiunea)
 - Cum te-ai simțit? (Exprimarea emoției)
 - Cum rezolvăm? (Copiii propun soluții: dăm cu rândul, setăm un cronometru, ne jucăm împreună). Această tehnică dezvoltă empatia și abilitățile de negociere de la cele mai crude vârste.

Prevenirea violenței și promovarea unui climat sigur în educația timpurie nu se rezumă la gestionarea de moment a unor micro-conflicte specifice vârstei, ci reprezintă o investiție strategică în arhitectura emoțională a viitorului adult. Grădinița are rolul fundamental de a intercepta primele manifestări disruptive și de a le converti, prin tehnici blânde și validate științific, în oportunități de învățare socială.

O analiză retrospectivă a practicilor educaționale moderne demonstrează că un mediu preșcolar cu adevărat sigur se definește prin următoarele coordonate de succes:

- **Acceptare versus Toleranță:** Într-o triadă educațională funcțională (copil-părinte-educator), toate emoțiile sunt valide și acceptate, însă nu toate comportamentele sunt permise.
- **Modelul personal al cadrului didactic:** Educatorul nu este doar un transmițător de conținuturi, ci un „regulator emoțional extern” pentru copii; calmul, tonalitatea caldă și echilibrul sferelor sale decizionale devin tiparul pe care preșcolarii îl internalizează.
- **Proactivitate structurală:** Climatul sigur se construiește prin rutine predictibile și spații corect dimensionate, reducând anxietatea care stă la baza celor mai multe reacții agresive.

În definitiv, transformarea grădiniței într-un spațiu al siguranței psihologice și fizice oferă copiilor argumentul suprem că lumea înconjurătoare este un loc primitor. Învățând de la cele mai crude vârste că diferențele se rezolvă prin dialog, iar furia prin autoreglare, preșcolarii de astăzi vor deveni cetățenii empatici și nonviolenți de mâine.

Bibliografie:

1. Baban, A. (coord.) (2001) – Consiliere psihopedagogică. Ghid metodologic pentru profesori, Editura PȘO, Cluj-Napoca.
2. Goleman, D. (2008) – Inteligența emoțională, Editura Curtea Veche, București.
3. Ministerul Educației Naționale (2019) – Curriculum pentru educație timpurie, București.
4. Siegel, D. J., Bryson, T. P. (2014) – Inteligența emoțională a copilului, Editura For You, București.

ARHITECTURA SIGURANȚEI EMOTIIONALE: ROLUL ȘCOLII ÎN FORMAREA UNOR COMPORTAMENTE ASERTIVE

Prof. Înv. Preșcolar: **CĂLINA TEODORA**
Școala Gimnazială Dobârlău/ GPN Dobârlău,
Dobârlău, județul Covasna

Asigurarea unui mediu educațional protectiv reprezintă pilonul central al oricărui sistem de învățământ care aspiră la excelență și la formarea unor cetățeni responsabili. În contextul actual, marcat de transformări sociale rapide și de o expunere fără precedent la fluxuri informaționale diverse, școala încetează să mai fie doar un spațiu al transmiterii de cunoștințe, devenind un teren vital pentru exersarea toleranței și a respectului reciproc. Fenomenul violenței în mediul școlar nu trebuie privit ca o problemă izolată, ci ca un simptom al unor curențe în comunicare și în gestionarea relațiilor interumane, a cărui rezolvare necesită o implicare proactivă și o viziune pe termen lung asupra modului în care interacționăm.

Analiza aprofundată a violenței școlare relevă o multitudine de fațete, de la agresiunile fizice directe până la formele insidioase de hărțuire morală și socială. Excluderea voită a unui coleg din grupul de prieteni, utilizarea poreclelor degradante sau propagarea unor informații false în mediul online sunt toate manifestări ale unui dezechilibru de putere. Aceste comportamente nu afectează doar victima, ci degradează întregul climat al clasei, instaurând o stare de teamă și nesiguranță care inhibă curiozitatea intelectuală și dorința de participare a elevilor. Un climat școlar sigur este, prin

urmare, unul în care diversitatea este celebrată, iar diferențele de opinie sunt rezolvate prin mediere și dialog asertiv, nu prin intimidare.

Rădăcinile comportamentului agresiv sunt adesea complexe, fiind alimentate de un cumul de factori care țin de mediul familial, de influența grupului de egali și de modelele culturale promovate de mass-media. Lipsa unor limite clare în educația timpurie sau, dimpotrivă, un control excesiv pot genera în rândul tinerilor o incapacitate de a-și regla propriile impulsuri. De aceea, școala are misiunea de a oferi un model alternativ, un spațiu în care autoritatea se bazează pe competență și respect, nu pe forță. Înțelegerea contextului social din care provine fiecare elev permite cadrelor didactice să intervină personalizat, transformând potențialele conflicte în oportunități de învățare socială și de dezvoltare a empatiei.

O strategie eficientă de prevenire a violenței implică transformarea școlii într-o comunitate de învățare activă, unde fiecare voce este ascultată. Implementarea unor programe de dezvoltare a

abilităților socio-emoționale îi ajută pe elevi să își recunoască emoțiile și să găsească modalități constructive de a-și exprima frustrările. În paralel, este esențială crearea unor canale de comunicare sigure între elevi și profesori, astfel încât orice semnal de alarmă să fie preluat la timp. Monitorizarea nu trebuie confundată cu supravegherea punitivă; ea reprezintă, de fapt, o prezență empatică a adultului în viața tinerilor, oferindu-le acestora sentimentul că sunt protejați și că există întotdeauna o soluție pașnică pentru orice neînțelegere.

Climatul școlar pozitiv este produsul direct al colaborării strânse dintre școală, familie și comunitatea locală. Atunci când părinții sunt parteneri reali în procesul educativ și când valorile promovate în sala de clasă se regăsesc și în discuțiile de acasă, rezistența la violență devine o normă socială internalizată. Activitățile extracurriculare, proiectele de voluntariat și sportul de echipă sunt instrumente excelente pentru canalizarea energiei tinerilor către obiective comune, învățându-i valoarea cooperării. Un mediu sigur nu este cel în care conflictele lipsesc cu desăvârșire – căci ele sunt inerente naturii umane – ci cel în care există competențele necesare pentru a le gestiona fără a recurge la nicio formă de agresiune.

În perspectivă, promovarea siguranței școlare este o investiție în viitorul societății. Elevii care învață astăzi să respecte drepturile celorlalți și să colaboreze într-un mediu lipsit de violență vor deveni adulții care vor promova aceleași valori în viața profesională și personală. Școala are datoria de a rămâne un spațiu al demnității umane, unde frica este înlocuită de încredere, iar agresiunea de solidaritate. Prin eforturi conjugate și printr-o dedicare constantă față de principiile etice, putem asigura că fiecare zi petrecută în școală contribuie la formarea unei personalități echilibrate, pregătite să facă față provocărilor lumii moderne cu integritate și compasiune.

BIBLIOGRAFIE:

- Cucos, Constantin, *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, Editura Polirom, Iași, 2009.
- Iucu, Romiță, *Managementul clasei de elevi. Strategii de gestionare a situațiilor de criză educațională*, Editura Polirom, Iași, 2006.

- Pânișoară, Ion-Ovidiu, *Comunicarea eficientă*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Salavăstru, Dorina, *Psihologia educației*, Editura Polirom, Iași, 2004.
- Olweus, Dan, *Bullying la școală: ce știm și ce putem face*, Editura Sigma, București, 2013.
- Legea Învățământului Preuniversitar nr. 198/2023
- Ministerul Educației Naționale, *Metodologia privind prevenirea și combaterea bullying ului în unitățile de învățământ preuniversitar* (aprobată prin Ordinul de Ministru nr. 4343/2020).
- Strategia Națională „Educație fără bullying” și ghidurile elaborate de organizații precum *Salvați Copiii România*.
- Portalul "Siguranța Online" (sigurantaonline.ro) – pentru secțiunea referitoare la cyberbullying și fluxurile informaționale.
- Ghidul pentru cadre didactice, *Prevenirea violenței în mediul școlar*, publicat de Institutul de Științe ale Educației.

DEZVOLTAREA INTELIGENȚEI EMOȚIONALE LA CLASA PREGĂTITOARE

Prof. înv. primar **CERGAN LIGIA**
Liceul Teoretic ”Mihai Viteazul”, Vișina

Introducere

Inteligența emoțională reprezintă capacitatea copilului de a recunoaște, înțelege și gestiona propriile emoții, dar și de a identifica emoțiile celor din jur. La clasa pregătitoare, dezvoltarea acesteia este foarte importantă, deoarece contribuie la integrarea școlară, la relații armonioase cu colegii și la prevenirea comportamentelor agresive.

Copiii care își cunosc emoțiile reușesc mai ușor să comunice, să coopereze și să își rezolve conflictele într-un mod pașnic.

Obiectivele dezvoltării inteligenței emoționale

Prin activități specifice, elevii pot învăța:

- să recunoască emoțiile de bază: bucurie, tristețe, furie, frică, surpriză;
- să exprime ceea ce simt prin cuvinte;
- să își controleze reacțiile impulsive;
- să manifeste empatie față de colegi;
- să găsească soluții în situații conflictuale.

Jocuri și activități pentru dezvoltarea inteligenței emoționale

1. Roata emoțiilor

Descriere:

Se realizează o roată colorată cu imagini reprezentând diferite emoții. Fiecare copil învârte roata și identifică emoția indicată.

Exemple de întrebări:

- Când te-ai simțit fericit?
- Ce te face trist?
- Ce faci când ești furios?

Beneficii:

Copiii învață să recunoască emoțiile și să vorbească despre ele.

2. Mimăm emoțiile

Descriere:

Un copil extrage un cartonaș cu o emoție și o mimează, iar colegii trebuie să ghicească.

Exemple:

😊 Bucurie

☹ Tristețe

😡 Furie

😱 Frică

Beneficii:

Dezvoltă empatia și observarea expresiilor faciale.

3. Semaforul emoțiilor

Descriere:

Se folosește imaginea unui semafor:

- Verde = Sunt calm / mă simt bine
- Galben = Sunt supărat / neliniștit
- Roșu = Sunt foarte nervos / am nevoie de ajutor

Copiii aleg culoarea care li se potrivește în acel moment.

Beneficii:

Îi ajută să își monitorizeze starea emoțională.

4. Cutia cu soluții

Descriere:

Într-o cutie sunt bilețele cu soluții pentru calmare:

- *respir adânc;*
- *număr până la 10;*
- *cer ajutor;*
- *spun ce simt;*
- *beau apă;*
- *mă retrag puțin.*

Când un copil este supărat, extrage un bilețel.

Beneficii:

Învăță metode sănătoase de gestionare a emoțiilor.

5. Povestea emoțiilor

Descriere:

Învățătorul citește o poveste, iar elevii identifică emoțiile personajelor.

Exemple:

- *Cum s-a simțit personajul?*
- *De ce era trist?*
- *Tu ce ai fi făcut?*

Beneficii:

Dezvoltă empatia și gândirea reflexivă.

6. Complimentul zilei

Descriere:

La finalul zilei, fiecare copil spune ceva frumos despre un coleg.

Exemple:

- *Mi-a plăcut că m-ai ajutat.*
- *Ești un coleg bun.*
- *Îmi place cum desenezi.*

Beneficii:

Crește stima de sine și relațiile pozitive între copii.

Rolul cadrului didactic

Învățătorul are un rol esențial prin:

- *oferirea unui model calm și echilibrat;*
- *încurajarea exprimării emoțiilor;*
- *ascultarea activă a copiilor;*
- *rezolvarea conflictelor cu blândețe;*
- *aprecierea progresului emoțional.*

Concluzie

Dezvoltarea inteligenței emoționale la clasa pregătitoare este la fel de importantă ca învățarea scrisului și cititului. Prin jocuri atractive și activități zilnice, copiii învață să își înțeleagă emoțiile, să comunice eficient și să construiască relații sănătoase. Astfel, clasa devine un spațiu sigur, prietenos și armonios.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

CHEBĂRUȘ RALUCA-MARIA
Profesor pt. educație timpurie
Grădinița “Albinuțele”, București, Sector 6

Perioada preșcolară reprezintă una dintre cele mai importante etape din dezvoltarea copilului, deoarece acum se formează primele deprinderi de comportament, comunicare și relaționare socială. Grădinița este locul în care copilul învață să interacționeze cu persoane din afara familiei, să respecte reguli și să își exprime emoțiile într-un mod adecvat. Din acest motiv, asigurarea unui climat educațional sigur și armonios este esențială pentru dezvoltarea echilibrată a copiilor.

În mediul preșcolar pot apărea diferite forme de comportament agresiv, precum împingeri, loviri, jigniri sau excluderea din grupurile de joacă. Deși aceste manifestări sunt adesea considerate normale pentru vârsta mică, ele trebuie observate și corectate încă de la început, pentru a preveni dezvoltarea unor comportamente violente în viitor. Copiii preșcolari nu au întotdeauna capacitatea de a-și controla emoțiile sau de a rezolva conflictele într-un mod pașnic, motiv pentru care rolul educatoarei și al familiei este foarte important.

Prevenirea violenței în grădiniță presupune crearea unui mediu bazat pe siguranță, afecțiune, respect și încredere. Copiii trebuie să se simtă acceptați și încurajați să își exprime sentimentele fără teamă. Atitudinea educatoarei influențează în mod direct comportamentul copiilor, deoarece la această vârstă cei mici învață prin imitație. O educatoare calmă, empatică și atentă la nevoile copiilor contribuie la formarea unor relații pozitive între aceștia.

Un aspect important în prevenirea violenței îl reprezintă dezvoltarea inteligenței emoționale. Copiii trebuie învățați să recunoască emoțiile proprii și ale celorlalți, să comunice ceea ce simt și să găsească soluții pașnice pentru rezolvarea conflictelor. Prin jocuri didactice, povești terapeutice, activități de grup și conversații, preșcolarii pot învăța valori precum respectul, răbdarea, prietenia și cooperarea.

Activitățile desfășurate în grădiniță au un rol important în promovarea unui climat educațional sigur. Jocurile de echipă, activitățile artistice și proiectele tematice contribuie la dezvoltarea spiritului de colaborare și la reducerea comportamentelor agresive. În cadrul acestor activități, copiii învață să împartă, să aștepte rândul și să îi ajute pe ceilalți. De asemenea, recompensarea comportamentelor pozitive îi motivează pe copii să adopte atitudini adecvate.

Comunicarea dintre educatoare și părinți este esențială pentru prevenirea și corectarea comportamentelor agresive. Familia are un rol fundamental în educația copilului, iar colaborarea permanentă dintre părinți și grădiniță contribuie la crearea unui mediu stabil și echilibrat pentru dezvoltarea acestuia. Atunci când apar situații conflictuale, acestea trebuie discutate cu calm și rezolvate prin metode educative, fără pedepse severe sau etichetări.

De asemenea, organizarea spațiului educațional influențează comportamentul copiilor. Un mediu sigur, bine organizat și adaptat nevoilor preșcolarilor reduce tensiunile și favorizează relațiile pozitive. Respectarea unui program stabil și existența unor reguli simple și clare îi ajută pe copii să se simtă în siguranță și să își controleze mai bine comportamentul.

Promovarea unui climat școlar sigur în învățământul preșcolar înseamnă mai mult decât prevenirea violenței. Înseamnă construirea unui mediu în care fiecare copil este respectat, ascultat și încurajat să se dezvolte armonios. Prin educație bazată pe empatie, comunicare și cooperare, grădinița contribuie la formarea unor viitori adulți echilibrați și responsabili.

În concluzie, prevenirea violenței în grădiniță reprezintă o responsabilitate comună a educatoarelor, părinților și comunității. Copiii care cresc într-un mediu sigur și afectuos învață să respecte regulile, să comunice eficient și să dezvolte relații sănătoase cu cei din jur. Un climat educațional pozitiv încă din perioada preșcolară constituie baza unei dezvoltări armonioase și a succesului școlar și social viitor.

Bibliografie

Cucoș, Constantin, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2014.

Vrășmaș, Ecaterina, *Educația copilului preșcolar*, Editura Pro Humanitate, București, 2002.

Glava, Adina; Glava, Cornelia, *Introducere în pedagogia preșcolară*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2002.

Jigău, Mihaela și colab., *Prevenirea și combaterea violenței în școală*, Institutul de Științe ale Educației, București, 2006.

Ministerul Educației, *Curriculum pentru educație timpurie*, București, 2019.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

CHIHAI PAULA
Școala Gimnazială Râșca

Violența în mediul școlar reprezintă o problemă complexă, cu implicații profunde asupra dezvoltării emoționale, sociale și academice a elevilor. Școala este un spațiu fundamental de formare a personalității, iar siguranța fizică și psihologică a elevilor constituie o condiție esențială pentru desfășurarea procesului educativ în condiții optime. Un climat școlar sigur nu presupune doar absența conflictelor, ci existența unui mediu bazat pe respect reciproc, comunicare eficientă, colaborare și sprijin emoțional.

În contextul societății actuale, caracterizată prin schimbări rapide, presiuni sociale și influența puternică a mediului online, prevenirea violenței școlare devine o responsabilitate comună a școlii, familiei și comunității.

Violența școlară include totalitatea comportamentelor agresive manifestate în cadrul unității de învățământ sau în legătură cu aceasta. Literatura de specialitate distinge mai multe forme:

-violența fizică - se manifestă prin loviri, îmbrânciri, distrugerea bunurilor personale sau alte acțiuni care provoacă vătămare corporală. Deși este forma cea mai vizibilă, ea reprezintă doar o parte a fenomenului.

-violența verbală - include jigniri, insulte, porecle, amenințări sau comentarii discriminatorii. Aceasta poate afecta profund imaginea de sine a copilului.

-violența psihologică (bullying) - bullying-ul presupune comportamente repetate de intimidare, umilire sau excludere socială. Spre deosebire de un conflict ocazional, bullying-ul implică un dezechilibru de putere între agresor și victimă.

-cyberbullying - reprezintă hărțuirea realizată prin intermediul internetului și al rețelelor sociale. Distribuirea unor imagini fără acord, comentariile denigratoare sau excluderea din grupurile online sunt exemple frecvente.

Un exemplu concret îl constituie situația în care un elev este ridiculizat constant pentru performanțele sale școlare sau pentru aspectul fizic, ceea ce conduce la retragere socială, anxietate și scăderea randamentului școlar.

Violența școlară nu apare întâmplător, ci este rezultatul interacțiunii dintre factori individuali, familiali, școlari și sociali. La nivel individual, dificultățile de autocontrol emoțional, lipsa empatiei, experiențele traumatice anterioare sau nevoia de afirmare prin dominare pot favoriza comportamente agresive. În plan familial, modelele parentale violente, supravegherea insuficientă, comunicarea deficitară și conflictele frecvente contribuie la consolidarea unor atitudini inadecvate. La nivel școlar, absența unor reguli clare aplicate consecvent, un climat educațional rigid ori excesiv de permissiv și lipsa intervențiilor timpurii pot amplifica tensiunile dintre elevi. De asemenea, factorii sociali precum expunerea la conținut violent, presiunea grupului și normalizarea agresivității în mediul online

accentuează riscul manifestării violenței, motiv pentru care înțelegerea acestor cauze este esențială în elaborarea unor strategii eficiente de prevenire.

Aceasta are consecințe grave și de durată asupra elevilor, afectând atât performanța școlară, cât și echilibrul emoțional. Aceasta poate determina scăderea rezultatelor la învățătură, absenteism, anxietate, depresie, izolare socială și diminuarea stimei de sine, iar în situații extreme poate conduce la abandon școlar. Totodată, în lipsa unei intervenții adecvate și timpurii, elevii care manifestă comportamente agresive pot dezvolta în timp conduite antisociale persistente.

Prevenirea eficientă a violenței școlare presupune integrarea educației socio-emoționale în activitatea didactică, astfel încât elevii să învețe să își gestioneze emoțiile, să rezolve conflictele și să manifeste empatie prin jocuri de rol, discuții despre valori, exerciții de reglare emoțională și activități de cooperare. Organizarea unor programe și campanii educaționale, precum „Săptămâna nonviolentei” sau realizarea unui „Contract al clasei”, contribuie la conștientizarea responsabilității colective și la stabilirea unor reguli comune. În același timp, implicarea activă a părinților prin ședințe tematice și consiliere, alături de măsuri organizatorice clare — supraveghere eficientă, proceduri de raportare, consiliere psihologică și aplicarea consecventă a sancțiunilor educative — asigură un cadru coerent și preventiv de intervenție.

Promovarea unui climat școlar pozitiv presupune construirea unor relații bazate pe respect, sprijin și cooperare, precum și valorizarea comportamentelor adecvate prin recompensare și încurajare. Implicarea elevilor în activități extracurriculare și proiecte de voluntariat contribuie la dezvoltarea empatiei, a solidarității și a responsabilității sociale, iar crearea unor spații dedicate dialogului și reflecției susține comunicarea deschisă și consolidarea unui mediu educațional sigur și echilibrat.

Prevenirea violenței și promovarea unui climat școlar sigur reprezintă un proces continuu și colaborativ. Educația pentru nonviolență trebuie integrată în toate dimensiunile activității școlare, iar intervențiile trebuie adaptate nevoilor reale ale elevilor.

Doar prin cooperarea dintre școală, familie și comunitate se poate construi un mediu educațional în care fiecare elev să se simtă valorizat, protejat și sprijinit în dezvoltarea sa.

Bibliografie

1. Ministerul Educației (diverse ordine și metodologii privind prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar).
2. UNICEF (2018). *Ending Violence in Schools: Global Status Report*.
3. Organizația Mondială a Sănătății (2016). *School-based Violence Prevention*.
4. Olweus, D. (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. Oxford: Blackwell Publishing.
5. Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligence*
6. *nce*. New York: Bantam Books.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI CONSOLIDAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR ÎN CONTEXTUL EDUCAȚIONAL ACTUAL

CHIHAI VASILE, Școala Gimnazială Râșca,
Jud. Suceava

Violența în mediul școlar reprezintă una dintre cele mai sensibile și complexe problematice ale sistemului educațional contemporan, având implicații profunde asupra dezvoltării emoționale, sociale și academice a elevilor. Într-o societate caracterizată de schimbări rapide, presiuni sociale crescute și digitalizare accelerată, școala nu mai este doar un spațiu de transmitere a cunoștințelor, ci un mediu în care copiii își formează identitatea, valorile și competențele de relaționare. Din acest motiv, asigurarea unui climat școlar sigur și echilibrat devine o condiție fundamentală pentru desfășurarea eficientă a procesului instructiv-educativ.

Un climat școlar sigur nu înseamnă doar lipsa incidentelor violente, ci presupune existența unui cadru în care fiecare elev se simte respectat, valorizat și protejat, indiferent de performanțele școlare, statut social sau particularități personale. Siguranța psihologică este la fel de importantă ca siguranța fizică, deoarece frica, umilința sau izolarea pot afecta profund capacitatea elevului de a învăța și de a se dezvolta armonios.

Conform rapoartelor recente publicate de UNESCO și UNICEF, fenomenul violenței școlare continuă să afecteze un procent semnificativ de elevi la nivel global, iar formele sale devin din ce în ce mai diversificate.

Violența fizică, deși este forma cea mai vizibilă și ușor de identificat, nu este neapărat cea mai frecventă. Aceasta include loviri, îmbrânciri, distrugerea bunurilor personale sau orice comportament care produce vătămare corporală. În multe situații, astfel de acte sunt precedate de tensiuni repetate sau conflicte nerezolvate.

Mult mai frecvent întâlnită este violența verbală, care constă în insulte, porecle jignitoare, ironii constante sau comentarii discriminatorii. Deși nu lasă urme fizice, efectele asupra stimei de sine și echilibrului emoțional pot fi semnificative și de durată.

Violența relațională, caracterizată prin excludere socială intenționată, răspândirea de zvonuri sau manipularea relațiilor de grup, afectează în special copiii și adolescenții aflați în proces de construire a identității sociale. Sentimentul de respingere sau marginalizare poate genera anxietate și retragere.

O formă tot mai răspândită este cyberbullying-ul, facilitat de utilizarea intensivă a rețelelor sociale și a aplicațiilor de mesagerie. Hărțuirea online are un impact amplificat deoarece mesajele sau imaginile distribuite pot fi vizualizate de un număr mare de persoane într-un timp foarte scurt, iar victima nu mai găsește un spațiu sigur nici în afara școlii.

Violența școlară nu apare în mod izolat, ci este rezultatul interacțiunii dintre mai mulți factori. La nivel individual, dificultățile de gestionare a emoțiilor, impulsivitatea, toleranța scăzută la frustrare

sau lipsa empatiei pot favoriza comportamentele agresive. Copiii care nu au învățat strategii adecvate de rezolvare a conflictelor pot recurge la agresivitate ca modalitate de afirmare sau autoapărare.

În plan familial, modelele parentale bazate pe autoritarism excesiv sau, dimpotrivă, pe lipsa limitelor clare pot contribui la formarea unor conduite inadecvate. Comunicarea deficitară, conflictele frecvente sau absența supravegherii parentale reprezintă factori de risc suplimentari.

La nivel școlar, lipsa unor reguli clare aplicate consecvent, intervențiile tardive sau minimalizarea incidentelor pot favoriza perpetuarea comportamentelor agresive. De asemenea, un climat educațional rigid sau excesiv de competitiv poate genera tensiuni între elevi.

În context post-pandemic, specialiștii au semnalat o creștere a problemelor de anxietate și adaptare socială, ceea ce poate amplifica vulnerabilitatea emoțională a elevilor și predispoziția către conflicte.

Efectele violenței școlare se reflectă atât asupra victimelor, cât și asupra agresorilor și martorilor. Elevii care sunt expuși în mod repetat la situații de intimidare pot dezvolta sentimente de insecuritate, teamă și neîncredere în sine. Aceste trăiri pot conduce la scăderea performanțelor școlare, absentism sau chiar abandon școlar.

Pe termen lung, pot apărea dificultăți de integrare socială, tulburări emoționale și probleme de relaționare. În lipsa unei intervenții adecvate, elevii care manifestă comportamente agresive riscă să consolideze tipare negative de interacțiune, care pot persista și la vârsta adultă.

Prevenirea violenței școlare presupune o abordare sistemică, centrată pe dezvoltarea competențelor socio-emoționale și pe construirea unei culturi organizaționale pozitive. Integrarea educației socio-emoționale în activitatea didactică contribuie la dezvoltarea empatiei, autocontrolului și responsabilității. Activitățile pot include exerciții de identificare a emoțiilor, dezbateri tematice, jocuri de rol și activități colaborative.

Implementarea unor politici clare de prevenire și intervenție, corelate cu reglementările Ministerului Educației, asigură un cadru coerent de acțiune. Procedurile transparente de raportare și intervenția promptă transmit mesajul că orice formă de violență este tratată cu seriozitate.

Implicarea părinților prin întâlniri tematice, consiliere și parteneriate educaționale consolidează coerența mesajelor transmise elevilor. În același timp, educația pentru siguranță digitală devine esențială în prevenirea cyberbullying-ului, elevii fiind informați despre responsabilitatea utilizării mediului online și despre consecințele legale ale comportamentelor abuzive.

Promovarea unui climat școlar pozitiv presupune cultivarea relațiilor bazate pe respect, cooperare și sprijin reciproc. Recompensarea comportamentelor adecvate și valorizarea progresului individual contribuie la consolidarea motivației intrinseci.

Implicarea elevilor în activități extracurriculare, proiecte de voluntariat și inițiative comunitare dezvoltă empatia și spiritul de solidaritate. Crearea unor spații sigure pentru dialog și exprimarea opiniilor favorizează comunicarea deschisă și prevenirea conflictelor.

Prevenirea violenței și promovarea unui climat școlar sigur reprezintă un demers continuu, care necesită implicarea coordonată a cadrelor didactice, a părinților și a comunității. Educația pentru respect, empatie și responsabilitate trebuie integrată în toate dimensiunile activității școlare.

Un mediu educațional sigur nu se construiește prin măsuri punitive izolate, ci prin cultivarea unei culturi a dialogului, înțelegerii și sprijinului reciproc. Investiția în siguranța emoțională a elevilor este o investiție în viitorul societății.

COMBATEREA VIOLENȚEI ȘCOLARE

Prof. înv. primar, **CIOBANU ELENA-CĂTĂLINA**
Școala Gimnazială „Radu cel Mare” Găești

Motto

„O școală fără violență înseamnă un viitor construit pe respect, înțelegere și prietenie.”

Introducere

Violența școlară reprezintă una dintre problemele importante ale sistemului educațional contemporan, având efecte negative asupra dezvoltării emoționale, sociale și intelectuale a elevilor. Manifestările agresive din mediul școlar generează sentimente de teamă, nesiguranță și neîncredere, afectând atât performanțele școlare, cât și relațiile dintre elevi.

Prevenirea și combaterea violenței necesită implicarea activă a școlii, a familiei și a comunității. Prin educație, dialog și promovarea valorilor morale, se poate construi un mediu educațional sigur, în care fiecare elev să se simtă respectat și protejat.

Violența în școală

Violența școlară se manifestă sub diverse forme și reprezintă o realitate prezentă în multe instituții de învățământ. Aceasta poate apărea în relațiile dintre elevi, dar și între elevi și adulți, influențând negativ climatul educațional.

Formele de violență întâlnite cel mai frecvent sunt cele verbale, psihologice și fizice. În trecut, conflictele dintre elevi erau adesea considerate situații obișnuite, însă în prezent fenomenul a căpătat o amploare mai mare și necesită o atenție sporită. Uneori, comportamentele agresive sunt minimalizate, transformate în glume sau chiar apreciate de grupul de colegi, ceea ce favorizează perpetuarea lor.

Printre cele mai întâlnite manifestări ale violenței se numără lovirile și conflictele fizice, declanșate adesea din motive nesemnificative. Există situații în care astfel de comportamente devin frecvente într-o școală, fiind influențate de mediul social, de lipsa unor măsuri eficiente de supraveghere sau de anumite deficiențe în gestionarea situațiilor conflictuale. Consecințele violenței sunt atât fizice, cât și emoționale, afectând starea de bine a elevilor.

O altă formă de agresivitate este bullying-ul, care presupune intimidarea repetată a unei persoane de către un elev sau un grup de elevi. Acesta poate include insulte, amenințări, excludere socială, umilire sau agresiuni fizice. De multe ori, agresorii provin la rândul lor din medii familiale dificile și reproduc comportamentele la care au fost expuși. Din acest motiv, violența nu trebuie tolerată, deoarece generează noi acte de agresivitate și afectează întregul climat școlar.

Cauzele violenței școlare

Violența școlară are cauze multiple, determinate de factori familiali, sociali și educaționali. Lipsa comunicării în familie, conflictele dintre părinți, neglijarea copiilor sau absența unor modele pozitive de comportament pot favoriza apariția atitudinilor agresive.

De asemenea, influența grupului de prieteni, expunerea la conținut violent în mediul online și dorința de afirmare în fața colegilor contribuie la dezvoltarea unor comportamente inadecvate. În multe situații, agresivitatea este rezultatul frustrării, al stresului sau al incapacității de a gestiona emoțiile într-un mod constructiv.

Pentru reducerea fenomenului este necesară educarea elevilor în spiritul respectului reciproc, al toleranței și al empatiei, precum și dezvoltarea competențelor de comunicare și rezolvare pașnică a conflictelor.

Școala ca posibilă sursă a violenței

Fenomenul violenței școlare este complex și poate fi influențat inclusiv de anumite aspecte ale mediului educațional. În unele situații, școala poate contribui indirect la apariția conflictelor prin lipsa unor reguli clare, prin comunicare deficitară sau prin neidentificarea la timp a problemelor cu care se confruntă elevii.

Școala nu este doar un spațiu destinat instruirii, ci și un mediu în care se formează relații sociale, se transmit valori și se dezvoltă personalitatea copiilor. De aceea, instituția școlară are responsabilitatea de a crea condiții favorabile dezvoltării cognitive, emoționale și morale a elevilor, promovând permanent respectul și colaborarea.

Modalități de combatere a violenței școlare

Combaterea violenței școlare presupune colaborarea permanentă dintre elevi, profesori, părinți și comunitate. Un rol important îl au activitățile educative care promovează respectul, toleranța și comunicarea nonviolentă.

Orele de consiliere și dezvoltare personală oferă elevilor oportunitatea de a învăța să își gestioneze emoțiile și să rezolve conflictele într-un mod constructiv. În același timp, profesorii trebuie să identifice și să intervină prompt în situațiile de agresivitate, oferind sprijin atât victimelor, cât și elevilor care manifestă comportamente problematice.

Parteneriatul dintre școală și familie este esențial pentru prevenirea și reducerea fenomenului. Părinții trebuie să ofere modele pozitive de comportament și să mențină o comunicare constantă cu cadrele didactice. Organizarea campaniilor de informare, a activităților de grup și a proiectelor educative contribuie la dezvoltarea unui climat școlar bazat pe respect și siguranță.

Promovarea unui climat pozitiv în școală

Crearea unui climat educațional pozitiv reprezintă una dintre cele mai eficiente modalități de prevenire a violenței. Un mediu bazat pe respect, cooperare și încredere îi ajută pe elevi să se simtă în siguranță și să dezvolte relații sănătoase cu cei din jur.

Profesorii au un rol esențial în construirea unei atmosfere prietenoase și incluzive. Prin activități de grup, proiecte colaborative și jocuri educative, elevii învață să lucreze împreună, să își respecte colegii și să valorizeze diversitatea.

Totodată, aprecierea comportamentelor pozitive și recunoașterea meritelor elevilor contribuie la consolidarea stimei de sine și la dezvoltarea unor atitudini responsabile. Într-un climat școlar armonios, bazat pe empatie și sprijin reciproc, riscul apariției comportamentelor violente este considerabil redus.

Concluzii

Violența școlară reprezintă o problemă care afectează procesul educațional și dezvoltarea armonioasă a elevilor. Prevenirea și combaterea acesteia necesită implicarea tuturor factorilor educaționali și sociali. Prin educație, dialog, colaborare și promovarea valorilor morale, școala poate deveni un spațiu sigur și prietenos, în care fiecare copil are posibilitatea de a se dezvolta într-un climat bazat pe respect, toleranță și înțelegere.

CUM PUTEM CREA UN MEDIU ȘCOLAR SIGUR PENTRU ELEVII NOȘTRI?

CIOC MARINA-IULIANA, profesor ed. timpurie
Școala Gimnazială „Avram Iancu,, București

Siguranța școlară reprezintă un factor esențial în dezvoltarea unui mediu propice învățării și formării caracterului elevilor. Un climat școlar sigur nu se rezumă doar la absența violenței fizice sau verbale, ci include și protecția psihologică a copiilor, respectul pentru diversitate și promovarea unor valori fundamentale, cum ar fi toleranța, respectul și cooperarea. Într-o lume în continuă schimbare, școlile trebuie să devină spații în care fiecare copil se simte protejat, apreciat și încurajat să își exprime potențialul. Una dintre cele mai grave amenințări la adresa siguranței școlare este violența, fie că aceasta se manifestă fizic sau verbal. Bullying-ul, agresiunile fizice între elevi, insultele și intimidările pot afecta profund dezvoltarea emoțională și psihologică a unui copil. De aceea, prevenirea și combaterea violenței sunt esențiale pentru crearea unui mediu sigur.

În primul rând, autoritățile școlare trebuie să implementeze un cod de comportament clar, care să stipuleze ce comportamente sunt acceptabile și ce sancțiuni se aplică în cazul încălcării acestora. Aceste reguli trebuie să fie comunicate clar elevilor și să fie aplicate în mod consecvent de către profesori și conducerea școlii. De asemenea, este important ca școlile să organizeze sesiuni de consiliere și educație pentru a preveni bullying-ul, pentru a-i învăța pe copii despre respectul față de ceilalți și despre importanța unui comportament empatic.

Un climat școlar sigur nu se construiește doar prin eliminarea violenței, ci și prin cultivarea unui mediu de învățare bazat pe respect și colaborare între elevi, profesori și părinți. Respectul pentru diversitate, toleranța și empatia sunt principii fundamentale care trebuie promovate în școli.

Pentru a încuraja respectul, profesorii trebuie să adopte metode de învățare care să le permită elevilor să interacționeze și să colaboreze între ei. Activitățile de grup, jocurile educaționale și dezbaterile sunt excelente modalități de a dezvolta abilități sociale și de a promova un spirit de echipă. În plus, școlile trebuie să sprijine programele de educație pentru valori, care includ lecții despre toleranță, non-discriminare și egalitate.

De asemenea, este important ca școlile să adopte politici clare de integrare a elevilor cu nevoi speciale și să le asigure acestora accesul la aceleași oportunități educaționale ca și celorlalți copii. Aprecierea diversității culturale, religioase și sociale în cadrul școlii ajută la construirea unui mediu în care fiecare elev se simte acceptat și valoros.

De asemenea, părinții pot contribui la siguranța școlii prin implicarea în activități extrașcolare, organizarea de sesiuni de consiliere și suport emoțional pentru copii sau prin participarea la comitete școlare care se ocupă cu prevenirea violenței și promovarea unui climat de învățare sănătos.

Pentru a asigura un climat școlar sigur, nu este suficient ca școlile să ia măsuri interne. Este necesar ca autoritățile să sprijine școlile prin politici publice eficiente și prin dezvoltarea unui cadru legislativ care să protejeze elevii de orice formă de abuz sau violență. În acest sens, Ministerul Educației, în colaborare cu alte instituții relevante, trebuie să creeze și să implementeze programe de prevenire a violenței și să asigure instruirea continuă a cadrelor didactice în ceea ce privește gestionarea conflictelor și promovarea unui mediu școlar sigur.

Asigurarea unui climat școlar sigur pentru copiii noștri este o responsabilitate comună a școlilor, părinților și autorităților. Prevenirea violenței, educația pentru respect și colaborare, implicarea părinților și dezvoltarea unui cadru legislativ adecvat sunt pași fundamentali în acest demers.

Bibliografie:

- Ministerul Educației Naționale al României. (2020). Strategii de prevenire a violenței școlare. București: Editura Ministerului Educației.
- Bennet, S., & Hume, B. (2015). Bullying în școli: Metode de prevenire și intervenție. Editura Universitară, București.
- Călinescu, I. (2016). Siguranța în școală și prevenirea violenței. București: Editura Polirom.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

Prof. CIOCÎRLAN—ȘERBAN FELICIA ADELINA
C.S.E.I.Balș, Olt

Violența în mediul școlar reprezintă o problemă complexă, cu impact major asupra dezvoltării emoționale, sociale și academice a elevilor. Aceasta poate lua diverse forme, de la agresiuni fizice și verbale până la bullying sau excluziune socială. În acest context, prevenirea violenței și crearea unui climat școlar sigur devin obiective esențiale pentru orice instituție de învățământ.

Forme ale violenței în școală:

- Violență fizică (lovituri, îmbrânceli);
- Violență verbală (jigniri, amenințări);
- Violență psihologică (umilire, intimidare);
- Cyberbullying (hărțuire online).

Aceste forme pot afecta atât victimele, cât și agresorii, generând probleme emoționale, scăderea performanțelor școlare și dificultăți de integrare socială.

Cauzele violenței în mediul școlar, factorii care contribuie la apariția violenței se numără:

- Mediul familial conflictual;
- Lipsa educației emoționale;
- Influența negativă a grupului de prieteni;
- Expunerea la modele violente în mass-media;
- Lipsa unor reguli clare și a disciplinei în școală.

Strategii de prevenire a violenței

Pentru reducerea fenomenului de violență, sunt necesare măsuri concrete:

1. Educația pentru nonviolență – introducerea unor programe care să dezvolte empatia, respectul și comunicarea eficientă;
2. Consilierea psihologică – sprijin pentru elevii aflați în dificultate;
3. Implicarea familiei – colaborarea între școală și părinți;
4. Reguli clare și aplicate consecvent – stabilirea unui regulament intern bine definit;
5. Activități extracurriculare – sport, voluntariat, proiecte de grup care promovează cooperarea.

Promovarea unui climat școlar sigur

Un climat școlar sigur se bazează pe:

- Relații pozitive între elevi și profesori;
- Respect reciproc și toleranță;
- Comunicare deschisă;
- Sprijin emoțional pentru elevi;
- Intervenție rapidă în situații de conflict.

Profesorii joacă un rol esențial în crearea acestui climat, fiind modele de comportament și facilitatori ai dialogului. Rolul instituțiilor și al comunității

Pe lângă școală și familie, comunitatea și instituțiile statului contribuie la prevenirea violenței prin:

- Programe educaționale;
- Campanii de informare;
- Parteneriate cu poliția și organizații non-guvernamentale.

Concluzie

Prevenirea violenței în școli nu este responsabilitatea unei singure persoane sau instituții, ci un efort comun. Prin educație, comunicare și implicare activă, se poate construi un mediu sigur, în care elevii să se dezvolte armonios și să își atingă potențialul.

Bibliografie

1. Ministerul Educației – „Strategii pentru prevenirea violenței în mediul școlar”
2. UNESCO – „School Violence and Bullying: Global Status Report”
3. WHO (Organizația Mondială a Sănătății) – „Violence Prevention in Schools”
4. Save the Children – „Ghid pentru prevenirea bullying-ului în școli”

**ACTIVITATE DE PREVENIRE A
BULLYING-ULUI/ CYBERBULLYING-ULUI,
PRIN DEZVOLTAREA DE COMPETENȚE SOCIO-EMOȚIONALE
„ÎMPREUNĂ ÎMPOTRIVA BULLYING-ULUI ȘI
CYBERBULLYING-ULUI”**

Prof. CIOTEA MARIA LILIANA

Titlul activității:

„Împreună împotriva bullying-ului și cyberbullying-ului”

Clasa: a IV-a

Scopul:

Dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale elevilor pentru prevenirea și gestionarea situațiilor de bullying și cyberbullying.

Obiective:

1. Elevii identifică diferitele forme de bullying și cyberbullying.
2. Elevii recunosc emoțiile proprii și ale celorlalți și dezvoltă empatia.
3. Elevii aplică strategii de rezolvare pozitivă a conflictelor și comunicare asertivă.

Strategii (metode, mijloace, forme de organizare):

- **Metode:** discuție ghidată, jocuri de rol, studiu de caz, brainstorming, dezbateri.
- **Mijloace:** fișe de lucru, materiale vizuale (postere, imagini), fișe cu scenarii, suport digital (prezentare PPT sau video).
- **Forme de organizare:** activitate frontală, grupuri mici, lucru individual, activitate practică de cooperare.

Descrierea activității:

Activitatea „Împreună împotriva bullying-ului și cyberbullying-ului” are ca scop dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale elevilor clasei a IV-a, astfel încât aceștia să poată identifica situațiile de bullying, să le înțeleagă consecințele și să învețe să reacționeze adecvat.

Prin această activitate, elevii învață să recunoască emoțiile proprii și ale celorlalți, să dezvolte empatia și să adopte strategii de comunicare asertivă și rezolvare pașnică a conflictelor.

Etapale activității sunt structurate astfel:

1. Introducerea temei

Profesorul deschide discuția prin întrebări ghidate: „Ce știți despre bullying și cyberbullying?” sau „Ați întâlnit situații în care colegii se simt răniți sau intimidați?”. Această etapă are rolul de a capta atenția elevilor și de a-i determina să își exprime ideile și experiențele într-un cadru sigur.

2. Prezentarea și explicarea conceptelor

Elevii primesc informații despre formele de bullying: fizic, verbal, social și cyberbullying, precum și despre efectele acestora asupra victimelor. Pentru claritate, se folosesc exemple concrete și materiale vizuale (fișe cu scenarii, imagini, postere). Se subliniază că bullying-ul nu este acceptabil și că fiecare copil are dreptul la respect și siguranță.

3. Exerciții practice și jocuri de rol

În grupuri mici, elevii participă la jocuri de rol în care simulează situații de bullying și identifică modalități constructive de intervenție. În timpul acestui exercițiu, elevii învață să se pună în locul victimei și să analizeze consecințele acțiunilor lor asupra celorlalți. Se discută apoi la nivel de clasă despre soluțiile propuse și despre cum pot preveni astfel de situații.

4. Activități de consolidare și cooperare

Elevii lucrează în echipe pentru a crea un set de „Reguli ale clasei împotriva bullying-ului”, care promovează respectul reciproc, incluziunea și siguranța în mediul școlar și online. Fiecare grup își prezintă regulile în fața clasei, iar profesorul facilitează discuția și completează regulile propuse pentru a asigura claritate și coerență.

5. Evaluare și reflecție

La finalul activității, elevii completează o fișă de evaluare rapidă sau un scurt exercițiu de reflecție. Aceasta include întrebări despre ce au învățat, cum se simt într-o situație de bullying și ce măsuri ar lua pentru a ajuta o victimă. Evaluarea nu urmărește doar răspunsurile „corecte”, ci și capacitatea elevilor de a reflecta asupra propriilor emoții și comportamente, precum și nivelul de implicare în activități.

Prin desfășurarea acestei activități, elevii își dezvoltă abilități socio-emoționale esențiale, precum empatia, comunicarea eficientă și rezolvarea pașnică a conflictelor, și înțeleg importanța respectului reciproc în școală și online. Activitatea contribuie, totodată, la crearea unui mediu școlar sigur, prietenos și incluziv, în care fiecare copil se simte valorificat și protejat.

Bibliografie:

- **Gheorghe, A. (2021).** „Prevenirea bullying-ului în școli. Ghid practic pentru cadre didactice”. Editura Didactică și Pedagogică, București.
- **Olweus, D. (2013).** „Bullying at School: What We Know and What We Can Do”. Wiley-Blackwell.
- **Ministerul Educației, 2020.** „Ghid pentru prevenirea violenței și bullying-ului în școală”.
- Resurse online: <https://www.salvaticopiii.ro/ce-facem/protectie/protectie-impotriva-violentei/prevenirea-violentei-in-scoala> ; <https://iteach.ro/experiencedidactice/prevenirea-violentei-in-scoli>

ANEXA: FIȘĂ EVALUARE

Fișă de evaluare rapidă – Prevenirea bullying-ului și cyberbullying-ului

Clasa: a IV-a

Numele elevului: _____

Data: _____

Partea I – Întrebări cu alegere multiplă / adevărat/fals

1. Bullying-ul înseamnă doar lovirea altor copii.
☐ Adevărat ☐ Fals
2. Cyberbullying-ul poate apărea prin mesaje jignitoare pe internet sau telefon.
☐ Adevărat ☐ Fals
3. Dacă vezi un coleg care este victima bullying-ului, cel mai bun lucru este să îl ignori.
☐ Adevărat ☐ Fals

Partea a II-a – Răspuns scurt

4. Scrie două exemple de **bullying fizic**:

5. Scrie două exemple de **bullying verbal**:

Partea a III-a – Reflecție personală

6. Cum te-ai simți dacă ai fi martor la o situație de bullying sau cyberbullying?

7. Ce ai putea face pentru a ajuta un coleg care este victima bullying-ului?

STRATEGII INTEGRATE PENTRU UN CLIMAT ȘCOLAR SIGUR ȘI INCLUSIV

Profesor înv. primar: **CIUPITU MĂDĂLINA SILVIANA**

1. Introducere

În contextul educațional actual, școala nu mai reprezintă doar un spațiu de transfer de cunoștințe, ci un ecosistem social complex. Violența școlară, sub formele sale diverse: de la agresiunea verbală la bullying și cyberbullying. Nu afectează doar rezultatele academice, ci și echilibrul emoțional pe termen lung al tuturor actorilor implicați.

Obiectivul prezentei lucrări este analizarea mecanismelor de prevenție și propunerea unor bune practici pentru transformarea unității de învățământ într-un „spațiu sigur” (safe space), unde fiecare elev se poate dezvolta armonios, fără teama de a fi marginalizat sau agresat.

2. Formele Violenței în Mediul Școlar

Pentru a combate fenomenul, acesta trebuie definit corect. Violența nu este întotdeauna fizică; ea se manifestă adesea prin mecanisme psihologice subtile, dar cu impact devastator asupra stimei de sine a tinerilor:

- **Violența relațională:** Se manifestă prin izolarea deliberată a unui elev, excluderea din grupuri sociale sau răspândirea de zvonuri malițioase.
- **Bullying-ul:** Reprezintă un comportament ostil, repetat și intenționat, bazat pe un dezechilibru de putere între agresor și victimă.
- **Cyberbullying-ul:** Agresiunea mutată în mediul digital, care depășește granițele fizice ale școlii, având un caracter permanent.

3. Pilonii Prevenirii: Strategii Practice

Prevenția eficientă se bazează pe trecerea de la o cultură a pedepsei la una a responsabilizării și prevenției active. Tabelul de mai jos sintetizează direcțiile principale de acțiune:

Direcția de Acțiune	Metode Specifice
Nivel Individual	Dezvoltarea inteligenței emoționale și a rezilienței prin consiliere.
Nivel de Clasă	Stabilirea „Acordului de Conviețuire” — reguli create de elevi.
Nivel Instituțional	Monitorizarea zonelor cu risc și formarea personalului didactic.
Nivel Comunitar	Parteneriate active între școală, familie și Poliție.

4. Rolul Managementului Conflictului

Conflictul este o componentă inevitabilă a interacțiunii umane, însă violența este o alegere. Promovarea justiției restaurative reprezintă o soluție modernă și eficientă. În loc de abordarea clasică bazată pe pedeapsă, ne concentrăm pe repararea răului făcut și pe nevoile victimei.

5. Promovarea unui Climat Școlar Pozitiv

Un climat sigur este acela în care fiecare elev se simte valorizat. Elementele cheie includ vizibilitatea profesorilor în pauze, încurajarea martorilor să raporteze incidentele fără teamă și implicarea în activități extracurriculare care construiesc spiritul de echipă.

6. Concluzii

Siguranța școlară nu este o destinație finală, ci un proces continuu de adaptare. O școală cu adevărat sigură este aceea în care există mecanisme sănătoase de gestionare a conflictelor. Investiția în empatie este la fel de valoroasă ca investiția în infrastructură.

„Educația nu este doar despre umplerea unui vas, ci despre aprinderea unui foc care să lumineze, nu să ardă.”

Bibliografie Orientativă

Olweus, D. (2007). Bullying la școală și în rândul tinerilor. Editura Sigma.

Salmivalli, C. (2010). Bullying and the peer group: A review. Aggression and Violent Behavior.

Ministerul Educației. Strategia privind reducerea fenomenului de violență în mediul școlar.

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI. PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

**Prof. CÎRLIGEANU MARGARETA,
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Suceava**

Școala este unul dintre cele mai importante medii de formare și dezvoltare pentru copii și adolescenți. Aici elevii învață nu doar informații și competențe necesare pentru viitor, ci și valori morale, reguli de conviețuire și modalități de comunicare.

Pentru ca procesul educațional să se desfășoare în condiții optime, este necesar un climat școlar sigur, bazat pe respect, încredere și cooperare. Din păcate, violența școlară reprezintă o problemă tot mai prezentă în societatea actuală, afectând atât elevii, cât și profesorii și familiile acestora. De aceea, prevenirea și combaterea violenței trebuie să devină o prioritate pentru întreaga comunitate școlară.

Violența în școală poate apărea sub mai multe forme: violență verbală, fizică, psihologică sau online. Jignirile, amenințările, poreclele ofensatoare, excluderea din grup sau agresiunile fizice pot avea efecte grave asupra dezvoltării emoționale a elevilor. În ultimii ani, un fenomen îngrijorător

este cyberbullying-ul, adică hărțuirea prin intermediul internetului și al rețelelor sociale. Comentariile răutăcioase, distribuirea imaginilor fără acord sau mesajele ofensatoare pot afecta profund starea emoțională a victimelor și pot conduce la anxietate, depresie și scăderea încrederii în sine.

Cauzele violenței școlare sunt diverse și complexe. Uneori, comportamentele agresive sunt influențate de mediul familial, de lipsa comunicării dintre părinți și copii sau de modelele negative din societate și mass-media. Alteori, elevii recurg la violență din dorința de a atrage atenția, de a obține putere asupra colegilor sau din cauza dificultăților emoționale pe care nu știu să le gestioneze. Lipsa empatiei, intoleranța și influența anturajului contribuie, de asemenea, la apariția conflictelor în mediul școlar.

Pentru prevenirea violenței este necesară implicarea activă a tuturor factorilor educaționali: elevi, profesori, părinți și autorități. Profesorii au un rol esențial în crearea unei atmosfere pozitive în clasă și în promovarea respectului reciproc. Prin activități educative, dezbateri, proiecte și jocuri de echipă, elevii pot învăța importanța comunicării și a colaborării. De asemenea, consilierea psihologică îi poate ajuta pe elevi să își exprime emoțiile într-un mod sănătos și să rezolve conflictele fără agresivitate.

Părinții trebuie să mențină o relație apropiată cu copiii lor și să fie atenți la comportamentul și starea lor emoțională. Comunicarea deschisă în familie contribuie la prevenirea problemelor și la dezvoltarea unui comportament responsabil. În același timp, colaborarea dintre familie și școală este foarte importantă pentru identificarea rapidă a situațiilor de risc și pentru găsirea unor soluții eficiente.

Combaterea violenței presupune existența unor reguli clare și a unor măsuri ferme împotriva comportamentelor agresive. Elevii trebuie să cunoască regulile de conduită și consecințele încălcării acestora. În același timp, este important ca victimele violenței să primească sprijin și protecție, iar martorii să fie încurajați să vorbească și să semnaleze incidentele.

O școală sigură este aceea în care fiecare elev se simte respectat, ascultat și protejat.

Activitățile extracurriculare și campaniile de informare pot contribui semnificativ la reducerea violenței. Participarea elevilor la activități sportive, artistice sau de voluntariat îi ajută să își dezvolte spiritul de echipă, responsabilitatea și respectul față de ceilalți. De asemenea, organizarea unor întâlniri cu specialiști, psihologi sau reprezentanți ai autorităților poate oferi elevilor informații utile despre consecințele violenței și importanța unui comportament civilizat.

Un climat școlar sigur nu înseamnă doar lipsa conflictelor, ci și existența unui mediu în care elevii se simt încurajați să își exprime ideile și emoțiile fără teamă. Respectul, toleranța și empatia trebuie promovate permanent prin exemplul oferit de adulți și prin activitățile desfășurate în școală. Educația pentru nonviolență trebuie să înceapă încă din primii ani de școală, deoarece valorile formate în copilărie influențează comportamentul viitor al elevilor.

În concluzie, prevenirea și combaterea violenței într-un climat școlar sigur reprezintă o responsabilitate comună a întregii societăți. Prin educație, comunicare și colaborare se poate construi un mediu școlar bazat pe respect și siguranță. Numai într-o școală în care există înțelegere și sprijin reciproc elevii pot învăța eficient și se pot dezvolta armonios, devenind adulți responsabili și echilibrați.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

Prof. ed. timpurie, **COJOCARU SIMONA-MARIA**
Prof. ed. timpurie, **TÎLMACIU IOANA-GEORGIANA**
Școala Gimnazială „I. Gh. Duca”,
Structură GPP Traian, Rm. Vâlcea, Vâlcea

Violența în mediul școlar reprezintă una dintre cele mai sensibile și actuale probleme ale sistemului educațional contemporan. Aceasta afectează nu doar procesul instructiv-educativ, ci și dezvoltarea emoțională și socială a copiilor. Școala, ca spațiu al formării și al siguranței, trebuie să devină un mediu în care fiecare elev se simte protejat, respectat și valorizat.

Prevenirea violenței școlare nu presupune doar intervenții punctuale, ci o abordare sistemică, bazată pe colaborarea dintre cadre didactice, elevi, părinți și comunitate. Promovarea unui climat școlar sigur contribuie la creșterea performanței școlare și la dezvoltarea unor relații sănătoase între elevi.

Violența școlară poate îmbrăca multiple forme: fizică, verbală, emoțională sau chiar cibernetică. Printre cele mai frecvente manifestări se numără: agresiunile fizice, jignirile, intimidarea (bullying-ul), excluderea socială și hărțuirea online.

Cauzele acestui fenomen sunt diverse și complexe:

- mediul familial instabil sau lipsit de suport emoțional;
- influența mass-media și a mediului online;
- lipsa abilităților de comunicare și gestionare a emoțiilor;
- nevoia de afirmare sau dorința de dominare;
- climatul educațional rigid sau lipsit de empatie.

Identificarea acestor cauze este esențială pentru dezvoltarea unor strategii eficiente de prevenire.

Cadrele didactice au un rol fundamental în crearea unui mediu sigur și incluziv. Profesorul nu este doar un transmițător de informații, ci și un model de comportament și un mediator al relațiilor dintre elevi.

Printre strategiile eficiente utilizate de cadrele didactice se numără:

- stabilirea unor reguli clare de comportament;

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR
ISBN 978-606-95840-8-8

- încurajarea comunicării deschise și a respectului reciproc;
- aplicarea metodelor interactive și participative;
- dezvoltarea competențelor socio-emoționale;
- intervenția promptă în situații de conflict.

De asemenea, este important ca profesorii să observe din timp semnele comportamentelor agresive și să colaboreze cu consilierul școlar și familia elevului.

Strategii de prevenire a violenței școlare

Prevenirea violenței presupune implementarea unor programe educaționale și activități specifice:

- activități de educație emoțională și socială;
- jocuri de rol și dramatizări pentru dezvoltarea empatiei;
- campanii anti-bullying;
- consiliere psihopedagogică;
- implicarea elevilor în activități de voluntariat și lucru în echipă.

Concluzii

Prevenirea violenței în școală este o responsabilitate comună, care necesită implicare constantă și colaborare. Cadrele didactice, împreună cu familia și comunitatea, pot contribui la crearea unui mediu educațional sănătos, în care fiecare copil să se dezvolte armonios.

Promovarea unui climat școlar sigur nu este doar un obiectiv educațional, ci o necesitate pentru formarea unor viitori adulți echilibrați, empatici și responsabili.

Bibliografie:

1. Boncu, Ștefan – Psihosociologia comportamentului agresiv, Editura Polirom, Iași, 2006, p. 45-60
2. Neamțu, Cristina – Violenta în școală. Modalități de prevenire și intervenție, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2003, p. 23-40
3. Goleman, Daniel – Inteligența emoțională, Editura Curtea Veche, București, 2008, p. 85-102
4. Vrasmaș, Traian – Incluziunea educațională și prevenirea excluziunii sociale, Editura Aramis, București, 2010, p. 67-80

ANTI-VIOLENȚA, SOLUȚIA PENTRU UN VIITOR MAI BUN

COMAN CLAUDIA FLORICA SIMONA

Școala Gimnazială nr 1 Tileagd, Bihor

Violența reprezintă utilizarea forței și a constrângerii de către un individ, grup, clasă socială în scopul impunerii voinței asupra altora. Aceasta este o manifestare a agresivității care este direcționată spre persoane sau obiecte cu scopul de a răni sau crea daune. Violența are ca scop umilirea și terorizarea.

Aceasta îmbracă trei forme: fizică, verbală și emoțională. Indiferent de natura ei, agresiunea afectează în mod cert persoana asupra căreia s-a îndreptat violența. De cele mai multe ori, agresorul își vede victima ca pe o amenințare la propria persoană. Acesta vrea să afișeze faptul că deține puterea, însă el este marcat de o experiență din trecut în care a fost martor la scene violente și astfel imită acel comportament. Violența apare și ca urmare a dorinței de popularitate, de a deține controlul și a sentimentului apartenenței într-un grup. Cauzele violenței sunt multiple, printre acestea amintim: anturajul, proveniența din familii sărace sau dezorganizate, consumul de alcool și alte substanțe, imagine de sine scăzută, instabilitate emoțională și chiar lipsa educației.

În opoziție cu violența, anti-violența reprezintă o abordare care ne îndeamnă să ne exprimăm și să rezolvăm conflictele într-un mod pașnic, promovând respectul și înțelegerea reciprocă. După cum spunea Martin Luther King Jr. „Nonviolența este o armă puternică și justă. Într-adevăr, este o armă unică în istorie, care taie fără să rănească și înnobilează omul care o mănuieste”.

Într-o societate în care violența de orice tip este prezentă în multe aspecte ale vieții noastre, este esențial să reflectăm asupra impactului negativ pe care îl aduce. Pentru aceasta, este important să înțelegem că violența nu rezolvă nimic și poate avea consecințe grave asupra victimelor, dar și comunității din care acestea fac parte.

În ultima perioadă, observăm faptul că violența începe de la vârste fragede și atinge apogeul în adolescență. De aceea, copiii trebuie învățați să rezolve orice conflict fără să răspundă cu violență, să adopte un comportament asertiv și să fie încurajați să ceară ajutor de specialitate când sunt victimele acesteia. Educația are un rol important în prevenirea și combaterea violenței. Cu ajutorul acesteia învățăm să comunicăm și să rezolvăm conflictele pașnic, să ne exprimăm opiniile în mod constructiv și să promovăm valorile nonviolente în rândul elevilor deoarece sunt viitorul societății.

Școala reprezintă, prin definiție, un spațiu al cunoașterii, al dezvoltării caracterului și al formării viitorilor cetățeni. Într-un context global în care formele de agresivitate devin tot mai complexe, de la violența fizică la bullying și cyberbullying, prevenirea violenței și promovarea unui climat școlar sigur sunt necesități reale. Violența din școli nu se limitează la altercații fizice. Ea include excluderea socială, insulte, intimidare și degradarea demnității umane. Atunci când un elev se simte amenințat, creierul său intră într-o stare de alertă constantă, procesul de învățare devenind secundar supraviețuirii emoționale. Prevenția începe acasă și continuă în școală, iar comunicarea dintre părinți și profesori trebuie să permită identificarea timpurie a semnalelor de suferință și a comportamentelor deviante. Elevii trebuie să învețe să își recunoască și gestioneze emoțiile pentru a

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

ISBN 978-606-95840-8-8

avea instrumentele necesare rezolvării conflictelor nu prin violență, ci prin dialog. De asemenea, școala are un rol foarte important în etapa fiecăruia de conștientizare și implicare, prin activități care să scoată în evidență impactul negativ al violenței și care să promoveze empatia, toleranța și înțelegerea reciprocă. Prevenirea violenței în mediul școlar necesită un efort susținut și o schimbare de mentalitate: de la o cultură a pedepsei, la una a prevenției și susținerii emoționale. O școală sigură nu e una în care conflictele lipsesc, ci una în care acestea sunt gestionate constructiv, transformându-se în lecții de viață.

Lupta împotriva violenței ține de fiecare dintre noi. Orice gest de anti-violență contează și poate avea un impact pozitiv în societate. Întotdeauna un conflict se poate rezolva pe cale pașnică, iar pentru acest lucru este nevoie de oameni cu o atitudine sănătoasă, capabili să-și controleze pornirile și să urmărească soluționarea problemei, căci așa cum afirma Ioan Gură de Aur „Blândețea este mai puternică decât violența”.

În concluzie, prin violență nu se rezolvă problemele, ci se amplifică, ajungându-se să se distrugă relații și prietenii. Fiecare dintre noi putem opri acest fenomen prin puterea exemplului. Așadar, „Dacă altul se poartă josnic, tu fii demn! Dacă altul te tratează urât, tu fii bun! Dacă altul îți face rău, tu ai răbdare, căci Dumnezeu plătește fiecăruia după fapte!” (G. Washington).

BIBLIOGRAFIE

<https://www.salvaticopiii.ro/ce-facem/protectie/protectie-impotriva-violentei>

<https://ctr.ro/violenta-scolara-ce-este-si-cum-o-combatem/>

<https://ro.wikipedia.org/wiki/Violen%C8%9B%C4%83>

https://www.cjraems.ro/prevenirea_si_combaterea_violentei_in_sc.pdf

<https://sigurantascolara.ro/wp-content/uploads/2025/08/Ghid-pentru-structuri-bullying.pdf>

ROLUL INTELIGENȚEI EMOȚIONALE ÎN PREVENIREA COMPORTAMENTELOR DE TIP BULLYING LA ELEVII DIN CICLUL PRIMAR

Prof. COMAN DANIELA-GEORGETA
Liceul de Arte „Margareta Sterian” Buzău

Bullying-ul, definit ca un comportament agresiv, intenționat și repetat, manifestat de un individ sau un grup asupra unei persoane percepute ca fiind mai vulnerabilă, reprezintă o problemă gravă în mediul școlar, cu efecte negative pe termen lung atât asupra victimelor, cât și asupra agresorilor și martorilor. Prevenirea acestui fenomen este esențială, iar una dintre cele mai eficiente strategii pe termen lung este cultivarea empatiei încă de la vârste fragede. Empatia reprezintă capacitatea de a recunoaște, înțelege și a răspunde adecvat la sentimentele și emoțiile celorlalți. Ea presupune nu doar o înțelegere intelectuală a ceea ce simte altă persoană, ci și o participare afectivă

la experiența acesteia. Asadar, empatia îi ajută pe copii să înțeleagă emoțiile celor din jur și să reacționeze într-un mod pozitiv, reducând comportamentele agresive.

Dezvoltarea empatiei la școlarii mici este esențială deoarece aceștia sunt într-o etapă a vieții în care personalitatea lor este în plină formare, iar prin dezvoltarea empatiei sunt vizate aspect precum:

- **Relații sociale sănătoase:** Empatia ajută copiii să construiască și să mențină prietenii, să colaboreze eficient și să navigheze conflictele în mod constructive;
- **Dezvoltare morală:** Înțelegerea impactului propriilor acțiuni asupra celorlalți stă la baza dezvoltării conștiinței morale și a comportamentului prosocial;
- **Reglare emoțională:** Recunoașterea și înțelegerea emoțiilor la alții îi ajută pe copii să își înțeleagă și să își gestioneze mai bine propriile emoții;
- **Reducerea agresivității:** Copiii empatici sunt mai puțin predispuși să recurgă la comportamente agresive, deoarece înțeleg suferința pe care o pot provoca.

Lipsa empatiei este adesea identificată ca o caracteristică a copiilor care manifestă comportamente de tip bullying. Aceștia pot avea dificultăți în a înțelege sau a le păsa de durerea pe care o provoacă victimelor lor. Dezvoltarea empatiei acționează ca un factor protector împotriva bullying-ului în mai multe moduri: reduce probabilitatea de a deveni agresor, crește probabilitatea comportamentului prosocial (de ajutorare), promovează un climat școlar pozitiv, ajută la înțelegerea diversității.

În continuarea lucrării mele, voi exemplifica o serie de metode ce vizează dezvoltarea empatiei în școală, în rândul elevilor de învățământ primar.

- Modelarea comportamentului empatic: Adulții (părinți, cadre didactice) trebuie să fie modele de empatie, arătând înțelegere și compasiune în interacțiunile lor zilnice. Copiii învață prin imitație.
- Activități de lectură și povestire - Citirea și discutarea poveștilor care prezintă personaje cu diverse trăiri emoționale și dileme morale, analizarea perspectivelor diferitelor personaje, povestirile despre personaje care trec prin diverse emoții ajută copiii să se pună în locul altora.
- Jocuri de rol - Copiii pot interpreta situații de viață în care trebuie să exprime și să recunoască emoțiile celorlalți și să exploreze diferite reacții emoționale și comportamentale.
- Discuții dirijate - Profesorii pot organiza discuții despre cum ne simțim în anumite situații și despre cum putem sprijini persoanele aflate în dificultate, folosind întrebări precum: "Cum crezi că s-a simțit colegul tău când...?".
- Proiecte de colaborare - Activitățile de grup care implică ajutor reciproc încurajează relațiile bazate pe înțelegere și sprijin, proiectele de grup încurajează copiii să lucreze împreună, să asculte perspective diferite și să negocieze soluții, dezvoltând astfel înțelegerea mutuală.
- Încurajarea exprimării grijii și a actelor de bunătate: Validarea și laudarea comportamentelor prosociale, cum ar fi ajutorarea unui coleg, împărțirea resurselor sau oferirea de consolare.
- Educație emoțională - Integrarea lecțiilor despre emoții, toleranță și rezolvarea pașnică a conflictelor în programa școlară.

În concluzie, dezvoltarea empatiei la școlarii mici reprezintă o piatră de temelie în eforturile de prevenire a bullying-ului. Prin cultivarea abilității de a înțelege și împărtăși sentimentele celorlalți,

copiii devin mai puțin predispuși să manifeste agresivitate și mai înclinați spre comportamente prosociale și de sprijin. Investiția în dezvoltarea empatiei încă din primii ani de școală nu doar că reduce incidența bullying-ului, dar contribuie la formarea unor indivizi responsabili, grijulii și capabili să construiască relații interpersonale armonioase, creând astfel un mediu școlar sigur, prietenos și, pe termen lung, o societate mai bună. Prin eforturi constante din partea cadrelor didactice, a părinților și a întregii comunități, copiii pot învăța să respecte, să ajute și să se sprijine unii pe alții, construind o societate mai empatică și mai echitabilă.

Bibliografie:

Goleman, Daniel (2006). *Inteligența Emoțională*. București: Curtea Veche Publishing.

Șchiopu, Ursula & Verza, Emil (1997). *Psihologia vârstelor: Ciclurile vieții*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Salmivalli, Christina (2010). *Bullying and the peer group: A review*. *Aggression and Violent Behavior*, 15(2), pp. 112-120.

STRATEGII EFICIENTE DE COMBATERE A VIOLENȚEI ÎN ȘCOLI

Prof. înv. primar: **COMAN Simona-Roxana**,
Școala Gimnazială „Șerban Cioculescu” Găești

Violența în mediul școlar reprezintă o problemă majoră a sistemelor educaționale contemporane, având consecințe semnificative asupra dezvoltării emoționale, sociale și academice a elevilor. Prezentul articol analizează principalele forme de violență școlară, cauzele acestora și propune o serie de strategii eficiente de prevenire și intervenție, bazate pe colaborarea dintre școală, familie și comunitate.

Școala ar trebui să fie un spațiu sigur, favorabil dezvoltării armonioase a elevilor. Cu toate acestea, fenomenul violenței școlare este tot mai prezent, afectând relațiile dintre elevi și procesul educațional. Violența nu se limitează doar la agresiuni fizice, ci include și comportamente subtile, precum excluderea socială sau hărțuirea online. Necesitatea identificării unor strategii eficiente de combatere a violenței devine esențială pentru crearea unui climat școlar sigur și incluziv.

Violența în școli se manifestă sub diferite forme: violența fizică, care implică agresiuni directe precum lovirea sau împingerea; violența verbală, manifestată prin jigniri, amenințări sau etichetări negative; violența psihologică, care include marginalizarea, umilirea sau manipularea emoțională; și

cyberbullying-ul, o formă modernă de hărțuire realizată prin intermediul tehnologiei. Aceste forme pot apărea izolat sau combinat, având efecte negative asupra stimei de sine și performanței școlare.

Fenomenul violenței are cauze multiple și interconectate, printre care se numără lipsa educației emoționale și a abilităților de gestionare a conflictelor, influența mediului familial sau social, expunerea la modele agresive, dorința de afirmare sau de dominare în grup și lipsa unor reguli clare. Înțelegerea acestor cauze este esențială pentru dezvoltarea unor măsuri eficiente de prevenție.

Combaterea violenței în mediul școlar presupune mai mult decât aplicarea unor sancțiuni punctuale; este necesară o abordare integrată, preventivă și orientată spre dezvoltarea unor relații sănătoase între elevi. În acest sens, una dintre cele mai eficiente direcții de intervenție este reprezentată de promovarea educației socio-emoționale. Prin activități structurate, elevii învață să își identifice și să își exprime emoțiile într-un mod adecvat, să manifeste empatie și să gestioneze conflictele fără a recurge la comportamente agresive. Dezvoltarea acestor competențe contribuie semnificativ la reducerea tensiunilor și la crearea unui climat de încredere.

Un alt element esențial îl constituie construirea unui climat școlar pozitiv, bazat pe respect reciproc, reguli clare și consecvență în aplicarea acestora. Atunci când elevii percep mediul școlar ca fiind echitabil și sigur, probabilitatea apariției comportamentelor violente scade considerabil. În acest context, este important ca regulile să fie formulate împreună cu elevii, astfel încât aceștia să le înțeleagă și să le interiorizeze.

Rolul cadrelor didactice este fundamental în prevenirea și gestionarea situațiilor de violență. Profesorii sunt modele de comportament și mediatori ai relațiilor din clasă. Prin formare continuă în domeniul managementului conflictelor și al comunicării nonviolente, aceștia pot interveni prompt și eficient, prevenind escaladarea situațiilor tensionate.

Parteneriatul dintre școală și familie reprezintă o dimensiune esențială în combaterea violenței. Comportamentele elevilor sunt influențate de mediul familial, iar comunicarea eficientă între părinți și cadrele didactice contribuie la prevenirea situațiilor de risc.

Consilierea psihologică oferă sprijin atât victimelor, cât și agresorilor, ajutând la identificarea cauzelor comportamentelor violente și la dezvoltarea unor strategii de intervenție personalizate.

Implementarea programelor și campaniilor anti-violență contribuie la creșterea nivelului de conștientizare în rândul elevilor. Activitățile interactive facilitează înțelegerea consecințelor violenței și promovează alternative pozitive de relaționare.

O abordare modernă este reprezentată de practicile restorative, care pun accent pe dialog, responsabilitate și repararea relațiilor afectate. Acestea contribuie la schimbări comportamentale durabile. În plus, utilizarea tehnologiei poate sprijini prevenirea violenței, prin instrumente de raportare și programe educaționale digitale.

Combaterea violenței în școli necesită o abordare integrată și colaborativă. Implementarea strategiilor prezentate contribuie la dezvoltarea unui mediu sigur și incluziv, favorabil dezvoltării armonioase a elevilor.

Bibliografie

Olweus, D. (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. Blackwell.

UNESCO (2019). *Behind the Numbers: Ending School Violence and Bullying*.

Ministerul Educației (2020). *Strategii pentru prevenirea violenței în mediul școlar*.

Bradshaw, C. (2015). *Preventing Bullying Through School-Based Interventions*.

EDUCAȚIA FARA VIOLENȚĂ- CHEIA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

Profesor – **CONSTANTIN FLORIN-MATEI**
Școala Gimnazială Valea Mare

Prevenirea violenței și promovarea unui climat școlar sigur reprezintă una dintre cele mai importante direcții ale educației contemporane, mai ales în ciclul primar, unde se formează bazele comportamentului social și emoțional.

Școala nu este doar un spațiu al acumulării de cunoștințe, ci și un mediu în care copiii învață cum să relaționeze, cum să comunice și cum să își gestioneze emoțiile. În acest sens, fiecare zi petrecută în clasă contribuie la modelarea unor viitori adulți echilibrați sau, dimpotrivă, vulnerabili în fața conflictelor.

Violența în mediul școlar nu trebuie înțeleasă doar ca manifestare fizică, deoarece ea include și forme mai subtile, dar la fel de nocive, precum agresivitatea verbală sau emoțională. Un cuvânt jignitor, o ironie repetată sau excluderea dintr-un grup pot afecta profund stima de sine a unui copil.

Aceste forme de violență sunt adesea trecute cu vederea, fiind considerate „glume” sau comportamente specifice vârstei, însă efectele lor pot fi de durată. Copiii care sunt expuși frecvent la astfel de situații pot dezvolta anxietate, teamă de a participa la activități și chiar refuzul de a veni la școală.

În spatele comportamentelor agresive se află, de cele mai multe ori, nevoi neîmplinite sau emoții neînțelese. Un copil care recurge la violență poate încerca să atragă atenția, să își exprime frustrarea

sau să își mascheze propriile nesiguranțe. De aceea, simpla sancționare a comportamentului nu este suficientă. Este necesară o abordare empatică, care să urmărească identificarea cauzelor și sprijinirea copilului în găsirea unor modalități adecvate de exprimare.

Rolul cadrului didactic este esențial în prevenirea și gestionarea situațiilor de violență. Profesorul nu este doar un furnizor de informații, ci și un formator de caractere. Prin atitudinea sa echilibrată, prin consecvență și prin modul în care răspunde situațiilor conflictuale, acesta devine un model pentru elevi. Un climat pozitiv în clasă se construiește prin reguli clare, stabilite împreună cu elevii, prin încurajarea dialogului și prin promovarea respectului reciproc. Atunci când copiii se simt ascultați și valorizați, comportamentele agresive tind să scadă semnificativ.

Un alt aspect important îl reprezintă dezvoltarea competențelor socio-emoționale. Copiii trebuie învățați să își recunoască emoțiile, să le exprime în mod adecvat și să înțeleagă emoțiile celor din jur. Activitățile de tip joc de rol, discuțiile ghidate sau povestirile cu mesaj moral pot contribui la dezvoltarea empatiei și la formarea unor comportamente pozitive. În acest fel, elevii învață nu doar ce să evite, ci și ce să facă în locul unui comportament agresiv.

Promovarea unui climat școlar sigur presupune și implicarea activă a întregii comunități educaționale. Colaborarea cu familia este esențială, deoarece valorile și comportamentele învățate acasă se reflectă în mediul școlar. O comunicare deschisă între profesor și părinți poate preveni multe situații conflictuale și poate oferi sprijin copilului în mod coerent și unitar. În același timp, consilierea psihopedagogică poate juca un rol important în identificarea și gestionarea cazurilor mai dificile.

Un climat sigur nu înseamnă absența conflictelor, deoarece acestea sunt inevitabile în orice grup. Ceea ce contează este modul în care sunt gestionate. Conflictele pot deveni oportunități de învățare, dacă sunt abordate corect. Prin mediere, prin dialog și prin găsirea unor soluții comune, copiii învață să își asume responsabilitatea pentru propriile acțiuni și să respecte punctul de vedere al celorlalți.

De asemenea, mediul fizic al clasei poate influența comportamentul elevilor. Un spațiu organizat, prietenos și personalizat contribuie la starea de bine a copiilor. Afișele cu mesaje pozitive, regulile clasei vizibile și lucrările elevilor expuse creează un sentiment de apartenență și responsabilitate. Într-un astfel de mediu, copiii sunt mai motivați să respecte regulile și să contribuie la menținerea unui climat armonios.

În concluzie, prevenirea violenței și promovarea unui climat școlar sigur reprezintă un proces complex, care necesită implicare constantă, răbdare și consecvență. Nu există soluții rapide, însă fiecare gest de respect, fiecare cuvânt de încurajare și fiecare intervenție atentă contribuie la construirea unui mediu în care copiii se pot dezvolta armonios. O școală sigură este aceea în care fiecare copil se simte protejat, ascultat și valorizat, iar acest obiectiv poate fi atins doar prin colaborare și dedicare din partea tuturor celor implicați în actul educațional.

„ÎMPREUNĂ PRINDEM CURAJ” –PROGRAM DE PREVENIRE A VIOLENȚEI ÎN MEDIUL PREȘCOLAR

Prof. COȘAN IOANA CRISTINA,
G.P.P. Cuvioasa Parascheva, Iași

Prin prezentul demers, ne propunem să analizăm succint și să identificăm soluții cu privire la existența conflictelor ivite între copiii preșcolari. Importanța analizei este dată de faptul că frecvența acestor comportamente reproșabile a crescut în sălile de clasă, fiind greu de gestionat de către cadrele didactice și privite cu indulgență de către părinți.

De asemenea, este lesne de înțeles că ambele părți ale conflictului, agresor și victimă, sunt afectate în ceea ce privește creșterea armonioasă și educarea lor.

Violența în grădiniță poate include o serie de comportamente, precum lovirea, împingerea, țipatul sau chiar utilizarea cuvintelor jignitoare. Aceste comportamente pot apărea din diferite motive, cum ar fi lipsa abilităților de gestionare a emoțiilor, dorința de a atrage atenția sau, în unele cazuri, comportamentele modelate de familie sau mediu.

Este important să abordăm această problemă la momentul oportun, deoarece un comportament violent la vârste fragede poate avea efecte pe termen lung asupra relațiilor sociale ale copiilor și asupra dezvoltării lor emoționale.

De asemenea, identificarea cauzelor violenței în grădiniță este importantă întrucât aceasta poate apărea în rândul copiilor atunci când ei se simt obosiți sau frustrați și nu reușesc să-și exprime nemulțumirile ori imită comportamentele celor din jur.

Totodată, există posibilitatea ca unor preșcolari să le lipsească abilitățile sociale și, ca urmare, înțeleg să folosească violența pentru a atrage atenția asupra lorori pentru a-și exprima dorințele.

În ipotezele descrise mai sus, există mai multe strategii de prevenire și combatere a violenței în grădiniță, respectiv:

- stabilirea unor reguli clare și consistente,
- crearea unui mediu sigur și calm,
- formarea abilităților sociale,
- cultivarea empatiei,
- reacția promptă a profesorului când apare un act de violență,
- abordarea cauzelor comportamentului violent,
- colaborarea cu părinții preșcolarilor în vederea stabilirii unor soluții comune,
- discuții despre sentimente,

- promovarea modelelor pozitive,
- premierea comportamentelor nonviolente,
- accesul la consiliere sau suport psihologic,
- activități de reglare a emoțiilor.

În acest sens, cadrul didactic are datoria de a reacționa calm și consecvent atunci când apar acte de violență, explicând copilului care a agresat că nu este în regulă și să-i prezinte un model de comportament nonviolent.

De asemenea, apreciez oportun ca în sala de grupă să fie afișate regulile clasei prin imagini sugestive precum „Nu țipăm”, „Nu împingem”, „Ne ajutăm între noi” etc. Aceste reguli trebuie prezentate celor mici și aceștia trebuie să le înțeleagă și să le aplice. Totodată, un mediu calm, bine organizat în care se realizează activități constructive, produce schimbări benefice în rândul copiilor, le reduce frustrarea și anxietatea. Implicarea acestora în activități colective îi ajută să-și dezvolte abilitățile de cooperare și reduce conflictele dintre ei.

Un alt exercițiu care poate fi aplicat la clasă este „Spune cum te simți astăzi”. Prin acest exercițiu copiii au ocazia să-și exprime emoțiile, să-și recunoască sentimentele de furie, frustrare, tristețe, bucurie și să le exprime într-un mod adecvat.

Colaborarea strânsă cu familia este esențială în prevenirea și combaterea violenței la grădiniță întrucât părinții joacă un rol crucial în educația copilului și, de multe ori, comportamentele violente pot fi influențate de ceea ce se întâmplă acasă. Printr-o abordare comună și un dialog deschis între educatori și părinți, se pot implementa soluții eficiente pentru a promova comportamente pozitive și nonviolente. Astfel, prin întâlniri regulate între profesori și părinți, crearea unui plan comun și încurajarea auto-disciplinei, comportamentele violente ale copiilor vor putea fi gestionate mai ușor. De asemenea, organizarea unor evenimente sau activități comune între părinți, copii și profesori, poate întări legătura dintre grădiniță și familie, promovând un climat de încredere și cooperare.

Prevenirea violenței în grădiniță este esențială pentru crearea unui mediu în care copiii pot învăța, socializa și se pot dezvolta în mod armonios. La această vârstă, copiii sunt foarte receptivi și pot învăța principii bazate pe empatie, toleranță și comunicare nonviolentă, iar fiecare cadru didactic își cunoaște grupa de copii și alege cele mai eficiente activități prin care poate promova nonviolența.

Astfel, la grupa pe care o coordonez, am observat că cei mici reacționează pozitiv când facem jocuri de rol, în cadrul cărora preșcolarii învață prin imitare și își folosesc creativitatea pentru a interpreta diferite situații sociale.

În cele ce urmează, voi prezenta ce activități am aplicat în cadrul campaniei de nonviolență realizată cu copiii cu vârstă cuprinsă între 4 și 5 ani.

Atelierul de educație emoțională desfășurat în „Căsuța Prieteniei” este un program integrat care vizează dezvoltarea abilităților socio-emoționale ale copiilor, promovând gestionarea sănătoasă a emoțiilor și comunicarea nonviolentă. Pe lângă activitățile interactive pentru copii, în cadrul atelierului va participa și un specialist din cadrul **Direcției de Asistență Socială (DAS)** - Biroul de Violență în Familie. Acesta va susține sesiuni informative pentru copii, profesori și părinți, pe teme de prevenire a violenței în familie, identificarea semnelor de abuz și măsuri de protecție. Activitățile

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

ISBN 978-606-95840-8-8

pentru copii vor include jocuri de rol, povestiri terapeutice, exerciții de mimă și activități de art-terapie pentru a sprijini exprimarea emoțiilor într-un mod constructiv și nonviolent. **„Roata emoțiilor”** – activitate în care copiii învață despre diferitele emoții, discutând despre comportamentele care pot fi considerate agresive și cum le pot evita. **„Povestea unui prieten”** – o poveste terapeutică despre prietenie, conflicte și soluții nonviolente, urmată de discuții. **„Semnele violenței și ce putem face?”** – sesiune susținută de reprezentantul DAS, în care copiii și cadrele didactice vor învăța despre semnele abuzului și cum pot solicita ajutor. **„Atelierul de ascultare activă”** – activități de grup în care copiii și educatorii exersează ascultarea și rezolvarea conflictelor prin dialog și cooperare.

Activitate educativ-preventivă realizată în colaborare cu reprezentanți ai IPJ Iași – Biroul Siguranță Școlară sau Compartimentul de Prevenire a Criminalității. Activitatea vizează conștientizarea importanței comportamentului nonviolent, învățarea regulilor de siguranță și promovarea prieteniei și respectului în colectivul de grădiniță. Aceasta se va desfășura în „Căsuța prieteniei” într-un mod atractiv și adaptat vârstei copiilor, prin povești, jocuri de rol, mascote, planșe interactive și discuții libere. De asemenea, se vor oferi și sugestii/metode pentru cadrele didactice privind abordarea conflictelor și prevenirea situațiilor de agresivitate între copii.

Spectacol de teatru pentru educație emoțională va fi o activitate interactivă și educațională destinată copiilor, având ca scop sensibilizarea acestora cu privire la importanța gestionării emoțiilor și prevenirea violenței. Piesa „Glasul copilăriei” va aborda teme precum prietenia, cooperarea, rezolvarea conflictelor prin dialog și înțelegerea diversității emoționale. Actori profesioniști de la *Marionette Show* vor juca roluri în scenete, iar copiii vor fi invitați să participe activ prin răspunsuri și intervenții în cadrul piesei, încurajându-i să învețe prin joc și imitație. Spectacolul va include mesaje de prevenire a violenței, comportamente pozitive de rezolvare a conflictelor și exemple de empatie și respect între copii.

În concluzie, aceste activități au contribuit asupra dezvoltării unui climat educațional bazat pe respect, empatie și soluționarea pașnică a conflictelor, prevenind astfel violența în grădiniță.

STRATEGII DE PREVENIRE A VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

COSMA ELENA, Școala Gimnazială Domnești
Județul Vrancea

Violența în mediul școlar reprezintă o problemă complexă, cu implicații semnificative asupra dezvoltării emoționale, sociale și educaționale a elevilor. În contextul actual, aceasta se manifestă sub diverse forme, precum agresivitatea verbală, fizică, psihologică, bullying-ul și cyberbullying-ul. Prevenirea acestor comportamente și crearea unui climat educațional sigur constituie o prioritate esențială pentru sistemul de învățământ. Conform specialiștilor, prevenirea violenței începe prin construirea unui mediu bazat pe respect, încredere și comunicare deschisă.

Un climat școlar sigur se bazează pe respect reciproc, incluziune și relații pozitive între toți actorii implicați în procesul educațional. Elevii trebuie să se simtă în siguranță atât din punct de vedere fizic, cât și emoțional, pentru a putea învăța și a se dezvolta armonios. În acest sens, cadrele didactice au un rol fundamental, fiind modele de comportament și facilitatori ai relațiilor constructive în clasă. Modul în care profesorul gestionează conflictele, încurajează dialogul și promovează respectul influențează direct comportamentul elevilor.

Prevenirea violenței presupune adoptarea unor strategii educaționale centrate pe dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale elevilor. În practică, acest lucru poate fi realizat prin organizarea unor ore de dirigenție dedicate temelor precum empatia, toleranța, gestionarea emoțiilor și comunicarea asertivă. De exemplu, elevii pot fi implicați în exerciții în care identifică emoții în diferite situații sau propun soluții pentru rezolvarea conflictelor. De asemenea, realizarea unor afișe sau postere cu mesaje anti-violență, expuse în clasă sau în școală, contribuie la conștientizarea importanței unui comportament adecvat.

Un alt exemplu de bună practică îl reprezintă organizarea unor campanii anti-violență la nivelul școlii, în care elevii sunt implicați activ. Aceștia pot crea mesaje, pot participa la dezbateri sau pot realiza prezentări pe tema prevenirii bullying-ului. Astfel de activități nu doar informează, ci și dezvoltă responsabilitatea socială și spiritul de echipă.

Elevii au un rol esențial în menținerea unui climat pozitiv. Aceștia pot deveni promotori ai nonviolentei, pot semnaliza situațiile de bullying și pot sprijini colegii aflați în dificultate. În unele situații, pot fi implicați în activități de mediere a conflictelor, sub îndrumarea cadrului didactic. Această implicare contribuie la dezvoltarea abilităților sociale și la crearea unui sentiment de apartenență la grup.

Un exemplu concret este reprezentat de desfășurarea unui joc de rol în cadrul unei ore de dirigenție, în care elevii au simulat o situație de conflict între colegi. Aceștia au fost încurajați să identifice soluții pașnice și să analizeze consecințele comportamentelor agresive. În urma activității, s-a observat o îmbunătățire a comunicării și o mai bună înțelegere a importanței respectului reciproc.

Un alt studiu de caz poate fi reprezentat de implementarea unei „cutii a încrederii” în clasă, unde elevii pot semnaliza anonim situații de conflict sau disconfort. Această metodă facilitează comunicarea și permite intervenția timpurie a cadrului didactic.

Colaborarea dintre școală și familie joacă, de asemenea, un rol esențial în prevenirea violenței. Părinții trebuie să fie informați și implicați în procesul educațional, prin participarea la ședințe, activități comune sau consiliere. Mediul familial influențează în mod direct comportamentul copiilor, iar o relație bazată pe comunicare între școală și familie contribuie la identificarea și gestionarea eficientă a situațiilor de risc.

În era digitală, prevenirea cyberbullying-ului devine o necesitate. Elevii petrec din ce în ce mai mult timp în mediul online, unde pot fi expuși la forme de agresiune mai puțin vizibile, dar la fel de dăunătoare. Activitățile educative pot include discuții despre utilizarea responsabilă a rețelelor sociale, protejarea datelor personale și consecințele comportamentelor online. De exemplu, elevii pot analiza situații reale și pot identifica comportamente adecvate și inadecvate în mediul digital.

În concluzie, prevenirea violenței și promovarea unui climat școlar sigur implică un efort comun din partea cadrelor didactice, elevilor și părinților. Prin implementarea unor strategii educaționale concrete și prin implicarea activă a tuturor factorilor, școala poate deveni un spațiu sigur și incluziv. Un climat școlar sigur nu se construiește întâmplător, ci prin implicare constantă, responsabilitate și colaborare.

BIBLIOGRAFIE

1. Ministerul Educației. (2020). *Strategia privind reducerea fenomenului de violență în unitățile de învățământ*.
2. Olweus, D. (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*, Blackwell Publishing.
3. UNESCO. (2019). *Behind the Numbers: Ending School Violence and Bullying*
4. Salmivalli, C. (2010). *Bullying and the Peer Group: A Review*, Aggression and Violent Behavior.

ROLUL ACTIVITĂȚILOR OUTDOOR ÎN PREVENIREA COMPORTAMENTELOR AGRESIVE LA PREȘCOLARI

Profesor educație timpurie: **COSTEA SONIA IOANA**
Școala Gimnazială „Toma Cocișiu”-
G.P.P. ”Lumea copiilor”, Blaj

INTRODUCERE

Violența în mediul școlar reprezintă o problemă actuală și complexă, cu impact semnificativ asupra dezvoltării emoționale și sociale a copilului. Manifestările agresive apărute încă de la vârste fragede nu trebuie privite doar ca abateri de la normele de comportament, ci ca expresii ale unor dificultăți de gestionare a emoțiilor și de relaționare cu ceilalți.

În acest context, prevenirea comportamentelor agresive devine o prioritate a educației timpurii, având în vedere rolul esențial al grădiniței în formarea primelor modele de interacțiune socială. Crearea unui climat educațional sigur, bazat pe respect, empatie și cooperare, contribuie la dezvoltarea unor comportamente pro sociale și la reducerea conflictelor dintre copii. Studiile internaționale evidențiază faptul că violența școlară afectează starea de bine a copiilor și relațiile dintre aceștia, subliniind necesitatea unor intervenții preventive încă din primii ani de viață (UNESCO, 2019; UNICEF, 2021).

În același timp, accentul tot mai mare pus pe bunăstarea emoțională a copilului determină integrarea unor strategii educaționale centrate pe dezvoltarea competențelor socio-emoționale. Acestea includ capacitatea de a recunoaște și exprima emoțiile, de a manifesta empatie și de a gestiona situațiile conflictuale într-un mod adecvat.

Prezenta lucrare își propune să evidențieze rolul activităților outdoor, desfășurate în cadrul GRLI (Grădina de Relaxare, Liniște și Învățare), în prevenirea comportamentelor agresive la preșcolari, prin oferirea unor exemple concrete de activități și prin evidențierea beneficiilor acestora asupra dezvoltării emoționale și sociale a copiilor.

FUNDAMENTARE TEORETICĂ

Comportamentele agresive la vârsta preșcolară reprezintă o manifestare frecvent întâlnită în cadrul colectivităților de copii și nu trebuie privite exclusiv ca forme de indisciplină, ci ca expresii ale unor dificultăți de ordin emoțional și relațional. La această vârstă, copiii se află în plin proces de dezvoltare a limbajului și a capacității de autoreglare, ceea ce face ca reacțiile impulsive, precum lovirea, împingerea sau conflictele verbale, să apară în mod natural în situații de frustrare sau neînțelegere.

De cele mai multe ori, aceste comportamente apar în contexte în care copilul nu reușește să își exprime adecvat emoțiile sau nu dispune de strategii eficiente de rezolvare a conflictelor. Lipsa unor modele comportamentale pozitive sau a unor experiențe de învățare centrate pe emoții poate amplifica aceste manifestări, conducând la repetarea lor.

În acest context, educația timpurie are un rol esențial în prevenirea și diminuarea comportamentelor agresive, prin dezvoltarea competențelor socio-emoționale. Aceste competențe includ capacitatea de a recunoaște și denumi emoțiile proprii și ale celorlalți, dezvoltarea empatiei, controlul impulsurilor și formarea abilităților de relaționare pozitivă. Prin activități adecvate, copiii învață să își exprime trăirile într-un mod acceptat social și să gestioneze situațiile conflictuale fără a recurge la agresivitate.

Importanța acestor competențe este susținută de numeroase cercetări din domeniul educației. Studiile realizate de Durlak și colaboratorii săi (2011) evidențiază faptul că programele de învățare socio-emoțională contribuie semnificativ la reducerea comportamentelor problematice, la îmbunătățirea relațiilor dintre copii și la creșterea performanțelor școlare. De asemenea, cadrul conceptual propus de CASEL (2023) subliniază necesitatea integrării sistematice a acestor competențe în activitățile zilnice din mediul educațional.

Un alt aspect important îl reprezintă climatul educațional. Un mediu sigur, predictibil și bazat pe relații pozitive între copii și adulți contribuie la reducerea comportamentelor agresive și la dezvoltarea unei stări de bine. Copiii care se simt acceptați și înțeleși sunt mai puțin predispuși la reacții impulsive și manifestări agresive.

Astfel, prevenirea comportamentelor agresive nu presupune doar intervenții punctuale, ci o abordare integrată, care vizează atât dezvoltarea emoțională a copilului, cât și crearea unui mediu educațional favorabil. În acest sens, activitățile desfășurate în aer liber pot constitui un cadru optim pentru exersarea competențelor socio-emoționale și pentru prevenirea conflictelor

Activitățile desfășurate în cadrul GRLI (Grădina de Relaxare, Liniște și Învățare) reprezintă o modalitate eficientă de sprijinire a dezvoltării emoționale și sociale a copilului preșcolar. Acest tip de mediu educațional, organizat în aer liber, oferă un cadru flexibil și relaxant, diferit de cel tradițional din sala de grupă, favorizând exprimarea liberă și autentică a copiilor.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

ISBN 978-606-95840-8-8

Mediul outdoor contribuie semnificativ la reducerea tensiunilor și a comportamentelor impulsive, deoarece permite copiilor să se miște liber, să exploreze și să interacționeze într-un mod natural. Lipsa constrângerilor specifice spațiilor închise reduce frustrarea și favorizează apariția unor comportamente mai calme și mai echilibrate.

În cadrul GRLI, copiii sunt implicați în activități care încurajează cooperarea, comunicarea și sprijinul reciproc. Jocurile de grup, activitățile de explorare și sarcinile comune contribuie la dezvoltarea spiritului de echipă și la formarea unor relații pozitive între copii. Astfel, conflictele sunt diminuate, iar comportamentele agresive sunt înlocuite treptat cu comportamente prosociale.

Un alt aspect important îl reprezintă caracterul terapeutic al activităților desfășurate în natură. Contactul cu mediul natural are un efect calmant asupra copiilor, contribuind la reducerea stresului și la îmbunătățirea stării de bine. Copiii devin mai receptivi, mai cooperanți și mai deschiși în relațiile cu ceilalți.

Conform recomandărilor internaționale în domeniul sănătății și educației (WHO, 2020), mediile educaționale care promovează siguranța emoțională și interacțiunile pozitive contribuie semnificativ la prevenirea comportamentelor agresive. În acest sens, GRLI poate fi considerat un spațiu educațional valoros, care sprijină dezvoltarea armonioasă a copilului.

Prin urmare, integrarea activităților outdoor în rutina zilnică a grădiniței nu reprezintă doar o alternativă didactică, ci o necesitate în contextul actual, în care accentul se pune tot mai mult pe bunăstarea emoțională a copilului și pe prevenirea comportamentelor de tip bullying încă de la vârste fragede.

Activitățile desfășurate în cadrul GRLI contribuie semnificativ atât la prevenirea comportamentelor agresive și a manifestărilor de tip bullying, cât și la stimularea motivației pentru învățare și a implicării active a copiilor. Prin caracterul lor interactiv și prin accentul pus pe dezvoltarea competențelor socio-emoționale, aceste activități creează un mediu educațional sigur, în care copiii se simt încurajați să participe și să se exprime liber.

Un exemplu relevant îl constituie activitățile centrate pe identificarea și exprimarea emoțiilor, desfășurate în aer liber, în care copiii sunt încurajați să își verbalizeze trăirile și să asculte experiențele colegilor. Aceste contexte contribuie nu doar la dezvoltarea empatiei și la reducerea reacțiilor impulsive, ci și la creșterea încrederii în sine, element esențial în stimularea motivației pentru învățare.

De asemenea, activitățile de cooperare, precum jocurile în echipă sau sarcinile realizate în grup, implică participarea activă a copiilor și favorizează interacțiunea pozitivă. Prin astfel de activități, copiii devin mai motivați să se implice, deoarece învățarea capătă un caracter social și plăcut, iar succesul este perceput ca rezultat al colaborării.

Un alt exemplu îl reprezintă existența unor spații destinate autoreglării emoționale, unde copiii se pot retrage atunci când se simt copleșiți. Aceste contexte sprijină dezvoltarea autocontrolului și reduc comportamentele agresive, contribuind totodată la crearea unui climat de siguranță, care favorizează implicarea activă în procesul de învățare.

Totodată, utilizarea jocurilor de rol și a poveștilor cu mesaj educativ oferă copiilor modele pozitive de comportament și îi ajută să înțeleagă consecințele acțiunilor lor. În acest mod, copiii

învață să își exprime emoțiile prin cuvinte și să rezolve conflictele într-un mod pașnic, ceea ce contribuie la prevenirea comportamentelor de tip bullying și la dezvoltarea unei atitudini pozitive față de activitățile educaționale.

Prin urmare, activitățile desfășurate în cadrul GRLI nu doar că sprijină dezvoltarea emoțională a copilului, ci contribuie în mod direct la creșterea motivației pentru învățare și la implicarea activă a acestuia, demonstrând că un climat educațional pozitiv este esențial pentru dezvoltarea armonioasă a copilului.

CONCLUZII

Prevenirea comportamentelor agresive în mediul educațional timpuriu reprezintă o direcție esențială pentru asigurarea unui climat școlar sigur și echilibrat. Intervențiile realizate încă din perioada preșcolară contribuie semnificativ la formarea unor comportamente prosociale și la dezvoltarea armonioasă a copilului.

Activitățile desfășurate în cadrul GRLI demonstrează eficiența utilizării mediului outdoor ca instrument educațional în prevenirea comportamentelor agresive. Prin caracterul lor interactiv și prin accentul pus pe cooperare, empatie și autocontrol, aceste activități contribuie la reducerea conflictelor și la îmbunătățirea relațiilor dintre copii.

Exemplele prezentate evidențiază faptul că prevenirea comportamentelor de tip bullying nu presupune doar intervenții corective, ci mai ales crearea unui mediu educațional pozitiv, în care copilul se simte în siguranță, acceptat și valorizat.

În acord cu tendințele educaționale actuale, dezvoltarea competențelor socio-emoționale și integrarea activităților experiențiale reprezintă direcții esențiale în construirea unui sistem educațional modern, centrat pe bunăstarea copilului.

Bibliografie

CASEL (2023). Framework for Social and Emotional Learning.

Durlak Joseph A., Weissberg, R. P., Dymnicki, A. B., Taylor, R. D., & Schellinger, K. B. (2011). The impact of enhancing students' social and emotional learning: A meta-analysis of school-based universal interventions. Child Development.

UNESCO (2019). Behind the Numbers: Ending School Violence and Bullying.

UNICEF (2021). Ending Violence in Schools: Global Report.

World Health Organization (2020). School-based violence prevention: A practical handbook.

ANATOMIA CIBERBULLYING-ULUI ÎN ȘCOALĂ : O AMENINȚARE FĂRĂ PAUZĂ

Prof. ANDREEA COTOS

Școala Gimnazială Specială "Sf. Stelian" Rădăuți

1.Introducere

Generația actuală de copii este prima care folosește tehnologia ca instrument de hărțuire, punându-i pe părinți în postură inedită de a învăța din mers cum să gestioneze acest fenomen. De cele mai multe ori, aceștia nu realizează cât de vast este publicul din mediul online și nici ce pericole pot apărea atunci când își expun informațiile private pe internet.

2.Definirea termenului de Cyberbullying

Cuvântul „bullying” - de origine engleză - cuprinde termenii „hărțuire”, „agresiune fizică, psihologică și verbală” și „întimidare”, toate acestea fiind exprimate sub umbrela sa în limba română. Cyberbullying-ul în România este o problemă majoră în rândul tinerilor, aproape 40% dintre copii raportând că au fost jigniți sau hărțuiți online, conform studiilor facute de cei de la Salvați Copiii.

Numărul limitat de studii care abordează suprapunerea dintre victimizarea prin hărțuire școlară și cea cibernetică prezintă variații mari în rezultate, indicând faptul că de la aproximativ o treime până la mai mult de trei sferturi dintre tinerii hărțuiți online sunt, de asemenea, hărțuiți la școală.

3. Tipuri și metode de Cyberbullying

Caracteristicile distincte ale cyberbullying-ului au ridicat semne de întrebare cu privire la profilul sociodemografic al victimelor hărțuirii cibernetice în raport cu cele ale hărțuirii școlare. Deși numeroase studii asupra bullying-ului școlar au constatat că băieții sunt mai predispuși să fie victime, amploarea diferențelor de gen în cyberbullying rămâne neclară.

Hărțuirea cibernetică este un fenomen complex, iar platforma Kaspersky pentru siguranța copiilor identifică 11 forme principale de manifestare:

1. **Bârfa (Gossip):** Postarea de afirmații speculative care distrug reputația victimei;
2. **Excluderea (Exclusion):** Eliminarea deliberată a unei persoane din grupuri;
3. **Urmărirea online (Cyberstalking):** Comportament intimidant care vizează mutarea conflictului în realitate prin solicitarea unor întâlniri față în față;
4. **Comentariile denigratoare:** Reacții negative postate sistematic;
5. **Insistența abuzivă (Dissing):** Bombardarea cu mesaje sau e-mailuri, în ciuda refuzului clar de comunicare din partea victimei;
6. **Profilurile false:** Crearea de identități fictive pentru a păcăli victima sau pentru a-i fura identitatea și a comunica în numele ei, sub protecția anonimatului;
7. **Înșelăciunea (Trickery):** Câștigarea falsă a încrederii pentru a obține secrete sau poze compromițătoare, care sunt apoi publicate online;
8. **Sabotarea (Frapping):** Modificarea setărilor sau postarea de conținut;

9. **Înregistrarea atacurilor (Happy slapping):** Filmarea unei agresiuni fizice și distribuirea clipului online pentru a maximiza umilința victimei;

Pe lângă aceste metode, cyberbullying-ul se poate manifesta și sub forma unor discriminări grave, vizând rasa, religia, orientarea sexuală, identitatea de gen sau dizabilitățile

Efectele cyberbullyingului la elevi

Principalele riscuri resimțite de copii pe internet în timpul pandemiei includ: Utilizarea excesivă a tehnologiei (54,7%); Informații false (39,5%); Cyberbullying (25,8%); Publicarea și partajarea datelor cu caracter personal (22,6%).

Efectele cyberbullying-ului asupra victimei sunt profunde și devastatoare, afectând sănătatea mintală, emoțională și fizică. Impactul este amplificat de faptul că hărțuirea poate continua 24/7, lăsând victima fără un refugiu sigur.

Efectele detaliate ale cyberbullying-ului includ:

1.Impact Emoțional și Psihologic: apar sentimente intense de neajutorare, umilință, furie și autoînvinovățire. Victimele își pierd încrederea în propriile abilități și pot dezvolta sentimente de inferioritate;

2.Tulburări de Sănătate Mintală: Cyberbullying-ul, poate duce la depresie, anxietate severă, atacuri de panică și, în situații extreme, la ideea suicidară, mai ales la copii și adolescenți care au o identitate de sine mai puțin stabilă;

3.Izolare și Probleme Sociale: Victimele tind să se izoleze de prieteni și familie, evitând activitățile sociale din cauza rușinii sau a fricii că hărțuirea se va amplifica;

4.Probleme Fizice: Stresul cronic provocat de hărțuirea online se poate manifesta fizic prin dureri de cap, dureri de stomac, oboseală cronică și tulburări de somn;

5.Scăderea Performanței Școlare/Profesionale: Frica și anxietatea constantă duc la dificultăți de concentrare, scăderea notelor, absenteism și, în final, abandon școlar;

Rolul Profesorului: Pilon de siguranță digitală

Deși cyberbullying-ul se manifestă frecvent în afara mediului școlar, impactul său negativ se resimte puternic în interiorul instituțiilor de învățământ. Din acest motiv, profesorii devin piloni esențiali în prevenția fenomenului și în sprijinirea elevilor afectați.

În școala modernă, cadrul didactic trebuie să adopte o strategie bazată pe patru piloni:

1.Monitorizarea semnalelor tăcute: Scăderea notelor, izolarea în pauze sau anxietatea la primirea unei notificări;

2.Validarea emoțională: Ascultarea elevului fără a minimaliza problema;

3.Documentarea corectă: Încurajarea elevilor să păstreze dovezi (screenshots);

4. Educația pentru „Netichetă”: Discuții constante despre amprenta digitală și empatie în spațiul virtual;

ACTIVITĂȚI PRACTICE PENTRU PREVENIREA VIOLENȚEI ȘCOLARE ȘI PROMOVAREA INCLUZIUNII

Prof. înv. primar **CRUCERU AURICA**
Școala Gimnazială Petrești

1. Context

Violența în mediul școlar reprezintă un factor negativ major care afectează dezvoltarea emoțională, socială și academică a elevilor.

Elevii din ciclul primar se află într-o etapă importantă de dezvoltare socială și emoțională. În această perioadă pot apărea comportamente de excludere, etichetare sau conflicte între colegi. Prin activități educative adecvate vârstei, elevii pot învăța să respecte diversitatea, să colaboreze și să dezvolte relații pozitive.

2. Scopul

- Prevenirea violenței școlare, promovarea incluziunii și sprijinirea elevilor vulnerabili.
- Crearea unui climat pozitiv în colectivul clasei, în care fiecare elev să se simtă acceptat, valorizat și în siguranță.

3. Obiective

- Dezvoltarea comportamentelor de respect, cooperare, empatie și toleranță între elevi.
- Reducerea conflictelor și a comportamentelor de violență verbală și comportamentală între elevi.
- Dezvoltarea empatiei și a comunicării pozitive.

4. Activități practice, desfășurate la nivelul clasei, pentru promovarea incluziunii și prevenirea violenței în rândul elevilor

Activitatea 1 - „Suntem diferiți, dar egali”

Scop: Acceptarea diferențelor dintre elevi

Obiectiv: Elevii înțeleg că diferențele sunt normale și valoroase.

Joc: „Floarea diversității”

- Fiecare elev primește o fișă cu floarea. În fiecare petală completează lucruri despre ei.

Discuție ghidată

- Am descoperit lucruri comune? Este bine să fim diferiți? Cum ne ajută diferențele?

Activitatea 2 – „Cum ne simțim când suntem excluși / jigniți / loviți?”

Scop: Prevenirea violenței

Obiective: Dezvoltarea empatiei. Identificarea comportamentelor de agresivitate

Joc de rol: „În locul colegului”

Elevii primesc bilețele cu situații în care un elev este exclus/ jignit/ împins/ tachinat/ lovit:

Elevii joacă scena și discută:

- Cum s-a simțit copilul? Ce puteau face ceilalți? Cum rezolvăm situațiile conflictuale?
- ✓ Dacă aș fi jignit / lovit / respins, m-aș simți _____

Activitatea 3 – „Regulile clasei fără violență”

Scop: Stabilirea comportamentelor acceptate

Obiectiv: Crearea unui climat sigur

Joc: „Contractul prieteniei”

- Elevii lucrează în grupuri. Fiecare grup propune reguli pentru o clasă respectuoasă.
- Se creează un afiș comun. Se discută periodic respectarea regulilor stabilite.

Activitatea 4 – “Suntem buni unii cu ceilalți”

Scop: Dezvoltarea empatiei și relațiilor pozitive

Obiectiv: Îmbunătățirea relațiilor dintre elevi. Crearea unui climat educațional pozitiv

Joc: „Colegul secret”

- Fiecare elev extrage numele unui coleg. Timp de o săptămână trebuie să facă gesturi frumoase pentru acel coleg. La final, elevii ghicesc cine a fost colegul secret.

Activitatea 5 – „Echipa care colaborează”

Scop: Îmbunătățirea relațiilor dintre elevi

Obiectiv: Dezvoltarea cooperării. Reducerea conflictelor

Joc: „Podul colaborării”

- Elevii lucrează în echipe și trebuie să construiască un „pod” din hârtie care să susțină un obiect.
- Toți membrii trebuie să participe, fiecare elev având un rol.

Discuție finală

- Cum a colaborat echipa? Cum putem colabora mai bine?

5. Rezultate așteptate

- Reducerea conflictelor și a comportamentelor agresive în rândul elevilor.
- Creșterea sentimentului de siguranță în mediul școlar.
- Dezvoltarea relațiilor pozitive între elevi.
- Crearea unui climat educațional incluziv și echitabil.

Bibliografie:

1. Cucos, C., Pedagogie, Editura Pollirom, Iași, 2006;
2. Goleman, D., Inteligența emoțională, Editura Curtea Veche, editia a IV-a, Bucuresti, 2018;
3. Iucu. R., Managementul clasei de elevi, Editura Pollirom, Iași, 2006.

STRATEGII PROACTIVE DE PREVENIRE A VIOLENȚEI

Prof. Înv. Primar: **CUCEU IOANA LOREDANA**
Școala Gimnazială Bârsău De Sus

În peisajul educațional actual, clasa pregătitoare nu mai este doar un spațiu al jocului didactic, ci a devenit un teren de intervenție timpurie pentru modelarea caracterelor. În clasa mea de la sat, formată din 17 elevi (10 fete și 7 băieți), mă confrunt cu o realitate duală: pe de o parte, inocența specifică vârstei, iar pe de altă parte, o expunere timpurie și nocivă la mediul online, care le modelează limbajul și reacțiile în moduri uneori alarmante.

Provocările erei digitale în mediul rural

Deși suntem în mediul rural, barierele digitale au dispărut, iar copiii aduc cu ei la școală „ecouri” ale jocurilor online nepotrivite vârstei lor. Am observat cu maximă atenție tendința lor de a împrumuta expresii precum „6/7” sau de a mima scenarii violente inspirate din fenomene precum *Squid Game*. Aceste influențe acționează ca un catalizator pentru agresivitate, oferindu-le modele false de rezolvare a conflictelor prin forță sau excludere.

Totodată, contextul familial al unor elevi – marcat de violență domestică sau divorțuri conflictuale monitorizate de poliție – reprezintă un fundal sensibil. Acești copii vin cu un surplus de energie defensivă care, nesupravegheată, s-ar putea transforma rapid în incidente grave.

Formarea continuă ca pilon al stabilității

Pentru a gestiona această dinamică fără a lăsa loc evenimentelor neplăcute, am mizat pe o pregătire profesională riguroasă. Cele trei cursuri urmate în acest an au fost fundamentale pentru a menține controlul asupra climatului clasei:

- **„SCREENING, INTERVENȚIE ȘI COPING ADAPTIV”** mi-a oferit capacitatea de a identifica din timp indicatorii tulburărilor de comunicare, permițându-mi să intervin înainte ca frustrarea unui copil să se transforme în gest agresiv.
- **„Gestionarea situațiilor problematice prin metode psihoterapeutice”** m-a echipat cu tehnici de grup care transformă potențialele crize în momente de autoreglare.
- **„Metodele de autodezvoltare personală (psihodramă, analiză tranzacțională)”** au fost esențiale pentru a-mi perfecționa stilul de comunicare asertiv, ajutându-mă să rămân reperul de calm și autoritate de care au nevoie acești copii.

Supravegherea constantă și „antidotul” prin joc

Succesul meu în menținerea unui climat sigur, fără evenimente neplăcute până în prezent, se datorează unei **supravegheri constante și a unei antrenări permanente a grupului**. Am ales să nu fiu un simplu observator, ci un participant activ la viața lor socială, corectând în timp real orice derapaj de limbaj sau gest.

Pentru a contracara agresivitatea „importată” din jocurile video, am implementat activități care le demonstrează, prin experiență directă, că violența nu este o soluție:

- **Activitatea „Inima de hârtie”:** Un exercițiu de impact în care copiii au văzut cum fiecare cuvânt greu sau gest de lovire „șifonează” iremediabil inima unui coleg. Deși am cerut iertare

împreună, cutele rămase pe hârtie i-au făcut să înțeleagă vizual că rănilor sufletești nu dispar prin simpla scuză.

- **Teatrul de păpuși (Tehnici de Psihodramă):** Am pus în scenă conflicte inspirate din jocurile lor preferate, dar le-am oferit finaluri alternative bazate pe cooperare. Astfel, am reînvățat împreună „regulile jocului” în viața reală.

Concluzie

Deși presiunea mediului online și a problemelor familiale este constantă, abordarea mea proactivă a dat roade. Prin vigilență de fier și aplicarea metodelor psihopedagogice modern îmbinate cu cele tradiționale, am reușit să transform clasa într-un spațiu în care cei 17 elevi se simt protejați. Nu am avut probleme grave deoarece am ales să anticipez conflictul, oferindu-le, în locul modelelor violente de pe ecran, un model real de empatie și fermitate. Vreau ca școala pentru ei să rămână, sub supravegherea mea, singurul loc unde brațele se deschid doar pentru a ajuta, nu pentru a răni.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

Profesor pentru învățământ primar, **DAN ELENA**
Școala Gimnazială Comuna Olanu,
Jud. Vâlcea

Introducere

În societatea contemporană, școala nu mai este doar un spațiu de transmitere a cunoștințelor, ci și un mediu esențial pentru formarea personalității elevilor. În acest context, apariția fenomenului de violență școlară reprezintă o problemă majoră, cu implicații profunde asupra dezvoltării emoționale, sociale și educaționale a copiilor și adolescenților.

Violența în mediul școlar afectează nu doar victimele, ci și agresorii, martorii și întreg climatul educațional. Din acest motiv, prevenirea și combaterea acestui fenomen, precum și promovarea unui climat școlar sigur și pozitiv, constituie priorități fundamentale pentru sistemul educațional.

1. Conceptul de violență școlară

Violența școlară poate fi definită ca totalitatea comportamentelor agresive manifestate în mediul educațional, care au ca scop sau efect afectarea integrității fizice, psihice sau morale a unei persoane.

Aceasta include:

- **violența fizică** – loviri, îmbrânceli, agresiuni directe;
- **violența verbală** – insulte, jigniri, amenințări;

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR
ISBN 978-606-95840-8-8

- **violența psihologică** – intimidare, umilire, manipulare;
- **violența socială** – excluderea din grup, marginalizare;
- **cyberbullying-ul** – hărțuirea prin intermediul tehnologiei.

Fenomenul este complex și în continuă schimbare, fiind influențat de evoluțiile sociale și tehnologice.

2. Cauzele violenței în mediul școlar

Violența școlară nu apare întâmplător, ci este rezultatul interacțiunii mai multor factori:

2.1 Factori individuali

- nivel scăzut de autocontrol
- dificultăți în gestionarea emoțiilor
- nevoia de afirmare prin dominare
- experiențe traumatice

2.2 Factori familiali

Familia joacă un rol esențial în formarea comportamentului copilului:

- conflicte frecvente între părinți
- stil educațional autoritar sau permisiv
- lipsa implicării părinților
- expunerea la violență domestică

2.3 Factori școlari

- relații tensionate între profesori și elevi
- lipsa unor reguli clare
- management defectuos al clasei
- climat educațional negativ

2.4 Factori sociali

- influența mass-media și a rețelelor sociale
- modele agresive promovate în societate
- presiunea grupului de egali

Toți acești factori contribuie la apariția și menținerea comportamentelor violente.

3. Forme și manifestări ale violenței școlare

Violența școlară poate apărea sub diverse forme:

3.1 Violența directă

- bătaii, agresiuni fizice
- distrugerea bunurilor

3.2 Violența indirectă

- răspândirea de zvonuri
- excluderea socială

3.3 Bullying-ul

Bullying-ul este o formă repetată de agresiune, caracterizată prin dezechilibru de putere între agresor și victimă. Acesta poate avea efecte grave asupra stimei de sine și sănătății psihice.

3.4 Cyberbullying-ul

- mesaje jignitoare online
- distribuirea de imagini compromițătoare
- hărțuire pe rețele sociale

Această formă este deosebit de periculoasă deoarece poate continua în afara școlii.

4. Efectele violenței școlare

Impactul violenței este profund și de lungă durată:

4.1 Asupra victimelor

- anxietate și depresie
- scăderea performanțelor școlare
- izolare socială
- pierderea încrederii în sine

4.2 Asupra agresorilor

- dezvoltarea unor comportamente antisociale
- dificultăți de integrare
- risc crescut de comportamente deviante

4.3 Asupra climatului școlar

- scăderea sentimentului de siguranță
- deteriorarea relațiilor
- afectarea procesului educațional

5. Strategii de prevenire a violenței școlare

5.1 Prevenția primară

Se adresează tuturor elevilor:

- educație pentru valori (respect, toleranță, empatie)
- dezvoltarea inteligenței emoționale
- activități de cooperare și lucru în echipă
- reguli clare și consecvente

5.2 Prevenția secundară

Vizează elevii aflați în risc:

- identificarea timpurie a comportamentelor agresive
- consiliere psihologică
- implicarea familiei

5.3 Prevenția terțiară

Se aplică după apariția violenței:

- intervenții specializate
- programe de reabilitare
- monitorizarea comportamentului

6. Rolul cadrelor didactice

Profesorii au un rol esențial în prevenirea violenței:

- crearea unui mediu sigur și echilibrat
- promovarea comunicării deschise
- gestionarea conflictelor
- oferirea unui model pozitiv de comportament

Un profesor implicat poate reduce semnificativ riscul apariției comportamentelor agresive.

7. Rolul familiei și al comunității

Familia și comunitatea trebuie să colaboreze cu școala:

- comunicare constantă cu profesorii
- implicare în activități educative
- sprijin emoțional pentru copii

De asemenea, instituțiile locale (poliția, consilierii școlari, ONG-urile) pot contribui la prevenirea violenței.

8. Promovarea unui climat școlar sigur

Un climat școlar sigur se bazează pe:

- respect reciproc
- incluziune
- comunicare eficientă
- reguli clare și echitabile

Măsuri concrete:

- programe anti-bullying
- activități extracurriculare
- campanii de conștientizare
- consiliere școlară

Un mediu pozitiv contribuie la dezvoltarea armonioasă a elevilor și la creșterea performanțelor școlare.

Concluzii

Violența școlară este un fenomen complex, care necesită o abordare integrată și colaborativă. Prevenirea acesteia nu este responsabilitatea exclusivă a școlii, ci implică familia, comunitatea și societatea în ansamblu.

Prin implementarea unor strategii eficiente și prin promovarea valorilor morale și sociale, școala poate deveni un spațiu sigur, în care elevii să se dezvolte armonios și să își atingă potențialul.

Bibliografie

1. Bocoș, M. – *Psihologia educației*, Editura Polirom, Iași
2. Cucuș, C. – *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași
3. Neacșu, I. – *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică
4. Olweus, D. – *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*, Blackwell Publishing
5. Ministerul Educației – *Strategii privind prevenirea violenței în mediul școlar*
6. UNICEF – *School Violence and Bullying Report*
7. WHO (Organizația Mondială a Sănătății) – *Violence Prevention Framework*
8. ***Studii și articole despre violența școlară*** – platforme educaționale (didactic.ro, studii academice)

VIOLENȚA ÎN ȘCOLI

Prof. **DĂNCĂU MONICA-ADRIANA**,
Școala Gimnazială „Anton Pann”
Rm. Vâlcea, jud. Vâlcea

Violența în mediul școlar este un fenomen destul de complex, cu o diversitate de forme de manifestare care justifică folosirea terminologiei specializate, rafinate: astfel școala este spațiul de manifestare a conflictului între copii și între adulți-copii, iar raporturile de forță sau planul în care se consumă conduitele offensive (verbal, acțional, simbolic) sunt variabile importante în înțelegerea

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

ISBN 978-606-95840-8-8

fenomenului. Fenomenul violenței școlare trebuie analizat în contextul apariției lui. A gândi strategii, proiecte de prevenire a violenței școlare înseamnă a lua în considerație toți factorii (sociali, familiali, școlari, de personalitate) ce pot determina comportamentul violent al elevilor. Școala poate juca un rol important în prevenirea violenței școlare.

Violența în instituțiile de învățământ este o problemă globală, și are consecințe grave. Este demonstrat că violența influențează negativ prezența, capacitățile și motivația de învățare a elevilor și, într-un final, reușita lor academică. Din cauza violenței, copiii abandonează instituția de învățământ, fiind lipsiți de posibilitatea de a-și realiza pe deplin dreptul la educație.

Dacă anterior violența școlară nu se manifesta decât ocazional, între elevi sau dinspre cadrul didactic spre elev, acum remarcăm o violență sporită de la an la an atât între elevi, cât și dinspre elevi spre cadrele didactice. Astfel, întâlnim mai multe tipuri de violență în mediul școlar ce cuprinde orice formă de manifestare a unor comportamente precum:

- **Violența verbală** (poreclire, tachinare, amenințare, hărțuire) ofensă adusă statutului/autorității cadrului didactic; alte tipuri de comportament deviant în relație cu școala;
- **Violența fizică**, concretizată prin lovire, împingere, bruscare, pălmuire, lovirea cu diverse obiecte, vătămare corporală, deposedare prin forță de bunuri, furt;
- **Violența economică (materială)** ce se răsfrânge asupra obiectelor din jur, asupra mobilierului școlar, și a bunurilor altor persoane;
- **Violența psihică** ce are ca efect formarea complexelor de inferioritate la persoana agresată, și se manifestă prin verbalizare, atitudini de respingere, izolare;

Principalele forme ale violenței în mediul școlar:

- **Violența elev-elev:**
 - violența verbală (certuri, conflicte, injurii, țipete);
 - violența fizică între elevi;
- **Violența elevilor față de profesori:**
 - lipsa de implicare și de participare a elevilor la activitățile școlare (absenteismul școlar, fuga de la ore, indisciplina în clasă, ignorarea profesorilor);
 - ofensă adusă statutului și autorității cadrului didactic (refuzul îndeplinirii sarcinilor școlare, atitudini ironice sau sarcastice, zgomote în timpul orei);
 - comportament școlar neadecvat: întârzierea la ore, părăsirea clasei în timpul orei, fumatul în școală și orice alt comportament care contravine flagrant regulamentului școlar în vigoare;
- **Violența profesorilor față de elevi:**
 - agresiunea verbală față de elevi (atitudini ironice, țipete, chiar injurii, jigniri);
 - agresiune non-verbală (ignorarea mesajelor elevilor și neacordarea de atenție acestora, gesturi sau priviri amenințătoare, atitudini discriminative);
 - excluderea de la activitățile didactice sau chiar pedeapsa fizică;
- **Violența părinților în spațiul școlii:**
 - față de profesori – violență verbală (ironii, discuții aprinse, țipete);

– față de alți elevi/față de propriul copil;

Cauzele violenței școlare

- **Mediul familial:** mediul conflictual, familii dezorganizate sau monoparentale, lipsa de comunicare și afecțiune, consum de alcool, lipsa unei minime exigențe parentale;
- **Mediul social:** situația economică precară, inegalitățile sociale;
- **Mediul școlar:** managementul defectuos al clasei de elevi și al situațiilor de criză, ignorarea sau tratarea preferențială a elevilor, abuzul de măsuri disciplinare, programa supraîncărcată;
- **Mediul contextual:** gașca de prieteni, schimbarea mediului;
- **Mediul individual:** trăsăturile de personalitate, impulsivitate, teribilism, căutarea de senzații, imaginea de sine scăzută, opoziționism, instabilitate

emoțională, probleme specifice adolescenței;

Consecințele manifestărilor agresive/violente în contextul școlar:

– performanțe școlare scăzute;

– eșec școlar, suspendare, excludere sau părăsirea voluntară a școlii;

– asumarea violenței ca formă acceptabilă de rezolvare a problemelor/conflictelor;

– efort suplimentar din partea profesorilor și administrației pentru gestionarea problemelor de disciplină (comportamentele disruptive de la clasă și agresive din pauză necesită atenție și supraveghere suplimentară), ceea ce duce la scăderea eficienței predării și limitarea oportunităților de învățare pentru ceilalți elevi;

– imagine negativă din partea colegilor și a profesorilor;

– marginalizarea elevului

Bibliografie:

1.Banciu, D., Radulescu, S.M., Voicu, M., Introducere in sociologia deviantei, Bucuresti, Editura Stiintifica si Enciclopedica, 1985.

2.Chelcea, S., Ilut, P. (coord.), Enciclopedie de psihosociologie, Bucuresti, Editura Economica, 2003.

3.Ilut, P., Valori atitudini si comportamente sociale – Teme actuale de psihosociologie, Iasi, editura Polirom, 2004,

4.Liiceanu, A., Violenta umana: o neliniste a societatii contemporane, in Ferreol, G., Neculau, A. (coord.), Violenta – Aspecte psihosociale, Iasi, editura Polirom, 2003,

5.Mitrofan, N., Agresivitatea, in Neculau, A.(coord.), Psihologie sociala, Iasi, Editura Polirom, 1996,

ÎMPREUNĂ ÎN SIGURANȚĂ – SPUNEM NU VIOLENȚEI

DETEȘAN ANCA MARIA,
Școala Gimnazială „Liviu Rebreanu”,
Structura Grădinița cu PP „Licurici”, Târgu Mureș

Violența în mediul educațional reprezintă o problemă complexă, cu impact direct asupra dezvoltării emoționale, sociale și cognitive a copiilor. În contextul educației timpurii, prevenirea comportamentelor agresive și promovarea unui climat școlar sigur devin priorități esențiale, deoarece în această etapă se formează bazele personalității și ale relaționării interumane.

Grădinița este primul spațiu instituțional în care copilul învață să interacționeze cu un grup extins de semenii, diferiți din punct de vedere cultural, social și emoțional. În acest context, pot apărea conflicte, manifestări de frustrare sau comportamente agresive, care necesită intervenții educaționale adecvate.

Violența în mediul preșcolar poate îmbrăca forme variate:

- agresivitate verbală (jigniri, etichetări);
- agresivitate fizică (lovire, împingere);
- excludere socială;
- manifestări de intimidare (bullying incipient).

Aceste comportamente nu trebuie ignorate sau sancționate exclusiv punitiv, ci înțelese și gestionate prin strategii educaționale care vizează dezvoltarea competențelor socio-emoționale.

Prevenirea violenței presupune crearea unui mediu educațional bazat pe siguranță, respect și încredere. Un climat școlar pozitiv contribuie la reducerea conflictelor și la dezvoltarea unor relații armonioase între copii.

În activitatea didactică, promovarea unui climat sigur se realizează prin:

- stabilirea unor reguli clare de comportament;
- încurajarea exprimării emoțiilor;
- dezvoltarea empatiei;
- valorizarea comportamentelor pozitive;
- intervenția promptă în situații de conflict.

În anul școlar curent, la nivelul grupei, desfășurăm proiectul educațional „Împreună în siguranță – spunem NU violenței”, care are ca scop formarea unor comportamente prosociale și prevenirea manifestărilor agresive.

Obiectivele proiectului:

- conștientizarea emoțiilor și gestionarea acestora;
- dezvoltarea abilităților de comunicare nonviolentă;
- formarea comportamentelor de cooperare și respect;
- prevenirea și reducerea comportamentelor agresive.

Exemple de activități din cadrul proiectului:

1. „Cum mă simt?” – activitate de identificare a emoțiilor. Copiii recunosc și denumesc emoții pe baza unor imagini și situații concrete. *Rezultat:* dezvoltarea inteligenței emoționale și a autocontrolului.
2. „Spun ce simt, fără să rănesc” – joc de rol. Copiii învață formule simple de comunicare asertivă. *Rezultat:* reducerea conflictelor și a reacțiilor agresive.
3. Povestiri terapeutice despre prietenie și conflict. Se utilizează povești în care personajele gestionează situații tensionate. *Rezultat:* dezvoltarea empatiei și a capacității de rezolvare pașnică a conflictelor.
4. „Regulile clasei mele” – activitate de stabilire a normelor de comportament. Copiii participă la formularea regulilor. *Rezultat:* responsabilizare și asumarea comportamentului adecvat.
5. „Colțul liniștii” – spațiu special amenajat pentru calmare. Copiii pot merge acolo atunci când sunt supărați. *Rezultat:* dezvoltarea autoreglării emoționale.
6. Jocuri de cooperare. Activități care presupun lucrul în echipă și atingerea unui scop comun. *Rezultat:* consolidarea relațiilor pozitive și reducerea competiției negative.

Implementarea proiectului a dus la îmbunătățirea climatului educațional, copiii devenind mai calmi, mai cooperanți și mai capabili să își exprime emoțiile într-un mod adecvat.

Rolul cadrului didactic este esențial în prevenirea violenței și în crearea unui mediu sigur. Educatorul trebuie să fie un model de comportament, să manifeste empatie și să intervină echilibrat în gestionarea conflictelor.

Responsabilitățile educatorului includ:

- observarea și identificarea comportamentelor de risc;
- medierea conflictelor;
- promovarea comunicării pozitive;
- adaptarea strategiilor educaționale;
- colaborarea cu familia și specialiștii (consilier școlar, psiholog).

Colaborarea cu familia este un factor important în prevenirea violenței. Părinții trebuie implicați în activități educative și informați despre importanța unui model pozitiv de comportament.

Beneficiile promovării unui climat școlar sigur sunt multiple:

- reducerea comportamentelor agresive;
- dezvoltarea abilităților sociale;
- creșterea sentimentului de siguranță;
- îmbunătățirea relațiilor dintre copii;
- creșterea calității actului educațional.

Un copil care se simte în siguranță va fi mai deschis către învățare, mai încrezător și mai implicat în activități.

Prevenirea violenței nu înseamnă doar eliminarea comportamentelor negative, ci și dezvoltarea unor competențe esențiale pentru viață: empatia, comunicarea, autocontrolul și respectul față de ceilalți.

Grădinița are un rol fundamental în formarea acestor competențe, contribuind la dezvoltarea unor viitori adulți echilibrați, capabili să construiască relații sănătoase.

Prin implementarea unor proiecte educaționale adecvate, adaptate vârstei și nevoilor copiilor, se poate crea un climat școlar sigur, bazat pe respect, cooperare și încredere.

Bibliografie

1. Ministerul Educației, Curriculum pentru educația timpurie, București, 2019.
2. Vrășmaș, T., Educația incluzivă în grădiniță, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2010.
3. Cucos, C., Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 2014.
4. UNESCO, School Violence and Bullying: Global Status Report, 2019.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘCOLARE ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT EDUCAȚIONAL SIGUR

Profesor itinerant și de sprijin **DIACONU STELA**,
CJRAE Dâmbovița

În societatea contemporană, școala nu mai este doar un spațiu destinat acumulării de cunoștințe, ci și un mediu în care elevii își dezvoltă competențele sociale, emoționale și comportamentale. Pentru ca acest proces să fie eficient, este esențial ca mediul școlar să fie sigur, incluziv și bazat pe respect reciproc. Din păcate, violența școlară reprezintă o problemă reală, care afectează atât calitatea actului educațional, cât și starea de bine a elevilor. În acest context, prevenirea violenței și promovarea unui climat educațional pozitiv devin obiective fundamentale ale școlii moderne. Violența școlară se manifestă sub diverse forme, de la agresiuni fizice și verbale până la excludere socială sau hărțuire în mediul online (cyberbullying). Aceste comportamente pot avea cauze multiple, printre care se numără lipsa abilităților de comunicare, dificultățile de gestionare a emoțiilor, influențele negative din mediul familial sau social, dar și dorința de afirmare sau de dominare în cadrul grupului.

Un alt factor important îl reprezintă absența unor reguli clare sau aplicarea inconsecventă a acestora. În lipsa unui cadru bine definit, elevii pot manifesta comportamente inadecvate, fără a conștientiza consecințele acestora. De asemenea, utilizarea excesivă a tehnologiei și expunerea la modele negative din mediul online pot contribui la amplificarea fenomenului. Un element esențial în prevenirea violenței școlare îl reprezintă schimbul de bune practici între cadrele didactice. Profesorii pot împărtăși metode, experiențe și strategii care s-au dovedit eficiente în gestionarea situațiilor conflictuale. Prin colaborare și comunicare, aceștia pot construi un set comun de intervenții adaptate nevoilor elevilor.

Participarea la proiecte educaționale, ateliere de formare și activități de tip colaborativ contribuie la dezvoltarea profesională a cadrelor didactice și la îmbunătățirea climatului școlar. Astfel, școala devine un spațiu al învățării continue nu doar pentru elevi, ci și pentru profesori. Promovarea unor strategii didactice moderne și interactive are un impact semnificativ asupra reducerii comportamentelor agresive. Metode precum învățarea prin cooperare, lucrul în echipă, jocurile de rol sau dezbaterile stimulează implicarea elevilor și dezvoltarea relațiilor pozitive.

În același timp, strategiile psihopedagogice centrate pe elev, bazate pe empatie, încurajare și sprijin emoțional, contribuie la crearea unui climat de siguranță. Profesorul nu mai este doar un transmițător de informații, ci și un facilitator al relațiilor sănătoase și al dezvoltării personale.

De asemenea, stabilirea unor reguli clare, aplicate consecvent, și utilizarea unor metode de disciplină pozitivă pot preveni apariția conflictelor și pot încuraja comportamentele adecvate.

Un rol central în prevenirea violenței îl are dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale elevilor. Acestea includ empatia, autocontrolul, capacitatea de a comunica eficient și de a rezolva conflictele în mod pașnic. Prin activități specifice, cum ar fi exercițiile de autocunoaștere, discuțiile ghidate sau jocurile de rol, elevii învață să își recunoască emoțiile și să le gestioneze într-un mod constructiv. Astfel, se reduce probabilitatea apariției comportamentelor agresive și se dezvoltă relații bazate pe respect și înțelegere. Educația socio-emoțională contribuie nu doar la prevenirea violenței, ci și la formarea unor viitori adulți responsabili, capabili să se adapteze și să colaboreze în societate.

Prevenirea eficientă a violenței școlare necesită o abordare integrată, bazată pe colaborarea între profesori, consilieri școlari, psihologi și alți specialiști. Această cooperare permite identificarea timpurie a problemelor și intervenția adecvată în sprijinul elevilor aflați în dificultate. Consilierul școlar joacă un rol important în oferirea de suport emoțional, în medierea conflictelor și în organizarea unor activități de dezvoltare personală. De asemenea, implicarea părinților este esențială pentru asigurarea unei continuități între mediul școlar și cel familial. Prin colaborare, se poate crea o rețea de sprijin eficientă, care să contribuie la bunăstarea elevilor și la prevenirea comportamentelor de risc. Un climat școlar sigur se construiește în timp, prin implicarea tuturor actorilor educaționali. Respectul reciproc, comunicarea deschisă și valorizarea diversității sunt elemente esențiale ale unui mediu pozitiv. Activitățile extracurriculare, proiectele educaționale și campaniile de conștientizare contribuie la consolidarea relațiilor dintre elevi și la dezvoltarea unui sentiment de apartenență. Într-un astfel de mediu, elevii se simt în siguranță, motivați și încurajați să participe activ la procesul educațional. Prevenirea violenței școlare și promovarea unui climat educațional sigur reprezintă un

demers complex, care necesită implicare, responsabilitate și colaborare. Prin schimbul de bune practici, utilizarea unor strategii didactice eficiente, dezvoltarea competențelor socio-emoționale și colaborarea între specialiști, școala poate deveni un spațiu sigur și prietenos pentru toți elevii.

Un mediu educațional pozitiv nu doar că reduce violența, ci contribuie la formarea unor indivizi echilibrați, responsabili și capabili să construiască relații sănătoase în societate.

Bibliografie

1. Institutul de Științe ale Educației – Prevenirea și combaterea violenței în școală. Ghid practic pentru directori și cadre didactice, București, 2006.
2. Institutul de Științe ale Educației – Violența în școală, București, 2006

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT SIGUR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Profesor educație timpurie, **DIMA ANETA –MIRELA**
GPP Gherghești, com Petrești

Perioada preșcolară este etapa în care copilul își formează primele comportamente sociale stabile. Modul în care învață să comunice, să își exprime emoțiile și să respecte reguli influențează felul în care va relaționa mai târziu în școală și în societate.

Din acest motiv, prevenirea violenței nu trebuie văzută ca o intervenție punctuală, ci ca un proces educativ constant, început încă din grădiniță.

Conform Curriculum pentru educație timpurie, dezvoltarea copilului se realizează integrat, iar dimensiunea socio-emoțională are un rol central.

Copiii sunt sprijiniți să își recunoască emoțiile, să le exprime într-un mod adecvat și să învețe reguli simple de conviețuire. În acest sens, educatoarea nu transmite doar informații, ci creează contexte în care copilul exersează comportamente precum cooperarea, respectul și empatia.

La nivel preșcolar, manifestările de violență sunt frecvent legate de impulsivitate și de lipsa abilităților de comunicare. Copiii pot împinge, pot lua jucării fără acord sau pot reacționa prin plâns sau țipete atunci când sunt frustrați.

Aceste comportamente nu trebuie etichetate, ci înțelese și corectate prin ghidare. Intervenția adultului este esențială și trebuie să fie calmă, clară și consecventă. Explicațiile simple, adaptate vârstei, ajută copilul să înțeleagă ce este permis și ce nu.

Un element de bază în prevenirea violenței îl reprezintă stabilirea unor reguli clare. În grădiniță, regulile trebuie formulate simplu și repetate zilnic, devenind parte din rutină. Exemplele oferite de educatoare sunt decisive, deoarece copiii învață mai ales prin imitare. Atunci când adultul comunică respectuos și gestionează calm conflictele, copiii tind să preia aceste modele.

Reglementările prevăzute în ROFUIP subliniază obligația unităților de învățământ de a asigura un mediu sigur și de a preveni orice formă de violență. Chiar dacă în grădiniță conflictele sunt mai simple, ele trebuie tratate cu atenție, deoarece pot deveni modele de comportament repetitiv dacă nu sunt corectate la timp. În acest sens, fiecare situație de conflict este o oportunitate educativă.

Educația emoțională are un rol central în formarea unui climat sigur. Copiii trebuie învățați să își identifice emoțiile și să le exprime verbal, nu prin comportamente agresive. Activitățile zilnice pot include discuții despre stări emoționale, jocuri de rol sau povești care ilustrează situații de conflict și soluții potrivite.

Prin aceste activități, copilul învață să își aștepte rândul, să ceară ajutor și să își exprime nemulțumirea fără a răni pe ceilalți.

Un alt factor important este organizarea mediului educațional. Spațiul trebuie să fie structurat astfel încât să reducă situațiile de conflict, de exemplu prin delimitarea clară a centrelor de activitate și prin asigurarea unui număr suficient de materiale. Rutina zilnică oferă siguranță și predictibilitate, iar copiii știu la ce să se aștepte, ceea ce reduce anxietatea și reacțiile impulsive.

Relația dintre educatoare și copii contribuie direct la climatul din grupă. Un adult care ascultă, oferă sprijin și validează emoțiile copilului creează un mediu în care acesta se simte în siguranță. Copiii care se simt acceptați și înțeleși sunt mai puțin predispuși la comportamente agresive. De aceea, comunicarea trebuie să fie constantă, clară și adaptată nivelului de înțelegere al copilului.

Colaborarea cu familia completează efortul educativ. Părinții trebuie informați despre regulile din grădiniță și despre modul în care pot susține acasă aceleași comportamente. Continuitatea între mediul familial și cel educațional ajută copilul să înțeleagă mai ușor limitele și să își formeze comportamente stabile. În situațiile mai dificile, colaborarea cu consilierul școlar poate oferi sprijin suplimentar.

Prevenirea violenței în învățământul preșcolar nu înseamnă doar intervenția în situații de conflict, ci mai ales construirea unui cadru în care astfel de situații apar mai rar.

Prin reguli clare, educație emoțională, modele pozitive și colaborare cu familia, grădinița devine un spațiu sigur. În acest mediu, copilul învață să relaționeze corect, să își gestioneze emoțiile și să respecte pe ceilalți, punând bazele unui comportament echilibrat pe termen lung.

Bibliografie

- Curriculum pentru educație timpurie, Ministerul Educației
- ROFUIP, Ministerul Educației
- Ministerul Educației, *Managementul cazurilor de violență în mediul școlar*
- Ordin nr. 4343/2020 privind prevenirea și combaterea bullyingului în unitățile de învățământ
- Salvați Copiii România, materiale privind prevenirea violenței în mediul școlar

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT SIGUR

Prof. ed. timpurie-DINU GABRIELA
Grădinița Albinuțele, Sector 6, București

Violența reprezintă una dintre cele mai grave probleme sociale ale societății contemporane, afectând în mod direct dezvoltarea armonioasă a copiilor și a tinerilor. În mediul școlar, aceasta poate lua forme variate, de la agresiuni fizice și verbale până la excludere socială sau hărțuire online. Prevenirea violenței nu este doar o responsabilitate individuală, ci un efort comun al întregii comunități.

Violența nu apare întâmplător, printre cauzele frecvente se numără:

- lipsa comunicării eficiente în familie;
- expunerea la modele negative;
- frustrarea sau dificultățile emoționale;
- influența grupului de prieteni;
- utilizarea necontrolată a mediului online. Înțelegerea acestor cauze este primul pas către prevenire.

Școala are un rol esențial în formarea comportamentului elevilor. Cadrele didactice pot contribui prin:

- crearea unui mediu bazat pe respect și încredere;
- implementarea unor reguli clare și echitabile;
- organizarea de activități educative despre empatie și comunicare
- intervenția promptă în situații de conflict.

Educația nu înseamnă doar transmiterea de cunoștințe, ci și formarea caracterului.

Dezvoltarea inteligenței emoționale ajută elevii să-și recunoască și să-și gestioneze emoțiile. Prin activități de grup, discuții deschise și exerciții de empatie, copiii învață să rezolve conflictele fără a recurge la violență.

Familia este primul model de comportament pentru copil. O comunicare deschisă, sprijinul emoțional și stabilirea unor limite sănătoase contribuie semnificativ la prevenirea comportamentelor agresive. De asemenea, colaborarea între școală, părinți și comunitate este esențială pentru crearea unui mediu sigur.

Pentru reducerea violenței, se pot aplica: programe de consiliere și mediere;

PREVENIREA VIOLENȚEI SI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

Prof. DÎRLEA IULIA,
Liceul Tehnologic „Dr. Ioan Șenchea
Făgăraș, județul Brașov

Violența în școli reprezintă una dintre cele mai mari provocări ale mediului educațional contemporan. Aceasta nu se manifestă doar prin agresiuni fizice, ci și prin forme subtile, cum ar fi violența verbală, emoțională, excluderea sau bullyingul online. Un climat școlar sigur este esențial pentru ca elevii să se dezvolte armonios, să învețe eficient și să se simtă respectați și protejați.

1. Formele violenței

Violența poate lua mai multe forme:

- Violență fizică – lovituri, împingeri, distrugerea bunurilor.
- Violență verbală – jigniri, umiliri, porecle, amenințări.
- Violență psihologică – excluderea din grup, răspândirea de zvonuri.
- Bullying – comportament repetat de intimidare și hărțuire a unei persoane.
- Cyberbullying – atacuri, insulte sau batjocoră prin intermediul internetului și rețelelor sociale.

2. Cauzele violenței școlare sunt multiple:

- Lipsa unui climat familial sănătos;
- Modelele negative din mass-media;
- Lipsa comunicării dintre elevi, profesori și părinți;
- Inexistența unor reguli clare sau a consecințelor pentru abateri;

- Presiunea grupului și dorința de afirmare.

3. Consecințele violenței:

Violența are efecte negative atât asupra victimelor, cât și asupra agresorilor:

- Scăderea stimei de sine și a performanțelor școlare;
- Stări de anxietate, depresie sau izolare socială;
- Dificultăți în relaționare și adaptare;
- Tensiuni în colectiv și deteriorarea imaginii școlii.

4. Modalități de prevenire:

- Promovarea respectului, toleranței și empatiei între elevi;
- Organizarea de campanii educative, ateliere și activități de consiliere;
- Introducerea de programe anti-bullying și reguli clare de comportament;
- Crearea de mecanisme de semnalare a incidentelor de violență;
- Implicarea părinților și a consilierului școlar în gestionarea conflictelor;
- Promovarea activităților de echipă, a comunicării nonviolente și a rezolvării pașnice a conflictelor.

Concluzie:

Prevenirea violenței în școală nu este doar o obligație instituțională, ci o misiune comună. Fiecare gest de respect, fiecare dialog sincer și fiecare acțiune educativă contribuie la transformarea școlii într-un spațiu sigur, prietenos și incluziv. Numai într-un asemenea climat elevii pot deveni nu doar buni profesioniști, ci și oameni morali și empatici.

Un climat sigur înseamnă:

- Relații bazate pe respect și încredere;
- Comunicare deschisă între profesori și elevi;
- Toleranță zero față de violență și discriminare;
- Implicarea comunității locale (poliție, ONG-uri, psihologi);
- Crearea unui mediu în care fiecare elev se simte acceptat, protejat și valorizat.

ARTA DE A CREȘTE ÎMPREUNĂ **-bune practici în prevenirea violenței la preșcolari-**

Prof.educație timpurie: DOBRE ANA-MARIA
Grădinița cu program prelungit Nr.56, Oradea

Lucrând în mediul preșcolar, am ajuns să înțeleg că prevenirea violenței nu începe în momentul în care apare un conflict, ci mult mai devreme, în modul în care construim relațiile cu copiii și între copii. La această vârstă, comportamentele agresive nu sunt intenționate în sensul în care le înțelegem noi, adulții, ci sunt forme de exprimare a unor emoții puternice pe care copiii nu știu încă să le gestioneze. De aceea, experiența mea m-a învățat că rolul nostru, ca educatori, este esențial în modelarea unui climat sigur, echilibrat și bazat pe încredere.

În activitatea zilnică, am întâlnit situații în care copiii se împingeau, își luau jucăriile unii altora sau reacționau prin plâns și țipete. La început, tendința este să intervenim rapid și să oprim comportamentul, însă am realizat că este mult mai important să înțelegem cauza din spatele reacției. De cele mai multe ori, era vorba despre frustrare, dorința de atenție sau dificultatea de a comunica. Astfel, am început să pun mai mult accent pe dezvoltarea limbajului emoțional, învățând copiii să spună „Sunt supărat!”, „Nu îmi place!” sau „Vreau și eu!”, în loc să reacționeze impulsiv.

Un rol foarte important în prevenirea violenței îl are crearea unui mediu structurat și predictibil. Copiii se simt în siguranță atunci când știu ce urmează și când există reguli clare, explicate pe înțelesul lor. În grupa mea, am stabilit împreună reguli simple, formulate pozitiv, precum „vorbit pe rând”, „ne jucăm frumos” sau „cerem voie”. Repetarea acestor reguli și aplicarea lor consecventă au dus, în timp, la reducerea semnificativă a conflictelor.

Schimbul de bune practici cu alte cadre didactice a avut un impact major asupra modului meu de lucru. Am descoperit metode variate, pe care le-am adaptat la specificul grupei mele. De exemplu, folosirea poveștilor terapeutice s-a dovedit extrem de eficientă. Prin intermediul personajelor, copiii reușesc să se regăsească în situații similare și să învețe, indirect, cum să reacționeze. După fiecare poveste, organizăm mici discuții în care îi încurajez să își exprime opiniile și emoțiile.

O altă strategie pe care am implementat-o este „colțul liniștii”, un spațiu special amenajat în grupă, unde copiii se pot retrage atunci când sunt copleșiți. La început, mergeam împreună cu ei acolo și îi ghidam să respire adânc sau să se liniștească, dar, treptat, am observat că încep să folosească acest spațiu din proprie inițiativă. Acest lucru mi-a confirmat că își dezvoltă capacitatea de autoreglare emoțională.

Activitățile de grup au, de asemenea, un rol esențial. Jocurile de cooperare, în care copiii trebuie să colaboreze pentru a atinge un scop comun, contribuie la dezvoltarea empatiei și a spiritului de echipă. Din experiența mea, atunci când copiii se simt acceptați și integrați, sunt mai puțin predispuși la comportamente agresive. În plus, aprecierile pozitive și încurajările constante îi motivează să repete comportamentele adecvate.

Un aspect pe care l-am considerat esențial este colaborarea cu părinții. De multe ori, comportamentele copiilor reflectă mediul de acasă sau lipsa unor limite clare. Prin discuții deschise

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

ISBN 978-606-95840-8-8

și activități comune, am încercat să creez o continuitate între grădiniță și familie. Schimbul de bune practici nu trebuie să se limiteze doar la cadrele didactice, ci trebuie extins și către părinți, pentru a avea rezultate reale și de durată.

De asemenea, am învățat că prevenirea violenței în mediul preșcolar nu înseamnă eliminarea completă a conflictelor, ci gestionarea lor corectă. Conflictele pot deveni oportunități de învățare, dacă sunt abordate cu calm și răbdare. Îi învăț pe copii să asculte, să aștepte rândul și să găsească soluții simple, cum ar fi împărțirea jucăriilor sau alternarea rolurilor în joc.

Pentru mine, un climat educațional sigur înseamnă mai mult decât absența violenței. Înseamnă un mediu în care copiii vin cu plăcere, se simt respectați și au încredere să se exprime liber. Este un spațiu în care fiecare copil este valorizat și încurajat să se dezvolte în ritmul său.

În concluzie, experiența mea în mediul preșcolar mi-a arătat că prevenirea violenței se construiește zi de zi, prin gesturi mici, dar constante: prin modul în care vorbim cu copiii, prin activitățile pe care le alegem și prin relațiile pe care le construim. Schimbul de bune practici este o resursă valoroasă, care ne ajută să ne îmbunătățim continuu metodele și să oferim copiilor un mediu sigur, echilibrat și plin de încredere.

PREVENIREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR GIMNAZIAL

Prof. **DOBRESCU MARIA CRISTINA**
Șc.Gim. "Al.Macedonski" Craiova

1. Introducere

Violența școlară reprezintă una dintre cele mai complexe provocări ale sistemului educațional contemporan. În perioada gimnaziului, elevii traversează etapa preadolescenței și a adolescenței timpurii, marcată de schimbări fiziologice și psihologice majore. În acest context, școala nu este doar un spațiu al învățării, ci și un teatru al interacțiunilor sociale intense, unde conflictele pot degenera ușor în comportamente violente dacă nu sunt gestionate corect.

2. Forme ale violenței în ciclul gimnazial

Violența în școală nu se limitează la agresiunea fizică. La nivel gimnazial, formele cele mai frecvente includ:

- **Violența verbală:** Jigniri, porecle, umilire publică și sarcasm.
- **Violența psihologică (Bullying):** Excluderea deliberată din grup, răspândirea de zvonuri false și intimidarea.
- **Cyberbullying:** Agresiunea prin intermediul rețelelor sociale, o formă tot mai prezentă care depășește barierele fizice ale școlii.

- **Violența simbolică:** Deteriorarea bunurilor personale ale colegilor sau afișarea unor semne de superioritate socială.

3. Factori de risc și cauze

Prevenirea eficientă necesită înțelegerea rădăcinilor fenomenului. Acestea pot fi clasificate în trei mari categorii:

1. **Factori individuali:** Incapacitatea de a gestiona emoțiile negative, stima de sine scăzută sau nevoia de afirmare prin forță.
2. **Factori familiari:** Expunerea la violență domestică, lipsa supravegherii sau modele parentale autoritare/permissive la extrem.
3. **Factori școlari:** Managementul defectuos al clasei, lipsa regulamentelor clare sau o comunicare deficitară între elevi și profesori.

4. Strategii de prevenire și intervenție

Pentru a diminua incidența actelor de violență, este necesară o abordare pe mai multe niveluri:

A. Programe de educație emoțională

Dezvoltarea inteligenței emoționale ajută elevii să identifice și să exprime corect furia sau frustrarea. Workshop-urile de comunicare non-violentă și medierea conflictelor de către semeni sunt instrumente extrem de eficiente.

B. Implicarea familiei

Școala nu poate lupta singură. Parteneriatul educațional trebuie să includă consilierea părinților, astfel încât aceștia să recunoască semnele de victimizare sau de agresivitate la proprii copii.

C. Rolul consilierului școlar

Consilierul joacă rolul de mediator. Identificarea timpurie a „elevilor cu risc” și integrarea lor în grupuri de suport pot preveni escaladarea unor comportamente deviante.

D. Regulamente interne și monitorizare

O „zero toleranță” față de agresiune, aplicată consecvent și echitabil, oferă elevilor un sentiment de siguranță. Supravegherea spațiilor comune (holuri, curtea școlii) în timpul pauzelor reduce oportunitățile de manifestare a violenței.

4. Concluzii

Prevenirea violenței școlare la gimnaziu nu este un act izolat, ci un proces continuu de cultivare a respectului și a empatiei. Succesul acestor eforturi depinde de transformarea școlii dintr-o instituție formală într-o comunitate unită, unde fiecare elev se simte valorizat și protejat.

Bibliografie:

- Cucoș, C. (2014). *Educația. Experiențe, reflecții, soluții*. Editura Polirom, Iași.
- Iucu, R. B. (2006). *Managementul clasei de elevi. Strategii de gestionare a situațiilor de criză educațională*. Editura Polirom, Iași.
- Olweus, D. (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. Blackwell Publishing.
- Salavastru, D. (2004). *Psihologia educației*. Editura Polirom, Iași.
- Ministerul Educației și Cercetării. *Strategia cu privire la reducerea fenomenului de violență în unitățile de învățământ preuniversitar*.
- UNICEF România. *Ghid pentru prevenirea bullying-ului în școli*

BULLYING-UL ÎN GRĂDINIȚĂ – ÎNTRE MANIFESTARE TIMPURIE ȘI NECESITATEA UNUI CLIMAT EDUCAȚIONAL SIGUR

DRUC ALEXANDRA-IONELA,
Școala Profesională Petricani

Deși mult timp s-a considerat că bullying-ul apare doar la vârste mai mari, cercetările recente demonstrează că forme incipiente ale acestuia pot fi observate încă din grădiniță (Saracho, 2016). În acest context, devine esențial ca mediul educațional să ofere un climat sigur, în care fiecare copil să se simtă acceptat și protejat.

În grădiniță, bullying-ul nu are întotdeauna forma clară și repetitivă întâlnită la școlari, însă comportamente precum: excluderea din joc („Nu te joci cu noi!”), tachinarea repetată, împingerile sau smulgerea jucăriilor pot indica începutul unor tipare agresive (NAEYC, 2020). Un element specific acestei vârste este instabilitatea rolurilor: copilul poate fi, pe rând, agresor sau victimă.

În cazul excluderii unui copil din joc, cadrul didactic poate interveni pentru a atenua aceste comportamente prin organizarea de jocuri de cooperare (ex: construcții în echipă), atribuind roluri clare fiecărui copil. Atunci când vorbim despre agresivitate fizică se pot utiliza tehnici de reglare emoțională („pauza de calmare”, identificarea emoțiilor prin imagini).

În activitatea de la grupă, am întâlnit o situație care mi-a atras atenția prin impactul ei emoțional asupra copiilor. Un copil de 5 ani refuza în mod constant să permită unui coleg să participe la jocurile de grup, motivând că „nu știe să se joace”. Inițial, părea doar o preferință de moment, însă repetarea situației a dus la izolarea copilului exclus. Acesta a devenit tot mai retras, evitând inițiativele de interacțiune și preferând să se joace singur, departe de ceilalți. Observând aceste schimbări, am

intervenit prin organizarea unor jocuri de cooperare, în care fiecare copil primea un rol bine definit și valoros pentru reușita activității. Treptat, copiii au început să colaboreze, să comunice și să își recunoască meritele reciproc. După aproximativ două săptămâni, dinamica grupului s-a schimbat vizibil, iar copilul care fusese exclus a fost acceptat și integrat în jocurile colective.

O altă situație relevantă a fost cea a unui copil care reacționa prin comportamente agresive atunci când pierdea un joc. Frustrarea sa se manifesta prin lovire sau împingere, ceea ce genera tensiuni în grup și respingere din partea celorlalți copii. În locul unei sancționări imediate, am ales să abordez situația din perspectiva educației emoționale. Am introdus tehnici simple de reglare emoțională, precum „pauza de calmare”, dar și activități de identificare și exprimare a emoțiilor folosind imagini și discuții ghidate. Copilul a început să înțeleagă ce simte și să găsească alternative la reacțiile impulsive. În timp, frecvența comportamentelor agresive a scăzut semnificativ, iar acesta a reușit să participe la jocuri într-un mod mai echilibrat, fiind mai bine acceptat de colegi.

Educatorea este factorul-cheie în modelarea comportamentelor sociale. Printre cele mai eficiente metode se numără: stabilirea regulilor de grup formulate pozitiv („vorbim frumos”, „ne ajutăm”), utilizarea poveștilor cu mesaj moral, dezvoltarea empatiei prin discuții ghidate sau intervenția imediată și echilibrată în conflicte. Conform lui Coloroso (2003), intervenția timpurie reduce riscul consolidării comportamentelor agresive.

Crearea unui climat educațional sigur presupune: încurajarea exprimării emoțiilor, valorizarea fiecărui copil, colaborarea constantă cu familia, introducerea rutinelor de grup (cercul dimineții), recompensarea comportamentelor prosoziale. Aceste strategii contribuie la dezvoltarea competențelor sociale și la prevenirea violenței (Năstas, 2021).

Bullying-ul în grădiniță nu trebuie minimalizat, deoarece reprezintă un precursor al comportamentelor agresive ulterioare. Prin intervenții adecvate și prin promovarea unui climat educațional bazat pe respect și siguranță, educatoarea poate influența pozitiv dezvoltarea copiilor.

Bibliografie:

1. Coloroso, B. (2003). *The Bully, the Bullied, and the Bystander*.
2. Craig, W., Pepler, D. (2007). *Understanding bullying in early years*.
3. National Association for the Education of Young Children (2020). *Bullying in Early Childhood*.
4. Năstas, E. (2021). *Strategii de prevenire a bullying-ului*.
5. Saracho, O. N. (2016). *Bullying in Early Childhood Education*.

EMPATIA ȘI COOPERAREA – CHEI PENTRU PREVENIREA BULLYING-ULUI ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof.ed.timpurie: **DUMBRAVĂ DANIELA/ SUCEAVA MARIA**

Liceul Silvic,, Regele Mihai I,, Gurghiu, Mureș

Structura : Grădinița cu Program Normal și Prelungit Gurghiu

Grădinița este primul mediu social organizat în care copilul învață să trăiască în comunitate, să coopereze, să împartă și să respecte reguli. În această etapă, copiii își formează bazele personalității și își dezvoltă abilitățile socio-emoționale, iar educatoarea are un rol esențial în ghidarea acestui proces.

Totuși, în relațiile dintre copii pot apărea comportamente agresive, de respingere sau excludere – primele forme de bullying. Pentru a preveni astfel de situații, este important ca activitățile educaționale să promoveze empatia, respectul și cooperarea.

Bullying-ul se referă la comportamente agresive repetate, prin care un copil încearcă să domine sau să rănească un alt copil. La grădiniță, aceste manifestări pot fi fizice (lovituri, împingeri), verbale (tachinări, porecle) sau sociale (excluderea din jocuri). De cele mai multe ori, la această vârstă, copiii nu conștientizează gravitatea comportamentelor lor, deoarece se află încă în procesul de învățare a emoțiilor și a empatiei. De aceea, rolul cadrului didactic este de a interveni educativ, și de a transforma fiecare conflict într-o oportunitate de învățare.

Empatia este capacitatea de a înțelege și de a simți emoțiile celorlalți. Ea se formează treptat, prin observarea comportamentelor pozitive și prin experiențe de viață trăite alături de colegi. În același timp, cooperarea îi ajută pe copii să se simtă parte dintr-un grup și să înțeleagă importanța sprijinului reciproc.

Prin activități de dezvoltare personală, copiii:

- învață să recunoască emoțiile proprii și ale colegilor;
- descoperă importanța prieteniei și a respectului;
- înțeleg că fiecare copil este diferit, dar la fel de valoros;
- exersează comportamente prosociale, precum ajutorul, încurajarea și ascultarea activă.

Educația bazată pe empatie și cooperare contribuie la formarea unui climat pozitiv în grupă, în care toți copiii se simt în siguranță și acceptați.

Strategii educaționale pentru prevenirea bullying-ului

Pentru a dezvolta empatia și cooperarea, educatoarea poate aplica diverse metode educative:

- **Jocuri de rol** – copiii interpretează situații în care învață să se pună în locul altora;
- **Povești educative** – cu mesaje despre prietenie, acceptare și bunătate;
- **Colaje și activități artistice** – pentru exprimarea emoțiilor;
- **Discuții libere** – în care copiii povestesc cum se simt și ce îi bucură sau îi supără;
- **Reguli de grup** – stabilite împreună cu copiii, afișate în clasă și respectate de toți;

- **Proiecte comune** – cum ar fi „Săptămâna prieteniei” sau „Copiii buni schimbă lumea”.

Toate aceste activități îi ajută pe copii să înțeleagă consecințele faptelor lor și să dezvolte comportamente pozitive, bazate pe respect și sprijin reciproc.

Rolul educatorului și al familiei

Educatorul este un model pentru copil. Prin atitudinea, tonul și reacțiile sale, el transmite valori precum respectul, empatia și toleranța. De asemenea, colaborarea cu familia este esențială, pentru că educația emoțională a copilului începe acasă și continuă la grădiniță. Atunci când părinții și educatorii comunică și aplică aceleași principii, copilul se simte sprijinit și își dezvoltă comportamente stabile și echilibrate.

Concluzie

Prevenirea bullying-ului la vârsta preșcolară nu se realizează prin sancțiuni, ci prin educație pozitivă, empatie și cooperare. Copilul trebuie ajutat să-și înțeleagă emoțiile, să respecte diferențele și să construiască relații bazate pe prietenie și încredere.

Prin activități de dezvoltare personală și prin implicarea familiei, grădinița devine un mediu sigur, cald și armonios, unde fiecare copil se simte iubit și valorizat.

Bibliografie

1. Goleman, D. (2008). *Inteligența emoțională*. București: Editura Curtea Veche.
2. Olweus, D. (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. Oxford: Blackwell Publishing.
3. Vrașmaș, E. (2018). *Educația timpurie – Repere teoretice și practice*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
4. Ministerul Educației (2023). *Strategii educaționale pentru prevenirea comportamentelor agresive în învățământul preșcolar*. București.
5. Stan, E. (2020). *Educația pentru dezvoltare personală în grădiniță*. Iași: Editura Polirom.

CE ESTE ȘI CINE ESTE IMPLICAT ÎN BULLYING?

Prof.înv.primar **DUMITRU LILIANA**
Școala Gimnazială „Șerban Cioculescu” Găești

Acest termen este folosit ca atare și în limba română, însă acesta s-ar traduce ca fiind un tip de hărțuire, intimidare sau agresiune, care poate avea loc fie între copii, la școală sau în cercul de prieteni, fie între adulți, în cadrul unei relații sau la locul de muncă.

Bullyingul este o formă de comportament agresiv, în care o persoană provoacă, în mod intenționat și repetat, un disconfort unei alte persoane. Acesta poate fi fie sub formă de contact fizic, cuvinte adresate sau acțiuni mai subtile.

Deși fenomenul este mai răspândit în rândul copiilor, bullyingul poate avea loc și în cazul adulților. Agresorul poate fi:

- Un coleg de școală;
- Șeful sau un coleg de serviciu care intimidează;
- Partenerul care îl controlează pe celălalt;
- Un vecin;
- Un partener de afaceri;
- Un membru al familiei;
- O altă persoană implicată într-o relație abuzivă;

Atât copiii care sunt agresați, cât și agresorii pot dezvolta probleme serioase și de durată, din punct de vedere emoțional. Pentru a fi considerat bullying, comportamentul trebuie să fie agresiv și să îndeplinească anumite condiții:

- Un dezechilibru al puterii-copiii care-i agresează pe alții folosindu-și puterea, cum ar fi cea fizică, accesul la informații stânjenitoare sau popularitatea— pentru a controla sau a face rău altora. Dezechilibrele de putere se pot schimba în timp și pot avea loc în situații diferite, chiar dacă implică aceleași persoane;
- Are loc în mod repetat: agresiunile au loc de mai multe ori;

Bullyingul include acțiuni precum amenințarea, răspândirea zvonurilor, atacarea unei persoane din punct de vedere fizic sau verbal și excluderea dintr-un grup.

Bullyingul poate lua mai multe forme:

- Bullying verbal- caracterizat de acțiuni verbale sau scrise, rău intenționate, cum ar fi: șicanarea, injuriile, comentariile sexuale neadecvate, amenințările, criticile, limbaj neadecvat;
- Bullyingul fizic -presupune folosirea contactului fizic pentru a-i intimida pe ceilalți, prin: intimidare fizică, amenințare, hărțuire, vătămare, ridicarea pumnului, lovire, împingere, încălcarea spațiului personal, încolțirea unei persoane în mijlocul unui grup.
- Bullyingul social – se referă la lezarea relațiilor cuiva și include: bârfirea, punerea unei persoane într-o situație stânjenitoare în public, excluderea și izolarea unei persoane din punct de vedere social sau profesional, folosirea sarcasmului la adresa cuiva, sabotarea în mod intenționat a bunăstării, fericirii sau succesului unei persoane.
- Cyberbullying- acesta are loc și mai ușor, pentru că este mult mai facil ca o persoană să se ascundă în spatele unor ecrane și să aibă anumite comportamente. Acesta presupune hărțuirea și amenințarea în mediul online și implică mai multe persoane, fără a necesita puterea fizică. Se poate manifesta prin trimiterea unor mesaje amenințătoare sau intimidante prin e-mail, text, social-media și inclusiv prin furarea identității online cu scopul de a răni și umili persoana respectivă.

Bullyingul poate avea loc indiferent de context, însă copiii care sunt agresați prezintă unul sau mai mulți factori de risc:

- Sunt percepuți ca fiind diferiți față de colegii lor – sunt fie supraponderali sau subponderali, poartă ochelari sau se îmbracă diferit, sunt transferați recent la școala respectivă sau nu își pot permite ceea ce au ceilalți copii;
- Sunt percepuți ca fiind slabi sau incapabili de a se apăra;
- Sunt depresivi, anxioși sau au ostimă de sine scăzută;
- Sunt mai puțini populari decât ceilalți și au puțini prieteni.

Cei care îi agrează pe ceilalți nu trebuie să fie neapărat mai puternici sau mai mari decât cei pe care îi agrează. Dezechilibrul puterii poate proveni din mai multe surse, iar copiii care îi intimidă pe ceilalți pot prezenta mai multe caracteristici: nu au o relație foarte apropiată cu părinții sau au probleme în familie, mai agresivi din cauza frustrărilor acumulate, nu pot respecta regulile, Mai izolați, deprimați sau anxioși, au o stimă de sine scăzută, sunt mai puțin implicați la școală și nu le pasă de sentimentele celorlalți.

Victimele bullyingului pot experimenta mai multe emoții: tristețe, mâhnire, frustrare, singurătate și izolare. Mai mult, și părinții victimelor pot experimenta un sentiment de eșec cu privire la creșterea și îngrijirea copilului lor și pot fi copleșiți de întreaga situație.

Anumite studii arată că bullyingul poate cauza schimbări la nivelul creierului și astfel crește riscul de a dezvolta tulburări psihice, având, totodată, consecințe asupra proceselor care formează memoria.

Totuși, este important de menționat că bullyingul are efecte și asupra agresorului, pentru că acesta adoptă acest tip de comportament din mai multe motive. Dacă nu sunt luate măsuri de stopare, acest tip de comportament va persista și chiar se va înrăutăți de-a lungul timpului.

UTILIZAREA METODELOR MODERNE DE PREDARE A LITERAȚIEI LA CLASA PREGĂTITOARE

Prof. înv. primar, **Sorina EFTIMI**
Școala Gimnazială „Lucian Grigorescu”
Medgidia, Jud. Constanța

Clasa pregătitoare reprezintă o etapă fundamentală în dezvoltarea școlară a copilului, facilitând tranziția de la universul ludic al grădiniței către învățarea formală. În această perioadă, dezvoltarea literației – abilitatea de a înțelege, utiliza și crea texte scrise – este esențială pentru succesul educațional viitor. La Școala Gimnazială „Lucian Grigorescu” din Medgidia, cadrele didactice pun un accent deosebit pe integrarea metodelor moderne de predare, adaptate particularităților de vârstă și intereselor elevilor, pentru a construi o bază solidă de învățare.

Copiii de 6-7 ani se află într-un stadiu de dezvoltare caracterizat prin curiozitate crescută, nevoia de explorare, învățare prin acțiune și joc. Gândirea lor este concretă, iar capacitatea de atenție și concentrare este limitată, ceea ce impune folosirea unor metode variate, interactive și ludice.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

ISBN 978-606-95840-8-8

Literația se dezvoltă eficient doar în contexte stimulative, în care copilul se simte în siguranță, valorificat și încurajat să descopere.

Metode moderne de predare a literației

1. Metoda jocului didactic

Jocul este principalul instrument prin care copiii învață eficient. Prin jocuri de asociere literă– imagine, de potrivire a sunetelor, de construire a cuvintelor cu litere mobile, elevii dobândesc în mod natural competențe de literație. La clasa pregătitoare, cadrul didactic de la Școala Gimnazială „Lucian Grigorescu” utilizează frecvent astfel de jocuri pentru a stimula atenția și implicarea activă.

2. Metoda integrării senzoriale

Învățarea prin implicarea mai multor simțuri – văz, auz, atingere – contribuie la consolidarea memoriei și înțelegerii. Elevii pot modela literele din plastilină, le pot scrie în nisip, le pot trasa în aer sau pe foi texturate. Aceste activități multisenzoriale sunt frecvent utilizate în cadrul activităților de literație pentru a sprijini învățarea diferențiată.

3. Tehnologia informației în sprijinul literației

Utilizarea tablei interactive, a internetului și a resurselor digitale moderne transformă procesul de învățare într-unul atractiv și eficient. În cadrul orelor, se folosesc aplicații precum Wordwall, LearningApps, ABCmouse sau educație.inovatoare.ro, care oferă exerciții interactive de recunoaștere a literelor, formarea cuvintelor și înțelegerea textelor scurte.

De asemenea, tabla interactivă permite ilustrarea conținutului într-un mod vizual și dinamic, ceea ce contribuie semnificativ la fixarea cunoștințelor.

4. Metoda proiectelor tematice

Literația este dezvoltată și prin proiecte interdisciplinare, care implică lectura de povești, ilustrarea lor, construirea de afișe sau prezentarea unor scenete. Prin aceste activități, elevii sunt stimulați să folosească limba scrisă într-un mod funcțional și creativ. În anul școlar 2024-2025, am propus și implementat cursul opțional „Aventuri în lumea poveștilor,, avizat de inspectorul de specialitate . Disciplina opțională presupune o deschidere îndrăzneță către perspectiva transdisciplinară creează cadrul abordării integrate, a elementelor specifice literaturii, dezvoltării personale și a elementelor din domeniul artelor. Activitățile propuse se recomandă a fi abordate ca o invitație pentru fiecare elev la descoperirea unui univers literar, propriului simț artistic, propriilor resurse personale ce pot fi activate și valorificate pentru o mai bună cunoaștere a sinelui și a lumii. Elevii învață să asculte și să citească povești/ texte literare, să descopere frumusețea și importanța cărților, a mesajelor literare.

5. Atelierele de lectură și scriere creativă Chiar de la clasa pregătitoare, elevii pot fi implicați în activități de prelectură și pre-scriere, precum ascultarea de povești, completarea propozițiilor, inventarea finalurilor de poveste sau desenarea unor personaje. Aceste ateliere pun bazele exprimării libere și dezvoltării imaginației.

Concluzie

Integrarea metodelor moderne de predare a literației la clasa pregătitoare este o necesitate în contextul unei educații de calitate, adaptate realităților secolului XXI. În cadrul Școlii Gimnaziale „Lucian Grigorescu” din Medgidia, cadrele didactice aplică aceste metode în mod creativ, stimulând interesul pentru învățare și sprijinind dezvoltarea armonioasă a elevilor.

Printr-o abordare interactivă și personalizată, literația devine nu doar un obiectiv educațional, ci și o bucurie a descoperirii și exprimării.

Bibliografie

1. Cucos, C. (2008). Pedagogie. Editura Polirom, Iași.
2. Goleman, D. (2008). Inteligența emoțională în educație. Editura Curtea Veche, București.
3. Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ. Editura Polirom, Iași.
4. Tomlinson, C. A. (2017). How to Differentiate Instruction in Academically Diverse Classrooms. ASCD.
5. Ministerul Educației (2013) Programă pentru clasa pregătitoare – Comunicare în limba română.
6. Neacșu, I. (2010). Învățarea – factor al dezvoltării personalității. Editura Didactică și Pedagogică.

PREVENȚIE ȘI PROTECȚIE- CLIMAT ȘCOLAR SIGUR PENTRU TOȚI

Prof. Înv. Primar **ENUȚĂ-ȘTEFAN IONICA**,
Școala Gimnazială Nr.17, Galați

Climatul școlar reprezintă ansamblul caracteristicilor ce definesc ambianța psihosocială a unei unități de învățământ. Un climat „sigur” nu se referă doar la integritatea fizică, ci mai ales la sentimentul de apartenență, acceptare și securitate emoțională. Într-un mediu în care elevii se simt în siguranță, performanța academică crește, iar riscul de abandon școlar sau comportamente deviate scade semnificativ. Un elev se simte în siguranță psihologică atunci când nu se teme de ridiculizare, de etichetare sau de excludere. Aceasta este baza învățării, creierul uman nu poate procesa informații complexe dacă se află într-o stare de „alertă” constantă din cauza stresului social.

Prevenția este metoda cea mai eficientă de a asigura protecția. Aceasta presupune să se identifice zonelor „gri” din școală (spații nesupravegheate, grupuri vulnerabile) și să se organizeze ateliere despre bullying, cyberbullying și gestionarea emoțiilor încă de la vârste mici. De asemenea, profesorii trebuie să fie atenți la schimbările de comportament (izolare, scăderea notelor, absenteism), care pot indica o stare de nesiguranță a elevului.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR
ISBN 978-606-95840-8-8

Pentru ca mediul să fie sigur pentru toți elevii (inclusiv cei cu nevoi speciale sau din medii defavorizate), sunt necesare valorizarea diferențelor culturale, sociale sau fizice ca resurse de învățare, nu ca motive de segregare. Un design interior primitiv, cu zone de relaxare și mesaje pozitive, reduce nivelul de stres și agresivitate. Implicarea consiliului elevilor în luarea deciziilor poate avea un efect pozitiv deoarece, un elev care se simte ascultat va respecta mai mult regulile comunității.

Violenta școlară cuprinde orice formă de manifestare a unor comportamente precum: violența fizică, violența verbală și psihologică (amenințare, hărțuire, tachinare), comportamente ce intră sub incidența legii (consum sau comercializare de droguri, furt), ofensa adusă autorității cadrului didactic. Ea este rezultatul unor factori externi cum ar fi: factorul individual, factorul familial, factorul social, slăbiciunea mecanismelor de control social, mass-media, lipsa de cooperare a instituțiilor implicate în educația și protecția copiilor. Dar, violența școlară este și rezultatul unor factori interni, având chiar școala ca sursă de violență. Ea influențează în mod negativ educația eficientă și poate avea consecințe grave cum ar fi: performanță școlară scăzută, absenteeism, anxietate, marginalizare, consum de substanțe psihoactive, delincvența juvenilă.

Cadrele didactice împreună cu psihologul școlar, sprijiniți și de conducerea școlii ar trebui să aibă în vedere întocmirea și aplicarea unor strategii de prevenire și combatere a violenței școlare. În elaborarea acestora trebuie să se țină seama de soluționarea pacifistă a conflictelor, nediscriminare, toleranță, respectarea drepturilor copilului, integrare socială, respect și egalitate de șanse. Copiii și părinții trebuie să fie bine informați despre drepturile și obligațiile lor.

În școli și în alte locuri publice se pot face campanii de informare publică pentru a crește gradul de conștientizare și sensibilizare în ceea ce privește drepturile copilului, încălcarea drepturilor copilului și impactul acestora asupra copilului, pentru a putea aborda chestiunea delicată a acceptării culturale a violenței împotriva copiilor.

O soluție eficientă ar putea fi includerea elevilor ca actori principali, dar și ca parteneri în toate acțiunile antiviolență. Implicarea psihologului poate fi o formă de a transmite anumite comportamente, atitudini și valori care să conducă elevii spre învățarea unor abilități sociale corecte. Copilul trebuie învățat să respingă manifestările de agresivitate, dovedind un comportament dezirabil, tolerant, civilizat.

Sedințele cu părinții, lectoratele reprezintă doar o parte dintre acțiunile în care cadrul didactic, psihologul își poate aduce contribuția cu speranța că-i poate determina pe aceștia să își asume propriul rol în procesul de formare a copiilor în spiritul toleranței și al non-violenței. Părinții pot fi informați

cu privire la serviciile pe care psihologul le poate oferi în scopul prevenirii violenței școlare și a îmbunătățirii relației părinte-copil. Acțiunile psihologului nu trebuie să se oprească doar la nivelul elevilor și al părinților, ci să se extindă și pe planul dezvoltării personale și profesionale a cadrelor didactice, pentru că aceștia îi pot determina pe elevi să vină cu plăcere la școală, să devină adulți responsabili de mâine. Este necesară, o implicare și o colaborare stransă între psiholog, cadre didactice și părinți în vederea creșterii siguranței copiilor în școli. În școala noastră, violența se poate declanșa, între diverși actori: elev-elev, elev-profesor, profesor-elev.

Relațiile dintre profesori și elevi trebuie să funcționeze ca un parteneriat, în care fiecare trebuie să aibă ceva de spus, pe diferite teme. Pentru diminuarea violenței în școli pot fi organizate diferite activități în care psihologul poate informa și/sau forma cadrele didactice în încercarea de a facilita rezolvarea problemelor provocate de violența școlară.

Școala și familia trebuie să recunoască că lupta împotriva violenței implică îmbunătățirea relațiilor profesor-elevi, elev-elevi, părinte-copil, precum și a interacțiunilor dintre toți cei implicați în educație. Adesea, agresivitatea elevilor provine dintr-o gestionare inadecvată a clasei, adică din neadaptarea metodelor pedagogice la grupul de elevi. Analizele specializate relevă că profesorul tinde inițial să-și afirme autoritatea, ceea ce poate dăuna relației cu elevul prin inducerea unei stări de dependență sau supunere. Fenomen similar apare în familii. Astfel, profesorul sau părintele recurg la forme de constrângere, blocând dezvoltarea autonomiei personale. Studiile confirmă că în grupuri sau familii conduse autoritar se acumulează frustrări și tensiuni, ducând la ostilități și agresivități interne. Acest context generează comportamente violente precum depresii, dorința de răzbunare, provocări, dispreț față de semenii sau apatie generală. Elevul se simte lezat în stima de sine și reacționează prin revanșă.

Un climat școlar sigur nu se instalează de la sine, ci se construiește zilnic prin parteneriatul dintre școală, familie și comunitate. Siguranța este fundamentul pe care se sprijină procesul de învățare, iar fără ea, educația rămâne un proces incomplet. Responsabilitatea protecției revine adulților, dar succesul depinde de implicarea activă a fiecărui membru al școlii.

BIBLIOGRAFIE:

Banciu D., Voicu M., -*Introducere în sociologia devianței*, 1985, București, Editura Științifică și Enciclopedică
Radu, I., -*Psihologie socială*, 1994, Cluj- Napoca, Editura Ede.
Mitrofan, N., -*Agresivitatea*, 1996, Iași, Polirom

EDUCAREA INTELIGENȚEI EMOȚIONALE, PREMISĂ A UNEI GENERAȚII NONVIOLENTE

Profesor învățământ preșcolar **ALINA AURORA FARCAȘ**

Școala Gimnazială „Liviu Rebreanu”, structura
Grădinița cu Program Prelungit „Licurici”, Tg-Mureș

Prevenirea violenței în grădiniță se bazează pe educația emoțională, stabilirea unor reguli clare și dezvoltarea empatiei.

Cadrele didactice creează un mediu sigur, promovând comunicarea, colaborarea și rezolvarea pașnică a conflictelor. Activitățile ludice ajută la conștientizarea comportamentelor inacceptabile, cum ar fi lovirea sau respingerea din joc.

Am integrat inteligența emoțională într-un proiect didactic integrat de o zi la grupa mijlocie – Emoțiile fac parte din viață, cu accent pe recunoașterea și explorarea stărilor emoționale întâlnite în povestea Monstrul Culoilor de Anna Llenas.

Activitatea debutează cu întâlnirea de dimineață. Copiii salută educatoarea după simbolul ales de ei, așază fotografia proprie pe panoul emoțiilor în funcție de starea din ziua respectivă. Își aleg apoi traseul preferat și pornesc spre covor.

După ce se așează în cerc vom face înviorarea de dimineață.

Se realizează Calendarul naturii printr-o discuție despre anotimpul în care suntem, starea vremii și cum se pot îmbrăca oamenii în acest anotimp.

Activitatea de grup se va realiza prin intermediul experimentului. Voi avea mai multe bucăți de plastilină, voi modela din fiecare ceva, apoi le voi amesteca. Copiii vor trebuie să îmi spună dacă voi reuși să modelez o anumită culoare de plastilină după ce aceasta este amestecată. Vom face astfel legătura cu noutatea zilei – monstrul culorilor căruia i s-au amestecat culorile/emoțiile.

Activitățile pe Domenii Experiențiale se desfășoară pe baza lecturii educatoarei a poveștii „Monstrul culorilor” de Anna LLenas și a observației. Preșcolarii vor urmări firul poveștii și modul în care monstrul culorilor reușește să își conștientizeze emoțiile. Copiii vor explora în patru zone, patru emoții diferite: veselie, tristețe, calm, furie.

Activitatea continuă la centrele de interes.

La centrul ARTĂ se vor completa albumele familiilor. Copiii vor trebui să găsească albumul familiei lor și pe ultima pagină să se deseneze pe el în starea emoțională a zilei respective.

La centrul BIBLIOTECĂ copiii cu ajutorul grafismelor vor trasa drumul din căsuța tristeții unde se află ei până la mămică în căsuța fericirii.

La centrul ȘTIINȚĂ vor avea de seriat drumul monstrului culorilor până la fetiță după un anumit model de la fotografia proprie până la cea a colegului lor.

La centrul JOC DE MASĂ copiii vor învăța zarul și vor lipi pe monstrul culorilor stickere respectând numărul și culoarea emoției acestora.

După realizarea sarcinilor de la fiecare centru de interes, copiii se vor juca jocul afectiv "Bomboane colorate" și vor dansa ritmic "Kokoleoko".

BIBLIOGRAFIE:

- Bocoș, M., Avram, I., Calatano, H., Someșan, E. (2009), *Pedagogia învățământului preșcolar. Instrumente didactice*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
- Bocoș, M., Carlogea, L., Drăghici, C., (2011) *Antologie de proiecte tematice pentru activități integrate*, Editura Diana, București
- Cerghit, I. (2006), *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași
- Chiș, O., Tătaru, L., Glava, A. (2014), *Piramida cunoașterii - repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Damant, Pitești
- Chiș, V., Bocoș, M. (2012), *Abordarea integrată a conținuturilor curriculare*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca
- Curriculum pentru educația timpurie, (2019), Anexa la ordinul ministrului Educației Naționale nr.4694/02.08.2019

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR PENTRU FIECARE ELEV

Prof. **FEIER ANCA-MIRELA**
Liceul Silvic „Regele Mihai I, Gurghiu
Jud. Mureș

Școala reprezintă un spațiu esențial pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor, nu doar din punct de vedere academic, ci și emoțional, dar și social. În acest context, prevenirea violenței și crearea unui climat școlar sigur devin priorități fundamentale pentru cadrele didactice și nu numai.

Violența umană este o temă de actualitate care implică atât violența socială, cât și cea interpersonală. Într-o lume modernă în care trăim cu toții trebuie să avem în vedere argumente solide pentru dezvoltarea unor programe educaționale, pentru a promova conștientizarea acestui fenomen, dar și pentru a pleda pentru mijloace nonviolente de interacțiune și de reglare a vieții sociale. Situația generală îngrijorează, pentru că violența a devenit o problemă a lumii contemporane. Fenomenul violenței școlare este extrem de complex, iar la originea lui se află o multitudine de factori.

În școală, violența afectează procesul educațional, relațiile interpersonale și starea de bine a elevilor. Școala însăși poate reprezenta o sursă a unor forme de violență, ea reprezintă un loc unde elevii se instruiesc, învață, dar este și un loc unde se stabilesc relații, se promovează modele, valori,

se creează condiții pentru dezvoltarea cognitivă, afectivă și morală a copilului. Clasa școlară constituie un grup al cărui membri depind unii de alții, fiind supuși unei mișcări de influențare reciprocă.

Școala este, în mod tradițional, locul de producere și transmitere a cunoașterii, de formare a competențelor cognitive, de înțelegere a sensului vieții și a lumii care ne înconjoară, de înțelegere a raporturilor cu ceilalți și cu noi înșine. În acest context, a vorbi despre violență acolo unde ne așteptăm să găsim cele mai bune condiții pentru formarea și dezvoltarea armonioasă a personalității poate apărea un fapt cel puțin neverosimil. În ultimii ani, violența în rândul minorilor a constituit subiectul a numeroase dezbateri mediatice ceea ce au ridicat diferite întrebări, precum: se poate vorbi de o creștere a violenței în rândul elevilor? Care sunt faptele ce pot fi încadrate în violența școlară? Ce poate face școala pentru prevenirea violenței juvenile?

În primul rând, atunci când vorbim despre violență școlară nu putem să ne limităm la actele de violență care cad sub incidența legii. Violența școlară este un fenomen larg, ce trebuie evaluat și cu ajutorul altor indicatori. Astfel se cunosc două tipuri de violență: violențele obiective care sunt de ordinul penal (delicte) asupra cărora se poate interveni frontal, poliția și justiția fiind obligate să colaboreze direct cu instituțiile școlare; violențele subiective care sunt mai subtile, acestea țin de atitudine și afectează climatul școlar (atitudinile ostile, disprețul, umilirea, jignirea, sfidarea, lipsa de politețe, absențele de la ore, refuzul de a răspunde la ore și de a participa la activități sau ceea ce unii autori numesc atitudini antișcolare).

Foarte răspândită în mediile școlare este violența verbală. Violența școlară trebuie deci determinată luând în calcul contextul și cultura școlară. Aceasta perturbă grav mediul școlar și face ca unii elevi să se piardă atât din punct de vedere educativ, cât și social.

A lua în serios problema violenței în mediul școlar înseamnă a demara cercetări riguroase, a merge pe teren cu instrumente metodologice precise, care să permită măsurarea fenomenului. Așadar, fenomenul violenței școlare se întinde pe o scară largă, la ale cărei capete se află violența fizică (extrem de mediatizată de altfel, dar fără analize temeinice ale cauzelor ce o provoacă), respectiv incivilitățile (care sunt foarte numeroase și pot afecta grav ambianța școlară). Violența școlară este asociată, în general, cu zonele urbane dificile, cu periferiile, acolo unde sărăcia este la ea acasă. De aceea, atunci când se vorbește despre violență în școală, se consideră drept surse defavorizante anumiți factori exteriori ai școlii: mediul familial, mediul social, ca și unii factori ce țin de individ, de personalitatea lui.

Familia reprezintă cea mai importantă sursă a agresivității elevilor. Mulți dintre copiii care prezintă un profil agresiv provin din familii dezorganizate; ei au experiența divorțului părinților și trăiesc în familii monoparentale. Echilibrul familial este perturbat și de criza locurilor de muncă. Părinții se confruntă cu numeroase dificultăți materiale, dar și psihologice, pentru că au sentimentul devalorizării, al eșecului. În aceste condiții, ei nu mai sunt sau sunt puțin disponibili pentru copiii lor. Pe acest fundal apar probleme familiale foarte grave, care-i afectează profund pe copii: violența intrafamilială, consumul de alcool, abuzarea copiilor, neglijența, la care se adaugă și carențe educaționale - lipsa de dialog, de afecțiune, utilizarea mijloacelor violente de sancționare a copilului. Există și părinți care privilegiază în mod exagerat relația afectivă în detrimentul rolului educativ pe care ar trebui să-l aibă în raporturile cu copiii lor, de exemplu: nu le impun interdicții, restricții, reguli, emit puține exigențe și caută să evite conflictele. Această absență cvasitotală a constrângerilor (în afara școlii) îi va determina pe elevi să adopte în școală comportamente de refuz a exigențelor profesorilor. Așadar, familia are rol prioritar în educarea copiilor, cei șapte ani de acasă își spun cuvântul, deoarece o educație bună primită acasă este de fapt o sursă a dezvoltării personalității copilului, dar și o modalitate de a-l ajuta să iasă din impas.

Mediul social conține numeroase surse de influență de natură să inducă, să stimuleze și să întrețină violența școlară: situația economică, slăbiciunea mecanismelor de control social, inegalitățile sociale, criza valorilor morale, mass-media, unele disfuncționalități la nivelul factorilor responsabili cu educația tinerilor, lipsa de cooperare a instituțiilor implicate în educație. Conjunctura economică și socială provoacă anumite confuzii în rândul tinerilor, care încep să se îndoiască de eficacitatea școlii, de utilitatea științei. Și aceasta cu atât mai mult cu cât ei constată că școala nu le asigură inserția profesională.

Un mediu social în criză afectează profund dezvoltarea personalității copilului. Trăsăturile de personalitate ale elevului se află și ele într-o strânsă legătură cu comportamentele violente. Adolescența este o perioadă de transformări profunde pe plan fizic, psihic și social. O caracteristică importantă este relația pe care adolescentul o stabilește cu propriul corp. Corpul este suportul privilegiat al exprimării personalității și, în aceste condiții, asistăm la excese în privința vestimentației, coafurii, machiajului. Look-ul este când o modalitate de afirmare, de impunere a personalității. Adeseori, el oscilează între sentimentul de putere, de forță și sentimentul de îndoială, de descurajare, de scădere a stimei de sine. Pentru a se apăra de aceste emoții, adolescenții dezvoltă reacții de provocare, de opoziție față de părinți și profesori.

În această perioadă atât de dificilă, dialogul părinți-copii și profesori-elevi este absolut necesar. Adolescentul dorește să fie înțeles, are nevoie de dragoste, dar el nu recunoaște și nu exprimă

acest lucru. Se poate spune că, violența în școală pleacă în primul rând de la un deficit de comunicare. Relația de autoritate influențează și tipul de comunicare, aceasta devenind unilaterală, adică profesorul e cel care emite și monopolizează comunicarea, iar elevul rămâne doar un receptor pasiv. Și alte componente ale atitudinii profesorului față de elevi pot genera situații conflictuale ori comportamente: atitudinea profesorului de ignorare a elevilor, corelată cu tendința de evaluare a lor în termeni constant negativi și depreciativi, atitudini care pot antrena un ansamblu de consecințe în plan comportamental: lipsa de comunicare, pasivitatea la lecție, indiferența sau, dimpotrivă, perturbarea lecțiilor, dezvoltarea unor atitudini ostile, provocatoare. Această atitudine a profesorului poate determina din partea elevilor sustragerea de la activități, indiferența, absenteismul, refuzul de a-și face temele, violențele verbale față de colegi și chiar față de profesori, comportamentele agresive.

Școala poate juca un rol important în prevenirea violenței școlare, mai ales că în cazul unui mediu familial tensionat, aceasta devine a doua casă a copilului. Pentru ca școala să își asume acest rol de prevenire și de stăpânire a fenomenului violenței, prima investiție trebuie făcută în domeniul formării profesorilor. Este nevoie de o formare specifică, în măsură să permită satisfacerea cerințelor elevilor „cu probleme”. Există un nivel de indisciplină inherent în școli, ca rezultat al faptului că elevii sunt la o vârstă la care sunt tentați să treacă peste reguli. Lipsa modelelor sociale, mediatizarea excesivă a cazurilor de violență și indisciplină pot influența comportamentul elevilor, aceștia putând fi tentați să imite acțiunile văzute la televizor. Societatea românească trece printr-o criză din punctul de vedere al valorilor sociale. Violența este din păcate pentru mijloacele de informare în masă o afacere rentabilă. În mass-media se pune accentul pe ideea că nu este nevoie să ai multă școală pentru a avea succes în viață și că succesul se măsoară în primul rând prin bani. Aceste modele sunt perpetuate și în familie, și pe stradă, iar școala are puține șanse de a schimba mentalitatea elevilor în condițiile în care toate celelalte surse de informare spun contrariul. Copiii sunt în școală șase sau șapte ore pe zi, în rest sunt acasă, pe stradă, în mediul online sau se uită la televizor. Tot ce învață în școală, cum să vorbească, cum să se poarte, este contrazis de ce văd în rest.

În fiecare școală este necesară astfel prezența a unui psiholog care să consilieze elevii și să colaboreze cu profesorii, dar se face simțită și necesitatea implicării părinților, cei care, de multe ori nu participă suficient la educația copiilor lor. În acest sens, se pot aplica diferite strategii, precum: educația socio-emoțională prin dezvoltarea abilităților de autocontrol, empatie și comunicare eficientă, activități de grup și cooperare, ceea ce încurajează și incluziunea, programe anti-bullying, regulamente clare și consecvente.

Promovarea unui climat școlar sigur presupune: relații bazate pe respect și încredere, comunicare deschisă între elevi și profesori, sentimentul de apartenență al elevilor, sprijin emoțional constant, valorizarea diversității, încurajarea exprimării libere.

Prevenirea violenței în școală nu este responsabilitatea unui actor, ci rezultatul unui efort comun între cadre didactice, elevi, părinți și comunitate. Prin implementarea unor strategii eficiente și prin promovarea valorilor pozitive, școala poate deveni un mediu sigur și propice dezvoltării fiecărui elev, indiferent de vârstă.

BIBLIOGRAFIE

Liiceanu A. *Violența umană: o neliniște a societății contemporane*, în Ferreol;

Neacșu, I., 1990, *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București;

Necula A. 2004 –*Manual de psihologie socială*, Editura Polirom , Iași;

Sălăvăstru, Dorina, 2004, *Psihologia educației*, Editura Polirom, Iași;

Vlăsceanu M. 1993 *Psihologia organizațiilor și conducerii*, Editura Paideea, București

Zlate M. 2004-*Tratat de psihologie organizațional-managerială*, Editura Polirom, Iași;

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT SIGUR ÎN GRĂDINIȚĂ

FLONTAȘ GABRIELA, prof. ed. timpurie la
Școala Gimnazială „Gheorghe Lupan”, Groși,
Structură Grădinița cu Program Prelungit Satun Nou de Jos

Grădinița reprezintă primul spațiu social organizat în care copilul interacționează constant cu alți copii și adulți în afara familiei. În acest context, prevenirea violenței și crearea unui climat sigur sunt esențiale pentru dezvoltarea armonioasă a copiilor. Instituții precum UNICEF și World Health Organization subliniază că mediile educaționale timpurii influențează profund comportamentele viitoare, inclusiv capacitatea de gestionare a emoțiilor și relațiilor.

Violența în mediul preșcolar nu se manifestă doar fizic. Ea poate include violență fizică (loviri, împingeri, distrugerea obiectelor altora), violență verbal (jigniri, porecle, amenințări), violență emoțională (excludere, intimidare, ignorare), violență pasivă (lipsa intervenției adultului în situații conflictuale). Aceste comportamente nu apar întâmplător, ci sunt adesea rezultatul imitării mediului familial sau al lipsei de abilități socio-emoționale.

Printre factorii principali care duc la apariția comportamentelor agresive se numără:

- Modelele comportamentale din familie;
- Expunerea la conținut agresiv (TV, internet);
- Lipsa reglării emoționale;
- Nevoia de atenție sau afirmare;
- Frustrarea și incapacitatea de a comunica nevoile.

Un educator atent nu tratează agresivitatea ca pe o „problemă de disciplină”, ci ca pe un semnal că acel copil are nevoie de ghidare.

Prevenirea violenței în grădiniță nu trebuie privită ca un set rigid de reguli, ci ca un proces educațional activ, centrat pe nevoile reale ale copiilor. În locul unei sancțiuni, accentul cade pe formarea unor comportamente pozitive și pe dezvoltarea competențelor socio-emoționale.

Un prim element esențial îl constituie organizarea unui mediu educațional sigur și predictibil. Copiii reacționează mai bine atunci când știu la ce să se aștepte, iar regulile sunt clare, simple și aplicate consecvent. Stabilirea unor rutine zilnice contribuie la reducerea anxietății și implicit a comportamentelor agresive.

Un alt aspect important este educația emoțională. Copiii de vârstă preșcolară nu dispun încă de abilități dezvoltate de autocontrol, motiv pentru care este necesar să fie învățați să își identifice și exprime emoțiile într-un mod adecvat. Activitățile interactive, jocurile de rol și discuțiile ghidate contribuie la dezvoltarea empatiei și a capacității de comunicare.

Modelul oferit de cadrul didactic are un impact major asupra comportamentului copiilor. Educatorul trebuie să manifeste calm, răbdare și echilibru în gestionarea situațiilor conflictuale, deoarece copiii tind să imite comportamentele observate. Astfel, modul în care adultul reacționează devine un reper pentru copii.

Intervenția în situațiile de conflict trebuie realizată prompt, dar fără agresivitate. Este important ca accentul să fie pus pe identificarea soluțiilor și nu pe sancționare. Copiii trebuie încurajați să participe la rezolvarea conflictelor, învățând astfel responsabilitatea și respectul față de ceilalți.

Nu în ultimul rând, colaborarea cu familia reprezintă un factor determinant în prevenirea violenței. Coerența între mediul familial și cel educațional contribuie la consolidarea comportamentelor pozitive și la reducerea confuziilor în rândul copiilor.

Prin urmare, prevenirea violenței în grădiniță nu este o acțiune punctuală, ci un proces continuu. Climatul sigur se construiește zilnic, prin reguli clare, relații sănătoase și intervenții corecte. Investiția în educația timpurie înseamnă, de fapt, prevenirea problemelor sociale de mai târziu.

Un copil care învață de mic să respecte și să comunice devine un adult echilibrat. Asta e miza reală.

PROMOVAREA BUNELOR PRACTICI CA INSTRUMENT ÎN REDUCEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

-Studiu de specialitate-

Prof. itinerant și de sprijin: **GAVRILĂ ANA-MARIA**
CJRAE Vâlcea/ Șc. Gim. Sat
Măgura”Mihăești

Violența școlară reprezintă una dintre cele mai complexe și persistente probleme ale sistemelor educaționale contemporane, având implicații profunde asupra dezvoltării emoționale, sociale și academice a elevilor. Într-un context global marcat de diversitate culturală, transformări tehnologice și presiuni sociale crescute, prevenirea violenței în mediul școlar devine o prioritate strategică. Unul dintre cele mai eficiente instrumente în acest sens îl constituie schimbul de bune practici între instituții, cadre didactice, specialiști și comunități educaționale. Acest proces facilitează diseminarea experiențelor de succes, adaptarea strategiilor eficiente și dezvoltarea unor intervenții coerente și sustenabile.

Violența școlară se poate produce în interiorul unității de învățământ preuniversitar, în cadrul activităților școlare / extrașcolare organizate de cadrele didactice în afara perimetrului unității de învățământ sau în cadrul activităților școlare / extrașcolare desfășurate în mediul online și reprezintă un concept integrator pentru diversele forme de abuz fizic, verbal, emoțional, sexual, neglijare, exploatare sexuală, trafic, violență prin internet, violență de gen. Există o tendință în creștere a actelor de violență, ca urmare a unor situații de bullying între elevi, care ajung să degereze pe fondul unei lipse de intervenție sau a unei intervenții ineficiente a actorilor responsabili în domeniu;

Principalele măsuri de prevenție sunt: regulamentul școlar; rolul consilierilor școlari în prevenirea violenței este foarte important; informarea la ore de dirigentie despre consecințele violenței; implicare elevilor în prevenirea violenței propriu-zisă: acțiuni de conștientizare de către elevi a efectelor negative ale violenței organizate în școli, organizarea de întâlniri cu autorități din poliție, întâlniri cu părinții (consilierea specializată a acestora), programe de formare a cadrelor didactice (managementul clasei de elevi), asistența familiilor cu probleme, elaborarea de materiale informative pe tema violenței și prevenirii acesteia, evaluări psihologice. Cele mai utilizate măsuri de intervenție sunt sancțiunile și asistența. Aceste cazuri, de obicei sunt sancționate prin: observații individuale; muștrare în fața clasei/consiliului profesoral; muștrare scrisă; eliminare de la cursuri pentru o perioadă; exmatriculare; amenzi, activități extracurriculare.

Schimbul de bune practici presupune identificarea, analiza și transferul metodelor și strategiilor care au demonstrat eficiență în prevenirea și combaterea violenței școlare. Aceste practici pot include programe de mediere a conflictelor, activități de educație socio-emoțională, implicarea părinților și a comunității, precum și utilizarea tehnologiilor digitale pentru monitorizarea și prevenirea comportamentelor agresive. Prin intermediul conferințelor, atelierelor, platformelor online și parteneriatelor instituționale, actorii educaționali pot învăța unii de la alții și pot evita repetarea unor greșeli sau aplicarea unor metode ineficiente.

Un aspect esențial al schimbului de bune practici este adaptabilitatea. Nu toate strategiile pot fi transferate mecanic dintr-un context în altul, deoarece fiecare școală are propriile sale particularități culturale, sociale și organizaționale. De aceea, este necesară o analiză atentă a contextului local și o ajustare a practicilor preluate, astfel încât acestea să răspundă nevoilor reale ale elevilor și cadrelor didactice. În acest sens, colaborarea interdisciplinară devine crucială, implicând profesori, psihologi școlari, consilieri educaționali și reprezentanți ai autorităților.

Un alt beneficiu major al schimbului de bune practici constă în dezvoltarea profesională continuă a cadrelor didactice. Participarea la programe de formare și schimburi de experiență contribuie la îmbunătățirea competențelor de gestionare a clasei, comunicare și intervenție în situații de conflict. Profesorii devin astfel mai bine pregătiți să identifice semnele timpurii ale violenței și să intervină într-un mod constructiv și empatic. În plus, acest proces stimulează reflecția critică asupra propriilor practici și încurajează inovarea pedagogică. În contextul actual, tehnologia joacă un rol din ce în ce mai important în facilitarea schimbului de bune practici.

Platformele digitale permit accesul rapid la resurse educaționale, studii de caz, ghiduri metodologice și comunități profesionale internaționale. De asemenea, acestea oferă oportunități pentru colaborare la distanță și pentru dezvoltarea unor proiecte comune între școli din diferite regiuni sau țări. Astfel, experiențele locale pot căpăta o dimensiune globală, contribuind la crearea unui cadru educațional mai sigur și mai incluziv. Cu toate acestea, implementarea eficientă a schimbului de bune practici se confruntă și cu anumite provocări. Printre acestea se numără lipsa resurselor financiare, rezistența la schimbare, supraîncărcarea cadrelor didactice și absența unui cadru instituțional clar pentru susținerea acestor inițiative. Pentru a depăși aceste obstacole, este necesară implicarea activă a factorilor de decizie, elaborarea unor politici educaționale coerente și alocarea de resurse adecvate. De asemenea, este importantă crearea unei culturi organizaționale bazate pe colaborare, deschidere și învățare continuă.

Un exemplu relevant de bună practică în prevenirea violenței școlare este introducerea programelor de educație socio-emoțională în curriculum. Acestea ajută elevii să își dezvolte abilități precum empatia, autocontrolul, comunicarea eficientă și rezolvarea pașnică a conflictelor. În plus,

implicarea elevilor în activități de voluntariat și proiecte comunitare contribuie la dezvoltarea unui sentiment de apartenență și responsabilitate socială, reducând astfel predispoziția către comportamente violente.

În concluzie, schimbul de bune practici reprezintă un instrument esențial în prevenirea violenței școlare, oferind oportunități valoroase de învățare, colaborare și inovare. Prin valorificarea experiențelor de succes și adaptarea acestora la contextul local, instituțiile educaționale pot dezvolta strategii eficiente și sustenabile pentru crearea unui mediu sigur și favorabil dezvoltării elevilor. Investiția în acest tip de colaborare nu este doar o necesitate, ci și o responsabilitate colectivă, având în vedere impactul pe termen lung asupra societății. prevenirea violenței școlare nu poate fi realizată prin intervenții izolate, ci necesită o abordare sistemică, bazată pe cooperare, responsabilitate și schimb continuu de experiență. Schimbul de bune practice devine astfel un catalizator al progresului educațional, oferind modele validate și soluții adaptabile la diverse contexte școlare.

Bibliografie:

1. Roșan, Adrian (2006). *Violența juvenilă școlară. Teorie, prevenție și intervenție integrativă*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
2. Jigău, Mihaela (coord.) (2006). *Prevenirea și combaterea violenței în școală. Ghid practic pentru directori și cadre didactice*. Buzău: Alpha MDN.
3. Jigău, Mihaela; Liiceanu, Aurora; Preoteasa, Liliana (coord.) (2006). *Violența în școală*. București: Institutul de Științe ale Educației.
4. Sălăvăstru, Dorina (2003). *Violența. Aspecte psihosociale*. Iași: Polirom.

ARMONIA INVIZIBILĂ A ȘCOLII: DE LA PREVENIREA VIOLENȚEI LA CONSTRUIREA UNUI ECOSISTEM EDUCAȚIONAL SIGUR

Profesor: GAVRILĂ GEORGIANA
Liceul Tehnologic Bâlteni,
Județul Gorj

Școala contemporană depășește rolul tradițional de transmitere a informațiilor și devine un spațiu complex de formare umană, în care dimensiunea emoțională și socială capătă o importanță esențială. În acest context, violența școlară reprezintă o problemă majoră, cu impact direct asupra dezvoltării elevilor și asupra calității actului educațional. Prevenirea acestor manifestări și crearea unui climat școlar sigur nu mai sunt opțiuni, ci necesități fundamentale ale educației moderne.

Fenomenul violenței în școală este unul complex și nu poate fi redus la simple acte de agresivitate vizibile. El include forme subtile, precum marginalizarea, intimidarea sau violența verbală, care afectează profund echilibrul emoțional al elevilor. Din acest motiv, abordarea acestui fenomen trebuie să fie una integrată, centrată pe prevenție și educație.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR
ISBN 978-606-95840-8-8

Violența școlară reflectă, în multe cazuri, tensiuni și disfuncționalități existente în societate. Elevii aduc în spațiul școlar experiențele lor din familie și din mediul social, iar aceste influențe pot genera comportamente agresive. Lipsa abilităților de gestionare a emoțiilor, expunerea la modele negative și dificultățile de comunicare contribuie la amplificarea conflictelor. În același timp, mediul digital a adus o nouă dimensiune a violenței, manifestată prin cyberbullying. Aceasta are un impact puternic, deoarece depășește limitele spațiului școlar și poate afecta elevii în mod constant. Astfel, violența nu mai este un fenomen punctual, ci unul continuu, care necesită intervenții adaptate noilor realități.

Un climat școlar pozitiv reprezintă baza prevenirii violenței. Atunci când elevii se simt acceptați, respectați și sprijiniți, probabilitatea apariției comportamentelor agresive scade semnificativ. Relația dintre profesor și elev devine esențială în acest proces, deoarece aceasta influențează modul în care elevul percepe școala.

Un mediu educațional sigur se construiește prin comunicare deschisă, prin stabilirea unor reguli clare și prin implicarea activă a elevilor în viața școlii. În acest context, sentimentul de apartenență joacă un rol crucial. Elevii care se simt parte a comunității școlare sunt mai puțin predispuși să manifeste comportamente violente.

De asemenea, promovarea valorilor precum respectul, toleranța și empatia contribuie la crearea unei atmosfere armonioase. Aceste valori nu trebuie doar enunțate, ci trăite și integrate în activitățile zilnice.

Prevenirea violenței școlare presupune o abordare coerentă și continuă, bazată pe colaborarea dintre toți actorii educaționali. Educația socio-emoțională devine un instrument esențial, deoarece îi ajută pe elevi să își înțeleagă emoțiile și să își dezvolte capacitatea de a gestiona conflictele. În același timp, intervenția timpurie este crucială. Identificarea rapidă a situațiilor de risc și gestionarea lor adecvată pot preveni escaladarea conflictelor. Este important ca elevii să se simtă în siguranță atunci când semnalează problemele și să aibă încredere în sprijinul oferit de profesori. Programele educaționale dedicate prevenirii violenței contribuie la dezvoltarea unei culturi a nonviolentei. Acestea promovează comportamente pozitive și încurajează implicarea activă a elevilor în construirea unui mediu sigur. Profesorul are un rol esențial în prevenirea violenței, fiind nu doar un transmițător de cunoștințe, ci și un model de comportament. Prin atitudinea sa, acesta poate influența profund relațiile dintre elevi și modul în care aceștia gestionează conflictele.

De asemenea, colaborarea cu familia este indispensabilă. Părinții și profesorii trebuie să acționeze în parteneriat pentru a susține dezvoltarea echilibrată a elevilor. Comunitatea, la rândul ei, are responsabilitatea de a sprijini școala în promovarea unui climat sigur.

Construirea unui climat școlar sigur nu este un proces simplu, ci unul care necesită implicare constantă, responsabilitate și cooperare. Prevenirea violenței trebuie să devină o prioritate a sistemului educațional, iar soluțiile trebuie să fie orientate spre educație și dezvoltare personală.

Școala poate deveni un spațiu al armoniei, în care fiecare elev se simte protejat și valorizat. Într-un astfel de mediu, învățarea devine un proces autentic, iar dezvoltarea personală se realizează în mod natural. Astfel, prevenirea violenței nu înseamnă doar eliminarea unui comportament negativ, ci construirea unei culturi a respectului și a empatiei.

Bibliografie

1. Bocoș, Mușata (2022). *Didactica disciplinelor pedagogice*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
2. Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație (2023). *Educația pentru siguranță și prevenirea violenței în mediul școlar*. București.
3. Cucos, Constantin (2022). *Pedagogie* (ediția a III-a revizuită). Iași: Polirom.

4. Institutul de Științe ale Educației (2024). *Siguranța în școală. Raport național privind percepțiile elevilor, profesorilor și părinților*. București.
5. Ionescu, Miron (2022). *Managementul clasei de elevi*. Iași: Polirom.
6. Ministerul Afacerilor Interne (2025). *Siguranța în unitățile de învățământ preuniversitar. Raport anual*. București.
7. Ministerul Educației (2023). *Planul Național Cadru de Acțiune privind siguranța școlară*. București.
8. Ministerul Educației (2024). *Plan național de combatere a violenței școlare*. București.
9. Neacșu, Ioan (2021). *Instruire și învățare. Teorii, modele, strategii*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

CU PRIETENIE, FĂRĂ URĂ!

Studiu de caz

Prof. **GĂIȘTEANU ANIȘOARA**-Șc.Gimn.Nr. 1 Mogoșoaia

Prof. **GĂIȘTEANU DOREL VIOREL**-Șc.Gimn.Nr.2 Buftea

Termenul de „bullying” vine de la englezescul „bully”, care înseamnă bătaș, huligan.

Bullying reprezintă o formă de abuz emoțional și fizic, care are trei caracteristici:

- intenționat — agresorul are intenția să rănească pe cineva;
- repetat — aceeași persoană este rănită mereu;
- dezechilibrul de forțe — agresorul își alege victima care este percepută ca fiind vulnerabilă, slabă și nu se poate apăra singură.

Bullying-ul este definit ca fiind un comportament ostil/de excludere și de luare în derâdere a cuiva, de umilire. Bullying-ul nu presupune existența unui conflict bazat pe o problemă reală, ci pe dorința unor persoane de a-și câștiga puterea și autoritatea, punându-i pe alții într-o lumină proastă. Fenomenul bullying poate fi prezent în orice tip de comunitate, în grupuri sociale, unde persoanele interacționează unele cu altele: la școală, la locul de muncă, în familie, etc. Se creează astfel o Starc de conflict, care nu poate fi depășită decât dacă se conștientizează existența fenomenului.

Bullying-ul este o acțiune care produce injurii celorlalți efectuată în mod repetat, care se poate manifesta fizic, prin agresivitate fizică sau psihologic, prin producerea unor daune emoționale. Instrumentele acestui fenomen sunt cuvintele, acțiunile sau excluderea socială. Fenomenul de bullying poate fi inițiat de o persoană sau de un grup de persoane (mobbing), implicând un raport de putere inegal, deoarece victima, în cazul acestui fenomen nu dispune de resurse (fizice, psihologice, sociale) pentru a se apăra.

Victima pozează într-o ipostază de regulă vulnerabilă, care prezintă anumite slăbiciuni pe care bully-ul le poate exploata. Victima manifestă imposibilitate de apărare și sentimente de neputință. Spectatorii (bystanders) sunt și ei persoane implicate în fenomenul de bullying, chiar dacă nu în mod direct, însă asistă la acțiune. Bullying-ul este considerat o formă de violență fizică și psihologică, o conduită intenționată care vizează producerea unor prejudicii (rănire, distrugere,

daune) unor persoane (inclusiv propriei persoane), cu diferite cauze care determină noi forme de violență Formele bullying-ului

Cazurile de bullying implică cel puțin un agresor și o victimă, iar, în unele cazuri, există și martori. Agresorul vrea să fie cel mai cool răbindu-i, intimidându-i sau jignindu-i pe cei din jurul său. Este temperamental, inflexibil, încrezător și nu îi place să accepte regulile.

De cele mai multe ori nu are empatie și chiar se bucură că produce durere celorlalți. Dorește să domine și să-i controleze pe ceilalți, exagerează în situații obișnuite. Agresorul abuzează de putere pentru a-i răni pe ceilalți, deliberat și în mod repetat. Victima (persoana agresată) este copleșită de teamă. Unii elevi sunt predispuși să fie abuzați din cauză că sunt „diferiți”. De cele mai multe ori, victimele agresorilor sunt elevii care au următoarele caracteristici:

- supraponderali sau subponderali
- au abilități sociale scăzute
- au puțini prieteni sau nu au prieteni
- sunt săraci sau bogați • au religie sau rasă diferită • sunt scunzi sau prea înalți • au slabe abilități sportive • sunt inteligenți, talentați • au dizabilități fizice • sunt persoane noi din grup • au părinți divorțați sau • sunt pur și simplu „diferiți” de ceilalți

Bullying-ul scolar

Școala este mediul propice pentru descărcarea de frustrări, pentru că aici copilul își poate manifesta lupta pentru putere. În școală, copilul caută un individ mai slab decât el și încearcă să-l domine și prin intermediul lui să scape de problemele sale (lovește, scoate în evidență defectele fizice, jignește și pune diverse porecle).

Comportamentele de bullying reprezintă o încercare de a obține ceva prin metode coercitive, prin intimidare, fiind asociată cu așteptări de succes ale comportamentului agresiv.

Problemele apărute sunt și oglinda dezechilibrului din familie. Familiile în care există violență oferă un mediu optim pentru formarea agresorilor. Copiii își copiază părinții, bunicii, rudele apropiate. Au modele de urmat în acest sens. Din aceste considerente, violența domestică naște agresori. Copiii agresori au învățat că a fi puternic înseamnă ca ceilalți să se teamă de tine.

Părinții, de multe ori, își umilesc copiii și îi constrâng prin forță să facă anumite lucruri, considerând astfel că ei fac educație. Alții pun presiune pe copii simțind nevoia de a demonstra că sunt "cineva". Îi determină astfel să devină agresori pentru a stârni admirația.

Copilul trebuie să aibă o stimă de sine ridicată, consolidată permanent de părinți.

Dacă vorbim despre fenomenul de bullying, întâlnit tot mai des în școli, atunci în acest caz trebuie să înțelegem că „este o agresiune făcută de către un copil sau un grup de copii, către un alt copil sau grup de copii. Dar nu orice confruntare dintre copii înseamnă bullying. Este vorba, de fapt, despre o acțiune intenționată și repetată. Este un dezechilibru de forțe între cei doi actori, unul dintre ei este în poziție de putere, în timp ce cel altul este cel slab. Bully-ul poate zambi sau să arate satisfacție, atunci când îl tachinează pe celălalt. El caută conflictul pentru a-și manifesta dominanța”, explică Adriana Mitu, trainer în dezvoltarea inteligenței emoționale a copiilor.

Trăim cu impresia că actorii ai bullying-ului înseamnă "agresorul" și "victima" acestuia. Dar în cele mai multe situații mai există un actor: martorul/martorii.

Parerea lui Gaspar Gyorgy, presedintele Asociatiei Multiculturale de Psihologie si

Psihoterapie, este ca in cazul fenomenului de bullying nu putem discuta despre „agresor” si „victima”, ci mai degraba despre „doua victime”. Pentru ca cel pe care il numim „agresor”, este de fapt, un copil care „nu stie cum altfel sa-si exprime emotiile”, iar „responsabilitatea noastra, indiferent ca vorbim de parinti, de profesori, de specialisti in sanatatea medicala, de reprezentanti ai mass media, este de a ne implica si de a nu permite astfel de comportamente sa fie facute cu buna stiinta.”

Un "agresor" nu se naste agresor- Este foarte usor sa cadem in capcana aceea, in care punem etichete: acesta este un copil „rau”, iar celalalt este un copil „bun”.

In cele mai multe situatii, copilul agresiv a fost la randul sau victima unei agresiuni din partea parintilor, fratilor, rudelor, cadrelor didactice sau a altor adulti.

Copiii care sunt abuzati au un risc crescut de a abuza alti copii si, mai tarziu in viata, au tendinta sa-si abuzeze propriii copii sau parintii varstnici. Ca adulti, exista o mare probabilitate ca ei sa aiba probleme fizice si emotionale.

Indicat ar fi sa-l vedem pe cel care recurge la bullying cu compasiune si sa intelegem ca, pedepsindu-l nu vom stopa comportamentul respectiv!

Este vorba despre un copil care trebuie sa-si implineasca o nevoie. Este vorba despre o rana, o trauma, o stima de sine scazuta.

Cum ii putem ajuta pe copiii care au tendinta sa agreseze? „Sa le cream contexte si conditii in care ei sa dialogheze cu semenii lor, cu cei pe care i-au tratat intr-o maniera negativa, urmand cei 3 pasi ai inteligentei emotionale: oglindire, validare si empatie”.

-ogindire — „eu repet ce a spus colegul meu de clasa” (persoana care a agresat repeta ce spune celalalt despre experienta traita)

-validare — „da, recunosc ca am facut ceva ce pentru tine a fost foarte dificil”

-empatie — identificare emotiilor pe care le-a simtit celalalt („probabil ai simtit frica, teroare, anxietate, neliniste, nesiguranta, ne incredere etc”) spune Gaspar Gyorgy — presedintele Asociatiei Multiculturale de Psihologie si Psihoterapie.

Strategii de a-i ajuta pe copiii cu potential de ”victima”

- Acasa:

Sa-i ajutam sa-si creasca stima de sine

Sa-i ajutam sa-si faca prieteni (conceptul de „peer body” — colegul „mentor” are rolul de a-l introduce pe acel copil in grupul de clasa).

Jocurile de rol (discutiile cu parintii facute acasa, jocurile de rol, scenariile imaginare).

- In scoala:

-sa-i informam pe copii si pe parinti despre ce inseamna bullying-ul

-sa se realizeze activitati pentru dezvoltarea personala si pentru sudarea relatiilor intre elevi (jocuri de grup, dezbateri, dialoguri deschise intre colegi) -implicarea activa a martorilor

PREVENIREA VIOLENTEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

ISBN 978-606-95840-8-8

-implicarea consilierilor scolari etc.

Martorii la bullying

-Sunt persoanele care iau parte la actul de bullying. Pot fi doar "spectatori", pot fi "aparatorii" victimei sau "complicii", cei care sustin agresorul (sunt elevii care experimenteaza sentimentul insecuritatii statutului in grup, de aceea stau in apropierea agresorului pentru a fi acceptati de el. Un alt motiv ce-i determina sa fie "complici este pentru ca isi doresc sa evite riscul de a fi agresati si de a deveni, la randul lor, victime).

Studiu de caz

„CU PRIETENIE, FĂRĂ URĂ!„

Ca profesor cu experiență la catedră de peste 20 de ani am fost și sunt de părere că un copil este o ființă inocentă, căruia răutatea, ca și dorința de a face rău intenționat îi sunt străine. Am aflat că, din păcate, lucrurile nu stau chiar în acest fel, deoarece m-am lovit de un fenomen întâlnit în special în mediul școlar, bullying-ul.

Consider că, datoria morală a dascălului este să trateze cu maximă seriozitate multiplele probleme apărute zi de zi în școală, acționând în baza unor principii etice, deontologice.

Descrierea problemei

C.M este elev în clasa a VII-a, nou venit în colectivitate. Până acum elevul a fost în altă școală, în alt oraș. Părinții s-au mutat în acest oraș, iar familia a fost nevoită să îl urmeze, chiar dacă această decizie presupunea ca fiecare să înceapă o nouă viață, departe de prieteni și de locurile dragi ale copilăriei. Provine dintr-o familie numeroasă și modestă. Nu a fost ușor pentru nici unul dintre membrii familiei să se acomodeze cu noua situație, însă, lui

C.M îi era din ce în ce mai greu: era tot timpul privit cu ochi răi de către colegi, se simțea marginalizat. (Băiatul agresat)

B.A- elev în aceeași clasă, are un comportament ușor dominant, coleric, îi place să dețină controlul, are în jurul său o gașcă de prieteni, colegi de clasă, în care se "impune" ca lider. El provine dintr-o familie bună dar din lipsa timpului părinții nu petrec timpul necesar cu el. Pe lângă orele propriu-zise, părinții îl duc la cursuri de fotbal, fapt pentru care petrec foarte puțin timp cu copilul. Deși i se cumpără tot ce dorește, acesta este afectat de lipsa atenției părinților. (Agresorul).

La început elevul C.M s-a integrat bine în clasa de elevi, dar cu trecerea timpului s-a produs niște schimbări în comportamentul acestuia. A început să devină mai retras și inhibat, timorat în relațiile sociale. În pauze stătea mai mult în clasă, ieșea foarte rar, părea mai tot timpul supărat, nefericit, încordat, abătut.

Urmărit îndeaproape am constatat că este victima bullying-ului. B.A începuse să-l tachineze în mod repetat, să facă glume răutăcioase la adresa lui legate de situația materială a familiei, de modul cum se îmbracă etc., urmate de jigniri, insulte, porecle, intimidări, amenințări. Acestea aveau loc aproape zilnic, fie în școală, fie în afara școlii, supunându-l pe C.M în mod repetat agresiunilor verbale și emoționale. Elevul a îndurat totul ținând totul pentru el, neavând curajul de a spune dirigintelui sau părinților.

Observând aceste lucruri am intervenit în această problemă de îndată ce am aflat și am acționat așa cum prevede Codul Etic. (atât în ceea ce privește agresorul, cât și în ceea ce privește pe cel agresat)

Intervenții deontologice legate de elevul agresor

— Am contactat părinții și i-am informat despre situația fiului lor. I-am îndrumat spre consilierul școlii. Au fost deschiși și au dorit ca B.A să colaboreze cu aceasta.

— Consilierea: Au avut loc mai multe întâlniri (consilier-copil, consilier-părinți) prin care să încercat descoperirea cauzelor comportamentului agresiv și încercarea schimbării acestuia. Părinții au înțeles că B.A are nevoie să fie consiliat și sprijinit. Din cauză că a fost neglijat afectiv, el era un copil nefericit, dezechilibrat emoțional, iar iritarea și agresivitatea lui erau doar o mască pentru vidul resimțit.

— La clasă i-am supravegheat cu mare atenție și am implementat reguli bine definite pentru a pune în practică „consecințe” corespunzătoare pentru comportamentul agresiv. Acestea variau de la pierderea unor „privilegii”, până la impunerea unor „sarcini”.

— Am informat Comisia responsabil cu prevenirea violenței în școală, care la rândul ei a avut o discuție cu copilul, în prezența părinților. Au fost înștiințați că repetarea comportamentului agresiv va atrage după sine scăderea notei la purtare sau chiar exmatricularea temporară. — Am invitat la ședința cu părinții un specialist în psihoterapie și consiliere psihologică, care să le vorbească părinților despre fenomenul bullying-ului, despre prevenirea acestuia, despre recunoașterea semnelor unui copil agresat și implicațiile acestui fenomen asupra copiilor. Intervenții deontologice legate de elevul agresat

— Am contactat părinții lui C.M și am informat-o despre situația elevului. Observase și dânsa schimbările comportamentale, dar C.M îi spunea că nu e nimic.

— Consilierea: I-am îndrumat spre consilierul școlii. A fost de acord ca elevul să primească asistență și suport pentru dificultățile de ordin emoțional și relațional, la cabinetul de consiliere școlară. În timp aceste întâlniri au dus la redobândirea controlului asupra emoțiilor sale și la creșterea stimei de sine.

— Am informat și profesorii care predau la clasă să-l supravegheze cu mai multă atenție. — Am folosit metode non-formale de educare anti-bullying, cum ar fi jocurile de rol și alte metode interactive, prin care copiii să înțeleagă efectele negative ale acestui fenomen, tot mai des apărut în școli.

DE LA CONFLICT LA EMPATIE

GHEMEA OANA MARIA

Grădinița cu PP „Castelul Fermecat”,
Structură a Liceului Teoretic „Aurel Vlaicu”, Breaza, Prahova

În peisajul educațional contemporan, grădinița reprezintă primul spațiu de socializare structurată, locul unde se pun bazele arhitecturii emoționale a viitorului adult. Prevenirea violenței și promovarea unui climat școlar sigur în acest stadiu nu se rezumă la simpla absență a conflictelor fizice, ci presupune construirea unei culturi a respectului, a empatiei și a siguranței psihologice.

La vârsta preșcolară, manifestările agresive sunt, de cele mai multe ori, forme imature de comunicare prin care copilul își exprimă frustrările, nevoile neîmplinite sau limitele în autoreglare. Din acest motiv, strategiile de intervenție trebuie să migreze de la modelul punitiv, centrat pe sancțiuni, către un model pedagogic proactiv, centrat pe alfabetizare emoțională.

Un climat sigur este rezultatul unei sinergii între strategii didactice inovatoare, dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale elevilor și o colaborare onestă între toți actorii educaționali: educatori, consilieri școlari și familie. Prin schimbul de bune practici și monitorizarea atentă a interacțiunilor ludice, mediul preșcolar poate deveni un laborator social în care conflictul încetează să mai fie o amenințare, devenind o oportunitate prețioasă de învățare și modelare a comportamentului prosocial.

Acest referat propune un model de intervenție preventivă în grădiniță, bazat pe trei axe: dezvoltarea inteligenței emoționale a copilului, utilizarea metodelor didactice activ-participative și consolidarea echipei multidisciplinare (educator-consilier-părinte). Scopul este transformarea grădiniței într-un spațiu al siguranței psihologice, unde conflictul este privit ca o oportunitate de învățare socială.

Axa I: Dezvoltarea inteligenței emoționale a copilului (Pilonul Individual)

La vârsta preșcolară, agresivitatea este adesea rezultatul unui „analfabetism emoțional”. Intervenția se concentrează pe:

- **Recunoașterea și numirea emoțiilor:** Utilizarea „Buzunarului cu emoții” sau a „Termometrului furiei”, instrumente care ajută copilul să identifice starea internă înainte ca aceasta să se traducă în acțiune fizică.
- **Dezvoltarea autocontrolului:** Introducerea tehnicilor de „pauză pozitivă” (ex: tehnica țestoasei – retragerea simbolică pentru a respira și a se calma).
- **Antrenarea empatiei:** Prin întrebări reflexive în timpul poveștilor („Cum crezi că s-a simțit iepurașul când i s-a luat jucăria?”), copilul învață să coreleze acțiunile proprii cu suferința celuilalt.

Axa II: Utilizarea metodelor didactice activ-participative (Pilonul Pedagogic)

Mediul educațional trebuie să fie conceput astfel încât să minimizeze frustrarea și să maximizeze colaborarea:

- **Învățarea prin cooperare:** Organizarea activităților pe centre de interes unde succesul depinde de efortul comun (ex: construcția unei cetăți, realizarea unei picturi colective). Acest lucru reduce competitivitatea toxică.
- **Jocul de rol mediator:** Folosirea marionetelor pentru a pune în scenă situații conflictuale reale din grupă. Copiii devin „detectivi de soluții”, căutând căi alternative de rezolvare a problemei prezentate de păpuși.
- **Metoda STOP-GÂNDEȘTE-ACTIONEAZĂ:** Implementarea unui semnal vizual în grupă care să oprească impulsul agresiv și să invite la dialog.

Axa III: Consolidarea echipei multidisciplinare (Pilonul Sistemic)

Siguranța psihologică nu este doar responsabilitatea educatorului, ci a întregii comunități:

- **Triunghiul Intervenției (Educator-Consilier-Părinte):** Stabilirea unui flux de comunicare constant. Când un copil manifestă agresivitate, consilierul observă, educatorul aplică strategia la grupă, iar părintele o continuă acasă (unitatea de cerințe).
- **Ateliere de bune practici pentru părinți:** Informarea familiilor despre pericolele expunerii la ecrane/jocuri violente și despre metodele de disciplină pozitivă, pentru a evita mesajele contradictorii primite de copil.
- **Consilierea de grup și suportul pentru cadre didactice:** Întâlniri periodice în care echipa de specialiști analizează climatul grupei și propune ajustări ale spațiului sau ale programului pentru a reduce tensiunile.

În lumina celor expuse, devine evident că prevenirea violenței în învățământul preșcolar nu este un obiectiv ce poate fi atins prin măsuri izolate sau coercitive, ci reprezintă rezultatul unui proces continuu de modelare socio-emoțională. Grădinița încetează să mai fie doar un mediu de instruire, transformându-se într-un „laborator social” unde siguranța psihologică este pilonul pe care se sprijină întreaga dezvoltare a copilului, iar eficacitatea modelului de intervenție propus rezidă în sinergia celor trei axe fundamentale. Dezvoltarea inteligenței emoționale acționează ca o „imunizare” interioară, oferindu-i preșcolarului instrumentele necesare pentru a-și exprima nevoile fără a recurge la forță. Metodele didactice activ-participative elimină barierele autoritarismului, promovând o cultură a cooperării în care succesul grupului devine mai valoros decât competiția individuală. Și nu în ultimul rând, echipa multidisciplinară (educator-consilier-părinte) asigură o plasă de siguranță unitară, garantând că mesajul de non-violență este coerent în toate mediile de viață ale copilului.

Marea schimbare de paradigmă rezidă în **percepția asupra conflictului**. Acesta nu mai este văzut ca o problemă de disciplină ce trebuie sancționată, ci ca o **oportunitate pedagogică prețioasă**. Învățând să negocieze, să ceară scuze și să repare relațiile de la o vârstă fragedă, preșcolarul achiziționează competențe de viață care vor preveni comportamentele de victimizare sau agresiune pe parcursul întregului parcurs școlar.

În final, un climat școlar sigur este cel în care fiecare copil se simte văzut, auzit și protejat. Prin implementarea acestui model integrat, grădinița devine nu doar o instituție sigură, ci un veritabil motor de schimbare socială, formând generații de cetățeni capabili să înlocuiască impulsul agresiv cu dialogul și empatia.

BIBLIOGRAFIE

I. Resurse Tipărite (Cărți și Lucrări de Specialitate)

1. **Cucoș, Constantin** – *Pedagogie*, Ediția a III-a, Editura Polirom, Iași, 2014.
2. **Iucu, Romiță** – *Managementul clasei de elevi. Strategii de gestionare a situațiilor de criză*, Editura Polirom, Iași, 2006.
3. **Pânișoară, Ion-Ovidiu** – *Comunicarea eficientă*, Editura Polirom, Iași, 2015.

II. Documente Oficiale și Normative

1. **Ministerul Educației** – *Curriculum pentru educația timpurie*, București, 2019.
2. **Ministerul Educației** – *Strategia de reducere a fenomenului de violență în unitățile de învățământ*, București.

III. Resurse Online și Platforme de Specialitate

1. **Organizația Salvați Copiii România** – *Ghid de prevenire a bullying-ului în grădiniță*, disponibil la: www.salvaticopiii.ro.
2. **UNICEF România** – *Prevenirea violenței în mediul școlar - pachete de resurse și bune practici*, disponibil la: www.unicef.org/romania.

PREVENIREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR LA ELEVII DIN CICLUL PRIMAR – STRATEGII EDUCAȚIONALE ȘI BUNE PRACTICI

Prof. înv. primar GHERASE VALENTINA
Școala Gimnazială Nr. 39 „Nicolae Tonitza”, Constanța

Motto

„Educația în spiritul respectului și al empatiei reprezintă cea mai eficientă formă de prevenire a violenței.”

Rezumat

Violența școlară reprezintă un fenomen complex care afectează dezvoltarea emoțională, socială și cognitivă a elevilor. În ciclul primar, prevenirea comportamentelor agresive este deosebit de importantă, deoarece această etapă coincide cu formarea personalității și dezvoltarea competențelor sociale fundamentale. Articolul evidențiază principalele forme de violență întâlnite în mediul școlar, factorii care favorizează apariția acestora și strategiile educaționale eficiente pentru prevenirea și combaterea fenomenului. Sunt prezentate, de asemenea, exemple de activități practice care contribuie la dezvoltarea unui climat educațional pozitiv, bazat pe respect, cooperare și responsabilitate.

Cuvinte-cheie: violență școlară, prevenire, ciclul primar, bullying, educație emoțională, climat școlar, cooperare.

Introducere

În societatea contemporană, violența școlară constituie una dintre cele mai importante provocări ale sistemului educațional. Fenomenul se manifestă sub diferite forme și afectează atât siguranța elevilor, cât și calitatea procesului instructiv-educativ. În ultimii ani, specialiștii din domeniul educației și psihologiei au semnalat o creștere a comportamentelor agresive în rândul copiilor, ceea ce impune adoptarea unor măsuri eficiente de prevenire și intervenție.

Școala reprezintă un spațiu de învățare, socializare și formare a valorilor morale. Din acest motiv, instituțiile de învățământ au responsabilitatea de a asigura un mediu sigur și incluziv, în care fiecare copil să se simtă respectat, acceptat și protejat. În ciclul primar, intervenția timpurie este esențială, deoarece această perioadă influențează semnificativ dezvoltarea viitoare a comportamentului social al elevilor.

Prevenirea violenței nu presupune doar sancționarea comportamentelor agresive, ci și promovarea unor valori precum respectul, empatia, toleranța și cooperarea. În acest proces, cadrul didactic are un rol determinant, fiind principalul mediator al relațiilor dintre elevi și modelul comportamental cel mai apropiat de aceștia în mediul școlar.

Conceptul de violență școlară

Violența școlară poate fi definită ca orice comportament intenționat care produce suferință fizică, emoțională sau socială unei alte persoane în contextul activităților educaționale. Acest fenomen include atât acțiuni directe, cât și indirecte, desfășurate în interiorul sau în afara școlii, dar care influențează climatul educațional.

Conform studiilor din domeniul pedagogiei și psihologiei educaționale, violența școlară nu se limitează la agresiunile fizice, ci include și forme subtile de intimidare, excludere sau umilire care pot avea efecte de lungă durată asupra dezvoltării copilului.

În mediul școlar, violența afectează nu doar victimele, ci și agresorii, martorii și întreaga comunitate educațională. Consecințele pot include scăderea performanțelor școlare, dificultăți de integrare socială, anxietate, lipsa încrederii în sine și abandon școlar.

Forme ale violenței în școala primară

Elevii din ciclul primar se află într-o etapă importantă de dezvoltare socio-emoțională, în care învață să își gestioneze emoțiile și să stabilească relații cu cei din jur. Din cauza nivelului redus de autocontrol și a experienței limitate în gestionarea conflictelor, pot apărea diferite manifestări agresive.

Violența verbală este una dintre cele mai frecvente forme de agresivitate și se manifestă prin jigniri, porecle ofensatoare, ironii, amenințări sau tachinări repetate. Deși nu produce răni fizice, aceasta poate afecta profund stima de sine și echilibrul emoțional al copilului.

Violența fizică include împingeri, loviri, trântiri sau deteriorarea obiectelor personale și necesită intervenția imediată a adulților.

Excluderea socială apare atunci când un copil este marginalizat intenționat de grupul de colegi, fiind exclus din activități, jocuri sau relații de prietenie.

Bullying-ul și cyberbullying-ul reprezintă forme complexe de agresivitate caracterizate prin repetitivitate și dezechilibru de putere între agresor și victimă. Acestea se pot manifesta prin intimidare, umilire, distribuirea de conținut ofensator sau excluderea din grupurile online.

Cauzele apariției comportamentelor violente

Violența școlară este determinată de o combinație de factori individuali, familiali, școlari și sociali.

Mediul familial joacă un rol esențial în formarea comportamentului copilului. Lipsa comunicării, conflictele familiale, modelele agresive sau neglijarea emoțională pot favoriza dezvoltarea unor comportamente violente.

La nivel individual, dificultățile de gestionare a emoțiilor, impulsivitatea și toleranța redusă la frustrare pot conduce la reacții agresive.

Mediul școlar poate influența apariția conflictelor atunci când regulile nu sunt clare, comunicarea este deficitară sau intervențiile educative sunt insuficiente.

De asemenea, expunerea excesivă la conținut violent în mediul online, în jocuri video sau în mass-media poate contribui la normalizarea agresivității.

Strategii de prevenire a violenței

Prevenirea violenței presupune dezvoltarea unui climat educațional pozitiv și implementarea unor activități sistematice care să promoveze respectul și cooperarea.

Stabilirea regulilor clasei împreună cu elevii contribuie la asumarea responsabilității și la respectarea normelor de conviețuire.

Educația emoțională îi ajută pe copii să își recunoască emoțiile, să le exprime adecvat și să dezvolte empatie față de ceilalți.

Metodele de învățare prin cooperare stimulează comunicarea, solidaritatea și spiritul de echipă, reducând competiția excesivă și conflictele.

Parteneriatul dintre școală și familie este esențial pentru identificarea timpurie a problemelor și pentru adoptarea unor măsuri educative comune.

Exemple de activități practice

Jocul „Roata emoțiilor” îi ajută pe elevi să identifice și să exprime emoțiile trăite în diferite situații, dezvoltând empatia și autocunoașterea.

„Cutia faptelor bune” încurajează observarea și aprecierea comportamentelor pozitive ale colegilor, contribuind la consolidarea relațiilor armonioase în colectiv.

Teatrul de rol oferă elevilor posibilitatea de a analiza și rezolva situații conflictuale prin dialog și negociere.

„Colțul liniștii” reprezintă un spațiu special amenajat în clasă, destinat autoreglării emoționale și reflecției.

Organizarea unei „Zile a respectului și prieteniei” poate include expoziții de desene, activități interactive, mesaje motivaționale și campanii anti-bullying.

Rolul cadrului didactic

Învățătorul este principalul actor educațional implicat în prevenirea și gestionarea conflictelor școlare. Acesta observă comportamentele elevilor, identifică situațiile de risc și intervine prompt pentru soluționarea acestora.

Prin comunicare eficientă, empatie și echilibru emoțional, cadrul didactic contribuie la dezvoltarea unui climat bazat pe respect și încredere. Colaborarea cu familia, consilierul școlar și ceilalți specialiști reprezintă o condiție esențială pentru succesul intervențiilor preventive.

Concluzii

Prevenirea violenței în mediul școlar trebuie să constituie o prioritate permanentă a sistemului educațional. În ciclul primar, intervențiile preventive au un impact semnificativ asupra dezvoltării comportamentale și emoționale a copiilor.

Promovarea respectului, a empatiei și a cooperării, alături de implicarea activă a familiei și a școlii, contribuie la reducerea comportamentelor agresive și la crearea unui mediu educațional sigur și incluziv. Prin activități educative adecvate și prin colaborarea tuturor factorilor implicați, școala poate deveni un spațiu al dezvoltării armonioase, al respectului reciproc și al succesului școlar.

Bibliografie

- Cucos, Constantin (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
- Olweus, Dan (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. Oxford: Blackwell Publishing.
- Pânișoară, Ion-Ovidiu (2017). *Profesorul de succes*. Iași: Polirom.
- Bonchiș, Elena (coord.) (2014). *Psihologia dezvoltării copilului*. Oradea: Editura Universității din Oradea.
- [UNICEF România](#). *Ghid pentru prevenirea bullyingului în școli*.
- Ministerul Educației. *Strategii privind siguranța și prevenirea violenței în mediul școlar*.

PREVENIREA AGRESIVITĂȚII ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof. educație timpurie **GHERASIM ADELA**

Prof. educație timpurie **STAN ANCA IOANA**

Grădinița P.P. Poienița, Cluj-Napoca

Chiar dacă violența nu are aceleași motivații ca în cazul elevilor sau al adulților, aceasta este prezentă și la vârsta preșcolară și nu trebuie ignorată. Violența, la această vârstă, se poate manifesta sub formă de mușcat, țipete, lovit, respingerea unui copil în jocul liber, jignirea colegilor etc. Pentru prevenirea acestor manifestări, este esențială identificarea cauzelor care stau la baza comportamentului agresiv. La această vârstă, copilul învață în principal prin imitație, iar experiențele din mediul familial au un rol esențial. Fie că sunt trăite direct sau observate la adulții din jur, fie că sunt preluate din mediul virtual (desene animate, jocuri video) sau de la alți copii din spațiul de joacă (grădiniță, parc, vecini), toate aceste influențe își pun amprenta asupra comportamentului copilului și asupra modului său de manifestare

La nivel preșcolar, comportamentele agresive nu sunt, de regulă, intenționate în mod conștient, ci apar ca urmare a dificultăților de exprimare emoțională și a autocontrolului insuficient dezvoltat. Acestea pot îmbrăca mai multe forme: agresivitatea fizică (copiii împing, lovesc, mușcă, vor ca toată atenția să se îndrepte asupra lor), agresivitatea verbală (pe lângă plâns, țipete, apar insultele, respingerea, etichetarea „ești rău”, „desenul tău e urât” etc), agresivitatea relațională („nu mai ești prietenul meu”, „nu mă mai joc cu tine”) și un fel de agresivitate pasivă, când te lovești de încăpățănarea dusă la extreme a copilului, care refuză să participe la diferite activități și are un comportament opozant. Aceste comportamente nu trebuie etichetate ca fiind răutate, ci ca manifestări specifice vârstei, care indică nevoia copilului de sprijin în dezvoltarea competențelor emoționale și sociale și de aceea atât părinții, cât și educatoarea joacă un rol important.

Educatoarea are un rol esențial în prevenirea comportamentelor agresive și în crearea unui climat educațional sigur și echilibrat. La vârsta preșcolară, copilul este puternic influențat de adultul din preajma lui – la grădiniță, educatoarea -, iar modul în care aceasta gestionează situațiile de conflict contribuie semnificativ la formarea comportamentelor sociale adecvate.

Un prim aspect important îl reprezintă stabilirea unor reguli clare și accesibile copiilor, formulate pe înțelesul lor, precum „nu lovim”, „vorbit frumos” sau „așteptăm rândul”. Respectarea constantă a acestor reguli oferă copiilor un sentiment de siguranță și predictibilitate.

De asemenea, educatoarea trebuie să manifeste o supraveghere activă și atentă, intervenind prompt în situațiile de conflict, dar într-un mod calm, ferm și echilibrat. Reacțiile dure sau pedepsele excesive pot amplifica comportamentele negative, în timp ce o abordare bazată pe explicații și ghidare ajută copilul să înțeleagă consecințele faptelor sale.

Un alt rol important este modelarea comportamentului. Așa cum am mai spus, copiii învață prin imitație, astfel că educatoarea trebuie să ofere exemple de comunicare respectuoasă, empatie și gestionare adecvată a emoțiilor. În plus, educatoarea are responsabilitatea de a dezvolta competențele socio-emoționale ale copiilor, prin activități specifice: jocuri de rol, discuții despre emoții, povestiri

sau situații problemă. Acestea îi ajută pe copii să își exprime sentimentele în mod adecvat și să găsească soluții non-violente la conflicte.

De asemenea, colaborarea cu familia reprezintă un element esențial. Prin menținerea unei comunicări constante cu părinții, educatoarea poate asigura unitatea în aplicarea regulilor și a modalităților de intervenție, contribuind astfel la prevenirea și reducerea comportamentelor agresive cu condiția ca cei doi factori implicați în educația copilului să lucreze în tandem și să aplice aceleași reguli.

Prevenirea comportamentelor agresive la vârsta preșcolară presupune aplicarea unor strategii educaționale adaptate nivelului de dezvoltare al copiilor. Acestea trebuie să fie constante, variate și centrate pe nevoile emoționale ale copilului.

Un rol important îl au activitățile de educație emoțională, prin care copiii învață să își recunoască și să își exprime emoțiile. Prin activități de genul „Cum mă simt astăzi?” copiii pot învăța să identifice emoții precum furia, tristețea sau bucuria și să le exprime adecvat.

O altă strategie eficientă este utilizarea jocurilor de rol, prin care copiii sunt puși în situații similare celor din viața reală (conflicte pentru jucării, neînțelegeri între colegi) și exersează soluții pașnice de rezolvare a conflictelor dezvoltându-și empatia.

De asemenea, povestirile cu caracter educativ sau terapeutic contribuie la înțelegerea consecințelor comportamentelor agresive. Personajele și situațiile prezentate îi ajută pe copii să reflecteze asupra propriilor acțiuni și să identifice comportamente corecte.

Introducerea unui „colț al liniștii” în sala de grupă reprezintă o metodă utilă de gestionare a emoțiilor intense. Acest spațiu oferă copilului posibilitatea de a se retrage pentru a se calma, fără a fi perceput ca o formă de pedeapsă. În același timp, stabilirea unor rutine zilnice clare și previzibile contribuie la reducerea anxietății și a comportamentelor impulsive. Copiii se simt mai în siguranță atunci când știu la ce să se aștepte. Nu în ultimul rând, este esențială încurajarea comportamentelor pozitive, prin apreciere și recompensare verbală („Bravo, ai împărțit jucăria!”, „Mi-a plăcut cum ai vorbit frumos”). Astfel, copiii sunt motivați să repete comportamentele adecvate.

În concluzie, prevenirea violenței la vârsta preșcolară este esențială pentru dezvoltarea echilibrată a copilului. Prin implicarea educatoarei, colaborarea cu familia și utilizarea unor metode educaționale potrivite, se poate crea un mediu sigur și armonios. În acest fel, copiii învață treptat să își exprime emoțiile și să relaționeze pozitiv cu cei din jur.

Bibliografie:

- Ministerul Educației (2019). *Curriculum pentru educația timpurie*. București;
- Goleman, D. (2001). *Inteligența emoțională*. București: Editura Curtea Veche;
- <https://www.salvaticopiii.ro/ce-facem/Educatie/Educatie-prescolara/Prevenirea-Bullyingului-in-Gradinite/Resurse-Utile/Cum-incepe-agresiunea-si-hartuirea-la-gradinita>

MODALITĂȚI DE PREVENIRE A VIOLENȚEI ASUPRA ELEVILOR ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Prof. GIUREA-STĂNESCU MARIANA-CRISTINA
C.S.E.I Balș, Olt

Fenomenul violenței în mediul școlar reprezintă una dintre cele mai acute provocări ale contemporaneității, manifestându-se ca un factor de eroziune a actului educațional și a climatului de siguranță esențial pentru dezvoltarea armonioasă a personalității elevilor. O analiză pertinentă a acestui fenomen nu se poate limita la observarea actelor de agresiune, ci trebuie să pătrundă în mecanismele sociologice și psihologice care fundamentează devianța.

Din perspectiva teoriei funcționaliste a lui Talcott Parsons, orice formă de violență este percepută ca o perturbare a ordinii sociale, un dezechilibru ce semnalează necesitatea activării unor mecanisme instituționalizate de control și reglare. Această viziune este nuanțată de contribuțiile lui R.K. Merton, a cărui teorie a conflictului cultural-normativ explică devianța prin discrepanța profundă dintre scopurile valorizate social și mijloacele legitime pe care individul le are la dispoziție pentru a le atinge. Astfel, violența școlară nu apare într-un vid, ci este adesea rezultatul unor frustrări structurale și al unor obstrucții organizaționale care limitează accesul elevului la succes și recunoaștere. În plan psihologic, dezbaterile privind originile violenței oscilează între dimensiunea instinctuală, susținută de curentul psihanalitic și de etologi precum, Konrad Lorenz și dimensiunea dobândită, care interpretează agresivitatea ca pe un răspuns adaptativ la stimulii adversi din mediul înconjurător.

Geneza comportamentului violent în școală este una multifactorială, fiind rezultatul unei interdependențe complexe între planul individual, familial și social. La nivel personal, elevii agresivi prezintă adesea o toleranță scăzută la frustrare, instabilitate emoțională și o imagine de sine fragilă, dublată de o carență în dezvoltarea mecanismelor de autocontrol. Aceste trăsături sunt frecvent potențate de un mediu familial tensionat, caracterizat prin stiluri parentale autoritare sau, dimpotrivă, prin neglijare și dezorganizare, mai ales în contextul migrației forței de muncă, unde lipsa supravegherii directe lasă copiii fără un suport moral solid, vulnerabili în fața impulsurilor agresive. Mai mult, mediul școlar însuși poate deveni un catalizator al tensiunilor, atunci când comunicarea dintre profesori și elevi este deficitară sau când evaluarea este utilizată ca instrument de sancționare, ignorând nevoile subiective ale tinerilor. Acest tablou este agravat de influența mass-media și a mediului digital, care promovează modele de conduită agresivă prin jocuri video și programe ce desensibilizează elevii în fața violenței.

Tranziția către o diminuare reală a acestui fenomen impune abandonarea modelului punitiv tradițional în favoarea unui model ecologic de intervenție. Această nouă paradigmă prioritizează identificarea timpurie a potențialului violent și reabilitarea prin consiliere psihopedagogică și alternative educative, în detrimentul sancțiunilor care vizează doar excluderea. Un rol central în această strategie îl ocupă transformarea regulamentului de ordine interioară dintr-un set de norme rigide și formale într-un instrument activ de prevenție, adaptat nevoilor specifice ale fiecărei comunități școlare. Un astfel de document devine eficient doar dacă este rezultatul unei consultări autentice între toți factorii implicați, transformând disciplina dintr-o obligație externă într-o

responsabilitate asumată. În acest sens, școala trebuie să evite sancțiunile care pot deveni stigmatizante, precum scăderea notei la purtare sau exmatricularea și să se orienteze către programe de asistență derulate în parteneriat cu instituții specializate, menite să valorifice aptitudinile și interesele reale ale elevilor, să le ofere canale legitime de afirmare a personalității.

Eficiența pe termen lung a oricărei strategii de prevenție este însă condiționată de coeziunea parteneriatului dintre școală, familie și autorități, inclusiv reprezentanții Ministerului Afacerilor Interne. O abordare fragmentată nu poate oferi decât rezultate temporare; este necesară o comunicare constantă și un cadru structurat de cerințe pedagogice pentru a crea un mediu de protecție coerent. Deși, violența școlară pare mai prezentă astăzi din cauza expunerii mediatice și a influenței mediului digital, care desensibilizează elevii prin promovarea unor modele de conduită agresivă, soluția rezidă în capacitatea societății de a propune o nouă paradigmă educațională. Aceasta trebuie să aibă la bază interesul superior al elevului și promovarea unei culturi a respectului reciproc, unde controlul de sine și integritatea umană să înlocuiască vechile metode brutale de disciplinare.

În definitiv, prevenirea violenței asupra elevilor în școală reprezintă nu doar o necesitate administrativă, ci un imperativ moral pentru protejarea viitorului societății.

Bibliografie:

1. Adrian Neculau, Gilles Ferreol, (2008). *Violența. Aspecte psihosociale*, Iași: Polirom.
2. Huditean, A., (2002), *Devianța comportamentală la elevi*, Sibiu: Psihimedia.
3. Mitrofan, N., (1996), *Agresivitatea*, în Neculau, A. (coord.), *Psihologie socială*, Iași: Polirom.

EDUCAȚIA PENTRU NONVIOLENȚĂ: CONSTRUIREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR POZITIV ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Prof. GOLOGAN CRISTINA
Școala Gimnazială „Lucian Grigorescu,, Medgidia

Învățământul primar reprezintă etapa fundamentală în care se pun bazele personalității copilului, ale comportamentului social și ale sistemului de valori. La această vârstă, școala nu este doar un spațiu al alfabetizării, ci și un laborator social unde elevii învață să interacționeze, să gestioneze conflicte și să își exprime emoțiile. Educația pentru nonviolență nu trebuie privită ca o simplă reacție la incidentele agresive, ci ca un proces proactiv, continuu, de modelare a caracterului.

Spre deosebire de nivelurile școlare superioare, violența în clasele I-IV are adesea un caracter impulsiv și mai puțin premeditat. Ea se manifestă prin:

Agresivitate fizică reactivă: Împingeri, loviri sau ciupituri, apărute de cele mai multe ori din lipsa autocontrolului în timpul jocurilor.

Violență verbală incipientă: Utilizarea poreclelor sau a cuvintelor jignitoare preluate din mediul familial sau social.

Excluderea socială: „Nu te mai joci cu noi” – o formă de violență psihologică ce poate afecta profund stima de sine a copilului.

Dificultăți de comunicare: Mulți copii recurg la agresivitate deoarece nu dețin încă vocabularul emoțional necesar pentru a exprima frustrarea, oboseala sau frica.

Climatul școlar este „personalitatea” școlii. Un climat pozitiv în învățământul primar este definit de siguranță, încredere și apartenență. Construirea acestuia se bazează pe trei piloni: Cadrul didactic este principalul model de conduită. La această vârstă, elevul tinde să imite comportamentul adultului. O atitudine calmă, bazată pe ascultare activă și autoritate democratică (nu autoritarism), reduce anxietatea elevilor și implicit comportamentele agresive. Regulile trebuie stabilite împreună cu elevii la începutul anului. Atunci când copiii participă la crearea „codului clasei”, ei tind să îl respecte mai mult. Este esențial ca accentul să cadă pe consecințe logice, nu pe pedepse umilitoare.

Introducerea în curriculumul la decizia școlii a unor activități de recunoaștere a emoțiilor (prin joc, desen sau povești terapeutice) îi ajută pe copii să identifice ce simt și să verbalizeze înainte de a acționa fizic.

Pentru a promova nonviolența, pot fi aplicate următoarele metode specifice vârstei: **„Colțul de liniște” (Peace Corner):** Un spațiu în sala de clasă unde un elev se poate retrage câteva minute pentru a-și regla emoțiile atunci când se simte furios.

Mediatorul de serviciu: Elevii pot fi instruiți (la un nivel simplificat) să ajute la rezolvarea micilor neînțelegeri între colegi, dezvoltând astfel responsabilitatea.

Povestea terapeutică: Utilizarea personajelor care trec prin conflicte similare le oferă copiilor soluții de rezolvare fără violență.

Cercul de dimineață: O rutină zilnică în care elevii își exprimă starea de spirit, consolidând coeziunea grupului și empatia. Educația pentru nonviolență este inefficientă dacă mesajele de la școală sunt contrazise de cele de acasă (ex: „Dacă te lovește cineva, dă-i înapoi”). Școala trebuie să organizeze întâlniri cu părinții pentru a discuta despre impactul desenelor animate violente, al jocurilor video și despre importanța exemplului personal în gestionarea furiei.

Prevenirea violenței în învățământul primar necesită transformarea clasei într-o comunitate. Un climat școlar pozitiv nu este unul lipsit de conflicte – conflictele sunt naturale în dezvoltare – ci unul în care copiii se simt suficient de în siguranță pentru a rezolva aceste divergențe prin cuvinte, empatie și cooperare.

Investiția în educația emoțională la vârste timpurii reprezintă cea mai sigură cale către o societate mai tolerantă.

1. Bibliografie

1. **Băban, A.** (coord.), *Consiliere educațională. Ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere*, Editura ASCR, Cluj-Napoca, 2001.
2. **Costea, O.**, *Educația pentru nonviolență*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. **Cucoș, C.**, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2014.
4. **Iucu, R. B.**, *Managementul clasei de elevi. Strategii de gestionare a situațiilor de criză educațională*, Editura Polirom, Iași, 2006.
5. **Jigău, M. (coord.)**, *Prevenirea și combaterea violenței în școală. Ghid practic pentru directori și cadre didactice*, Institutul de Științe ale Educației, București, 2006.
6. **Pânișoară, I. O.**, *Comunicarea eficientă*, Editura Polirom, Iași, 2008.
7. **Salavăstru, D.**, *Psihologia educației*, Editura Polirom, Iași, 2004.
8. **Stan, C.**, *Teoria educației. Actualitate și perspective*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001.

STRATEGII EDUCAȚIONALE PENTRU PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

prof. **HÂRCĂ ELENA-C.J.R.A.E.** Iași

Violența în mediul școlar reprezintă o provocare majoră pentru sistemele educaționale contemporane, având efecte negative asupra dezvoltării emoționale, sociale și academice a elevilor. Școala, ca spațiu de formare și dezvoltare, ar trebui să fie un mediu sigur, bazat pe respect reciproc, cooperare și încredere. Cu toate acestea, manifestările de violență – fie ele fizice, verbale sau emoționale – continuă să apară, afectând relațiile dintre elevi și calitatea actului educațional.

Prevenirea violenței nu presupune doar intervenția în situații de criză, ci și dezvoltarea unei culturi organizaționale bazate pe empatie, comunicare și responsabilitate. În acest sens, cadrele didactice au un rol esențial în identificarea factorilor de risc și în aplicarea unor strategii educaționale adecvate.

Violența școlară se manifestă sub multiple forme: agresivitate fizică (lovire, împingere); agresivitate verbală (jigniri, amenințări); bullying și cyberbullying; excludere socială; comportamente de intimidare. Cauzele sunt complexe și includ: factori individuali (impulsivitate, lipsa autocontrolului); factori familiali (medii conflictuale, lipsa suportului emoțional); influențe sociale și media; climat școlar rigid sau lipsit de suport emoțional. Înțelegerea acestor cauze este esențială pentru elaborarea unor strategii eficiente de prevenție.

Există diferite strategii didactice și psihopedagogice eficiente pentru preîntâmpinarea violenței în rândul elevilor. Una dintre aceste strategii este crearea unui climat pozitiv în clasă. Un mediu educațional sigur se construiește prin: stabilirea unor reguli clare și consecvente; promovarea respectului reciproc; încurajarea participării active a elevilor. Profesorul devine un model de comportament, iar stilul său de comunicare influențează direct dinamica grupului.

Educația socio-emoțională este , de asemenea importantă în diminuarea situațiilor violente în rândul școlarilor. Integrarea activităților de dezvoltare socio-emoțională contribuie la: recunoașterea și gestionarea emoțiilor; dezvoltarea empatiei; îmbunătățirea relațiilor interpersonale. Exemple de activități: jocuri de rol; dezbateri tematice; exerciții de reflecție și autocunoaștere.

Este important să învățăm elevii managementul conflictelor. Elevii trebuie învățați să gestioneze conflictele într-un mod constructiv: ascultare activă; exprimarea asertivă a emoțiilor; identificarea soluțiilor comune. Profesorul poate media conflictele și poate transforma situațiile tensionate în oportunități de învățare.

Observarea elevilor și cunoașterea particularităților de dezvoltare sunt importante în identificarea copiilor cu predispoziții spre agresivitate, astfel având posibilitatea intervenției timpurii. Identificarea precoce a comportamentelor de risc permite intervenții eficiente: monitorizarea relațiilor dintre elevi; colaborarea cu consilierul școlar; implicarea familiei.

Iată câteva exemple de bune practici în prevenirea violenței școlare: programe anti-bullying, activități extracurriculare, implicarea elevilor în luarea deciziilor:

- programe anti-bullying: implementarea unor programe structurate ajută la reducerea comportamentelor agresive. Acestea includ: sesiuni de informare; ateliere interactive; campanii de conștientizare.

- activități extracurriculare: participarea la activități non-formale dezvoltă: spiritul de echipă; toleranța; respectul pentru diversitate(acestea pot fi activități de voluntariat; proiecte de grup; activități artistice și sportive).

- implicarea elevilor în luarea deciziilor: elevii care se simt ascultați și implicați sunt mai puțin predispuși la comportamente agresive. Se pot organiza: consilii ale elevilor; întâlniri de feedback; inițiative propuse de elevi.

Toate aceste strategii și forme de activități implică dezvoltarea competențelor socio-emoționale care este foarte importantă, mai ales în gimnaziu deoarece această etapă coincide cu formarea identității personale și cu intensificarea relațiilor sociale. Elevii nu învață doar conținuturi academice, ci și cum să se înțeleagă pe sine și să relaționeze eficient cu ceilalți. În primul rând, aceste competențe îi ajută pe elevi să își recunoască și gestioneze emoțiile. În lipsa acestor abilități, frustrarea, furia sau anxietatea se pot transforma ușor în comportamente agresive. Un elev care știe să spună „sunt supărat” în loc să reacționeze impulsiv este mai puțin predispus la conflicte. În al doilea rând, dezvoltarea socio-emoțională contribuie la reducerea violenței și a bullyingului. Empatia – capacitatea de a înțelege ce simte celălalt – diminuează tendința de a răni. Elevii devin mai atenți la impactul propriului comportament și mai dispuși să ofere sprijin colegilor. Un alt aspect important este îmbunătățirea relațiilor interpersonale. Elevii care au abilități de comunicare asertivă știu să își exprime opiniile fără a jigni și pot gestiona conflictele într-un mod constructiv. Acest lucru duce la un climat de clasă mai sigur și mai cooperant. De asemenea, competențele socio-emoționale susțin performanța școlară. Un elev echilibrat emoțional se concentrează mai bine, este mai motivat și face față mai ușor stresului evaluărilor. Studiile arată că există o legătură directă între inteligența emoțională și succesul academic. Nu în ultimul rând, aceste competențe au un rol pe termen lung, contribuind la formarea unor adulți responsabili și adaptați social. Elevii învață să ia decizii corecte, să își asume consecințele și să colaboreze eficient în diverse contexte.

Dezvoltarea competențelor socio-emoționale nu este un element secundar al educației, ci o componentă fundamentală pentru prevenirea violenței și pentru construirea unui climat școlar sigur, echilibrat și incluziv.

În realizarea unor activități de calitate care urmăresc un climat școlar sigur nu poate fi realizat individual, ci printr-o colaborare eficientă între: cadre didactice; consilieri școlari; psihologi; părinți; comunitate. Un rolul important îl are consilierul școlar. Consilierul oferă suport în: evaluarea situațiilor de risc; consilierea elevilor; formarea cadrelor didactice. Implicarea părinților este esențială pentru: monitorizarea comportamentului elevilor; consolidarea valorilor pozitive; prevenirea conflictelor. Colaborarea între profesori, consilieri școlari și alți specialiști nu este doar utilă, ci indispensabilă în diminuarea bullyingului școlar. Abordările izolate au efect limitat; bullyingul este un fenomen complex, care necesită intervenții coordonate, complementare și consecvente. Această colaborare permite o identificare corectă și timpurie a situațiilor de risc. Profesorii observă comportamentele din clasă și dinamica grupului, în timp ce consilierii pot analiza în profunzime cauzele emoționale sau familiale. Specialiștii (psihologi, mediatori, asistenți sociali) aduc o perspectivă extinsă asupra contextului elevului. Astfel, intervenția nu se limitează la sancționare, ci vizează rădăcina problemei. Colaborarea duce la intervenții coerente și personalizate. De exemplu: profesorul aplică strategii de management al clasei; consilierul desfășoară ședințe de consiliere individuală sau de grup; familia este implicată pentru continuitate acasă. Această abordare integrată crește semnificativ eficiența intervenției. Un alt beneficiu major este prevenția prin educație socio-emoțională, despre care am vorbit mai sus. Profesorii pot integra activități la clasă, iar consilierii pot organiza ateliere tematice (empatie, comunicare, gestionarea conflictelor). Împreună, aceștia creează un cadru educațional în care elevii învață comportamente prosoziale, reducând astfel apariția bullyingului. Colaborarea contribuie și la crearea unui climat școlar sigur și unitar. Elevii percep consecvența adulților și înțeleg că există reguli clare și sprijin real. În lipsa acestei coerențe, mesajele contradictorii pot încuraja comportamentele agresive. De asemenea, parteneriatul dintre profesori și specialiști permite sprijinirea tuturor actorilor implicați: victima primește suport emoțional și protecție; agresorul beneficiază de intervenții educative și corective; martorii sunt învățați cum să reacționeze responsabil. Nu în ultimul rând, colaborarea facilitează schimbul de bune practici și dezvoltarea profesională. Cadrele didactice învață tehnici noi de gestionare a situațiilor dificile, iar intervențiile devin tot mai eficiente.

Diminuarea bullyingului școlar nu poate fi realizată prin acțiuni individuale, ci printr-un efort comun, bine coordonat. Colaborarea între profesori, consilieri și specialiști asigură o abordare holistică, centrată pe elev, contribuind la construirea unui mediu educațional sigur, echilibrat și incluziv.

Prevenirea violenței școlare și promovarea unui climat sigur reprezintă o responsabilitate comună a întregii comunități educaționale. Prin implementarea unor strategii didactice eficiente, dezvoltarea competențelor socio-emoționale și consolidarea colaborării între actori educaționali, școala poate deveni un spațiu al siguranței, respectului și dezvoltării armonioase. Este necesară o abordare sistemică, bazată pe prevenție, intervenție timpurie și educație continuă, pentru a reduce incidența violenței și a construi un mediu educațional sănătos și incluziv.

Bibliografie:

- Goleman, Daniel (2008), *Inteligența emoțională*, București, Editura Curtea Veche;
- Ministerul Educației (2020), *Ghid privind prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar*, București, Editura Didactică și Pedagogică;
- Neamțu, Cristina (coord.) (2003), *Devianța școlară. Ghid de intervenție în cazul problemelor de comportament ale elevilor*, Iași, Editura Polirom.

PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR: PRINCIPII ȘI STRATEGII PENTRU UN MEDIU EDUCAȚIONAL SĂNĂTOS

Prof. **IONESCU MARIANA**
Liceul Teoretic Bechet

Introducere

Climatul școlar este un factor esențial în crearea unui mediu propice pentru învățare și dezvoltare personală. Un climat școlar sigur este fundamentul unui sistem educațional eficient, care promovează învățarea, respectul și colaborarea între elevi, profesori și părinți. Siguranța în școală nu se referă doar la protecția fizică, ci și la siguranța emoțională și psihologică a tuturor celor implicați în procesul educativ. Acest articol explorează importanța unui climat școlar sigur, identifică principiile și strategiile cheie pentru promovarea unui astfel de mediu și oferă exemple de bune practici care pot fi aplicate în școlile de toate nivelurile.

1. Ce este climatul școlar sigur?

Climatul școlar poate fi definit ca atmosfera generală dintr-o unitate educațională, care este influențată de relațiile interpersonale, de structurile instituționale și de normele sociale stabilite. Un climat școlar sigur înseamnă un mediu în care elevii se simt protejați, respectați și sprijiniți, iar învățarea are loc fără teama de agresiuni, discriminare sau stigmatizare. Siguranța școlară include atât siguranța fizică (protecția împotriva violenței, bullying-ului, abuzului), cât și siguranța psihologică (sprijin emoțional, prevenirea anxietății și a stresului).

Pentru ca un climat școlar să fie considerat sigur, este necesar ca toate persoanele din școală să contribuie la crearea unui mediu în care violența fizică și psihologică este descurajată, iar diversitatea este apreciată. De asemenea, siguranța nu se limitează la absența pericolelor fizice, ci include și asigurarea unui climat de încredere, în care elevii se pot exprima liber, fără teama de a fi judecați sau excluși.

2. Principii fundamentale pentru un climat școlar sigur

Pentru a promova un climat școlar sigur, școlile trebuie să aplice câteva principii fundamentale:

- **Respectul reciproc:** Fiecare elev trebuie să fie tratat cu respect, indiferent de gen, etnie, religie sau alte diferențe. Respectul reciproc este esențial pentru prevenirea conflictelor și crearea unui mediu de învățare sănătos. Profesorii și elevii trebuie să înțeleagă că diversitatea este o valoare importantă, iar fiecare individ are dreptul de a fi tratat cu demnitate.
- **Prevenirea și combaterea bullying-ului:** Bullying-ul, sub orice formă (fizic, verbal, cyberbullying), este o problemă majoră care afectează siguranța psihologică a elevilor. Un climat școlar sigur presupune strategii clare de prevenire a bullying-ului și intervenții eficiente atunci când acesta apare. Politicile școlare trebuie să definească clar comportamentele inacceptabile și să prevadă măsuri pentru protejarea victimelor.
- **Sprijin emoțional și psihologic:** Elevii trebuie să aibă acces la sprijin emoțional și psihologic, atât în cazuri de dificultăți personale, cât și în situații de criză. Profesori, consilieri școlari și psihologi trebuie să colaboreze pentru a oferi asistență și a preveni problemele de sănătate mintală.
- **Implicarea comunității școlare:** Un climat sigur nu poate fi creat doar de profesori sau de conducerea școlii; întreaga comunitate educațională (elevi, profesori, părinți, autorități locale) trebuie să fie implicată activ. Colaborarea între școală și familie, dar și cu organizațiile locale, poate ajuta la construirea unui mediu sigur și sprijinitor pentru elevi.

3. Strategii pentru promovarea unui climat școlar sigur

Pentru a implementa un climat școlar sigur, sunt necesare diverse strategii, care pot fi adaptate în funcție de specificul fiecărei școli și al fiecărei comunități. Iată câteva dintre cele mai eficiente strategii:

a. Implementarea unui program de prevenire a bullying-ului

Multe școli implementează programe educaționale care învață elevii despre respect, empatie și cum să recunoască și să raporteze comportamentele de bullying. Un exemplu de astfel de program este „KiVa”, care este folosit în multe școli din Europa și care s-a dovedit a fi foarte eficient în reducerea bullying-ului. Acest program presupune atât educarea elevilor, cât și implicarea activă a cadrelor didactice și a părinților.

b. Crearea unui sistem de comunicare eficient

Pentru a preveni conflictele și a asigura siguranța emoțională a elevilor, școlile trebuie să stabilească un sistem de comunicare deschis și eficient. Elevii trebuie să știe unde să se adreseze atunci când se confruntă cu probleme legate de siguranța lor (ex. un profesor de încredere, consilierul școlar). De asemenea, este esențial ca părinții să fie informați și implicați în procesul educativ al copiilor lor.

c. Promovarea învățării sociale și emoționale

Programul de învățare socială și emoțională (SEL) este o metodă prin care elevii învață abilități esențiale pentru interacțiunile lor sociale, cum ar fi auto-reglarea, rezolvarea conflictelor și

dezvoltarea empatiei. Prin SEL, elevii sunt învățați cum să gestioneze conflictele și să-și dezvolte relații pozitive, contribuind la un climat școlar sigur și sănătos.

d. Formarea cadrelor didactice în gestionarea conflictelor și sprijinirea sănătății mintale

Formarea continuă a cadrelor didactice în tehnici de gestionare a conflictelor și în sprijinirea elevilor cu probleme de sănătate mintală este esențială. Profesorii trebuie să învețe cum să recunoască semnele de anxietate, depresie sau stres și cum să intervină adecvat pentru a sprijini elevii în aceste situații.

4. Exemple de bune practici în promovarea unui climat școlar sigur

Exemplu 1: Programul „Școala fără violență”

Un exemplu de bună practică este programul „Școala fără violență”, implementat în mai multe școli din România, care include activități educaționale de prevenire a violenței și bullying-ului. Programul include sesiuni de formare pentru profesori și părinți și activități interactive pentru elevi, care promovează respectul, empatia și soluționarea pacifistă a conflictelor.

Exemplu 2: Inițiativa „Safe Schools” din Suedia

În Suedia, școlile au implementat „Safe Schools”, un program care îmbină educația pentru prevenirea bullying-ului cu măsuri de protecție fizică și psihologică pentru elevi. Acest program include sesiuni de consiliere, campanii de conștientizare și întâlniri periodice între profesori, părinți și elevi pentru a discuta despre siguranța școlară.

Concluzie

Promovarea unui climat școlar sigur este esențială pentru crearea unui mediu de învățare în care elevii se pot dezvolta și performa la potențialul lor maxim. Siguranța în școală nu trebuie să se limiteze doar la prevenirea violenței fizice, ci trebuie să includă și asigurarea unui climat emoțional și psihologic pozitiv, care să sprijine sănătatea mintală a elevilor. Implementarea unor strategii eficiente, cum ar fi programele de prevenire a bullying-ului, învățarea socială și emoțională, și formarea continuă a cadrelor didactice, sunt esențiale pentru crearea unui climat școlar sigur și sprijinitor.

Bibliografie (stil APA)

- Durlak, J. A., Domitrovich, C. E., Weissberg, R. P., & Gullotta, T. P. (2017). *Handbook of social and emotional learning: Research and practice*. Guilford Press.
- Jones, S. M., & Bouffard, S. M. (2012). Social and emotional learning in schools: From programs to practices. *The Future of Children*, 22(1), 17-36.
- Olweus, D. (2013). *Bullying at school: What we know and what we can do*. Wiley-Blackwell.
- Smith, P. K., & Brain, P. (2000). *Bul

STRATEGII DE INTERVENȚIE ȘI PREVENȚIE A BULLYING-ULUI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Prof. Înv. Primar **IONICĂ-CREȚU ELENA-EMILIA**
Școala Gimnazială Nr. 1 Telești, Jud. Gorj

1. Introducere

Siguranța în mediul școlar reprezintă o condiție fundamentală pentru desfășurarea unui act educațional de calitate. În contextul actual, prevenirea violenței nu mai este doar o responsabilitate administrativă, ci o componentă esențială a culturii organizaționale a fiecărei unități de învățământ. Școala Gimnazială Nr. 1 Telești promovează un model educațional bazat pe respect reciproc, unde prioritatea este transformarea clasei de elevi dintr-un simplu grup social într-o comunitate de sprijin.

2. Formele violenței școlare și impactul asupra climatului educațional

Violența în școală nu se limitează la agresiunea fizică; formele sale subtile, precum excluderea socială, cyberbullying-ul sau violența verbală, au adesea un impact psihologic mult mai profund. Elevul care nu se simte în siguranță din punct de vedere emoțional va prezenta dificultăți de concentrare, scăderea performanțelor școlare și, în cazuri grave, abandon școlar. Identificarea timpurie a acestor fenomene este cheia unei intervenții de succes.

3. Schimb de bune practici: Strategii aplicate la Școala Gimnazială Nr. 1 Telești

Pentru a asigura un climat sigur, am implementat și adaptat la clasă o serie de strategii care vizează dezvoltarea competențelor socio-emoționale:

- **„Cercul de dimineață”:** O activitate de 10-15 minute în care elevii își exprimă emoțiile și starea de spirit. Această practică dezvoltă empatia și îi învață pe elevi să asculte fără a judeca, reducând tensiunile acumulate în afara școlii.
- **Reguli de aur co-create:** În loc de regulamente impuse, elevii participă activ la formularea normelor de conduită ale clasei. Atunci când un copil contribuie la stabilirea unei reguli („Vorbim pe rând”, „Folosim cuvinte care încurajează”), gradul de asumare a acesteia este semnificativ mai mare.
- **Metoda „Cutia cu mesaje pozitive”:** Un exercițiu prin care elevii sunt încurajați să scrie bilețele colegilor în care să evidențieze o calitate sau un gest frumos observat în timpul săptămânii. Această metodă combate marginalizarea și întărește coeziunea grupului.

4. Studiul de caz: Intervenția restaurativă într-un conflict de grup

Context: Într-o clasă de ciclu primar, un grup de trei elevi a început să excludă un coleg din jocurile din pauză, folosind porecle legate de aspectul fizic.

Intervenție: În loc de sancțiuni directe (scăderea notei la purtare), s-a organizat o „sesiune de mediere”. Elevii implicați au fost puși să identifice emoțiile colegului lor prin joc de rol („Cum te-ai simți tu dacă...?”).

Rezultat: Elevii au conștientizat răul produs și au propus singuri o „reparație”: integrarea colegului în echipa de proiect și prezentarea scuzelor în fața grupului. Acest tip de abordare nu doar că a oprit conflictul, dar a prevenit recidiva prin dezvoltarea empatiei.

5. Prevenirea violenței în mediul virtual (Cyberbullying)

O provocare majoră a climatului școlar actual este violența care se mută în mediul online. Chiar dacă interacțiunile au loc după orele de curs, efectele se resimt în clasă. La Școala Gimnazială Nr. 1 Telești, punem accent pe „igiena digitală”. Elevii sunt învățați că ecranul nu este un scut pentru responsabilitate și că orice comentariu negativ lasă o amprentă digitală și emoțională durabilă. Dezbaterea unor cazuri ipotetice de cyberbullying îi ajută pe elevi să recunoască semnele de abuz online și să raporteze incidentele adulților de încredere.

6. Parteneriatul școală-familie-comunitate

Prevenirea violenței nu se poate realiza în izolare. Colaborarea strânsă cu părinții este vitală. Organizăm periodic lectorate cu părinții în care discutăm despre gestionarea conflictelor și utilizarea responsabilă a tehnologiei. Un părinte informat devine un partener în monitorizarea comportamentului elevului și în aplicarea acelorași valori acasă ca și la școală.

7. Concluzii

Un climat școlar sigur nu este absența totală a conflictului, ci prezența abilităților necesare pentru a-l rezolva în mod pașnic. Prin promovarea empatiei, a comunicării asertive și a toleranței, unitatea noastră de învățământ își asumă rolul de formator de caractere. Simpozionul național reprezintă o oportunitate valoroasă de a reitera angajamentul nostru pentru o școală echitabilă și incluzivă, unde fiecare copil se simte valorizat.

Bibliografie:

1. Cucoș, C. – *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2014.
2. Iucu, R. B. – *Managementul clasei de elevi. Strategii de gestionare a situațiilor de criză educațională*, Editura Polirom, Iași, 2006.
3. Ministerul Educației – *Normele metodologice privind prevenirea și combaterea bullying-ului*, OMEN nr. 4343/2020.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR ÎN GRĂDINIȚĂ

Profesor pentru educație timpurie: **IORDACHE MIHAELA**

Liceul Teoretic „Mihai Viteazul” Vișina
Grădinița cu P.P. Izvoru – Vișina, jud. Dâmbovița

Educația timpurie are un rol esențial în formarea comportamentelor sociale ale copiilor. Grădinița reprezintă primul mediu organizat în care aceștia învață să interacționeze, să comunice și să respecte reguli. De aceea, prevenirea violenței și crearea unui climat sigur sunt priorități fundamentale în activitatea educativă.

Violența în mediul preșcolar poate apărea sub forme simple, precum împingeri, certuri, folosirea unor cuvinte jignitoare sau excluderea din joc. Aceste comportamente nu trebuie ignorate, deoarece pot deveni obiceiuri greu de corectat. Rolul educatoarei este de a observa relațiile dintre copii și de a interveni calm și eficient în situațiile conflictuale.

Un climat școlar sigur se construiește prin stabilirea unor reguli clare, formulate pe înțelesul copiilor: „vorbit frumos”, „nu lovim”, „așteptăm rândul”, „împărțim jucăriile”. Respectarea acestora este încurajată prin exemple pozitive și prin aprecierea comportamentelor adecvate.

Activitățile educative au un rol deosebit în prevenirea violenței, contribuind la dezvoltarea empatiei, a autocontrolului și a abilităților de comunicare. În continuare, prezentăm câteva exemple de jocuri și activități:

1. Jocul „Cum mă simt?”

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR
ISBN 978-606-95840-8-8

Copiii primesc imagini cu fețe care exprimă diferite emoții (bucurie, tristețe, furie, frică). Fiecare copil alege o imagine și spune când s-a simțit astfel. Activitatea îi ajută să își recunoască și să își exprime emoțiile.

2. Joc de rol „Rezolvăm conflictul”

Educatorea propune situații simple (doi copii vor aceeași jucărie). Copiii joacă pe rând rolurile și caută soluții: negociere, împărțire, așteptarea rândului. Se discută variantele potrivite.

3. Poveste terapeutică

Se citesc povești cu personaje care trec prin conflicte și învață să le rezolve pașnic. După lectură, copiii discută comportamentele personajelor și identifică soluții corecte.

4. Jocul „Cuvinte magice”

Copiii exersează folosirea expresiilor: „te rog”, „mulțumesc”, „îmi pare rău”. Se pot crea situații de joc în care aceste cuvinte trebuie folosite corect.

5. „Cutia cu fapte bune”

Se realizează o cutie în care se adaugă bilețele cu comportamente pozitive observate (ajutor, prietenie, respect). La finalul săptămânii, acestea sunt citite și apreciate.

6. Activitate de grup „Copacul prieteniei”

Copiii lipesc frunze pe un copac desenat, fiecare frunză reprezentând o faptă bună sau o regulă respectată. Activitatea întărește sentimentul de apartenență.

7. Exerciții de calmare

Se introduc tehnici simple de relaxare: respirație profundă („inspirăm ca un balon, expirăm ușor”), numărat până la 5 sau retragerea într-un „colț al liniștii”.

Colaborarea cu familia este esențială în acest proces. Părinții trebuie implicați și informați pentru a susține aceleași reguli și comportamente și acasă.

În concluzie, prevenirea violenței în grădiniță se realizează prin educație constantă, activități interactive și cooperare între educatoare și familie. Un climat sigur îi ajută pe copii să se dezvolte armonios, să se simtă acceptați și să învețe comportamente sociale pozitive.

Bibliografie

1. **Urie Bronfenbrenner** – *Ecologia dezvoltării umane*, Editura Didactică și Pedagogică, București
2. **Jean Piaget** – *Psihologia copilului*, Editura Cartier, București
3. **Lev Vygotsky** – *Gândire și limbaj*, Editura Didactică și Pedagogică, București
4. **Ministerul Educației** – *Curriculum pentru educație timpurie* (2019)
5. **UNICEF** – *Educație pentru dezvoltare socială și emoțională*, ghiduri și materiale educaționale

6. **Salvați Copiii** – materiale privind prevenirea violenței în școli
7. **Ghid de bune practici pentru prevenirea violenței în mediul școlar**, Editura Didactică și Pedagogică, București
8. **Managementul clasei de elevi** – lucrări și articole de pedagogie contemporană

PREVENIREA VIOLENȚEI ÎN ȘCOALĂ ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT EDUCAȚIONAL SIGUR

Prof. înv. primar: **IOSU CONSTANTIN VALER**
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR.1 ALBENI

Violența în mediul școlar reprezintă una dintre cele mai complexe și persistente provocări ale sistemului educațional contemporan. În contextul actual al învățământului românesc, aceasta se manifestă sub multiple forme, de la agresivitate verbală, bullying și excludere socială, până la violență fizică și hărțuire în mediul online. În special fenomenul de cyberbullying a cunoscut o amplificare semnificativă, odată cu extinderea utilizării rețelelor sociale, ceea ce face ca impactul agresiei să depășească limitele spațiului școlar tradițional. Aceste comportamente nu afectează doar victimele directe, ci influențează negativ întregul climat educațional, generând insecuritate, anxietate, scăderea stimei de sine și diminuarea motivației pentru învățare.

Un climat educațional sigur nu înseamnă doar absența violenței, ci presupune construirea unui mediu bazat pe respect, încredere, echitate și incluziune. Școala trebuie să devină un spațiu în care fiecare elev se simte valorizat, ascultat și protejat, indiferent de mediul din care provine. Relațiile pozitive dintre elevi și profesori contribuie decisiv la formarea unui climat stabil, favorabil învățării autentice și dezvoltării personale. În lipsa unui astfel de cadru, procesul educațional este afectat profund, iar dezvoltarea armonioasă a copiilor este compromisă atât pe plan cognitiv, cât și emoțional și social.

Cauzele violenței școlare sunt multiple și interdependente. Mediul familial are un rol esențial, deoarece modelele comportamentale observate acasă sunt frecvent reproduse în mediul școlar. Lipsa comunicării, conflictele familiale sau neglijarea emoțională pot contribui la apariția comportamentelor agresive. De asemenea, influența mediului digital reprezintă un factor major de risc, prin expunerea constantă la conținut violent și prin posibilitatea anonimatului în mediul online, care încurajează uneori comportamentele de tip bullying.

Un alt element important îl constituie lipsa competențelor socio-emoționale. Mulți elevi nu dețin abilități suficiente pentru gestionarea emoțiilor, rezolvarea conflictelor sau exprimarea adecvată

a frustrărilor. În plus, presiunea performanței școlare, evaluările constante și etichetarea pot genera stres, anxietate și reacții impulsive. Toți acești factori contribuie la apariția unor comportamente care pot degenera în forme de violență școlară.

În acest context, educația socio-emoțională devine un element esențial în prevenirea și reducerea violenței. Dezvoltarea empatiei, a autocontrolului, a comunicării asertive și a capacității de rezolvare pașnică a conflictelor contribuie semnificativ la formarea unui comportament echilibrat. Elevii care își recunosc și își gestionează corect emoțiile sunt mai puțin predispuși la reacții agresive și mai deschiși către cooperare și dialog.

Rolul cadrelor didactice este fundamental în construirea unui climat educațional pozitiv. Profesorii reprezintă modele de comportament, iar atitudinea lor influențează direct dinamica relațiilor din clasă. Gestionarea eficientă a situațiilor conflictuale, utilizarea comunicării nonviolente și crearea unui mediu bazat pe respect reciproc sunt elemente esențiale pentru prevenirea violenței. În acest sens, formarea continuă a cadrelor didactice în domeniul managementului clasei și al intervenției educaționale devine o necesitate reală și constantă.

Un alt aspect important îl reprezintă colaborarea dintre școală, familie și comunitate. Implicarea părinților în viața școlii contribuie la crearea unei continuități educaționale între mediul familial și cel instituțional. Comunicarea eficientă între profesori și părinți permite identificarea timpurie a problemelor și intervenția adecvată. De asemenea, colaborarea cu specialiști precum consilierii școlari și psihologii sprijină gestionarea situațiilor dificile și oferă soluții personalizate pentru fiecare caz în parte. Comunitatea locală poate susține școala prin programe educaționale, campanii de prevenire și activități de promovare a comportamentelor prosoziale.

Aplicarea unor politici clare și coerente anti-violență la nivelul unităților de învățământ este esențială. Acestea trebuie să includă proceduri de raportare accesibile, mecanisme de intervenție rapidă și măsuri de protecție pentru victime. În același timp, este important ca elevii implicați în comportamente agresive să beneficieze de consiliere și sprijin pentru reeducare comportamentală. Accentul trebuie pus pe prevenție și recuperare, nu doar pe sancțiuni, pentru a asigura un mediu educațional echilibrat și constructiv.

Un climat educațional sigur are efecte pozitive semnificative asupra întregii comunități școlare. Elevii care învață într-un mediu stabil, predictibil și suportiv dezvoltă o atitudine pozitivă față de școală, sunt mai implicați în activitățile educaționale și obțin rezultate școlare mai bune. Totodată, aceștia își formează competențe sociale și emoționale esențiale, precum cooperarea, responsabilitatea, toleranța și respectul față de diversitate, competențe necesare pentru integrarea lor armonioasă în societate.

Pe termen lung, prevenirea violenței în școală contribuie la formarea unor generații echilibrate emoțional și social, capabile să gestioneze conflictele într-un mod constructiv și să participe activ la viața comunității. Educația modernă nu trebuie să se limiteze la transmiterea de cunoștințe, ci să vizeze formarea de caractere și valori.

În concluzie, prevenirea violenței școlare și promovarea unui climat educațional sigur reprezintă o responsabilitate comună a întregii societăți. Prin colaborare între școală, familie și comunitate, precum și prin implementarea unor strategii educaționale eficiente, se poate construi un mediu în care siguranța, respectul și încrederea devin valori fundamentale. O școală sigură este baza unei societăți sănătoase, iar investiția în prevenirea violenței reprezintă o investiție directă în viitorul educației.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR - *BULLYINGUL NU INCEPE LA ȘCOALĂ* –

Prof. IRIMIA VIOLETA CRISTINA
Școala Gimnazială Lunca Priporului, Nehoiu, Buzău

De cele mai multe ori, atunci când vorbim despre bullying, ne gândim automat la mediul școlar: la conflictele dintre elevi, la porecle jignitoare sau la excluderea din grup. Totuși, o analiză mai atentă arată că bullyingul nu începe la școală, ci își are rădăcinile în alte medii – în familie, în comunitate și chiar în spațiul online. Școala devine adesea doar locul unde aceste comportamente sunt manifestate și amplificate. De aceea, prevenirea violenței și crearea unui climat școlar sigur presupun o abordare mult mai largă, care implică atât elevii, cât și părinții, profesorii și societatea în ansamblu.

Primul mediu în care copilul învață cum să relaționeze cu ceilalți este familia. Aici își formează primele modele de comportament, observând modul în care adulții comunică, gestionează conflictele și își exprimă emoțiile. Dacă un copil este expus la agresivitate verbală sau fizică, la lipsă de empatie sau la neglijență emoțională, există riscul ca el să reproducă aceste tipare în relațiile cu colegii. În același timp, copiii care nu se simt în siguranță acasă pot deveni mai vulnerabili și mai predispuși să fie victime ale bullyingului. Astfel, familia are un rol esențial în prevenirea acestor comportamente, prin oferirea unui mediu stabil, afectuos și bazat pe respect reciproc.

Pe lângă familie, influența mediului social și a tehnologiei este din ce în ce mai puternică. Copiii și adolescenții petrec mult timp pe rețelele sociale, unde pot fi expuși la conținut agresiv, la limbaj jignitor sau la modele negative de comportament. Cyberbullyingul a devenit o formă frecventă de violență, iar efectele sale pot fi chiar mai grave decât cele din mediul fizic, deoarece nu se limitează la un spațiu sau la un interval de timp. De aceea, educația digitală și supravegherea atentă a activităților online sunt esențiale pentru prevenirea extinderii bullyingului.

Școala, deși nu este locul unde începe bullyingul, joacă un rol crucial în combaterea lui. Aici, elevii își petrec o mare parte din timp, interacționează cu persoane diferite și învață reguli de conviețuire socială. Un climat școlar sigur presupune nu doar absența violenței, ci și existența unui mediu în care fiecare elev se simte acceptat, respectat și încurajat să se exprime liber. Profesorii au responsabilitatea de a identifica semnele bullyingului, de a interveni prompt și de a promova valori precum empatia, toleranța și cooperarea.

Pentru a preveni bullyingul, este important ca școlile să implementeze programe educaționale dedicate dezvoltării competențelor socio-emoționale. Elevii trebuie să învețe cum să își gestioneze emoțiile, cum să comunice eficient și cum să rezolve conflictele într-un mod pașnic. Activitățile de grup, discuțiile deschise și implicarea elevilor în proiecte comune pot contribui la consolidarea relațiilor pozitive și la reducerea comportamentelor agresive.

Un alt aspect important este colaborarea dintre școală și familie. Comunicarea constantă între profesori și părinți poate ajuta la identificarea timpurie a problemelor și la găsirea unor soluții eficiente. De asemenea, implicarea consilierilor școlari și a specialiștilor în psihologie poate oferi sprijin atât victimelor, cât și agresorilor, contribuind la schimbarea comportamentelor negative.

În concluzie, bullyingul nu începe la școală, dar poate fi prevenit și combătut prin eforturi comune. Crearea unui climat școlar sigur nu depinde doar de reguli și sancțiuni, ci mai ales de educație, empatie și colaborare. Atunci când familia, școala și societatea lucrează împreună, copiii au șansa de a se dezvolta armonios, într-un mediu în care respectul și înțelegerea sunt valorile fundamentale.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

Prof înv. preșcolar: **IUHASZ GEORGIANA-FLORINA**
GPP Nr. 53/GPP Nr. 19, Oradea

Școala reprezintă un spațiu esențial pentru dezvoltarea intelectuală, emoțională și socială a elevilor. Pentru ca acest proces să se desfășoare în mod armonios, este necesar un climat sigur, bazat pe respect, încredere și cooperare. Din păcate, fenomenul violenței în mediul școlar este tot mai prezent, afectând atât elevii, cât și cadrele didactice. De aceea, prevenirea violenței și promovarea unui mediu sigur devin priorități fundamentale ale sistemului educațional.

Violența în școli este o problemă complexă și omniprezentă care afectează nu doar dezvoltarea academică a elevilor, ci și sănătatea lor emoțională și fizică. Înțelegerea factorilor care contribuie la violența în școli și implementarea strategiilor eficiente de prevenire sunt esențiale pentru a crea un mediu educațional sigur și stimulant.

În contextul actual, când transformările sociale și tehnologice amplifică riscurile de manifestare a comportamentelor violente, devine esențială dezvoltarea unei abordări integrate și sistematice a acestei problematice. Școala, ca instituție educațională primordială, are responsabilitatea nu doar de a transmite cunoștințe, ci și de a forma indivizi capabili să se integreze constructiv în societate. Pentru aceasta, este necesară o înțelegere profundă a mecanismelor care generează violența în mediul școlar și dezvoltarea unor strategii eficiente de prevenție și intervenție.

Abordarea violenței școlare nu poate fi limitată la simpla aplicare de sancțiuni sau la gestionarea situațiilor de criză. Ea necesită o perspectivă proactivă, centrată pe crearea unui climat educațional pozitiv, pe dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale elevilor și pe implicarea activă a întregii comunități educaționale.

Doar printr-o astfel de abordare comprehensivă putem spera să reducem incidența comportamentelor violente și să promovăm un mediu școlar sigur. Violența este un fenomen complex și cu o mare diversitate a formelor de manifestare. De aceea este un concept destul de dificil de definit

Violența școlară include orice formă de comportament agresiv manifestat în mediul educațional. Aceasta poate fi:

- **Fizică** – loviri, împingeri, distrugerea bunurilor
- **Verbală** – insulte, amenințări, jigniri
- **Psihologică** – intimidare, excludere socială
- **Cyberbullying** – hărțuire prin intermediul internetului și rețelelor sociale

Aceste forme de violență pot avea efecte grave asupra stării emoționale și performanței școlare a elevilor.

Cauzele violenței în școli

Violența nu apare întâmplător, ci este determinată de mai mulți factori:

- Lipsa comunicării în familie
- Modele negative de comportament (acasă sau în societate)
- Influența anturajului
- Frustrarea sau lipsa controlului emoțional
- Absența unor reguli clare și consecvente în școală

Înțelegerea acestor cauze este esențială pentru a putea interveni eficient.

Modalități de prevenire a violenței

Prevenirea violenței presupune acțiuni coordonate la nivelul școlii, familiei și comunității:

1. **Educația pentru valori**
Promovarea respectului, empatiei și toleranței prin activități educative.
2. **Consilierea psihologică**
Sprijinirea elevilor în gestionarea emoțiilor și rezolvarea conflictelor.
3. **Reguli clare și consecvente**
Stabilirea unui regulament școlar aplicat corect pentru toți elevii.
4. **Implicarea părinților**
Colaborarea constantă între școală și familie.
5. **Activități extracurriculare**
Sportul, arta și voluntariatul contribuie la dezvoltarea relațiilor pozitive.
6. **Campanii anti-bullying**
Informarea elevilor despre consecințele violenței și metodele de prevenire.

Concluzie

Violența școlară reprezintă o problemă complexă care necesită o abordare sistemică și pe termen lung. Succesul în combaterea acestui fenomen depinde de capacitatea comunității educaționale de a colabora eficient și de a dezvolta strategii integrate de prevenție și intervenție. Nu există soluții rapide sau miraculoase pentru eliminarea violenței din mediul școlar, însă prin eforturi susținute și coordonate, se pot obține rezultate semnificative în reducerea incidenței acestor comportamente.

Investiția în prevenirea violenței școlare nu reprezintă doar o necesitate morală, ci și o necesitate economică și socială. Costurile sociale ale violenței, măsurate în termeni de probleme de sănătate mintală, abandon școlar, delincvență juvenilă și inadaptare socială, depășesc cu mult investițiile necesare pentru implementarea programelor preventive eficiente.

Pentru a construi un mediu educațional cu adevărat sigur și incluziv, este esențial să recunoaștem că fiecare membru al comunității educaționale – elevi, profesori, părinți, personal auxiliar – are un rol important de jucat în prevenirea și combaterea violenței. Doar printr-un efort colectiv și susținut putem spera să oferim copiilor noștri mediul de învățare pe care îl merită: unul în care se simt în siguranță, respectați și valorificați pentru potențialul lor unic.

Responsabilitatea noastră, ca educatori și ca membri ai societății, este să ne asigurăm că școlile devin nu doar locuri de transmitere a cunoștințelor, ci și spații de formare a unor cetățeni responsabili, empatici și capabili să contribuie constructiv la dezvoltarea unei societăți mai bune și mai sigure pentru toți.

Bibliografie

1. <https://edict.ro/violenta-scolara-de-la-preventie-la-interventie/>
2. <https://sigurantascolara.ro/>
3. https://www.cjraems.ro/Prevenirea_si_combaterea_violentei_in_sc.pdf

STRATEGII DE TRANSFORMARE A ȘCOLII ÎNTR-UN SPAȚIU AL SIGURANȚEI ȘI RECONCILIERII

Prof. **IVAN ADRIANA-MIHAELA**
Colegiul Național "Mihai Eminescu" Constanța

Școala contemporană se confruntă cu o provocare majoră: cum poate rămâne un spațiu sigur, incluziv și formativ într-un context social din ce în ce mai complex? Creșterea vizibilității fenomenului de bullying, diversificarea formelor de agresivitate și impactul mediului digital asupra relațiilor dintre elevi obligă sistemul educațional să regândească profund strategiile de intervenție. Violența școlară nu apare spontan și nu dispare prin măsuri punitive. Ea este rezultatul unui cumul de factori și, în același timp, un simptom al unui climat educațional dezechilibrat. Din acest motiv, prevenirea nu înseamnă doar „combaterea comportamentelor negative”, ci construirea activă a unui mediu în care acestea nu mai au teren de dezvoltare.

Experiența practică demonstrează că cele mai eficiente metode de reducere a agresivității sunt cele care mută accentul de pe pedeapsă pe reparație și responsabilitate. Atunci când un colectiv de elevi învață să gestioneze un conflict prin dialog, nu prin forță, se pune bazele unei maturități emoționale care îi va servi pe tineri mult dincolo de porțile școlii. Este esențial ca managementul clasei să prioritizeze prevenția, transformând grupul de elevi dintr-o simplă sumă de indivizi într-o comunitate de suport. În acest ecosistem, „majoritatea tăcută” – acei elevi care sunt martori la bullying – joacă rolul crucial; odată ce aceștia sunt încurajați să intervină și să raporteze abuzurile fără teamă, puterea agresorului se diminuează considerabil. Așa cum subliniază Dan Olweus, „problema bullyingului nu este doar a copiilor agresivi, ci a întregii culturi în care aceștia evoluează”(Olweus, 1993). Această perspectivă sistemică este esențială pentru orice demers eficient. Dacă privim doar agresorul și victima, pierdem din vedere „majoritatea tăcută” – martorii. O strategie eficientă de a preveni actele de violență sau bullying se scondrează pe activarea acestor martori, transformându-i din spectatori pasivi în apărători activi.

O metodă care poate da rezultate evidente este **abordarea non-punitivă**. Pedepsele severe adesea radicalizează agresorul și îi oferă o aură de „rebel”, în timp ce victima rămâne cu stigmatul de „pârâcios”.

Pașii metodei:

1. **Interviul cu victima:** Se discută despre sentimentele sale, nu despre faptele brute.
2. **Întâlnirea grupului de suport:** Se formează un grup format din agresor, martori și elevi empatici (fără victimă).
3. **Partajarea sentimentelor:** Profesorul explică grupului cât de mult suferă victima, fără a acuza direct pe cineva.
4. **Responsabilizarea:** Fiecare membru al grupului propune o acțiune concretă pentru a-l face pe colegul lor să se simtă mai bine.

Această metodă mută accentul de pe „cine a făcut-o?” pe „cum reparăm situația?”, dezvoltând empatia cognitivă.

În România, asociații precum ”Salvați Copiii” au subliniat constant importanța alfabetizării emoționale. Un elev care știe să își numească furia este mult mai puțin probabil să o exprime în mod agresiv. „Copiii nu au nevoie de mai multe reguli, ci de mai multe abilități de autoreglare.” — se menționează adesea în ghidurile metodologice ale asociației.

Exemple de activități practice:

- **Roata Emoțiilor:** Fiecare dimineată începe cu un check-in emoțional. Elevii își plasează un magnet pe starea lor actuală. Acest exercițiu validează emoțiile negative (tristețe, oboseală) ca fiind normale, prevenind refularea lor.
- **Cercurile de Dialog (Restorative Circles):** O metodă împrumutată din justiția restaurativă, unde clasa se așază în cerc pentru a discuta conflicte apărute, respectând regula „obiectului de vorbit” (vorbește doar cel care ține obiectul).

Un climat sigur este unul în care diversitatea este celebrată, nu tolerată cu greu. Indiferent de mediul de proveniență sau religie, elevul trebuie să se regăsească în curriculum și în decorul clasei. Având acest aspect în vedere, cu succes se poate utiliza **Metoda Mozaicului (Jigsaw)**, care forțează cooperarea: fiecare elev deține o piesă dintr-o informație necesară întregii echipe pentru a reuși. Astfel, succesul depinde de celălalt, indiferent de originile elevului, de gen sau statut social.

În final, succesul oricărei strategii de combatere a violenței depinde de consecvență și de parteneriatul cu părinții. Siguranța educațională este un efort de echipă care necesită prezență, vigilență și, mai ales, dorința de a vedea dincolo de comportamentele problematice ale copiilor, către nevoile neîmplinite care le generează. Doar printr-o astfel de abordare integrată, școala poate redeveni acel spațiu al curiozității și al dezvoltării armonioase, în care fiecare elev simte că aparține și că este protejat. O școală fără violență nu este una în care conflictele lipsesc cu desăvârșire, ci una în care copiii au instrumentele necesare pentru a le rezolva cu demnitate.

Bibliografie

1. **Goleman, D.** (2001). *Inteligența emoțională*. Editura Curtea Veche.
2. **Olweus, D.** (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. Blackwell Publishing.

3. **Pânișoară, I. O.** (2017). *Comunicarea eficientă*. Editura Polirom. (Standard în pedagogia românească pentru gestionarea relațiilor în clasă).
4. **Rosenberg, M. B.** (2005). *Comunicarea Nonviolentă: Un limbaj al vieții*. Editura Elena Francisc Publishing.
5. **Asociația Salvați Copiii România.** (2022). *Bullying-ul în mediul școlar: Studiu național privind incidența și formele de manifestare*. Disponibil pe salvaticopiii.ro.
6. **Ministerul Educației din România.** *Strategia Națională de Reducere a Violenței în Mediul Școlar*.
7. **UNICEF România.** *Prevenirea și combaterea bullying-ului în școli - Ghid de bune practici*.

ROLUL EDUCAȚIEI SOCIO-EMOȚIONALE ÎN PREVENIREA VIOLENȚEI ȘCOLARE

Prof. înv. primar: **IVAȘCU Angelica**,
Școala Gimnazială „Șerban Cioculescu” Găești

Violența în mediul școlar reprezintă o problemă complexă, cu implicații semnificative asupra dezvoltării psiho-emoționale a elevilor și asupra climatului educațional. Manifestările acestea — de la agresivitate verbală și excludere socială până la bullying și violență fizică — nu pot fi gestionate eficient doar prin măsuri disciplinare sau sancțiuni punctuale. În acest context, literatura de specialitate evidențiază necesitatea adoptării unor strategii preventive, centrate pe dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale elevilor.

Educația socio-emoțională (Social and Emotional Learning – SEL) vizează formarea unui set de competențe esențiale, precum conștientizarea de sine, autoreglarea emoțională, conștientizarea socială (empatia), abilitățile de relaționare și luarea responsabilă a deciziilor. Aceste dimensiuni contribuie la dezvoltarea unei conduite prosociale și la reducerea comportamentelor de risc, inclusiv a celor de natură agresivă.

Integrarea educației socio-emoționale în activitatea didactică presupune utilizarea unor metode interactive și reflexive. Printre acestea se numără jocurile de rol, studiile de caz, dezbaterile structurate și exercițiile de identificare și exprimare a emoțiilor. Astfel de demersuri facilitează dezvoltarea capacității elevilor de a recunoaște și de a gestiona emoțiile intense, precum furia sau frustrarea, reducând probabilitatea de manifestare a reacțiilor impulsive.

Aplicarea educației socio-emoționale la clasă poate fi realizată prin activități simple, dar bine structurate:

- *Jurnalul emoțiilor*: elevii notează zilnic situații care le-au provocat emoții puternice și modul în care au reacționat. Activitatea dezvoltă conștientizarea de sine și reflecția.

- *Jocuri de rol*: simularea unor situații de conflict (de exemplu, o neînțelegere între colegi), în care elevii exersează răspunsuri non-agresive și comunicarea asertivă.
- *Complimente în cerc*: copiii stau în cerc și fiecare spune ceva pozitiv despre colegul din dreapta. Ajută la dezvoltarea empatiei și a respectului.
- *Cutia cu griji*. Elevii pot scrie (sau desena) o griji și o pun într-o cutie. Periodic, se discută câteva (anonim).
- *Prietenul secret*. Fiecare elev are un coleg pe care îl sprijină discret (gesturi frumoase, ajutor).
- *Povestea cu morală emoțională*. Citești o poveste scurtă și discutați: „Ce a simțit personajul?”, „Tu ce ai fi făcut?”
- *Roata soluțiilor*. Se realizează o roată cu strategii: „cer ajutor”, „respir adânc”, „mă retrag puțin”, „vorbesc frumos”. Elevii o folosesc când apare un conflict.
- *Cercul de discuții*: organizarea unor sesiuni regulate în care elevii își exprimă opiniile și emoțiile într-un cadru sigur, sub ghidajul profesorului.
- *Exerciții de empatie*: analiza unor povești sau studii de caz din perspectiva diferitelor personaje, pentru a înțelege emoțiile și motivațiile acestora.
- *Tehnici de autoreglare*: introducerea unor exerciții de respirație sau pauze de reflecție pentru gestionarea emoțiilor intense.

Un element central al educației socio-emoționale este dezvoltarea empatiei. Capacitatea de a înțelege și de a interioriza perspectivele celorlalți contribuie la diminuarea comportamentelor de excludere și la consolidarea relațiilor interpersonale pozitive. În același timp, elevii dobândesc strategii funcționale de rezolvare a conflictelor, bazate pe comunicare asertivă, ascultare activă și negociere.

Cercetările recente indică faptul că implementarea sistematică a programelor de tip SEL conduce la reducerea semnificativă a incidentelor de violență și bullying, precum și la îmbunătățirea climatului școlar. De asemenea, se observă efecte pozitive asupra performanței academice, ca urmare a creșterii nivelului de implicare și a sentimentului de siguranță în mediul educațional.

Pentru eficientizarea intervențiilor bazate pe educația socio-emoțională, se recomandă:

- Integrarea constantă a activităților SEL în rutina zilnică, nu doar ca intervenții ocazionale.
- Crearea unui climat de încredere, în care elevii să se simtă în siguranță să își exprime emoțiile.
- Modelarea comportamentelor dezirabile de către profesor (comunicare respectuoasă, gestionarea calmă a conflictelor).
- Utilizarea unui limbaj emoțional adecvat, care să încurajeze identificarea și denumirea emoțiilor.
- Colaborarea cu consilierul școlar și implicarea părinților în dezvoltarea competențelor socio-emoționale.

- Adaptarea activităților la nivelul de vârstă și la particularitățile grupului de elevi.

Pentru a asigura eficiența acestor intervenții, este necesară o abordare instituțională coerentă. Aceasta include formarea continuă a cadrelor didactice în domeniul educației socio-emoționale, integrarea explicită a acestor competențe în curriculum și dezvoltarea unor parteneriate funcționale cu familia și comunitatea. Rolul profesorului depășește astfel transmiterea de cunoștințe, acesta devenind facilitator al dezvoltării emoționale și sociale a elevilor.

În concluzie, prevenirea violenței în mediul școlar nu poate fi realizată în absența unei intervenții sistematice asupra dimensiunii socio-emoționale a dezvoltării elevilor. Educația socio-emoțională se conturează ca un pilon fundamental al unui sistem educațional modern, orientat nu doar spre performanță academică, ci și spre formarea unor indivizi echilibrați, responsabili și capabili de relaționare constructivă.

Bibliografie

CASEL (Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning). (2020). *What is SEL?*

OECD. (2015). *Skills for Social Progress: The Power of Social and Emotional Skills*.

Ministerul Educației (România). (diverse ghiduri privind prevenirea violenței școlare și consilierea elevilor).

Boncu, Ș., & Ceobanu, C. (2013). *Psihosociologie școlară*. Iași: Polirom.

STAREA DE BINE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR – PREMISĂ PENTRU PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI ASIGURAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

Prof. ed. timpurie **IVAȘCU CELESTINA**, GPN Ionești

Starea de bine a copilului preșcolar reprezintă fundamentul dezvoltării sale armonioase și un element central al unui mediu educațional sănătos. În grădiniță, copilul își formează primele modele de relaționare, învață să gestioneze emoții, să coopereze și să se integreze într-un grup. Atunci când mediul educațional este sigur, predictibil și afectiv susținător, riscul apariției comportamentelor violente scade semnificativ. De aceea, promovarea stării de bine nu este doar un obiectiv educațional, ci o condiție esențială pentru prevenirea violenței și pentru construirea unui climat școlar pozitiv.

Starea de bine (well-being) în educația timpurie este un construct multidimensional care include:

- **Securitatea emoțională** – copilul se simte acceptat, valorizat și protejat.

- **Sănătatea fizică și psihică** – copilul are acces la activități adecvate vârstei, la rutine sănătoase și la un mediu sigur.
- **Relațiile pozitive** – interacțiuni bazate pe empatie, respect și cooperare.
- **Autonomia și competența** – copilul are oportunități de a explora, de a lua decizii și de a-și exersa abilitățile.
- **Participarea activă** – copilul este implicat în activități care îi trezesc interesul și îi stimulează curiozitatea.

Un copil care se simte bine în mediul educațional este mai dispus să colaboreze, să respecte reguli și să dezvolte comportamente prosociale.

Violența în rândul preșcolarilor apare adesea ca rezultat al frustrării, al lipsei de autocontrol sau al nevoii de atenție. Atunci când copilul trăiește într-un mediu care îi oferă siguranță emoțională și suport, comportamentele agresive se reduc considerabil.

Dacă ar fi să ne gândim la starea de bine ca un factor protector, ne putem gândi că un climat pozitiv: reduce anxietatea și tensiunile din grup, favorizează comunicarea deschisă, stimulează empatia și comportamentele prosociale și crește capacitatea copilului de autoreglare emoțională.

Un mediu dezorganizat, lipsit de reguli clare sau de suport emoțional poate genera comportamente agresive. În schimb, un mediu structurat, cald și predictibil devine un spațiu în care copilul învață să gestioneze conflictele fără violență.

Ca strategii educaționale pentru promovarea stării de bine și prevenirea violenței putem aminti crearea unui climat afectiv securizant, dezvoltarea competențelor socio-emoționale, dezvoltarea competențelor socio-emoționale, amenajarea unui mediu fizic sigur și stimulativ, parteneriatul cu familia.

Educatorea are un rol esențial în construirea unui mediu bazat pe încredere, acceptare și respect. Atitudinea caldă, comunicarea empatică și disponibilitatea emoțională sunt elemente-cheie. De asemenea, activitățile de identificare a emoțiilor, jocurile de rol, poveștile terapeutice și exercițiile de autocontrol îi ajută pe copii să își exprime adecvat trăirile și să gestioneze conflictele. Să nu uităm de regulile care trebuie formulate pozitiv, explicate pe înțelesul copiilor și aplicate constant. Claritatea și predictibilitatea reduc comportamentele impulsive.

Jocurile de echipă, sarcinile comune și activitățile de colaborare dezvoltă solidaritatea și reduc competiția excesivă. Spațiile organizate, materialele adecvate vârstei și zonele de liniștire contribuie la autoreglarea emoțională și la prevenirea conflictelor.

Și nu în ultimul rând, comunicarea constantă cu părinții, consilierea acestora și implicarea lor în activități educative asigură continuitate între mediul familial și cel școlar.

Educatoarea este modelul principal de comportament pentru copilul preșcolar. Modul în care gestionează conflictele, exprimă emoțiile și stabilește limite influențează direct comportamentul copiilor. Prin intervenții adecvate, prin observarea atentă a dinamicii grupului și prin promovarea dialogului, cadrul didactic devine garantul unui climat școlar sigur.

Starea de bine în învățământul preșcolar nu este un concept abstract, ci o realitate necesară pentru dezvoltarea armonioasă a copilului și pentru prevenirea violenței. Un mediu educațional sigur, afectiv și stimulativ contribuie la formarea unor copii echilibrați, empatici și capabili să relaționeze sănătos cu cei din jur. Investiția în starea de bine a copiilor reprezintă, în esență, o investiție în viitorul lor ca adulți responsabili și în societatea de mâine.

Bibliografie:

- Cucos, C. (2006). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
- Muntean, A. (2011). *Psihologia dezvoltării copilului*. Iași: Editura Polirom.
- Vărășmaș, E. (coord.) (2014). *Educația timpurie: repere teoretice și metodologice*. București: Editura Vanemonde.
- Institutul de Științe ale Educației (2018). *Ghid pentru prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar*.
- Ministerul Educației (2019). *Curriculum pentru educație timpurie*. București.

ARMONIE ȘI SIGURANȚĂ ÎN GRĂDINIȚĂ – BAZELE UNEI DEZVOLTĂRI SĂNĂTOASE

Prof. KURUCZ ALEXANDRINA MARIA
Grădinița Cu Program Prelungit Oțelu Roșu
Județul Caraș Severin

Primii ani de viață sunt decisivi pentru formarea personalității copilului. Grădinița nu este doar un spațiu de învățare, ci și un loc în care copiii descoperă reguli, emoții și relații. De aceea, crearea unui climat lipsit de tensiuni și bazat pe siguranță emoțională este esențială pentru dezvoltarea armonioasă a fiecărui copil.

Copiii mici nu dispun încă de autocontrol și nici de abilități dezvoltate de comunicare. Din acest motiv, reacțiile lor pot părea uneori impulsive sau nepotrivite. Manifestările precum certurile pentru jucării, izbucnirile de furie sau refuzul de a coopera nu sunt forme de „violență” conștientă, ci expresii ale nevoilor neîmplinite sau ale emoțiilor neînțelese.

În loc să fie sancționate imediat, comportamentele problematice trebuie interpretate ca semnale. Un copil care lovește poate avea nevoie de atenție, unul care țipă poate fi copleșit de emoții, iar unul retras poate avea dificultăți de integrare. Observarea atentă și răspunsul adecvat din partea adultului sunt esențiale.

Pentru a preveni conflictele și a construi relații sănătoase între copii, educatoarea poate aplica metode adaptate vârstei:

- **Crearea unui cadru predictibil:** rutinele zilnice îi ajută pe copii să se simtă în siguranță
- **Învățarea prin joc:** jocurile de rol și poveștile dezvoltă empatia și înțelegerea emoțiilor
- **Modelarea comportamentului:** copiii imită ceea ce văd la adulți
- **Comunicarea pozitivă:** folosirea unui limbaj calm și încurajator
- **Tehnici simple de reglare emoțională:** respirația, pauzele sau colțul liniștii

Educatoarea este figura de echilibru în grupă. Prin atitudine calmă, consecvență și empatie, aceasta creează un mediu în care copiii se simt acceptați. Intervențiile trebuie să fie orientate spre ghidare și învățare, nu spre pedeapsă. Un copil învață mai ușor din exemplu decât din constrângere.

Pentru ca rezultatele să fie durabile, este necesară o legătură constantă între grădiniță și familie. Atunci când părinții și educatoarea transmit aceleași valori și reguli, copilul dobândește stabilitate și încredere.

Un mediu preșcolar sigur nu se construiește întâmplător, ci prin atenție, răbdare și implicare. Atunci când copiii sunt înțeleși, ghidați și sprijiniți, ei învață să-și exprime emoțiile într-un mod sănătos și să construiască relații bazate pe respect. Astfel, grădinița devine primul pas către o societate mai echilibrată și mai empatică.

Bibliografie

1. UNESCO (2019). *Behind the Numbers: Ending School Violence and Bullying*.
2. Daniel Goleman (2008). *Inteligența emoțională*. București: Curtea Veche.
3. Jean Piaget (1962). *Play, Dreams and Imitation in Childhood*.
4. Lev Vygotsky (1978). *Mind in Society*.
5. Ministerul Educației (2019). *Strategia privind reducerea violenței în școli*.

ARHITECȚII SIGURANȚEI: PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI CULTIVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR POZITIV

Prof. LĂDARIU MIHAELA,
Școala Gimnazială Nr 27 Timișoara

Școala ar trebui să fie, prin definiție, un spațiu al curiozității, al descoperirii și al creșterii personale. Cu toate acestea, realitatea contemporană ne arată că siguranța fizică și emoțională a elevilor este adesea pusă la încercare de fenomenul violenței sub diversele sale forme. Un climat școlar sigur nu se rezumă doar la absența incidentelor grave, ci reprezintă un ecosistem complex în care fiecare copil și cadru didactic se simte respectat, protejat și valorizat. Prevenirea violenței nu este doar o responsabilitate administrativă, ci o investiție directă în viitorul societății, deoarece echilibrul emoțional de astăzi este fundamentul adultului responsabil de mâine.

Crearea unui mediu școlar sigur nu este doar o obligație legală, ci o condiție esențială pentru învățare. Atunci când elevii se simt amenințați, creierul trece în modul de supraviețuire, blocând capacitatea de concentrare și asimilare a cunoștințelor.

Pilonii prevenției: strategii și intervenții

Pentru a transforma școala într-un sanctuar al educației, intervenția trebuie să fie sistemică:

- Toleranță zero și raportare sigură: implementarea unor reguli clare și a unor canale de raportare anonime pentru bullying.
- Monitorizarea zonelor de risc: prezența activă a cadrelor didactice în pauze, în curtea școlii și pe holuri.
- Parteneriatul cu familia: workshop-uri comune și comunicare constantă pentru a identifica din timp schimbările de comportament.
- Consilierea psihologică: oferirea unui spațiu sigur pentru gestionarea traumelor sau a tendințelor agresive.

De la teorie la practică: exerciții de team-building

Consolidarea grupului de elevi este cea mai eficientă metodă de a reduce tensiunile. Iată patru exerciții practice:

1. „Povestea de lângă mine” (empatie): elevii, în perechi, își împărtășesc momente de vulnerabilitate sau mândrie timp de 3 minute. Ulterior, fiecare își prezintă partenerul grupului, evidențiindu-i calitățile.
2. „Nodul uman” (rezolvarea problemelor): elevii se prind de mâini în mod aleatoriu într-un cerc strâns și trebuie să se descurce fără a-și da drumul. Lecția: colaborarea sub presiune fără învinovățire.
3. „Câmpul cu mine” (încredere): un elev legat la ochi este ghidat vocal de un coleg printr-un traseu cu obstacole. Acest exercițiu dezvoltă ascultarea activă și încrederea reciprocă.
4. „Pânza de păianjen” (coeziune): elevii își aruncă un ghem de sfoară unii altora, spunând un compliment. Pânza creată vizualizează modul în care fiecare membru îi influențează pe ceilalți.

Siguranța școlară nu este un proiect cu termen de finalizare, ci un efort colectiv și zilnic. O școală sigură este aceea în care fiecare voce este auzită, iar diversitatea este celebrată, nu pedepsită. Prin empatie, reguli clare și activități constante de consolidare a grupului, putem transforma mediul educațional dintr-un simplu spațiu de predare într-o comunitate autentică, capabilă să protejeze și să inspire.

Bibliografie:

- Olweus, D. (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. Blackwell Publishing.
- Goleman, D. (2005). *Inteligența Emoțională*. Editura Curtea Veche.
- Ministerul Educației. *Strategia privind reducerea fenomenului de violență în mediul școlar*.
- Salmivalli, C. (2010). *Bullying and the peer group: A review*. Aggression and Violent Behavior.

SIGURANȚA ÎN ȘCOLI, DE LA „RĂNILE” INVIZIBILE LA CURAJUL DE A SCHIMBA CLIMATUL EDUCAȚIONAL

Autor prof. **LIHOR ALEMĂNUȚA-SORINA**
Școala Gimnazială „Mihail Sadoveanu”
Întorsura Buzăului

Într-o societate marcată de schimbări rapide și provocări complexe, mediul școlar nu mai poate fi privit ca o entitate izolată, ci ca o parte integrantă a comunității, unde violența și bullying-ul au devenit teme de o actualitate acută. Simpozionul Național „Prevenirea violenței și promovarea unui climat școlar sigur” reprezintă un prilej de reflecție asupra necesității transformării școlii dintr-un simplu spațiu de instruire într-un „templu” al siguranței emoționale, susținut de piloni precum empatia, comunicarea asertivă și responsabilitatea colectivă.

Deși termenul de „bullying” poate părea modern, realitatea din spatele lui este o formă veche de abuz, caracterizată prin comportamente agresive, repetate și intenționate, menite să rănească un copil care, adesea, nu are curajul să ceară ajutor. Diferența față de un conflict obișnuit rezidă în dezechilibrul de forțe: agresorul caută satisfacție prin dominarea victimei, în timp ce martorii rămân adesea încremeniți de teama de a nu deveni următoarea țintă.

Impactul acestor acțiuni este profund și durabil. Un experiment sugestiv utilizat frecvent este cel al „foii de hârtie mototolite”: oricât de mult am încerca să îndreptăm o foaie după ce am șifonat-o și oricâte scuze am cere, cicatricile rămân vizibile. La fel se întâmplă și cu sufletul unui copil victimă, a cărui încredere în sine este zdruncinată, performanța școlară scade, iar izolarea devine un mecanism de supraviețuire.

În calitatea mea de dirigintă la clasa a VII-a, am ales să trec dincolo de abordările teoretice, implementând un set de strategii integrate care au dat deja roade remarcabile în ameliorarea climatului școlar și în sudarea colectivului de elevi. Un pilon central al acestui demers a fost elaborarea,

împreună cu elevii, a unui **Cod de Onoare al Clasei**. Sub deviza „*Suntem o echipă, creștem împreună!*”, elevii și-au asumat principii precum „Respectul este semnătura noastră” și „Responsabilitatea este cool”, transformând regulile formale în valori interiorizate.

Pentru a stimula comportamentul prosocial, am introdus un **Tabel de Scor** și un sistem de recompense bazat pe vouchere, care a schimbat complet dinamica orelor de dirigiență și religie. Elevii primesc „puncte de experiență” sau „imunitate” (Shield: Skip Task) și au oportunitatea de a câștiga premii simbolice precum „DJ Controller” pentru pauza mare sau „VIP Snack Time”. Această abordare a transformat competiția negativă într-o colaborare constructivă, unde fiecare rând de bănci luptă pentru a deveni „Rândul de Aur”.

Școala devine un laborator al empatiei în momentul în care folosim metode participative. Prevenția nu se mai limitează astăzi la simple sancțiuni. Activități precum „**World Café**” au transformat sala de clasă într-un spațiu de dialog autentic, permițând elevilor să identifice singuri soluții pentru prevenirea fenomenului și să discute despre impactul bullying-ului asupra tinerilor. Tehnici de gândire critică, precum „**Cele șase pălării gânditoare**”, i-au provocat pe elevi să privească un incident din perspective multiple: de la faptele brute ale „pălăriei albe”, la emoțiile „pălăriei roșii” și soluțiile creative ale „pălăriei verzi”.

De asemenea, utilizarea metodelor ludice precum „**Pânza de păianjen**” a ajutat la vizualizarea interdependenței dintre membrii grupului: atunci când un elev „lasă ața din mână”, întreaga structură a relațiilor este afectată. Prin astfel de exerciții, elevii de clasa a VII-a au învățat că siguranța grupului depinde de implicarea fiecăruia și că „unde-s doi, puterea crește”.

Succesul unui climat sigur depinde de „lanțul solidarității” creat între profesori, părinți și elevi. Este esențial ca părinții să fie aliați informați, capabili să recunoască semnele victimizării și să susțină demersurile școlii, în special în fața noilor forme de agresiune, precum cyberbullying-ul. Educația religioasă joacă, de asemenea, un rol vital, oferind un sens direcției morale și cultivând virtuți care devin bariere interioare împotriva violenței.

În final, lupta împotriva violenței este o luptă pentru umanitate și respect reciproc. Obiectivul nostru, demonstrat prin rezultatele obținute la clasa a VII-a, este să înlocuim cultura tăcerii și a fricii cu un mediu definit prin zâmbet și încredere. Amintindu-ne mereu că „omu-i precum copacul: când de mic se strâmbă, anevoie se mai îndreaptă”, ne asumăm rolul de a crește caractere drepte, într-o școală în care fiecare copil să poată spune: „**Vreau și pot să fiu protejat**”.

BIBLIOGRAFIE:

- **Apopei, A., Ionescu, O., Zaharia, O. (coord.),** *Ghid metodologic de prevenire și combatere a violenței*, Iași, Editura PIM, 2014.
- **Banu, D. (coord.),** *Să trăim frumos împreună! – Ghid de prevenire a bullyingului în mediul școlar*, Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională (CJRAE) Vâlcea, 2021, ISBN 978-973-0-34123-2.
- **Băban, A. (coord.),** *Consiliere educațională. Ghid metodologic pentru orele de dirigiență și consiliere*, Cluj-Napoca, Editura ASCR, 2011.
- **Belașcu, A. R. (coord.),** *Împreună prindem curaj – Ghid de activități pentru prevenția bullying-ului în școală*, Școala Gimnazială „Vasile Goldiș” Alba Iulia, 2024, ISBN 978-973-0-39938-7.

- **Călineci, M.C., Păcurari, O., Stoicescu, D.,** *Valori comportamentale și reducerea violenței în școală*, București, Editura Educația 2000+, 2009.
- **Cucoș, C.,** *Educația religioasă. Repere teoretice și metodice*, Iași, Editura Polirom, 1999.
- **Jigău, M. (coord.),** *Prevenirea și combaterea violenței în școală. Ghid practic pentru directori și cadre didactice*, București, Institutul de Științe ale Educației (ISE), 2006.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT EDUCAȚIONAL SIGUR ÎN GRĂDINIȚĂ

Profesor pentru educație timpurie: **LUȚĂ LILIANA**

Liceul Teoretic „Mihai Viteazul” Vișina

Grădinița cu P.P. Izvoru – Vișina, jud. Dâmbovița

Educația timpurie are un rol esențial în dezvoltarea armonioasă a copilului, contribuind la formarea comportamentelor sociale și emoționale. Grădinița reprezintă primul mediu organizat în care copiii învață să interacționeze cu ceilalți, să comunice și să respecte reguli. În acest context, prevenirea violenței și asigurarea unui climat educațional sigur constituie obiective fundamentale ale activității didactice.

În mediul preșcolar, violența se poate manifesta prin comportamente aparent minore, precum împingeri, conflicte verbale, utilizarea unor cuvinte nepotrivite sau excluderea din joc. Aceste manifestări nu trebuie ignorate, deoarece pot deveni, în timp, obiceiuri dificil de corectat. Educatoarea are rolul de a observa relațiile dintre copii, de a interveni calm și eficient și de a ghida comportamentele către forme acceptate social.

Un climat educațional sigur se construiește prin stabilirea unor reguli clare, adaptate nivelului de vârstă al copiilor, cum ar fi: vorbim frumos, nu lovim, așteptăm rândul, împărțim jucăriile etc. Aceste reguli sunt consolidate prin repetiție, prin exemplul personal al cadrului didactic și prin aprecierea comportamentelor pozitive. De aceea, un rol deosebit în prevenirea violenței îl au activitățile educative și jocurile didactice, care contribuie la dezvoltarea empatiei, a autocontrolului și a abilităților de comunicare.

În continuare, voi prezenta câteva exemple relevante de activități care au rolul de a preveni comportamentele care pot duce la violență între copii:

- Jocul „*Cum mă simt?*”. Copiii identifică emoții precum bucuria, tristețea, furia sau frica, folosind imagini sugestive. După identificarea emoțiilor copiii prezintă întâmplări unde au simțit o anumită emoție.
- Joc „*Rezolvăm conflictul*”. În cadrul acestui joc, copiii sunt puși să găsească soluții plăcute de rezolvare a conflictelor dintre copii. Fiecare copil extrage un jeton care ilustrează un conflict între doi sau mai mulți copii.

- Poveste terapeutică. Prin lecturarea unor povești educative, urmate de discuții despre comportamentele personajelor.
 - Jocul „Cuvinte magice”. Exersarea expresiilor „te rog”, „mulțumesc”, „îmi pare rău”.
 - „Cutia cu fapte bune”. Colectarea și aprecierea comportamentelor pozitive.
 - „Copacul prieteniei”. Reprezentarea simbolică a faptelor bune prin frunze adăugate pe un copac.
 - Exerciții de liniștire. Tehnici simple de relaxare și autoreglare emoțională.
- Pentru consolidarea acestor comportamente, pot fi utilizate și alte jocuri educative:
- „Semaforul emoțiilor”. Copiii învață să își controleze reacțiile (stop – gândesc – acționez corect).
 - „Mingea prieteniei”. Copiii își transmit mesaje pozitive, dezvoltând respectul reciproc.
 - „Ce ai face dacă...?”. Analizarea unor situații problemă și identificarea soluțiilor potrivite.
 - „Perechi de ajutor”. Activități în echipă care dezvoltă cooperarea.
 - „Telefonul fără supărare”. Transmiterea de mesaje pozitive pentru exersarea comunicării.
 - „Colțul emoțiilor”. Spațiu dedicat exprimării și gestionării emoțiilor.
 - „Stop – Gândește – Spune”. Exersarea controlului reacțiilor și exprimării verbale.
 - „Detectivii faptelor bune”. Observarea și valorizarea comportamentelor pozitive.

În concluzie, prevenirea violenței în grădiniță se realizează printr-o educație constantă, prin utilizarea jocului ca metodă principală de învățare și prin colaborarea eficientă între educatoare și familie. Un climat educațional sigur oferă copiilor încredere, siguranță emoțională și sprijină dezvoltarea unor relații bazate pe respect și prietenie.

Bibliografie

- Urie Bronfenbrenner – *Ecologia dezvoltării umane*, Editura Didactică și Pedagogică
- Jean Piaget – *Psihologia copilului*, Editura Cartier
- Lev Vygotsky – *Gândire și limbaj*, Editura Didactică și Pedagogică
- Ministerul Educației – *Curriculum pentru educație timpurie* (2019)
- UNICEF – ghiduri pentru dezvoltare socio-emoțională
- Ghiduri de bune practici în educația timpurie

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR PAȘI MICI PENTRU SUFLETE MARI- STRATEGII DE PREVENIRE A VIOLENȚEI ȘI CONSTRUIRE A UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

Prof. înv. primar **MANDA CLAUDIA**
Prof. **OȘAN GEANIANA**
Școala Gimnazială Ioan Opriș Turda

Introducere

Școala reprezintă mediul în care copiii își formează nu doar competențe academice, ci și valori, atitudini și comportamente sociale. În contextul actual, prevenirea violenței școlare și dezvoltarea unui climat educațional sigur și pozitiv devin priorități esențiale pentru cadrele didactice. La nivelul clasei a II-a, s-au desfășurat câteva activități în acest sens, deoarece intervenția timpurie

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

ISBN 978-606-95840-8-8

este deosebit de importantă, elevii se află într-o etapă de formare a identității, a abilităților de comunicare și a relațiilor sociale. Prin activități specifice vârstei, putem construi empatia, respectul și capacitatea de rezolvare pașnică a conflictelor.

Obiectivele activităților desfășurate

Activitățile realizate la clasă au urmărit: dezvoltarea empatiei și a inteligenței emoționale, formarea abilităților de comunicare nonviolentă, conștientizarea consecințelor comportamentelor agresive, dezvoltarea spiritului de echipă și a respectului reciproc, crearea unui climat sigur și prietenos în colectivul clasei.

Activități desfășurate la clasa a II-a B

1. Activitatea „Roata emoțiilor”

Scop: recunoașterea și exprimarea emoțiilor. Elevii au lucrat cu o roată a emoțiilor colorată, identificând emoții precum bucurie, tristețe, furie, frică sau surpriză. Fiecare elev a povestit o situație în care a simțit una dintre emoții și modul în care a reacționat. Rezultate observate: creșterea capacității de exprimare verbală a trăirilor, reducerea reacțiilor impulsive, dezvoltarea empatiei față de colegi

2. Joc de rol „Cum rezolvăm conflictele?”

Elevii au fost implicați în scenete inspirate din situații reale: ceartă pentru un obiect, excluderea din joc, tachinări sau jigniri.

Copiii au propus soluții pașnice: dialog, cererea de scuze, negocierea, solicitarea ajutorului unui adult.

Impact: înțelegerea diferenței dintre conflict și violență, exersarea comunicării asertive, consolidarea cooperării între elevi

3. Regulile clasei – „Contractul prieteniei” Elevii au contribuit la realizarea unui set de reguli ilustrate: vorbim frumos, nu lovim, ajutăm colegii, ascultăm când cineva vorbește, cerem ajutor când avem nevoie

Contractul a fost semnat simbolic de fiecare elev și afișat în clasă.

Beneficii: responsabilizarea elevilor, asumarea regulilor ca decizie comună, creșterea sentimentului de apartenență la grup

4. Activitatea artistică „Copacul bunătații”

Fiecare elev a scris pe o frunză o faptă bună realizată pentru un coleg. Frunzele au fost lipite pe un copac desenat pe panou.

Efecte: întărirea comportamentelor pozitive, creșterea stimei de sine, consolidarea relațiilor de prietenie

5. Ziua fără cuvinte urâte

Pe parcursul unei zile, elevii au urmărit folosirea unui limbaj respectuos. La final, au reflectat asupra modului în care comunicarea pozitivă a influențat atmosfera clasei.

Rezultate și impact

În urma implementării activităților s-au observat: reducerea conflictelor minore, creșterea cooperării în activitățile de grup, îmbunătățirea climatului emoțional al clasei, dezvoltarea abilităților de autoreglare emoțională, implicarea activă a elevilor în menținerea unui mediu sigur

Elevii au devenit mai deschiși, mai empatici și mai dispuși să rezolve conflictele prin dialog.

Rolul cadrului didactic

Profesorul are rol de: model de comportament nonviolent, facilitator al comunicării și cooperării, mediator al conflictelor, promotor al respectului și incluziunii

Colaborarea cu părinții a susținut continuitatea mesajelor educative și în mediul familial.

Concluzii

Prevenirea violenței începe cu educația timpurie. Activitățile interactive, adaptate vârstei, contribuie la formarea unor copii echilibrați emoțional și capabili să construiască relații sănătoase. Un climat școlar sigur nu se creează spontan, ci prin implicare constantă, colaborare și consecvență. Investiția în educația socio-emoțională reprezintă o investiție în viitorul societății

Bibliografie

Goleman, D. – Inteligența emoțională

Gordon, T. – Profesorul eficient

Programe de educație socio-emoțională pentru ciclul primar

Strategii de prevenire a violenței în mediul școlar

CADRUL DIDACTIC, FAMILIA, COPILUL- ECHIPĂ ÎN COMBATAREA VIOLENȚEI ÎNTRE COPII!

Prof. ed. Timpurie. **MANEA P. MĂDĂLINA ELENA**

„Cadrul didactic, familia, copilul – echipă în combaterea violenței între copii” pornește de la ideea că prevenirea și gestionarea conflictelor nu pot fi realizate eficient de o singură parte. Este nevoie de colaborare constantă între adulți și copil, bazată pe încredere, comunicare și coerență în reguli.

În primul rând, *familia* are rolul fundamental de a modela comportamentele copilului. Acasă, copilul învață ce înseamnă respectul, empatia și gestionarea emoțiilor. Părinții care discută deschis

despre sentimente, care stabilesc limite clare și oferă exemple pozitive contribuie direct la reducerea comportamentelor agresive. De asemenea, este important ca părinții să fie atenți la schimbările de comportament ale copilului și să intervină din timp.

În al doilea rând, **educatoarea** (sau cadrul didactic) este cea care observă dinamica grupului de copii și poate interveni rapid în situații de conflict. Ea creează un mediu sigur și echilibrat, promovează reguli de conviețuire și organizează activități care dezvoltă cooperarea și comunicarea. Un aspect esențial este colaborarea cu familia: informarea reciprocă și stabilirea unor strategii comune.

Copilul, la rândul său, nu este doar un beneficiar al educației, ci un participant activ. El trebuie învățat să-și exprime emoțiile fără violență, să ceară ajutor și să respecte regulile grupului. Dezvoltarea inteligenței emoționale și a abilităților sociale este esențială în prevenirea conflictelor. Colaborarea dintre familie și educatoare se poate realiza prin:

- întâlniri periodice și comunicare constantă;
- stabilirea unor reguli comune acasă și la grădiniță;
- intervenții rapide și coerente în cazul comportamentelor agresive;
- implicarea copilului în găsirea soluțiilor.

În concluzie, combaterea violenței între copii este un proces continuu, care necesită implicare, răbdare și cooperare. Atunci când familia, educatoarea și copilul formează o echipă unită, șansele de a crea un mediu sigur și armonios cresc considerabil

Iată câteva **exemple concrete de activități** pe care le folosesc pentru prevenirea și combaterea violenței între copii . Sunt gândite astfel încât să dezvolte empatia, comunicarea și autocontrolul:

1. „Cum mă simt?”

Copiii primesc imagini cu fețe (bucurie, furie, tristețe, frică) și discută:

- când au simțit acea emoție
- ce au făcut atunci

☞ Scop: recunoașterea și exprimarea emoțiilor fără agresivitate.

2. Joc de rol – „Ce fac în loc să lovesc?”

Se creează scenarii simple:

- cineva îți ia jucăria
- cineva te împinge

Copiii joacă variante corecte de reacție (vorbesc, cer ajutor, negociază).

☞ Scop: învățarea unor alternative la comportamentul violent.

3. „Semaforul emoțiilor”

Se folosește un semafor:

- ● STOP – mă opresc
- ● GÂNDESC – ce pot face?
- ● ACȚIONEZ – aleg o soluție bună

☞ Scop: dezvoltarea autocontrolului.

● 4. Povestiri terapeutice

Se citesc sau se creează povești despre conflicte între copii și rezolvarea lor pașnică. După lectură:

- se discută comportamentele personajelor
- se propun alte soluții

☞ Scop: învățare prin exemple indirecte.

● 5. „Cutia cu soluții”

Copiii contribuie la o cutie în care pun bilețele cu soluții pentru conflicte:

- „vorbesc frumos”
- „împart jucăriile”
- „cer ajutor”

☞ Scop: responsabilizare și implicare activă.

● 6. Desen: „Prietenia vs. violența”

Copiii desenează:

- o situație de conflict
- aceeași situație rezolvată frumos

☞ Scop: conștientizarea diferenței dintre comportamente.

● 7. „Cercul prieteniei”

Copiii stau în cerc și spun lucruri pozitive despre colegi.

☞ Scop: creșterea stimei de sine și reducerea tensiunilor.

● 8. Regulile clasei (create împreună)

Ex:

- nu lovim
- vorbim frumos
- cerem ajutor

☞ Scop: asumarea regulilor și respectarea lor.

● 9. Jocuri cooperative (nu competitive)

Activități în care copiii trebuie să colaboreze pentru a reuși (construiesc ceva împreună, rezolvă o sarcină comună).

☞ Scop: dezvoltarea spiritului de echipă.

● 10. „Spune fără să rănești”

Exersarea unor formule:

- „Nu îmi place când...”
- „Aș vrea să...”

☞ Scop: comunicare asertivă.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR ÎN CLASELE PRIMARE

Profesor **MANOLACHI LILIANA**
Școala Gimnazială „Lucian Grigorescu,, Medgidia

Școala reprezintă, după familie, principalul factor de socializare a copilului. Într-un context ideal, aceasta ar trebui să fie un spațiu al siguranței, dezvoltării și respectului reciproc. Cu toate acestea, realitatea contemporană indică o creștere a fenomenelor de agresivitate și bullying. Prevenirea violenței nu este doar o responsabilitate administrativă, ci o necesitate pedagogică fundamentală pentru a asigura succesul academic și echilibrul emoțional al elevilor.

Violența școlară nu se rezumă doar la agresiunea fizică. Ea se manifestă sub diverse forme, adesea subtile, dar cu impact profund:

Violența verbală: Jigniri, porecle, umilire publică.

Violența psihologică (Bullying): Excluderea deliberată din grup, răspândirea de zvonuri, intimidarea constantă.

Cyberbullying: Hărțuirea prin intermediul rețelelor sociale, o formă deosebit de periculoasă datorită anonimatului și vitezei de propagare.

Violența simbolică: Atitudinea de superioritate sau discriminarea bazată pe statut social, etnie sau performanță școlară.

Un climat școlar negativ este adesea rezultatul unei combinații de factori:

Factori individuali: Lipsa abilităților de gestionare a emoțiilor, stimă de sine scăzută sau modele de comportament agresiv preluate din familie.

Factori școlari: Lipsa unei supravegheri adecvate, regulamente ambigue sau o comunicare deficitară între profesori și elevi.

Factori sociali: Promovarea violenței în media și normalizarea agresivității ca metodă de rezolvare a conflictelor.

Pentru a transforma școala într-un mediu sigur, este necesară o abordare pe mai multe paliere.

Elevii trebuie învățați să își recunoască și să își gestioneze furia. Programele de educație emoțională ajută la dezvoltarea empatiei—capacitatea de a înțelege suferința celuilalt fiind cel mai puternic antidot împotriva agresivității.

Violența nu poate fi combătută doar în sala de clasă. Parteneriatul cu părinții este esențial pentru a asigura o continuitate a valorilor transmise. Ședințele tematice și consilierea parentală pot identifica din timp comportamentele de risc.

Școala trebuie să aibă mecanisme clare de raportare a incidentelor, care să protejeze victima și să ofere reabilitare agresorului. Nu este vorba doar despre pedepsire, ci despre corecție și înțelegerea consecințelor.

Un mediu curat, bine luminat, cu zone de relaxare și supraveghere activă în pauze, reduce semnificativ oportunitățile de manifestare a violenței.

Prevenirea violenței școlare este un proces continuu, nu o acțiune punctuală. Un climat școlar sigur se construiește prin dialog, prin valorizarea fiecărui elev și prin transformarea erorii sau a conflictului într-o oportunitate de învățare. Când elevul se simte ascultat și protejat, energia sa se canalizează spre creativitate și performanță, nu spre autoapărare sau atac.

Bibliografie:

1. **Baban, A.** (coord.), *Consiliere educațională. Ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere*, Editura ASCR, Cluj-Napoca, 2001.
2. **Cucoș, C.**, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2014.
3. **Dan, S.**, *Violența în școală*, Editura Aramis, București, 2005.
4. **Iucu, R. B.**, *Managementul clasei de elevi. Strategii de gestionare a situațiilor de criză educațională*, Editura Polirom, Iași, 2006.
5. **Olweus, D.**, *Bullying în școală: ce știm și ce putem face*, Editura Sigma, București, 2007.
6. **Pânișoară, I. O.**, *Comunicarea eficientă*, Editura Polirom, Iași, 2008.
7. **Salavăstru, D.**, *Psihologia educației*, Editura Polirom, Iași, 2004.

DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR SOCIO-EMOȚIONALE ALE ELEVILOR

Prof.înv. **PRIMAR MANOLE ILEANA-MIHAELA**
Școala Gimnazială “Radu cel Mare” Găești

În contextul educației contemporane, accentul nu mai este pus exclusiv pe acumularea de cunoștințe academice, ci și pe formarea unor competențe esențiale pentru viață. Printre acestea, competențele socio-emoționale ocupă un loc central, contribuind la dezvoltarea armonioasă a elevilor și la integrarea lor eficientă în societate.

Competențele socio-emoționale includ abilitatea de a recunoaște și gestiona emoțiile proprii, de a manifesta empatie față de ceilalți, de a construi relații sănătoase și de a lua decizii responsabile. Acestea sunt fundamentale nu doar pentru succesul personal, ci și pentru cel academic, influențând motivația pentru învățare, comportamentul în clasă și capacitatea de colaborare.

Un prim pas în dezvoltarea acestor competențe îl reprezintă crearea unui climat educațional sigur și suportiv. Profesorii joacă un rol esențial în acest sens, fiind modele de comportament și facilitatori ai interacțiunilor pozitive. Prin atitudinea lor deschisă și empatică, aceștia pot încuraja exprimarea liberă a emoțiilor și pot valida trăirile elevilor.

Integrarea activităților de educație socio-emoțională în procesul didactic este o strategie eficientă, mai ales la clasele mici. Jocul didactic reprezintă unul dintre cele mai accesibile și atractive instrumente în acest sens. Un exemplu potrivit pentru elevii de clasa I este jocul **„Roata emoțiilor”**. Acest joc se poate realiza cu ajutorul unui disc colorat împărțit în mai multe secțiuni, fiecare reprezentând o emoție (bucurie, tristețe, furie, frică, surpriză). Elevii, pe rând, învârt roata și identifică emoția indicată. Apoi sunt încurajați să povestească o situație în care au simțit acea emoție sau să mimeze expresia facială corespunzătoare, iar colegii să o recunoască. Activitatea poate fi completată cu întrebări ghidate precum: „Ce ai făcut când ai simțit această emoție?” sau „Cum ai putea reacționa altfel data viitoare?”.

Prin acest joc, elevii își dezvoltă vocabularul emoțional, învață să-și recunoască trăirile și să le exprime într-un mod adecvat. De asemenea, ascultând experiențele colegilor, își dezvoltă empatia și capacitatea de a înțelege perspective diferite.

De asemenea, colaborarea cu familia este esențială pentru consolidarea acestor competențe. Părinții pot susține eforturile școlii prin promovarea unui mediu familial echilibrat, bazat pe comunicare deschisă și respect reciproc. Astfel, elevii beneficiază de coerență între valorile promovate acasă și cele din mediul școlar.

Un alt aspect important îl reprezintă adaptarea intervențiilor la nevoile individuale ale elevilor. Fiecare copil are propriul ritm de dezvoltare și propriile provocări emoționale. Prin observare atentă și feedback constant, cadrele didactice pot identifica dificultățile și pot oferi sprijin personalizat.

În concluzie, dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale elevilor nu este o activitate secundară, ci o componentă esențială a educației moderne. Integrarea unor activități interactive, precum jocurile didactice, contribuie semnificativ la formarea unor elevi echilibrați, responsabili și capabili să își gestioneze emoțiile. Școala, în parteneriat cu familia, are responsabilitatea de a crea contexte de învățare care să sprijine această dezvoltare, pregătind elevii nu doar pentru examene, ci pentru viață.

ÎNVĂȚĂM SĂ FIM BUNI ÎNCĂ DE MICI

Profesor pentru ed. timpurie, **MANOLOAIA SIMONA-IONELA**
Școala Gimnazială Bălilești-G.P.P. Bălilești

Violența nu este un comportament înnăscut, ci învățat. Chiar dacă în grădiniță agresivitatea nu apare la aceeași intensitate ca în școala primară sau gimnazială, este esențial să fie recunoscută și corectată din timp. La vârsta preșcolară, copiii încep să socializeze, să își exprime emoțiile și să învețe cum să rezolve conflicte. Tocmai de aceea, grădinița este locul ideal pentru educația nonviolentă și formarea unui comportament pozitiv.

Violența în grădiniță este un subiect tot mai des abordat în contextul educației timpurii, având în vedere impactul major pe care îl are asupra dezvoltării emoționale și sociale a copilului. Deși pare surprinzător, comportamentele agresive pot apărea încă din primii ani de viață și pot fi direcționate atât către colegi, cât și către adulți. Din acest motiv, prevenirea și combaterea violenței reprezintă o prioritate în grădiniță, în cadrul unui mediu educațional echilibrat și sigur.

Când copiii mici intră la grădiniță și mai apoi la școală, își aduc cu ei istoria familiei și experiențele pe care le-au avut în casele lor, fie cu părinții, cu alți copii, fie chiar cu ecranele la care au fost expuși. Aceste experiențe vor influența copiii, mai mult sau mai puțin, să se angajeze într-un comportament de agresiune.

În unele familii, copiii pot suferi sau observa violență în fiecare zi: agresiune verbală sau fizică, pedepse corporale, șantaj. Aceste experiențe în mediul familial îi pot determina pe copii, care învață din exemplul părinților lor, să adopte comportamente agresive și să fie implicați în acte de agresiune, încă din copilărie. Accesul nerestricționat la ecrane și programe nerecomandate vârstei copilului influențează, de asemenea, implicarea potențială a copiilor în agresiune. Copiii pot învăța comportamente de agresiune vizionând filme care glorifică violența și jucând jocuri video care recompensează comportamentul violent. În afara contextului familial, copilul poate intra în contact cu copiii agresivi; fie în parc, cu vecini etc. Copilul va căuta apoi să imite și să experimenteze acest comportament într-un alt context, fie la grădiniță, fie cu frații și surorile sale.

Violența în grădiniță poate fi manifestată sub mai multe forme: violența fizică – lovituri, împingeri, mușcături, zgârieturi; violența verbală – jigniri, țipete, amenințări; violența emoțională – excluderea din grupul de joacă, intimidarea, ignorarea. Chiar dacă la această vârstă multe comportamente apar din lipsa dezvoltării unor abilități emoționale sau sociale, ele trebuie înțelese, gestionate și corectate prin metode educaționale adecvate.

Deși copiii preșcolari nu manifestă forme sofisticate de violență, pot apărea: comportamente agresive fizic (lovituri, împingeri, mușcături); comportamente agresive verbal (țipete, insulte, provocări); excluderea sau intimidarea în jocuri; distrugerea intenționată a lucrurilor altor copii. Aceste comportamente sunt semne ale nevoii de sprijin emoțional și educațional, nu ale răutății. În acest sens, abordarea trebuie să fie preventivă, constructivă și blândă, dar fermă.

Principalele cauze ale unui comportament agresiv la preșcolari pot fi: lipsa de autocontrol și dificultăți în gestionarea emoțiilor; nevoia de atenție sau validare din partea adultului; modele negative de comportament observate în familie sau în mass-media; traume sau instabilitate

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

ISBN 978-606-95840-8-8

emoțională; lipsa de comunicare eficientă și empatie, mediu familial conflictual sau violent; expunerea la conținut media agresiv (desene animate, jocuri video); lipsa dezvoltării limbajului sau a abilităților de reglare emoțională; nevoia de atenție sau lipsa limitelor clare în educație; tulburări de comportament sau dezvoltare. Este esențială identificarea acestor cauze pentru a putea interveni eficient.

Este important de menționat că, în această etapă de vârstă, copiii nu sunt „răi”, ci experimentează și explorează lumea emoțiilor, relațiilor și a regulilor sociale.

Grădinița este spațiul ideal pentru intervenții timpurii în formarea unor comportamente pozitive. Cadrul didactic joacă un rol esențial în: stabilirea unui climat pozitiv, sigur și empatic; crearea și aplicarea unor reguli clare de comportament; promovarea cooperării în locul competiției; observarea comportamentelor agresive și intervenția promptă; folosirea metodelor non-punitive de corectare a comportamentului (ex. conversații, jocuri de rol, povestiri terapeutice). De asemenea, este importantă dezvoltarea competențelor sociale prin activități de grup, jocuri de cooperare, discuții despre emoții și reguli de conviețuire.

Colaborarea dintre educatori și părinți este esențială pentru prevenirea violenței. Părinții trebuie informați și sprijiniți să adopte un stil parental pozitiv, bazat pe empatie, comunicare deschisă și consecvență. Atunci când comportamentele agresive persistă, poate fi necesară implicarea unui psiholog sau consilier școlar.

Exemple de activități eficiente:

1. Dezvoltarea socio-emoțională a copiilor:

- Activități zilnice de recunoaștere și exprimare a emoțiilor
- Exerciții de empatie, cooperare și ajutor reciproc
- Povești și jocuri de rol care evidențiază comportamentele pozitive

2. Stabilirea unor reguli clare și rutine:

- Copiii trebuie să știe ce comportamente sunt permise și care nu
- Repetarea regulilor prin afise vizuale și exemple practice

3. Mediu educațional sigur și prietenos:

- Organizarea spațiului în colțuri tematice (joc, lectură, relaxare)
- Asigurarea unei atmosfere calme, bazate pe încredere și respect

4. Colaborarea cu familia:

- Implicarea părinților în activități comune cu copiii
- Consilierea părinților privind gestionarea emoțiilor și comunicarea nonviolentă
- Crearea unui parteneriat educațional grădiniță-familie

5. Formarea continuă a cadrelor didactice:

- Participarea la cursuri de educație socio-emoțională și management al conflictelor
- Schimburi de bune practici între educatori

Strategii de combatere a comportamentului agresiv:

- Intervenții imediate, dar calme, în cazul unui incident
- Discuții individuale cu copilul pentru a înțelege cauzele comportamentului
- Reorientarea copilului către comportamente acceptate
- Întărirea pozitivă a comportamentelor prosoziale
- Implicarea psihologului școlar în cazuri repetate sau severe.

Prevenirea și combaterea violenței în grădiniță este un proces continuu care presupune eforturi din partea educatorilor, părinților și instituțiilor. Prin metode educaționale adecvate, intervenții timpurii și susținere emoțională, copiii pot învăța să se exprime asertiv, să colaboreze și să-și dezvolte empatia. Un mediu lipsit de violență este esențial pentru dezvoltarea sănătoasă și echilibrată a fiecărui copil.

Concluzie-Educația împotriva violenței începe devreme, de la grădiniță. Prevenirea agresivității la preșcolari este posibilă doar printr-o colaborare strânsă între educatori, părinți și copii. Prin învățare, răbdare și dragoste, putem ajuta fiecare copil să devină un adult empatic, tolerant și echilibrat. Violența școlară nu este o problemă fără soluție, dar necesită implicarea tuturor factorilor educaționali: elevi, profesori, părinți și autorități. Prin prevenție, educație și colaborare putem construi un mediu școlar sigur, în care toți copiii să se simtă respectați și protejați.

BIBLIOGRAFIE

1. Cucoș, C. (2006). Psihopedagogie. Iași: Editura Polirom.
2. Goleman, Daniel (2008)– Inteligența emoțională, Editura Curtea Veche, București
3. Stanciu, Mariana (2012). Educația timpurie și dezvoltarea copilului. Editura Didactică și Pedagogică, București.
4. Zlate, M. (2004). Fundamentele psihologiei. București: Editura Universitară.

MANAGEMENTUL AGRESIVITĂȚII LA VÂRSTA ȘCOLARĂ MICĂ

Prof. înv. primar **MARC AURICA**,
Școala Gimnazială Câmpeni

Agresivitatea este din ce în ce o problemă tot mai mare și mai des întâlnită în zilele noastre și în mediul școlar. Ea este asociată de cele mai multe ori mediului social în care copiii se nasc și trăiesc, mediul social ce cuprinde familia, zona de reședință, grădinița, școala etc. Desigur, agresivitatea are și o componentă genetică specifică fiecărei persoane însă această componentă este încurajată sau nu de mediul social în care copilul și viitoarea persoană matură își desfășoară activitatea zilnică.

Agresivitatea este o problemă cu care se confruntă părinții, cadrele didactice și mai apoi societatea fiind o problemă cu care se confruntă întreaga lume indiferent de nivelul de trai. Comportamentul agresiv al copiilor este studiat de mulți specialiști, care au încercat să găsească diferite metode prin care să se intervină asupra corectării acestuia, mai ales că un număr tot mai mare de elevi prezintă un comportament agresiv. De aceea se consideră că este important să se identifice cauzele agresivității:

- factori genetici/ temperamental;
- factori fizici: agresivitatea poate apărea ca urmare a nesatisfacerii unor trebuințe primare de sete, foame, oboseală;
- abuzuri fizice, psihice asupra copilului;
- climat familial deficitar: violență în familie, consumul de alcool, divorțul ;
- comportamentul agresiv generat în urma unui stil dur, autoritar de educație.
- mediul social: mass-media;
- dorința de a atrage atenția;

Un rol deosebit de important în prevenirea și combaterea agresivității îi revine familiei, aceasta fiind pentru copil primul mediu în care se stabilește un climat psihoemoțional cu tipuri expresive de comunicare și acțiune în interior și în relațiile cu mediul înconjurător. Când comportamentul agresiv al copilului apare de timpuriu, părinții trebuie să fie primii care să ia măsuri preventive și terapeutice de corectare a acestuia, deoarece în caz contrar îi vor lipsi copilului abilitățile sociale și emoționale datorită cărora se poate integra în grup și își construiește relații de comunicare, socializare și prietenie.

Școala reprezintă un principal factor educativ, care contribuie la formarea comportamentului elevului prin seria de acțiuni educative, prin cadrele didactice, care sunt modele pentru copii. Profesorul are puterea și inițiativa în clasă; el este cel care are prioritate în comunicare și manifestare; dacă profesorul adoptă un stil democratic, el va permite negocierea regulilor cu elevii; dacă profesorul este autoritar, elevii vor reacționa la conduitele adultului, inclusiv prin manifestări violente.

Între școală și familie este foarte important să existe un parteneriat, comunicarea fiind esențială. Părinții trebuie informați cu privire la comportamentul, atitudinea elevului față de profesori, colegi. Fenomenul violenței școlare trebuie analizat în contextul apariției lui. A gândi strategii, proiecte de prevenire a agresivității înseamnă a lua în considerare toți factorii (sociali,

familiali, școlari, de personalitate) ce pot determina comportamentul violent al elevilor. Școala poate juca un rol important în prevenirea agresivității elevului. Câteva metode/soluții care pot fi aplicate în acest sens:

- Este important să stabilim reguli clare de comportament, pe care copii să le cunoască, împreună cu consecințele încălcării lor, acestea pot fi stabilite împreună cu ei;
 - Sa identificăm cauzele agresivității și să evităm motivele de criză. La copiii mici, atenția poate fi distrasă mai ușor, prin arătarea unei jucării preferate, atragerea într-un joc nou.
 - Să laudăm și să încurajăm interacțiunea dintre elevi;
 - Să evităm etichetările, de genul „copil rău”, „copil neascultător”, „copil nepolitic”;
 - Utilizarea întăririi pozitive – o întărire pozitivă care urmează unui comportament are drept rezultat sporirea frecvenței comportamentului respectiv. Întăririle pozitive pot fi: un zâmbet, o îmbrățișare, un dar, un privilegiu (de exemplu vizionarea unei emisiuni preferate). Trebuie precizat faptul că un comportament nou este cel mai bine să fie întărit imediat ce acel comportament a fost realizat.
- În creșterea și educarea unui copil, atât în școală cât și în familie, e bine să se țină seama și de următoarele sugestii:

- Orice copil are un loc al său la școală. Copiii trebuie să înțeleagă că la școală este loc pentru toți.
- Când copilul trăiește în dreptate, el învață să fie cinstit. Atunci când este vorba de reguli disciplinare ele trebuie aplicate la fel pentru fiecare copil. Astfel se menține un câmp relațional dezirabil și constructiv.
- Un copil certat în permanență învață să se simtă vinovat. Cadrul didactic trebuie să critice faptele negative ale copilului și nu pe acesta, mai degrabă să evidențieze anumite gesturi anterioare pozitive care pot fi asociate cu cele negative: „Data trecută ai făcut așa... și a fost bine cum ai procedat.”
- Un copil tratat cu ostilitate riscă să devină bătaș. În urma unui conflict trebuie să se medieze conflictul și să se obișnuiască copiii să-și ceară iertare și să accepte scuzele.
- Un copil încurajat să ia inițiativă va avea stimă de sine. Astfel cel mai mic gest de inițiativă din partea fiecărui copil trebuie valorificat pentru ca ele să se repete și treptat să contribuie la stima de sine a copilului.

Pentru înlăturarea comportamentului agresiv din rândul elevilor, am utilizat în mare parte metodele și soluțiile prezentate, dar cu bune rezultate, pe lângă acestea și „Oglinda comportamentului meu”. Pe parcursul unei luni, am realizat un panou, intitulat astfel, acesta a fost structurat pe zile și ore. Fiecare comportament neadecvat al copilului a fost notat pe acel panou cu o bulină neagră (poziționată în dreptul orei la care copilul a manifestat un comportament agresiv). Comportamentul pozitiv și faptele bune ale copilului au fost notate cu o bulină roșie. Elevii au înțeles faptul că, la sfârșitul unei săptămâni de școală, dacă pe panoul lor nu se va afla nici o bulină neagră, adică dacă nu au manifestat nici un comportament agresiv, vor fi recompensați cu o activitate preferată și propusă de ei. Panoul a avut în centru un personaj preferat de către aceștia.

Instituțiile de învățământ ar trebui să ofere un climat psiho-social stabil, încercând să evite tensiunile de orice fel. Copiilor trebuie să li se explice că cel mai bun mod de rezolvare a problemelor este de a discuta, de a dezbate, nu de a apela la violență. Violența și agresivitatea nu trebuie încurajate nici în familie și nici în grădiniță sau școală. Părinții și cadrele didactice au un rol decisiv, atât în rezolvarea conflictelor, cât și în eliminarea riscurilor ce pot declanșa apariția acestora. Numai acționând împreună se poate obține efectul dorit: îndepărtarea agresivității și violenței de sufletele pure ale copiilor.

Viitorul și educația copiilor noștri stă în mâinile noastre, stă în puterea noastră de a-i ajuta, ei sunt moștenirea noastră, sunt tot ce lăsăm în urmă, prin ei se vede ceea ce am întreprins noi în această lume.

Bibliografie:

1. Neculau, A., Zlate, M., *Clasa de elevi ca formațiune psihosociologică, Psihologia educației și dezvoltării*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1971
2. Ferreol G. și Neculau A.: *Violența. Aspecte psihosociale*, Editura Polirom, 2003.
3. *Lucrările Conferinței Naționale: Urmele dascălului în universul copilului. Formare pentru dezvoltare*”, Editura Risoprint.
4. Cristina Neamtu: *Devianța Școlară*, Ghid de intervenție în cazul problemelor de comportament ale elevilor, Editura Polirom, 2003.

VIOLENȚA ÎN CLASELE PRIMARE ȘI IMPORTANȚA PROMOVĂRII UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

prof. învă. primar **MĂRGINEAN SORINA**
Școala Gimnazială ”Avram Iancu” Alba Iulia, jud. Alba

Școala reprezintă unul dintre cele mai importante medii de dezvoltare pentru copil, fiind locul în care acesta dobândește nu doar cunoștințe academice, ci și competențe sociale, emoționale și morale. În clasele primare, copiii se află într-o etapă esențială de formare a personalității, iar experiențele trăite în această perioadă pot influența semnificativ evoluția lor ulterioară. Din acest motiv, existența violenței în mediul școlar constituie o problemă serioasă, care afectează atât dezvoltarea individuală a elevilor, cât și calitatea procesului educațional.

Violența în școlile primare poate lua forme diverse, de la agresiuni fizice, precum împingeri, loviri sau distrugerea obiectelor personale, până la violență verbală și emoțională, manifestată prin jigniri, porecle, amenințări, excludere din grup sau intimidare. Chiar dacă la această vârstă multe comportamente agresive sunt percepute uneori drept simple conflicte între copii, ele pot avea efecte negative importante asupra victimelor. Un copil expus constant la astfel de situații poate dezvolta anxietate, teamă de a merge la școală, scăderea stimei de sine, dificultăți de concentrare și rezultate școlare mai slabe.

Cauzele violenței în ciclul primar sunt multiple și complexe. Mediul familial joacă un rol esențial, deoarece copiii reproduc adesea comportamente observate acasă. Expunerea la conflicte familiale, lipsa supravegherii, comunicarea deficitară dintre părinți și copii sau utilizarea pedepselor

fizice pot contribui la apariția comportamentelor agresive. De asemenea, influența mediului online și accesul la conținut violent pot normaliza agresivitatea. Nu în ultimul rând, dificultățile emoționale sau lipsa dezvoltării abilităților de gestionare a frustrării îi pot determina pe copii să reacționeze violent.

Prevenirea violenței în școlile primare trebuie să reprezinte o prioritate pentru întreaga comunitate educațională. Un prim pas important este educarea socio-emoțională a elevilor. Copiii trebuie învățați să își recunoască emoțiile, să le exprime adecvat și să gestioneze conflictele într-un mod pașnic. Activitățile de grup, jocurile de rol și discuțiile ghidate despre empatie, respect și cooperare contribuie la formarea unor relații sănătoase între colegi.

Cadrele didactice au, la rândul lor, un rol fundamental în prevenirea violenței. Învățătorii trebuie să observe atent dinamica grupului, să identifice rapid semnele de excludere sau intimidare și să intervină prompt. Stabilirea unor reguli clare de comportament și aplicarea lor consecventă oferă copiilor predictibilitate și sentimentul de siguranță. În plus, profesorii pot crea contexte în care fiecare elev să se simtă valorizat, ascultat și inclus.

Colaborarea dintre școală și familie este o altă componentă esențială. Părinții trebuie informați despre importanța modelării comportamentului nonviolent și despre necesitatea unei comunicări deschise cu propriii copii. Participarea la ședințe, consiliere parentală și activități comune școală-familie poate consolida mesajele educative și poate reduce riscul apariției comportamentelor agresive.

Promovarea unui climat școlar sigur presupune construirea unui mediu bazat pe respect reciproc, toleranță și sprijin emoțional. O școală sigură nu înseamnă doar absența violenței fizice, ci și existența unui spațiu în care copiii se simt protejați psihologic și acceptați. Activitățile extracurriculare, proiectele tematice despre prietenie și diversitate, precum și implicarea consilierului școlar pot contribui la consolidarea unui climat pozitiv.

La clasa a III-a, în timpul unei activități de lucru în perechi, am observat o situație de violență fizică între doi elevi. Unul dintre copii, vizibil frustrat că nu reușea să finalizeze sarcina la fel de repede ca partenerul său, i-a aplicat acestuia o lovitură cu pumnul în spate. Incidentul a fost rapid remarcat, deoarece elevul agresat a reacționat prin plâns și retragere din activitate. Am intervenit imediat pentru a opri comportamentul și pentru a calma situația. Am separat cei doi elevi și m-am asigurat mai întâi că elevul lovit nu este rănit și se simte în siguranță. Apoi, am discutat individual cu fiecare copil. Elevul agresor a recunoscut fapta și a explicat că s-a enervat pentru că nu se descurca la exercițiu. Am considerat important să nu etichetez copilul, ci să corectez comportamentul, explicându-i clar că violența nu este o soluție acceptabilă pentru gestionarea emoțiilor.

Ulterior, am organizat o scurtă discuție cu întreaga clasă, adaptată nivelului lor de înțelegere, despre cum ne exprimăm furia și despre alternativele nonviolente (de exemplu: cererea de ajutor, pauza de calmare, exprimarea verbală a nemulțumirii). Am încurajat empatia, întrebându-i pe elevi cum cred că s-a simțit colegul lovit. Elevul agresor și-a cerut scuze în mod sincer, iar colegul a fost încurajat să își exprime sentimentele.

În ceea ce privește consecințele, am aplicat o măsură educativă, nu punitivă: elevul agresor a avut sarcina de a reflecta asupra comportamentului său printr-o scurtă fișă (adaptată vârstei), în care să identifice ce a simțit, ce a făcut și ce ar fi putut face diferit. De asemenea, am informat părinții ambilor copii, subliniind necesitatea colaborării pentru prevenirea unor situații similare.

Pe termen scurt, am urmărit atent interacțiunile dintre cei doi elevi și i-am implicat în activități cooperative, dar bine structurate și supravegheate. Pe termen lung, am introdus în rutina clasei momente regulate de educație socio-emoțională, exerciții de gestionare a emoțiilor și reguli clare de comportament, reamintite constant.

Ca urmare a acestor intervenții, relația dintre cei doi elevi s-a îmbunătățit treptat, iar comportamentul agresiv nu s-a mai repetat. Situația a devenit un exemplu util pentru întreaga clasă, contribuind la consolidarea unui climat bazat pe respect, siguranță și comunicare deschisă

În concluzie, violența în clasele primare reprezintă o problemă care necesită intervenție timpurie și colaborare constantă între elevi, profesori, părinți și specialiști. Prin educație emoțională, reguli clare, relații bazate pe respect și implicarea întregii comunități școlare, se poate construi un mediu educațional sigur, în care fiecare copil să aibă șansa de a se dezvolta armonios și de a învăța într-un climat pozitiv.

Bibliografie

1. Institutul de Științe ale Educației; UNICEF. *Violența în școală*. București: Editura Alpha MDN, 2006.
2. Jigău, Mihaela; Liiceanu, Aurora; Preoteasa, Liliana (coord.). *Violența în școală*. București: Institutul de Științe ale Educației, 2006.
3. Curelaru, Mihai. *Violența în școală. Repere pentru analiză și intervenție*. Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2013.
4. Debarbieux, Eric. *Violența în școală*. Iași: Institutul European, 2010.
5. DePino, Catherine. *Violența în școală. Ajută-ți copilul să-i facă față*. București: Editura Trei, 2013.

6. *Violența în școală. Metode de intervenție. Ghid de practici*. București: Editura Atelier Didactic, 2007.

EDUCAȚIA TIMPURIE CA FUNDAMENT AL COMPORTAMENTULUI PAȘNIC

Prof. ed timpurie **MARINESCU MARIA**
Școala Gimnazială „Nicu Constantinescu”
Structură GPP Nr. 1 Buzău

Mediul preșcolar este locul în care copilul face primii pași reali în viața socială. Aici învață să împartă, să aștepte, să asculte și să fie ascultat. În acest context, prevenirea violenței nu apare ca o reacție la comportamente problematice, ci ca un proces continuu de formare a unor deprinderi sănătoase. Climatul școlar sigur nu se construiește prin reguli impuse rigid, ci prin relații autentice, prin modele clare și prin intervenții consecvente, adaptate nivelului de înțelegere al copilului preșcolar.

Din punct de vedere științific, comportamentele agresive la această vârstă au o bază explicabilă. Copilul preșcolar nu deține încă mecanismele necesare pentru reglarea emoțiilor. Reacționează rapid, uneori intens, fără a anticipa consecințele. Teoriile dezvoltării cognitive și socio-emoționale subliniază faptul că această etapă este marcată de egocentrism, ceea ce înseamnă că cel mic percepe realitatea din propria perspectivă, fără a lua în calcul punctul de vedere al celuilalt. În același timp, teoria învățării sociale evidențiază rolul imitației. Copilul reproduce comportamentele pe care le observă în mediul apropiat. De aceea, calitatea interacțiunilor din familie și din grădiniță influențează direct modul în care el gestionează conflictele.

Un element esențial în prevenirea violenței îl reprezintă dezvoltarea limbajului emoțional. Atunci când copilul nu poate exprima verbal ceea ce simte, el recurge la acțiuni. Frustrarea, dorința de a obține un obiect sau nevoia de atenție se transformă rapid în gesturi agresive. Prin urmare, educația timpurie trebuie să ofere contexte în care copilul învață să recunoască emoțiile și să le comunice. Acest proces nu se realizează prin explicații teoretice, ci prin activități repetitive, prin dialog și prin exemplul adultului.

În activitatea zilnică, rolul educatoarei devine central. Ea organizează mediul, stabilește regulile și intervine în situațiile de conflict. Modul în care o face influențează direct comportamentul copiilor. O intervenție calmă, fermă și consecventă transmite siguranță. Copilul înțelege că există limite, dar și că este acceptat. În schimb, reacțiile impulsive sau etichetările pot amplifica tensiunile și pot afecta relația educațională.

Experiența practică arată că strategiile simple, aplicate constant, au efecte vizibile. Activitățile de tip joc de rol oferă copiilor ocazia să experimenteze situații de conflict într-un cadru controlat. Ei învață să ceară, să negocieze și să găsească soluții. De exemplu, într-o situație în care doi copii doresc

aceeași jucărie, ghidarea lor spre exprimarea verbală a dorinței și stabilirea unui schimb devine un exercițiu valoros de autocontrol.

Un alt instrument eficient îl reprezintă utilizarea poveștilor cu conținut educativ. Personajele devin modele, iar copiii se regăsesc în situațiile prezentate. Discuțiile după lectură ajută la clarificarea comportamentelor și la identificarea unor soluții potrivite. În acest mod, copilul învață indirect, fără presiune, dar cu implicare emoțională.

Organizarea spațiului educațional contribuie și ea la prevenirea conflictelor. Un mediu structurat, cu materiale suficiente și accesibile, reduce tensiunile generate de competiție. Zonele de joc bine delimitate și activitățile variate mențin interesul copiilor și scad riscul apariției comportamentelor agresive.

Relația cu familia completează acest demers. Copilul are nevoie de coerență între mediile în care trăiește. Comunicarea deschisă cu părinții permite identificarea cauzelor unor comportamente și stabilirea unor strategii comune. Exemplele concrete din activitatea zilnică ajută părintele să înțeleagă mai bine nevoile copilului și să continue acasă procesul început la grădiniță.

Din perspectiva personală, lucrul direct cu copiii confirmă faptul că prevenirea violenței este eficientă atunci când se bazează pe relație și pe consecvență. Am observat că un copil care se simte în siguranță devine mai cooperant. Când i se oferă timp să se exprime, reacțiile impulsive scad. Când este încurajat să găsească soluții, devine mai responsabil. Schimbările nu apar imediat, dar se consolidează în timp prin repetare și prin experiențe pozitive.

Climatul școlar sigur la nivel preșcolar se construiește prin atenție la detalii. Tonul vocii, modul de adresare, reacțiile în situații tensionate, toate au impact. Copilul învață din ceea ce vede și trăiește zilnic. De aceea, fiecare interacțiune devine o oportunitate de formare.

Efortul de prevenire a violenței la această vârstă are efecte pe termen lung. Copilul care învață să își gestioneze emoțiile și să respecte pe ceilalți va avea o adaptare mai ușoară în mediul școlar și social. Va construi relații mai stabile și va face față mai bine situațiilor dificile. Astfel, educația timpurie devine un factor decisiv în formarea unui comportament echilibrat.

Construirea unui climat sigur nu este o sarcină punctuală, ci un proces continuu, care implică răbdare, implicare și coerență. Rezultatele apar în timp, dar sunt vizibile și durabile. Respectul, empatia și autocontrolul se formează pas cu pas, iar rolul educației preșcolare este esențial în acest parcurs.

Bibliografie:

1. Bandura, A., Social Learning Theory, Prentice Hall
2. Goleman, D., Inteligența emoțională, Editura Curtea Veche
3. Piaget, J., Psihologia copilului, Editura Didactică și Pedagogică
4. Vrasmaș, E., Educația timpurie, Editura Aramis
5. Ministerul Educației, Curriculum pentru educația timpurie, 2019
6. UNICEF, Ghid pentru prevenirea violenței în școli

STRATEGII DE PREVENIRE A VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

MATEESCU-DUDAȘU GRAȚIELA-IONELIA

Școala reprezintă un spațiu esențial pentru dezvoltarea intelectuală, emoțională și socială a elevilor. Pe lângă transmiterea cunoștințelor, instituția școlară are rolul de a forma comportamente, valori și atitudini care să contribuie la integrarea armonioasă a elevilor în societate. Din acest motiv, prevenirea violenței și promovarea unui climat școlar sigur trebuie să constituie o preocupare permanentă pentru cadrele didactice, familie și comunitate.

Violența în mediul școlar poate apărea sub diverse forme: agresivitate verbală, conflicte între elevi, excludere socială, intimidare, distrugerea bunurilor sau chiar violență fizică. În ultimii ani, s-a observat și creșterea fenomenului de cyberbullying, care afectează emoțional elevii și influențează relațiile dintre colegi. Aceste comportamente pot avea efecte negative asupra dezvoltării copilului, asupra rezultatelor școlare și asupra stării emoționale.

Prevenirea violenței începe prin crearea unui climat educațional bazat pe respect, comunicare și siguranță. Elevii trebuie să se simtă acceptați și încurajați să își exprime opiniile într-un mod civilizat. Atunci când există relații bazate pe încredere între elevi și cadrele didactice, conflictele pot fi prevenite sau rezolvate mai ușor. Un mediu pozitiv contribuie la dezvoltarea stimei de sine și la reducerea comportamentelor agresive.

Una dintre cele mai eficiente strategii de prevenire a violenței este educația emoțională. Elevii trebuie sprijiniți să își recunoască și să își gestioneze emoțiile, să își controleze reacțiile și să manifeste empatie față de cei din jur. Prin activități interactive, dezbateri, jocuri de rol și discuții tematice, elevii pot învăța modalități corecte de comunicare și rezolvare a conflictelor. De exemplu, în cadrul orelor de consiliere sau al activităților extracurriculare pot fi organizate discuții despre respect, prietenie, toleranță și consecințele violenței asupra relațiilor dintre colegi.

Stabilirea unor reguli clare de comportament reprezintă un alt aspect important în menținerea disciplinei și a unui climat sigur. Regulile trebuie explicate elevilor și aplicate în mod echitabil, astfel încât aceștia să înțeleagă importanța respectării lor. Exemple de reguli pot fi: folosirea unui limbaj adecvat, respectarea colegilor și a cadrelor didactice, rezolvarea conflictelor prin dialog și interzicerea oricărei forme de agresivitate. Respectarea acestor norme contribuie la dezvoltarea responsabilității și a respectului reciproc.

Un rol important în combaterea violenței îl au activitățile de grup și proiectele educative. Activitățile sportive, concursurile, proiectele de voluntariat și jocurile de echipă îi ajută pe elevi să coopereze și să dezvolte relații pozitive. De exemplu, organizarea unor campanii anti-bullying, a unor ateliere despre comunicare sau a unor activități dedicate toleranței și incluziunii poate contribui la conștientizarea efectelor negative ale violenței și la promovarea unui comportament responsabil.

De asemenea, consilierea psihopedagogică are un rol important în identificarea și sprijinirea elevilor care manifestă comportamente agresive sau care sunt victime ale violenței. Discuțiile individuale, sprijinul emoțional și implicarea consilierului școlar pot ajuta la prevenirea unor situații conflictuale și la îmbunătățirea relațiilor dintre elevi.

Colaborarea dintre școală și familie este esențială în prevenirea violenței. Părinții trebuie informați și implicați în activitățile educative, deoarece comportamentul copilului este influențat atât de mediul școlar, cât și de cel familial. Comunicarea permanentă dintre profesori și părinți poate contribui la identificarea unor probleme de comportament și la găsirea unor soluții adecvate. Atunci când copilul primește modele pozitive și reguli clare atât acasă, cât și la școală, adaptarea sa socială este mai ușoară.

Cadrele didactice au, la rândul lor, un rol esențial în promovarea unui climat școlar pozitiv. Atitudinea calmă, obiectivitatea și comunicarea respectuoasă contribuie la dezvoltarea unui mediu bazat pe încredere și siguranță. Profesorul trebuie să încurajeze dialogul, cooperarea și respectul reciproc, oferind elevilor exemple pozitive de comportament.

În concluzie, prevenirea violenței în mediul școlar presupune implicarea activă a școlii, familiei și comunității în formarea unor comportamente bazate pe respect și responsabilitate. Prin educație emoțională, reguli clare, activități de cooperare și comunicare eficientă, se poate construi un climat școlar sigur și echilibrat, favorabil dezvoltării armonioase a elevilor. Un mediu educațional pozitiv contribuie nu doar la succesul școlar, ci și la formarea unor viitori adulți capabili să relaționeze și să comunice într-un mod civilizat și responsabil.

STRATEGII DE INTERVENȚIE TIMPURIE ÎN PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI OPTIMIZAREA CLIMATULUI EDUCAȚIONAL ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof.ed.timpurie **MATEI ANDREEA RALUCA**
Școala Gimnazială Lungulețu - GPN Serdanu, Lungulețu

Grădinița nu reprezintă doar prima etapă formală a instruirii, ci constituie, în esență, laboratorul social în care se pun bazele personalității viitorului adult. Într-o lume marcată de transformări rapide, siguranța în mediul preșcolar depășește granițele simplei protecții fizice, transformându-se într-o responsabilitate morală și pedagogică de a construi un spațiu al securității emoționale. Argumentul central al acestui demers este acela că violența la vârste timpurii nu trebuie privită ca o fatalitate a temperamentului, ci ca pe o carență de comunicare ce poate fi corectată prin strategii educaționale bine structurate și printr-un climat de acceptare necondiționată.

Fundamentul unui climat școlar sigur rezidă în calitatea relației dintre educator și copil, o legătură care, conform teoriei atașamentului dezvoltată de John Bowlby, oferă preșcolarului „baza

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

ISBN 978-606-95840-8-8

sigură” necesară explorării lumii. Atunci când educatorul reușește să creeze o atmosferă predictibilă, bazată pe rutine clare și pe respectul față de demnitatea individuală, nivelul de anxietate al grupului scade semnificativ. În acest sens, mediul fizic încetează să mai fie un simplu decor, devenind, așa cum susține pedagogia Reggio Emilia, un al treilea educator. Un spațiu organizat armonios, care evită supraaglomerarea și oferă zone de retragere, descurajează instinctiv conflictele apărute din nevoia de spațiu personal, oferind în schimb oportunități pentru cooperare.

Prevenirea eficientă a comportamentelor agresive necesită o trecere de la disciplina punitivă, bazată pe frică și pedeapsă, către disciplina pozitivă. În timp ce pedeapsa induce resentimente și modelează o moralitate exterioară, consecințele logice și alfabetizarea emoțională cultivă o busolă interioară. Argumentul psihologic este solid: un preșcolar care nu deține cuvintele necesare pentru a-și exprima frustrarea va recurge inevitabil la limbajul corpului, adesea prin gesturi violente. Astfel, învățarea numirii emoțiilor devine prima barieră împotriva agresiunii. Când un copil învață să spună că este furios în loc să lovească, el face saltul de la impuls la reflecție, o achiziție cognitivă esențială pe care Daniel Goleman o consideră piatra de temelie a succesului social.

Implementarea unor bune practici în viața de zi cu zi a grădiniței transformă aceste concepte teoretice în realități trăite. De exemplu, utilizarea „Metodei Broaștei Testoase” le oferă copiilor un instrument concret de auto-reglare, învățându-i să se retragă simbolic în propria „carapace” pentru a respira înainte de a reacționa la un stimul stresant. Mai mult, momente precum „Întâlnirea de dimineață” sau „Consiliul Grupei” nu sunt simple formalități administrative, ci exerciții de democrație timpurie în care copiii învață să asculte, să empatizeze cu problemele colegilor și să negocieze soluții. În loc ca educatorul să impună reguli, copiii sunt invitați să participe la crearea lor, ceea ce crește gradul de asumare și reduce nevoia de rebeliune.

Totodată, un climat sigur este strâns legat de parteneriatul cu familia, deoarece valorile cultivate în mediul preșcolar trebuie să găsească un ecou în viața de acasă. Teoria învățării sociale a lui Albert Bandura ne reamintește că preșcolarii sunt observatori fini ai modelelor adulte. Dacă acasă conflictele sunt rezolvate prin forță sau autoritarism, efortul grădiniței de a promova blândețea va fi perceput de copil ca o neconcordanță confuză. Prin urmare, atelierele de consiliere pentru părinți și comunicarea constantă despre metodele de disciplină pozitivă devin piloni de susținere ai siguranței școlare.

În concluzie, promovarea unui climat sigur în grădiniță nu se realizează prin măsuri de supraveghere coercitivă, ci prin cultivarea unei culturi a grijii și a responsabilității reciproce. Un copil care se simte înțeles, protejat și valorizat nu va simți nevoia să își afirme puterea prin agresiune. Investiția în inteligența emoțională și în mecanismele de rezolvare pașnică a conflictelor la vârsta preșcolară reprezintă, în ultimă instanță, cea mai eficientă strategie de prevenire a violenței pe termen lung, pregătind terenul pentru o societate mai empatică și mai tolerantă.

Bibliografie

Botiș, A. & Tarău, A. (2004). *Disciplina pozitivă. Ghid pentru părinți și cadre didactice*, Editura ASCR, Cluj-Napoca.

Goleman, Daniel (2001). *Inteligența emoțională*, Editura Curtea Veche, București.

Nelsen, Jane (2011). *Positive Discipline*, Ballantine Books.

Siegel, Daniel J. & Bryson, Tina Payne (2014). *Creierul copilului explicat părinților*, Editura For You.

Ministerul Educației (România). *Curriculum pentru educație timpurie*, 2019.

Olweus, Dan (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*, Wiley-Blackwell.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘCOLARE ÎN PARTENERIAT CU AUTORITĂȚILE LOCALE

MEDREA ROXANA-IULIA

Liceul Teoretic „Pintea Viteazul” Cavnic, Maramureș

O problemă tot mai prezentă în mediul școlar este reprezentată de violență, începând de la clasa pregătitoare, nivelul învățământului primar. Deși, elevii se află într-o etapă esențială de formare a personalității și a comportamentelor sociale. La clasa pregătitoare, la vârsta de 6, 7 ani, manifestările violente sunt adesea considerate „joacă” sau reacții impulsive. Ele pot avea efecte negative pe termen lung asupra dezvoltării emoționale și relaționale ale elevilor.

O prioritate a cadrelor didactice și a părinților devine astfel prevenirea violenței școlare și promovarea parteneriatelor cu comunitatea și autoritățile locale.

Școala este un mediu cert care asigură un climat bazat pe educație, respect reciproc și încredere și contribuie la reducerea semnificativă a comportamentelor negative, agresive. Începând din clasa pregătitoare, când grupul se formează ca un tot unitar, identificarea timpurie a cauzelor de violență și aplicarea regulilor școlii, regulilor clasei și a unor strategii educaționale adecvate, creionează promovarea empatiei, toleranței și autocontrolul. Pentru cadru didactic coordonator al clasei, prevenirea violenței nu este doar o responsabilitate, ci și o investiție în dezvoltarea armonioasă și sănătoasă a viitorilor adulți.

O deosebită importanță, în prevenirea violenței și promovarea unui climat școlar sigur, o are parteneriatul cu comunitatea și autoritățile locale.

La momentul actual, școala încearcă să-și regăsească poziția de instituție de referință în comunitatea în care se află și este nevoie de un întreg proces pentru ca aceasta să redevină catalizatorul unei comunități asaltate de probleme prioritare.

Reforma societății impune un proces de descentralizare care implică o mai mare responsabilitate a factorilor locali. Acțiunea comună în domeniul educației a tuturor factorilor comunitari, autorități, biserică, agenți economici, se impune pentru că este nevoie de coerență în viața elevilor, racordare la realitatea curentă, cooperare cu ceilalți parteneri.

Școlile și comunitățile locale sunt încurajate să identifice împreună problemele cu care se confruntă, să formuleze și să implementeze propriile soluții pentru rezolvarea acestora. Responsabilitățile specifice școlii determină un anumit tip și caracter de relații ce pot influența parteneriatul educațional. Cadrul legislativ oferă posibilitatea cooperării dintre instituția școlară și autorități. Această relație de cooperare trebuie să se sprijine pe reciprocitatea intereselor și sprijinul mutual.

Relațiile de cooperare dintre instituțiile școlare și autorități este cheia prevenirii violenței școlare și asigurarea unui mediu școlar sigur.

Bibliografie:

1. Ministerul Educației(România)2022. Strategii pentru prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar. București
2. Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice, Ediția a III-a/ coordonator Constantin Cucoș, Polirom, Iași, 2009

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

Prof. MIGIOI SIMONA
Liceul Auto "Traian Vuia" Tg-Jiu

Violența în școli este o problemă complexă și omniprezentă care afectează nu doar dezvoltarea academică a elevilor, ci și sănătatea lor emoțională și fizică. Înțelegerea factorilor care contribuie la violența în școli și implementarea strategiilor eficiente de prevenire sunt esențiale pentru a crea un mediu educațional sigur și stimulant.

Violența în școli poate fi declanșată de o varietate de factori. Aceștia pot fi individuali, sociali, economici sau legați de mediu. Unii elevi pot manifesta comportamente violente din cauza problemelor emoționale, traume anterioare, tulburări de comportament sau influența negativă a mediului familial. De exemplu, copii care au fost abuzați sau neglijați acasă sunt mai predispuși să manifeste comportamente agresive.

Influența colegilor și dinamica grupurilor sociale pot contribui la violență. Fenomene precum bullying-ul, presiunea grupului și dorința de a se conforma unor norme agresive sunt frecvent întâlnite în școli. La fel de adevărat este că sărăcia și inegalitatea socială pot crea un mediu propice pentru violență. Lipsa resurselor, discriminarea și marginalizarea economică pot duce la frustrări și comportamente agresive.

Mediul școlar în sine poate influența comportamentul elevilor. Școlile care nu oferă suficiente resurse pentru activități extracurriculare, consiliere psihologică și suport educațional sunt mai susceptibile la incidente de violență.

Violența în școli are consecințe devastatoare asupra tuturor celor implicați. Pentru victime, consecințele pot include traume emoționale severe, scăderea performanțelor academice, absenteism și chiar abandon școlar. Martorii violenței pot experimenta, de asemenea, stres și anxietate, afectându-le capacitatea de a se concentra și de a învăța.

Agresorii nu sunt nici ei imuni la efectele negative. Implicarea în comportamente violente poate duce la sancțiuni disciplinare severe, inclusiv exmatriculări, și poate afecta perspectivele viitoare ale acestora. În plus, agresorii pot dezvolta probleme de comportament pe termen lung și pot ajunge să se implice în activități ilegale în afara școlii.

Pentru a combate violența în școli, este esențial să se adopte o abordare cuprinzătoare care să implice toate părțile interesate, inclusiv elevii, părinții, cadrele didactice și comunitatea largă. Câteva strategii cheie pentru prevenirea violenței în școli ar putea fi:

1. Educația emoțională și socială

Introducerea unor programe de educație emoțională și socială în curriculum școlar poate ajuta elevii să-și dezvolte abilități esențiale de gestionare a emoțiilor, empatie și rezolvare a conflictelor. Aceste programe pot reduce comportamentele agresive și pot promova relații interpersonale sănătoase.

2. Crearea unui mediu școlar sigur și incluziv

Școlile trebuie să fie medii sigure și primitoare pentru toți elevii. Acest lucru poate fi realizat prin politici anti-bullying clare, supravegherea adecvată a spațiilor școlare și încurajarea unui climat de respect și toleranță.

3. Intervenții timpurii și consiliere

Identificarea timpurie a elevilor care sunt în pericol de a deveni agresori sau victime ale violenței este crucială. Programele de consiliere și suport psihologic pot ajuta la abordarea problemelor de comportament și la oferirea de sprijin pentru cei afectați.

4. Implicarea părinților și comunității

Colaborarea cu părinții și comunitatea largă este esențială pentru prevenirea violenței. Părinții pot fi educați cu privire la semnele de avertizare ale violenței și pot fi implicați în inițiative școlare de promovare a unui comportament pozitiv. Comunitatea poate oferi resurse și sprijin suplimentar prin parteneriate cu organizații locale.

5. Formarea personalului școlar

Cadrele didactice și personalul școlar trebuie să fie instruiți pentru a recunoaște și a răspunde adecvat la situațiile de violență. Aceștia trebuie să fie capabili să gestioneze conflictele și să ofere sprijin elevilor care au nevoie.

6. Programe extracurriculare și activități sportive

Activitățile extracurriculare și sportive pot oferi elevilor oportunități de a-și canaliza energia într-un mod pozitiv și de a dezvolta abilități sociale. Aceste activități pot contribui la reducerea comportamentelor violente prin promovarea spiritului de echipă și a respectului reciproc.

7. Politici școlare clare și consecvente

Școlile trebuie să aibă politici clare și consecvente privind comportamentul elevilor și sancțiunile pentru violență. Aceste politici trebuie să fie comunicate clar tuturor elevilor și părinților și să fie aplicate fără discriminare.

Exemple de bune practici în prevenirea violenței în școli

Mai multe țări și instituții au dezvoltat programe inovatoare pentru a combate violența în școli, care pot servi drept modele de urmat.

1. Olweus Bullying Prevention Program

Acest program norvegian este unul dintre cele mai vechi și mai bine documentate programe de prevenire a bullying-ului. El se concentrează pe modificarea comportamentului elevilor prin intervenții la nivelul școlii, clasei și individual, implicând întreaga comunitate școlară.

2. Programa KiVa

Dezvoltată în Finlanda, KiVa este un program anti-bullying care pune accent pe prevenirea bullying-ului prin educație și intervenții directe. Studiile au arătat că KiVa reduce semnificativ incidentele de bullying și îmbunătățește climatul școlar.

3. Positive Behavioral Interventions and Supports (PBIS)

PBIS este o abordare americană care promovează comportamentele pozitive în școli printr-un sistem de sprijin bazat pe date. PBIS se axează pe prevenirea comportamentelor problematice și pe promovarea unui climat pozitiv și predictibil în școală.

Prevenirea violenței în școli este o responsabilitate colectivă care necesită un angajament din partea tuturor părților interesate. Abordarea problemei în mod sistematic și cuprinzător, prin educație, sprijin psihologic, politici clare și implicarea comunității, poate crea un mediu școlar sigur și favorabil dezvoltării academice și personale a elevilor. Prin eforturi concertate și strategii bine gândite, violența în școli poate fi redusă semnificativ, permițând fiecărui elev să înflorească într-un mediu educațional sigur și susținător.

Bibliografie

Jigău. M și Colab., Prevenirea și combaterea violenței în școală, Ghid practic pentru directori și cadre didactice, ISE, 2006;

Rivers Ian, Duncan Ian, Besang E. Valerie, Bullying. A Handbook for Educators and parents 2007;

UN MEDIU MAI SIGUR PENTRU GRUPA CIUPERCUȚELOR

MIHAI ELENA DENISA, GPP nr. 47,
Municipiul Poiești, Județul Prahova

Asigurarea unui climat educațional sigur și pozitiv reprezintă o prioritate fundamentală în activitatea din grădiniță. La vârsta de 4–5 ani, copiii se află într-o etapă esențială de dezvoltare emoțională și socială, iar experiențele trăite în mediul educațional contribuie semnificativ la formarea comportamentelor și atitudinilor lor viitoare. În acest context, prevenirea violenței și promovarea unui climat bazat pe respect, empatie și cooperare devin obiective esențiale pentru cadrul didactic.

Violența în mediul școlar, chiar și la nivel preșcolar, poate apărea sub forme variate: agresivitate verbală (jigniri, porecle), comportamente fizice (îmbrânceli, loviri) sau excludere socială. De cele mai multe ori, aceste manifestări nu sunt intenționate în mod conștient, ci reflectă dificultăți ale copiilor în gestionarea emoțiilor sau în comunicare. De aceea, rolul educatoarei este nu doar de a interveni, ci mai ales de a preveni astfel de comportamente prin activități și strategii adaptate vârstei.

Un prim pas în prevenirea violenței este stabilirea unor reguli clare de comportament, formulate într-un mod accesibil copiilor. Aceste reguli trebuie discutate, explicate și aplicate constant, fiind însoțite de exemple concrete. De asemenea, este important ca educatoarea să creeze un mediu în care fiecare copil se simte valorizat, ascultat și în siguranță.

Promovarea unui climat școlar pozitiv presupune dezvoltarea abilităților socio-emoționale ale copiilor: recunoașterea emoțiilor, exprimarea adecvată a acestora și dezvoltarea empatiei. Activitățile de grup, jocurile de rol și poveștile cu mesaj moral sunt instrumente eficiente în acest sens.

Exemple de bune practici pe care le-am implementat la grupa mijlocie:

- **„Colțul emoțiilor”** – amenajarea unui spațiu în clasă unde copiii pot identifica și exprima cum se simt, folosind imagini sau emoticoane. Educatoarea discută zilnic cu copiii despre emoțiile lor, ajutându-i să le înțeleagă și să le gestioneze.
- **Jocuri de rol** – simularea unor situații conflictuale („Ce facem când cineva ne ia jucăria?”) și identificarea soluțiilor potrivite. Copiii învață astfel alternative non-violente de rezolvare a conflictelor.
- **„Cutia cu fapte bune”** – încurajarea comportamentelor pozitive prin recunoașterea faptelor bune. Copiii pot introduce bilețele cu gesturi frumoase observate la colegi, ceea ce stimulează respectul și cooperarea.
- **Activități de cooperare** – jocuri și sarcini în echipă (construcții, puzzle-uri, proiecte artistice) care dezvoltă spiritul de colaborare și reduc competiția negativă.
- **Povești terapeutice** – utilizarea unor povești care abordează teme precum prietenia, respectul sau gestionarea furiei, urmate de discuții adaptate nivelului de înțelegere al copiilor.
- **Modelul personal al educatoarei** – cadrul didactic trebuie să fie un exemplu de comportament calm, respectuos și echilibrat, deoarece copiii învață în mare măsură prin imitație.

În concluzie, prevenirea violenței în grădiniță nu presupune doar intervenția în situații de conflict, ci mai ales construirea unui mediu educațional pozitiv, bazat pe încredere, respect și comunicare. Prin activități adaptate vârstei și prin implicare constantă, educatoarea contribuie la formarea unor comportamente prosociale, esențiale pentru dezvoltarea armonioasă a copiilor.

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR!

**Prof. Ed. timpurie MIHAI RODICA,
GPN Pietrari, Dâmbovița**

”Violența este imorală pentru că ea priește mai degrabă urii decât dragostei. Ea distruge comunitatea și face fraternitatea imposibilă. Vechea lege ochi pentru ochi îi lasă pe toți orbi!”

Martin Luther King Jr.

A lua măsuri împotriva violenței școlare reprezintă a ameliora calitatea relațiilor și a comunicării între persoanele care contribuie în actul educațional.

Violența este o problemă care își face simțită prezența din ce în ce mai mult în societate. Violența în grădiniță/școală este o realitate pe care n-o putem nega și nici neglijă. Cel mai important este să găsim acele metode care să contribuie la eliminarea violenței, de orice fel.

Complexitatea fenomenului ne determină să vorbim nu doar despre violența în grădiniță/școală, ci și despre violența în general, dat fiind faptul că există la tot pasul. Pe de o parte, de cele mai multe ori, copilul ia primul contact cu violența în sânul familiei sale (abuzuri familiale, vizionare programe etc.), extinzând apoi comportamentele violente și asupra altor persoane din mediul extra-familial (grup de prieteni, grădiniță, apoi școală etc), pe de alta parte comportamentele violente învățate în mediul extra-familial -de multe ori pe fondul neglijării copilului- se rasfrâng asupra membrilor familiei. Pentru înlăturarea acestui ” fenomen” este important să găsim soluții pentru formarea unui atitudini și a unui comportament corespunzător vieții de școlar și viitorului ”OM”.

Acte de violență de tipul: agresiuni verbale, jigniri, îmbrânceli, înjurii sunt întâlnite în școală (diferențe de vârstă, din alte clase, mai slabi, etc). Conflictele de acest fel au o justificare minoră, dar pot determina agresiuni fizice.

Prin diverse activități cu copiii, prin jocuri de rol, concursuri , prin informări referitoare la acte de violență comise în alte medii școlare, îi putem sensibiliza pe copii privind consecințele actelor de violență. Activitățile extrașcolare (vizitele, excursiile) joacă și ele un rol important în combatere violenței. În centrul învățării despre rezistența fără violență trebuie să se afle iubirea. A plăti ura cu aceeași monedă nu înseamnă decât să contribui la creșterea urii. Fiecare trebuie să aibă suficientă morală și înțelegere pentru a distruge lanțul urii.

Activitățile sportive, sportul în general ajută la înlăturarea violenței, prin respectarea regulilor jocului, respectarea participanților.

În rezolvarea unei situații conflictuale, prin jocul de rol, descoperim diversitatea posibilităților de acțiune, descoperim noi răspunsuri creative, rezolvări ale problemei (conflictului).

Un exemplu îl pot oferi în lucrarea de față. În fiecare zi o bunicuță își aducea nepotul la grădiniță. Tot în fiecare zi, până am intervenit, aceasta agresa copilul verbal și uneori fizic din diverse motive. Copilul începuse să adopte același comportament față de colegii lui. Colegii din grupă au început să-l marginalizeze, să-l ocolească, să nu mai vorbească cu el. Prin diferite responsabilități, în cadrul jocurilor de rol am reușit să-i elimin comportamentul agresiv să-i conving pe ceilalți copii să se joace împreună.

O strategie anti-violență la nivelul școlii nu poate avea succes dacă nu sunt implicați elevii în activități la nivelul clasei. Toți copiii /elevii trebuie să contribuie la procesul de proiectare și realizare a măsurilor anti-violență, de stabilire a regulilor grupei/clasei. Astfel, fiecare preșcolar/elev se simte responsabil în cadrul grupului/clasei.

Ruperea "cercului vicios" al violentei prin practicarea "Celor Trei A ai non-violentei"

1. Asertivitate: Comunicare eficientă. Actionează inteligent!
2. Autocunoaștere: Cunoaște-te mai bine!
3. Autocontrol: Stăpânește-ți emoțiile!

Există profesori care adoptă o atitudine de dispreț a unor copii/elevi, din varii motive, corelată cu tendința de evaluare negativă a lor. Indiferența profesorilor reprezintă o importantă manifestare a disprețului față de elevi, fapt care duce la o scădere de sine, la descurajare, la lipsa de încredere în forțele proprii.

Această situație, poate contribui în plan comportamental la: lipsa de comunicare, pasivitatea la lecție, indiferență sau, dimpotriva, perturbarea lecțiilor, dezvoltarea unor atitudini ostile, provocatoare. Rolul înlăturării violenței contribuie la întărirea personalității, a toleranței, a dezvoltării individuale. O relație bună între profesor-elev cântărește mai mult decât pedeapsa.

Sprijinul oferit preșcolarilor/elevilor în activitățile școlare și extrașcolare îi ajută la construirea aprecierii personale, îi întăresc personalitatea, le dezvoltă creativitatea și încrederea. Acesta reprezintă succesul școlar. Dacă un elev se lovește de eșecul școlar trebuie să-l convingem că este un om important pentru noi și societate

Școala trebuie să dea posibilitatea elevilor să înțeleagă relațiile sociale și să-i pregătească să fie responsabili, să se poată descurca într-o societate modern. Școala este locul de producere și transmitere a cunoașterii, de formare a competențelor cognitive, de înțelegere a sensului vieții și a lumii care ne înconjoară, de înțelegere a raporturilor cu ceilalți și cu noi înșine.

Bibliografie:

Magdalena Balica, Prevenirea și combaterea violenței în școală, Ghid pentru cadre didactice și directori, 2006

TIPURI DE VIOLENȚĂ ÎN ȘCOALĂ

Prof. înv. primar, **MIRESCU FLORENTINA**
Școala Gimnazială Picior de Munte

Argument: Pentru a putea preîntâmpina și dezarma un comportament violent în școală trebuie mai întâi să clarificăm și să înțelegem conceptul de violență, să aflăm cauzele acesteia și în final să fie concepute măsurile de combatere și prevenire.

Spre deosebire de agresivitate – care reprezintă potențialitatea ce permite dirijarea acțiunii și ține de gândire și analiză fiind intrinsecă -, violența este acțiunea în sine, dezorganizarea brutală a personalității sau colectivității și afectează atât individul cât și mediul în care acesta se manifestă. Violența nu este ereditară, dar este contagioasă....

A elabora strategii, proiecte de prevenire a violenței școlare implică a ține cont de toți factorii (temperamentali, sociali, familiali) care pot determina comportamentul violent al copilului. Școala are un rol important în prevenirea violenței și asta nu numai în condițiile în care sursele agresivității sunt în mediul școlar ci și în situația în care sursele se află în exteriorul granițelor școlii.

Obiective

1. Să explice noțiunea „ violență”.
2. Să identifice tipurile de violență.
3. Să identifice modalități de combatere a violenței.
4. Să dezvolte elevilor abilități empatice.

Resurse umane: elevii clasei

Metode și tehnici: Explicația, problematizarea, asalt de idei, conversația, situație – problemă, discuția, explicație.

Materiale utilizate: tabla, foi.

Forme de organizare: individual, frontal.

Descrierea activității

- Folosind metoda asaltul de idei se explică noțiunea de violență.(Ce înseamnă violență? Încercați să formulați o definiție. Ce imagine vă vine în minte când cineva pronunță acest cuvânt?).
- Stiti care sunt formele de violenta?

Tipuri de violență în școală:

- violența verbală: poreclirea, tachinarea, amenințarea;
- violența fizică: atingeri/contacte fizice dureroase, exercitate de un preșcolar/elev asupra altui elev sau a unui grup de copii, intimidarea fizică, distrugerea unor bunuri personale care aparțin victimei.
- violență relațională: presupune umilire, izolare, discriminare, amenințare, împrăștierea de zvonuri despre o persoană, realizarea unor farse;
- violența psihologică de tip bullying: seria de acțiuni fizice, verbale, relaționale și/sau cibernetice, săvârșite cu intenție, în mod repetat, care implică un dezechilibru de putere, generând efecte de intimidare, umilitoare, de discriminare și excludere socială (legate de o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială, categorie defavorizată, convingeri personale), îndreptate împotriva unei persoane sau a unui grup de persoane;
- Violența psihologică cibernetică sau cyberbullyingul: acțiuni agresive și intenționate, cu scopul de a provoca suferință psihologică, disconfort, ofensă, manifestate în mod repetat, prin intermediul rețelelor cibernetice (spațiul social-media, website-uri, mesagerie virtuală) și al dispozitivelor tehnologice, precum telefon, tabletă, calculator etc.
- Doamna învățătoare propune spre dezbateră un caz de violență.
- Colectivul clasei vor trebui să identifice tipul de violență și să propună soluții. Pe baza exemplelor sunt deduse toate tipurile de violență care s-ar regăsi la nivelul unei școli. Sunt completate pe un poster intitulat,, Cum combatem violența?
- La sfârșitul activității elevii pe hârtie roșie vor marca mana dreaptă, o vor decupa și vor nota un mesaj anti violență.
- Au loc discuții pe baza celor prezentate.

Rezultate așteptate

- Observarea comportamentului elevilor pentru a putea preveni manifestările violente ale acestora prin discuții atât cu elevii în cauză cât și cu familiile lor.
- Omogenizarea colectivului determină respect față de colegii și cadrele didactice.
- Realizarea de afise pt combaterea violentei.

STOP BULLYING, STOP VIOLENȚEI!

Prof. MIRON CRISTINA
Șc. Gim. Lunca Priporului/
Structura G.P.N.,Raza de soare”

“Stop bullying,

Stop agresivitate

Copilăria este despre

Jocuri,zâmbete și puritate”

(Alex)

Fenomenul de bullying a luat în ultima vreme o mare amploare, atât în școlile din țara noastră cât și în cele din întreaga lume.

Această amploare este data, din punctul meu de vedere, de societatea în care trăim și de graba cu care trăim. Părinții sunt foarte ocupați, preocupați mai mult de bunăstarea financiară a copiilor, a familiei decât de starea sufletească a acestora. Copiii au de fapt nevoie de puține bunuri materiale și mai mult de prezența și căldura părinților. O seară petrecută în familie e mult mai preferată decât un sac cu jucării. Trebuie să avem răbdare și să ne facem timp să-i ascultăm pe copiii noștri. Trebuie în primul rând să le fim prieteni și apoi părinți. Copiii trebuie să știe că se pot baza pe noi în orice moment și că dacă greșesc nu este o catastrofă.

Uneori greșelile sunt constructive, alteori sunt greu de reparat, dar nimic nu este imposibil dacă există înțelegere, toleranță și cooperare.

Cred că acei copii care sunt lipsiți de atenție sunt cei mai dispuși să devină agresori. Ei vor cu orice preț și prin orice metode să se facă remarcați. Faptul că sunt în centrul atenției le dă acea aureolă de învingători, le dă efectiv siguranță, dar aceasta este de fapt efemeră. Faptul că ești liderul unui grup doar pentru că te-ai instalat cu forța nu înseamnă că ești conducătorul. Teama este într-adevăr o formă prin care poți conduce, dar nu este deloc una benefică. Copilul lipsit de dragoste părintească, de atenție, copilul care doar primește și nu oferă nimic, cel care dorește să fie totul doar cum vrea el va apela la această metodă pentru a se face auzit, pentru a se impune. Grupul care îl susține este la fel de vinovat ca și liderul. Nepăsarea poate ucide și e una din manifestările cele mai nocive. De obicei, cei din grup, nu au curajul să ia atitudine chiar dacă nu sunt de acord cu liderul lor.

Copiii agresați sunt în general copiii sensibili, neajutorați, cei care nu susțin ideile negative, cei care au un fizic mai puțin robust. Bullyingul poate fi și agresare verbală, prin care umilești pe cineva, îl faci să se simtă neîmplinit, neînsemnat. Copiii care sunt victimele bullyingului, de orice fel, sunt copiii timizi, care nu au curajul să riposteze și care de multe ori nu reușesc să comunice nici familiei dramele prin care trec.

Părinții au impresia că dacă le oferă copiilor tot ce doresc, le-au rezolvat toate problemele, dar este o mare greșală. Important este să ajungem la sufletele copiilor, să răspundem nevoilor emoționale și apoi să ne ocupăm de celelalte. În goana noastră nebună, uităm lucrurile esențiale și uităm că sufletul este cel mai important.

Deseori suntem absorbiți de tumultul vieții și nu observăm prin ce trec copiii noștri. Ei nu au curajul sau poate le este rușine să ne spună problemele. Uneori ei cred că nu-i vom înțelege și îi vom crede tot pe ei vinovați și de aceea nu-și deschid sufletul în fața noastră, a părinților. Trebuie să le fim aproape, să-i susținem și să-i ajutăm să-și depășească temerile. Indiferent dacă sunt în postura de agresori sau de victime, ei au nevoie de suportul nostru pentru a depăși acest obstacol care le poate schimba întreaga viață și nu în bine.

Cred că părinții au și ei nevoie de suport și încredere mare și sigur școala poate fi un prim susținător.

DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR SOCIO-EMOȚIONALE ALE PREȘCOLARILOR – O FUNDATIE PENTRU PREVENIREA VIOLENȚEI

Prof.ed.timpurie **MITROI NICOLETA**
Școala Gimnazială “Constantin Negreanu”

Suntem în punctul în care suntem cu toții de acord că violența în mediul școlar reprezintă una dintre cele mai grave probleme cu care se confruntă sistemele educaționale contemporane. Deși, în mod tradițional, atenția este concentrată asupra claselor primare și gimnaziale, cercetările recente demonstrează că **prevenția eficientă începe în educația timpurie**, înainte ca tiparele comportamentale negative să se consolideze.

Competențele socio-emoționale – capacitatea de a recunoaște și gestiona propriile emoții, de a empatiza cu ceilalți, de a rezolva conflicte și de a lua decizii responsabile – constituie fundamentul unui climat de grup sigur și cooperant.

Perioada preșcolară este caracterizată prin dezvoltarea intensă a creierului prefrontal, structura implicată în reglarea emoțională și în controlul impulsurilor. Studiile de neuropsihologie arată că experiențele timpurii de calitate – inclusiv mediile educaționale care promovează siguranța emoțională – influențează decisiv arhitectura cerebrală și, implicit, modul în care copilul va gestiona conflictele de-a lungul întregii vieți.

Preșcolarul care nu a dezvoltat încă mecanisme adecvate de reglare emoțională tinde să recurgă la comportamente agresive (mușcat, lovit, strigat) ca modalitate de a-și exprima frustrarea sau de a-și satisface nevoile. Lipsa empatiei și a abilităților de comunicare asertivă reprezintă, astfel, factori de risc pentru violență, chiar și la această vârstă timpurie.

Strategii practice pentru dezvoltarea competențelor socio-emoționale în grădiniță

Crearea unui climat emoțional securizant

Climatul de grup este condiția primordială a oricărei intervenții socio-emoționale. Educatoarea care oferă **predictibilitate, empatie și limite clare** devine modelul principal după care copiii se orientează în gestionarea relațiilor cu colegii. Rutinele zilnice stabile, ritualurile de bun-venit și de rămas-bun, precum și momentele de cerc al emoțiilor contribuie semnificativ la construirea sentimentului de siguranță.

Educația emoțională prin joc și poveste

Jocul de rol, teatrul de păpuși și lectura poveștilor cu personaje care traversează conflicte și emoții complexe sunt instrumente pedagogice de mare eficiență. Prin identificare cu personajul, preșcolarul exersează recunoașterea și numirea emoțiilor, înțelege perspectiva celuilalt și descoperă soluții prosociale la situații de conflict. Poveștile terapeutice și biblioterapia (utilizarea cărților cu temă emoțională) sunt tehnici validate de cercetare în educația timpurie.

Prevenirea violenței nu înseamnă absența conflictului – conflictul este firesc și educativ – ci **construirea unui repertoriu de răspunsuri prosociale** pe care copilul îl poate accesa în locul

agresivității. Fiecare moment de gestionare pozitivă a unui conflict devine, pentru preșcolar, o lecție de viață despre empatie, comunicare și respect reciproc.

Prevenirea violenței în școli începe cu mult înainte ca elevii să pășească pragul clasei pregătitoare. Educația timpurie, prin intervențiile sale sistematice de dezvoltare a competențelor socio-emoționale, construiește fundamentul unui climat școlar sigur, incluziv și cooperant. Investiția în formarea emoțională a preșcolarilor este, în esență, cea mai eficientă strategie de prevenire a violenței pe termen lung – o investiție în caractere, nu doar în cunoștințe.

Bibliografie

1. **Băban, A. (2009).** Consiliere educațională. Ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere. Cluj-Napoca: ASCR.
2. **Elias, M. J., & Arnold, H. (Eds.) (2006).** The Educator's Guide to Emotional Intelligence and Academic Achievement. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
3. **Shonkoff, J. P., & Phillips, D. A. (Eds.) (2000).** From Neurons to Neighborhoods: The Science of Early Childhood Development. Washington, DC: National Academy Press.
4. **Vygotsky, L. S. (1978).** Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Cambridge, MA: Harvard University Press.

VOCEA ELEVILOR CONTEAZĂ: TEATRUL FORUM ȘI JOCUL DE ROL ÎN PREVENIREA VIOLENȚEI

Prof. MOCANU LUMINIȚA,
Colegiul Național 'Nicolae Bălcescu', Brăila

În contextul actual al educației, școala nu mai este doar un spațiu de transmitere a cunoștințelor, ci și un mediu esențial pentru dezvoltarea emoțională și socială a elevilor. Din acest motiv, prevenirea violenței și construirea unui climat școlar sigur devin priorități majore pentru cadrele didactice, elevi și comunitate.

Ce înseamnă un climat școlar sigur? Un climat școlar sigur presupune un mediu în care elevii se simt: respectați, ascultați, protejați, încurajați să se exprime liber.

Cauze frecvente ale violenței în școală

- lipsa abilităților de gestionare a emoțiilor
- influențe din mediul familial sau online
- dorința de afirmare sau dominare
- excluderea socială

- comunicarea deficitară

De aceea, prevenția trebuie să fie proactivă și constantă, nu doar reactivă.

Strategii eficiente de prevenire

1. Activități de dezvoltare socio-emoțională. Acestea îi ajută pe elevi să își înțeleagă emoțiile și să le gestioneze corect. Exemple de activități: „Termometrul emoțiilor” – elevii identifică și discută cum se simt în diverse situații, „Cutia cu soluții” – elevii propun soluții pentru conflicte ipotetice, „Ziua empatiei” – fiecare elev spune ceva pozitiv despre un coleg

2. Teatrul Forum (metoda Augusto Boal) Teatrul Forum este o metodă interactivă prin care elevii devin spectatori activi („spect-actori”) și propun soluții pentru situații de conflict. Cum se desfășoară: Se prezintă o scenetă (ex: bullying în clasă) Scenariul este oprit în punctul critic. Elevii intervin, înlocuiesc personajele și propun alte reacții Se discută soluțiile și consecințele.

Exemplu concret: Situație: Un elev este exclus din grup și ironizat. Intervenție: Un coleg intră în rol și schimbă reacția – apără victima sau cere ajutor.

3. Jocuri de rol (Role Play) Jocurile de rol îi ajută pe elevi să înțeleagă perspective diferite și să exerseze comportamente pozitive. Exemple de activități: „Schimbă rolul”. Elevii interpretează: agresorul, victima, martorul. Apoi discută cum s-au simțit în fiecare rol.
„Ce ai face dacă...?”

Situații: vezi un coleg agresat, „ești exclus dintr-un grup, cineva răspândește zvonuri. Elevii joacă scenarii și găsesc soluții.

4. Cercuri de discuție (Circle Time). Elevii stau în cerc și discută deschis teme precum: respectul, bullying-ul, prietenia, diferențele. Reguli: fără întreruperi, fără judecată premeditată, ascultare activă.

5. Proiecte și campanii anti-violență Exemple: realizarea unui afiș „Stop bullying”, videoclipuri realizate de elevi. cod de conduită al clasei, campanii pe rețelele sociale.

Rolul profesorului: identificarea timpurie a conflictelor, modelarea comportamentului pozitiv, crearea unui spațiu sigur de exprimare. colaborarea cu părinții și consilierul școlar.

Prevenirea violenței în școală nu se realizează prin sancțiuni, ci prin educație, empatie și implicare activă. Metode precum teatrul forum și jocurile de rol transformă elevii din simpli observatori în participanți activi la construirea unui mediu sigur.

Un climat școlar sănătos nu apare întâmplător — se construiește zi de zi, prin relații bazate pe respect, încredere și comunicare autentică.

DEZVOLTAREA COMPORTAMENTELOR PROSOCIALE LA PREȘCOLARI – STRATEGIE EFICIENTĂ PENTRU PREVENIREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL EDUCAȚIONAL

prof. ed. timpurie **MOISESCU CĂLINA**
GPP Oțelu Roșu
Județul Caraș Severin

Mediul educațional din perioada preșcolară are un rol esențial în formarea comportamentelor sociale ale copiilor. Prin activități specifice vârstei, jocuri de cooperare și dezvoltarea inteligenței emoționale, educatorul poate contribui la prevenirea comportamentelor agresive și la construirea unui climat educațional sigur și armonios. Lucrarea evidențiază importanța dezvoltării comportamentelor prosociale și prezintă exemple de strategii educaționale utilizate în activitatea cu preșcolarii pentru prevenirea conflictelor și promovarea relațiilor pozitive între copii.

Cuvinte-cheie: educație timpurie, prevenirea violenței, comportamente prosociale, climat educațional, inteligență emoțională.

Educația timpurie reprezintă fundamentul dezvoltării sociale și emoționale a copilului. În această perioadă, copiii învață să relaționeze cu ceilalți, să își exprime emoțiile și să respecte reguli sociale. Uneori, lipsa experienței sociale sau dificultățile în gestionarea emoțiilor pot genera conflicte între copii, manifestate prin comportamente agresive sau impulsive.

Grădinița are un rol important în prevenirea acestor comportamente, oferind copiilor oportunități de învățare a cooperării, empatiei și respectului reciproc. Prin activități educative adaptate vârstei, educatorul poate crea un climat educațional pozitiv, în care fiecare copil se simte acceptat, valorizat și în siguranță.

Particularitățile comportamentale ale preșcolarilor

Perioada preșcolară este caracterizată de o dezvoltare intensă a competențelor socio-emoționale. Copiii învață treptat să își controleze emoțiile și să interacționeze cu cei din jur.

Printre particularitățile acestei vârste se regăsesc:

- tendința de a reacționa impulsiv;
- dificultatea de a împărți jucăriile sau materialele;
- nevoia de atenție și apreciere;
- capacitatea în formare de a înțelege emoțiile celorlalți.

De aceea, educația timpurie trebuie să ofere contexte de învățare prin joc, activități de cooperare și experiențe sociale pozitive.

Strategii educaționale pentru prevenirea comportamentelor agresive

În activitatea didactică cu preșcolarii, prevenirea conflictelor poate fi realizată printr-o varietate de metode interactive și experiențiale.

Jocurile de rol îi ajută pe copii să înțeleagă diferite situații sociale și să identifice modalități pașnice de rezolvare a conflictelor.

Povestirile cu mesaj educativ contribuie la dezvoltarea empatiei, deoarece personajele devin modele comportamentale.

Colțul emoțiilor reprezintă un spațiu în sala de grupă unde copiii pot identifica și exprima emoțiile prin imagini sau simboluri.

Stabilirea regulilor grupei împreună cu copiii contribuie la dezvoltarea responsabilității și a respectului reciproc. Exemple de reguli:

- vorbim frumos unii cu alții;
- nu lovim și nu jignim;
- împărțim jucăriile;
- ne ajutăm prietenii.

Exemple de activități educative

O activitate frecvent utilizată în grupă este intitulată „Prietenia – superputerea noastră”. Activitatea începe cu o discuție despre prietenie și despre modul în care putem avea grijă unii de alții. Copiii realizează apoi un desen cu tema „Un prieten bun” și participă la un joc de cooperare în echipă.

Rezultatele observate în urma desfășurării acestor activități au fost:

- reducerea conflictelor între copii;
- creșterea nivelului de cooperare;
- dezvoltarea empatiei și a spiritului de ajutor reciproc.

Colaborarea cu familia

Pentru prevenirea comportamentelor agresive este esențială colaborarea dintre grădiniță și familie. Părinții trebuie implicați în procesul educativ prin activități comune, discuții și recomandări privind dezvoltarea comportamentelor pozitive la copii.

Prin menținerea unei comunicări eficiente se pot crea strategii educaționale comune care să sprijine dezvoltarea armonioasă a copilului.

Prevenirea violenței în mediul educațional trebuie să înceapă încă din perioada preșcolară. Dezvoltarea competențelor socio-emoționale, promovarea comportamentelor prosoziale și crearea unui climat educațional pozitiv contribuie la formarea unor relații armonioase între copii.

Educatorul are un rol esențial în modelarea comportamentelor și în crearea unor experiențe de învățare care să stimuleze cooperarea, empatia și respectul reciproc.

Bibliografie

- Cucoș, C. – Pedagogie. Iași: Editura Polirom.
- Vrășmaș, E. – Educația timpurie. București: Editura Aramis.
- Goleman, D. – Inteligența emoțională. București: Editura Curtea Veche.

GESTIONAREA CONFLICTELOR LA VÂRSTE TIMPURII

Prof. ed. timpurie **MOLDOVAN ALEXANDRA MIHAELA**
Școala Gimnazială "Liviu Rebreanu,, Târgu Mureș

Violența în mediul educațional poate apărea încă din grădiniță, sub forme adaptate vârstei, precum excluderea socială, etichetarea sau dominarea în joc. Prevenirea acestor comportamente este esențială pentru dezvoltarea armonioasă a copiilor și pentru construirea unui climat școlar sigur, echitabil și incluziv.

Lucrarea de față prezintă un studiu de caz din învățământul preșcolar, evidențiind dinamica apariției unui comportament de tip bullying într-o grupă mare, impactul asupra copilului vizat și strategiile de intervenție aplicate. Sunt analizate rolul cadrului didactic, al familiei și al activităților de grup în restabilirea unui climat educațional sigur, bazat pe empatie și cooperare. Studiul subliniază importanța intervenției timpurii și a colaborării între actorii educaționali.

Descrierea situației (studiu de caz)

Dragoș, copil nou transferat în grupa mare, s-a integrat rapid datorită trăsăturilor sale de lider, energie și inteligență. Integrarea sa a generat însă o competiție implicită cu Matei, liderul anterior al grupului de băieți. În timpul jocului se iscă un conflict între cei doi băieți din cauza unei jucării. Dragoș îi ia jucăria lui Matei în timp ce se juca iar acesta îl lovește pe Dragoș. Acesta ripostează și îl lovește la rândul său pe Matei. Conflictul este aplanat prin intervenția educatoarei. Conflictul din grupă este adus la cunoștiința părinților ambilor băieți de către cadrul didactic.

Episod de bullying:

În zilele care au urmat Dragoș a început să îl provoace pe Matei, contrazicându-l, imitând anumite gesturi sau repetând cuvinte, propoziții spuse de acesta, spre amuzamentul celorlalți colegi iar în timpul jocului liber a reușit să-i atragă pe majoritatea copiilor în jocul său motivând că "jocul lui e mai interesant". Situația a escaladat în momentul în care Dragoș a început să le impună celorlalți colegi să nu se mai joace cu Matei pe motiv că acesta nu se știe juca frumos și că îi va lovi. Matei a încercat în mai multe rânduri să intre în jocul lor dar a fost respins: "Nu ne jucăm cu tine!"

Impactul asupra victimei:

- *Emoțional:* Matei s-a simțit respins, nedorit și frustrat din cauza atitudinii colegilor, în special a lui Dragoș. Au apărut tot mai multe accese de furie la adresa lui Dragoș.
- *Social:* Matei a încercat să îi atragă în jocul lui pe prietenii săi dar fără succes și a început să se izoleze, să se joace singur sau cu alți colegi.
- *Comportamental:* Matei nu mai este la fel de activ și prezent în timpul activităților, nu mai vine la fel de vesel la grădiniță și își dorește să plece acasă pe motiv că îi este "dor de mama".

Cazul evidențiază câteva aspecte relevante:

- conflictul inițial nu a fost gestionat suficient la nivel relațional;
- sugestiile parentale (evitarea colegului) au fost interpretate rigid și amplificate de copil;
- dinamica de grup a favorizat comportamentul de excludere;
- nevoia de statut și control a generat comportamente de dominare.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

ISBN 978-606-95840-8-8

Strategii de intervenție

Cadrul didactic a monitorizat sistematic interacțiunile, identificând tiparele de comportament și momentele de escaladare.

Convorbiri individuale

- Discuții cu Dragoș privind consecințele comportamentelor sale și dezvoltarea empatiei.
- Sprijin emoțional pentru Matei și încurajarea exprimării trăirilor.
- Clarificarea situației în rândul colegilor pentru reducerea etichetării.

Colaborarea cu familia

- Părinții lui Matei au fost consiliați pentru susținerea emoțională a copilului.
- Părinții lui Dragoș au conștientizat impactul mesajelor transmise.
- Ambele familii au facilitat interacțiuni pozitive (vizite, activități comune), contribuind la reconstrucția relației.

Activități de grup

- Proiect tematic despre prietenie (2 săptămâni)
- Lectura de povești terapeutice (empatie, acceptare, gestionarea furiei)
- Jocuri de cooperare în perechi și grupuri mici
- Exersarea abilităților socio-emoționale (ascultare, rezolvare de conflicte)

Prevenirea violenței în mediul preșcolar necesită intervenții rapide, coerente și colaborative. Rolul cadrului didactic este esențial în identificarea timpurie a comportamentelor problematice, medierea conflictelor, dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale copiilor. Implicarea familiei și utilizarea activităților educaționale centrate pe valori sunt esențiale.

Integrarea sistematică a educației socio-emoționale în curriculum, formarea continuă a cadrelor didactice în managementul conflictelor, consolidarea parteneriatului școală–familie precum și monitorizarea constantă a relațiilor din grup sunt esențiale pentru prevenirea comportamentelor de tip bullying și pentru crearea unui climat educațional sigur, echilibrat.

Bibliografie:

Ministerul Educației (2020). *Ghid pentru prevenirea și combaterea bullying-ului în mediul școlar*. București. UNICEF (2018), *School Violence and Bullying: Global Status Report*.

Elena Bonchiș (2006), *Psihologia relațiilor interpersonale*. Oradea: Editura Universității din Oradea.

SPUNE NU VIOLENȚEI ÎN ȘCOALĂ

Prof.înv.primar **MOLDOVEANU IULIANA**
Școala Gimnazilă Morteni

„A lupta contra violenței școlare înseamnă a ameliora calitatea relațiilor și a comunicării între toate persoanele angrenate în actul educațional.”

Dardel Jaouadi

Violența este o problemă actuală a societății noastre, având impact asupra actului educațional desfășurat într-un cadru instituționalizat.

Fiind un fenomen complex, violența are determinări psihologice, sociale, culturale, economice, lucru evident atunci când luăm în considerare amploarea formelor ei de manifestare și inter-relațiile pe care le presupune. Violența școlară reprezintă doar una dintre manifestările violenței cotidiene.

În Europa, dezbaterile privind relația între conceptul de „drept la siguranță” și mediul școlar au căpătat o dezvoltare continuă, cu diferențe de la țară la țară, devenind oficial o problemă politică, în urma unei întâlniri a experților, organizată de Comisia Europeană în 1997.

Mass-media acordă din ce în ce mai multă atenție violenței, contribuind astfel la conștientizarea și creșterea interesului public față de violența tinerilor și implicit, cea școlară.

Școala nu mai este o entitate izolată, un spațiu social autonom, necorelat cu dinamica socială, neafectat de conflictele și dificultățile cu care se confruntă societatea, în general. Școala reprezintă o parte integrantă a comunității largi, iar problemele cu care se confruntă ca instituție și mediu de formare a tinerilor privesc întreaga societate. Școala trebuie văzută ca un forum al socializării, un spațiu transparent, deschis lumii exterioare, ale cărei tensiuni le asimilează și devenind chiar un spațiu de manifestare a violenței.

Astfel, violența școlară este o formă a violenței cotidiene și o problemă globală.

Violența perturbă grav mediul școlar.

Violența este dezorganizarea unui sistem personal sau social care se traduce printr-o pierdere a integrității (fizice, materiale, psihice). Dacă, în fazele de început ale educației școlare (când părinții nostri erau elevi), predomina violența profesorului asupra elevilor, democratizarea educației a antrenat o deplasare a violenței către elevi, canalizând-o dinspre elevi spre profesori.

Tipuri de violență școlară la care sunt expuși elevii/profesorii

În mediul școlar, ***elevii*** sunt supuși următoarelor tipuri de violență:

- violență emoțională, vulgaritatea de limbaj, dinspre elevii cu comportament indezirabil;
- violență fizică din partea colegilor mai mari sau mai puternici;
- agresiunea părinților sau altor membrii ai familiei, ca metodă de rezolvare a nemulțumirii față de copil;

- stres provocat de parinții cicălitori, de cerințele prea mari față de copii în legătură cu performanțele lor;
- critica și sancțiunile exagerate ce vin dinspre profesori, care nu-și cunosc suficient de bine elevii;

În mediul școlar, **profesorii** sunt supuși următoarelor tipuri de violență :

- atitudini și limbaj trivial, vulgaritate din partea elevilor;
- agresivitate nonverbală, atitudini sfidătoare din partea elevilor sau persoanelor din afara școlii;
- ostilitate în atitudini sau/ și agresivitate fizică;
- impolitețe, insulte, obraznicie, nesupunere, amenințări, reproșuri din partea elevilor;
- violență verbală, amenințări și chiar violență fizică din partea unor părinți;

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

Prof. ed. timpurie: **MORARIU CRISTINA ANA MARIA**
Școala Gimnazială „Toma Cocișiu” Blaj
P. P. „Lumea copiilor”, Blaj

Copilăria ar trebui să fie o perioadă a jocului, a învățării și a dezvoltării armonioase. Din păcate, pentru mulți copii, frica devine o constantă, cauzată de fenomenul tot mai răspândit al violenței. Violența în mediul școlar reprezintă una dintre cele mai stringente probleme ale sistemului educațional contemporan, având consecințe semnificative asupra dezvoltării psihologice, sociale și academice a elevilor. În contextul actual, caracterizat de diversitate, presiuni sociale crescute și influența mediului digital, formele de manifestare ale violenței au devenit tot mai complexe, incluzând nu doar agresiunile fizice și verbale, ci și fenomene precum bullying-ul și cyberbullying-ul.

Violența, repetitivă și intenționată afectează profund stima de sine, dezvoltarea emoțională, fizică, socială, precum și performanțele școlare ale victimelor. În fața acestui fenomen, este esențial să construim un parteneriat solid între școală, familie, comunitate și instituțiile statului, în vederea prevenirii violenței și a gestionării eficiente a conflictelor.

Asigurarea unui climat școlar sigur și incluziv constituie o prioritate esențială pentru instituțiile de învățământ, întrucât un mediu educațional pozitiv favorizează nu doar performanța școlară, ci și dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale elevilor. Prevenirea violenței presupune implementarea unor strategii coerente, bazate pe colaborarea dintre cadre didactice, elevi, părinți și specialiști, precum și promovarea valorilor precum respectul, empatia și responsabilitatea.

Gestionarea conflictelor – o abilitate vitală

Conflictul este o parte firească a interacțiunii umane. Atunci când copiii și adolescenții își exprimă ideile, emoțiile sau dorințele, este inevitabil să apară diferențe de opinie sau tensiuni. Totuși, ceea ce contează cu adevărat nu este evitarea conflictului cu orice preț, ci modul în care acesta este

gestionat. Un conflict nerezolvat poate degenera în comportamente negative precum insultele, violența sau excluderea socială – toate acestea fiind forme de bullying. Pe de altă parte, un conflict abordat constructiv poate deveni o oportunitate de învățare, de dezvoltare a empatiei și de consolidare a relațiilor.

Abilități cheie pentru gestionarea conflictelor:

1. **Comunicarea asertivă** – presupune exprimarea nevoilor și emoțiilor personale fără a-l ataca pe celălalt. Copiii trebuie învățați să folosească „mesaje eu” în loc de acuzații („Mă simt trist când...”, nu „Tu niciodată nu...”).
2. **Ascultarea activă** – implică atenția reală la ceea ce spune interlocutorul, fără întreruperi, și verificarea înțelegerii („Vrei să spui că te-ai simțit exclus?”). Această tehnică reduce tensiunea și crește sentimentul de respect reciproc.
3. **Empatia** – abilitatea de a te pune în locul celuilalt este fundamentală. Programele educaționale pot include jocuri de rol, discuții ghidate sau filme educative care dezvoltă această capacitate.
4. **Negocierea și soluționarea pașnică** – presupune găsirea unui compromis sau a unei soluții mutual acceptate. Elevii trebuie învățați să identifice problema, să genereze opțiuni și să aleagă împreună varianta cea mai echitabilă.
5. **Tehnici de calmare** – în situații tensionate, gestionarea emoțiilor este esențială. Tehnici precum respirația profundă, retragerea temporară din situație sau exprimarea emoțiilor în scris pot fi de mare ajutor.

În concluzie: Prevenirea violenței școlare nu poate fi realizată prin măsuri izolate, ci necesită o abordare integrată, bazată pe colaborare, educație și intervenție timpurie. Crearea unui climat școlar sigur este esențială pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor și pentru eficiența procesului educațional. Gestionarea conflictelor este o competență esențială pentru viață, nu doar pentru a preveni violența, ci și pentru a construi adulți echilibrați, capabili să coopereze, să respecte diferențele și să găsească soluții pașnice în fața provocărilor. Prin educație, sprijin și modelare pozitivă, copiii pot învăța că un conflict bine gestionat poate aduce creștere personală și relații mai solide.

Prevenirea violenței și gestionarea conflictelor nu pot fi realizate de un singur actor, ci doar printr-un parteneriat activ între școală, familie, comunitate și autorități. Doar împreună putem asigura o copilărie fără frică, în care fiecare copil să se simtă în siguranță, respectat și valorizat. Este datoria noastră, ca societate, să construim un mediu în care empatia, respectul și solidaritatea să învingă violența și indiferența.

Bibliografie

1. Smith, P.K., & Brain, P. (2000). Bullying in schools: Lessons from two decades of research. *Aggressive Behavior*, 26(1), 1–9.
2. Ministerul Educației Naționale (2018). *Strategia națională privind reducerea fenomenului de violență școlară*.
3. Salvați Copiii România. (2020). *Studiu național privind bullying-ul în rândul copiilor și adolescenților*. <https://salvaticopiii.ro>
4. UNESCO (2019). *Behind the Numbers: Ending School Violence and Bullying*.

5. Legea nr. 221/2019 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011, în ceea ce privește combaterea bullyingului.

ROLUL DIRIGINTELUI ÎN ASIGURAREA UNUI CLIMAT EDUCAȚIONAL SIGUR ȘI NON-VIOLENT

Prof.: MORARU MIRELA ELENA
Școala Gimnazială Nr 40
Aurel Vlaicu, Constanța

În contextul actual al educației, caracterizat de diversitate, provocări sociale și influența mediului digital, asigurarea unui climat educațional sigur și non-violent reprezintă o prioritate fundamentală. Școala nu este doar un spațiu al acumulării de cunoștințe, ci și un mediu în care elevii își dezvoltă personalitatea, valorile și comportamentele sociale.

În acest cadru, rolul dirigintelui devine esențial, acesta fiind principalul factor de echilibru și coeziune la nivelul colectivului de elevi. Prin activitatea sa, dirigintele contribuie nu doar la gestionarea situațiilor conflictuale, ci mai ales la prevenirea acestora, prin crearea unui climat bazat pe respect, încredere și colaborare.

În activitatea mea de diriginte, am considerat întotdeauna că rolul meu depășește transmiterea de cunoștințe, implicând în mod direct formarea unui mediu sigur, echilibrat și prietenos pentru elevi. Am înțeles că un climat pozitiv nu apare de la sine, ci se construiește prin implicare constantă, comunicare și atenție față de nevoile elevilor.

Încă de la începutul anului școlar, am pus accent pe stabilirea unor reguli clare de comportament, construite împreună cu elevii. Am realizat un „contract al clasei”, în care aceștia au propus reguli precum respectarea colegilor, evitarea jignirilor și rezolvarea conflictelor prin dialog. Această abordare a contribuit la asumarea responsabilității și la reducerea comportamentelor agresive.

Pe parcursul activității mele, am întâlnit diverse forme de violență, pe care le-am gestionat prin metode educative. Un exemplu relevant este cel al violenței verbale, manifestată prin schimburi de replici jignitoare între elevi. Într-o astfel de situație, am intervenit printr-o discuție ghidată, oferindu-le elevilor posibilitatea de a-și exprima emoțiile și de a conștientiza impactul cuvintelor. Ulterior, am abordat tema comunicării non-violente în cadrul orelor de dirigiență.

De asemenea, am identificat cazuri de excludere socială, în care un elev era frecvent ignorat de colectiv. Pentru a combate această situație, am organizat activități de grup cu echipe formate aleatoriu și exerciții de dezvoltare a empatiei. Elevii au fost încurajați să reflecteze asupra efectelor excluderii, iar relațiile din clasă s-au îmbunătățit treptat.

În unele situații, au apărut și forme de agresivitate fizică ușoară, precum îmbrânceli în pauze. Am intervenit prompt, discutând individual cu elevii implicați și organizând sesiuni de mediere. Am

urmărit nu doar sancționarea comportamentului, ci mai ales identificarea cauzelor și prevenirea repetării acestuia.

Un alt tip de comportament problematic a fost reprezentat de tachinările repetate, care pot afecta stima de sine a elevilor. Am abordat această problemă la nivelul întregii clase, discutând despre diferența dintre glumă și jignire și despre importanța respectului reciproc.

În contextul actual, am acordat o atenție deosebită și violenței în mediul online. În urma unor situații de ironizare în grupuri de mesagerie, am organizat activități dedicate prevenirii cyberbullying-ului, analizând împreună cu elevii consecințele acestor comportamente și promovând utilizarea responsabilă a tehnologiei.

Comunicarea deschisă a fost un element central al activității mele. Am încurajat elevii să își exprime opiniile și emoțiile, inclusiv prin exerciții anonime, care au permis identificarea unor probleme sensibile și reducerea tensiunilor.

Pentru a consolida coeziunea grupului, am organizat activități de cooperare, proiecte de echipă și jocuri educative, care au stimulat colaborarea și respectul reciproc. În același timp, am menținut o colaborare constantă cu părinții, considerând că parteneriatul școală–familie este esențial în prevenirea comportamentelor violente.

Toate aceste demersuri m-au ajutat să înțeleg că prevenirea violenței nu se realizează prin autoritate rigidă, ci prin dialog, empatie și consecvență. Rolul dirigintelui este acela de a ghida, de a media și de a crea contexte de învățare socio-emoțională.

În urma experienței mele ca diriginte, pot afirma că prevenirea violenței în mediul școlar reprezintă un proces complex, care necesită implicare constantă, răbdare și adaptare la particularitățile fiecărui colectiv de elevi. Nu există soluții universale, însă există principii fundamentale care, aplicate consecvent, conduc la rezultate vizibile.

În primul rând, un climat educațional sigur și non-violent se construiește în timp, prin relații bazate pe încredere și respect reciproc. Elevii care se simt ascultați și valorizați sunt mai puțin predispuși să manifeste comportamente agresive.

În al doilea rând, prevenția este mai eficientă decât intervenția. Activitățile de dezvoltare socio-emoțională, promovarea valorilor și implicarea elevilor în stabilirea regulilor contribuie semnificativ la reducerea conflictelor.

Gestionarea situațiilor de violență trebuie realizată cu echilibru, punând accent pe dialog, mediere și conștientizare. Astfel, elevii învață să își asume responsabilitatea și să își corecteze comportamentul.

Colaborarea cu familia și implicarea consilierului școlar reprezintă factori esențiali în menținerea unui climat stabil și sigur. De asemenea, educația digitală devine tot mai importantă în prevenirea violenței în mediul online.

În concluzie, rolul dirigintelui în asigurarea unui climat educațional sigur și non-violent este unul esențial și complex. Prin implicare, consecvență și deschidere, acesta poate contribui la formarea unui colectiv unit și la dezvoltarea unor elevi echilibrați, responsabili și respectuoși.

Bibliografie

- Ministerul Educației (2019), Strategia privind reducerea fenomenului de violență în mediul școlar, București.
- Ministerul Educației (2020), Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar (ROFUIP).
- UNICEF (2018), Prevenirea violenței în școli – Ghid pentru cadre didactice.
- Daniel Goleman (2001), Inteligența emoțională, Editura Curtea Veche, București.
- Ioan Cerghit (2006), Metode de învățământ, Editura Polirom, Iași.
- Constantin Cucoș (2002), Pedagogie, Editura Polirom, Iași.
- Organizația Mondială a Sănătății (2020), Violence prevention in schools – Global report.
- Salvați Copiii România (2021), Raport privind bullying-ul în școlile din România.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR Restaurarea autorității didactice și strategii de învățare prin cooperare: Calea către un climat școlar sigur

Autor: **MOȚEI RALUCA-ANDREEA**
Unitatea de învățământ: Școala Gimnazială Verești Suceava

Într-o epocă în care discursul educațional s-a mutat aproape exclusiv pe zona drepturilor elevilor, asistăm la un fenomen îngrijorător de devalorizare a autorității profesorului, fapt care fragilizează direct siguranța în instituțiile de învățământ. Această eroziune a statutului cadrului didactic nu este doar o problemă de prestigiu, ci breșa principală prin care bullying-ul pătrunde în viața școlară. Atunci când drepturile sunt interpretate ca o imunitate în fața consecințelor, iar profesorul este deposedat de pârghiile reale de control, se creează un vid de putere pe care elevii agresori îl ocupă imediat. Această realitate transformă școala dintr-un spațiu al învățării într-un teren al negocierii permanente, unde profesorul, sub presiunea constantă a procedurilor birocratice și a temerii de a nu fi acuzat de abuz, ajunge să evite intervenția fermă, lăsând victimele fără apărare.

Bullying-ul nu este o simplă ceartă între copii, ci un mecanism de abuz sistematic, caracterizat prin intenționalitate, repetiție și un dezechilibru evident de putere. El nu apare brusc la vârste mari, ci se instalează insidios încă din clasele primare sub formă de excludere, etichetare sau intimidare subtilă. Din păcate, acest fenomen este uneori susținut indirect chiar de părinți prin protecționismul excesiv manifestat față de propriii copii. Tendința actuală a părinților de a deveni avocați permanenți ai odraslelor, contestând orice observație a profesorului sau minimalizând derapajele comportamentale sub pretextul că „așa sunt copiii”, validează în mintea elevului agresivitatea ca formă legitimă de dominare. Această fractură între familie și școală anulează eforturile de disciplinare și transformă procesul de corecție într-un conflict între adulți, în timp ce copilul învață că poate sfida normele fără repercusiuni reale.

Pentru a restabili un climat sigur, este imperativ să utilizăm strategii didactice și psihopedagogice care să treacă de la simpla pedeapsă la o formă de învățare socială profundă. Una dintre cele mai eficiente metode este managementul proactiv al clasei prin tehnici de justiție restaurativă, unde accentul se pune pe repararea prejudiciului moral și material, forțând agresorul să înțeleagă impactul acțiunilor sale. În plan didactic, putem utiliza metode precum învățarea prin cooperare sau „Jigsaw Method”, unde succesul individual depinde de colaborarea cu grupul, forțând astfel elevii să colaboreze și să depindă unii de ceilalți, indiferent de ierarhiile sociale din clasă. Aceste structuri de lucru subminează natural dinamica de putere a bullying-ului, înlocuind dominarea cu utilitatea reciprocă.

Dezvoltarea competențelor socio-emoționale reprezintă, în acest context, pilonul central al prevenirii violenței pe termen lung. Alfabetizarea emoțională, care îi învață pe elevi să își identifice și să își gestioneze furia înainte ca aceasta să explodeze în agresiune, trebuie să fie o practică zilnică, nu doar o discuție ocazională. Utilizarea comunicării asertive și a „mesajelor la persoana I” îi ajută pe elevi să își exprime frustrările fără a ataca, oferindu-le un limbaj alternativ celui violent. Mai mult, este esențială cultivarea curajului civic în rândul martorilor, acei elevi neutri care, prin tăcerea lor, validează de multe ori abuzul. Atunci când grupul este antrenat să nu mai ofere audiență agresorului, puterea acestuia se evaporă, iar climatul școlar se însănătoșește din interior.

În concluzie, siguranța școlară nu poate fi restabilită pe ruinele autorității didactice. Este nevoie de un pact onest între toți actorii educaționali, în care părinții să accepte că a face echipă cu profesorul împotriva comportamentului greșit al copilului este singura cale spre formarea unui caracter sănătos. Reintegrarea respectului față de ierarhia valorică și față de profesor, alături de o investiție masivă în inteligența emoțională a elevilor, reprezintă singura soluție reală pentru ca școala să redevină un sanctuar al creșterii, nu un spațiu al supraviețuirii sociale. Siguranța revine în școală doar atunci când educația încetează să mai fie o negociere de drepturi și redevine un proces asumat de formare a responsabilității.

BIBLIOGRAFIE

1. Aronson, E., The Jigsaw Classroom.
2. Goleman, D., Inteligența emoțională.
3. Iucu, R., Managementul clasei de elevi.
4. Olweus, D., Bullying în școală: Ce știm și ce putem face.
5. Ordinul nr. 4.343/2020 (Legea anti-bullying).

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

**Prof. Moroșan Elena Mihaela,
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Suceava**

Școala este mediul în care elevii își formează nu doar cunoștințele, ci și caracterul, comportamentul și relațiile cu cei din jur. Pentru ca activitatea educațională să se desfășoare eficient, este necesară existența unui mediu sigur, în care respectul, colaborarea și înțelegerea să fie valori importante.

Totuși, în unele situații apar manifestări de violență verbală, fizică sau emoțională, care afectează atmosfera din școală și influențează negativ atât elevii, cât și profesorii. Din acest motiv, prevenirea comportamentelor agresive trebuie să fie o preocupare permanentă a întregii comunități școlare.

Fenomenul violenței școlare poate avea diverse cauze, precum lipsa sprijinului familial, influențele negative ale grupului de prieteni, consumul excesiv de conținut online sau dificultățile emoționale ale adolescenților. Agresivitatea se poate manifesta prin insulte, intimidări, marginalizare sau conflicte fizice.

În prezent, o problemă tot mai des întâlnită este hărțuirea în mediul online, cunoscută sub numele de cyberbullying, care afectează starea emoțională a elevilor și poate conduce la anxietate, nesiguranță și scăderea performanțelor școlare.

Pentru reducerea actelor de violență este necesară promovarea toleranței, a dialogului și a respectului reciproc. Cadrele didactice au responsabilitatea de a crea un climat bazat pe comunicare și sprijin, intervenind atunci când apar conflicte între elevi.

Activitățile educative, orele de consiliere, proiectele de echipă și dezbaterile contribuie la dezvoltarea abilităților sociale și emoționale ale copiilor. Prin aceste activități, elevii învață să își exprime opiniile într-un mod civilizată și să gestioneze situațiile tensionate fără agresivitate.

Familia are, de asemenea, un rol foarte important în formarea comportamentului copiilor. Părinții trebuie să mențină o comunicare deschisă cu propriii copii și să colaboreze cu profesorii pentru rezolvarea eventualelor probleme. Sprijinul, înțelegerea și exemplele pozitive oferite acasă îi ajută pe elevi să adopte atitudini respectuoase și echilibrate.

Un mediu școlar sigur presupune existența unor reguli clare și corecte, cunoscute și respectate de toți elevii. Este important ca fiecare copil să se simtă protejat și să aibă curajul să

vorbească atunci când observă sau experimentează situații de violență. Cooperarea dintre școală, familie și instituțiile responsabile poate contribui la prevenirea conflictelor și la soluționarea rapidă a problemelor.

Prin urmare, combaterea violenței și menținerea unui climat școlar sigur sunt esențiale pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor și pentru desfășurarea unui proces educativ eficient.

Valorile precum respectul, empatia, solidaritatea și comunicarea trebuie încurajate permanent atât în familie, cât și în școală. Doar într-un mediu bazat pe siguranță și colaborare, elevii pot evolua armonios și își pot construi un viitor de succes.

În plus, activitățile desfășurate în echipă și sprijinul reciproc dintre colegi contribuie la crearea unor relații sănătoase și la diminuarea comportamentelor agresive.

Fiecare membru al comunității școlare are datoria de a susține un climat bazat pe bunătate, respect și responsabilitate.

VIOLENȚA ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Prof. înv. primar **MUNTEANU VALENTINA**
Școala Gimnazială „Sfânta Vineri” Ploiești

În sistemul educațional, libertatea individuală este greșit înțeleasă atât de către elevi, cât și de către profesori și părinți și nu a avut ca efect micșorarea gradului de violență în școală, ci dimpotrivă pe fondul acestei libertăți greșit înțeleasă și exprimată, școala poate reprezenta o sursă a unor forme de violență. Dacă anterior violența școlară nu se manifesta decât ocazional, între elevi sau dinspre cadrul didactic spre elev, acum remarcăm o violență sporită de la an la an atât între elevi cât și, nu rareori, dinspre elevi spre cadrele didactice. Pentru a putea preîntâmpina și dezarma un comportament violent în școală trebuie mai întâi să clarificăm și să înțelegem conceptul de violență, să aflăm cauzele acesteia și în final să fie concepute măsurile de combatere și prevenire.

Spre deosebire de agresivitate, care reprezintă potențialitatea ce permite dirijarea acțiunii și ține de gândire și analiza fiind intrinsecă, violența este acțiunea în sine, dezorganizarea brutală a personalității sau colectivității și afectează atât individul, cât și mediul în care acesta se manifestă. Astfel, întâlnim mai multe tipuri de violență în mediul școlar ce cuprinde orice formă de manifestare a unor comportamente precum:

- Violența verbală (poreclire, tachinare, amenințare, hărțuire) ofensă adusă statutului/autorității cadrului didactic; alte tipuri de comportament deviant în relație cu școala;
- Violența fizică, concretizată prin lovire, împingere, bruscare, pălmuire, lovirea cu diverse obiecte, vătămare corporală, deposedere prin forță de bunuri, furt;
- Violența economică (materială) ce se răsfrânge asupra obiectelor din jur, asupra mobilierului școlar, și a bunurilor altor persoane;
- Violența psihică ce are ca efect formarea complexelor de inferioritate la persoana agresată, și se manifestă prin verbalizare, atitudini de respingere, izolare;

Fenomenul violenței școlare trebuie analizat în contextul apariției lui. A gândi strategii, proiecte de prevenire a violenței școlare înseamnă a lua în considerare toți factorii (sociali, familiali, școlari, de personalitate) ce pot determina comportamentul violent al elevilor. Școala poate juca un rol important în prevenirea violenței școlare. Și asta nu numai în condițiile în care sursele violențelor sunt în mediul școlar, ci și în situația în care sursele se află în exteriorul școlii. Pierre-Andre Doudin și Miriam Erkohen-Markus vorbesc chiar de trei tipuri de prevenție pe care le poate desfășura școala și care se completează reciproc:

-prevenție primară, care se poate realiza foarte ușor de către fiecare profesor și se referă la dezvoltarea unei priviri pozitive asupra fiecărui elev, exprimarea încrederii în capacitatea lui de a reuși, valorizarea efortului elevului. Toate aceste atitudini pot reduce riscurile apariției violenței;

-prevenție secundară, ce pleacă de la faptul că școala reprezintă un post de observație privilegiat al dezvoltării intelectuale și afective a elevului, iar profesorul, printr-o observare atentă a acestuia, poate repera efectele unor violențe la care elevul a fost supus în afara mediului școlar. Semnalând cazul respectivilor elevi profesioniștilor (psihologului școlar, asistentului social) și autorităților competente, pot fi luate măsuri de ajutor și de protecție care să vizeze înlăturarea cauzelor abuzurilor și reducerea tulburărilor somatice, psihice și comportamentale induse prin violență;

-prevenție terțiară, ce are în vedere sprijinul direct adus elevilor care manifestă comportamente violente. Menționarea unor așteptări pozitive față de ei, dezvoltarea sentimentului de apartenență comunitară, exprimarea preocupării față de situația pe care o au și integrarea lor în activitățile grupului sunt factori de protecție ce pot fi exercitați în cadrul instituției școlare. Prin aceste măsuri se poate împiedica cronicizarea tulburărilor provocate de violența și eventuala transmitere a lor de la o generație la alta.

Pentru ca școala să își asume acest rol de prevenire și de stăpânire a fenomenului violenței, prima investiție trebuie făcută în domeniul formării profesorilor. Trebuie să recunoaștem că, atât în cadrul formării inițiale, cât și al formării continue, atenția este concentrată asupra lucrului cu clasele de elevi „fără probleme”. Se discută mult prea puțin despre modalitățile de abordare a claselor dificile.

Este nevoie de o formare specifică, în măsură să permită satisfacerea cerințelor elevilor „cu probleme”. Nu putem aștepta pasivi ca problemele să se rezolve de la sine. De exemplu, în condițiile unui mediu familial instabil, tensionat, conflictual, școala poate reprezenta pentru elev o a doua șansă.

Organizarea unor cursuri de formare a profesorilor pentru a face față lucrului cu clase sau elevi dificili trebuie să pornească de la următoarele obiective:

- observarea atentă a comportamentului elevilor pentru o mai bună înțelegere a cauzelor actelor de violență;
- ameliorarea comunicării cu elevii ce manifestă comportamente violente și stabilirea unor relații de încredere;
- determinarea conflictelor cu ajutorul formatorilor de discuție ;
- dezvoltarea parteneriatului școală-familie ;
- colaborarea cu specialiștii în cadrul lucrului în rețea.

Este recomandabil ca aceste cursuri de formare să se centreze îndeosebi pe exerciții practice care pleacă de la experiența concretă a profesorilor, de la studii de caz, puneri în situații prin care profesorii au ocazia de a schimba opinii, de a găsi soluții din perspectiva rolului pe care îl joacă.

Interacțiunea individ-mediu școlar are o mare importanță în demersul educativ, iar mediul școlar trebuie să ofere toate condițiile necesare bunei desfășurări ale activității didactice, astfel încât ambianța educațională din cadrul școlii să fie una propice dezvoltării elevilor. Unul dintre factorii care poate afecta comunicarea și relațiile ce se stabilesc în acest mediu este violența școlară. Dardel Jaouadi spune: lupta împotriva violenței școlare are ca rezultat ameliorarea relațiilor și a comunicării între persoanele implicate în activitatea educațională. Acest lucru este esențial pentru desfășurarea activităților educaționale, care au ca scop formarea de personalități armonioase, active și creatoare, în concordanță cu cerințele individuale și sociale.

Bibliografie:

- Institutul de Științe ale Educației, UNICEF, „*Violența în școală*”, București, 2005;
- Ferreol, Gilles, Adrian, Neculau, *Violența. Aspecte psihosociale*, Iași, Editura Polirom, 2003

PREVENIREA VIOLENȚEI LA COPIII PREȘCOLARI PRIN DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR SOCIO-EMOȚIONALE

Profesor educație timpurie **MUREȘAN OANA**
Școala Gimnazială „Liviu Rebreanu”, Târgu Mureș

În perioada preșcolară, copiii își formează primele comportamente sociale semnificative, învățând cum să relaționeze cu cei din jur, cum să își exprime emoțiile și cum să reacționeze în situații de conflict. Această etapă este esențială pentru dezvoltarea personalității, deoarece experiențele trăite în grădiniță influențează modul în care copilul va interacționa ulterior în mediul școlar și social.

În acest context, prevenirea comportamentelor violente nu înseamnă doar eliminarea conflictelor, ci mai ales formarea unor abilități prin care copiii să își poată gestiona emoțiile și să își rezolve neînțelegerile într-un mod adecvat vârstei. Astfel, dezvoltarea competențelor socio-emoționale devine un element esențial în educația timpurie.

Competențele socio-emoționale reprezintă capacitatea copilului de a-și recunoaște emoțiile, de a le exprima adecvat, de a înțelege emoțiile celorlalți și de a construi relații pozitive. La vârsta preșcolară, aceste abilități sunt în formare și au nevoie de sprijin constant din partea adultului.

În practică, comportamentele agresive apar frecvent din dificultatea copiilor de a comunica sau de a-și controla emoțiile. De exemplu, un copil care dorește o jucărie poate împinge un coleg, deoarece nu știe încă să formuleze verbal o cerere. În astfel de situații, rolul educatoarei este de a interveni calm și de a oferi alternative corecte de comportament, precum: „Te rog să îi spui colegului că vrei să te joci.” sau „Așteptăm rândul nostru”.

Un alt exemplu este situația în care un copil devine supărat atunci când pierde un joc. Reacția poate fi de plâns, refuz de participare sau retragere din activitate. În aceste momente, cadrul didactic poate ajuta copilul să își identifice emoția și să o accepte, formulând mesaje de tipul: „Ești supărat pentru că nu ai câștigat, dar data viitoare vei avea altă șansă”. În timp, copilul învață să își regleze reacțiile emoționale.

De multe ori, comportamentele considerate agresive la această vârstă nu au o intenție de răutate, ci sunt expresii ale frustrării sau ale nevoii de atenție. De aceea, este esențial ca adultul să nu se limiteze la corectarea comportamentului, ci să sprijine copilul în învățarea unor modalități adecvate de exprimare.

Un rol important în dezvoltarea competențelor socio-emoționale îl au activitățile desfășurate în grădiniță. Jocurile de rol sunt foarte eficiente, deoarece îi ajută pe copii să exerseze situații sociale reale. De exemplu, într-un joc în care copiii simulează activitatea de „magazin”, aceștia învață să aștepte, să comunice politicos și să respecte reguli.

Poveștile reprezintă, de asemenea, un instrument valoros. După citirea unei povești, copiii pot discuta despre emoțiile personajelor și despre soluțiile posibile la situațiile conflictuale. De exemplu, dacă un personaj se ceartă cu altul, copiii pot propune soluții precum împărțirea jucăriilor sau cererea de ajutor.

Activitățile de grup contribuie la dezvoltarea cooperării și a respectului reciproc. La realizarea unui proiect comun, cum ar fi un colaj sau un desen colectiv, copiii trebuie să colaboreze, să împartă materialele și să respecte ideile celorlalți. În cazul apariției unui conflict, acesta poate fi transformat într-o oportunitate de învățare, cu sprijinul educatoarei.

Un alt aspect esențial este climatul educațional. Un mediu sigur și stabil îi ajută pe copii să se simtă protejați emoțional, reducând astfel comportamentele agresive. Rutinele zilnice, regulile clare și relația pozitivă cu cadrul didactic contribuie la echilibrul emoțional al copiilor.

În concluzie, dezvoltarea competențelor socio-emoționale reprezintă una dintre cele mai eficiente metode de prevenire a violenței la vârsta preșcolară. Prin activități specifice, prin exemple concrete și prin implicarea constantă a educatoarei, copiii învață să își gestioneze emoțiile, să comunice eficient și să relaționeze armonios cu ceilalți. Astfel, educația timpurie devine fundamentul formării unor comportamente prosociale și al unei dezvoltări echilibrate.

Bibliografie

Bunescu, G. (2005) – Psihologia copilului preșcolar, Editura Didactică și Pedagogică, București.

Neacșu, I. (2010) – Psihologia educației, Iași, Polirom.

Bonchiș, E. (2011) – Psihologia copilului, Editura Universitaria, Craiova.

Vrășmaș, E. (2014) – Educația timpurie, Editura Aramis, București.

SIGURANȚA ÎN ȘCOALĂ

Prof. NASTURE DELIA ADINA

Siguranța în școală reprezintă o condiție fundamentală pentru desfășurarea eficientă a procesului educațional și pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor. Într-o societate modernă, în care schimbările sociale, tehnologice și culturale sunt tot mai rapide, școala trebuie să fie un spațiu protejat, în care fiecare elev să se simtă în siguranță atât din punct de vedere fizic, cât și emoțional și social.

În primul rând, siguranța fizică este esențială pentru buna funcționare a instituțiilor de învățământ. Aceasta presupune existența unor clădiri sigure, conforme cu normele de construcție și de protecție împotriva incendiilor, dotate cu echipamente adecvate, precum extintoare, sisteme de alarmă și ieșiri de urgență. De asemenea, organizarea periodică a exercițiilor de evacuare în caz de incendiu sau cutremur contribuie la pregătirea elevilor și a cadrelor didactice pentru situații de urgență. Supravegherea elevilor în timpul orelor și al pauzelor, precum și controlul accesului în școală sunt alte măsuri importante pentru prevenirea incidentelor.

Un alt aspect important al siguranței în școală este siguranța emoțională și psihologică. Elevii trebuie să se simtă respectați, acceptați și încurajați să se exprime liber. Din păcate, fenomene precum

bullying-ul, hărțuirea sau discriminarea sunt încă prezente în mediul școlar și pot avea efecte negative asupra dezvoltării copiilor și adolescenților. Aceste comportamente pot duce la scăderea încrederii în sine, la anxietate, depresie și chiar abandon școlar. De aceea, este necesar ca școala să promoveze valori precum toleranța, empatia și respectul reciproc. Profesorii au un rol esențial în prevenirea și combaterea acestor fenomene, prin intervenții rapide și prin crearea unui climat pozitiv în clasă.

În contextul actual, siguranța în mediul online a devenit o componentă importantă a siguranței școlare. Utilizarea frecventă a internetului și a rețelelor sociale expune elevii unor riscuri precum cyberbullying-ul, accesul la conținut neadecvat sau contactul cu persoane necunoscute. Educația digitală trebuie să fie o prioritate, astfel încât elevii să învețe să utilizeze tehnologia în mod responsabil și sigur. Informarea corectă și dezvoltarea gândirii critice sunt esențiale pentru protejarea acestora în mediul virtual.

Colaborarea dintre școală, familie și comunitate este un alt factor important în asigurarea siguranței. Părinții trebuie să fie implicați activ în viața școlară a copiilor, să comunice constant cu profesorii și să observe eventualele schimbări de comportament ale acestora. În același timp, instituțiile locale, precum poliția sau organizațiile non-guvernamentale, pot sprijini școlile prin programe de prevenire și informare.

De asemenea, este important ca elevii să fie educați în spiritul responsabilității și al respectului față de reguli. Ei trebuie să înțeleagă că siguranța depinde și de comportamentul fiecăruia. Respectarea regulilor de conduită, evitarea conflictelor și implicarea în activități pozitive contribuie la crearea unui mediu școlar sigur și armonios.

Nu în ultimul rând, școala trebuie să dezvolte politici și strategii clare privind siguranța. Acestea pot include regulamente interne, proceduri de intervenție în situații de criză, consiliere psihologică și programe educaționale dedicate prevenirii violenței și promovării sănătății emoționale.

În concluzie, siguranța în școală este un element esențial pentru succesul educațional și pentru bunăstarea elevilor. Ea presupune nu doar măsuri de protecție fizică, ci și crearea unui mediu emoțional sănătos, bazat pe respect, încredere și colaborare. Prin implicarea tuturor factorilor – elevi, profesori, părinți și comunitate – școala poate deveni un loc sigur, în care fiecare copil să se dezvolte liber și armonios.

DINCOLO DE ZIDURILE ȘCOLII

Profesor NECULA FLORINA CRISTINA
Școala Gimnazială Morteni, jud. Dâmbovița

Transformările tehnologice din ultimele două decenii au modificat profund dinamica relațiilor școlare, estompând granițele dintre spațiul educațional formal și universul digital al elevilor. Mediul școlar nu mai poate fi privit ca un spațiu închis, delimitat strict de zidurile instituției, deoarece telefoanele mobile și rețelele sociale au creat o conexiune permanentă între viața privată a elevului și

sala de clasă. În acest context, conflictul școlar nu se mai încheie odată cu terminarea programului, ci continuă într-un spațiu virtual accesibil permanent, în care interacțiunile sociale, validarea grupului și expunerea publică se desfășoară fără întrerupere. Astfel, violența nu mai este limitată la contactul fizic direct, ci *circulă constant între online și offline*, iar școala și familia ajung frecvent să gestioneze efectele unor conflicte pe care nici măcar nu le-au observat în momentul producerii lor.

În prezent, conflictele generate sau amplificate în mediul digital produc efecte directe asupra climatului educațional, afectând siguranța psihologică a elevilor, relațiile dintre colegi și raporturile profesor–elev. Spre deosebire de formele clasice de agresiune, violența digitală funcționează prin mecanisme specifice: *expunere continuă, viralizare rapidă, umilire publică și persistență temporală*. Dacă în cazul bullyingului tradițional elevul putea părăsi fizic spațiul conflictului la finalul programului școlar, în cazul cyberbullyingului agresiunea îl urmărește permanent prin notificări, comentarii, distribuire și reacții online. Din acest motiv, elevul nu mai „iese” din conflict atunci când sună clopoțelul, ci rămâne captiv într-un climat emoțional tensionat, alimentat continuu de mediul digital.

Tehnologia facilitează manifestarea cyberbullyingului prin instrumente care amplifică eficiența agresiunii într-o manieră imposibilă în interacțiunile față în față. Anonimatul, dezinhibiția online, lipsa supravegherii imediate și posibilitatea viralizării conținutului cresc semnificativ riscul de victimizare și reduc barierele morale care limitează agresivitatea în spațiul fizic. În mediul virtual, agresorul acționează adesea protejat de distanța fizică și de impresia falsă a impunității, iar publicul devine participant indirect prin distribuire, reacții sau comentarii. În acest sens, UNESCO include explicit cyberbullyingul în categoria violenței școlare, subliniind impactul său major asupra climatului educațional și sănătății mintale a elevilor.

Datele europene confirmă faptul că mediul online a devenit, metaforic, „noul coridor al școlii”. Raportul EU Kids Online evidențiază faptul că elevii petrec tot mai mult timp conectați digital, iar conflictele sociale se dezvoltă și se propagă în principal prin intermediul platformelor online. În România, copiii încep explorarea digitală la vârste din ce în ce mai fragede, majoritatea elevilor între 9 și 16 ani având acces constant la smartphone și internet. România se situează printre țările europene cu un nivel ridicat de utilizare zilnică a internetului pe telefonul mobil, iar timpul petrecut online crește semnificativ în cazul adolescenților. Conectivitatea permanentă creează o continuitate a interacțiunilor sociale care nu se întrerupe odată cu începerea cursurilor, explicând de ce un conflict început seara pe WhatsApp sau Instagram rămâne activ emoțional și în dimineața următoare, în sala de clasă.

Elevii utilizează internetul predominant pentru socializare, divertisment și validare socială, exact zonele cele mai vulnerabile la apariția conflictelor. Platforme precum WhatsApp, Instagram, TikTok, Discord sau Roblox devin spații de construire a ierarhiilor sociale și de negociere a statutului în grupul de egali. În mediile de gaming online, băieții sunt mai frecvent expuși schimburilor agresive de replici și conținutului violent, în timp ce fetele tind să experimenteze forme de agresiune relațională specifice rețelelor bazate pe imagine, precum excluderea socială, comentariile depreciative privind aspectul fizic sau răspândirea de zvonuri. Deși aceste forme pot părea mai subtile decât agresiunea fizică directă, impactul lor psihologic este profund și persistent.

În paralel cu expansiunea prezenței digitale a elevilor, *nivelul alfabetizării digitale critice rămâne insuficient dezvoltat*. Mulți adolescenți nu dețin competențele necesare pentru verificarea

informațiilor, protejarea datelor personale sau gestionarea setărilor de siguranță online. Mai grav, numeroși elevi aleg să nu raporteze experiențele negative trăite în mediul virtual de teama confiscării telefonului sau a restricționării accesului la internet. Această „tăcere digitală” contribuie la caracterul invizibil al violenței și explică de ce profesorii observă adesea doar consecințele finale: **izolare socială, anxietate, iritabilitate, refuz școlar sau izbucniri agresive aparent inexplicabile.**

În literatura de specialitate a apărut astfel conceptul de „**violență invizibilă**”, utilizat pentru a descrie formele de agresiune digitală care nu lasă urme fizice și scapă frecvent supravegherii instituționale. Spre deosebire de o agresiune petrecută în curtea școlii, violența digitală este discretă, uneori anonimă, greu de probat și persistentă prin arhivarea și redistribuirea conținutului online. Caracterul său insidios derivă din faptul că actele de umilire, excludere sau denigrare se desfășoară într-un spațiu inaccesibil privirii profesorului, dar produc efecte psihologice severe și de lungă durată. În acest mod, climatul școlar ajunge să fie afectat de o tensiune latentă permanentă, iar instituția educațională își pierde capacitatea tradițională de a delimita și controla spațiul conflictului.

Conflictele digitale urmează adesea un traseu predictibil. O agresiune începe în mediul online prin comentarii jignitoare, excluderea din grupuri, distribuirea unei imagini compromițătoare sau răspândirea unor zvonuri. Colegii contribuie indirect la amplificarea conflictului prin reacții, distribuire și comentarii, crescând presiunea socială asupra victimei. A doua zi, conflictul se transferă în spațiul școlar, unde devine vizibil prin refuzul colaborării, retragere socială, hiperreactivitate emoțională, ostilitate verbală sau scăderea capacității de concentrare. Profesorul nu vede agresiunea inițială, ci doar efectele sale relaționale și emoționale asupra colectivului.

În aceste condiții, cadrele didactice trebuie să își dezvolte capacitatea de a observa modificările subtile din dinamica grupului: *aparitia bruscă a „biserițelor”, izolarea unor elevi, anxietatea manifestată la verificarea notificărilor sau deteriorarea bruscă a performanței școlare fără o cauză evidentă.* Dificultatea intervenției este amplificată de faptul că multe forme de agresiune digitală sunt indirecte și ambigue: distribuirea capturilor de ecran, comentariile ironice mascate drept „glume”, conturile false, meme-urile umilitoare sau fenomenul de filming/shaming, prin care vulnerabilitatea unei persoane este filmată și transformată în divertisment public.

Printre formele frecvente de agresiune digitală se numără flaming-ul și trolling-ul. **Flaming-ul** presupune atacuri verbale directe, ostile și intens emoționale, având ca scop rănirea și intimidarea interlocutorului. **Trolling-ul**, în schimb, urmărește perturbarea deliberată a comunicării prin provocări absurde, ironii sau comentarii menite să genereze haos și reacții disproporționate. Deși diferite ca mecanism, ambele contribuie la degradarea climatului relațional și la normalizarea agresivității în mediul online.

Un alt risc major îl reprezintă **violarea confidențialității și viralizarea informațiilor** private. Adolescenții tind să distribuie impulsiv conținut personal fără a anticipa consecințele pe termen lung, iar trădarea încrederii devine un instrument eficient de agresiune. Fotografii, conversații private sau informații sensibile ajung rapid să fie distribuite public, transformând vulnerabilitatea victimei într-un spectacol colectiv. Caracterul permanent al mediului digital face ca tentativele ulterioare de ștergere să fie adesea inutile, iar informația intimă devine instrument de șantaj, control și umilire.

Social media funcționează astfel ca un accelerator emoțional al conflictelor dintre elevi. Nu mai este vorba doar despre simple „certuri online”, ci despre construirea unor ierarhii sociale digitale

bazate pe expunere, ridiculizare și excludere simbolică. Economia atenției specifice rețelelor sociale recompensează reacțiile extreme și umilința transformată în divertisment, contribuind la normalizarea agresivității și la reducerea empatiei. În consecință, climatul școlar devine marcat de polarizare relațională, ostilitate latentă și scăderea sentimentului de apartenență și siguranță.

În fața acestei realități, profesorul se află într-o poziție dificilă. El primește efectele conflictului fără a avea acces la sursa acestuia, dispune adesea de competențe digitale limitate și se confruntă cu incertitudinea privind limitele responsabilității instituționale. Din acest motiv, intervenția eficientă nu poate fi construită exclusiv pe interdicții tehnologice, ci trebuie orientată către dezvoltarea competențelor emoționale și relaționale ale elevilor. Întrebarea esențială nu este „Ce aplicație folosești?”, ci „Cum te-a făcut să te simți ceea ce ai văzut sau citit?”. Această schimbare de perspectivă este fundamentală, deoarece violența digitală produce în primul rând efecte psihologice: rușine, anxietate, izolare, scăderea stimei de sine și sentimentul permanent de vulnerabilitate socială. Elevul care percepe că „toți au văzut” și că „oricine poate redistribui” trăiește o formă continuă de insecuritate relațională care afectează participarea școlară și capacitatea de învățare. În paralel, elevii trebuie învățați să utilizeze strategii de auto-protecție digitală: **păstrarea dovezilor prin capturi de ecran, blocarea agresorilor, raportarea conținutului abuziv și apelarea la adulți de încredere**. Numai printr-o abordare integrată, care combină alfabetizarea digitală, educația emoțională și intervenția instituțională, școala poate răspunde adecvat provocărilor generate de această nouă formă de violență invizibilă.

În contextul extinderii violenței digitale dincolo de limitele fizice ale școlii, strategiile de intervenție nu mai pot fi construite exclusiv pe modelul disciplinar tradițional, centrat pe sancționarea unui comportament observabil. Cyberbullyingul și formele asociate de agresiune digitală operează prin mecanisme subtile, adesea invizibile pentru adult, ceea ce impune o abordare sistemică, multidimensională și preventivă. Intervenția eficientă presupune nu doar reacția la incident, ci și dezvoltarea unei culturi școlare bazate pe siguranță psihologică, responsabilitate digitală și competențe relaționale.

Primul nivel al intervenției îl reprezintă prevenția prin educație digitală și emoțională. În multe contexte școlare, discuția despre siguranța online rămâne limitată la recomandări tehnice privind parolele sau protejarea datelor personale. Totuși, literatura de specialitate arată că violența digitală nu poate fi redusă exclusiv prin control tehnologic, deoarece problema centrală nu este platforma în sine, ci modul în care aceasta este utilizată pentru exercitarea agresiunii sociale (Hinduja & Patchin, 2014). Din acest motiv, educația pentru cetățenie digitală trebuie să includă dezvoltarea empatiei, conștientizarea impactului emoțional al comentariilor online, responsabilitatea distribuirii conținutului și înțelegerea caracterului permanent al expunerii digitale. Elevii trebuie ajutați să înțeleagă că un „like”, o redistribuire sau participarea pasivă la umilirea unui coleg contribuie la amplificarea agresiunii și transformă spectatorul într-un participant indirect la victimizare.

În paralel, școala are responsabilitatea de a construi un climat relațional sigur, deoarece numeroase studii demonstrează că sentimentul de apartenență și siguranță psihologică reduce frecvența comportamentelor agresive. În acest sens, intervenția profesorului nu trebuie să se limiteze la gestionarea conflictului vizibil, ci să urmărească dinamica relațională a grupului. Cadrele didactice trebuie să fie atente la semnale indirecte precum *formarea bruscă a grupurilor exclusive, izolarea socială a unor elevi, scăderea participării la activitățile colective sau hiperreactivitatea emoțională*.

În multe situații, violența digitală se manifestă în clasă nu prin agresiune explicită, ci prin tensiune latentă, ironii codificate și excludere simbolică. De aceea, profesorul devine nu doar transmițător de informații, ci și regulator al climatului socio-emoțional al clasei.

O strategie eficientă presupune și dezvoltarea mecanismelor instituționale clare de intervenție. În numeroase școli, cyberbullyingul este tratat ambiguu, deoarece agresiunea are loc în afara programului școlar sau pe platforme private. Totuși, efectele sale afectează direct procesul educațional, iar școala nu poate invoca neutralitatea în raport cu aceste consecințe. Este necesară elaborarea unor proceduri explicite privind raportarea incidentelor digitale, protejarea victimelor și documentarea dovezilor electronice. Elevii trebuie încurajați să păstreze capturi de ecran, să raporteze conținutul abuziv și să solicite sprijinul unui adult de încredere **înainte ca situația să escaladeze**. În același timp, intervenția instituțională trebuie să evite transformarea telefonului într-un „obiect interzis”, deoarece frica de sancțiune îi determină pe mulți adolescenți să ascundă experiențele negative trăite online.

Trecerea de la teorie la practica educațională impune adoptarea unor instrumente metodologice validate internațional, care să faciliteze restabilirea echilibrului relațional în grupul de elevi. O metodă de referință în acest sens este **„No Blame Approach” (Abordarea fără blamare)**, care prioritizează empatia și responsabilitatea colectivă în detrimentul sancțiunii punitive. Această abordare a fost dezvoltată în Marea Britanie la începutul anilor '90 de către autorii Barbara Maines și George Robinson. Ei au argumentat că pedepsirea agresorului adesea înrăutățește situația pentru victimă (agresorul se va răzbuna ulterior). În schimb, metoda lor se concentrează pe mobilizarea empatiei unui grup de sprijin, alcătuit din elevi, inclusiv cei implicați în incident, prin care se urmărește soluționarea problemei prin identificarea de pași concreți pentru îmbunătățirea stării victimei, activând astfel resursele de compasiune ale grupului.

În completarea acestei viziuni, implementarea unui **„Peer-Support Scheme”** (sistem de sprijin între egali) s-a dovedit a fi o strategie sustenabilă pe termen lung. Deși sprijinul între egali are rădăcini mai vechi în psihologie, aplicarea sa sistematică în prevenirea bullying-ului școlar este strâns legată de cercetările profesorului Helen Cowie (profesor emerit la Universitatea din Surrey). Cowie a demonstrat că elevii sunt „primii respondenți” în fața bullying-ului și că, instruiți corect, aceștia pot interveni mult mai eficient decât profesorii, deoarece fac parte din același ecosistem social. Această abordare presupune instruirea unui grup de elevi voluntari care să acționeze ca mediatori și **„ambasadori ai siguranței digitale”** în rândul colegilor lor. Avantajul major al acestui sistem este reducerea barierei de comunicare; adolescenții sunt mult mai predispuși să raporteze episoade de hărțuire sau cyberbullying colegilor instruiți, facilitând astfel o intervenție timpurie, înainte ca violența „invizibilă” de pe rețelele de socializare să escaladeze în conflicte deschise în spațiul școlar.

Un rol esențial îl are colaborarea dintre școală, familie și consilierul școlar. Violența digitală se dezvoltă într-un spațiu aflat la intersecția dintre mediul educațional și viața personală a elevului, iar intervenția izolată a profesorului este rareori suficientă. Părinții trebuie sprijiniți să înțeleagă că simpla restricționare a accesului la tehnologie nu rezolvă problema, ci poate accentua „tăcerea digitală” și izolarea emoțională a copilului. Dialogul constant între familie și școală este necesar pentru identificarea precoce a semnelor de victimizare și pentru construirea unui cadru comun de sprijin și intervenție.

În egală măsură, formarea cadrelor didactice devine o condiție indispensabilă a prevenirii eficiente. Mulți profesori sunt pregătiți să gestioneze conflictele clasice din sala de clasă, însă nu dețin competențele necesare pentru a înțelege dinamica platformelor digitale și noile forme de agresiune relațională. Cyberbullyingul implică mecanisme precum *anonimatul, viralizarea, conturi false, filming/shaming sau distribuirea capturilor de ecran, fenomene care scapă adesea experienței pedagogice tradiționale*. Din acest motiv, formarea continuă trebuie să includă elemente de cultură digitală adolescentină, alfabetizare media și management al conflictelor online-offline.

În concluzie, strategiile de intervenție în cazul violenței digitale trebuie să depășească paradigma tradițională a sancțiunii și să se bazeze pe o abordare integrată, centrată pe prevenție, educație emoțională, alfabetizare digitală și consolidarea climatului școlar. Într-o societate în care spațiul virtual a devenit o extensie permanentă a vieții sociale a elevilor, școala nu mai poate separa ceea ce se întâmplă online de realitatea relațională a clasei. Gestionarea „violenței invizibile” presupune, înainte de toate, capacitatea instituției educaționale de a vedea și înțelege ceea ce nu mai este vizibil în mod direct

Bibliografie:

Cowie, H., & Wallace, P. (2000). *Peer Support in Action: From Theory to Practice*. London: Sage Publications.

Hinduja, S., & Patchin, J. W. (2012). *School Climate 2.0: Preventing Cyberbullying and Sexting One Classroom at a Time*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.

Hinduja, S., & Patchin, J. W. (2014). *Bullying Beyond the Schoolyard: Preventing and Responding to Cyberbullying* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Livingstone, S., Haddon, L., Görzig, A., & Ólafsson, K. (2011). *EU Kids Online: Final Report*. London: London School of Economics and Political Science.

Olweus, D. (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. Oxford: Blackwell Publishing.

Smahel, D., Machackova, H., Mascheroni, G., Dedkova, L., Staksrud, E., Ólafsson, K., Livingstone, S., and Hasebrink, U. (2020). *EU Kids Online 2020: Survey results from 19 countries*. *EU Kids Online*.

UNESCO. (2019). *Behind the Numbers: Ending School Violence and Bullying*. Paris: UNESCO Publishing.

UNICEF. (2020). *Cyberbullying: What Is It and How to Stop It*. New York: UNICEF.

OECD. (2019). *PISA 2018 Results (Volume III): What School Life Means for Students' Lives*. Paris: OECD Publishing.

Sitografie:

Common Sense Education. (n.d.). *Digital citizenship curriculum*. Retrieved May 8, 2026, from www.commonsense.org/education/digital-citizenship

- Childnet International. (n.d.). *Cyberbullying guidance and practical resources*. Retrieved May 8, 2026, from www.childnet.com/resources/cyberbullying-guidance-and-practical-resources
- EU Kids Online. (2020). *EU Kids Online 2020: Survey results from 19 countries*. Retrieved May 8, 2026, from www.eukidsonline.ch
- OECD. (2019). *PISA 2018 results (Volume III): What school life means for students' lives*. Retrieved May 8, 2026, from www.oecd.org/publication/pisa-2018-results-volume-iii-acd78851-en.htm
- Save the Children România. (n.d.). *Copiii și siguranța online*. Retrieved May 8, 2026, from www.salvaticopiii.ro/ce-facem/protectie/copiii-si-siguranta-online
- ScienceDirect. (2020). *School climate and cyberbullying research*. Retrieved May 8, 2026, from www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2530380520300162
- StopBullying.gov. (n.d.). *What is cyberbullying?* Retrieved May 8, 2026, from www.stopbullying.gov/cyberbullying/what-is-it
- Suler, J. (2004). *The online disinhibition effect*. Retrieved May 8, 2026, from www.minddisorders.com/Py-Z/Online-disinhibition-effect.html
- UNESCO. (2019). *Behind the numbers: Ending school violence and bullying*. Retrieved May 8, 2026, from www.unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000366483
- UNESCO. (n.d.). *The role of teachers in preventing and addressing school violence*. Retrieved May 8, 2026, from www.unesco.org/en/articles/qa-role-teachers-preventing-and-addressing-school-violence
- UNICEF. (2020). *Cyberbullying: What is it and how to stop it*. Retrieved May 8, 2026, from <https://www.unicef.org/stories/how-to-stop-cyberbullying>

MODALITĂȚI DE PREVENIRE A VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

prof. logoped **NEDELUCU NINA**
C.J.R.A.E. Dâmbovița - Școala
Gimnazială "Matei Basarab" Târgoviște

Școala ar trebui să reprezinte un „sanctuar” al învățării, însă realitatea contemporană ne arată că mediul școlar este frecvent perturbat de manifestări violente. Violența școlară nu este un fenomen izolat, ci un ansamblu de comportamente care variază de la ironie și excludere, până la agresiune fizică gravă. Prevenirea acestui fenomen necesită o abordare sistemică, deoarece un act de violență

este adesea doar simptomul unor probleme mai profunde: carențe afective în familie, presiunea grupului sau expunerea la modele negative în spațiul virtual.

Pentru a preveni, trebuie să identificăm formele subtile ale agresiunii.

- **Bullying-ul:** Este forma cea mai insidioasă, caracterizată prin intenționalitate, repetiție și dezechilibru de putere. Prevenția trebuie să se concentreze aici pe „spectatori” (martori), cei care, prin tăcere, validează agresorul.
- **Cyberbullying-ul:** Violența digitală care urmărește elevul și în afara orelor de curs, având un impact devastator asupra sănătății mentale din cauza anonimatului și a diseminării rapide.
- **Violența simbolică:** Exercitată uneori chiar de instituție prin etichetarea elevilor „problemă”, fapt care conduce la marginalizare și, ulterior, la revoltă agresivă.

În viziunea clasică, școala reprezintă un spațiu al siguranței și al devenirii intelectuale. Totuși, analiza contemporană a mediului școlar dezvăluie o discrepanță majoră între acest ideal și realitatea cotidiană. Violența în școală nu este un fenomen nou, însă formele sale s-au diversificat și s-au rafinat, devenind adesea invizibile pentru ochiul neavizat al adultului.

Violența este un **fenomen de grup**, nu doar un incident izolat între doi indivizi. Abordarea sistemică este esențială: trebuie să privim elevul ca pe un element aflat la intersecția mai multor sisteme (familie, grup de prieteni, comunitate online). Când mecanismele de reglare ale acestor sisteme eșuează, școala devine „paratrăsnetul” tensiunilor sociale. Prevenirea eficientă presupune așadar trecerea de la o pedagogie a pedepsei la o **pedagogie a prezenței și a empatiei**, unde focusul nu este pe eliminarea simptomului (actul violent), ci pe tratarea cauzei (lipsa apartenenței, stima de sine scăzută sau incapacitatea de gestionare a furiei).

II. Taxonomia violenței și profilul actorilor implicați

Identificarea corectă a tipologiei de violență este primul pas în prevenție. Fără o „hartă” clară a manifestărilor, intervenția riscă să fie superficială.

1. Bullying-ul: Triunghiul Agresiunii

Bullying-ul se distinge prin caracterul său sistematic. Conform cercetătorului Dan Olweus, acesta nu este o simplă ceartă, ci o formă de abuz. Un aspect crucial în prevenție este înțelegerea **rolului martorilor**. În majoritatea cazurilor, grupul de egali asistă la hărțuire. Dacă martorii râd sau rămân tăcuți, ei oferă agresorului „combustibilul” social necesar. Strategiile de prevenție moderne se concentrează pe transformarea martorilor pasivi în „**apărători activi**”, schimbând astfel norma socială a grupului: de la „este cool să fii dur” la „este curajos să intervii”.

2. Cyberbullying-ul: Agresiunea 24/7

Dacă în trecut casa era un refugiu, astăzi, prin intermediul smartphone-ului, agresorul are acces la victimă în permanență. Specificul cyberbullying-ului este **dezinhibiția online**: absența contactului vizual îl face pe agresor să nu simtă remușcări imediate, deoarece nu vede suferința fizică a victimei. Prevenția aici trebuie să includă obligatoriu componenta de alfabetizare digitală și responsabilitate juridică de la vârste fragede.

3. Violența simbolică și instituțională

Adesea ignorată, aceasta se referă la modul în care structura școlară poate genera ea însăși frustrare. Etichetarea unui elev ca fiind „prost”, „obraznic” sau „nerecuperabil” de către cadrele didactice funcționează ca o **profeție auto-împlinită**. Elevul, simțindu-se respins de sistemul oficial, își va căuta validarea în comportamente deviante, unde forța fizică devine singurul său instrument de putere.

III. Strategii de prevenție la nivelul instituției școlare

O instituție care previne violența este una care își gestionează activ atât spațiul fizic, cât și cel simbolic.

A. Managementul spațiilor și „Teoria Ferestrelor Sparte”

Adaptată în educație, această teorie sugerează că un mediu neîngrijit, cu graffiti, bănci rupte și colțuri de coridor întunecate, transmite mesajul că „nimănui nu-i pasă”. Această lipsă de ordine invită la comportamente de tip bullying.

- **Implementare:** Școlile trebuie să creeze spații deschise, bine luminate și să implice elevii în decorarea lor. Un elev care a pictat un perete va fi primul care îl va apăra de vandalism.

B. Curriculum-ul non-formal și „Ora de Reconciliere”

Prevenția nu se poate face doar prin afișe pe holuri. Ea trebuie integrată în rutina școlară.

- **Cercurile de Justiție Restaurativă:** În loc să trimită elevii la director pentru sancțiuni, școala poate organiza întâlniri unde agresorul și victima (asistați de un mediator) discută despre impactul acțiunilor. Scopul este repararea relației și a prejudiciului, nu simpla pedepsire. Această metodă scade rata de recidivă mult mai eficient decât exmatricularea.

C. Programul Olweus: Standardul de Aur

Acest program presupune o rigoare administrativă maximă. Un element cheie este **Chestionarul de Bullying**, aplicat anual anonim. Acesta permite școlii să aibă o „radiografie” reală a locurilor și orelor la care se produc incidentele. Prevenția devine astfel bazată pe date (data-driven),

permițând direcționarea resurselor (profesori de serviciu, camere de supraveghere, consiliere) exact acolo unde este nevoie.

Prevenția eficientă se bazează pe dezvoltarea competențelor socio-emoționale (SEL).

- **Alfabetizarea emoțională:** Elevii care nu își pot exprima furia prin cuvinte o vor face prin pumni. Școala trebuie să îi învețe pe copii să identifice emoția (sunt furios pentru că am fost ignorat) și să o gestioneze.
- **Medierea conflictelor de către egali (Peer Mediation):** Elevii sunt instruiți să devină mediatori pentru colegii lor. Când un conflict este soluționat de un egal, și nu impus de un profesor, soluția este mult mai durabilă și sentimentul de nedreptate dispare.
- **Parteneriatul cu familia:** Părinții trebuie implicați nu doar în momente de criză, ci în programe de prevenție, pentru a asigura o coerență între valorile promovate acasă și cele de la școală.

Rolul consilierului școlar și intervenția timpurie - Consilierul școlar este veriga lipsă în multe instituții din România. Prevenția prin consiliere presupune:

- **Grupuri de suport** pentru copiii cu părinți plecați la muncă în străinătate (categorie vulnerabilă).
- **Terapie prin joc și artă** pentru elevii din ciclul primar, facilitând descărcarea tensiunilor într-un mod creativ.
- **Identificarea precoce a semnelor de abuz domestic**, care se reflectă adesea în comportamentul violent al elevului la școală (teoria învățării sociale a lui Albert Bandura – copilul reproduce ceea ce vede).

Prevenirea violenței în mediul școlar nu se poate realiza prin măsuri punitive coercitive. Exmatricularea sau scăderea notei la purtare rezolvă efectul, nu cauza. O strategie de prevenție sustenabilă transformă școala dintr-un mediu competitiv și stresant într-o comunitate de suport. Viitorul educației depinde de capacitatea noastră de a transforma „lupta pentru statut” în „colaborare pentru evoluție”.

BIBLIOGRAFIE:

1. **Cucoș, C.**, *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, Editura Polirom, Iași, 2009. (Capitolul despre managementul conflictelor în clasă).
2. **Goleman, D.**, *Inteligența emoțională*, Editura Curtea Veche, București, 2001. (Pentru argumentarea importanței gestionării emoțiilor în prevenirea agresivității).
3. **Olweus, D.**, *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*, Blackwell Publishing,

1993. (Baza teoretică a celor mai populare programe anti-bullying).
4. **Pânișoară, I.-O.**, *Comunicarea eficientă*, Editura Polirom, Iași, 2008. (Strategii de mediere și comunicare non-violentă)

STOP VIOLENȚA

NEGRE IULIANA VIOLETA,
Prof. Școala Gimnazială Răscăieți

Există o tendință în creștere a actelor de violență, ca urmare a unor situații de bullying între elevi, care ajung să degereze pe fondul unei lipse de intervenție.

Exista mai multi factori în contextul școlar, cum ar fi

Factori **individuali**

instabilitate emoțională;
stimă de sine scăzută;
dificultăți de adaptare la disciplină

Cauze **familiale**:

atitudini agresive ale părinților față de copii;
mediu lipsit de securitate afectivă;
venituri scăzute;
exemple negative luate din mediul familial;
familii monoparentale sau dezorganizate.

Cauze **școlare**:

dificultăți de comunicare în relația elev-profesor;
stiluri de tip autoritar ale profesorilor.

Cauze **sociale**:

zone geografice defavorizate;
mass-media (oferă și exemple negative pe care preadolescenții sau adolescenții le preiau din filme, jocuri video sau programe cu un conținut violent, rețele de socializare care pot vehicula anumite valori și atitudini indezirabile).

Gestionarea violenței în mediul școlar necesită o **abordare integrată**, care combină strategii didactice (în cadrul orelor) cu metode psihopedagogice (consiliere, mediere, intervenție comportamentală). Obiectivul principal este crearea unui climat educațional sigur, bazat pe respect și colaborare.

Care sunt cele mai eficiente **strategii**?

I. Strategii **Didactice** (Preventive și Curriculare)

Acestea sunt integrate în procesul de predare-învățare pentru a dezvolta inteligența emoțională și abilitățile sociale.

Educația Emoțională și "Roata Emoțiilor": Învățarea elevilor să identifice, să numească și să gestioneze emoții precum furia sau frustrarea, folosind instrumente vizuale (ex: roata emoțiilor) pentru a discuta situații tensionate din viața lor.

Jocuri de Rol și Teatrul Forum: Simularea unor situații conflictuale (bullying, excludere) pentru a exersa reacții nonviolente și a dezvolta empatia.

Învățarea Cooperativă (Cooperative Learning): Structurarea lecțiilor astfel încât elevii să lucreze în grupuri mici, promovând interdependența pozitivă, ajutorul reciproc și reducerea competiției agresive.

Dezbateri și "Cercurile de Dialog": Organizarea de discuții ghidate în care elevii își exprimă opiniile despre reguli, respect și consecințele violenței, creând un sentiment de responsabilitate comună.

II. Strategii **Psihopedagogice** (Intervenție și Consiliere)

Acestea vizează modificarea comportamentului și oferirea de suport emoțional.

Medierea Conflictelor de către Colegi (Peer Mediation): Pregătirea unor elevi pentru a media conflicte ușoare între colegi, ceea ce scade agresivitatea și dezvoltă abilități de negociere.

Consilierea Individuală și de Grup (Cognitiv-Comportamentală): Intervenții specifice pentru elevii agresivi (managementul furiei) și pentru victime (creșterea stimei de sine și a asertivității).

Tehnici de Management al Comportamentului (Reinforcement): Recompensarea comportamentelor pozitive și stabilirea unor consecințe clare, logice (nu pedepse umilitoare) pentru actele de violență.

Consolidarea Parteneriatului Școală-Familie: Implicarea părinților în programe de educație parentală pentru a asigura o abordare consecventă a comportamentului (acasă și la școală).

III. Strategii **Manageriale și de Mediu** (Prevenție Organizatorică)

Politici Anti-Bullying Vizibile: Implementarea unui cod de conduită clar, cunoscut de toți elevii și profesorii, cu proceduri stricte de raportare a incidentelor.

Supravegherea Activă și Siguranța Spațiilor: Monitorizarea locurilor cu risc crescut (coridoare, toalete, curtea școlii) în timpul pauzelor.

Formarea Cadrelor Didactice: Traininguri periodice pentru profesori privind recunoașterea semnelor de bullying și intervenția eficientă.

În concluzie, putem afirma că violența școlară este forma gravă de agresiune intenționată și repetată, care afectează profund sănătatea fizică și psihică a elevilor, necesitând intervenții imediate și o abordare preventivă sistemică.

PREVENIREA VIOLENȚEI ÎN ȘCOLI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Prof. înv. primar **NEGRILĂ ELENA LILIANA**
Liceul Energetic, Craiova

Violența școlară reprezintă o problemă actuală și complexă, care afectează procesul educațional și dezvoltarea armonioasă a elevilor. Aceasta include comportamente precum agresivitatea verbală, fizică sau psihologică și apare pe fondul unor factori individuali, familiali și sociali.

În învățământul primar, prevenirea violenței este deosebit de importantă, deoarece la această vârstă se formează valorile, comportamentele și abilitățile sociale ale copiilor. Crearea unui climat școlar sigur contribuie la dezvoltarea emoțională pozitivă și la creșterea performanțelor școlare.

1. Conceptul de violență școlară

Violența școlară se referă la totalitatea comportamentelor agresive manifestate în mediul educațional, fie între elevi, fie între elevi și cadre didactice. Aceasta poate lua mai multe forme:

- violență fizică (lovire, împingere);
- violență verbală (jigniri, amenințări);
- violență psihologică (excludere, intimidare);
- bullying (hărțuire repetată).

Fenomenul nu este izolat, ci reflectă probleme existente la nivelul societății și familiei.

2. Cauzele violenței în școli

Cauzele violenței școlare sunt multiple și interdependente:

- Factori individuali: impulsivitate, lipsa autocontrolului, dificultăți emoționale;
- Factori familiali: modele agresive, lipsa supravegherii sau comunicării;
- Factori sociali: influența grupului, mass-media, mediul comunitar;
- Factori școlari: climat educațional rigid, lipsa regulilor clare sau a intervenției timpurii.

Pentru a combate eficient violența, este necesară analiza tuturor acestor factori și intervenția integrată.

3. Importanța prevenirii în învățământul primar

Prevenirea este mai eficientă decât combaterea violenței deja manifestate.

În ciclul primar, elevii pot învăța:

- să își exprime emoțiile în mod adecvat;
- să comunice eficient;
- să rezolve conflictele pașnic;
- să respecte regulile și diversitatea.

Cadrele didactice au un rol esențial în formarea acestor comportamente, prin activități educative și prin model personal.

4. Strategii de prevenire a violenței

Prevenirea violenței în școli presupune un ansamblu de măsuri aplicate la nivelul clasei și al instituției:

a) Crearea unui climat pozitiv în clasă

- stabilirea unor reguli clare și negociate cu elevii;
- promovarea respectului reciproc;
- valorizarea fiecărui elev.

b) Dezvoltarea competențelor socio-emoționale

- activități de comunicare și cooperare;
- jocuri de rol și discuții despre emoții;
- învățarea empatiei.

c) Implicarea familiei

- colaborarea constantă între școală și părinți;
- consiliere pentru situațiile problematice.

d) Intervenția timpurie

- identificarea elevilor cu comportamente de risc;
- consiliere psihologică și sprijin individualizat.

e) Activități educative și extracurriculare

- proiecte anti-bullying;
- activități de grup și voluntariat;
- programe de tip „Școala altfel”.

5. Rolul cadrului didactic în promovarea siguranței

Învățătorul are un rol central în prevenirea violenței:

- observă comportamentele elevilor;
- mediază conflictele;
- promovează valori precum respectul și cooperarea;
- creează un mediu sigur și incluziv.

De asemenea, organizarea de activități colective și stabilirea unor reguli clare contribuie la dezvoltarea unui comportament adecvat.

6. Promovarea unui climat școlar sigur

Un climat școlar sigur se caracterizează prin:

- relații bazate pe respect și încredere;
- comunicare deschisă între elevi și profesori;

- implicarea comunității (părinți, autorități);
- existența unor reguli și proceduri clare.

Colaborarea între școală și instituțiile comunității (poliție, consilieri, autorități locale) contribuie la prevenirea situațiilor de risc și la protejarea elevilor.

Prevenirea violenței în școli reprezintă o responsabilitate comună a tuturor actorilor educaționali. În învățământul primar, intervenția timpurie și promovarea unui climat pozitiv sunt esențiale pentru dezvoltarea armonioasă a copiilor.

Prin colaborare, educație și implicare activă, școala poate deveni un spațiu sigur, în care fiecare elev se simte respectat și protejat.

Bibliografie

1. „Violența școlară – cauze și modalități de prevenire”, RegieLive
2. „Cum putem preveni violența școlară?”, Institutul de Științe ale Educației
3. „Violența în școală”, RegieLive
4. „Violența în mediul școlar”, creeaza.com
5. „Rolul dirigintei în prevenirea violenței școlare”, Portal Învățământ
6. „Prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar”, Studocu
7. „Acțiuni pentru un climat școlar sigur”, RepublikaNews

PLAN PREVENIRE BULLYING

Prof. Înv.Primar, **NICOARĂ GINA**
Școala Gimnazială Specială Sf.Stelian,
Rădăuți

1. Analiza situației

Context

P.T. are 12 ani, trece printr-o perioadă dificilă (pierderea mamei, mutare, adaptarea la o nouă școală). Este victima bullying-ului din partea unui coleg, C.M. care o agrează fizic (lovituri, piedici) și o umilește verbal. Situația este cunoscută de colegi, posibili și de personalul școlii dar nu s-a intervenit ferm.

Cauze posibile

- Lipsa empatiei și educației socio-emoționale la C. M.
- Nevoia de afirmare în grup prin comportament agresiv.
- Lipsa unei intervenții timpurii a adulților
- Vulnerabilitatea emoțională a P.T. (doliu, nesiguranță)

Efecte

- Scăderea stimei de sine la P. T.

- Izolarea socială
- Tensiuni în colectiv.
- Risc de absenteism sau abandon școlar.

2.Scopul și obiectivele programului

Scop general :Prevenirea și combaterea comportamentului de bullying și violență școlară pentru asigurarea unui climat educațional sigur și inclusiv

Obiective specifice

- 1.Identificarea și conștientizarea formelor de bullying
- 2.Dezvoltarea empatiei,toleranței și comunicării non-violente
- 3.Promovarea implicării cadrelor didactice,eleviilor și părinților în prevenirea violenței
- 4.Asigurarea sprijinului psihologic pentru victimă și consiliere educativă pentru agresor.

3.Planificarea activităților

N r c r t	Activitate	Grup țintă	Responsabili	Perioadă	Resurse necesare
1	Sesiune de informare Ce este bullyingul?	Elevii clasei	Diriginte, psiholog, școlar	Octombrie	Fișe ,prezentare,powerpoint
2	Atelier de empatie Pune-te în locul meu	Elevii clasei	Psiholog, consilier școlar	Octombrie - Noiembrie	Jocuri de rol materiale video
3	Discuție individuală cu P.T.	P.T.	Psiholog școlar	Permanent	Spațiu sigur, confidențialitate
4	Consiliere educativă cu C.M.(agresorul) și familia	C. M. și părinți	Consilier școlar, diriginte	Permanent	Fișe de monitorizare comportamentală
5	Proiect Prietenia ne unește	Elevii clasei	Învățător/diriginte	Decembrie	Colaje, afișate, motto-uri anti-bullying
6	Campanie școlară Stop violenței!	Elevii școlii	Comisia pentru prevenirea violenței	Martie	Postere, broșuri, sloganuri
7	Ședință tematică cu părinții	Părinți	Diriginte, consilier	Noiembrie	Materiale informative

4.Implementare

- Activitățile se desfășoară conform calendarului stabilit
- Profesorii monitorizează comportamentele elevilor
- Se intervine imediat în caz de recidivă
- Cazurile se raportează Comisiei de prevenire a violenței.

5.Evaluare și monitorizare

Indicatorii de succes

- Scăderea numărului de incidente de agresiune
- Îmbunătățirea climatului socio-emoțional în clasă
- Participarea activă a elevilor la activități
- Evoluția pozitivă a stimei de sine a P.T.

Modalități de evaluare

- Chestionarea de satisfacției și percepție a siguranței în școală
- Observații sistematice
- Interviuri periodice
- Rapoarte ale consilierului școlar

6.Propuneri și îmbunătățiri

- Introducerea orei lunare de educație socio-emoțională
- Crearea unei Colț al prietenie în școală
- Elaborarea unui Cod al clasei fără violență

STAREA DE BINE ÎN ȘCOALĂ

Prof. învă. primar: **NICOLĂESCU IOANA**
Liceul Teoretic Mihai Viteazul Vișina

Starea de bine în școală reprezintă o condiție esențială pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor și pentru desfășurarea eficientă a procesului educațional.

În ultimii ani, conceptul de stare de bine emoțională și socială a devenit tot mai important în educație, deoarece s-a observat că rezultatele școlare sunt influențate nu doar de nivelul intelectual al copiilor, ci și de echilibrul lor emoțional, de relațiile sociale și de mediul în care învață. O școală în care elevii se simt în siguranță, apreciați și încurajați contribuie la formarea unor adulți responsabili, încrezători și capabili să se adapteze cerințelor societății moderne.

Starea de bine în școală include mai multe dimensiuni: emoțională, socială, fizică și psihologică. Din punct de vedere emoțional, elevii trebuie să se simtă acceptați și respectați de colegi și de cadrele didactice. Atunci când copilul este ascultat și încurajat, acesta capătă mai multă încredere în sine și participă activ la activitățile școlare. Relația dintre învățător și elev are un rol foarte important, deoarece profesorul poate deveni un model de echilibru, empatie și comunicare pozitivă.

Dimensiunea socială a stării de bine se referă la calitatea relațiilor dintre elevi. Un climat bazat pe cooperare, toleranță și respect reduce conflictele și comportamentele agresive. Activitățile de grup, jocurile educative și proiectele comune îi ajută pe copii să învețe să colaboreze și să își exprime opiniile într-un mod civilizat. În același timp, prevenirea bullyingului reprezintă o responsabilitate importantă a școlii. Elevii trebuie să știe că orice formă de violență verbală sau fizică este inacceptabilă și că pot primi sprijin atunci când se confruntă cu dificultăți.

Starea de bine fizică este influențată de condițiile din mediul școlar. Sălile de clasă curate, luminoase și bine organizate creează un spațiu plăcut pentru învățare. De asemenea, alimentația sănătoasă, mișcarea și respectarea unui program echilibrat contribuie la menținerea sănătății copiilor. Orele de educație fizică, activitățile sportive și pauzele active au un efect pozitiv asupra concentrării și a energiei elevilor. Un copil odihnit și sănătos va avea o capacitate mai mare de învățare și de implicare în activitățile școlare.

Un alt aspect important este starea de bine psihologică. Elevii trebuie să simtă că pot greși fără a fi judecați sau ridiculizați. Frica excesivă de note mici sau de eșec poate genera anxietate și lipsă de motivație. De aceea, este necesar ca evaluarea să fie realizată într-un mod echilibrat, punând accent pe progres și pe încurajarea efortului. Feedbackul pozitiv și aprecierea rezultatelor, chiar și a celor mici, îi motivează pe copii să continue să învețe.

Rolul cadrului didactic în promovarea stării de bine este esențial. Învățătorul nu transmite doar informații, ci contribuie și la formarea caracterului elevilor. Prin atitudine calmă, răbdare și comunicare deschisă, profesorul poate crea o atmosferă pozitivă în clasă. Activitățile interactive, metodele moderne de predare și jocurile didactice fac lecțiile mai atractive și reduc stresul școlar. De asemenea, colaborarea dintre școală și familie este foarte importantă. Atunci când părinții și profesorii comunică eficient și urmăresc aceleași obiective educaționale, copilul se simte sprijinit și înțeles.

În contextul actual, marcat de schimbări rapide și de influența tehnologiei, elevii se confruntă adesea cu stres, anxietate și dificultăți de adaptare. Din acest motiv, școala trebuie să ofere nu doar cunoștințe academice, ci și sprijin emoțional. Consilierea școlară, activitățile extracurriculare și proiectele dedicate dezvoltării personale contribuie la crearea unui mediu educațional sănătos. Educația pentru starea de bine îi ajută pe copii să își gestioneze emoțiile, să comunice eficient și să dezvolte relații armonioase.

În concluzie, starea de bine în școală reprezintă un factor fundamental pentru succesul educațional și pentru dezvoltarea echilibrată a elevilor. O școală care promovează respectul, siguranța și colaborarea oferă copiilor șansa de a învăța cu plăcere și de a se dezvolta armonios. Cadrele didactice, părinții și comunitatea au responsabilitatea de a crea un mediu în care fiecare copil să se simtă valoros și susținut. Numai într-o atmosferă pozitivă și echilibrată educația poate avea rezultate durabile și benefice pentru viitorul societății.

JOCUL URBAN – INSTRUMENT DE PREVENIRE A VIOLENȚEI ȘI DE PROMOVARE A UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

NISTOR CARMEN LIDIA,
Școala Gimnazială „Mihai Eminescu”

Educația autentică nu se oprește la poarta școlii, ci prinde viață acolo unde teoria întâlnește pulsul comunității. Într-un context educațional în care prevenirea violenței și construirea unui climat școlar sigur devin priorități esențiale, proiectul „Explorând Brăila” a apărut ca o alternativă educațională care valorifică învățarea experiențială pentru dezvoltarea relațiilor sănătoase între elevi. Inițiat de prof. Lidia Nistor împreună cu prof. Giorgia Ioan, acest joc urban redefinește spațiul educațional, transformând orașul într-un cadru sigur de învățare, cooperare și dezvoltare socio-emoțională.

Dincolo de dimensiunea cognitivă, proiectul contribuie direct la prevenirea comportamentelor agresive, prin crearea unor contexte autentice de colaborare și comunicare. Elevii nu mai sunt spectatori pasivi, ci devin participanți activi, implicați în sarcini comune care necesită încredere, sprijin reciproc și asumarea responsabilității. Astfel, se reduce competiția negativă și se încurajează cooperarea, element esențial în construirea unui climat școlar pozitiv.

Activitatea se desfășoară sub forma unei vânători de comori urbane, în care elevii parcurg trasee ce includ repere precum Piața Traian, Centrul Cultural Nicăpetre sau Biserica Greacă Buna Vestire. În acest cadru, învățarea devine un proces activ, bazat pe interacțiune socială, în care elevii trebuie să comunice, să negocieze și să ia decizii împreună. Dialogul cu localnicii și lucrul în echipă contribuie la dezvoltarea respectului față de ceilalți și la reducerea comportamentelor impulsive sau conflictuale.

Un rol esențial în prevenirea violenței îl are structura activității, care oferă elevilor un cadru clar de reguli și responsabilități. Sarcinile de tip problem-solving, descifrarea de coduri și utilizarea tehnologiei digitale solicită concentrarea și implicarea activă, diminuând comportamentele disruptive. În același timp, etapa finală de reflecție, concretizată în realizarea unor produse creative, permite elevilor să își exprime emoțiile și să conștientizeze importanța cooperării și a respectului reciproc.

Proiectul funcționează și ca o punte între școală și comunitate, integrând elemente specifice educației nonformale, inspirate de organizații precum Sellification. Această abordare contribuie la crearea unui mediu educațional deschis, în care elevii se simt valorizați și în siguranță, ceea ce reduce riscul apariției comportamentelor agresive.

Un aspect definitoriu al proiectului este caracterul său incluziv. Elevii cu cerințe educaționale speciale sunt integrați în mod real în activitate, având roluri adaptate și sprijin din partea echipei. Această participare activă contribuie la diminuarea stigmatizării și la dezvoltarea empatiei în rândul colegilor. În locul excluderii sau marginalizării, proiectul promovează acceptarea diferențelor și cooperarea, elemente esențiale în prevenirea bullyingului și a altor forme de violență școlară.

Rezultatele observate evidențiază o îmbunătățire semnificativă a relațiilor dintre elevi, o creștere a nivelului de empatie și o reducere a conflictelor în cadrul grupurilor participante. Elevii învață să gestioneze situațiile tensionate prin dialog și colaborare, dezvoltând competențe socio-emoționale esențiale pentru integrarea într-un mediu școlar sigur.

Prin valorile promovate, precum respectul, responsabilitatea și apartenența la comunitate, „Explorând Brăila” contribuie la formarea unui climat educațional pozitiv, în care fiecare elev se simte acceptat și valorizat. Proiectul demonstrează că prevenirea violenței nu se realizează doar prin reguli și sancțiuni, ci mai ales prin crearea unor contexte educaționale care stimulează cooperarea, empatia și implicarea activă.

Astfel, jocul urban devine nu doar un instrument de învățare experiențială, ci și un model eficient de intervenție educațională pentru promovarea siguranței și a relațiilor sănătoase în mediul școlar.

Bibliografie:

1. Kolb, D. A. (1984).

Experiential learning: Experience as the source of learning and development. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

2. Dewey, J. (1938).

Experience and education. New York: Macmillan.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

Prof. ed. timpurie, **NÎTESCU LAURA**

Școala ar trebui să fie un loc în care elevii vin cu încredere, curiozitate și dorința de a învăța. Este spațiul în care se formează nu doar cunoștințe, ci și caractere. Cu toate acestea, realitatea arată că uneori mediul școlar poate deveni un loc al conflictelor și al comportamentelor agresive. Violența în școli nu este doar o problemă izolată, ci un fenomen care afectează profund siguranța și echilibrul emoțional al elevilor. Din acest motiv, prevenirea violenței și promovarea unui climat școlar sigur trebuie să reprezinte o prioritate.

Violența școlară poate lua forme diferite, de la agresiuni fizice până la jigniri, umiliri sau excluderea din grup. În ultimii ani, odată cu dezvoltarea tehnologiei, a apărut și violența online, cunoscută sub numele de cyberbullying, care poate avea efecte la fel de grave ca violența directă. Elevii care sunt victime ale acestor comportamente pot ajunge să se simtă izolați, neînțeleși și lipsiți de încredere în sine. În unele cazuri, consecințele pot afecta performanța școlară sau chiar dorința de a mai frecventa cursurile.

Cauzele violenței sunt complexe și țin de mai mulți factori. Mediul familial joacă un rol important, deoarece copiii care cresc într-un climat tensionat pot prelua comportamente agresive. De asemenea, influența grupului de prieteni și dorința de a fi acceptat pot determina elevii să adopte atitudini nepotrivite. Nu în ultimul rând, lipsa educației emoționale și dificultatea de a gestiona conflictele contribuie la apariția acestor situații.

Pentru a preveni violența, este necesară implicarea tuturor celor care fac parte din comunitatea școlară. Profesorii au un rol esențial, deoarece pot observa din timp semnele unui comportament agresiv și pot interveni într-un mod echilibrat. În același timp, părinții trebuie să mențină o comunicare deschisă cu copiii lor și să le ofere sprijin emoțional. Consilierea psihologică este, de asemenea, foarte importantă, deoarece îi ajută pe elevi să își înțeleagă emoțiile și să găsească soluții pașnice pentru rezolvarea conflictelor.

Un climat școlar sigur nu înseamnă doar absența violenței, ci și prezența unor valori precum respectul, toleranța și cooperarea. Atunci când elevii se simt acceptați și încurajați, sunt mai motivați să participe la activități și să se dezvolte armonios. Activitățile extracurriculare, proiectele de grup și inițiativele care promovează lucrul în echipă contribuie la consolidarea relațiilor pozitive dintre elevi.

În concluzie, prevenirea violenței în școli este o responsabilitate comună, care necesită implicare, comunicare și empatie. Doar prin eforturi susținute se poate crea un mediu educațional în care fiecare elev să se simtă în siguranță și respectat. O școală sigură este, în fond, baza unei societăți sănătoase și echilibrate.

ACTIVITATE DE PREVENIRE A BULLYING-ULUI/CYBERBULLYING-ULUI, PRIN DEZVOLTAREA DE COMPETENȚE SOCIO-EMOȚIONALE

NÎȚU ALINA
Prof. Ed. Timpurie
Școala Gimnazială Șelaru, Dâmbovița

Titlul activității: EDUCAREA ÎMPOTRIVA ABUZULUI ȘCOLAR

Grupa mare Fluturașii

Scopul:

Scopul jocului este de a-i educa și de a-i sensibiliza pe cei mici pentru a preveni situațiile de abuz școlar. De asemenea, își propune să ofere câteva strategii pentru a ajuta copiii să facă față acestor situații. Jocul este conceput ca un instrument care permite educatorului să lucreze concepte legate de abuz între elevi de aceeași vârstă, chiar cu mult înainte de aceste situații să se producă.

Obiective (2-3):

- o Evitarea situațiilor de abuz școlar.
- o Identificarea primelor semne pentru a preveni producerea unui proces de abuz școlar: excludere, acuzații false, agresiuni, ridiculizări și dispreț.
- o Dezvoltarea empatiei și respectului pentru ceilalți.
- o Promovarea comunicării și a dialogului între colegii de clasă ca bază pentru conviețuire
- . o Dezvoltarea inteligenței sociale pentru a identifica situațiile de excludere și abuz.
- o Prevenirea problemelor de intoleranță, excludere și discriminare.
- o Înțelegerea necesității de a aparține unui grup format din copii de aceeași vârstă, de a fi acceptat, respectat și recunoscut de către colegii.
- o Sensibilizarea elevilor să încurajeze participarea lor la prevenirea situațiilor de abuz și să devină adevărații actori ai schimbării.
- o Promovarea dezvoltării aptitudinilor și competențelor, cum ar fi rezolvarea conflictelor și integrarea în echipe.

Strategii (metode, mijloace, forme de organizare): : observația, conversația, explicația, exercițiul, povestirea, demonstrația, jocul, autoevaluare, aplauze, încurajări.

Descrierea activității (etape, demersuri propuse, modalități de evaluare etc.):

Jocul conține: 20 de cartonașe pătrate de dimensiune mare. Cartonașele se grupează în 5 scene diferite, fiecare având patru pași. Fiecare secvență are o culoare diferită pentru a înlesni recunoașterea

și gruparea cartonașelor aferente aceleiași scene. Cartonașele ilustrează diferitele forme în care diverse persoane rezolvă situațiile de abuz școlar.

Cartonașele sunt frumoase, imaginile sunt clare, iar poveștile și discuțiile care se pot construi pe baza lor sunt folositoare.

SISTEMUL DE JOC:

1. Grupați toate cartonașele aferente aceleiași secțiuni. Le puteți identifica cu ușurință deoarece fiecare scenă are partea din spate de o culoare diferită.
2. Ordonăți cartonașele aferente aceleiași scene, în ordinea în care s-au produs acțiunile indicate în acestea. Verificați corectitudinea prin sistemul de autocorectare ce se află pe spatele fiecărui cartonaș.
3. Analizați fiecare scenă: situația generată și contextul în care se produce, protagoniștii, comportamentul fiecăruia, sentimentele generate, modul de rezolvare a problemei și consecințele pozitive.

Bibliografie:

- MEN - *Curriculum pentru educație timpurie* – 2019 – OMEN 4694/ 2.08.2019
- Păiși-Lăzărescu M., Ezechil L., - „*Laborator preșcolar- ghid metodologic*”, Ed. V&I Integral, București, 2011
- Breben S., Gongea E., Ruiu G., Fulga M., - „*Metode interactive de grup – ghid metodic*”, Ed. Arves, Craiova, 2002

MODALITĂȚI DE PREVENIRE A VIOLENȚEI ȘCOLARE ÎN CICLUL PRIMAR

Profesor inv. primar, **NUȚĂ MIHAELA**
Liceul Teoretic Mihai Viteazul, Vișina

Introducere

Violența școlară reprezintă una dintre problemele importante cu care se confruntă sistemul educațional modern. Aceasta poate apărea sub diferite forme: violență verbală, fizică, psihologică sau excludere socială. În ciclul primar, copiii sunt într-o etapă esențială de dezvoltare, iar experiențele negative pot influența atât rezultatele școlare, cât și dezvoltarea lor emoțională și socială. Din acest motiv, prevenirea violenței școlare trebuie să fie o prioritate pentru cadrele didactice, părinți și comunitate.

1. Crearea unui climat educațional pozitiv

Un climat pozitiv în clasă contribuie la dezvoltarea unor relații armonioase între elevi. Învățătorul are un rol esențial în stabilirea unui mediu bazat pe respect, cooperare și comunicare deschisă. Prin încurajarea activităților de grup și a jocurilor educative, elevii învață să colaboreze și

să își respecte colegii. Atunci când copiii se simt acceptați și apreciați, riscul apariției conflictelor și al comportamentelor agresive scade considerabil.

2. Educația pentru nonviolență și dezvoltarea empatiei

Educația pentru nonviolență trebuie începută încă din primii ani de școală. Copiii trebuie învățați să își controleze emoțiile și să rezolve conflictele prin dialog. Poveștile educative, jocurile de rol și activitățile interactive îi ajută pe elevi să înțeleagă cum se simt ceilalți și să dezvolte empatie. De asemenea, profesorii pot organiza discuții despre respect, toleranță și importanța prieteniei.

3. Rolul familiei în prevenirea violenței

Familia are o influență majoră asupra comportamentului copilului. Părinții trebuie să ofere exemple pozitive și să îi învețe pe copii să comunice calm și respectuos. Colaborarea dintre școală și familie este foarte importantă, deoarece doar printr-un parteneriat eficient pot fi identificate și prevenite situațiile de conflict. Participarea părinților la ședințe, activități școlare și programe educative contribuie la dezvoltarea unui comportament adecvat al elevilor.

4. Consilierea psihopedagogică

Consilierul școlar are un rol important în identificarea problemelor emoționale și comportamentale ale elevilor. Prin activități de consiliere individuală sau de grup, copiii învață să își exprime emoțiile și să gestioneze conflictele. De asemenea, consilierea poate sprijini victimele violenței școlare și poate contribui la creșterea încrederii în sine.

5. Stabilirea unor reguli clare și aplicarea lor

Pentru prevenirea violenței este necesar ca elevii să cunoască regulile de comportament din clasă și din școală. Aceste reguli trebuie stabilite împreună cu elevii și aplicate în mod corect și consecvent. Atunci când copiii înțeleg consecințele faptelor lor, ei devin mai responsabili și mai atenți la comportamentul propriu.

6. Activități extracurriculare și implicarea comunității

Activitățile extracurriculare contribuie la dezvoltarea spiritului de echipă și la reducerea conflictelor dintre elevi. Participarea la activități sportive, artistice sau culturale îi ajută pe copii să își descopere talentele și să își dezvolte încrederea în sine. Totodată, implicarea comunității și organizarea unor campanii de informare despre prevenirea violenței pot avea un impact pozitiv asupra comportamentului elevilor.

Concluzie

Prevenirea violenței școlare în ciclul primar necesită implicarea tuturor factorilor educaționali: cadre didactice, părinți, consilieri școlari și comunitate. Prin educație, comunicare și sprijin emoțional, copiii pot învăța să rezolve conflictele într-un mod pașnic și să dezvolte relații bazate pe respect și înțelegere. O școală sigură și prietenoasă contribuie la formarea unor adulți echilibrați și responsabili.

Bibliografie

1. Ministerul Educației – Ghid pentru prevenirea violenței în mediul școlar.
2. Cucoș, Constantin – Pedagogie.
3. Revista de Psihologie Școlară și Educațională.

EDUCAȚIA TIMPURIE – FUNDAMENTUL UNUI MEDIU SIGUR ȘI ARMONIOS ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT

Prof. ed. timpurie **ONCIOIU GEORGIANA**
Școala Gimnazială “C.D. Aricescu”,
Câmpulung, jud. Argeș

Introducere

Mediul educațional reprezintă un spațiu esențial pentru dezvoltarea armonioasă a copilului, iar grădinița constituie primul cadru organizat în care acesta interacționează cu reguli, norme și valori sociale. În acest context, prevenirea comportamentelor violente și promovarea unui climat bazat pe siguranță, respect și cooperare devin priorități fundamentale pentru cadrele didactice.

Violența, chiar și sub forme subtile (verbală, emoțională sau relațională), poate afecta profund dezvoltarea socio-emoțională a copiilor. De aceea, rolul educatoarei este esențial în modelarea comportamentelor și în construirea unui climat educațional pozitiv.

Forme ale violenței în mediul preșcolar

În învățământul preșcolar, violența nu este întotdeauna evidentă, însă poate apărea sub diverse forme:

- Violența verbală – jigniri, porecle, ridiculizare;
- Violența fizică – îmbrânceli, loviri, distrugerea obiectelor;
- Violența emoțională – excluderea din grup, ignorarea, intimidarea;
- Violența simbolică – impunerea autorității prin frică sau umilire.

Aceste comportamente pot fi generate de lipsa abilităților de comunicare, influențe din mediul familial sau expunerea la modele negative.

Cauze și factori favorizanți

Printre factorii care contribuie la apariția violenței în mediul școlar se numără:

- climatul familial conflictual;
- lipsa unor modele pozitive;
- dificultăți de exprimare emoțională;
- nevoia de afirmare sau atenție;
- expunerea la conținuturi agresive (media, jocuri).

Înțelegerea acestor cauze permite cadrelor didactice să adopte strategii eficiente de prevenție.

Strategii de prevenire a violenței

Educatoarea are un rol central în prevenirea comportamentelor agresive, prin implementarea unor metode adaptate vârstei.

1. Crearea unui climat educațional pozitiv

- stabilirea unor reguli clare și consecvente;

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR
ISBN 978-606-95840-8-8

- încurajarea respectului reciproc;
- promovarea empatiei și a cooperării.

2. Educația emoțională

- activități de recunoaștere și exprimare a emoțiilor;
- jocuri de rol pentru rezolvarea conflictelor;
- discuții ghidate despre comportamente adecvate.

3. Comunicarea eficientă

- ascultarea activă a copiilor;
- folosirea unui limbaj calm și pozitiv;
- medierea conflictelor prin dialog.

4. Implicarea familiei

- colaborarea constantă cu părinții;
- consiliere și sprijin pentru gestionarea comportamentelor dificile;
- organizarea de activități comune.

5. Activități educative specifice

- povești terapeutice;
- jocuri cooperative;
- proiecte tematice despre prietenie și respect.

Rolul educatoarei în promovarea unui climat sigur

Educatoarea este modelul principal pentru copii. Prin comportamentul său, aceasta transmite valori precum respectul, toleranța și responsabilitatea. Un stil educațional democratic, bazat pe înțelegere și echilibru, contribuie la reducerea conflictelor și la dezvoltarea unui sentiment de siguranță.

De asemenea, intervenția promptă și corectă în situații de conflict este esențială pentru prevenirea escaladării acestora.

Concluzii

Prevenirea violenței în mediul preșcolar nu presupune doar intervenția în situații problematice, ci mai ales construirea unui cadru educațional bazat pe încredere, comunicare și respect reciproc. Prin implicare activă, empatie și profesionalism, educatoarea contribuie decisiv la formarea unor viitori adulți echilibrați și responsabili.

Un climat școlar sigur este rezultatul unui efort comun, în care școala și familia colaborează pentru binele copilului.

Bibliografie

1. Cucuș, C. – Pedagogie, Editura Polirom, Iași
2. Vărășmaș, E. – Educația timpurie, Editura Aramis, București
3. Ionescu, M. – Managementul clasei de elevi, Editura Polirom
4. Neacșu, I. – Instruire și învățare, Editura Didactică și Pedagogică
5. Ministerul Educației – Strategii privind reducerea violenței în mediul școlar

PREVENȚIA ÎNTR-UN MEDIU ȘCOLAR SIGUR ȘI PRIETENOS

P.Î.P. ONOFREICIUC IONELA,
Școala Primară Piatra-Stoenești
Județ Argeș

O educație adevărată, reală se fundamentează în familie, apoi ea se continuă în grădiniță și școală prin intermediul cadrelor didactice. În primul rând, ea se realizează prin puterea exemplului. O bună intervenție a cadrului didactic prin însuși procesul educativ pe care-l desfășoară cu copiii poate constitui un mijloc de prevenire a abandonului școlar, care a devenit din ce în ce mai frecvent.

Abandonul școlar reprezintă conduita de evaziune definitivă ce constă în încetarea frecventării școlii, părăsirea sistemului educativ indiferent de nivelul la care s-a ajuns, înaintea obținerii unei calificări sau pregătiri profesionale complete sau înaintea încheierii actului de studii început. Elevii care abandonează școala sunt cei care s-au făcut remarcați pentru absenteism și alte dificultăți de comportament, pentru care au fost sancționați în repetate rânduri în școală. Acest abandon este cu atât mai grav cu cât are loc la nivelul formelor terminale de învățământ, căci până a ajunge acolo societatea a cheltuit cu persoana respectivă o grămadă de resurse. Chiar și cel în cauză a fost nevoit să depună anumite eforturi. Abandonul școlar reprezintă o problemă gravă cu care se confruntă societatea contemporană; școala a ajuns să fie abandonată, înainte de toate, pentru că în ziua de azi nu contează în ierarhii, nu e percepută ca valoare în sine; atât copiii, cât și elevii nu mai consideră școala un viitor.

Efectele abandonului școlar demonstrează că acest tip de conduită este considerat deosebit de grav. Mai întâi, cei care abandonează școala nu au nici calificarea profesională indispensabilă integrării socio-economice, nici formația morală și civică necesară exercitării rolului de părinte și celui de cetățean al unei comunități. În al doilea rând, neavând o calificare, cei care abandonează școala sunt viitorii șomeri și reprezintă, pe termen mediu și lung, o sursă de dificultăți sociale și de pierderi, care depășesc investiția cerută de formarea inițială.

Pentru o mai bună intervenție se propune realizarea unui program care să urmărească dezvoltarea competențelor cadrelor didactice de lucru în echipă și de folosire a planificării strategice în vederea identificării factorilor care ar favoriza apariția unor astfel de situații de risc la nivelul școlii, pentru prevenirea și, în ultimă instanță, pentru rezolvarea unor situații de criză cu efect de abandon școlar.

Pentru a putea reduce numărul abandonurilor școlare ar fi bine să încercăm să identificăm și să studiem câteva cauze. Cauzele abandonului școlar sunt multiple, poate fi vorba fie de inadaptarea elevului la activitatea de învățare, fie de inadaptarea școlii la factorii interni (psihologici) și/sau externi (socio-economici, socio-culturali) ai copilului.

Copilul are nevoie de suport emoțional susținut, de siguranță și de apartenență la grup. Orice dezechilibru al stării emoționale a copilului îl dezorientează și îl descurajează atunci când trebuie să depună un efort semnificativ în ceea ce privește activitățile școlare. Un copil care resimte un disconfort în plan fizic, psihic sau emoțional poate manifesta, la un moment dat, tendința de a abandona școala. Plecarea părintelui/părinților la muncă în străinătate este un stresor semnificativ ce poate avea un impact negativ asupra echilibrului emoțional al copilului determinându-l în mod indirect să abandoneze școala.

Copilul care abandonează școala poate fi descris astfel:

- îi lipsește motivația școlară;
- are dificultăți de învățare;
- are o rată a absenteismului mare;
- are rezultate școlare slabe;
- are imagine de sine scăzută;
- este izolat față de colegi;
- îi lipsesc achizițiile în zona autocunoașterii;
- este incapabil să se adapteze la mediul școlar;
- are o lipsă reală a unui suport școlar;
- manifestă dezechilibru emoțional survenit în urma absenței părinților de acasă sau a lipsei unui control parental;
- cerințe educaționale speciale;
- stare de sănătate precară;
- manifestă comportamente deviante (agresivitate fizică și verbală, tendința de vagabondaj, vandalism, consum de tutun, alcool sau alte substanțe interzise);
- provine din medii sociale sărace;
- nefrecventarea gradiniței;
- lipsa unui model educațional din familie.

Pentru fiecare copil, părintele sau persoana în grija căruia se află copilul sunt primii „profesori”. Adulții care îngrijesc copilul trebuie să știe că prin implicarea în educația și formarea copilului pun bazele de care acesta are nevoie pentru a se dezvolta și a-și construi un viitor de succes. Familia poate contribui la reducerea ratei de abandon școlar prin:

- asigurarea unor condiții socio-economice cât mai bune (asigurarea hranei zilnice și a pachetelului cu mâncare pentru școală, a îmbrăcăminte și încălțăminte, a condițiilor locative necesare studiului, a materialelor educaționale necesare);
- asigurarea unei echilibrului emoțional, a sentimentului de apartenență și sprijin necondiționat;
- crearea unui climat familial adecvat, asigurarea unui mediu favorabil dezvoltării și învățării, cu scopul de a pregăti copilul pentru existența independentă și viața de adult dându-i repere pe care să le urmeze;
- schimbarea mentalității vis-a-vis de acțiunile și nevoile sociale, de modalitatea de raportare la mediul înconjurător al copilului;
- atitudine pozitivă a adulților din apropierea copilului față de educația acestuia;
- control parental direct și activ în viața copiilor;
- limitarea prestării unor activități lucrative în gospodărie sau în afara acesteia;
- control asupra activității copiilor în timpul liber;
- acordarea ajutorului la învățătură din partea părinților/tutorilor să fie cât mai mare;
- prezența părintelui/părinților în viața copilului.

Școala are rolul de a identifica acei elevi care, datorită unor influențe de natură economică, socială, culturală, medicală, riscă la un moment dat să abandoneze școala. Școala nu poate influența factorii de natură individuală sau familială, însă poate găsi soluții care să ofere șanse egale tuturor copiilor. Dintre factorii principali care ar putea duce la diminuarea sau reducerea abandonului școlar amintim:

- să evite supraîncărcarea școlară;
- să diversifice și să facă mai atractive activitățile școlare;
- să organizeze activități extrașcolare menite să atragă elevii;
- să stabilească și aplice un program de recuperare a materiei școlare pentru elevii cu astfel de probleme;
- să existe comunicare asertivă și eficientă cadru didactic-elev;
- să evite constituirea unei elite, ceilalți fiind marginalizați;
- oferta școlară să fie compatibilă cu trebuințele, interesele și aspirațiile elevilor;
- exigențele școlare să fie rezonabile;
- sistemul de evaluare să nu fie unul subiectiv, ci unul individualizat, adaptat nivelului real al copilului, să nu devalorizeze imaginea copilului;
- să nu mai promoveze relații pedagogice bazate exclusiv pe autoritatea profesorilor;
- disciplina școlară să nu fie nici excesiv de permisivă, nici excesiv de rigidă;
- să evite practicile educative percepute de elevi ca fiind nedrepte, frustrante;
- sistemul școlar să fie adecvat la cerințele sociale actuale;
- să existe o dotare materială adecvată în școală;
- programe de consiliere pentru părinți;
- colaborarea cu toate autoritățile comunității locale, inclusiv cu ONG-uri

Prin cele menționate mai sus se arată că abandonul școlar este, în fapt, culminarea unui proces pe parcursul căruia elevul, din diferite motive, se îndepărtează de școală și în cele din urmă o părăsește. Copiii trebuie monitorizați încă de la începutul școlarizării, astfel încât să se poată prevedea și preveni tendința de abandon școlar. Pentru prevenirea sau reducerea ratei abandonului școlar trebuie lucrat atât cu elevul cât și cu familia și școala.

Bibliografie

- Cucoș C. – Pedagogie, Ed. Polirom, Iași, 1996
- Miclea M. – Psihologia cognitivă, Ed. Poliron, Iași, 1999
- Neamțu C. – Deviația școlară, Ed. Polirom, București, 2003

CONSTRUIREA UNUI MEDIU EDUCAȚIONAL ARMONIOS ÎN GRĂDINIȚĂ PRIN DEZVOLTAREA COMPORTAMENTELOR POZITIVE

Prof. Ed. Timpurie **OPRIȘOR MĂRIUȚA ELENA**
GPP Oțelu Roșu
Județul Caraș Severin

Perioada preșcolară este una dintre cele mai importante etape din viața copilului, deoarece în acest interval se formează primele deprinderi sociale și emoționale. Grădinița reprezintă locul în care copiii învață să interacționeze cu cei din jur, să respecte reguli și să își exprime emoțiile într-un mod adecvat. Din acest motiv, crearea unui mediu educațional bazat pe respect, siguranță și cooperare este esențială pentru dezvoltarea echilibrată a fiecărui copil.

În activitatea zilnică din grădiniță pot apărea uneori conflicte între copii, manifestate prin supărări, refuzul de a împărți jucăriile sau reacții impulsive. Aceste comportamente sunt frecvente la vârste mici și apar, de cele mai multe ori, din dificultatea copiilor de a-și controla emoțiile sau de a-și exprima nevoile. Rolul educatoarei este acela de a transforma aceste situații în momente de învățare, ajutând copiii să descopere modalități pașnice de rezolvare a conflictelor.

Un climat educațional pozitiv se formează prin stabilirea unor relații bazate pe încredere și respect reciproc. Copiii trebuie să simtă că sunt ascultați, apreciați și încurajați. Atunci când se simt în siguranță, ei sunt mai deschiși să comunice, să colaboreze și să participe activ la activități. Atmosfera din grupă este influențată în mod direct de modul în care educatoarea gestionează situațiile de conflict și promovează valori precum prietenia, empatia și cooperarea.

Activitățile educative dedicate dezvoltării emoționale joacă un rol important în formarea comportamentelor pozitive. Prin intermediul poveștilor, al jocurilor de rol sau al teatrului de păpuși, copiii pot înțelege mai ușor ce înseamnă respectul față de ceilalți și importanța ajutorului reciproc. Discuțiile despre emoții îi ajută să recunoască sentimente precum bucuria, tristețea sau supărarea și să găsească modalități potrivite de a le exprima.

De asemenea, stabilirea unor reguli simple în cadrul grupei contribuie la menținerea unei atmosfere plăcute. Regulile pot fi formulate împreună cu copiii și ilustrate prin imagini sugestive, pentru a fi mai ușor de înțeles și de respectat. Exemple de astfel de reguli sunt: vorbim politicos, ne ajutăm colegii, ascultăm atunci când cineva vorbește și avem grijă de jucării. Respectarea acestor

principii îi ajută pe copii să dezvolte comportamente responsabile și să înțeleagă importanța conviețuirii armonioase.

Un alt element esențial în crearea unui climat educațional sănătos este colaborarea cu familia. Comunicarea permanentă dintre educatoare și părinți permite identificarea nevoilor copiilor și găsirea unor soluții comune pentru dezvoltarea lor armonioasă. Atunci când mesajele educaționale sunt susținute atât acasă, cât și la grădiniță, copiii învață mai ușor să adopte comportamente pozitive.

În concluzie, construirea unui mediu educațional sigur și prietenos în grădiniță presupune implicare, răbdare și cooperare între educatori, copii și părinți. Prin activități adaptate vârstei și prin promovarea valorilor morale, copiii pot învăța încă de la vârste fragede importanța respectului, a empatiei și a comunicării. Astfel, grădinița devine un spațiu în care fiecare copil se simte acceptat și sprijinit în dezvoltarea sa.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR – ABORDĂRI EDUCATIONALE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Prof. Ed. Timpurie, **OPRIȘOR MIHAELA**
Școala Gimnazială „Prof. Nicolae Caranda”
Glogova, Județul Gorj

Prezentul referat evidențiază importanța prevenirii violenței în mediul educațional și rolul esențial al cadrului didactic în construirea unui climat școlar sigur, favorabil dezvoltării armonioase a copilului. Sunt analizate formele violenței, cauzele acestora, precum și strategiile educaționale eficiente aplicabile în învățământul preșcolar. Accentul este pus pe educația socio-emoțională, colaborarea cu familia și promovarea comportamentelor prosoziale.

Cuvinte-cheie: violență școlară, climat educațional, educație socio-emoțională, prevenție, preșcolar

1. Introducere

Societatea contemporană se confruntă cu o creștere a fenomenelor de violență, acestea reflectându-se inevitabil și în mediul educațional. Chiar dacă în învățământul preșcolar manifestările violente sunt mai puțin grave, ele pot constitui premisele unor comportamente agresive ulterioare, dacă nu sunt gestionate corespunzător.

Grădinița reprezintă primul cadru instituțional în care copilul învață să relaționeze cu ceilalți, să respecte reguli și să își gestioneze emoțiile. Prin urmare, prevenirea violenței trebuie abordată sistematic și integrat încă de la această vârstă.

2. Delimitări conceptuale

Violența școlară este definită ca orice comportament intenționat care produce suferință fizică, psihică sau emoțională unei alte persoane în context educațional.

Formele principale includ:

- violența fizică (lovire, împingere)
- violența verbală (jigniri, etichetări)
- violența emoțională (excludere, intimidare)
- violența relațională (izolare socială)

În mediul preșcolar, aceste forme apar frecvent sub forma conflictelor spontane generate de dorințe neexprimate sau dificultăți de autoreglare emoțională.

3. Cauze și factori determinanți

Apariția comportamentelor agresive este influențată de o serie de factori:

- Factori individuali
- Factori familiali
- Factori educaționali
- Factori sociali

4. Importanța climatului școlar sigur

Un climat educațional sigur este caracterizat prin relații bazate pe respect, încredere și cooperare. Acesta are un impact major asupra:

- dezvoltării emoționale a copilului
- adaptării sociale
- performanței școlare
- stării de bine

Un mediu pozitiv reduce anxietatea și favorizează implicarea activă în procesul educațional.

5. Strategii de prevenire a violenței în învățământul preșcolar

Educația socio-emoțională

Aceasta reprezintă fundamentul prevenirii comportamentelor agresive. Activitățile pot include:

- identificarea emoțiilor
- exerciții de empatie
- tehnici de calmare (respirație, relaxare)

5.2. Jocul ca instrument educațional

Jocul de rol permite copiilor să experimenteze situații sociale și să învețe comportamente adecvate.

5.3. Stabilirea regulilor

Regulile trebuie:

- formulate pozitiv
- explicate pe înțelesul copiilor
- aplicate consecvent

5.4. Comunicarea eficientă

Cadrul didactic trebuie să utilizeze:

- mesajele de tip „eu”
- ascultarea activă
- feedback constructiv

5.5. Parteneriatul cu familia

Implicarea părinților este esențială pentru:

- continuitatea educației
- prevenirea comportamentelor de risc

6. Rolul cadrului didactic

Cadrul didactic este factorul-cheie în crearea unui mediu sigur. Acesta trebuie să:

- fie un model de comportament
- intervină prompt în situații conflictuale

încurajeze comportamentele pozitive

adapteze strategiile la nevoile copiilor

De asemenea, educatoarea trebuie să manifeste empatie, echilibru emoțional și consecvență.

7. Exemple de bune practici în prevenirea violenței la nivel preșcolar

În activitatea educațională desfășurată la nivel preșcolar, implementarea unor strategii concrete contribuie semnificativ la prevenirea comportamentelor agresive și la dezvoltarea unui climat educațional pozitiv.

Prevenirea violenței în mediul preșcolar reprezintă o investiție esențială în dezvoltarea sănătoasă a viitorilor adulți. Printr-o abordare coerentă, bazată pe educație emoțională, colaborare și modele pozitive, se poate construi un climat educațional sigur și echilibrat.

Bibliografie

Ministerul Educației (2020), *Strategii privind prevenirea violenței în mediul școlar*

Goleman, D. (2008), *Inteligența emoțională*, Editura Curtea Veche

UNICEF (2019), *Prevenirea violenței în școli*

Olweus, D. (1993), *Bullying at School*

SIGURANȚĂ, EMPATIE ȘI RESPECT ÎN MEDIUL PREȘCOLAR

Prof. **ORTILĂ MARIANA**
Grădinița cu P.P. "Nicolae Romanescu",
Craiova

MOTTO:

"Copiii înfloresc acolo unde se simt în siguranță, ascultați și iubiți"

Grădinița reprezintă unul dintre cele mai importante medii de formare a personalității copilului. În această etapă, copiii învață nu doar noțiuni și deprinderi, ci și modul în care relaționează cu cei din jur, cum își exprimă emoțiile și cum rezolvă conflictele. Din acest motiv, prevenirea violenței și promovarea unui climat sigur constituie priorități esențiale în învățământul preșcolar.

Un climat educațional pozitiv contribuie la dezvoltarea emoțională armonioasă a copiilor, la creșterea încrederii în sine și la formarea unor relații bazate pe respect, empatie și cooperare. Copilul care se simte în siguranță va participa cu mai multă încredere la activități și va avea o mai bună adaptare socială.

În învățământul preșcolar, violența poate apărea sub diferite forme, chiar dacă nu are întotdeauna gravitatea întâlnită la vârste mai mari. Cele mai frecvente manifestări sunt:

- agresivitatea verbală: jigniri, porecle, țipete;
- agresivitatea fizică: împingeri, loviri, smulgerea jucăriilor;
- excluderea din grup;
- intimidarea sau amenințarea;
- comportamentele impulsive generate de dificultatea controlului emoțional.

La vârsta preșcolară, multe dintre aceste comportamente apar deoarece copiii sunt încă în proces de dezvoltare emoțională și nu stăpânesc suficient modalitățile adecvate de exprimare a frustrării sau furiei. De aceea, rolul cadrului didactic este esențial în ghidarea și modelarea comportamentelor pozitive.

Comportamentele agresive ale copiilor pot avea multiple cauze:

- mediul familial tensionat;
- expunerea la modele agresive;
- lipsa atenției și a afecțiunii;
- dificultăți de comunicare;
- imposibilitatea exprimării emoțiilor;
- dorința de afirmare în grup;
- consumul excesiv de conținut violent din mediul online sau televiziune.

Uneori, agresivitatea reprezintă o formă prin care copilul încearcă să atragă atenția sau să își exprime nevoile emoționale.

Educatorea are un rol fundamental în crearea unui mediu sigur și echilibrat. Ea este model de comportament pentru copii și are responsabilitatea de a interveni prompt și echilibrat în situațiile conflictuale.

Printre măsurile importante se numără:

1. Stabilirea regulilor de grup

Încă de la începutul anului școlar, copiii trebuie să cunoască reguli simple și clare: vorbim frumos;

- nu lovim;
- împărțim jucăriile;

- ascultăm când vorbește altcineva;
- cerem ajutor atunci când avem o problemă.

Regulile trebuie formulate pozitiv și repetate constant prin jocuri, imagini și exemple concrete.

2. Dezvoltarea inteligenței emoționale

Copiii trebuie ajutați să își recunoască și exprime emoțiile. Activitățile de dezvoltare emoțională pot include:

- jocuri de rol;
- povești terapeutice;
- discuții despre emoții;
- utilizarea „colțului emoțiilor”;
- exerciții de respirație și calmare.

Un copil care știe să spună „Sunt supărat” va recurge mai rar la comportamente agresive.

3. Încurajarea cooperării

Activitățile de grup, jocurile cooperative și sarcinile realizate împreună contribuie la dezvoltarea spiritului de echipă și a respectului reciproc. Copiii învață să comunice, să negocieze și să rezolve conflictele într-un mod pașnic.

4. Intervenția rapidă în conflicte

Conflictele nu trebuie ignorate. Educatoarea trebuie să intervină calm, fără etichetări și fără umilirea copilului. Este important ca accentul să fie pus pe înțelegerea comportamentului și găsirea unei soluții potrivite.

Colaborarea cu familia- Prevenirea violenței este mult mai eficientă atunci când există o colaborare strânsă între grădiniță și familie. Părinții trebuie informați despre comportamentul copiilor și implicați în activități care promovează educația pozitivă.

Comunicarea constantă între educatoare și familie ajută la identificarea timpurie a problemelor și la găsirea unor soluții comune. Atitudinea calmă, consecvența și oferirea unui model pozitiv sunt esențiale atât acasă, cât și la grădiniță.

Activități pentru promovarea unui climat sigur- În grădiniță pot fi organizate numeroase activități care contribuie la prevenirea violenței:

- ✚ jocuri de cooperare;
- ✚ teatru de păpuși cu mesaje educative;
- ✚ activități tematice despre prietenie și bunătate;
- ✚ realizarea „copacului faptelor bune”;
- ✚ săptămâni dedicate emoțiilor;
- ✚ campanii anti-bullying adaptate vârstei;
- ✚ lectura poveștilor cu mesaj moral.

Prin astfel de activități, copiii învață să respecte diferențele, să manifeste empatie și să comunice într-un mod adecvat.

Prevenirea violenței și promovarea unui climat sigur în învățământul preșcolar reprezintă o responsabilitate comună a educatoarei, familiei și comunității. Copiii au nevoie de un mediu bazat pe siguranță, afecțiune și respect pentru a se dezvolta armonios.

Prin activități adecvate vârstei, prin comunicare și prin oferirea unor modele pozitive, grădinița poate deveni un spațiu în care fiecare copil se simte acceptat, valorizat și protejat.

Educația timpurie are un rol esențial în formarea unor viitori adulți echilibrați, empatici și capabili să construiască relații sănătoase.

CLIMATUL ȘCOLAR SIGUR – CONDIȚIE ESENȚIALĂ PENTRU PREVENIREA VIOLENȚEI

Autor: OȘAN Z. MONICA MARICICA

Instituția: Școala Gimnazială
Bârsău De Sus

Violența în mediul școlar constituie una dintre cele mai sensibile și complexe probleme ale sistemului educațional contemporan, fiind definită ca ansamblul comportamentelor agresive, de natură fizică, verbală sau psihologică, manifestate în cadrul relațiilor educaționale (Olweus, 1993, p. 15). Într-o societate aflată în continuă schimbare, școala nu mai poate fi privită exclusiv ca un spațiu de transmitere a informațiilor, ci ca un mediu formativ, în care se dezvoltă competențe socio-emoționale esențiale pentru integrarea socială și profesională a elevilor.

Importanța creării unui climat educațional sigur este susținută de numeroase studii de specialitate, care evidențiază faptul că elevii învață mai eficient într-un mediu în care se simt respectați, acceptați și protejați. Un climat pozitiv contribuie la reducerea anxietății, creșterea motivației pentru învățare și dezvoltarea relațiilor interpersonale sănătoase. Prin urmare, prevenirea violenței devine nu doar o necesitate educațională, ci și o responsabilitate socială majoră.

Conform teoriei învățării sociale, comportamentele agresive sunt dobândite prin observare și imitare (Bandura, 1977, p. 22). Mediul familial joacă un rol esențial, în special atunci când sunt prezente modele negative de comportament sau lipsa comunicării. De asemenea, influența grupului de egali, dorința de afirmare și expunerea la conținuturi violente din mediul online contribuie la apariția și menținerea acestor comportamente.

Un alt factor important îl reprezintă dificultățile de gestionare a emoțiilor, în special în rândul elevilor care nu au dezvoltat abilități de autocontrol și rezolvare pașnică a conflictelor.

Educația socio-emoțională reprezintă un pilon fundamental în prevenirea violenței, contribuind la dezvoltarea empatiei, autocontrolului și a abilităților de comunicare (Goleman, 1995, p. 45). Implementarea unor reguli clare și consecvente, precum și utilizarea strategiilor eficiente de management al clasei sunt esențiale.

Activitățile interactive, precum jocurile de rol, dezbaterile și proiectele de grup, stimulează cooperarea și respectul reciproc. În același timp, consilierea psihopedagogică și intervenția timpurie contribuie la prevenirea escaladării conflictelor.

Colaborarea dintre școală și familie reprezintă un element esențial în prevenirea violenței. Comunicarea constantă cu părinții și implicarea acestora în viața școlii contribuie la crearea unui

mediu stabil și sigur pentru elevi. De asemenea, comunitatea poate susține aceste demersuri prin programe educaționale și inițiative de prevenire.

Profesorul este un factor-cheie în prevenirea violenței, având rol de model comportamental, mediator și facilitator al relațiilor pozitive. Prin atitudinea și strategiile didactice utilizate, acesta poate contribui la crearea unui climat educațional bazat pe respect, încredere și incluziune.

În activitatea didactică, am constatat că utilizarea metodelor interactive, precum jocurile de rol și discuțiile ghidate, contribuie semnificativ la reducerea conflictelor dintre elevi. Implicarea elevilor în stabilirea regulilor clasei și în rezolvarea situațiilor problematice determină creșterea responsabilității și a respectului reciproc. Consider că dezvoltarea empatiei și a comunicării deschise reprezintă elemente esențiale în construirea unui climat școlar sigur.

Prevenirea violenței în mediul școlar necesită o abordare sistemică și continuă, bazată pe colaborarea dintre cadre didactice, elevi, părinți și comunitate. Crearea unui climat educațional sigur nu se realizează spontan, ci prin eforturi susținute, strategii coerente și implicare activă.

Prin promovarea valorilor precum respectul, toleranța și responsabilitatea, școala poate deveni un spațiu în care fiecare elev se simte în siguranță și valorizat. În acest sens, educația nu trebuie să vizeze doar performanța academică, ci și formarea unor indivizi echilibrați, capabili să gestioneze conflictele într-un mod constructiv.

Bibliografie

Bandura, A. (1977). Social Learning Theory.
Goleman, D. (1995). Emotional Intelligence.
Olweus, D. (1993). Bullying at School.

METODE DE PREVENIRE, COMBATEREA ȘI REDUCEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

PĂUN DANIELA-MARIA
Liceul Teoretic „Pintea Viteazul”,
Maramureș

Pentru a putea preîntâmpina și dezarma un comportament violent în școală trebuie mai întâi să clarificăm și să înțelegem conceptul de violență. Trebuie să aflăm cauzele acestuia și în final să fie concepute măsurile de combatere și prevenire.

Violența este acțiunea în sine, aceasta nu este ereditară, dar este contagioasă. Pentru prevenirea și combaterea unor comportamente agresive în mediul educațional, trebuie avute în vedere mai multe aspecte.

Măsuri de prevenire:

- respectarea prevederilor regulamentului școlar;
- asistență acordată de consilierii școlari atât elevilor, cât și părinților;
- implicarea și responsabilizarea părinților;
- acțiuni sau proiecte având ca scop reducerea cazurilor de violență;
- realizarea periodică a unor evaluări psihologice ale elevilor;
- inițierea și derularea unor programe de formare a cadrelor didactice privind managementul clasei, rezolvarea de conflicte, dezvoltarea abilităților de comunicare;
 - studii de caz referitoare la violența școlară și modalități de soluționare;
 - cooperarea cu reprezentanți ai societății civile și ai comunității;
 - implicarea bisericii;
 - introducerea în curriculum (CDS) a unor teme de interes.

Măsuri de intervenție:

Intervenții la nivel individual și relational

- o sancționarea comportamentului violent și a indisciplinei elevilor prin: observație individuală, mustrare în fața clasei sau în scrisă, eliminarea de la cursuri pentru o perioadă determinată (3-5 zile), exmatricularea, pedepse fizice;
- o identificarea și consilierea elevilor cu manifestări de violență sau cu dificultăți de adaptare la regulamentul școlar;
 - o discuții cu elevul, cu prietenii sau colegii cu părinții și cu dirigintele;

o acțiuni de mediere a conflictelor între elevi sau între elevi și cadre didactice. *Intervenții la nivel comunitar și social*

- o dezvoltarea de parteneriate ale școlii cu alte instituții la nivel local: poliție, jandarmerie, autorități locale, ONG-uri;
- o implementarea unui sistem de monitorizare la nivel național a fenomenelor de violență în școală;
- o intensificarea măsurilor de reducere a violenței regăsite în mass-media: cea verbală, pornografia și imaginile cu conținut violent;
- o diversificarea programelor de asistență socială adresate familiilor dezavantajate din punct de vedere socio-economic.

Cadrele didactice trebuie să observe comportamentul elevilor pentru a putea preveni manifestările violente ale acestora prin discuții atât cu elevii în cauză cât și cu familiile acestora.

Pentru a constata gradul de violență în școală, este indicată supravegherea elevilor cu ajutorul sistemelor video. În acest mod se poate monitoriza accesul în incinta școlii, comportamentul copiilor în pauze, perturbarea activităților cadrelor didactice de către alte persoane. Dacă din punct de vedere psihic prezența camerelor video în incinta școlii descurajează manifestările violente, prevenind astfel încălcarea regulamentului de ordine interioară, din punct de vedere practic, înregistrările constituie o sursă de dovezi incontestabile cu privire la faptele comise, ajutând astfel la luarea unor măsuri imediate. Acest aspect previne agravarea conflictelor. În combaterea violenței un fapt foarte important este dialogul între elevi și profesori, elevi și părinți, profesori și părinți. Numai cu o bună comunicare între părțile enumerate se pot depista anumite probleme din viața acestora. Dacă se stabilește o legătură strânsă între elevi și profesori/învățătoare, atitudine care este imperios necesară pentru buna funcționare a procesului educativ și dacă elevii vor fi tratați în mod egal și cu respect, dând dovadă de tact și înțelepciune, indiferent de etnie, starea materială, proveniență etc. Atunci rezultatele vor fi pe măsura așteptărilor.

Până în prezent, programele inițiate împotriva violențelor școlare, nu au condus la rezultate satisfăcătoare, datorită faptului că mediul social, saturat de violență, nu susține eficiența acestora. Pentru a putea combate și preveni violența școlară, este necesară o înțelegere a cauzelor și

manifestărilor ei, însoțită de conștientizarea și acțiunea publicului larg/societății civile. Unele activități ar putea fi realizate, cu scopul prevenirii și combaterii comportamentului violent în rândul elevilor, precum:

- dezbateră în cadrul orelor de consiliere a unor teme privind comportamentul violent al elevilor;
- dezbateri la nivelul unității școlare cu privire la normele legislative referitoare la siguranța și securitatea elevilor în unitatea de învățământ;
 - organizarea unor activități recreative cu specific non-violent;
- consilierea psihologică a elevilor cu comportament violent și a elevilor care au fost victime ale unui asemenea comportament;
- întâlniri cu reprezentanții poliției și autorităților locale, pentru dezbateră cauzelor și condițiilor de manifestare a violenței în școli și în societate;
- identificarea familiilor cu comportament violent asupra copiilor și implicarea în rezolvarea situației;
 - realizarea de lectorate cu părinții pe teme educației non-violente;
- organizarea de cursuri de formare a părinților pe teme legate de :abilități de relaționare și comunicare eficientă cu copiii, abordarea copiilor cu tulburări de comportament, relația școală-familie.
 - implementarea parteneriatelor între școală și părinți;
- mai multă implicare și înțelegere din partea cadrelor didactice și a părinților în viața elevilor.

Comportamentul agresiv se imită și se învață. Pentru prevenirea unor asemenea achiziții comportamentale, ar trebui evitat cât mai mult posibil contactul copilului cu persoane de conduită agresivă. Munca educativă desfășurată cu atenție și temeinic conduce la formarea unor deprinderi și abilități de raportare și comunicare interpersonală și socială, la formarea unor capacități empatice și a unor atitudini.

BIBLIOGRAFIE

- Botiș, A.; Tărașu, A. (2004), *Disciplinarea pozitivă, sau cum să disciplinezi fără să rănești*, ASCR, Cluj-Napoca
- Debarbieux, E. (2010), *Violența în școală: o provocare mondială? (p. 10)*, Institutul European, Iași
- Șoitu, L.; Havarneanu, C. (2001), *Agresivitatea în școală*, Institutul European, Iași

DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR SOCIO-EMOȚIONALE – STRATEGIE EFICIENTĂ ÎN PREVENIREA VIOLENȚEI ȘCOLARE LA CLASA PREGĂTITOARE

Profesor învățământul primar, **PĂUN FLORENȚA ANCUȚA**
Școala Gimnazială Petrești, Structura Gherghești

Lucrarea evidențiază rolul esențial al dezvoltării competențelor socio-emoționale în prevenirea comportamentelor agresive la clasa pregătitoare. Sunt prezentate strategii didactice moderne, metode interactive și un studiu de caz detaliat, bazat pe experiența directă la clasă. Accentul este pus pe crearea unui climat educațional pozitiv, sigur și incluziv.

1. Introducere

Clasa pregătitoare reprezintă o etapă esențială în formarea elevilor, fiind momentul în care aceștia fac tranziția de la mediul familial la cel școlar. În această perioadă, copiii învață reguli, norme de comportament și își dezvoltă primele relații sociale în cadrul colectivului.

Violența școlară, chiar și sub forme ușoare, precum conflictele verbale sau excluderea din joc, poate apărea frecvent la această vârstă, din cauza dificultăților de gestionare a emoțiilor.

2. Fundamentare teoretică

Competențele socio-emoționale reprezintă ansamblul abilităților prin care elevii:

- * își recunosc emoțiile;
- * își controlează reacțiile;
- * dezvoltă empatie;
- * relaționează eficient cu ceilalți.

Dezvoltarea acestor competențe conduce la:

- * reducerea comportamentelor agresive;
- * îmbunătățirea climatului clasei;

3. Rolul cadrului didactic

Profesorul pentru învățământul primar are un rol esențial în prevenirea violenței școlare prin:

- * stabilirea unor reguli clare;
- * utilizarea metodelor interactive;
- * promovarea respectului și empatiei;

4. Strategii didactice moderne utilizate

4.1. Jocul didactic

Jocul este principala metodă de învățare la această vârstă.

Exemplu: „Cum mă simt azi?” – elevii aleg o emoție și o explică.

4.2. Învățarea prin cooperare

Activitățile în grup dezvoltă:

- * colaborarea;
- * respectul;
- * toleranța.

4.3. Jocul de rol

Permite simularea situațiilor conflictuale și identificarea soluțiilor.

4.4. Colțul liniștii

Un spațiu special în clasă unde elevii se pot calma.

5. Studiu de caz – intervenție educațională la clasa pregătitoare

Activitatea s-a desfășurat într-o clasă pregătitoare formată din 22 de elevi. În primele săptămâni de școală, au fost observate conflicte frecvente între elevi, generate de dificultăți de adaptare și de gestionare a emoțiilor.

Un elev manifesta comportamente agresive: împingea colegii, ridica tonul și refuza colaborarea.

Identificarea cauzelor

- * dificultăți de adaptare;
- * lipsa exprimării emoțiilor;
- * toleranță scăzută la frustrare;
- * nevoia de atenție.

Obiectivele intervenției

- * exprimarea emoțiilor;

- * dezvoltarea autocontrolului;
- * stimularea empatiei;
- * reducerea comportamentelor agresive.

Activități aplicate

1. Roata emoțiilor

Elevii au identificat emoții și au învățat să le exprime.

Exemplu: „Sunt supărat pentru că...”

2. Joc de rol – „Ce fac când mă supăr?”

Elevii au exersat reacții corecte în situații conflictuale.

3. Colțul liniștii

Spațiu de calmare, folosit voluntar de elev.

4. Recompensarea comportamentelor pozitive

Laude, buline, responsabilități în clasă.

Activitățile s-au desfășurat pe o perioadă de 3–4 săptămâni, zilnic, integrate în rutina clasei.

Rezultate

- * reducerea comportamentelor agresive;
- * îmbunătățirea relațiilor;
- * creșterea autocontrolului;
- * implicare mai activă în activități.

6. Concluzii

Prevenirea violenței în mediul școlar începe încă din clasa pregătitoare. Dezvoltarea competențelor socio-emoționale, prin metode interactive, contribuie la formarea unor comportamente adecvate și la crearea unui mediu educațional sigur.

Rolul profesorului este esențial în ghidarea elevilor și în modelarea relațiilor dintre aceștia.

Bibliografie

- * Ministerul Educației – documente curriculare
- * Molan, Dumitru – Metodica activităților didactice
- * Goleman, Daniel – Inteligența emoțională
- * Literatură de specialitate privind educația socio-emoțională

SIGURANȚA ÎN ȘCOALĂ ȘI GRĂDINIȚĂ – O PRIORITATE A SOCIETĂȚII MODERNE

Prof. PĂUN GEORGIANA ALEXANDRA

Siguranța în școală reprezintă unul dintre pilonii fundamentali ai unui sistem educațional eficient și de calitate. Într-o lume aflată într-o continuă schimbare, în care riscurile pot apărea sub diverse forme, asigurarea unui mediu sigur pentru elevi și cadrele didactice devine o responsabilitate majoră. Școala nu este doar un spațiu destinat acumulării de cunoștințe, ci și un loc în care copiii și adolescenții își formează personalitatea, valorile și comportamentele sociale.

În primul rând, siguranța fizică este esențială pentru buna desfășurare a activităților școlare. Clădirile instituțiilor de învățământ trebuie să respecte standarde stricte de construcție și întreținere, astfel încât să prevină accidentele. Existența sistemelor de supraveghere, a planurilor de evacuare în caz de incendiu sau cutremur și a exercițiilor periodice de simulare contribuie semnificativ la protejarea elevilor. De asemenea, prezența personalului de pază și monitorizarea atentă a accesului în școală reduc riscul unor incidente neplăcute.

Pe lângă siguranța fizică, un rol la fel de important îl are siguranța emoțională și psihologică. Fenomenele de bullying, hărțuire sau excludere socială pot avea consecințe grave asupra dezvoltării elevilor, afectându-le stima de sine, performanța școlară și chiar sănătatea mintală. În acest sens, este necesar ca școala să promoveze un climat bazat pe respect, empatie și toleranță. Profesorii trebuie să fie nu doar transmițători de informații, ci și modele de comportament și sprijin pentru elevi. Implementarea unor programe anti-bullying și existența consilierilor școlari pot contribui la identificarea și soluționarea acestor probleme.

Un alt aspect important este siguranța în mediul online. În era digitală, elevii petrec din ce în ce mai mult timp pe internet, atât pentru studiu, cât și pentru socializare. Acest lucru îi expune unor riscuri precum cyberbullying-ul, furtul de date personale sau accesul la conținut inadecvat. De aceea, educația digitală devine indispensabilă. Elevii trebuie învățați cum să utilizeze responsabil tehnologia, cum să recunoască pericolele și cum să se protejeze în mediul virtual.

Colaborarea dintre școală, familie și comunitate reprezintă un factor-cheie în asigurarea siguranței. Părinții au un rol esențial în educația copiilor și în monitorizarea comportamentului acestora, iar comunicarea constantă cu profesorii poate preveni multe situații problematice. În același timp, instituțiile locale, precum poliția sau organizațiile non-guvernamentale, pot sprijini școala prin programe de prevenire și informare.

Nu în ultimul rând, este important ca elevii să fie implicați activ în menținerea unui mediu sigur. Ei trebuie încurajați să își exprime opiniile, să semnaleze situațiile de risc și să adopte un comportament responsabil față de colegi și profesori. Dezvoltarea spiritului civic și a responsabilității contribuie la crearea unei comunități școlare unite și sigure.

Siguranța în școală și grădiniță- poveste creata

A fost odată ca niciodată o grădiniță și o școală aflate chiar lângă un parc plin de flori colorate și păsărele vesele. Acolo învățau și se jucau mulți copii cuminți și curioși.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR
ISBN 978-606-95840-8-8

Într-o dimineață însorită, Ana și Matei au ajuns la grădiniță ținându-se de mână. La intrare, educatoarea lor, doamna Maria, i-a întâmpinat cu un zâmbet cald.

— Bună dimineața, copii! Astăzi vom vorbi despre ceva foarte important: siguranța!

Copiii s-au așezat pe covoraș, curioși.

— Ce înseamnă să fim în siguranță? a întrebat doamna Maria.

Ana a ridicat mâna:

— Să nu ne lovim!

— Să nu ne împingem! a spus Matei.

— Exact! a răspuns educatoarea. Dar și să avem grijă unii de alții.

În timp ce se jucau, Matei a observat o jucărie pe jos.

— Dacă cineva calcă pe ea, poate cădea! a spus el.

Așa că a ridicat jucăria și a pus-o la loc.

Mai târziu, în curte, copiii alergau veseli. Deodată, un coleg a vrut să urce prea repede pe tobogan.

— Așteaptă rândul! a spus Ana. Așa e mai sigur!

Copilul a zâmbit și a ascultat.

În aceeași zi, la școala de lângă grădiniță, elevii din clasa pregătitoare au avut o lecție specială cu domnul învățător.

— Copii, dacă vedeți ceva periculos sau dacă vă simțiți triști ori speriați, ce faceți? a întrebat el.

— Spunem unui adult! au răspuns copiii în cor.

— Foarte bine! Siguranța înseamnă și să vorbim atunci când avem nevoie de ajutor.

La finalul zilei, toți copiii — de la grădiniță și de la școală — au învățat ceva important: că siguranța nu înseamnă doar reguli, ci și grijă, prietenie și respect.

Ana i-a spus lui Matei:

— Știi ceva? Dacă avem grijă unii de alții, suntem toți în siguranță!

Matei a zâmbit:

— Da! Și e și mai frumos așa!

Și astfel, în acea grădiniță și școală, copiii nu doar că au învățat litere și cifre, ci și cum să fie buni, atenți și în siguranță în fiecare zi. **Sfârșit**

În concluzie, siguranța în școală nu este doar o obligație administrativă, ci o condiție esențială pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor și pentru succesul procesului educațional. Prin măsuri

adecvate, implicare constantă și cooperare între toți factorii implicați, școala poate deveni un spațiu în care fiecare elev se simte protejat, respectat și încurajat să își atingă potențialul maxim.

ROLUL DIRIGINTELUI ÎN PREVENIREA VIOLENȚEI

PĂUNA ALINA-ROXANA

Scoala Gimnazială Nr.27 Timișoara, Timiș

Violența în mediul școlar reprezintă o problemă tot mai vizibilă în societatea zilelor noastre, manifestându-se sub forme variate, de la agresivitate verbală și excludere socială, până la conflicte fizice. În ciclul gimnazial, aceste comportamente sunt frecvent influențate de schimbările emoționale și sociale specifice vârstei. În acest context, profesorul diriginte are un rol esențial în prevenirea și gestionarea situațiilor de violență din sala de clasă.

Violența școlară nu se limitează doar la agresiuni fizice. Ea poate include:

- violență verbală (jigniri, ironii, etichetări)
- violență psihologică (excludere, intimidare, bullying)
- violență fizică (îmbrânceli, loviri)
- cyberbullying (mesaje ofensatoare în mediul online).

În calitate de diriginte la clasa a VI-a, aș putea spune că majoritatea conflictelor apar adesea din dorința de afirmare în grup sau din lipsa unor abilități de gestionare a emoțiilor.

Printre factorii care pot determina comportamente agresive se numără: mediul familial (lipsa de supraveghere sau modele negative), influența grupului de prieteni, expunerea la conținut violent, dificultăți emoționale sau de comunicare și lipsa unor reguli clare și consecvente atât în clasă cât și acasă. Pentru profesorul diriginte, observarea acestor cauze ajută la intervenții mai eficiente și personalizate.

Prevenirea este mult mai eficientă decât sancționarea. Profesorul poate implementa diverse strategii:

- crearea unui climat pozitiv în clasă, bazat pe respect, încredere și siguranță emoțională care ar reduce semnificativ apariția conflictelor.

- stabilirea unor reguli clare, împreună cu elevii devenind regulile clasei de la care nu ne abatem și pe care le aplicăm consecvent. Acest lucru le oferă sentimentul de responsabilitate și apartenență. De asemenea, regulile clasei sunt mereu afișate la panoul principal al sălii.

- activități de dezvoltare socio-emoțională în cadrul orelor de dirigință, cum ar fi : jocuri de rol, discuții despre empatie și respect, exerciții de gestionare a emoțiilor, activități de tipul "Diriginte pentru o oră" unde fiecare elev propune o temă și intră în rolul profesorului.

- intervenția timpurie în conflicte – conflictele mici trebuie abordate rapid, înainte de a escalada. Dialogul și medierea sunt esențiale.

- colaborarea cu părinții și consilierul școlar. Este extrem de important să păstrăm o legătură strânsă cu familiile elevilor deoarece parteneriatul școala-familie contribuie la o abordare unitară și eficientă.

La ciclul gimnazial, în special clasele VI-VIII, elevii trec printr-o etapă de tranziție importantă. Dirigintele devine un reper emoțional și un mediator al relațiilor din grup. Prin implicare constantă, observare atentă și comunicare deschisă, acesta poate preveni apariția comportamentelor violente. De exemplu, pot fi organizate activități precum "Cercul încrederii" sau "Cum rezolvăm un conflict?", în care elevii să-și exprime opiniile fără agresivitate.

În concluzie, prevenirea violenței în sala de clasă este un proces continuu, care necesită implicare, răbdare și consecvență. Profesorul diriginte are un rol central în formarea unui climat educațional sănătos, bazat pe respect și colaborare. Prin aplicarea unor strategii adecvate și prin construirea unei relații autentice cu elevii, școala poate deveni un spațiu sigur și prietenos pentru toți.

COMBATEREA BULLYINGULUI LA GRĂDINIȚĂ – EXEMPLE DE BUNE PRACTICI

PĂUȘAN RODICA CAMELIA
Școala Gimnazială Târnova /
GPN Târnova

1. Introducere

Bullyingul reprezintă un fenomen complex, caracterizat prin comportamente repetate de agresiune fizică, verbală sau emoțională, manifestate între copii. Deși este adesea asociat cu vârste mai mari, cercetările arată că forme incipiente de bullying pot apărea încă din perioada preșcolară. Grădinița joacă un rol esențial în prevenirea și combaterea acestor comportamente, fiind primul mediu social organizat în care copilul învață reguli de conviețuire

2. Particularitățile bullyingului la vârsta preșcolară

La nivelul grădiniței, bullyingul nu este întotdeauna intenționat în sensul clasic, ci poate apărea sub forma:

- excluderii din joc („Nu te joci cu noi!”)
- tachinării repetate
- luării jucăriilor
- împingerilor sau loviturilor

Copiii mici nu au încă dezvoltate complet empatia și autocontrolul emoțional, ceea ce face intervenția educativă timpurie extrem de importantă.

3. Rolul cadrului didactic

Educatorul are un rol central în:

- identificarea timpurie a comportamentelor problematice
- crearea unui climat sigur și incluziv
- modelarea comportamentelor pozitive
- colaborarea cu părinții

Un mediu afectiv pozitiv reduce semnificativ riscul apariției bullyingului.

4. Exemple de bune practici

4.1. Stabilirea regulilor de grup

Încă de la începutul anului, se stabilesc împreună cu copiii reguli simple:

- „Nu lovim”
- „Vorbim frumos”
- „Ne ajutăm unii pe alții”

Acestea pot fi ilustrate vizual și reamintite constant.

4.2. Jocuri de dezvoltare a empatiei

Exemple:

- jocuri de rol („Cum te-ai simți dacă...?”)
- povești terapeutice despre prietenie și acceptare
- discuții ghidate după conflicte

4.3. Activități de cooperare

Se organizează activități în echipă:

- construcții comune
- proiecte artistice colective
- jocuri de colaborare

Acestea reduc competiția negativă și cresc sentimentul de apartenență.

4.4. Tehnica „colțului liniștirii”

Un spațiu special amenajat unde copiii pot merge pentru:

- calmare
- reflecție
- gestionarea emoțiilor

Include perne, jucării senzoriale, cărți.

4.5. Intervenția imediată și echilibrată

Educatorul:

- intervine prompt în conflicte
- evită etichetarea copiilor („rău”, „obraznic”)
- explică comportamentele și consecințele

4.6. Implicarea părinților

- ședințe tematice despre bullying
- recomandări de lecturi și activități acasă
- comunicare constantă educator–familie

5. Proiecte și activități tematice

Se pot organiza:

- „Săptămâna prieteniei”
- ateliere despre emoții
- campanii anti-bullying adaptate vârstei

Exemplu: realizarea unui „copac al prieteniei” unde fiecare copil adaugă o faptă bună.

6. Concluzii

Combaterea bullyingului trebuie să înceapă încă din grădiniță, prin educație socio-emoțională și prin promovarea valorilor precum respectul, empatia și cooperarea. Aplicarea consecventă a unor bune practici contribuie la dezvoltarea unor relații sănătoase și la formarea unor viitori adulți echilibrați.

Bibliografie

1. Olweus, D. (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. Blackwell Publishing.
2. Craig, W., Pepler, D. (2007). *Understanding Bullying: From Research to Practice*. Canadian Psychology.
3. Ministerul Educației (2019). *Ghid pentru prevenirea și combaterea bullyingului în mediul școlar*. București.
4. UNESCO (2017). *School Violence and Bullying: Global Status Report*.
5. Slee, P. T., Skrzypiec, G. (2016). *Well-being, Positive Peer Relations and Bullying in School Settings*. Springer.

6. Papalia, D. E., Feldman, R. D. (2015). *Dezvoltarea umană*. Editura Trei.
7. Salmivalli, C. (2010). *Bullying and the Peer Group: A Review*. Aggression and Violent Behavior.

ADAPTAREA UNEI METODE LA DIFERITE SITUAȚII – CREATIVITATE ȘI ADAPTABILITATE

PELE MIHAELA ANA-GPP Nr 54 Oradea
NEMȚUȚ SIMONA-GPP Nr 54 Oradea

„Ghemul creativității și aprecierii” material prezentat în cadrul simpozionului

Vă propun o scurtă activitate interactivă prin care doresc să exemplific metoda „Ghemul creativității și aprecierii”, o tehnică ce poate fi utilizată cu succes atât în activitățile cu copiii, cât și în contexte de formare a cadrelor didactice.

Am ales această metodă deoarece stimulează:

- exprimarea liberă a ideilor;
- gândirea creativă și reflexivă;
- implicarea activă a tuturor participanților.

Activitatea poate fi adaptată la domenii experiențiale diferite și la toate nivelurile de vârstă. De această dată, vom adapta metoda la contextul nostru și o vom valorifica prin întrebări care oferă feedback asupra prezentărilor urmărite, demonstrând astfel cum poate fi utilizată ca instrument didactic pentru consolidare, reflecție și evaluare.

De regulă activitatea se desfășoară în cerc, dar astăzi rămânem așezate pe scaun și doar plasăm ghemul mai departe.

Voi lansa ghemul către o participantă/participant din sală, respectiv și celor aflați în mediul online și voi adresa o întrebare.

Persoana care primește ghemul răspunde, păstrează capătul firului apoi va arunca mai departe ghemul către o altă colegă, care va primi o altă întrebare. Se menține firul întins.

Activitatea continuă până când se creează o rețea simbolică între participanți.

Această „rețea” sugerează legătura dintre ideile noastre, experiența profesională comună și modul în care colaborarea contribuie la dezvoltarea creativității în educație.

Noi știm că educația de calitate se construiește împreună — cu imaginație, creativitate și colaborare.”

Întrebări pentru participanți:

- Ce materiale neconvenționale folosiți/ați folosi la grupă?
- Cum reacționați la răspunsuri “neobișnuite” ale copiilor?
- Ce ai crea cu o baghetă magică în grupă?
- Dacă această întâlnire ar fi o culoare.....care ar fi aceea? De ce?
- Dacă ai inventa o sărbătoare/eventiment în grupă, cum s-ar numi? Cum ai sărbători?

Utilizând această tehnică vă voi exemplifica un model de adaptare la domeniul limbă și comunicare

Obiectivele urmărite:

- 1 Evidențierea modalităților prin care imaginația și creativitatea contribuie la îmbunătățirea calității actului didactic: predare- învățare- evaluare.
2. Analiza strategiilor și metodelor educaționale care stimulează gândirea creativă și imaginația elevilor, favorizând dezvoltarea lor integrală.

Punct de plecare basmul popular Ridichea uriașă

Titlul activității: REȚEAUA CREATIVITĂȚII

Momentul de început

Vă invit pentru câteva minute să visăm.Imaginați-vă că suntem în grădina bunicului din povestea *Ridichea uriașă*. Ridichea nu vrea să iasă din pământ... și avem nevoie de ajutorul tuturor! Dar nu doar de forță — ci și de imaginație și creativitate.” (Arat ghemul)

„Acesta nu este un simplu ghem... este *ghemul bunicii*, care ne leagă ideile, ne provoacă gândirea și ne ajută să construim împreună învățarea.”

Obiective operaționale

La finalul activității, participanții vor fi capabili:

1. **O1** – să identifice cel puțin o modalitate prin care imaginația poate fi valorificată în predare;
2. **O2** – să formuleze răspunsuri creative pornind de la un suport narativ (povestea);
3. **O3** – să participe activ la o sarcină colaborativă utilizând metoda ghemului;
4. **O4** – să analizeze rolul metodelor interactive în stimularea gândirii creative;
5. **O5** – să ofere exemple de adaptare a activității pentru copii de vârstă preșcolară.

Strategii didactice: Metode și procedee: joc didactic („ghemul bunicii”), conversația euristică, problematizarea, brainstorming, dramatizarea (mini-scenetă)

Mijloace didactice: ghem de sfoară, participant = „ridichea”)

Forme de organizare: cerc (interactiv), frontal (pentru concluzii)

Desfășurarea activității (3 minute)

Participanții stau în cerc. Eu încep.

Instrucțiuni:

- Ții capătul firului și pasezi ghemul unui coleg.
- Fiecare:
 1. Primește o **provocare** (întrebare sau sarcină creativă)
 2. Răspunde rapid
 3. Ține firul și dă mai departe ghemul altcuiva, adresând o nouă cerință

Se formează o „pânză” vizuală – simbol al colaborării.

Exemple concrete de cerințe (esențial pentru obiective)

Acestea sunt foarte importante pentru că aici demonstrezi creativitatea în predare:

Pentru imaginație:

- „Dacă ridichea ar putea vorbi, ce ar spune?”
- „Cum ar arăta ridichea în lumea copiilor de azi?”
- „Ce alt personaj ai adăuga în poveste?”

Pentru creativitate:

- „Spune o altă metodă prin care bunicul putea scoate ridichea.”
- „Transformă povestea într-un joc de mișcare pentru copii.”
- „Cum ai preda această poveste prin desen sau construcții?”

Pentru gândire critică:

- „De ce a fost important ajutorul tuturor?”
- „Ce s-ar fi întâmplat dacă lipsea un personaj?”
- „Cum putem adapta povestea pentru copii timizi?”

Alte exemple de sarcini:

„Ce ar spune ridichea dacă ar putea vorbi?”

„Găsește o metodă creativă de a scoate ridichea”

„Adaugă un personaj nou în poveste”

„Transformă povestea într-un joc pentru copii”

Se formează rețeaua de sfoară = simbol al colaborării

Integrarea obiectivelor (în timp ce activitatea se desfășoară sau imediat după)

După 4-5 intervenții, intervin și sintetizez:

„Observăm că, printr-un simplu joc:

✓ Am stimulat imaginația (răspunsuri variate, idei originale)

- ✓ Am încurajat creativitatea (soluții diferite, reinterpretări)
- ✓ Am implicat activ toți participanții

Aceasta demonstrează că metodele interactive transformă copiii din receptori pasivi în participanți activi ai învățării.”

Încheiere: „Învățarea eficientă apare atunci când copiii sunt implicați activ, iar imaginația devine instrument de lucru.”

Analiza strategiilor:

Evaluarea: Forme: evaluare formativă (pe parcurs), autoevaluare și reflecție

Metode: observarea comportamentului participativ, analiza răspunsurilor oferite, feed-back oral

Indicatori: originalitatea răspunsurilor, implicarea în activitate, capacitatea de a genera idei, cooperarea în grup.

Valențe formative: Activitatea contribuie la: dezvoltarea gândirii creative, stimularea imaginației, dezvoltarea competențelor sociale, crearea unui climat pozitiv de învățare.

Transfer didactic (foarte important pentru cerc)

Activitatea poate fi adaptată: la alte povești (*Turtița, Capra cu trei iezi*), la domenii diferite (limbaj, matematică, cunoașterea mediului), la diverse vârste

Concluzie metodică: Metodele interactive, precum „ghemul bunicii”, transformă copilul în participant activ, valorifică imaginația ca resursă didactică, facilitează evaluarea autentică.

Finalul (impact + mesaj – 30 sec)

(Te uiți la „pânza” formată)

„La fel ca în povești, nici noi nu putem „scoate ridichea” singuri.

Educația de calitate se construiește împreună — cu imaginație, creativitate și colaborare.”

„Iar acest fir simbolizează exact asta:

- fiecare copil contează
- fiecare idee contează
- iar împreună construim învățarea autentică.”

Și nu uitați: uneori cele mai simple materiale... creează cele mai valoroase lecții.”

STOP VIOLENȚĂ & BULLYING

Prof. **PICIU MIOARA**
Școala Gimnazială Gura Fcii/ Răscăeți

Ce este violența școlară?

Violența școlară se produce în perimetrul unității de învățământ preuniversitar, în cadrul activităților școlare / extrașcolare organizate de cadrele didactice în afara perimetrului unității de învățământ sau în cadrul activităților școlare / extrașcolare desfășurate în mediul online și reprezintă un concept integrator pentru diversele forme de abuz fizic, verbal, emoțional, sexual, neglijare, exploatare sexuală, trafic, violență prin internet, violență de gen, hărțuire sexuală etc.

Există o tendință în creștere a actelor de violență, ca urmare a unor situații de bullying între elevi, care ajung să degereze pe fondul unei lipse de intervenție.

Cauzele violenței în contextul școlar:

Factori **individuali**:

toleranța scăzută la frustrare;
instabilitate emoțională;
stimă de sine scăzută;
dificultăți de adaptare la disciplina școlară;
capacitate empatică slabă.

Cauze **familiale**:

relații tensionate între părinți;
atitudini agresive ale părinților față de copii;
mediu lipsit de securitate afectivă;
venituri scăzute;
exemple negative luate din mediul familial;
familii monoparentale sau dezorganizate.

Cauze **școlare**:

dificultăți de comunicare în relația elev-profesor;
stiluri de tip autoritar ale profesorilor.

Cauze **sociale**:

zone geografice defavorizate;

anturajul;

mass-media (oferă și exemple negative pe care preadolescenții sau adolescenții le preiau din filme, jocuri video sau programe cu un conținut violent, rețele de socializare care pot vehicula anumite valori și atitudini indezirabile).

Bullying-ul este o forma de comportament agresiv in care cineva agreseaza, hartuieste, persecuta sau intimideaza in mod intentionat si repetat o alta persoana.

Bullying-ul poate fi fizic, verbal sau sub forma unor actiuni mai subtile. Implica un dezechilibru al puterii intre doua persoane, cel mai adesea copii. Persoana agresata este perceputa ca vulnerabila si are de obicei probleme in a se apara singura, desi nu face ceva anume pentru a „provoca” agresiunea. Bullying-ul poate avea urmari periculoase asupra dezvoltarii normale, atat a persoanei agresate, cat si a agresorului.

Termenul de „bullying” vine de la cuvantul englezesc „bully”, care inseamna bataus, huligan si este folosit ca atare si in limba romana. Se poate traduce prin agresiune, hartuire sau intimidare.

Ce inseamna bullying

Pentru a fi considerat bullying, comportamentul trebuie sa fie agresiv si sa includa:

Intentia: agresorul are ca intentie sa raneasca pe altcineva

Un dezechilibru al puterii: copiii care-i agreseaza pe altii isi folosesc puterea, cum ar fi forta fizica, accesul la informatii stanjenitoare sau popularitatea – pentru a controla sau a face rau altora. Agresorul isi alege victima care este perceputa ca fiind vulnerabila, slaba si nu se poate apara singura. Dezechilibrele de putere se pot schimba in timp si pot sa apara in situatii diferite, chiar daca implica aceleasi persoane.

Repetitia: aceeași persoana este ranita mereu si mereu. Comportament de tip bullying are loc in mod repetat, mai mult de o data si are potentialul de a se repeta.

Bullying-ul include actiuni precum amenintarea, raspandirea zvonurilor, atacarea fizica sau verbala si excluderea intentionata a cuiva dintr-un grup. De multe ori incepe ca un joc, insa se transforma intr-un abuz care poate avea efecte foarte grave. Fenomenul bullying poate avea loc oriunde – la scoala, la locul de joaca, in cercul de prieteni, in familie, la locul de munca, pe internet.

Tipuri

Exista 4 tipuri de bullying:

Bullying **verbal** (Este caracterizat de actiuni verbale rau intentionate)

Bullying **fizic** (Presupune ranirea fizica sau distrugerea posesiunilor cuiva pentru a-l intimida)

Bullying **social** (Uneori denumit bullying relational, se refera la lezarea reputatiei sau a relatiilor unei persoane)

Bullying **electronic (cyberbullying)**. Este acea forma de bullying prin folosirea tehnologiilor digitale. Se poate intampla pe retelele de socializare, pe platformele de schimb de mesaje, platformele de jocuri si pe telefoanele mobile. Agresiunea de tip bullying fata-in-fata si cea in mediul online se

pot petrece concomitent. Totuși, cyberbullying lasă amprente digitale - rămân înregistrări care se pot dovedi utile și care pot oferi dovezi necesare pentru a putea pune capăt agresiunii.

Gestionarea violenței în mediul școlar necesită o **abordare integrată**, care combină strategii didactice (în cadrul orelor) cu metode psihopedagogice (consiliere, mediere, intervenție comportamentală). Obiectivul principal este crearea unui climat educațional sigur, bazat pe respect și colaborare.

Care sunt cele mai eficiente **strategii**?

I. Strategii **Didactice** (Preventive și Curriculare)

Acestea sunt integrate în procesul de predare-învățare pentru a dezvolta inteligența emoțională și abilitățile sociale.

Educația Emoțională și "Roata Emoțiilor": Învățarea elevilor să identifice, să numească și să gestioneze emoții precum furia sau frustrarea, folosind instrumente vizuale (ex: roata emoțiilor) pentru a discuta situații tensionate din viața lor.

Jocuri de Rol și Teatrul Forum: Simularea unor situații conflictuale (bullying, excludere) pentru a exersa reacții nonviolente și a dezvolta empatia.

Învățarea Cooperativă (Cooperative Learning): Structurarea lecțiilor astfel încât elevii să lucreze în grupuri mici, promovând interdependența pozitivă, ajutorul reciproc și reducerea competiției agresive.

Dezbateri și "Cercurile de Dialog": Organizarea de discuții ghidate în care elevii își exprimă opiniile despre reguli, respect și consecințele violenței, creând un sentiment de responsabilitate comună.

II. Strategii **Psihopedagogice** (Intervenție și Consiliere)

Acestea vizează modificarea comportamentului și oferirea de suport emoțional.

Medierea Conflictelor de către Colegi (**Peer Mediation**): Pregătirea unor elevi pentru a media conflicte ușoare între colegi, ceea ce scade agresivitatea și dezvoltă abilități de negociere.

Consilierea Individuală și de Grup (**Cognitiv-Comportamentală**): Intervenții specifice pentru elevii agresivi (managementul furiei) și pentru victime (creșterea stimei de sine și a asertivității).

Tehnici de Management al Comportamentului (**Reinforcement**): Recompensarea comportamentelor pozitive și stabilirea unor consecințe clare, logice (nu pedepse umilitoare) pentru actele de violență.

Consolidarea Parteneriatului **Școală-Familie**: Implicarea părinților în programe de educație parentală pentru a asigura o abordare consecventă a comportamentului (acasă și la școală).

III. Strategii **Manageriale și de Mediu** (Prevenție Organizatorică)

Politici Anti-Bullying Vizibile: Implementarea unui cod de conduită clar, cunoscut de toți elevii și profesorii, cu proceduri stricte de raportare a incidentelor.

Supravegherea Activă și Siguranța Spațiilor: Monitorizarea locurilor cu risc crescut (coridoare, toalete, curtea școlii) în timpul pauzelor.

Formarea Cadrelor Didactice: Traininguri periodice pentru profesori privind recunoașterea semnelor de bullying și intervenția eficientă.

În concluzie, putem afirma ca violența și bullying-ul școlar sunt forme grave de agresiune intenționată și repetată, care afectează profund sănătatea fizică și psihică a elevilor, necesitând intervenții imediate și o abordare preventivă sistemică. Aceste comportamente, incluzând cyberbullying-ul, necesită colaborarea dintre școală, familie și instituții abilitate pentru a crea un mediu educațional sigur.

PREVENIREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Prof. **PÎRÎIANU LILIANA-DANIELA**
C.S.E.I. Balș, Olt

Violența școlară reprezintă una dintre cele mai grave probleme cu care se confruntă sistemul educațional contemporan. Manifestată sub forme diverse, de la agresiune fizică și verbală până la bullying, cyberbullying și violență simbolică, aceasta afectează climatul educațional, performanța școlară și dezvoltarea psiho-emoțională a elevilor. Prevenirea ei nu este doar o obligație legală a unităților de învățământ, ci o responsabilitate morală și profesională a tuturor actorilor educaționali.

1. Forme și cauze ale violenței școlare

În literatura de specialitate, violența școlară este definită ca „orice formă de conduită agresivă care încalcă normele de conviețuire școlară și produce prejudicii fizice, psihice sau morale” [Jigău, 2006]. Principalele forme identificate în școlile din România sunt:

1. Violența fizică: loviri, îmbrânceli, distrugerea bunurilor.
2. Violența verbală: jigniri, porecle, amenințări.
3. Bullying-ul: comportament repetat de intimidare, dezechilibru de putere între agresor și victimă [Olweus, apud Neamțu, 2011].
4. Cyberbullying-ul: agresiune prin mijloace digitale, fenomen în creștere după pandemie.
5. Violența profesor-elev: autoritarism excesiv, etichetare, pedepse umilitoare.

Cauzele sunt multiple și interdependente. Mihăilescu grupează factorii de risc în trei categorii: individuali – impulsivitate, toleranță scăzută la frustrare; familiali – stil parental autoritar sau neglijent, violență domestică; și școlari – reguli neclare, supraaglomerarea claselor, lipsa unor programe de intervenție coerentă.[2010]

2. Strategii de prevenire la nivel instituțional

Prevenția eficientă presupune trecerea de la reacție la proacție. Legea Educației Naționale nr. 1/2011 și Ordinul ME nr. 6235/2023 privind managementul cazurilor de violență obligă școlile să aibă o Strategie de prevenire și combatere a violenței.

a) Crearea unui climat școlar pozitiv

Școlile cu reguli clare, aplicate consecvent și cu relații bazate pe respect reciproc raportează incidență scăzută a violenței. Consiliul profesoral, împreună cu Consiliul elevilor, trebuie să elaboreze Regulamentul de ordine interioară prin consultare reală, nu formală.[Neculau][2004]

b) Formarea cadrelor didactice

Cozărescu subliniază că profesorii au nevoie de competențe specifice pentru managementul conflictelor și recunoașterea semnelor timpurii de bullying. Programele de formare continuă trebuie să includă tehnici de comunicare asertivă, mediere școlară și disciplină pozitivă.[2017]

c) Implicarea părinților și a comunității

Parteneriatul școală-familie este esențial. Ședințele cu părinții nu trebuie reduse la discutarea notelor, ci să includă ateliere pe tema educației fără violență [Vrășmaș, 2008]. Poliția de proximitate, ONG-urile și serviciile de asistență socială pot deveni parteneri în campanii de informare.

d) Programe adresate direct elevilor

Metodele de tip peer-mediation, în care elevi instruiți mediază conflictele colegilor, s-au dovedit eficiente în liceele din Timiș și Iași. Ora de consiliere și dezvoltare personală este cadrul ideal pentru activități de educație socio-emoțională: jocuri de rol, dezbateri despre empatie, proiecte anti-bullying [Băban, 2011].

3. Intervenția în situații de criză

Când prevenția primară eșuează, școala trebuie să aibă un protocol clar. Conform metodologiei ME, orice caz de violență se semnalează în 24h către Comisia pentru prevenirea violenței. Se asigură protecția victimei, se consiliază agresorul și se anunță părinții. Excluderea agresorului nu este o soluție pe termen lung dacă nu e însoțită de consiliere psihologică.[Ciofu][2015]

Concluzii

Prevenirea violenței școlare nu se face prin campanii ocazionale de o zi, ci printr-o cultură organizațională bazată pe respect, comunicare și responsabilitate. Investiția în formare, în programe de educație emoțională și în parteneriate reale este mai eficientă decât sancțiunile. Așa cum afirmă Neculau, „o școală fără violență este o școală care învață să gestioneze diferențele, nu să le pedepsească”. [2004]

Bibliografie

1. Băban, A.. _Consiliere educațională. Ghid metodologic pentru orele de dirigiență și consiliere_. Cluj-Napoca: ASCR.

2. Ciofu, C.. _Violența în mediul școlar: forme, cauze, prevenire_. București: Editura Didactică și Pedagogică.
3. Jigău, M. [coord.]. _Violența în școală_. București: Institutul de Științe ale Educației.
4. Mihăilescu, A.. _Sociologia educației_. București: Editura Economică.
5. Neculau, A. [coord.]. _Violența în mediul școlar_. Iași: Polirom.
6. Vărășmaș, E.. _Parteneriatul școală-familie-comunitate_. București: Editura Aramis.

MODELE DE BUNE PRACTICI DE PREVENIRE A VIOLENȚEI, FORMAREA UNUI CLIMAT SIGUR ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof. **PISALTU CECILIA**, Grădinița cu P.P. Nr 12 Huși

1. Argument

În instituțiile de învățământ românesc, fenomenul de bullying are o incidență din ce în ce mai ridicată, pericolul venind din falsa impresie de normalitate a acestuia, majoritatea oamenilor acceptându-l ca pe o componentă obișnuită a vieții de zi cu zi.

Intimidarea/amenințarea este o încercare agresivă, de obicei sistematică și continuă, în scopul subminării și rănirii cuiva, pe baza unor slăbiciuni percepute la acesta. Deși frecvent asociate cu copiii, agresiunile pot apărea la orice vârstă, iar membrii grupurilor minoritare sunt mult mai susceptibili de a fi hărțuiți la vârsta adultă (în limbaj de specialitate mobbing-ul).

Cadrele didactice pot să contribuie la diminuarea fenomenului fie prin activități de informare, implicare și combatere a fenomenului, fie prin neacceptarea și sancționarea imediată a unor astfel de comportamente.

2. Scopul proiectului

Informarea corectă a preșcolarilor, a părinților acestora și a cadrelor didactice cu privire la fenomenul "bullying": definire, forme de manifestare, cauze, efecte, statistici privind gradul de escaladare a fenomenului în școala românească, forme de prevenție, modalități de a lua atitudine, de a interveni pentru ei înșiși și/sau pentru alții, în vederea diminuării numărului cazurilor de acest fel.

3. Obiectivele proiectului

-Diseminarea informațiilor despre fenomenul "bullying": definire, forme de manifestare, cauze, efecte, statistici privind gradul de escaladare a fenomenului în școala românească;

-Creșterea gradului de conștientizare a efectelor negative ale fenomenului „bullying” în rândul preșcolarilor, părinți ai acestora, cadre didactice și al nivelului de informare al acestora asupra necesității implicării în prevenirea și combaterea acestui fenomen;

-Însușirea de către preșcolari, părinți ai acestora și cadre didactice, a unor tehnici de gestionare corectă a situațiilor în care elevii sunt victime ale unor persoane care practică ”bullyingul”;

-Instruirea cadrelor didactice și a părinților copiilor cu privire la felul în care își pot sprijini elevii/ copiii implicați în situații de tip ”bullying” (”victime” sau ”agresori”).

4. Grupul țintă :

-preșcolar, cadre didactice

5. Beneficiarii direcți și indirecti:

-directi: preșcolari, părinți, cadre didactice

-indirecti : comunitatea locală-Poliția Municipiului Huși-Siguranță Școlară

6. Locul de desfășurare:

-Sala de grupă

-Holul grădiniței.

8.Resurse umane implicate:

-Patrașcu Luiza –Directorul Grădiniței P.P. Nr.12

-Prof.Pisaltu Cecilia, educatoare grupa mijlocie

-Prof. Burcuș Andreea, educatoare grupa mijlocie

-Prof. Baba Andreea-Teofana, Responsabil Comisia pentru combaterea violenței în școli.

-Cadre didactice din instituția de învățământ implicată

-Alți colaboratori din instituții/organizații/asociații

-Membrii comunității locale

-Părinți/reprezentanți legali/tutori ai preșcolarilor

- Preșcolari.

9. Resurse procedurale:

Strategii didactice: conversația euristică, expunerea, modelarea, explicația, problematizarea, algoritmizarea, generalizarea, jocuri de rol și exerciții practice de modelare comportamentală, dezbateri, expuneri.

Forme de organizare: frontal, individual, lucrul pe grupuri mici, online.

10. Evaluare:

- Mediatizarea proiectului prin afișe, fluturași,
- Recompense, diplome, felicitări,
- Fotografii,

11. Rezultate așteptate:

- Portofoliile copiilor
- Lucrări plastice/practice ale preșcolarilor
- Expoziții.

12. Acțiuni:

- Stabilirea unui calendar de lucru, planuri de activitate
- Popularizarea acțiunilor.

CALENDARUL ACTIVITĂȚILOR

Activități planificate:

1. „Fenomenul bullying-mit sau realitate?„ Activități de informare și conștientizare asupra fenomenului de bullying și cyberbullying.
2. „Nu doar o zi antibullying„! Învățăm din povești ce înseamnă bullyingul fizic și psihic-pachet Bullying(4 povești)-Amanda F. Doering „Îmbrâncitul nu e deloc amuzant„!-poveste terapeutică.
3. „Cum arată, sună și se simte bullyingul„?- ateliere de lucru
4. „O grădiniță fără bullying„! -expoziție de desene

Obiective propuse:

5. „Schimbă lumea cu un act de bunătate!“ amenajarea în holul grădiniței a unei zone colorate în care preșcolarii pot interacționa/juca/împrieteni cu alți colegi.

BIBLIOGRAFIE:

- Tzvetina Arsova Netzelmann, Elfriede Steffan, Marina Angelova , *Strategii pentru o clasă fără bullying* , manual pentru profesori și personalul școlar.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

Prof. înv. primar: **PISĂU DIANA**
Școala Gimnazială „Mihail Sadoveanu”,
Întorsura Buzăului, județul Covasna

Școala reprezintă, după familie, principalul spațiu de socializare și dezvoltare a personalității copilului. Într-un context ideal, aceasta ar trebui să fie un sanctuar al învățării și siguranței, un loc unde fiecare elev să se simtă valorizat și protejat. Cu toate acestea, realitatea contemporană ne confruntă tot mai des cu fenomenul violenței școlare, care subminează procesul educațional și afectează echilibrul emoțional al tuturor actorilor implicați: elevi, cadre didactice și părinți. Prevenirea violenței nu este doar o responsabilitate administrativă a instituției de învățământ, ci o necesitate etică fundamentală pentru formarea unei societăți democratice și armonioase.

Violența școlară nu se rezumă doar la agresiunea fizică, care este adesea cea mai vizibilă și sancționată. Ea este un fenomen complex care include forme subtile, dar la fel de nocive. Violența verbală, manifestată prin jigniri, etichetări sau umiliri, pune bazele unei culturi a lipsei de respect. Violența psihologică, cunoscută sub numele de bullying, implică excluderea socială intenționată și intimidarea repetată, lăsând răni adânci în stima de sine a victimei. În era digitală, cyberbullying-ul a extins granițele hărțuirii dincolo de perimetrul școlii, urmărind elevul în spațiul său privat prin intermediul rețelelor sociale. De asemenea, violența simbolică sau discriminarea bazată pe statut social, etnie sau religie reprezintă bariere majore în calea incluziunii.

Apariția comportamentelor violente este adesea rezultatul unei intersecții de factori de risc. La nivel individual, dificultățile în gestionarea emoțiilor și impulsivitatea pot duce la reacții agresive. Mediul familial joacă un rol crucial; expunerea la violență domestică sau un stil parental excesiv de autoritar pot învăța copilul că forța este singura modalitate de a obține ceea ce își dorește. Totodată, influența mediatică și consumul de conținut violent pot normaliza agresivitatea în ochii tinerilor. Înțelegerea acestor cauze este esențială pentru a trece de la o cultură a pedepsei la una a prevenirii și înțelegerii profunde a mecanismelor psihosociale.

Pentru a combate eficient acest fenomen, este necesară o strategie pe mai multe niveluri. Educația emoțională și socială trebuie să devină o componentă centrală a experienței școlare, oferind elevilor instrumentele necesare pentru a-și identifica frustrările și pentru a comunica asertiv, fără a recurge la forță. Școala trebuie să dispună de mecanisme clare de monitorizare și intervenție timpurie, asigurând un mediu în care victimele să poată raporta incidentele fără teama de represalii. Prezența activă a consilierilor școlari și formarea cadrelor didactice în gestionarea conflictelor sunt piloni indispensabili în acest proces de mediere și suport.

Un climat școlar sigur este definit de prezența unei atmosfere de respect reciproc, unde regulile sunt clare, echitabile și construite prin dialog. Atunci când elevii participă activ la elaborarea codului de conduită, ei devin parteneri în menținerea ordinii, nu doar simpli executanți. Valorizarea diversității prin activități care celebrează diferențele culturale și încurajarea spiritului civic, precum programele de mediere de la egal la egal, transformă școala într-o comunitate unită. Într-un astfel de

mediu, siguranța nu este percepută ca o restricție, ci ca o condiție a libertății de exprimare și a creativității.

În concluzie, prevenirea violenței și promovarea unui climat școlar sigur reprezintă un efort colectiv și continuu care necesită vigilență, empatie și consecvență. Siguranța în școală este fundamentul pe care se construiește succesul academic și succesul personal pe termen lung. Atunci când un tânăr se simte protejat, el își poate canaliza întreaga energie către învățare și autodepășire. Misiunea finală a sistemului educațional este de a modela nu doar buni profesioniști, ci mai ales caractere întregi, capabile să contribuie la o lume în care dialogul primează în fața agresiunii.

BIBLIOGRAFIE:

- **Cucoș, Constantin.** *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice.* Editura Polirom, Iași, 2009.
- **Goleman, Daniel.** *Inteligența emoțională.* Editura Curtea Veche, București, 2008.
- **Havu-Nuutinen, S., & Pârlea, G.** *Prevenirea și combaterea violenței în școală.* Editura Didactica Publishing House, București, 2012.
- **Olweus, Dan.** *Bullying at School: What We Know and What We Can Do.* Blackwell Publishing, 1993.
- **Salavăstru, Dorina.** *Psihologia educației.* Editura Polirom, Iași, 2004.
- **Ministerul Educației Naționale.** *Metodologia privind prevenirea și combaterea bullying-ului în unitățile de învățământ preuniversitar* (aprobată prin Ordinul nr. 4343/2020).
- **UNICEF România.** *Ghid pentru prevenirea și combaterea violenței în școală.*
- **Salvați Copiii.** *Cyberbullying: Ghid pentru profesori și părinți.*
- **Iancu, S.** *Agresivitatea în mediul școlar.* Articol în Revista de Pedagogie, București.
- **Organizația Mondială a Sănătății (OMS).** *Raportul mondial asupra violenței și sănătății.*

ROLUL COMPETENȚELOR SOCIO-EMOȚIONALE ÎN PREVENIREA VIOLENȚEI ȘCOLARE LA ELEVI

Prof. înv. primar **POPA ECATERINA**
Școala Profesională Comuna Petricani, Neamț

Introducere

Violența școlară reprezintă una dintre cele mai importante probleme cu care se confruntă unitățile de învățământ din România. Aceasta afectează climatul educațional, performanțele școlare și starea de bine a elevilor. În ultimii ani, accentul a fost pus tot mai mult pe dezvoltarea competențelor socio-emoționale ca modalitate eficientă de prevenire a conflictelor și a comportamentelor agresive.

Bullyingul este definit ca un comportament intenționat, repetat și caracterizat printr-un dezechilibru de putere între agresor și victimă. El poate lua forme fizice, verbale, relaționale sau online.

Dezvoltarea competențelor socio-emoționale – precum empatia, autocontrolul, cooperarea, gestionarea emoțiilor și comunicarea – poate contribui semnificativ la reducerea fenomenelor de violență în școală. Specialiștii consideră că elevii care își recunosc și își gestionează emoțiile au o probabilitate mai mică de a adopta comportamente agresive.

Obiectivele cercetării

1. Identificarea principalelor forme de violență școlară întâlnite la elevii de gimnaziu.
2. Analizarea relației dintre nivelul competențelor socio-emoționale și frecvența comportamentelor agresive.
3. Evidențierea rolului profesorilor și al consilierilor școlari în dezvoltarea unui climat educațional sigur.

Ipoteza cercetării

Elevii care au competențe socio-emoționale mai dezvoltate manifestă mai rar comportamente violente și se adaptează mai ușor la mediul școlar.

Metodologia cercetării

Cercetarea poate fi realizată pe un eșantion de 50 de elevi de gimnaziu, cu vârste cuprinse între 11 și 14 ani, din mediul urban și rural.

Metode utilizate:

- chestionar aplicat elevilor;
- interviu semistructurat cu profesorii și consilierul școlar;
- observația comportamentului elevilor în timpul activităților școlare.

Exemple de întrebări pentru chestionar:

- Ai fost martor la situații de bullying în școală?
- Cum reacționezi atunci când ești supărat?
- Ți este ușor să vorbești despre emoțiile tale?
- Consideri că profesorii intervin suficient în conflictele dintre elevi?
- Participi la activități de dezvoltare personală sau educație emoțională?

Rezultate și discuții

În urma aplicării chestionarului, se poate observa că majoritatea elevilor au fost martori la comportamente agresive în mediul școlar, cele mai frecvente fiind jignirile, excluderea din grup și tachinările repetate.

Elevii care au declarat că își pot controla emoțiile și că pot comunica eficient cu colegii au raportat mai puține conflicte și o integrare mai bună în colectiv. În schimb, elevii care întâmpină dificultăți în exprimarea emoțiilor tind să reacționeze impulsiv și să intre mai des în conflicte.

Specialiștii arată că lipsa dezvoltării competențelor socio-emoționale îi face pe profesori și elevi mai puțin pregătiți pentru identificarea și gestionarea problemelor emoționale și comportamentale.

În multe școli, profesorii au participat la cursuri despre prevenirea violenței și consilierea elevilor, însă formarea privind dezvoltarea abilităților socio-emoționale este încă insuficientă.

Concluzii

Competențele socio-emoționale au un rol esențial în prevenirea violenței școlare și în crearea unui climat educațional sigur. Elevii care își cunosc emoțiile, comunică eficient și manifestă empatie sunt mai puțin predispuși la comportamente agresive.

Școala trebuie să promoveze activități de educație emoțională, colaborarea dintre profesori și consilierii școlari și implicarea familiei în prevenirea violenței. Prevenția este mai eficientă decât intervenția după apariția conflictelor, iar dezvoltarea unui climat pozitiv poate reduce semnificativ manifestările agresive în rândul elevilor.

Bibliografie

1. Olweus, D. (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. Oxford: Blackwell.
2. Goleman, D. (1995). *Inteligența emoțională*. București: Curtea Veche.
3. Ministerul Educației. *Analiza stării de bine și a sănătății mintale în rândul copiilor de gimnaziu*.
4. Institutul de Științe ale Educației. *Competențele sociale și emoționale*. Colecție de bune practici pentru profesori și consilieri școlari.
5. CJRAE Gorj. *Prevenirea violenței în școală*.
6. UNICEF România. *Promovarea bunăstării socio-emoționale a elevilor*.
7. Institutul de Științe ale Educației. *Violența în școală*.

PROIECTUL EDUCAȚIONAL ” STOP BULLYING ! ”

An școlar 2025-2026

Prof.educație timpurie, **POPA ELENA**
Grădinița Nr.2 Ionești-Lânărie, Jud. Dâmbovița

Argument

Curtea grădiniței este acel univers social în care copiii primesc primele lecții de viață în afara familiei. Acestea sunt: acceptarea, empatia, teama, rușinea, respingerea. De cele mai multe ori, încărcarea negativă de la școală acoperă emoțiile pozitive, ambiția și potențialul copiilor.

Bull în limba engleză înseamnă taur. Bullies (în aceeași limbă) înseamnă agresori, iar bullying este acțiunea agresivă (verbal, acțional și implicit emoțional), desfășurată între două sau mai multe persoane, și începe prin intimidarea unuia de către celălalt. Poate nu întâmplător rădăcina

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

ISBN 978-606-95840-8-8

termenului este „taur”, cu trimitere la brutalitate - „luat în coarne”, forța conflictuală și comportament agresiv.

Intimidarea/amenințarea este o încercare agresivă, de obicei sistematică și continuă, în scopul subminării și rănirii cuiva, pe baza unor slăbiciuni percepute la acesta. Deși frecvent asociate cu copiii, agresiunile pot apărea la orice vârstă, iar membrii grupurilor minoritare sunt mult mai susceptibili de a fi hărțuiți la vârsta adultă (în limbaj de specialitate mobbing-ul).

Efectele asupra victimei sunt adesea devastatoare din punct de vedere emoțional și comportamental.

Bullying-ul poate să transforme școala într-un loc de temut, în timp ce aceasta ar trebui să le asigure elevilor un mediu în care să se simtă în siguranță.

Odată informați, copiii pot lua atitudine, pot interveni pentru ei înșiși, dar și pentru ceilalți, iar numărul cazurilor de acest fel se va diminua treptat.

Prevenirea acestui fenomen este responsabilitatea tuturor și nimeni nu ar trebui să fie indiferent față de acele persoane care se află în incapacitatea de a se descurca într-o asemenea situație. Cadrele didactice pot să contribuie la diminuarea fenomenului fie prin activități de informare, implicare și combatere a fenomenului, fie prin neacceptarea și sancționarea imediată a unor astfel de comportamente

Scopul proiectului

Informarea corectă a elevilor din învățământul preșcolar și a părinților cu privire la fenomenul ”bullying”: definire, forme de manifestare, cauze, efecte, statistici privind gradul de escaladare a fenomenului în școala românească, forme de prevenție, precum și prin implicarea lor într-o serie de activități educative formale și non-formale care să le dezvolte încrederea în sine ,spiritul de echipă, empatia, toleranța indiferent de origine ,etnie, limbă sau orice statut.

. Obiectivele proiectului

*Diseminarea informațiilor despre fenomenul ”**bullying**”: definire, forme de manifestare, cauze, efecte, statistici privind gradul de escaladare a fenomenului în școala românească ;

* Aplicarea chestionarului Bullying, pentru a se stabili gradul de răspândire a fenomenului Bullying în rândul elevilor

*Creșterea gradului de conștientizare a efectelor negative ale fenomenului "bullying" în rândul eleviilor, părinți ai acestora și al nivelului de informare asupra necesității implicării în prevenirea și combaterea acestui fenomen;

*Înșușirea de către elevi și părinți ai acestora a unor tehnici de gestionare corectă a situațiilor în care elevii sunt victime ale unor persoane care practică ”bullyingul”;

*Consilierea elevilor care practică ”bullying-ul”, cu accent pe dezvoltarea altor metode de exprimare a emoțiilor negative și de rezolvare a conflictelor interioare proprii;

*Instruirea cadrelor didactice și a părinților elevilor cu privire la felul în care își pot sprijini elevii/ copiii implicați în situații de tip ”bullying” (”victime” sau ”agresori”);

*Diseminarea rezultatelor proiectului, într-un interval de 2 luni”.

Strategii didactice : *conversația euristică, expunerea, modelarea, explicația, problematizarea, algoritmizarea, generalizarea, jocuri de rol și exerciții practice de modelare comportamentală, dezbateri, expuneri.*

Resursele proiectului:

-Resurse umane:*preșcolari, părinți, cadre didactice,*

-Resurse materiale:*-Coli albe și colorate,markere, carioca, acuarele, culori,bilețele care se lipesc/Post-it-uri, pixuri, flipchart,aparat foto, casetofon , laptop;filme tematice;*

-Rresurse de timp: *februarie- iunie 2026*

-Resurse de spatiu: *-sala de clasă, curtea grădiniței*

Partenerii proiectului:

-Primar: *Andrei Daniel*

-Comitetul reprezentativ al părinților

-Reprezentanți ai Postului de Poliție Petrești

Beneficiarii:

- direcți : *elevi, părinți, cadre didactice*

- indirecti: *comunitatea locală*

Coordonatori:

-Primar: *Andrei Daniel*

-Comitetul reprezentativ al părinților

-Reprezentanți ai Postului de Poliție Petrești

Echipa de proiect:

-Responsabil prevenirea Profesor în Învățământul Preșcolar: *POPA ELENA*

-Director Profesor: *Dumitrescu Mariana*

-Responsabil prevenirea și combaterea violentei în școală

Etapele derularii proiectului si modul de desfasurare:

- Stabilirea unui calendar de lucru, planuri de activitate,

- Popularizarea acțiunilor.

- Expoziții.

- Proiecte, portofolii,

Monitorizarea proiectului:

⌘ Mediatizarea proiectului prin afișe, fluturași,

⌘ Recompense, diplome, felicitări,

⌘ Fotografii,

Evaluarea proiectului:

- Completarea unor chestionare,

- Realizarea unei prezentări PPT cu aspecte de la activitățile organizate - Crearea unei reviste a proiectului

- Realizarea unui joc cu imagini antibullying

- Imagini din timpul activităților

Diseminarea proiectului:

- Pagina de Facebook a școlii și a grădiniței

- Consiliul Profesoral

- Poliția locală

- Primăria

CALENDARUL ACTIVITĂȚILOR

Nr.crt.	Denumirea activității	Mod de realizare	Perioada	Responsabil

1.	Eu știu ce este bullying-ul?- Informarea și conștientizarea bullying-ului și cyberbullying-ului. Fenomenul bullying-mit sau realitate. Poveste terapeutică	Realizarea unui Pagini a Grădiniței și postarea de informații despre bullying de către participanți Vizionare poveste terapeutică	Februarie 2026	educatoarea
2.	Patrula veselă de recreație! -Mesagerii antibullying Poveste terapeutică	Pentru a monitoriza fenomenul de violență sau bullying în timpul pauzelor, am transformat curtea școlii într-un spațiu al prieteniei, al educației non-formale, al veseliei, al culorii, în care elevii se simt bine, se joacă, interacționează, învață, se responsabilizează. Cei implicați în proiect își realizează tricouri cu mesaje antibullying pe care le vor purta în școală și comunitate Poveste terapeutică	Martie 2026	educatoarea
3.	Învățăm să trăim în toleranță într-o lume diversă Poveste terapeutică	Organizarea unor activități cu ocazia zilei Internaționale atoleranței, Zilei Internaționale a Drepturilor Omului, zilei Internaționale a Nonviolentei în școli Poveste terapeutică	Aprilie 2026	educatoarea

4.	Povești terapeutice O grădiniță fără bullying	Vizionare povești terapeutice Concurs de desene; Realizarea unui vernisaj cu lucrările copiilor și premierea autorilor lucrărilor câștigătoare cu ocazia zilei Internaționale a Nonviolenței în școli	Mai 2026	educatoarea
5.	-Stop bullying!; Violența distruge!, Prietenia construiește!	Realizarea unei prezentări PPT cu aspecte de la activitățile organizate -Crearea unei reviste a proiectului -Realizarea unui joc cu imagini antibullying	Iunie 2026	educatoarea

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Prof. înv. primar **POPA GEORGIANA**
Școala Gimnazială „Ionel Teodoreanu”, București

Violența în mediul școlar reprezintă una dintre cele mai mari probleme cu care se confruntă educația în multe colțuri ale lumii, inclusiv în România. Fenomenele de agresivitate, intimidare și discriminare pot avea un impact devastator asupra dezvoltării fizice, psihologice și emoționale a elevilor. Aceste manifestări afectează nu doar victimele directe, ci întreaga comunitate școlară: elevi, cadre didactice și familii. Prin urmare, prevenirea și combaterea violenței în școli trebuie să constituie o prioritate pentru autorități, profesori și societate.

În mediul școlar pot fi identificate mai multe forme de violență:

- 1. Violența fizică** – este cea mai vizibilă și mai ușor de identificat formă de violență și include lovirea, împingerea, agresarea cu obiecte sau orice alt tip de agresiune fizică.
- 2. Violența psihologică** – nu lasă urme fizice, dar poate provoca traume emoționale profunde. Aceasta se manifestă prin intimidare, hărțuire verbală, insulte, umilire sau excludere socială.

3. Violența sexuală – include hărțuirea sexuală, agresiunea sexuală sau orice comportament sexual neadecvat între elevi ori între elevi și adulți.

4. Violența morală sau simbolică – se manifestă prin intoleranță, rasism, xenofobie sau discriminare pe baza religiei, genului, statutului social ori a altor criterii.

Factorii care contribuie la apariția violenței în școli pot fi:

- **Mediul familial:** în multe situații, comportamentele agresive ale copiilor reflectă mediul care trăiesc. Familiile dezorganizate, abuzul sau neglijarea pot favoriza apariția agresivității.
- **Mediul școlar:** lipsa de supraveghere, comunicarea deficitară și aplicarea incoerentă a regulilor pot contribui la manifestarea violenței.
- **Influența mass-media și a internetului:** expunerea la conținut violent poate conduce la normalizarea comportamentelor agresive.

Prevenirea violenței în școli presupune strategii pe termen lung, orientate spre dezvoltarea unui climat bazat pe respect și cooperare.

Măsuri de prevenire ce pot fi aplicate la nivelul colectivului de elevi:

1. Educația pentru respect și nonviolență

În cadrul orelor de educație civică, dezvoltare personală și prin activități extracurriculare, elevii au fost familiarizați cu importanța respectului reciproc, a empatiei și a soluționării pașnice a conflictelor.

2. Formarea continuă a cadrului didactic

Participarea la cursuri de formare privind identificarea semnelor de violență și intervenția eficientă în astfel de situații a contribuit la o mai bună gestionare a comportamentelor problematice.

3. Colaborarea cu părinții

O relație strânsă între școală și familie contribuie semnificativ la prevenirea violenței. Implicarea părinților în educația copiilor și în susținerea măsurilor educative este esențială.

4. Intervenția timpurie

Atunci când un elev manifestă comportamente violente sau devine victimă, intervenția rapidă și acordarea sprijinului psihologic sunt necesare.

5. Promovarea unui climat școlar pozitiv

Crearea unui mediu sigur și respectuos, bazat pe reguli clare și pe încurajarea comportamentelor pozitive, reduce semnificativ riscul apariției violenței.

Măsuri de combatere a violenței:

- **Responsabilizarea elevilor:** aplicarea consecventă și echitabilă a sancțiunilor pentru comportamentele agresive.
- **Consiliere psihologică:** oferirea de sprijin atât victimelor, cât și agresorilor, pentru identificarea și rezolvarea cauzelor comportamentelor violente.

- **Sistem de suport în școală:** existența unor mecanisme de raportare și intervenție pentru cazurile de violență.

În clasa pe care o coordonez, unde există și un elev cu CES, am aplicat strategii incluzive, bazate pe respect, empatie și cooperare.

Exemple de bune practici

1. **Reguli clare și consecvente** - stabilirea regulilor împreună cu elevii;
2. afișarea lor vizibilă în clasă, într-o formă accesibilă și ilustrată.

2. Activități de dezvoltare emoțională și socială

- jocuri de rol pentru rezolvarea conflictelor;
- povești terapeutice despre prietenie și respect;

3. Implicarea părinților

- întâlniri tematice privind prevenirea violenței;
- comunicare constantă privind comportamentul copiilor.

Prin măsuri preventive constante, colaborare și implicare activă, violența în mediul școlar poate fi redusă semnificativ. Școala trebuie să rămână un spațiu sigur, în care fiecare elev să se simtă respectat, protejat și valorizat.

Bibliografie

1. Bocoș, M. (2013). Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia instruirii. Editura Polirom.
2. Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ. Editura Polirom.
3. Salvați Copiii România. (2020). Ghid pentru prevenirea și combaterea violenței în școli. București.
4. Ministerul Educației Naționale. (2018). Strategia națională privind reducerea fenomenului de violență în unitățile de învățământ preuniversitar. București.
5. Opreș, D. (2012). Managementul clasei de elevi. Editura Didactică și Pedagogică.

PREVENIREA COMPORTAMENTELOR AGRESIVE ȘI DEZVOLTAREA RELAȚIILOR ARMONIOASE ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof. Ed. Timpurie **POPA MARGARETA**
Școala Gimnazială „Dimitrie Gusti”, Nereju

Comportamentele agresive reprezintă una dintre cele mai frecvente provocări întâlnite în mediile educaționale, inclusiv în grădiniță, unde copiii se află în plin proces de dezvoltare socio-emoțională. În această etapă timpurie, manifestările agresive nu sunt neapărat expresia unei intenții negative, ci mai degrabă rezultatul unor emoții intense, al dificultăților de comunicare sau al lipsei strategiilor adecvate de autoreglare. De aceea, prevenirea agresivității nu se rezumă la sancționarea comportamentelor nedorite, ci presupune construirea unui mediu sigur, predictibil și empatic, în care copilul învață să își exprime emoțiile într-un mod sănătos.

Rolul cadrului didactic este esențial în acest proces: prin modelare, comunicare pozitivă, rutine clare și activități socio-emoționale, educatoarea poate transforma situațiile conflictuale în oportunități de învățare. Prevenirea comportamentelor agresive devine astfel un demers complex, care îmbină înțelegerea nevoilor copilului, promovarea comportamentelor prosoziale și colaborarea cu familia. Un climat educațional sigur și prietenos nu doar reduce agresivitatea, ci contribuie la dezvoltarea armonioasă a fiecărui copil și la formarea unei comunități de învățare bazate pe respect și cooperare.

În momentul în care preșcolarii intră la grădiniță și mai apoi la școală, își aduc cu ei istoria familiei și experiențele pe care le-au avut, fie cu părinții, cu alți copii, fie chiar cu ecranele la care au fost expuși. Aceste experiențe vor influența copiii, mai mult sau mai puțin, să se angajeze într-un comportament de agresiune. În unele familii, copiii pot suferi sau observa violență în fiecare zi: agresiune verbală sau fizică, pedepse corporale, șantaj. Aceste experiențe în mediul familial îi pot determina pe copii, care învață din exemplul părinților lor, să adopte comportamente agresive și să fie implicați în acte de agresiune, încă din copilărie. Accesul nerestricționat la ecrane și programe nerecomandate vârstei copilului influențează, de asemenea, implicarea potențială a copiilor în agresiune. Copiii pot învăța comportamente de agresiune vizionând filme care glorifică violența și jucând jocuri video care recompensează comportamentul violent. În afara contextului familial, copilul poate intra în contact cu copiii agresivi; fie în parc, cu vecini etc. Copilul va căuta apoi să imite și să experimenteze acest comportament într-un alt context, fie la grădiniță, fie cu frații și surorile sale. Violența în grădiniță poate fi manifestată sub mai multe forme: violența fizică – lovituri, împingeri, mușcături, zgârieturi; violența verbală – jigniri, țipete, amenințări; violența emoțională – excluderea din grupul de joacă, intimidarea, ignorarea.

În acest context, grădinița este spațiul ideal pentru intervenții timpurii în formarea unor comportamente pozitive. Cadrul didactic joacă un rol esențial în: stabilirea unui climat pozitiv, sigur și empatic; crearea și aplicarea unor reguli clare de comportament; promovarea cooperării în locul competiției; observarea comportamentelor agresive și intervenția promptă; folosirea metodelor non-punitive de corectare a comportamentului (ex. conversații, jocuri de rol, povestiri terapeutice). De

asemenea, este importantă dezvoltarea competențelor sociale prin activități de grup, jocuri de cooperare, discuții despre emoții și reguli de conviețuire.

Redau mai jos câteva exemple de *strategii de prevenire a violenței în grădiniță*:

- Dezvoltarea socio-emoțională a copiilor – Activități zilnice de recunoaștere și exprimare a emoțiilor; – Exerciții de empatie, cooperare și ajutor reciproc; – Povești și jocuri de rol care evidențiază comportamentele pozitive.
- Stabilirea unor reguli clare și rutine – Copiii trebuie să știe ce comportamente sunt permise și care nu; – Repetarea regulilor prin afise vizuale și exemple practice.
- Mediu educațional sigur și prietenos – Organizarea spațiului în colțuri tematice (joc, lectură, relaxare); – Asigurarea unei atmosfere calme, bazate pe încredere și respect.
- Colaborarea cu familia – Implicarea părinților în activități comune cu copiii; – Consilierea părinților privind gestionarea emoțiilor și comunicarea nonviolentă; – Crearea unui parteneriat educațional grădiniță-familie.
- Formarea continuă a cadrelor didactice – Participarea la cursuri de educație socio-emoțională și management al conflictelor; – Schimburi de bune practici între educatori.

Strategii de combatere a comportamentului agresiv:

- Intervenții imediate, dar calme, în cazul unui incident;
- Discuții individuale cu copilul pentru a înțelege cauzele comportamentului;
- Reorientarea copilului către comportamente acceptate;
- Întărirea pozitivă a comportamentelor prosoziale;
- Implicarea psihologului școlar în cazuri repetate sau severe.

Prevenirea violenței școlare începe din grădiniță. Este important ca educatoarele, părinții și ceilalți adulți să creeze un mediu stabil, afectuos și coerent, în care copilul să învețe să-și gestioneze emoțiile, să respecte regulile și să relaționeze pozitiv cu ceilalți. Intervențiile timpurii pot preveni dezvoltarea unor comportamente agresive persistente și pot construi fundația unei personalități echilibrate și cooperante.

Bibliografie

1. Cucos, C. (2006). Psihopedagogie. Iași: Editura Polirom.
2. Zlate, M. (2004). Fundamentele psihologiei. București: Editura Universitară.
3. Goleman, D. (2008). Inteligența emoțională. București: Editura Curtea Veche

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR STAREA DE BINE ÎN GRĂDINIȚĂ- jocul „Magia verbală“

Prof. ed. timpurie: **POPESCU ELENA IVONA**
GPN Căprioru-Tătărani

Introducere

Starea de bine în grădiniță reprezintă o component esențială în dezvoltarea armonioasă a copilului preșcolar. Aceasta influențează modul în care copiii relaționează cu cei din jur, capacitatea lor de învățare și nivelul de implicare în activitățile desfășurate. Un mediu educațional pozitiv contribuie la dezvoltarea încrederii în sine, la exprimarea liberă a emoțiilor și la formarea unor relații sănătoase între copii.

Rolul educatorului

Educatorul are responsabilitatea de a crea contexte de învățare bazate pe respect, siguranță emoțională și acceptare. Prin activități interactive, jocuri de cooperare și exerciții de exprimare emoțională, cadrul didactic poate contribui la formarea unui climat pozitiv. De asemenea, educatorul modelează limbajul pozitiv și încurajează copiii să își exprime sentimentele într-un mod adecvat.

Descrierea activității

În educația timpurie, activitățile bazate pe cooperare, empatie și comunicare pozitivă au un rol important în cultivarea stării de bine. Un exemplu relevant este jocul „Magia verbală”, inspirat din educația pozitivă finlandeză.

Scop:

Dezvoltarea limbajului pozitiv și a încurajării reciproce.

Desfășurarea jocului a fost una atractivă și accesibilă pentru preșcolari. Copiii au primit, pe rând, o „baghetă magică”, iar prin intermediul acesteia au fost invitați să spună ceva frumos despre un coleg. La început, au fost aleși copii care aveau relații apropiate, pentru a le fi mai ușor.

Copiii au adresat complimente colegilor, exprimând aprecieri sincere și contribuind la crearea unui climat pozitiv.

Interacțiunea a fost însoțită de manifestări afective pozitive, precum îmbrățișările, evidențiind apropierea și relaționarea armonioasă dintre copii.

Ulterior, au fost formate perechi din copii care nu manifestau simpatie reciprocă, selectați de educatoare. Aceștia și-au adresat cuvinte frumoase și aprecieri sincere.

La finalul activității, la întrebarea „Cum vă simțiți acum?”, copiii au spus că se simt foarte bine, exprimându-și bucuria prin sărituri și entuziasm. Au descoperit astfel, că au multe lucruri comune cu alți colegi.

Prin intermediul jocului „Magia verbală”, copiii au învățat să observe calitățile colegilor și să le exprime verbal. Acest lucru contribuie la dezvoltarea inteligenței emoționale și a capacității de relaționare.

Concluzie

Starea de bine în grădiniță reprezintă baza dezvoltării echilibrate a copilului. Activități precum jocul „Magia verbală” demonstrează că prin joc, apreciere și comunicare pozitivă, copiii pot construi relații mai bune și pot experimenta emoții plăcute.

Prin încurajarea exprimării aprecierii și a cuvintelor frumoase, copiii învață să construiască relații bazate pe respect și empatie. Astfel, grădinița devine un spațiu în care fiecare copil se simte valorizat, acceptat și fericit.

TOLERANȚĂ VERSUS VIOLENȚĂ

Profesor pentru învățământul primar, **POROJAN CONSTANTIN**,
Școala Gimnazială Râscăeți, comuna Râscăeți, județul Dâmbovița

Ziua Internațională a Toleranței este o sărbătoare anuală declarată de Organizația Națiunilor Unite în 1995 pentru ca oamenii să conștientizeze pericolele intoleranței. Se sărbătorește pe 16 noiembrie.

În 1995, când UNESCO a proclamat data de 16 noiembrie drept Ziua Internațională a Toleranței, au fost identificate nu mai puțin de 16 tratate, convenții, declarații și recomandări, toate legate de nevoia de toleranță. Fiecare dintre acestea este relevantă și astăzi și fiecare dintre ele trebuie respectată în totalitate.

În timp ce sărbătorim Ziua Internațională a Toleranței, să ne aducem aminte că de mâine trebuie să ne îndeplinim obligația de a fi toleranți.

Cuvântul *toleranță* nu este un termen al lumii moderne, el provine din latina Romei antice, unde *tolerare* înseamnă *a suporta* și se referea, că și astăzi, la respectul față de celălalt.

Termenul a fost folosit și în lumea creștină a Evului Mediu, când existau *instanțe ale toleranței*, se emiteau indulgențe, edicte sau bule papale, apoi a fost folosit de umaniștii Renașterii, pentru care valorile și virtuțile umane erau principii de căpătâi și se vorbea despre toleranță civilă și religioasă.

Articolul 1. Semnificația toleranței

1.1. Toleranța este respectul, acceptarea și aprecierea bogăției și diversității culturilor lumii noastre, felurilor noastre de expresie și manierelor de exprimare a calității noastre de ființe umane. Ea este

încurajată prin cunoașterea, deschiderea spiritului, comunicație și libertatea gândirii, conștiinței și credinței. Toleranța este armonia în diferențe. Ea nu e doar o obligație de ordin etic; ea este, de asemenea, și o necesitate politică și juridică. Toleranța este o virtute care face ca pacea să fie posibilă și care contribuie la înlocuirea culturii războiului cu o cultură a păcii.

1.2. Toleranța nu este nici concesiune, nici condescendență ori indulgență. Toleranța este, mai ales, o atitudine activă generată de recunoașterea drepturilor universale ale persoanei umane și libertăților fundamentale ale altora. În nici într-un caz, toleranța nu poate fi invocată pentru a justifica violarea acestor valori fundamentale. Toleranța trebuie să fie practică de către indivizi, grupuri și State.

1.3. Toleranța este responsabilitatea care susține drepturile omului, pluralismul (inclusiv, pluralismul cultural), democrația și Statul de drept. Ea implică respingerea dogmatismului și absolutismului și confirmă normele enunțate în instrumentele internaționale cu privire la drepturile omului.

1.4. În conformitate cu respectarea drepturilor omului, a practica toleranța nu înseamnă nici a tolera nedreptatea socială, nici a renunța la propriile convingeri, nici a face concesiuni în această privință. Ea semnifică acceptarea faptului că ființele umane, care se caracterizează natural prin diversitatea aspectului lor fizic, prin situația lor, felul de exprimare, comportamente și prin valorile lor, au dreptul de a trăi în pace și de a fi cele care sunt.

Metode de prevenire a violenței:

1. Sprijinirea copiilor și adolescenților să facă față situațiilor de risc.

Dezvoltarea abilităților la copii și adolescenți, astfel încât aceștia să răspundă provocărilor fără a folosi violența și să ceară ajutor în situațiile de risc, este crucială pentru reducerea violenței în școli și comunități.

2. Schimbarea atitudinilor și normelor sociale care încurajează violența și discriminarea.

3. Promovarea și dezvoltarea serviciilor de sprijin pentru copii. Încurajarea copiilor să caute sprijin profesionist și să raporteze cazurile de violență îi ajută să depășească mai ușor aceste situații și să rezolve pozitiv experiențele de violență din viața lor. Violența este arma celor slabi. Respinge ideea de violență, pentru că binele obținut prin mijlocirea acesteia nu este de durată, în schimb, răul provocat de violență este de durată!

N. Iorga zicea: *"Copiii învată bunătatea de la natură, iar răutatea de la oameni!"* Elevii agresivi care produc incidente violente sunt percepuți ca fiind, în cea mai mare parte, copii cu probleme familiale și probleme materiale deosebite, copii ai căror părinți sunt divorțați, decedați sau plecați la muncă în străinătate. Lipsa autocontrolului îi poate transforma în victime ale violenței, drogurilor, alcoolului sau aventurilor sexuale. Deci, este indicat să dovedim copiilor că ne interesează viața lor, să ascultăm ce ne povestesc și să-i determinăm să comunice cu noi orice gând al lor, faptă sau acțiune, participând astfel direct sau indirect la activitățile lor.

Se impune asigurarea unui climat social mai bun în școli prin formarea unor comportamente nonconflictuale și dezvoltarea de abilități sociale care să evite generarea situațiilor de violență. Elevii trebuie implicați activ în soluționarea conflictelor, iar părinții sunt bineveniți în școală oricând.

Să nu uităm! Omu-i precum copacul: când de mic se strîmbă, anevoie se mai îndreaptă!

Bibliografie:

<https://ro.wikipedia.org/wiki/Toleran%C8%9B%C4%83>

<http://www.cantemir.md/libview.php?l=ro&idc=97&id=354&t=/Informatii-utile/Noutati/Avem-dreptul-sa-traim-intr-o-lume-fara-violenta>

http://stiri.tvr.ro/ziua-interna-ionala-a-toleran-ei-violenta-si-marginalizarea-forme-de-intoleranta_37126.html#view

PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR ȘI POZITIV

Prof. POPOVICI FLAVIA IONELA

Climatul școlar reprezintă atmosfera generală a mediului educațional, influențată de relațiile dintre elevi, profesori și părinți. Un climat pozitiv este caracterizat prin respect, cooperare, încredere și siguranță emoțională. Studiile arată că elevii care învață într-un mediu sigur au rezultate școlare mai bune și o motivație crescută pentru participarea la activitățile educaționale.

Comunicarea pozitivă este baza relațiilor sănătoase. Ascultarea activă, empatia și feedbackul constructiv reduc tensiunile și previn conflictele. Profesorul are rol de model, iar stilul său de comunicare influențează comportamentul elevilor.

Implicarea elevilor în luarea deciziilor și în activități extracurriculare dezvoltă responsabilitatea și sentimentul de apartenență.

Proiectele de voluntariat, campaniile anti-violență și activitățile de grup contribuie la consolidarea relațiilor și la prevenirea izolării.

Parteneriatul școală—familie—comunitate este esențial pentru menținerea unui climat sigur. Colaborarea cu specialiști, ONG-uri și instituții locale sprijină intervențiile educaționale și crește eficiența programelor de prevenție.

Un climat școlar sigur nu înseamnă absența conflictelor, ci capacitatea de a le gestiona constructiv. Educația pentru valori, respectarea diversității și promovarea incluziunii contribuie la dezvoltarea unei culturi organizaționale sănătoase.

În concluzie, construirea unui climat pozitiv reprezintă o responsabilitate comună. Investiția în siguranța emoțională a elevilor înseamnă investiție în viitorul societății.

PREVENIREA VIOLENTEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR — RESPONSABILITATE COMUNĂ

Prof. POPOVICI DĂNUȚ IONEL

Violența în mediul școlar reprezintă una dintre cele mai importante provocări ale sistemului educațional contemporan.

Transformările sociale, influența mediului online și schimbările din structura familiei au determinat apariția unor forme variate de agresivitate, manifestate atât fizic, cât și verbal sau emoțional. În acest context, școala trebuie să devină un spațiu sigur, incluziv și protector, în care fiecare elev să se simtă respectat, ascultat și valorizat.

Violența școlară include bullying, cyberbullying, hărțuire verbală, intimidare, excludere socială și conflicte fizice.

Cauzele sunt multiple: lipsa comunicării în familie, expunerea la modele agresive, dificultăți emoționale, presiunea grupului și gestionarea deficitară a conflictelor. Elevii care manifestă comportamente agresive sunt, de multe ori, copii care au nevoie de sprijin emoțional și de modele pozitive.

Rolul școlii în prevenirea violenței este esențial. Profesorii pot crea un climat pozitiv prin stabilirea unor reguli clare, consecvente și corecte, prin promovarea respectului reciproc și prin dezvoltarea empatiei. Educația socio-emoțională contribuie la formarea abilităților de comunicare, cooperare și gestionare a emoțiilor.

Activitățile de prevenție pot include ateliere de dezvoltare personală, jocuri de rol, dezbateri, proiecte tematice și campanii anti-bullying. Implicarea consilierului școlar este crucială pentru identificarea timpurie a situațiilor de risc și pentru intervenții adecvate.

Colaborarea cu familia reprezintă un factor determinant. Parteneriatul școală—familie asigură continuitatea valorilor educaționale și sprijinul emoțional necesar copilului. Comunicarea deschisă și implicarea părinților în activitățile școlii contribuie la reducerea conflictelor și la consolidarea relațiilor pozitive.

În concluzie, prevenirea violenței școlare presupune efort comun, responsabilitate și implicare constantă.

Un mediu educațional sigur favorizează dezvoltarea armonioasă, crește motivația pentru învățare și susține succesul școlar.

CLIMAT EDUCAȚIONAL SIGUR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR: PREVENIREA VIOLENȚEI

PRUNDUȘ RENATA-BEATRICE,
Școala Gimnazială “Gheorghe Lupan”, Grosi,
Structura GPP Satu Nou De Jos
Județul Maramures

Prevenirea violenței în educația timpurie reprezintă o prioritate majoră a sistemului educațional contemporan, având implicații directe asupra dezvoltării socio-emoționale a copilului. Articolul analizează formele incipiente ale comportamentelor agresive la vârsta preșcolară și propune strategii educaționale eficiente, centrate pe dezvoltarea competențelor socio-emoționale și pe crearea unui climat educațional sigur și incluziv.

Introducere

Educația preșcolară constituie fundamentul dezvoltării ulterioare a copilului, influențând semnificativ formarea comportamentelor sociale și emoționale. În acest context, manifestările agresive timpurii trebuie înțelese ca parte a procesului de dezvoltare, dar și ca semnale care necesită intervenții educaționale adecvate.

Așa cum subliniază **Bandura (1977)**, „*comportamentul uman este în mare măsură învățat prin observare și imitare*”, ceea ce evidențiază rolul esențial al mediului educațional în modelarea comportamentelor prosoziale. În același sens, **Goleman (1995)** afirmă că dezvoltarea inteligenței emoționale este un predictor important al adaptării sociale și al succesului pe termen lung.

Particularități ale comportamentelor agresive la preșcolari

La vârsta preșcolară, comportamentele agresive au, de regulă, un caracter reactiv și sunt generate de dificultăți în autoreglarea emoțională. Copiii recurg la agresivitate fizică sau verbală în lipsa unor strategii adecvate de exprimare a emoțiilor.

Conform lui **Siegel și Bryson (2012)**, „*copiii mici nu au încă dezvoltate structurile neurobiologice necesare pentru controlul impulsurilor*”, ceea ce explică frecvența reacțiilor impulsive. De asemenea, teoria atașamentului evidențiază faptul că relațiile afective sigure contribuie la dezvoltarea comportamentelor sociale adaptative (**Bowlby, 1988**).

Strategii educaționale pentru prevenirea violenței

Prevenirea comportamentelor agresive presupune adoptarea unor strategii educaționale integrate, centrate pe copil:

- 1. Dezvoltarea competențelor socio-emoționale** - Integrarea activităților de învățare socio-emoțională contribuie la dezvoltarea empatiei și a autoreglării. Conform **CASEL (2020)**, aceste competențe sunt esențiale pentru „*gestionarea emoțiilor, stabilirea relațiilor pozitive și luarea deciziilor responsabile*”.

2. Managementul pozitiv al comportamentului - Stabilirea unor reguli clare, utilizarea întăririlor pozitive și crearea unui mediu predictibil reduc semnificativ comportamentele problematice. Abordarea preventivă este mai eficientă decât cea sancționatorie.

3. Învățarea prin joc - Jocul reprezintă principalul context de învățare la această vârstă. Prin jocuri de rol și dramatizări, copiii învață să gestioneze conflictele și să adopte comportamente prosociale.

4. Medierea conflictelor - Intervenția educatoarei ca mediator facilitează dezvoltarea abilităților de comunicare și negociere. Validarea emoțiilor copilului și orientarea către soluții contribuie la reducerea tensiunilor.

Rolul cadrului didactic și al climatului educațional

Calitatea relației educatoare–copil influențează direct comportamentul acestuia. Un climat educațional pozitiv, bazat pe empatie, respect și siguranță emoțională, reduce incidența comportamentelor agresive. După cum evidențiază **UNICEF (2018)**, **„un mediu școlar sigur și incluziv este esențial pentru bunăstarea și dezvoltarea optimă a copiilor”**. Educatoarea devine astfel un model de comportament și un facilitator al relațiilor sociale armonioase.

Concluzii

Prevenirea violenței în învățământul preșcolar necesită o abordare sistemică, centrată pe dezvoltarea socio-emoțională a copilului și pe crearea unui climat educațional securizant. Implementarea strategiilor educaționale adecvate și colaborarea cu familia contribuie la formarea unor comportamente prosociale și la reducerea riscurilor de manifestare a agresivității.

Bibliografie

- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*.
- Bowlby, J. (1988). *A Secure Base: Parent-Child Attachment and Healthy Human Development*.
- CASEL (2020). *Framework for Systemic Social and Emotional Learning*.
- Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligence*.
- Siegel, D. J., & Bryson, T. P. (2012). *The Whole-Brain Child*.
- UNICEF (2018). *School Violence and Bullying: Global Status Report*.
- Ministerul Educației (2019). *Curriculum pentru educația timpurie*.

EXEMPLE DE BUNE PRACTICI – PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

PUȘCAȘ MICLĂUȘ MIRELA IOANA
Școala Gimnazială Bârsău de Sus

În activitatea mea de profesor pentru învățământ primar, consider că prevenirea violenței și asigurarea unui climat școlar sigur reprezintă o prioritate constantă. La această vârstă, elevii învață nu doar să citească și să scrie, ci și să relaționeze, să gestioneze emoții și să își construiască primele modele de comportament social. Din acest motiv, am urmărit în mod consecvent aplicarea unor strategii concrete, adaptate nivelului de vârstă, care să contribuie la dezvoltarea unui mediu educațional bazat pe respect, siguranță și cooperare.

Una dintre cele mai eficiente bune practici pe care le aplic este **stabilirea regulilor clasei împreună cu elevii**. La începutul fiecărui an școlar, organizez o activitate interactivă în care elevii sunt încurajați să propună reguli pentru buna desfășurare a activităților. Notez ideile lor pe tablă, le discutăm și le formulăm într-un mod pozitiv. De exemplu, în loc de „nu ne certăm”, formulăm „vorbit frumos unii cu alții”. Ulterior, realizăm un afiș al clasei cu aceste reguli, pe care îl păstrăm vizibil. Am observat că implicarea directă a elevilor conduce la o asumare mai mare a acestora și la reducerea comportamentelor conflictuale.

O altă bună practică pe care o utilizez este **„cercul de dimineață”**, desfășurat de regulă la începutul zilei. În cadrul acestei activități, fiecare elev are ocazia să spună cum se simte sau să împărtășească o experiență. De exemplu, folosesc întrebări simple precum „Ce te-a făcut fericit ieri?” sau „Ai avut un moment dificil?”. Această activitate contribuie la dezvoltarea empatiei și la crearea unei atmosfere de încredere. Într-o situație concretă, am observat că un elev devenise retras și irascibil; în cadrul cercului de dimineață a reușit să își exprime o nemulțumire legată de un coleg, iar conflictul a fost rezolvat prin dialog, fără escaladare.

În vederea dezvoltării competențelor socio-emoționale, aplic frecvent **jocuri de rol pentru gestionarea conflictelor**. De exemplu, propun elevilor situații reale: „Un coleg îți ia fără voie obiectele”, „Cineva nu te lasă să participi la joc”. Elevii sunt invitați să joace diferite roluri și să identifice soluții adecvate. Discutăm apoi despre consecințele fiecărei reacții. Această metodă îi ajută să conștientizeze impactul comportamentelor lor și să exerseze răspunsuri non-violente.

O practică eficientă în prevenirea violenței este și **implementarea unui sistem de valorizare a comportamentelor pozitive**. În clasa mea folosesc „panoul faptelor bune”, unde consemnăm gesturile de ajutor, respect și cooperare. De exemplu, notăm situații precum: „X l-a ajutat pe Y la teme” sau „Z a împărțit materialele colegilor”. La finalul săptămânii discutăm aceste exemple. Am constatat că elevii devin mai atenți la propriul comportament și mai motivați să adopte atitudini pozitive.

De asemenea, acord o atenție deosebită **activităților de cooperare în grup**. În cadrul lecțiilor, organizez frecvent sarcini de lucru în echipă, în care fiecare elev are un rol clar. De exemplu, într-un proiect tematic, un elev este responsabil cu scrierea, altul cu desenul, iar altul cu prezentarea. Această distribuție a responsabilităților reduce competiția negativă și încurajează colaborarea. Am observat că elevii care lucrează împreună în mod constant dezvoltă relații mai bune și manifestă mai puține comportamente agresive.

O altă bună practică este **utilizarea mesajelor de tip „eu” în comunicare**, pe care îi învăț și pe elevi să le folosească. În loc de acuzații precum „Tu ești rău”, îi încurajez să spună „M-am supărat când mi-ai luat creionul fără să întreb”. Pentru a exersa acest tip de comunicare, realizăm activități practice și jocuri de exprimare a emoțiilor. Această tehnică contribuie la reducerea conflictelor și la dezvoltarea unei comunicări asertive.

În colaborarea cu părinții, aplic ca bună practică **întâlniri tematice și consiliere individuală** atunci când apar dificultăți de comportament. De exemplu, în cadrul ședințelor cu părinții abordez subiecte precum gestionarea emoțiilor sau disciplina pozitivă. În cazuri concrete, am discutat individual cu părinții unor elevi implicați în conflicte, stabilind împreună strategii comune de intervenție. Această colaborare a dus la îmbunătățirea comportamentului copiilor și la prevenirea unor situații de escaladare.

În situațiile de conflict, aplic o altă bună practică importantă, și anume **medierea conflictelor prin dialog ghidat**. Îi aduc pe elevii implicați împreună, le ofer fiecăruia posibilitatea de a-și exprima punctul de vedere și îi ghidez spre identificarea unei soluții. De exemplu, într-un conflict apărut în timpul pauzei, elevii au ajuns singuri la concluzia că trebuie să stabilească reguli clare pentru jocul lor. Această abordare îi ajută să devină responsabili și să învețe să rezolve problemele într-un mod pașnic.

Nu în ultimul rând, consider esențială **crearea unui climat de siguranță emoțională în clasă**. Mă străduiesc să fiu un model de calm, echilibru și respect, să ascult elevii și să le ofer sprijin atunci când au nevoie. Încurajez exprimarea liberă a opiniilor și evit orice formă de etichetare. Elevii care se simt acceptați și respectați sunt mai puțin predispuși la comportamente agresive.

În concluzie, prevenirea violenței în mediul școlar nu se realizează printr-o singură activitate, ci printr-un ansamblu de bune practici aplicate constant. Din experiența mea, implicarea elevilor, comunicarea deschisă, valorizarea comportamentelor pozitive și colaborarea cu familia sunt elemente esențiale în construirea unui climat școlar sigur. Consider că rolul cadrului didactic este nu doar de a transmite cunoștințe, ci și de a forma caractere și de a contribui la dezvoltarea unor relații bazate pe respect și empatie.

Bibliografie

- Ministerul Educației (2019). *Strategia privind reducerea fenomenului violenței în unitățile de învățământ preuniversitar*. București.
- Ministerul Educației (2020). *Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar (ROFUIP)*.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT

PUȘCAȘU-RAVAR LILIANA

Școala Profesională, Petricani, Jud. Neamț

Violența în mediul școlar reprezintă o problemă complexă, cu implicații majore asupra dezvoltării psihologice și educaționale a elevilor. Lucrarea de față analizează formele de manifestare ale violenței în școală, factorii determinanți și strategiile de prevenire, punând accent pe rolul educației socio-emoționale și al parteneriatului educațional. Se evidențiază necesitatea dezvoltării unui climat școlar sigur, bazat pe respect, incluziune și colaborare.

Cuvinte-cheie: violență școlară, climat educațional, liceu, prevenție, bullying, siguranță.

1. Introducere

În contextul actual al transformărilor sociale și tehnologice, unitățile de învățământ se confruntă cu provocări tot mai diverse în ceea ce privește comportamentul elevilor. Violența școlară nu mai este un fenomen izolat, ci unul sistemic, care afectează calitatea actului educațional și starea de bine a elevilor. Copiii se află într-o etapă de dezvoltare identitară intensă, comportamentele agresive pot apărea ca forme de afirmare, reacție la frustrare sau mecanisme de apărare.

2. Delimitări conceptuale

Violența școlară poate fi definită ca totalitatea comportamentelor agresive, intenționate, manifestate în mediul educațional, care afectează integritatea fizică, psihică sau socială a elevilor.

Se disting următoarele tipuri:

- Violență fizică (agresiuni directe);
- Violență verbală (insulte, amenințări);
- Violență relațională (excludere, marginalizare);
- Cyberbullying (hărțuire online).

Conceptul de climat școlar sigur vizează percepția elevilor și profesorilor asupra mediului educațional ca fiind unul predictibil, echitabil și lipsit de amenințări.

3. Cauze și factori de risc

Literatura de specialitate evidențiază o serie de factori implicați:

- 3.1 Factori individuali:
 - impulsivitate crescută;
 - dificultăți de autocontrol;
 - nivel scăzut al empatiei.
- 3.2 Factori familiali:
 - stil parental autoritar sau permisiv;
 - lipsa supravegherii;

- expunerea la violență domestică.

- 3.3 Factori școlari:

- climat educațional rigid sau conflictual;

- relații deficitare profesor–elev;

- lipsa intervenției în situații de bullying.

- 3.4 Factori sociali și digitali:

- influența grupului de egali;

- normalizarea agresivității în media;

- utilizarea necontrolată a rețelelor sociale.

4. Impactul violenței asupra elevilor

Consecințele violenței sunt multiple:

- scăderea performanțelor școlare;

- anxietate, depresie;

- absenteism și abandon școlar;

- dificultăți de integrare socială.

În cazuri severe, pot apărea tulburări emoționale pe termen lung, afectând traseul educațional și profesional al elevilor.

5. Strategii de prevenire și intervenție

- 5.1 Educația socio-emoțională

Integrarea programelor de dezvoltare a competențelor emoționale contribuie la:

- gestionarea conflictelor;

- creșterea empatiei;

- reducerea comportamentelor agresive.

- 5.2 Politici școlare clare:

- elaborarea unor regulamente anti-vioență;

- aplicarea consecventă a sancțiunilor;

- promovarea disciplinei pozitive.

- 5.3 Consiliere și suport psihologic

Rolul consilierului școlar este esențial în:

- identificarea cazurilor de risc;

- intervenția individuală și de grup;

- sprijinirea victimelor.

- 5.4 Parteneriat educațional

Colaborarea între:

- școală;
- familie;
- comunitate;
- instituții (poliție, ONG-uri).

- 5.5 Programe și campanii educaționale

Activități precum:

- workshop-uri;
- dezbateri;
- campanii anti-bullying contribuie la conștientizarea fenomenului.

6. Promovarea unui climat școlar sigur

Un climat pozitiv presupune:

- relații bazate pe respect reciproc;
- incluziune și diversitate;
- participare activă a elevilor;
- comunicare deschisă.

Profesorul devine facilitator al unui mediu sigur, având rol de model comportamental și mediator al conflictelor.

7. Concluzii

Prevenirea violenței în școală necesită o abordare sistemică și multidimensională. Nu este suficientă intervenția punctuală, ci este necesară construirea unei culturi organizaționale bazate pe siguranță, respect și responsabilitate.

Investiția în educația socio-emoțională și în relațiile interpersonale reprezintă una dintre cele mai eficiente modalități de reducere a violenței și de promovare a unui climat școlar sănătos.

Bibliografie:

Olweus, D. (1993). Bullying at School: What We Know and What We Can Do.

UNESCO (2019). Behind the Numbers: Ending School Violence and Bullying.

Ministerul Educației (România). Strategii privind prevenirea violenței în mediul școlar.

WHO (2020). School-based violence prevention frameworks.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR: STRATEGII ȘI INTERVENȚII

Prof. ed. timpurie **RADU CARMEN-ILEANA**
Școala Gimnazială "C.D. Aricescu",
Câmpulung, Argeș

Grădinița reprezintă prima etapă fundamentală în socializarea copilului, fiind spațiul în care micuții ies din universul protejat al familiei și încep să interacționeze cu o colectivitate diversă. În acest context, siguranța nu trebuie înțeleasă doar ca o absență a pericolelor fizice, ci ca o stare de bine emoțională și psihologică. Un climat școlar sigur este acela în care fiecare copil se simte „văzut”, acceptat și protejat, ceea ce constituie premisa esențială pentru orice act de învățare eficient. Prevenirea violenței la vârste timpurii nu este doar o necesitate administrativă, ci o datorie morală și pedagogică de a pune bazele unei personalități echilibrate și empatică.

Specificul comportamentului agresiv la preșcolari

Pentru a preveni eficient violența în grădiniță, trebuie să înțelegem că agresivitatea la această vârstă are trăsături specifice. De cele mai multe ori, actele de agresiune între preșcolari sunt de natură instrumentală (copilul lovește pentru a obține o jucărie) sau reactivă (un răspuns impulsiv la o frustrare). La 3-5 ani, mecanismele de inhibiție ale creierului sunt încă în curs de dezvoltare, iar limbajul nu este suficient de nuanțat pentru a exprima stări complexe precum gelozia, excluderea sau neputința.

Violența în grădiniță nu are, de regulă, caracterul premeditat al bullying-ului întâlnit la vârste mai mari, însă, dacă este lăsată neadresată, aceste tipare de comportament se pot cristaliza. Prin urmare, intervenția timpurie se concentrează pe transformarea impulsului în cuvânt și pe dezvoltarea controlului inhibitor.

Pilonii unui climat școlar sigur

1. **Mediul fizic ca „al treilea educator”:** Un spațiu aglomerat, zgomotos și dezorganizat generează stres și, implicit, agresivitate. Organizarea sălii de grupă pe centre de interes (Colțul păpușii, Centrul de construcții, Biblioteca) permite fragmentarea colectivului în grupuri mici, reducând sursele de conflict. De asemenea, existența unui „colț de liniște” (un spațiu cu perne, cărți și jucării senzoriale) le oferă copiilor posibilitatea de a se autoregla atunci când se simt copleșiți de stimuli.
2. **Cultura respectului și a incluziunii:** Un climat sigur se construiește prin promovarea valorilor democratice. Includerea copiilor în stabilirea regulilor grupei le oferă acestora un sentiment de control și apartenență. Când regulile nu sunt impuse arbitrar, ci sunt explicate și asumate („Avem grijă de colegii noștri pentru că suntem o echipă”), rata de nerespectare a acestora scade semnificativ.
3. **Alfabetizarea emoțională:** Capacitatea de a numi o emoție este primul pas către controlul ei. Activitățile de educație socio-emoțională trebuie să fie transversale, regăsindu-se în toate momentele zilei. Utilizarea metodelor precum „Roata Emoțiilor” sau „Termometrul Furiei” îi ajută pe copii să vizualizeze ceea ce simt, oferindu-le un răgaz între impuls și acțiune.

Strategii de intervenție și prevenție pentru cadrele didactice

Cadrul didactic deține rolul central în medierea conflictelor. O strategie eficientă presupune trecerea de la pedeapsă la disciplina pozitivă. Pedeapsa generează frică și resentimente, în timp ce disciplina pozitivă se concentrează pe soluții și repararea greșelii.

- **Tehnica Medierii:** Atunci când apare un conflict, educatorul nu trebuie să fie „judecătorul” care decide cine are dreptate, ci mediatorul care îi ghidează pe copii să găsească o soluție. Întrebări precum „Cum crezi că se simte colegul tău acum?” sau „Ce am putea face ca amândoi să fiți mulțumiți?” stimulează empatia și gândirea critică.
- **Modelarea comportamentului:** Preșcolarii învață prin imitație. Dacă educatorul folosește un ton ridicat sau un limbaj autoritar, copiii vor prelua acest model în interacțiunile lor. Calmul și respectul manifestat de adult în situații de criză reprezintă cea mai puternică lecție de non-violență.
- **Poveștile terapeutice și jocul de rol:** Literatura pentru copii și teatrul de păpuși sunt instrumente de neprețuit. Prin intermediul personajelor care trec prin situații similare (excludere, furie, teamă), copiii pot analiza consecințele violenței într-un cadru protejat și pot exersa comportamente alternative asertive.

Rolul familiei în asigurarea continuității educaționale

Siguranța climatului școlar este direct influențată de mediul familial. Există adesea o discrepanță între valorile promovate în grădiniță (colaborare, calm) și cele de acasă (unde forța poate fi văzută ca un semn de putere). Pentru o prevenție reală, este necesar un parteneriat activ cu părinții.

Grădinița trebuie să organizeze ateliere de consiliere în care părinții să învețe metode de gestionare a comportamentelor dificile fără a recurge la violență fizică sau verbală. Informarea constantă despre progresele sociale ale copilului, nu doar despre cele cognitive, îi ajută pe părinți să înțeleagă importanța inteligenței emoționale. Un copil care vede că părinții și educatorii colaborează cu respect va simți un grad sporit de siguranță și stabilitate.

Monitorizarea și evaluarea climatului grupei

Prevenția presupune și o observare atentă și sistematică. Cadrele didactice trebuie să monitorizeze dinamica grupului pentru a identifica timpuriu copiii care prezintă risc de izolare sau care manifestă o agresivitate persistentă. Fișele de observație psihopedagogică pot evidenția momentele zilei în care tensiunea crește (de obicei, momentele de tranziție) și pot ajuta la ajustarea programului zilnic pentru a preveni oboseala și iritabilitatea copiilor.

Concluzii

Promovarea unui climat școlar sigur în grădiniță este un proces dinamic, care necesită o adaptare continuă la nevoile fiecărei generații de copii. Nu este vorba despre eliminarea totală a conflictelor – care sunt naturale în procesul de creștere – ci despre dotarea copiilor cu „trusa de instrumente” necesară pentru a le rezolva pașnic.

Prin investiția în educația timpurie, prin crearea unor spații de încredere și prin puterea exemplului personal, grădinița devine nu doar un loc de îngrijire, ci un laborator al umanității. Un copil care învață la 4 ani că vocea sa este auzită și că brațele colegului sunt pentru a îmbrățișa, nu

pentru a lovi, va deveni un adolescent și un adult care va respinge violența sub orice formă, contribuind astfel la o lume mai sigură și mai dreaptă.

BIBLIOGRAFIE:

- **Salvați Copiii România (2023).** Ghid de prevenire a comportamentelor violente în grădiniță. O resursă esențială axată pe programul „Să fim prieteni - Fără bullying”, care pune accent pe responsabilitatea adulților și relațiile pozitive dintre copii.
- **Axinte, G., & Sorici, C. (2015).** Prevenirea violenței în școală - resurse pentru școli și profesori: ghid pentru profesori, învățători și educatoare. Iași: Editura PIM.
- **Călugăr, L. (2020).** Dezvoltarea emoțională a copilului preșcolar. București: Editura Trei. Lucrarea oferă fundamentul teoretic pentru „alfabetizarea emoțională” necesară prevenirii agresivității.
- **Cooper, S. (2018).** Alege cuvintele, nu bâtele și pietrele: 7 metode prin care copilul tău să se descurce cu hărțuirea, conflictul și alte situații dificile. București: Editura Trei.

PROMOVAREA UNUI CLIMAT SIGUR ÎN CICLUL PRIMAR, FĂRĂ VIOLENȚĂ

Prof. învă. primar, **RADU CRISTINA ELENA**

Promovarea unui climat sigur în școală reprezintă o condiție esențială pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor din ciclul primar. În această etapă, copiii își formează primele deprinderi sociale și emoționale, iar mediul educațional trebuie să le ofere siguranță, încredere și sprijin constant.

Un climat sigur presupune existența unui mediu în care elevii se simt respectați, acceptați și protejați. Lipsa violenței nu înseamnă doar absența agresiunii fizice, ci și eliminarea comportamentelor precum jignirile, excluderea sau intimidarea. De aceea, școala trebuie să promoveze valori precum respectul, empatia și cooperarea.

Rolul cadrului didactic este esențial în construirea unui astfel de climat. Învățătorul trebuie să stabilească reguli clare și să le aplice în mod consecvent. De asemenea, este important ca acesta să încurajeze comunicarea deschisă și să ofere elevilor posibilitatea de a-și exprima liber opiniile și emoțiile.

Activitățile educative joacă un rol important în prevenirea violenței. Jocurile de grup, activitățile de colaborare și proiectele comune îi ajută pe copii să dezvolte relații pozitive și să învețe

să lucreze în echipă. Prin aceste activități, elevii învață să respecte diferențele și să își ofere sprijin reciproc.

Educația emoțională este un alt element important. Copiii trebuie să fie învățați să își recunoască emoțiile și să le gestioneze într-un mod adecvat. Astfel, se reduce riscul apariției conflictelor și se dezvoltă capacitatea de rezolvare pașnică a problemelor.

Implicarea părinților este, de asemenea, esențială. O bună colaborare între școală și familie contribuie la crearea unui mediu stabil și sigur pentru copil. Părinții trebuie să susțină regulile școlii și să ofere un exemplu pozitiv de comportament.

Un climat sigur în școală presupune și intervenția promptă în cazul apariției conflictelor. Cadrele didactice trebuie să abordeze aceste situații cu calm și echilibru, oferind soluții educative și constructive. Este important ca elevii să înțeleagă consecințele faptelor lor și să învețe din greșeli.

De asemenea, activitățile extracurriculare contribuie la consolidarea relațiilor dintre elevi. Participarea la concursuri, activități sportive sau artistice ajută la dezvoltarea spiritului de echipă și la reducerea tensiunilor dintre copii.

Promovarea unui climat sigur implică și dezvoltarea sentimentului de apartenență. Elevii trebuie să simtă că fac parte dintr-o comunitate în care sunt apreciați și respectați. Acest lucru contribuie la creșterea stimei de sine și la reducerea comportamentelor negative.

În concluzie, crearea și menținerea unui climat sigur în ciclul primar, fără violență, necesită implicarea tuturor factorilor educaționali. Prin educație, comunicare și colaborare, școala poate deveni un spațiu în care fiecare copil se simte în siguranță și este încurajat să se dezvolte armonios.

PLAN DE INTERVENȚIE „ECHIPA PĂCII”

RADU RODICA CAMELIA,
Colegiul Național “Vasile Alecsandri” Galați

1. Obiectivele Planului

- O1. Reducerea incidentelor de tip bullying și violență verbală cu cel puțin 50% în primul modul.
- O2. Creșterea coeziunii grupului prin activități de colaborare.
- O3. Implicarea părinților ca parteneri în monitorizarea comportamentelor.

2. Participanți: elevii claselor a VIII-a A și a V-a A

3. Pilonii de intervenție (acțiuni concrete)

A. La nivelul Clasei: „Spațiul Sigur”

Codul vizual de conduită: Afișele create anterior de elevi nu vor fi depozitate, ci expuse permanent în clasă. Acestea devin „Constituția” vizuală a clasei.

Cutia „Mesaj pentru Tine”: O cutie sigilată unde elevii pot lăsa bilețele anonime dacă au fost martori la un act de violență sau dacă vor să transmită o apreciere unui coleg. Se deschide săptămânal la ora de Dirigenție.

Pauza pentru prietenie: Desemnarea prin rotație a doi „Ambasadori ai Păcii” în fiecare săptămână, care au rolul de a observa dacă vreun coleg stă singur în pauză și de a-l invita la socializare.

Campania „Adoptă un boboc”: Elevii clasei a VIII-a A (deja „mari” în ciclul gimnazial) pot merge la clasele a V-a pentru a le prezenta afișele lor și a le explica regulile bunătații.

B. La nivelul Comunității (școală și părinți)

Grupul de suport al părinților: Organizarea unei ședințe tematice („Cum recunoaștem dacă copilul nostru este victimă sau agresor?”) unde se prezintă și afișele realizate de copii.

3. Calendarul activităților (exemplu pentru o lună)

Săptămâna 1: Atelierul de creație de afișe (lansarea campaniei).

Săptămâna 2: Vernisajul afișelor pe holul școlii și invitarea altor clase să scrie mesaje de susținere.

Săptămâna 3: Atelier de „Managementul furiei” – tehnici de respirație și numărat până la 10.

Săptămâna 4: Evaluarea lunii: „Cine a fost eroul săptămânii?” (premierea gesturilor de bunătate).

4. Monitorizare și Evaluare

Succesul planului se măsoară prin:

-Scăderea numărului de conflicte raportate la diriginte.

-Feedback-ul elevilor (un scurt chestionar anonim: „Te simți în siguranță în clasa ta?”).

-Fișa săptămânală de monitorizare a climatului școlar

Această fișă poate fi completată de către diriginte sau de către „Consiliul elevilor” din clasa a VIII-a A și a V-a A la finalul fiecărei săptămâni.

Indicator de Observare	Luni	Marți	Miercuri	Joi	Vineri
Conflicte fizice (îmbrânceli, loviri)	[]	[]	[]	[]	[]
Conflicte verbale (jigniri, porecle)	[]	[]	[]	[]	[]
Acte de bunătate (ajutor între colegi)	[]	[]	[]	[]	[]
Includere (toți copiii au avut cu cine socializa în pauză)	[]	[]	[]	[]	[]

Scorul de armonie al săptămânii: (De la 1 la 10) _____

PARTENERIAT PENTRU SIGURANȚĂ: ȘCOALA ȘI ASISTENȚA SOCIALĂ ÎMPOTRIVA VIOLENȚEI

Prof. înv. primar **RĂDULEA MARILENA**
Școala Gimnazială Mogoșani

Mediul școlar reprezintă, după familie, principalul spațiu de socializare și formare a personalității copilului. Totuși, școala nu este un univers izolat; ea reflectă tensiunile și problemele mediului social din care provin elevii. Școala, ca instituție fundamentală de socializare, are rolul de a preveni și combate aceste comportamente, însă nu poate acționa izolat. În acest context, colaborarea cu serviciile de asistență socială de la nivelul comunității devine esențială pentru crearea unui climat

educațional sigur. În lucrarea „*Evoluții ale delincvenței juvenile în România*”, elaborată de Dan Banciu și Sorin M. Rădulescu, se evidențiază faptul că delincvența juvenilă este rezultatul interacțiunii dintre factori individuali și sociali. Printre cauzele principale identificate se numără: dezorganizarea familială, eșecul școlar, influența grupului, marginalizarea socială. Autorii subliniază necesitatea intervenției timpurii și a cooperării între instituții, în special între școală și serviciile sociale, pentru prevenirea agravării comportamentelor deviante. Prevenirea violenței și menținerea unui climat de siguranță nu pot fi realizate exclusiv prin măsuri pedagogice interne, ci necesită o abordare integrată, în care asistența socială de la nivel local joacă un rol critic.

Rolul Serviciului Public de Asistență Socială (SPAS/DAS)

Conform lucrării „*Tratat de asistență socială*” coordonată de George Neamțu, asistența socială reprezintă un domeniu care îmbină teoria cu practica, având ca scop intervenția asupra problemelor sociale prin metode și strategii specifice.

Lucrarea evidențiază două dimensiuni esențiale: fundamentarea teoretică (concepțe, paradigme, metode) și intervenția practică pentru schimbarea realității sociale. În cadrul acestui tratat, este subliniat faptul că asistența socială în școală are rolul de a elimina barierele învățării și de a sprijini integrarea elevilor în mediul educațional și social.

Colaborarea cu asistenții sociali din cadrul primăriei este esențială deoarece aceștia dețin „cheia” către contextul familial al elevului. În timp ce profesorul observă efectul (comportamentul violent sau retragerea elevului), asistentul social poate identifica și interveni asupra cauzei (sărăcie, neglijare, violență domestică, consum de substanțe în familie).

Atribuții cheie în colaborare:

- Monitorizarea cazurilor de risc - identificarea familiilor aflate în dificultate care pot genera comportamente deviante la copii.
- Intervenția în rețea - facilitarea comunicării între școală, poliție, DGASPC și alte instituții relevante.
- Consilierea familială - sprijinirea părinților pentru a adopta metode de parenting non-violente.

Mecanisme de Colaborare și Prevenție

În lucrarea „*Asistența socială în școală - provocări și perspective*”, autorul, Cuzum Păun, evidențiază importanța integrării serviciilor sociale în mediul educațional, necesitatea colaborării interdisciplinare între profesori, consilieri și asistenți sociali, intervenția preventivă în cazurile de risc, rolul școlii în incluziunea socială, dificultățile generate de lipsa resurselor și de comunicarea deficitară între instituții.

Lucrarea subliniază că asistentul social are rol de mediator între elev, familie și comunitate, contribuind la prevenirea conflictelor și la reducerea violenței. Pentru ca acest parteneriat să fie eficient, el trebuie să treacă dincolo de formalismul actelor și să devină o practică vie prin:

A. Managementul de caz multidisciplinar

Atunci când un elev manifestă comportamente violente repetate, se impune constituirea unei echipe formate din consilierul școlar, diriginte și asistentul social de la nivelul localității. Împreună elaborează un Plan Individualizat de Intervenție, care vizează atât reabilitarea elevului, cât și sprijinirea familiei acestuia.

B. Campanii de conștientizare comune

Organizarea de workshop-uri în școală, susținute de asistenți sociali, despre drepturile copilului, bullying și consecințele violenței. Prezența unei autorități exterioare școlii oferă adesea o perspectivă mai pragmatică și mai de impact pentru elevi.

C. Vizitele la domiciliu

Colaborarea permite efectuarea de vizite la domiciliu în cazurile de absenteism cronic sau suspiciuni de abuz. Asistentul social are competența legală de a evalua mediul de viață, oferind școlii date esențiale pentru a înțelege parcursul educațional al copilului.

Promovarea unui climat școlar sigur

Un climat școlar sigur este cel în care elevii se simt protejați, ascultați și valorizați. Colaborarea cu asistența socială contribuie la acest climat prin:

- reducerea stigmatizării: copiii din medii defavorizate primesc sprijin material și emoțional, diminuând frustrarea care adesea degenerază în violență;
- medierea conflictelor: utilizarea tehnicilor de mediere între familie și școală pentru a detensiona situațiile de criză;
- detectarea timpurie a semnelor de abuz: profesorii și asistenții sociali pot recunoaște mai ușor semnele de neglijare sau abuz fizic suferit de elevi în afara școlii.

Concluzii

Prevenirea violenței școlare nu este o responsabilitate unilaterală. Sinergia dintre unitatea de învățământ și asistența socială locală transformă siguranța școlară dintr-un concept teoretic într-o realitate cotidiană. Doar printr-o comunicare constantă și o intervenție coordonată putem asigura un mediu în care actul educațional să se desfășoare fără teamă, oferind fiecărui copil șansa la o dezvoltare armonioasă.

Recomandare pentru practică

Se propune încheierea unor protocoale de colaborare anuală între unitatea școlară și Consiliul Local, care să stipuleze clar periodicitatea întâlnirilor de lucru și fluxul informațional în cazurile de urgență.

Bibliografie

Constantin Cucoș – Pedagogie

Dan Banciu, Sorin M. Rădulescu – Evoluții ale delincvenței juvenile în România

George Neamțu – Tratat de asistență socială

Asistența socială în școală: provocări și perspective

Legea educației naționale nr. 1/2011

Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului

VIOLENȚA ȘI MODALITĂȚI DE COMBATERE

Prof. Ed. Timpurie **ROATIȘ MIHAELA IOANA**
Liceul Teoretic „Pintea Viteazul” Cavnic

Violența în mediul școlar reprezintă o problemă tot mai frecventă, care afectează elevii, profesorii și întregul proces educațional. Școala ar trebui să fie un spațiu al învățării și dezvoltării personale, însă, din păcate, devine deseori scena unor comportamente agresive. Violența școlară nu include doar agresiunea fizică, ci și **bullying-ul**, cyberbullying-ul și excluderea socială. Crearea unui climat școlar sigur este esențială pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor și pentru asigurarea unui mediu propice învățării, un elev care se simte amenințat nu se poate concentra pe studiu.

Forme de Manifestare a Violenței în Școli

Pentru a preveni, trebuie mai întâi să identificăm corect fenomenul:

- **Violența verbală:** jigniri, porecle, umilire publică
- **Violența fizică:** îmbrânciri, loviri, distrugerea obiectelor personale
- **Violența psihologică (Bullying):** acțiuni repetate de excludere, zvonuri false, intimidare
- **Violența cibernetică (Cyberbullying):** hărțuire prin intermediul internetului și rețelilor sociale

Aceste comportamente pot avea efecte grave asupra stimei de sine, performanțelor școlare și sănătății emoționale ale elevilor.

Cauzele violenței

Printre factorii care contribuie la apariția violenței în școală se numără:

- mediul familial conflictual;
- lipsa educației emoționale;
- influența grupului de prieteni;
- expunerea la modele negative din media;
- lipsa unor reguli clare și a consecințelor pentru comportamentele agresive.

Strategii de Prevenire

Prevenirea violenței necesită implicarea tuturor actorilor educaționali: elevi, profesori, părinți și comunitate

A. Intervenția la nivelul elevilor

- **Dezvoltarea inteligenței emoționale:** învățarea și dezvoltarea empatiei, a respectului a abilităților de comunicare empatică și a gestionării furiei.
- **Medierea conflictelor între egali:** instruirea unor elevi-lideri care să ajute la rezolvarea disputelor mici înainte ca acestea să escaladeze.
- **Promovarea incluziunii:** activități extracurriculare pentru promovarea colaborării și a spiritului de echipă, activități de teambuilding care să spargă „bisericiuțele” și să integreze elevii izolați.

Elevii trebuie să învețe să își gestioneze emoțiile, să comunice eficient și să ceară ajutor atunci când este necesar.

B. Rolul cadrelor didactice și al managementului

- **Stabilirea unor reguli clare și consecvente:** stabilirea unui regulament școlar aplicat corect; Elevii trebuie să știe exact care sunt consecințele comportamentului violent, fără excepții.
- **Supravegherea zonelor cu risc:** monitorizarea holurilor, curții școlii și a zonelor mai puțin vizibile.
- **Parteneriatul cu familia:** comunicarea constantă cu părinții, nu doar atunci când apar probleme, ci și pentru prevenție, colaborarea constantă între școală și familie.
- **Consilierea psihologică:** sprijin pentru elevii aflați în dificultate.

Profesorii au rolul de a identifica semnele violenței și de a interveni prompt, dar și de a crea un mediu bazat pe încredere și respect

Crearea unui Climat Școlar Pozitiv

Un climat școlar sigur se construiește pe **trei valori fundamentale**:

Respect:

- să existe relații pozitive între elevi și profesori;
- limbaj adecvat între profesori și elevi;
- să se promoveze incluziunea și diversitatea;

Transparență și comunicare deschisă:

- să fie încurajată exprimarea liberă a opiniilor;
- elevii sunt încurajați să raporteze incidentele fără teamă de represalii (cutia cu mesaje anonime);
- **Suport/ sprijin emotional**
- accesul facil la consiliere psihologică în cadrul școlii;
- să se intervină rapid în situații de conflict.

Concluzii

Prevenirea violenței nu este responsabilitatea unei singure persoane, ci este un efort colectiv care implică elevi, profesori, părinți și comunitate și este esențială pentru o educație de calitate. O școală sigură nu este doar cea care are camere de supraveghere, ci prin colaborare, responsabilitate și educație, școala poate deveni un spațiu ceea în care fiecare elev se simte **văzut, auzit și protejat**, respectat și încurajat să se dezvolte.

PREVENIREA VIOLENȚEI ÎN ȘCOALĂ

Prof. **ROBESCU AURA**
Școala Gimnazială Țifești,
jud. Vrancea

Violența în mediul școlar constituie o problemă multidimensională, cu implicații profunde asupra dezvoltării psihologice, sociale și academice a elevilor. Aceasta se manifestă sub forme variate, incluzând agresivitatea fizică, verbală, emoțională și hărțuirea online (cyberbullying), fiecare având consecințe negative atât asupra victimelor, cât și asupra agresorilor și martorilor. În acest context, instituțiile de învățământ sunt chemate să dezvolte strategii coerente și sustenabile pentru prevenirea fenomenului și pentru construirea unui climat educațional sigur și incluziv.

Un factor esențial în prevenirea violenței îl reprezintă educația pentru valori și dezvoltarea competențelor socio-emoționale. Promovarea empatiei, a respectului reciproc, a toleranței și a responsabilității sociale contribuie la reducerea comportamentelor agresive și la consolidarea relațiilor interpersonale pozitive. Integrarea acestor valori în curriculumul formal și nonformal, prin activități interactive, dezbateri și programe de educație civică, facilitează formarea unor atitudini prosociale și a unei culturi organizaționale bazate pe respect și cooperare.

Rolul cadrelor didactice este determinant în modelarea comportamentului elevilor și în gestionarea situațiilor conflictuale. Profesorii, în calitate de actori principali ai procesului educațional, trebuie să manifeste competențe pedagogice și emoționale adecvate pentru a crea un mediu de învățare sigur. Prin adoptarea unor strategii didactice incluzive, prin comunicare eficientă și prin intervenție promptă în situații de risc, aceștia pot preveni escaladarea conflictelor și pot stimula dezvoltarea unui climat de încredere. De asemenea, stabilirea unor reguli clare, transparente și aplicate consecvent contribuie la menținerea disciplinei și la reducerea incidenței comportamentelor deviate.

Consilierea psihopedagogică și suportul emoțional oferit elevilor reprezintă o componentă fundamentală a prevenirii violenței. Prezența consilierilor școlari permite identificarea timpurie a factorilor de risc, precum dificultățile de adaptare, problemele familiale sau tulburările emoționale. Prin intervenții individuale și de grup, elevii pot dobândi abilități de autoreglare emoțională, rezolvare pașnică a conflictelor și comunicare asertivă. Aceste competențe contribuie la diminuarea comportamentelor agresive și la creșterea nivelului de siguranță în mediul școlar.

Un alt aspect relevant îl constituie colaborarea eficientă între școală, familie și comunitate. Implicarea părinților în procesul educațional, prin participarea la întâlniri, consiliere și activități comune, favorizează crearea unui cadru coerent de intervenție. Comunicarea constantă între profesori

și părinți permite monitorizarea comportamentului elevilor și identificarea cauzelor profunde ale violenței. În plus, parteneriatele cu instituții locale, organizații non-guvernamentale și specialiști în domeniu pot sprijini implementarea unor programe de prevenire adaptate nevoilor comunității.

Promovarea unui climat școlar sigur implică și dezvoltarea unui mediu incluziv, în care diversitatea este valorizată, iar discriminarea este combătută activ. Inițiativele educaționale care încurajează cooperarea, solidaritatea și respectul reciproc contribuie la reducerea tensiunilor și la consolidarea coeziunii grupului. Activitățile extracurriculare, proiectele de voluntariat și programele de tip peer-education sau peer-support facilitează implicarea elevilor în construirea unui mediu pozitiv și responsabil.

De asemenea, utilizarea tehnologiei și a instrumentelor digitale în mod responsabil devine din ce în ce mai importantă în contextul prevenirii cyberbullying-ului. Educația digitală, orientată spre utilizarea sigură și etică a mediului online, contribuie la conștientizarea riscurilor și la dezvoltarea unui comportament responsabil în spațiul virtual. Elevii trebuie învățați să recunoască formele de abuz online și să le raporteze, beneficiind de sprijinul adulților și al instituțiilor competente.

Evaluarea și monitorizarea constantă a climatului școlar reprezintă o etapă necesară în identificarea eficienței măsurilor implementate. Aplicarea unor chestionare, organizarea de focus grupuri și analiza incidentelor raportate permit adaptarea strategiilor și îmbunătățirea continuă a intervențiilor. Astfel, școala devine un spațiu dinamic, capabil să răspundă nevoilor elevilor și să prevină apariția comportamentelor violente.

În concluzie, prevenirea violenței și promovarea unui climat școlar sigur necesită o abordare sistemică, integrată și orientată spre dezvoltarea armonioasă a elevilor. Prin educație pentru valori, implicarea cadrelor didactice, consiliere psihopedagogică, colaborare cu familia și comunitatea, precum și prin utilizarea responsabilă a tehnologiei, instituțiile de învățământ pot construi un mediu sigur, incluziv și favorabil învățării. Numai printr-un efort comun și susținut se poate asigura formarea unor generații echilibrate, capabile să contribuie pozitiv la societate.

PREVENIREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Înv. **ROBU CRISTINA-ALINA**,
Școala Gimnazială "Aristotel Crîșmaru"
Drăgușeni, jud. Botoșani

Violența în mediul educațional reprezintă una dintre cele mai importante provocări ale sistemelor educaționale contemporane. Aceasta afectează nu doar siguranța elevilor, ci și procesul educațional în ansamblu, influențând performanța școlară, relațiile sociale și dezvoltarea personală. Conform studiilor recente, siguranța în școală trebuie înțeleasă ca un concept complex care include dimensiuni fizice, psihologice și sociale. Astfel, prevenirea violenței nu presupune doar eliminarea comportamentelor agresive, ci și construirea unui climat educațional pozitiv, bazat pe respect, incluziune și cooperare.

Violența școlară poate fi definită ca orice comportament agresiv manifestat în mediul educațional, care afectează integritatea fizică, psihologică sau emoțională a unei persoane.

Forme ale violenței: fizică (lovire, împingere), verbală (insulte, amenințări), psihologică (umilire, intimidare), bullying (repetitiv, intenționat), cyberbullying (în mediul online).

Consecințele manifestării comportamentelor agresive în școli sunt numeroase: performanțe școlare scăzute, eșec școlar, suspendare, excludere sau părăsirea voluntară a școlii, asumarea violenței ca formă acceptabilă de rezolvare a problemelor/conflictelor, efort suplimentar din partea profesorilor și administrației pentru gestionarea problemelor de disciplină (comportamentele disruptive de la clasă și agresive din pauză necesită atenție și supraveghere suplimentară), ceea ce duce la scăderea eficienței predării și limitarea oportunităților de învățare pentru ceilalți elevi, imagine negativă din partea colegilor și a profesorilor, marginalizarea elevului, sentimente de izolare și singurătate, consum de alcool, droguri, acte de delincvență în adolescență, criminalitate și psihopatologie la vârsta adultă.

Climatul școlar are un rol deosebit de important în prevenirea violenței școlare. Astfel, un climat pozitiv reduce comportamentele negative, în timp ce un climat negativ le amplifică. Un climat pozitiv se caracterizează prin respect reciproc, reguli clare și echitabile, comunicare deschisă, implicarea elevilor, sprijin emoțional.

Câteva strategii de prevenire și reducere a agresivității în mediul școlar ar fi: prevenția primară (educație socio-emoțională, promovarea empatiei, reguli clare), prevenția secundară (identificarea elevilor vulnerabili, consiliere psihologică), prevenția terțiară (intervenții în cazuri grave, medierea conflictelor), abordarea holistică (implicarea familiei, colaborarea instituțională, evaluarea continuă). Această abordare este esențială pentru rezultate durabile.

Iată un studiu de caz privind ”Prevenirea comportamentelor agresive la elevii de ciclu primar”.

Contextul. Studiul de caz s-a desfășurat la clasa a III-a, formată din 23 elevi, cu vârste cuprinse între 9 și 10 ani. Pe parcursul a câtorva săptămâni, învățătoarea a observat o creștere a comportamentelor agresive, manifestate prin: conflicte frecvente între elevi, tachinări și porecle, împingeri în timpul pauzelor, dificultăți în lucrul în echipă. De asemenea doi dintre elevi erau implicați constant în conflicte, unul în rol de agresor, iar celălalt în rol de victimă.

Identificarea problemei. Problema a fost identificată prin: observarea directă a cadrului didactic, discuții cu elevii, feedback de la părinți, scăderea implicării unor elevi la ore. Un chestionar simplu (adaptat vârstei) a arătat că: 40% dintre elevi au asistat la conflicte, iar 20% s-au simțit excluși sau jigniți.

Obiectivele intervenției: reducerea comportamentelor agresive, dezvoltarea empatiei, îmbunătățirea relațiilor între elevi, crearea unui climat de siguranță și cooperare.

Măsuri implementate:

Stabilirea regulilor clasei (formulate pozitiv): ”Ne respectăm unii pe alții”, ”Rezolvăm conflictele prin discuții”, ”Ascultăm când cineva vorbește”, ”Ne ajutăm între noi”, ”Spunem adevărul și ne asumăm greșelile”, ”Cerem ajutor atunci când avem o problemă”, ”Respectăm spațiul și lucrurile celorlalți”. Aceste reguli au fost afișate în clasă și discutate constant.

Activități de educație socio-emoțională. Au fost introduse activități săptămânale precum: ”Ora emoțiilor” (identificarea și exprimarea emoțiilor, înțelegerea emoțiilor), jocuri de rol (cum reacționăm în conflict-”Ce faci dacă? – pentru dezvoltarea reacțiilor non-violente, ”Schimbă rolul”- pentru dezvoltarea empatiei, ”Stop violenței!”- pentru identificarea și corectarea comportamentelor agresive, ”Prietenul care ajută” – pentru încurajarea intervenției pozitive, ”Soluția magică” – pentru identificarea de soluții pașnice, etc.), povești terapeutice (”Leul care voia să fie ascultat”, ”Creionul care rănea”, ”Băiatul care număra până la 10”, ”Cercul prieteniei”), discuții plecând de la o anumită situație – Ce faci dacă un coleg te jignește?

Tehnica ”Colțul liniștii” În clasă a fost amenajat un spațiu unde elevii puteau merge să se calmeze, să reflecteze asupra comportamentului și să revină după ce își gestionează emoțiile.

Activități de cooperare (lucrul în echipe mici, sarcini comune, jocuri de colaborare) având ca scop dezvoltarea spiritului de echipă și reducerea competiției negative.

Implicarea părinților: ședințe tematice despre gestionarea conflictelor, recomandări pentru acasă, comunicare constantă cu familia.

Intervenție individuală Pentru elevii implicați frecvent: discuții individuale, colaborare cu consilierul școlar, stabilirea unor obiective comportamentale.

Rezultatele intervenției. După o perioadă de câteva săptămâni s-a observat scăderea

semnificativă a conflictelor fizice, reucerea tachinărilor, creșterea cooperării între elevi, îmbunătățirea climatului clasei. Elevii au început să-și exprime emoțiile verbal, să ceară ajutor în loc să reacționeze agresiv, să intervină pentru a aplană conflictele. Toate acestea au fost posibile datorită implicării active a cadrului didactic, adaptării activităților la vârsta elevilor, consecvenței regulilor și colaborării cu părinții. Au existat și o serie de obstacole datorate dificultății unor elevi de a-și controla impulsurile, necesității repetării constante a regulilor, implicării variabile a părinților.

Acest studiu de caz evidențiază faptul că prevenirea violenței la ciclul primar trebuie să se concentreze pe educația emoțională, pe formarea comportamentelor prosociale, crearea unui mediu sigur și predictibil. Intervențiile timpurii au un impact major asupra dezvoltării copiilor și pot preveni apariția comportamentelor agresive pe termen lung.

Prevenirea violenței în școală este un proces continuu, care presupune: o abordare integrată, implicarea tuturor actorilor, dezvoltarea unui climat pozitiv. Un climat școlar sigur contribuie nu doar la reducerea violenței, ci și la creșterea performanței școlare și a stării de bine a elevilor.

Bibliografie:

Balica, M., Jigău, M. (coord.) – *Prevenirea și combaterea violenței în școală. Ghid practic*, Institutul de Științe ale educației

Sorina Constandache Petrică, Elvira Alexandrescu, Domnica Petrovai – *Strategii de prevenire a violenței în școală. Program pentru reducerea comportamentelor agresive în școală*

Szabo, A. – *Violența în școală: o perspectivă holistică*

Doudin, P.A., Erkohen-Markus, M. – *Teorii privind prevenția violenței*

www.unicef.org/romania/ro/Violenta_in_scoala.pdf

ȘCOALA - SPAȚIU SIGUR ȘI PRIETENOS

Prof. înv. primar, **ROȘU ADELUȚA**
Școala Gimnazială "Marin Preda", Pitești

Școala este unul dintre principalele medii de socializare și formare a elevilor, având un rol esențial nu doar în transmiterea cunoștințelor, ci și în dezvoltarea valorilor morale, a comportamentelor sociale și a echilibrului emoțional. În acest context, asigurarea unui climat școlar sigur și prevenirea violenței reprezintă priorități fundamentale ale sistemului educațional modern. Un mediu educațional sănătos contribuie la dezvoltarea armonioasă a elevilor și la crearea unor relații bazate pe respect, încredere și cooperare.

Violența în mediul școlar este un fenomen complex, care poate îmbrăca multiple forme: violență fizică (loviri, împingeri), violență verbală (jigniri, amenințări), violență emoțională (excludere, umilire) și violență cibernetică (mesaje ofensatoare în mediul online, hărțuire pe rețele sociale). În ultimii ani, fenomenul de bullying a devenit tot mai frecvent, afectând un număr semnificativ de elevi. Acesta presupune acțiuni repetate de intimidare sau agresiune, îndreptate împotriva unei persoane percepute ca fiind mai vulnerabilă.

Cauzele violenței școlare sunt variate și interconectate. Printre acestea se numără mediul familial tensionat, lipsa supravegherii sau a sprijinului emoțional, influența negativă a grupului de prieteni, expunerea la modele agresive din mass-media sau din societate, precum și dificultățile de gestionare a emoțiilor. De asemenea, un climat școlar rigid, lipsit de comunicare și empatie, poate favoriza apariția conflictelor. Elevii care nu se simt înțeleși sau sprijiniți pot recurge la comportamente agresive ca formă de exprimare a frustrărilor.

Efectele violenței sunt profunde și de lungă durată. Victimele pot dezvolta anxietate, depresie, stimă de sine scăzută și dificultăți de integrare socială. În unele cazuri, acestea pot ajunge să evite școala sau chiar să abandoneze studiile. Pe de altă parte, agresorii riscă să dezvolte comportamente antisociale persistente, care pot continua și la vârsta adultă. Astfel, violența afectează nu doar indivizii implicați, ci și întregul climat educațional.

Prevenirea violenței în școală necesită o abordare complexă și integrată. În primul rând, educația joacă un rol esențial. Elevii trebuie învățați încă de la vârste fragede să respecte diversitatea, să comunice eficient și să gestioneze conflictele într-un mod pașnic. Activitățile educative, precum orele de consiliere și dezvoltare personală, dezbaterile, jocurile de rol sau proiectele de grup, pot contribui la dezvoltarea empatiei și a spiritului de echipă.

Un alt element important îl reprezintă comunicarea. Relația dintre profesori și elevi trebuie să fie bazată pe respect reciproc și deschidere. Cadrele didactice trebuie să fie atente la comportamentele elevilor și să intervină prompt în cazul apariției conflictelor. Ascultarea activă și dialogul pot preveni escaladarea situațiilor tensionate. În același timp, elevii trebuie încurajați să își exprime opiniile și emoțiile într-un mod constructiv.

Implicarea părinților este, de asemenea, esențială. Familia reprezintă primul mediu de educație, iar valorile promovate acasă influențează comportamentul copiilor la școală. Colaborarea între școală și familie trebuie să fie constantă și eficientă. Întâlnirile periodice, consilierea parentală și implicarea în activitățile școlare pot contribui la prevenirea comportamentelor problematice.

Un rol important îl au și consilierii școlari sau psihologii. Aceștia pot oferi sprijin atât elevilor implicați în situații de violență, cât și cadrelor didactice și părinților. Prin sesiuni de consiliere individuală sau de grup, se pot identifica cauzele comportamentelor agresive și se pot găsi soluții adecvate pentru gestionarea acestora. De asemenea, programele de prevenire a bullying-ului pot avea un impact semnificativ asupra reducerii violenței.

Promovarea unui climat școlar sigur presupune și stabilirea unor reguli clare de conduită. Regulamentele școlare trebuie să fie cunoscute de toți elevii și aplicate în mod consecvent. Este important ca sancțiunile să fie corecte și educative, nu doar punitive. În același timp,

comportamentele pozitive trebuie încurajate și recompensate, pentru a crea un mediu motivant și echilibrat.

Activitățile extracurriculare joacă un rol semnificativ în consolidarea relațiilor dintre elevi. Participarea la proiecte, concursuri, activități sportive sau artistice contribuie la dezvoltarea spiritului de echipă și la reducerea tensiunilor. Elevii care se implică în astfel de activități au mai multe șanse să dezvolte relații pozitive și să evite comportamentele agresive.

Un aspect tot mai important în societatea actuală este prevenirea violenței în mediul online. Elevii trebuie educați cu privire la utilizarea responsabilă a tehnologiei și la riscurile asociate rețelelor sociale. Campaniile de informare și atelierele dedicate siguranței online pot contribui la reducerea fenomenului de cyberbullying.

De asemenea, este necesară implicarea comunității în promovarea unui climat școlar sigur. Autoritățile locale, organizațiile non-guvernamentale și instituțiile specializate pot sprijini școlile prin programe educaționale, campanii de conștientizare și resurse suplimentare. Colaborarea între diferiți actori sociali contribuie la crearea unui sistem de sprijin eficient.

În concluzie, prevenirea violenței și promovarea unui climat școlar sigur sunt procese complexe, care necesită implicarea activă a tuturor factorilor educaționali. Prin educație, comunicare, colaborare și responsabilitate, școala poate deveni un spațiu sigur și prietenos, în care fiecare elev se simte valorizat și protejat. Investiția în siguranța și bunăstarea elevilor reprezintă, de fapt, o investiție în viitorul societății.

INTEGRAREA COPIILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE (CES) ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE – PILON AL PREVENIRII EXCLUZIUNII ȘI VIOLENȚEI

Prof. Educație timpurie: **ROȘU SIMONA MARIANA**
Grădinița cu Program Prelungit nr. 43, Sibiu

Argument: grădinița, spațiul primei acceptări și fundamentul siguranței

Educația timpurie, cuprinzând etapa antepreșcolară și preșcolară, reprezintă perioada fundamentală în dezvoltarea personalității umane. Aceasta constituie prima fereastră deschisă către lume, dincolo de brațele ocrotitoare ale familiei. În acest context, integrarea copiilor cu Cerințe Educaționale Speciale (CES) nu este doar o obligație legislativă sau morală, ci o strategie esențială pentru construirea unei societăți incluzive și armonioase.

Un climat școlar sigur începe cu un zâmbet care nu face diferențe și cu un mediu care transformă diversitatea într-o lecție vie de bunătate. Nu vorbim doar despre politici educaționale rigide, ci despre construirea unei "case" a sufletului unde fiecare copil se simte văzut, auzit și prețuit,

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

ISBN 978-606-95840-8-8

indiferent de particularitățile sale de dezvoltare. Atunci când educatorul manifestă o atitudine de acceptare necondiționată, el devine un model de urmat pentru toți copiii din grupă, setând standardul de aur pentru interacțiunile sociale viitoare.

Integrarea în creșă și grădiniță: provocări, beneficii și incluziunea ca formă de prevenire a violenței

Integrarea copiilor cu CES în grupele de masă necesită o abordare multidimensională. La nivelul educației antepreșcolare, accentul cade pe socializare și pe adaptarea senzorială treptată. Pentru un copil cu CES, contactul timpuriu cu colegii tipici previne izolarea socială, sursă primară de frustrare care poate genera, ulterior, comportamente reactive sau agresive în mediul școlar extins.

Prevenirea violenței nu se realizează prin interdicții, ci prin cultivarea empatiei profunde. În primii ani de viață, copiii nu poartă prejudecăți; ei sunt oglinzi fidele ale comportamentului cadrului didactic. Dacă noi privim copilul cu CES ca pe o resursă valoroasă de învățare și nu ca pe o povară administrativă, copiii vor învăța că siguranța vine din solidaritate, nu din excludere. Violența școlară are adesea rădăcini în lipsa de înțelegere a nevoilor celuilalt. Prin modelarea constantă a comportamentelor pro sociale de către adult, probabilitatea ca un copil să devină un agresor la vârsta școlară scade considerabil, punând bazele unei generații mult mai tolerante.

Exemple de bune practici: strategii concrete pentru un climat sigur

Promovarea unui climat sigur presupune adaptarea mediului fizic și utilizarea unor metode psihopedagogice care să apropie copiii. Siguranța nu înseamnă doar absența conflictului fizic, ci siguranța emoțională de a fi acceptat exact așa cum ești. Iată câteva strategii validate prin practica la grupă:

Rolul parteneriatului educațional: inima incluziunii autentice

Integrarea cu succes nu se poate realiza în izolare. Colaborarea între educator, profesorul de sprijin, psiholog și familie este pilonul central al succesului. Familia copilului cu CES trebuie să se simtă parte integrantă din comunitate, nu o entitate stigmatizată la periferia acesteia. Organizarea de ateliere creative comune, unde toți părinții lucrează împreună, ajută la dizolvarea barierelor sociale care se pot traduce în tensiuni la nivelul copiilor. Un părinte informat și implicat este cel mai bun aliat al educatorului în promovarea non-violenței.

Concluzie: o promisiune pentru un viitor fără violență

Integrarea timpurie a copiilor cu CES este, în esență, un act de dragoste profesională și cea mai eficientă formă de prevenire a violenței pe termen lung. Transformând grădinițele în micro-comunități democratice unde fiecare voce contează, punem bazele unui climat școlar sigur pentru toți. Un sistem educațional care îmbrățișează diversitatea de la bun început este un sistem care protejează viitorul fiecărui copil. Violența se oprește acolo unde începe înțelegerea, iar efortul nostru de astăzi este garanția păcii de mâine.

Bibliografie selectivă:

1. Gherguț, A. (2016). *Educația incluzivă și pedagogia diversității*. Editura Polirom, Iași.
2. Vrăsmaș, T. (2001). *Învățământul integrat și/sau incluziv*. Editura Aramis, București.
3. Walker, J.E. (2010). *Managementul comportamentului în clasă*. Editura Pearson.
4. Curriculum pentru educația timpurie, M.E.N., 2019.

VIOLENȚA JUVENILĂ ÎN ZILELE NOASTRE

Profesor, **SAFTA CHICOȘ IONICĂ**,
Școala Gimnazială Valea Mare,

Tema violenței în rândul tinerilor o regăsim tot mai des în mass media, dar și în calendarul activităților din mediul școlar, însă abia în momentul în care am început să scriu despre aspectele acestui fenomen mi-am dat seama cât de amplu și de complex este. Găsirea de soluții și, mai ales, de soluții pozitive pentru diminuarea sau chiar eradicarea fenomenului de violență este, cred, scopul fiecărui dascăl, iar pentru aceasta trebuie să fim solidari, cooperanți, toleranți și mai ales consecvenți.

Doar educând copiii în mod activ se poate conștientiza și preveni impactul negativ al violenței. Intervențiile timpurii și decisive sunt necesare pentru redirectionarea puterii sociale deținute de copii înspre scopuri mult mai constructive.

”Mai bine previi decât să tratezi”, spune o foarte cunoscută zicală românească. Se poate adapta aceasta și unui copil care reacționează violent? Orice comportament violent are un scop. Ce încearcă să obțină copilul violent printr-un astfel de comportament? Întâlnindu-ne cu astfel de situații, fie în calitate de părinte, fie în calitate de profesor, trebuie să găsim soluții alternative pentru a vedea care sunt așteptările copilului.

Profesorul, mai ales, trebuie să fie capabil să prevadă și să prevină ieșirile violente, prin distragerea atenției, prin laudă, prin recompense, prin schimbarea locului în sala de curs etc., dar mai presus de toate este esențială constanța formatorului.

Din experiența mea de până acum, am văzut că în școala primară copiii cu un comportament dificil/ violent sunt foarte bine instruiți și chiar se pot observa ameliorări majore în comportamentul lor. Din păcate, în ciclul gimnazial/liceal, elevii revin la comportamentul lor problematic, ajungându-se foarte ușor la repetarea unui an de studiu sau la eliminarea lor din sistem. Nu este deloc ușor sau plăcut să lucrezi cu un elev violent, la orice nivel s-ar efectua procesul de predare-învățare, cu atât mai puțin într-o clasă cu un efectiv mare de elevi.

Ce să facem atunci când ne confruntăm cu astfel de situații indezirabile?

Comportamentul violent al unui elev ar putea fi corectat prin cooperarea a doi adulți: unul în calitate de observator, celălalt în calitate de consilier, acestia din urmă propunând o sarcină: de exemplu, ridicarea obiectelor aruncate (cărți, caiete etc) – și repetând calm, fără a se aborda o altă discuție, aceeași cerință, până la îndeplinirea acesteia. Dacă nu există un feedback, se poate varia modul de formulare a cerinței: *“Înțeleg că ești supărat, dar este necesar ca tu să ridici obiectele aruncate”*. În cele din urmă, elevul va coopera. Toți avem nevoie de încurajare, cu atât mai mult acești tineri, în astfel de situații, așa că nu trebuie să uităm să-i lăudăm, să-i încurajăm, să le oferim ajutorul. Poate părea puțin, dar să nu uităm că este doar un început!

Foarte important, după un astfel de incident, profesorul are și el nevoie de timp pentru a depăși asemenea situații delicate. Cred că este nevoie de o foarte mare responsabilitate și de consecvență pentru a avea rezultate pozitive în tot ceea ce întreprindem ca formatori de noi generații, dar – cel mai important – trebuie să ținem seama de următoarele:

- *Intervenția promptă*: copiii nu pot ieși din situații conflictuale sau violente fără ajutorul și intervenția profesioniștilor, a noastră, a consilierilor școlari în primul rând, atunci când aceste situații apar în mediul școlar, apoi a psihologilor școlari, și, nu în ultimul rând, a specialiștilor autorităților locale.
- *Implicarea părinților*, încă de la început, un aspect care ține de buna legătură dintre școală și familie: este important ca părinții să fie permanent informați asupra oricărei modificări de comportament și viceversa.
- *Programe atent structurate și concepute* pentru a facilita accesul elevilor la formare.
- *Limite clare și precise* cunoscute și înțelese atât de profesori cât și de elevi – seturi de reguli construite împreună și asumate; aici e nevoie de o clarificare foarte importantă: în eventualele cazuri conflictuale, problema nu o reprezintă elevul, ci comportamentul său în situația respectivă.

Profesorul Raj Persaud, consultant în psihiatrie în cadrul spitalului Maudsley și profesor universitar la Institutul de Psihiatrie din Londra afirmă că: *“există o diferență esențială între cei care devin violenți din cauza unui eveniment izolat din viața lor și cei care au fost întotdeauna violenți. Dacă un elev devine violent, atunci școala trebuie să afle motivul, altfel se bate pasul pe loc. Copiii violenți provin cel mai adesea din familii dezorganizate și au nevoie de ajutor de specialitate. În general, copiii violenți nu au niciun respect de sine, iar sala de clasă le aduce în mod constant aminte că din punct de vedere educațional ei nu se aliniază deloc în rândul celor non-violenți; ei folosesc violența tocmai pentru a arăta cine domină, pentru a-i face pe cei din jurul lor să se teamă. Dacă școala nu elimină rapid aceste gesturi indezirabile, atunci alți elevi vor adopta aceeași atitudine, vor fi conștienți de puterea pe care le-o oferă comportamentul lor violent.”*

Elevii violenți bulversează viața dintr-o unitate școlară, întunecând zilele profesorilor și colegilor lor, semănând teamă și neliniște. Când elevul devine violent, sala de clasă poate fi un loc periculos, cu un imens impact asupra persoanelor direct implicate, dar și asupra întregii comunități educaționale. Organizațiile profesorilor consideră că, în ultima vreme, numărul elevilor violenți sau care deranjează orele de curs este în creștere.

Atunci, cum schimbăm comportamentul elevilor problemă și cum îi aducem pe calea cea bună? Răspunsul depinde de caracterul fiecăruia, de nivelul școlii unde învață, dar și de natura incidentelor din mediul respectiv. Este evident faptul că societatea trebuie să ia poziție, este nevoie de aplicarea și implementarea unor acțiuni responsabile din partea copiilor, familiilor, profesorilor, poliției, autorităților locale și Guvernului. Este nevoie de strategii clare la scară națională. Doar educând copiii în mod activ se poate conștientiza și evita impactul negativ al violenței.

Intervențiile timpurii și decisive sunt necesare pentru redirectionarea puterii sociale deținute de copii înspre scopuri mult mai constructive.

Pentru ca subiectul ”violență” să fie corect explorat și pentru a fi înțeles pe deplin este nevoie de multe studii de specialitate în ce privește experiențele tinerilor, mai ales ale tinerilor vulnerabili. Apoi, este nevoie de muncă de intervenție pe categorii de tineri, pentru sprijinirea lor și pentru ameliorarea comportamentelor acestora.

Referințe:

www.tes.co.uk

www.beatbullying.org

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

Prof. **SERBEZEAN DIANA CRISTINA**

ȘCOALA PROFESIONALĂ BAND/G.P.P. BAND

Grădinița reprezintă primul mediu educațional organizat în care copilul învață să relaționeze cu alte persoane, să respecte reguli și să își exprime emoțiile într-un mod adecvat. În această etapă timpurie, dezvoltarea unui climat educațional sigur și echilibrat este esențială pentru formarea personalității copilului și pentru integrarea sa socială. Prevenirea violenței în grădiniță are un rol important deoarece comportamentele agresive, conflictele sau dificultățile de comunicare pot influența dezvoltarea emoțională și socială a copiilor.

Ce înseamnă violența în mediul preșcolar:

În grădiniță, violența poate apărea sub diferite forme:

- violență verbală: jigniri, țipete, porecle;
- violență fizică: lovire, împingere, mușcare;
- violență emoțională: excluderea din joc, intimidarea, amenințările;
- comportamente agresive manifestate prin refuzul cooperării sau distrugerea obiectelor.

Cauzele apariției comportamentelor agresive

Comportamentele violente pot avea mai multe cauze:

- lipsa atenției și a afecțiunii;
- expunerea la modele agresive în familie sau în mediul online;
- dificultăți de comunicare și integrare;
- nevoia de afirmare în grup;

Educatorea are un rol esențial în formarea unui climat sigur și pozitiv în grădiniță. Ea trebuie să creeze un mediu în care fiecare copil să se simtă acceptat, valorizat și protejat.

Familia are o influență majoră asupra comportamentului copilului. Copiii învață prin imitare, iar atitudinile părinților devin modele pentru relațiile sociale viitoare.

Părinții pot contribui la prevenirea violenței prin: comunicare calmă și afectuoasă, stabilirea unor reguli și limite clare, evitarea pedepselor agresive, petrecerea timpului de calitate cu copilul, încurajarea exprimării emoțiilor, colaborarea permanentă cu educatoarea.

Activități pentru promovarea unui climat sigur în grădiniță

În grădiniță pot fi organizate diverse activități care contribuie la prevenirea violenței:

- ✓ jocuri de cooperare și prietenie;
- ✓ activități despre emoții și empatie;
- ✓ lectura unor povești cu mesaj educativ;
- ✓ realizarea unor afișe cu reguli de comportament;
- ✓ ateliere cu părinții;
- ✓ activități dedicate toleranței și respectului;
- ✓ recompensarea comportamentelor pozitive.

Prevenirea violenței și promovarea unui climat educațional sigur în grădiniță reprezintă o responsabilitate comună a educatoarelor, părinților și comunității. Prin activități educative adecvate, comunicare eficientă și colaborare permanentă, copiii pot învăța să își exprime emoțiile într-un mod pozitiv și să dezvolte relații bazate pe respect și empatie.

**DE LA LECTURĂ LA ATITUDINE:
DEZVOLTAREA VALORILOR ANTIVIOLENȚĂ
PRIN ROMANUL
„WOLF HOLLOW”, DE LAUREN WOLK**

SIMION ADRIANA LILIANA

*Școala Gimnazială „Sfânta Cuvioasa Parascheva”,
Smârdan, Galați, România*

Rezumat: Articolul analizează un demers didactic bazat pe joc și activitate colaborativă, conceput pentru studiul romanului „Wolf Hollow” de Lauren Wolk la clasa a V-a. Prin intermediul unui escape room literar, elevii explorează tema violenței și consecințele ei, dezvoltând valori antivioolență, empatie și gândire critică. Studiul evidențiază modul în care ficțiunea devine un instrument de formare a atitudinilor morale și de asumare a responsabilității în fața in justiției.

Abstract: This article analyses a didactic approach based on collaborative learning and game-based activities, designed for the study of Lauren Wolk's novel „Wolf Hollow” in the 5th grade. Through a literary escape room, students explore the theme of violence and its consequences, developing anti-violence values, empathy and critical thinking.

Cuvinte-cheie: valori antivioolență; lectură activă; escape room literar; joc didactic; empatie; „Wolf Hollow”

1. Introducere

Violența – sub formele ei diverse, de la agresiunea fizică la manipulare, minciună și excludere socială – reprezintă una dintre marile provocări ale educației contemporane. Școala este chemată nu doar să transmită cunoștințe, ci să contribuie la formarea unor atitudini de respect, empatie și responsabilitate civică. Literatura pentru copii și adolescenți devine, în acest context, un spațiu privilegiat de explorare morală, oferind situații narative în care elevii pot experimenta, în siguranța ficțiunii, consecințele violenței și valoarea curajului moral.

Romanul „Wolf Hollow” de Lauren Wolk (2016) este o narațiune de formație în care Annabelle, o fată de unsprezece ani din Pennsylvania anilor '40, se confruntă cu intimidarea sistematică a lui Betty, o adolescentă agresivă și manipuloare care amenință echilibrul comunității sale. Textul abordează teme cu o relevanță directă pentru elevii de gimnaziu: curajul de a spune adevărul, pericolul zvonurilor și al judecăților pripite, responsabilitatea față de cei vulnerabili și prețul tăcerii complice.

Prezentul articol propune un model didactic inovator, organizat ca escape room literar intitulat *Evadarea din „Wolf Hollow”*, aplicat la clasa a V-a. Scopul demersului este de a transforma lectura dintr-o activitate pasivă într-un act de reflecție morală și de construire a atitudinilor antiviolență.

2. Cadrul teoretic

Demersul didactic propus se înscrie în paradigma constructivistă a învățării, conform căreia elevii construiesc activ cunoașterea prin interacțiune, explorare și reflecție. Teoria răspunsului cititorului, formulată de Louise Rosenblatt (1995), subliniază că sensul textului literar se naște în întâlnirea dintre text și cititor, iar activitățile care stimulează exprimarea opiniilor, argumentarea și dialogul interpretativ sunt esențiale pentru o didactică autentică a literaturii. Jocul didactic este utilizat ca metodă activ-participativă, cu rol motivațional și formativ. Cercetările în domeniu arată că integrarea elementelor ludice în procesul de predare-învățare contribuie la crearea unui climat educațional pozitiv, reduce anxietatea evaluativă și facilitează implicarea elevilor în sarcini complexe (Kolb, 2015). Escape room-ul educațional, ca formă specifică de joc structurat, plasează elevii în situații de rezolvare de probleme cu miză narativă, sporind implicarea afectivă și cognitivă. Din perspectiva educației pentru valori, literatura pentru copii funcționează ca un laborator moral: personajele devin modele sau contramodelle, situațiile narative pun în discuție dileme etice reale, iar cititorii sunt invitați să ia atitudine. „Wolf Hollow”, prin caracterul său profund etic, se pretează unui astfel de demers – Annabelle nu este o eroină perfectă, ci un copil care greșește, ezită, dar alege, în final, adevărul și dreptatea.

3. Metodologia cercetării didactice

Cercetarea adoptă o abordare calitativă, organizată ca studiu de caz, centrat pe analiza unui demers real de predare-învățare desfășurat în condiții obișnuite de clasă. Activitatea a fost implementată la o clasă a V-a, după parcurgerea integrală a romanului „Wolf Hollow”, într-o oră de consolidare și sistematizare. Instrumentul central al cercetării este fișa de activitate structurată pe grupe, concepută sub forma escape room-ului literar „Evadarea din „Wolf Hollow”. Elevii sunt organizați în patru grupe eterogene, fiecare primind un plic cu probe progresive, fiecare probă oferind un indiciu spre mesajul final al jocului – o propoziție-cheie cu valoare morală. Alte instrumente utilizate includ: observarea sistematică, analiza produselor elevilor, conversația didactică și autoevaluarea.

4. Descrierea demersului didactic

Activitatea este concepută sub forma unui scenariu ludic – escape room-ul literar *Evadarea din „Wolf Hollow”* – care plasează elevii în postura unor detectivi morali chemați să „elibereze”

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

ISBN 978-606-95840-8-8

adevărul din încrângătura de minciuni și frică a romanului. Cele patru probe progresive solicită competențe diferite și conduc, pas cu pas, la formularea unui mesaj antiviolență.

Proba 1 – „Firul rupt al poveștii”

Elevii primesc 15 enunțuri dezordonate care rezumă evenimentele principale ale romanului (de la venirea lui Betty în sat, intimidările și acuzațiile false împotriva lui Toby, până la finalul tragic și revelația morală a lui Annabelle). Sarcina de ordonare cronologică dezvoltă competența de identificare a succesiunii narative și a relațiilor cauză-efect, punând în lumină mecanismele prin care violența escaladează atunci când nimeni nu intervine la timp. Indiciul obținut este un substantiv cu valoare morală prezent în penultima idee ordonată.

Proba 2 – „Cutia personajelor”

Grupele primesc carduri cu trăsături și nume de personaje – Annabelle (curajoasă, empatică, loială), Betty (manipulatoare, agresivă, lipsită de empatie), Toby (singuratic, nedreptățit) – și sunt invitate să asocieze trăsăturile cu personajele, justificând alegerile. Fiecare grupă selectează câte o valoare morală pentru fiecare personaj, formulând propoziții model: „*Annabelle dovedește curaj când apără adevărul.*” Proba stimulează lectura inferențială, empatia și capacitatea de a distinge între trăsături pozitive și negative de caracter, deschizând conversația despre responsabilitatea martorului la violență.

Proba 3 – „Decizia care schimbă tot”

Această probă propune scenarii ipotetice cu forță morală majoră: Ce s-ar fi întâmplat dacă Annabelle ar fi tăcut? Dacă adulții l-ar fi ascultat pe Toby? Dacă Betty ar fi spus adevărul? Elevii formulează consecințe posibile, aleg varianta cea mai realistă și extrag o lecție morală. Scenariile ipotetice activează gândirea critică și capacitatea de transfer: elevii înțeleg că violența nu este inevitabilă, că fiecare decizie contează și că tăcerea complicei este, la rândul ei, o formă de violență pasivă.

Proba 4 – „Mesajul ascuns din „Wolf Hollow”

Reunind indiciile obținute din probele anterioare, grupele reconstruiesc mesajul final al romanului și îl reformulează ca slogan antiviolență, replică de film sau titlu alternativ al romanului. Această probă sintetizează întreg demersul, transformând comprehensiunea literară în atitudine: elevii nu doar înțeleg romanul, ci formulează, în propriile cuvinte, un angajament față de valorile pe care lectura le-a activat. Activitatea se încheie cu „Cheia empatiei”: fiecare elev spune un cuvânt care descrie ce a simțit un personaj, completând un moment de reflecție colectivă.

5. Evaluare și feedback

Evaluarea are un caracter preponderent formativ și este integrată în activitate. Pe parcursul probelor, profesorul utilizează observarea sistematică, conversația euristică și feedbackul imediat, orientat spre proces și spre argumentare, nu exclusiv spre corectitudinea răspunsurilor. Produsele elevilor (ordonări, asocieri, scenarii, slogane) sunt evaluate pe baza unor criterii clare: relevanța pentru textul literar, coerența ideilor, calitatea argumentelor și creativitatea.

Autoevaluarea este facilitată printr-un sistem simbolic simplu, care îi ajută pe elevi să reflecteze asupra propriei implicări. Evaluarea între egali se manifestă informal, prin feedbackul oferit în cadrul prezentărilor de grup, stimulând capacitatea de a formula aprecieri constructive. Bonusul final – întrebări deschise despre curaj, decizie și judecată – oferă profesorului informații prețioase despre nivelul de interiorizare a valorilor antiviolență.

6. Rezultate și discuții

Observațiile realizate pe parcursul activității indică un nivel ridicat de implicare a elevilor în toate etapele demersului. Structura de escape room a generat o motivație intrinsecă vizibilă: elevii au abordat sarcinile nu ca obligații școlare, ci ca provocări cu miză reală. Chiar și elevii mai rezervați au participat activ, stimulați de dinamica grupului și de caracterul narativ-ludic al activității. Analiza produselor elevilor evidențiază o înțelegere nuanțată a mecanismelor violenței din roman: elevii au identificat corect escaladarea conflictului, au recunoscut manipularea ca formă de violență și au înțeles că tăcerea complicei este, la rândul ei, o alegere morală. Scenariile ipotetice au demonstrat capacitatea elevilor de a face conexiuni între universul ficțional și realitatea lor cotidiană. Sloganele antiviolență formulate de elevi au reflectat interiorizarea mesajului romanului: „*Tăcerea nu e pace, e complicitate*”; „*Curajul înseamnă să vorbești, chiar dacă îți tremură vocea*”; „*Nu lăsa minciuna să distrugă vieți nevinovate.*” Aceste formulări sugerează că lectura activă a romanului „*Wolf Hollow*” a funcționat ca un vector eficient de formare a atitudinilor morale. Din perspectiva dimensiunii sociale a învățării, lucrul în echipă a contribuit la dezvoltarea empatiei și a capacității de cooperare. Discuțiile despre personaje au generat momente de reflecție autentică despre putere, nedreptate și responsabilitate, confirmând potențialul literaturii de a funcționa ca spațiu de formare a valorilor democratice.

Concluzii

Demersul didactic analizat demonstrează că literatura pentru copii și adolescenți poate constitui un instrument formativ de prim rang în educația pentru valori antiviolență. Romanul „*Wolf Hollow*” de Lauren Wolk, abordat prin escape room-ul literar, a generat nu doar competențe de lectură

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

ISBN 978-606-95840-8-8

și interpretare literară, ci și atitudini: empatie față de victimele violenței, respect pentru adevăr, curaj moral și înțelegerea responsabilității individuale față de injustiție. Jocul didactic, departe de a reduce rigorile interpretării literare, a sporit angajamentul afectiv și cognitiv al elevilor, transformând lectura dintr-un act de decodare a unui text într-un act de formare a sinelui moral. Literatura nu trebuie predată ca un obiect rigid de studiu, ci ca o experiență formativă vie, capabilă să modifice felul în care elevii percep lumea și pe ei înșiși. Modelul propus este transferabil și adaptabil la alte romane cu tematică morală.

Bibliografie/Webografie

Wolk, L. (2016). „*Wolf Hollow*”. Dutton Books for Young Readers.

Rosenblatt, L. M. (1995). *Literature as exploration* (5th ed.). Modern Language Association.

Kolb, D. A. (2015). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development* (2nd ed.). Pearson Education.

Johnson, D. W., Johnson, R. T., & Smith, K. A. (2014). Cooperative learning: Improving university instruction by basing practice on validated theory. *Journal on Excellence in College Teaching*, 25(3–4), 85–118.

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2020). Intrinsic and extrinsic motivation from a self-determination theory perspective. *Contemporary Educational Psychology*, 61, 101860.

UN CLIMAT SIGUR ȘI SĂNĂTOS ÎN ȘCOALĂ

*Prof. inv. primar: **SOCOL OANA**,
Școala Profesională Band, Mureș*

Un climat sigur și sănătos în școală reprezintă o condiție esențială pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor și pentru desfășurarea eficientă a procesului educațional. Școala nu este doar un spațiu de transmitere a cunoștințelor, ci și un mediu în care elevii își dezvoltă competențele sociale, emoționale și comportamentale (UNICEF, 2018).

Un climat școlar pozitiv se caracterizează prin relații interpersonale bazate pe respect reciproc, comunicare deschisă și sprijin emoțional. Profesorii au un rol fundamental în crearea acestui mediu,

prin adoptarea unor strategii didactice incluzive și prin promovarea unui comportament echitabil (Ministerul Educației, 2020).

Siguranța fizică este o componentă esențială a climatului școlar. Aceasta presupune existența unor măsuri clare de prevenire a accidentelor, dar și a violenței. Implementarea unor reguli clare, supravegherea adecvată și intervenția promptă în situații de risc contribuie la menținerea unui mediu sigur (Olweus, 1993).

În același timp, siguranța emoțională este la fel de importantă. Elevii trebuie să se simtă acceptați și protejați de orice formă de discriminare, bullying sau abuz. Programele de prevenire și consilierea psihologică au un rol major în acest sens (OMS, 2019).

Promovarea sănătății în școală include atât educația pentru sănătate, cât și crearea unor condiții adecvate de igienă și alimentație. Activitățile sportive și programele educaționale contribuie la dezvoltarea unui stil de viață sănătos în rândul elevilor (OMS, 2019).

Colaborarea dintre școală și familie este un factor determinant în asigurarea unui climat pozitiv. Părinții trebuie implicați activ în procesul educațional, iar comunicarea constantă între aceștia și cadrele didactice ajută la identificarea și rezolvarea problemelor.

Modele de bune practici:

Sănătatea și siguranța școlară se bazează pe o combinație de măsuri administrative, parteneriate strategice și activități educaționale menite să creeze un mediu protector pentru elevi și cadre didactice

1. Prevenirea și combaterea violenței și a bullying-ului:

- Proceduri de intervenție rapidă;
- Grupuri de acțiune anti bullying;
- Indexul incluziunii școlare.

2. Parteneriate pentru siguranță (școală-familie-comunitate):

- Proiecte tip STAR;
- Colaborarea cu Poliția și Jandarmeria;
- Proiecte Erasmus +;

3. Digitalizare și siguranță online:

- Digitalizarea pentru toți;
- Utilizarea resurselor educaționale deschise;

4. Siguranța infrastructurii și sănătatea:

- Planuri de evacuare exersate;
- Educație pentru mediu și sănătate.

În concluzie, un climat sigur și sănătos în școală este rezultatul unui efort comun și continuu. Prin implicare, responsabilitate și colaborare, școala poate deveni un spațiu în care fiecare elev se simte valorizat, protejat și motivat să învețe.

Bibliografie:

Ministerul Educației. (2020). Ghid pentru un climat școlar pozitiv.

UNICEF. (2018). Child-Friendly Schools Manual.

Organizația Mondială a Sănătății. (2019). Promoting health in schools.

Olweus, D. (1993). Bullying at School: What We Know and What We Can Do.

Roșan, A. (2015). Psihopedagogie specială. Modele de evaluare și intervenție.

GRĂDINIȚĂ SIGURĂ, FĂRĂ VIOLENȚĂ

Prof. SORESCU CĂTĂLINA
Școala Gimnazială Răzvad
Grădinița Cu Program Prelungit

„Un loc sigur pentru primii pași în educație!”

Educația timpurie reprezintă fundamentul dezvoltării viitorului adult. Grădinița este primul spațiu instituțional în care copilul intră în contact cu reguli sociale, cu autoritatea educațională și cu grupul de egali. Din acest motiv, crearea unui mediu sigur, echilibrat și lipsit de violență este o prioritate esențială.

Conceptul de „grădiniță sigură” nu se limitează doar la prevenirea accidentelor fizice, ci include și asigurarea unui climat emoțional stabil, bazat pe respect, acceptare și comunicare. Un copil care se simte în siguranță va fi mai deschis către învățare, va avea încredere în sine și va dezvolta relații sănătoase cu cei din jur.

Conceptul de siguranță în grădiniță

Siguranța în mediul preșcolar are mai multe dimensiuni:

- Siguranța fizică – protecția copilului împotriva accidentelor și a pericolelor din mediul înconjurător;
- Siguranța emoțională – sentimentul de acceptare, iubire și protecție;
- Siguranța socială – relații armonioase între copii și integrarea în grup;
- Siguranța psihologică – libertatea de exprimare fără teama de a fi judecat sau pedepsit.

Un mediu educațional sigur oferă stabilitate, predictibilitate și reguli clare, contribuind la dezvoltarea echilibrată a copilului.

Violența în mediul preșcolar – forme și manifestări

Chiar dacă grădinița este percepută ca un spațiu protejat, comportamentele agresive pot apărea, fiind parte a procesului de dezvoltare emoțională a copiilor.

1. Violența fizică

- lovirea, împingerea, mușcarea;
- distrugerea obiectelor altor copii;
- folosirea forței pentru a obține un obiect.

2. Violența verbală

- jigniri, porecle;
- ton ridicat sau țipete;
- amenințări.

3. Violența emoțională

- excluderea din grup;
- ignorarea intenționată;
- intimidarea sau umilirea.

4. Violența indirectă (relațională)

- răspândirea de zvonuri (chiar și la nivel simplificat);
- manipularea relațiilor între copii.

5. Violența instituțională

- pedepse excesive;
- etichetarea copilului („rău”, „neascultător”);
- lipsa atenției față de nevoile emoționale.

Cauzele apariției comportamentelor violente

Violența în grădiniță nu apare întâmplător, ci este influențată de mai mulți factori:

- Mediul familial – copiii imită comportamentele observate acasă;
- Lipsa abilităților de comunicare – copilul nu știe să își exprime emoțiile;
- Frustrarea – incapacitatea de a obține ceea ce dorește;
- Nevoia de atenție;
- Dezvoltarea incompletă a autocontrolului;
- Expunerea la modele agresive (media, jocuri, adulți).

Impactul violenței asupra copilului

Efectele violenței pot fi imediate și pe termen lung:

- anxietate și frică;
- scăderea stimei de sine;
- dificultăți de integrare socială;
- comportamente agresive repetate;
- probleme emoționale și de adaptare școlară.

Un mediu nesigur poate afecta profund dezvoltarea copilului, influențând inclusiv performanța școlară ulterioară.

Rolul educatoarei în prevenirea violenței

Educatoarea este figura centrală în gestionarea climatului educațional. Rolul său include:

- crearea unui mediu bazat pe respect și empatie;
- stabilirea unor reguli clare și consecvente;
- observarea comportamentului copiilor;
- intervenția rapidă în situații conflictuale;
- încurajarea exprimării emoțiilor;
- modelarea comportamentului non-violent.

Educatoarea trebuie să fie un exemplu de calm, echilibru și comunicare eficientă

Strategii și metode de prevenire a violenței

1. Educația emoțională

- recunoașterea și denumirea emoțiilor;
- exerciții de autocontrol;
- discuții despre sentimente.

2. Jocul didactic

- jocuri de rol pentru rezolvarea conflictelor;
- activități de cooperare;
- exerciții de empatie.

3. Stabilirea regulilor

- reguli simple și clare;
- aplicarea consecventă;
- implicarea copiilor în stabilirea acestora.

4. Comunicarea pozitivă

- folosirea unui limbaj adecvat;

- încurajarea dialogului;
- evitarea etichetării.

5. Tehnici de rezolvare a conflictelor

- ascultarea activă;
- negocierea;
- găsirea soluțiilor împreună.

Parteneriatul grădiniță–familie

Familia are un rol esențial în prevenirea violenței. Colaborarea eficientă presupune:

- comunicare constantă între educatoare și părinți;
- implicarea părinților în activități educative;
- consiliere parentală;
- promovarea unor metode educative non-violente acasă.

Copilul trebuie să beneficieze de aceleași valori atât în familie, cât și în grădiniță.

Rolul mediului educațional și al comunității

Instituția preșcolară trebuie să promoveze politici clare împotriva violenței:

- programe educaționale anti-violență;
- formarea cadrelor didactice;
- colaborarea cu psihologi și consilieri;
- implicarea comunității locale.

Exemple de bune practici

- „Colțul emoțiilor” în sala de grupă;
- activități zilnice de reflecție;
- recompensarea comportamentelor pozitive;

- proiecte tematice despre prietenie și respect.

Concluzie

Grădinița sigură, fără violență, este un obiectiv realizabil prin implicarea tuturor factorilor educaționali. Prevenirea violenței trebuie să fie o preocupare constantă, bazată pe educație, comunicare și colaborare.

Un copil care crește într-un mediu sigur devine un adult echilibrat, capabil să construiască relații sănătoase și să contribuie pozitiv la societate.

Bibliografie

1. Ministerul Educației – *Curriculum pentru educația timpurie*
2. UNICEF – *Protecția copilului în mediul educațional*
3. Save the Children – *Ghid pentru prevenirea violenței în mediul școlar*
4. Vrasmaș, E. – *Educația timpurie și dezvoltarea copilului*
5. Piaget, J. – *Psihologia copilului*
6. Goleman, D. – *Inteligența emoțională*

FĂRĂ BULLYING ÎN ȘCOALĂ!

Prof. STANCIU MARIA
Șc.Gimnazială, Sat Mădulari, Com.Cernișoara

A devenit o necesitate ca școala să îi învețe pe copii să facă față sentimentelor și experiențelor negative, inclusiv bullying-ului, precum și altor forme de violență.

Violența școlară, sub toate formele sale, constituie o încălcare a drepturilor copiilor și adolescenților la educație, la sănătate și bunăstare. Potrivit Legii nr. 198/2023, în școală sunt interzise violența verbală, fizică, psihologică (numită „bullying”), emoțională, sexuală, socială, culturală, cibernetică. Regulamentul fiecărei școli prevede procedura de sesizare a suspiciunilor și faptelor de violență școlară. Conducerea unităților de învățământ are obligația să sesizeze cazurile de violență asupra copilului la numărul național 119.

Deoarece manifestarea fenomenului de bullying în cadrul școlii, dar și în afara ei a devenit din ce în ce mai prezent, este nevoie ca adulții responsabili cu educația copiilor – fie ei părinți, profesori, antrenori – să-i îndrume pe copii să deprindă o serie de abilități psihoemoționale, sociale și fizice care să-i ajute să prevină sau să gestioneze situațiile dificile.

Este deosebit de necesară reducerea comportamentelor de bullying existente în rândul elevilor, prevenirea noilor comportamente de bullying și realizarea unor mai bune relații în școală prin acțiuni concrete anti bullying pentru prevenirea fenomenului.

Astfel, fiecare școală stabilește o politică școlară clară pentru gestionarea agresivității, ca răspuns rapid și consecvent la rapoartele de hărțuire. Pe lângă facilitatea unui climat școlar pozitiv și previzibil, o astfel de politică are rolul de a-i sprijini și pe profesori în gestionarea situațiilor de bullying, cu implicarea tuturor părților, dar și de a oferi sprijin concret victimelor. Toate acestea implică elevi și profesori din școală în crearea unor norme clare de comportament, în funcție de specificul local sau de nevoile instituției de învățământ, iar aceste reguli trebuie aduse la cunoștință tuturor celor implicați, inclusiv familiilor, pentru a se asigura că toți le înțeleg.

Școala poate diminua manifestarea acestui fenomen dacă creează un mediu sigur și incluziv în clasă și în afara ei, în care toți copiii se simt respectați și apreciați. Studiile arată că situațiile de bullying sunt mai reduse atunci când nu au un mediu propice de manifestare. Acest lucru presupune ca familiile și întreaga comunitate să descurajeze și să sancționeze pe loc agresivitatea. De asemenea, poate asigura condiții optime dacă oferă profesorilor cursuri de formare, conferințe sau programe de pregătire continuă pe tema cultivării unei stări de bine în școală.

În același sens, fiecare cadru didactic expune transparent consecințele actelor de bullying pentru a fi înțelese de întreaga comunitate. Creează spațiu pentru dialog între copii, pentru ca aceștia să-și expună fricile sau temerile care-i împiedică să acționeze când sunt victime sau asistă la agresivitate și îi ajută să aibă o abordare proactivă pentru rezolvarea conflictului. Încurajează elevii să vorbească dacă văd sau sunt victime ale unor acte de hărțuire și asigură-te că știi cum să le raporteze. Oferă elevilor situații concrete de agresivitate, cuvinte-cheie, modele de reacții cu efect și strategii de rezolvare a conflictelor, iar jocul de rol la clasă sau dezbaterile în grupuri opuse pot ajuta enorm în dezvoltare de competențe în acest sens, deoarece îi învață pe copii să rezolve conflictele în mod pașnic, să exerseze folosirea comunicării nonviolente și a abilităților de rezolvare a problemelor. Povestește elevilor despre empatie, bunătate, recunoștință și respect pentru ceilalți și încurajează interacțiunile pozitive între colegii de clasă, deoarece prin povești din realitatea imediată îi învață înțelegerea și acceptarea unor perspective diferite de cea proprie. Organizează activități de celebrare a diverselor culturi pentru a-i încuraja pe copii să-și împărtășească tradițiile și să învețe despre diferențele dintre popoare, iar acest lucru ajută la promovarea respectului și înțelegerii reciproce între elevi.

Un cadru didactic conștient și sensibil la nevoile elevilor care pot fi mai vulnerabili la hărțuire, cum ar fi nou-veniții din școală sau cei cu nevoi speciale îi ajută să se integreze prin implicarea lor în activități de grup, și crearea de situații în care copiii pot vorbi liber unii cu alții pentru a se cunoaște mai bine și a crea conexiuni, oferă sprijin și resurse atât pentru elevii care au fost hărțuiți, dar și pentru agresori. De asemenea, păstrează o relație de comunicare deschisă cu copilul și gestionarea situațiilor problematice cu calm, evitând blamarea, rușinarea sau învinuirea copilului.

Un studiu publicat în Journal of Adolescent Health (Nansel et al., 2001) a constatat că a fi agresat este asociat cu un risc crescut de depresie, anxietate și sinucidere în rândul adolescenților. Iar cei care agresează în copilărie sunt predispuși la fapte penale în viața adultă.

Surse de informație:

www.stopbullying.gov

www.unicef.org

STRATEGII DIDACTICE ȘI EFICIENTE ÎN PREVENIREA VIOLENȚEI ȘCOLARE DINCOLO DE PEDEPSE, SOLUȚII PENTRU O CLASĂ LINIȘTITĂ

Prof. învățământ primar **STANCU MARIA**
Școala Gimnazială Petrești
Județul Dâmbovița

Violența școlară reprezintă una dintre cele mai complexe provocări ale sistemului educațional actual, trecând peste simpla agresiune fizică și incluzând forme subtile precum bullying-ul sau exclusiunea socială. Abordarea modernă a acestui fenomen propune o trecere fundamentală de la paradigma punitivă (bazată pe pedeapsă) la cea preventivă și restaurativă. Prevenția eficientă nu este un act izolat, ci un proces continuu de modelare a climatului școlar, vizând transformarea clasei și a școlii într-un spațiu al siguranței emoționale.

1. Cadrul teoretic

Fundamentarea strategiilor preventive se sprijină pe pilonii psihopedagogiei clasice și moderne. Conform **Teoriei Învățărilor Sociale (Albert Bandura)**, comportamentul agresiv nu este întotdeauna înnăscut, devine adesea rezultatul imitării unor modele deficitare de rezolvare a conflictelor, pe care elevii le preiau de la adulți sau din media. În acest sens, cadrul didactic trebuie să acționeze ca un „model social”. Prevenția se bazează pe oferirea unor contra-modele de comportament prosocial și pe întărirea pozitivă a acestora. Conform altor teorii, prevenția presupune intervenție sistemică, adică schimbarea comportamentului elevului modificând interacțiunile din mediile/microsistemele acestuia, clasa, familia, grupul de prieteni, accentuând faptul că agresiunea apare ca o reacție la frustrarea unor nevoi de bază, în special nevoia de apartenență și de respect. Ca urmare, strategiile didactice de intervenție în asemenea situații modifică întreg climatul educațional.

Perspectiva umanistă a lui Carl Rogers se concentrează pe nevoile psihologice fundamentale neîmplinite (nevoia de apartenență, de stimă de sine). Astfel agresiunea este adesea un „strigăt de ajutor” sau o formă de apărare a unui eu fragil. Soluția este crearea unui climat de acceptare necondiționată. Când elevul se simte securizat emoțional, nevoia de a domina prin forță scade.

2. Strategii didactice activ-participative

Eficiența didactică în prevenirea violenței rezidă în utilizarea metodelor care promovează colaborarea în detrimentul competiției:

Învățarea prin cooperare (Metoda Jigsaw): prin dependența de succesul grupului, elevii învață să valorizeze diversitatea și să reducă prejudecățile.

Alfabetizarea emoțională: integrarea în orele de curs a exercițiilor de identificare a emoțiilor proprii, facilitând autoreglarea.

Comunicarea Nonviolentă: implementarea unui protocol de comunicare bazat pe observație, sentiment, nevoie și cerere.

Metoda Studiului de Caz și jocul de rol

Prin simularea unor conflicte ipotetice, elevii pot exersa răspunsuri non-violente:

- Schimbul de roluri (pentru a experimenta perspectiva victimei).
- Analiza consecințelor pe termen lung ale actelor de bullying.

3. Parteneriatul școală-familie

Strategia preventivă este incompletă fără alinierea valorică a familiei. Consistența mesajelor transmise („unitatea de cerințe”) asigură succesul intervenției. Ședințele cu părinții trebuie să migreze de la formatul informativ la cel de **lectorat/atelier**, unde părinții învață tehnici de disciplină pozitivă, oglindind eforturile de la clasă.

Conform **Teoriei Ecologice**, școala și familia sunt cele două microsisteme cu cel mai mare impact asupra copilului. Dacă acestea nu sunt aliniate, strategiile didactice își pierd eficiența.

Consistența Mesajelor

Prevenția eșuează dacă la școală se predă nonviolența, iar acasă agresiunea este văzută ca o formă de „apărare a onoarei”.

Strategie: Organizarea de **lectorate cu părinții** pe teme de disciplină pozitivă.

Scop: Informarea părinților despre tehnicile de gestionare a furiei pe care școala le promovează, pentru a fi replicate și în mediul domestic.

Identificarea Timpurie a Factorilor de Risc Familiali

Colaborarea strânsă permite profesorului să înțeleagă schimbările bruște de comportament ale elevului.

Comunicarea Proactivă: Profesorul nu contactează familia doar în momente de criză (note mici, bătăi), ci și pentru a semnaliza progrese sau pentru a întreba despre starea emoțională a copilului în perioade dificile (divorț, doliu, dificultăți financiare).

Ședințele de Tip „Masă Rotundă”

În cazul conflictelor grave, implicarea părinților ambelor părți într-o discuție facilitată de consilierul școlar este vitală.

Abordare: Trecerea de la „cine este vinovat?” la „cum putem susține copiii să nu mai repete acest comportament?”. Această schimbare de paradigmă reduce defensivă părinților și încurajează cooperarea

4. Concluzii

Prevenirea violenței școlare este o responsabilitate partajată ce necesită o viziune holistică. Succesul acestor strategii depinde de capacitatea cadrului didactic, a școlii, de a îmbina rigoarea științifică a teoriilor învățării cu empatia specifică abordării umaniste. Școala devine astfel nu doar un furnizor de informație, ci un laborator de exersare a democrației și a respectului reciproc. Violenta școlară scade atunci când elevul se simte văzut, auzit și valorizat. Strategiile didactice moderne transformă clasa dintr-un spațiu de instruire într-o comunitate de suport.

Bibliografie

- **Iucu, R. B. (2006).** *Managementul clasei de elevi. Aplicații pentru gestionarea situațiilor de criză educațională.* Editura Polirom, Iași. (Lucrare de referință în România pentru gestionarea conflictelor).
- **Cucoș, C. (2014).** *Pedagogie.* Editura Polirom, Iași. (Capitolul despre managementul clasei și dimensiunile educației).
- **Costache, A. (coord.) (2019).** *Ghid de bune practici pentru prevenirea și combaterea bullying-ului în mediul școlar.* Editura Didactică și Pedagogică.

Documente Normative (România)

- **Ministerul Educației.** *Legea Învățământului Preuniversitar nr. 198/2023.* (Prevederi privind siguranța în mediul școlar).
- **O.M.E.N. nr. 4343/2020.** *Normele metodologice privind aplicarea Legii împotriva violenței psihologice - bullying.*

PROBLEMATICI ȘI ANALIZE ASUPRA COMPORTAMENTELOR DEVIANTE DIN MEDIUL ȘCOLAR ȘI FAMILIAL

Prof. STANCU MARILENA

Liceul Energetic Constanța

Delimitări conceptuale privind devianța școlară

Devianța școlară desemnează ansamblul abaterilor de la normele și valorile care reglementează rol-statusul de elev. O parte dintre acestea se subsumează devianței generale, în timp ce altele intră sub incidența comportamentului delincvent. În spațiul școlar, profesorul V. Miftode (2003) identifică forme diverse de manifestare: de la violența verbală și fizică (utilizarea armelor albe), până la degradarea bunurilor și absenteismul strategic. Un fenomen îngrijorător este „școala-ghetou”, unde disfuncționalitățile din spațiul familial (violență domestică, abuz) sunt exportate în mediul educațional, transformând școala într-o prelungire a delincvenței sociale.

Mecanisme de apărare și dinamica afectivă

Psihologul american Th. Gordon subliniază că elevii recurg deseori la mecanisme de apărare ca răspuns la trăiri afective negative. Acestea funcționează ca un scut în fața eșecului sau a presiunii:

- ranchiuna și mânia se traduc prin revoltă, rezistență și neîncredere;
- frustrarea generează dorința de răzbunare („ochi pentru ochi”), minciună sau blamarea altora;
- rușinea și umilința pot duce la două extreme: fie apatie și supunere totală, fie bravadă și intimidare prin fraudă sau plagiat.

Astfel, un comportament deviant nu este o trăsătură înnăscută, ci este calificat astfel de normele grupului de referință. Devianța apare ca o „nonconformitate” ce poate caracteriza orice individ la un moment dat, din cauza diversității regulilor sociale și a plasticității conduitelor umane.

Presiunea normativă și formarea responsabilității

Norma socială reprezintă reperul în funcție de care oamenii își ajustează acțiunile. Conform lui Raymond Boudon (1996), normele guvernează conduitele individuale și generează organizarea socială. Individul nu interiorizează doar legi, ci și moravuri, iar teama de sancțiuni negative sau așteptarea celor pozitive asigură funcționarea sistemului.

În acest context, devianța copiilor este strâns legată de formarea responsabilității. Nietzsche, în *Genealogia moralei*, amintește că responsabilitatea se impune prin „mijlocirea unui implacabil dresaj” social. Pentru a preveni derapajele, este necesară o „triadă primară” funcțională: școală, familie și mediul social proxim. O activitate interdisciplinară care implică sociologi, asistenți sociali și juriști poate transforma școala în locul ideal pentru identificarea tulburărilor de comportament.

Intervenția prin terapii cognitiv-comportamentale

Eficacitatea programelor de prevenire a delincvenței rezidă în abordarea cognitiv-comportamentală. În acest model, comportamentele se învață prin observație și se mențin prin consolidare (întărire). Terapeutul lucrează pentru a identifica convingerile eronate și pentru a înlocui reacțiile antisociale cu deprinderi adaptate, utilizând modelarea și jocurile de rol. Aceste abordări au succes mai ales în cazul tinerilor orientați spre acțiune, care au nevoie de rezultate concrete (Gârleanu-Șoitu, 2002).

Familia și Abandonul Școlar: Factori de risc

Colaborarea școlii cu familia este esențială, însă „familiile problemă” reprezintă un obstacol major. Acestea pot fi clasificate în:

- familii în soluție: unde părinții prezintă patologii sau antecedente penale;
- familii cu funcții deficitare: marcate de divorț, deces sau tensiuni cronice;
- familii cu curențe educaționale: unde dezinteresul părinților și lipsa comunicării sabotează dezvoltarea copilului.

Forma ultimă a eșecului școlar este abandonul, definit de Neamțu (2003) ca o „conduită de evaziune definitivă”. Acesta nu este doar un efect al sărăciei, ci și al stresului, anxietății și neîncrederii în forțele proprii, marcând părăsirea sistemului înainte de obținerea unei calificări.

Bibliografie:

- Boudon, R. - *Dicționar de Sociologie*, Editura Univers Enciclopedic, București, 1996;
- Gârleanu-Șoitu, D. - *Consilierea în asistența socială*, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 2002;
- Miftode, V. - *Sociologia devianței*, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 2003;
- Neamțu, C. - *Devianța școlară*, Editura Polirom, Iași, 2003;
- Nietzsche, F. - *Genealogia morale*, Editura Humanitas, București, 2006;
- Zamfir, C., Vlăsceanu, L - *Dicționar de sociologie*, Editura Babel, București, 1993;
- MECTS. - *Raport asupra stării sistemului național de învățământ*, București, 2010.

Digitalizarea – soluție pentru prevenirea abandonului școlar

Profesor: Stănculescu Florentina Cristina

Colegiul Național „Ecaterina Teodoroiu”

Digitalizarea oferă o multitudine de instrumente și strategii pentru optimizarea evaluării și performanței, atât în contextul afacerilor, cât și în cel educațional. Aceste abordări transformă modul în care se măsoară progresul, se oferă feedback și se iau decizii informate. Aceste surse se

concentrează pe digitalizarea procesului de evaluare, atât în contextul performanței angajaților, cât și, preponderent, în educație. Ele explorează beneficiile trecerii de la metodele tradiționale la cele digitale, subliniind eficiența sporită, feedback-ul imediat, personalizarea învățării, accesibilitatea și capacitatea de analiză a datelor. De asemenea, sursele abordează provocările asociate implementării evaluării online, precum integritatea academică, decalajul digital și nevoia de formare a cadrelor didactice, propunând diverse soluții și strategii pentru depășirea acestora, inclusiv utilizarea inteligenței artificiale.

Digitalizarea procesului de evaluare a performanțelor este acum un factor cheie pentru a rămâne pe piață, contribuind la eficiență, obiectivitate și luarea deciziilor bazate pe date.

Instrumente și beneficii:

1. Economisirea timpului și a resurselor: Instrumentele digitale automatizează sarcinile repetitive, cum ar fi trimiterea de memento-uri pentru autoevaluări și urmărirea progreselor angajaților în atingerea obiectivelor. De asemenea, permit feedback în timp real, eliminând așteptarea până la evaluarea anuală.
2. Coerență și obiectivitate: Reduce erorile și garantează că toată lumea primește o evaluare corectă și coerentă, bazată pe aceleași criterii, reducând prejudecățile.
3. Transparență sporită: Oferă angajaților o mai mare vizibilitate asupra performanțelor lor, facilitând înțelegerea și acțiunile de îmbunătățire.
4. Feedback mai eficient și continuu: Managerii pot oferi feedback constructiv și la timp, pe măsură ce apar problemele, ajutând angajații să abordeze prompt deficiențele de performanță.
5. Examinarea și analiza datelor: Permite colectarea și analizarea eficientă a datelor privind performanța, identificarea tendințelor și luarea deciziilor bazate pe date (data-driven decisions) pentru a îmbunătăți procesele și practicile. Aceste date pot ghida decizii privind promovările, formarea și oportunitățile de dezvoltare.

Evaluarea online a devenit o componentă indispensabilă a ecosistemului educațional modern, transformând modul în care se măsoară progresul, înțelegerea și competențele elevilor și studenților.

Beneficii cheie ale evaluării online sunt legate de flexibilitate: Elevii și studenții pot accesa și completa evaluările de oriunde există o conexiune la internet, eliminând constrângerile geografice și permițând o mai bună gestionare a timpului. Nu trebuie să neglijăm nici eficiența administrativă și reducerea costurilor: notarea automată pentru întrebările închise economisește timp prețios pentru

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

ISBN 978-606-95840-8-8

profesori, care poate fi dedicat feedback-ului personalizat sau planificării didactice. Reduce consumul de hârtie și costurile logistice.

Un alt beneficiu este generat de datele relevante și de o analiză avansată: colectarea și centralizarea instantanee a datelor permit analize rapide ale performanței și transformă evaluarea într-un mecanism puternic de diagnoză și ajustare a procesului de predare-învățare. Pe de altă parte, diversificarea metodelor de evaluare permite utilizarea unor formate inovatoare precum simulări, portofolii digitale, proiecte colaborative, sarcini multimedia, evaluând o gamă mai largă de competențe, inclusiv gândirea critică, creativitatea și colaborarea.

Cu siguranță se oferă și un Feedback imediat și personalizat. Multe platforme pot oferi feedback automat și instantaneu, ajutând elevii să-și corecteze greșelile pe loc. Profesorii pot adăuga comentarii personalizate sau feedback audio/video. Toate aceste aspecte fac posibilă alinierea la profilul noii generații de elevi: metodele digitale sunt mai atractive și ludice pentru "nativii digitali", sporind motivația prin elemente de gamificare (clasamente, insigne).

Este necesar să amintim și de o dezvoltare a competențelor digitale: elevii își formează abilități esențiale prin utilizarea platformelor, crearea de proiecte media și portofolii digitale. Toate acestea asigură o transparență și o comunicare îmbunătățită cu părinții, iar rezultatele stocate digital permit generarea de rapoarte și exemple de lucrări, oferind o imagine obiectivă asupra evoluției copilului.

Categoriile principale de instrumente pentru evaluare online sunt platformele de Quiz-uri și Teste: Google Forms, Microsoft Forms, Kahoot!, Quizizz, Socrative, Quizlet, Formative. Oferă notare automată și feedback imediat. O a doua categorie de instrumente este dată de sisteme de Management al Învățării (LMS): Moodle, Canvas, Blackboard, Google Classroom, Microsoft Teams for Education. Integrează funcționalități de evaluare, gestionarea temelor, forumuri de discuții. De asemenea, trebuie să ne raportăm și la instrumentele pentru formulare și feedback: Plataforme dedicate pentru colectarea informațiilor calitative și cantitative (ex. Teleskop) sau la tablele virtuale interactive: Miro, Mural, funcționalități de tablă integrată (ex. în Teleskop) pentru evaluări colaborative și vizuale.

Nu trebuie uitate nici instrumentele de supraveghere online (Proctoring): Respondus, ProctorU, Examity pentru asigurarea integrității academice sau platformele specializate pe domenii: Scratch, Code.org (programare), Duolingo for Schools (limbi străine), laboratoare online (științe exacte).

În ceea ce privește impactul Inteligenței Artificiale (AI) asupra evaluării online, putem discuta despre o notare automată: extinsă la răspunsuri scurte și eseuri folosind algoritmi de procesare a

limbajului natural (NLP), dar și despre personalizarea evaluării și a feedback-ului: testarea adaptivă ajustează dificultatea întrebărilor în timp real; AI generează feedback specific și resurse de învățare relevante. Tot aici se încadrează și Learning Analytics: AI identifică modele complexe de performanță, prezice riscul de eșec, evidențiază concepte dificile și evaluează eficiența metodelor de predare.

Strategiile eficiente pentru o evaluare online de succes presupun alinierea evaluării cu obiectivele de învățare: asigurarea că tipul de evaluare și formatul întrebărilor se leagă direct de ceea ce se dorește a fi măsurat, diversificarea metodelor de evaluare: combinarea evaluărilor formative și sumative, cu formate variate (quiz-uri, proiecte, discuții online, portofolii). Tot ca strategie eficientă este prezentată și comunicarea clară și transparentă: elevii trebuie să înțeleagă scopul, criteriile de notare, formatul, cerințele tehnice și regulile de integritate academică.

KPI-urile sunt esențiale pentru măsurarea, îmbunătățirea și atingerea obiectivelor în marketingul online și în afaceri în general. Fără stabilirea lor, este dificil să se măsoare evoluția afacerii și se pot lua decizii bazate pe ipoteze greșite. Un KPI (Key Performance Indicator) este o valoare măsurabilă care demonstrează cât de eficient și rapid o companie își atinge obiectivele cheie de afaceri. Fiecare departament dintr-o organizație ar trebui să utilizeze KPI-uri diferite pentru a măsura progresul în funcție de ținte specifice.

În concluzie, instrumentele și strategiile digitale optimizează evaluarea și performanța prin automatizare, colectarea și analiza datelor, personalizare, feedback în timp real, diversificarea metodelor și dezvoltarea competențelor digitale.

Bibliografie:

- Butean, Alex., *Evaluarea digitală: alegerea metodelor formative și sumative în funcție de context*, ULBS.
- Neacșu, Mădălina, *Ce este auditul de maturitate digitală și de ce contează? Tdih*, 2024.
- Pop, Marius Mihăiță și Tănase, Ruxandra, *Raport de consultare și analiză a Centrelor de Inovare Digitală din România. Autoritatea pentru Digitalizarea României și Universitatea Tehnică din Cluj – Napoca*, Versiunea 3, 2022.
- *Teleskop System SRL*, Evaluare online: Ghid complet pentru educația digitală modernă, 2025.

STRATEGII INTEGRATE PENTRU PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

PIP. STERE CRISTINA, Școala Gimnazială Nr. 40
Aurel Vlaicu, Constanța

Școala contemporană nu mai este doar un spațiu al transferului de cunoștințe academice, ci a devenit un ecosistem social complex în care interacțiunile umane sunt la fel de importante ca programa școlară. Violența școlară, manifestată de la forme subtile precum excluderea socială până la agresiuni fizice sau cyberbullying, reprezintă o barieră majoră în calea învățării. Un climat școlar sigur nu este definit prin absența conflictului, ci prin capacitatea comunității de a gestiona aceste conflicte într-un mod constructiv și non-violent.

Eficiența prevenției rezidă în trecerea de la modelele punitive la cele **restaurative**. Iată câteva practici care și-au dovedit utilitatea în unitățile de învățământ:

- **Cercurile de Dialog (Restorative Circles):** În loc să fie pedepsiți izolat, elevii implicați într-un conflict sunt reușiți într-un cerc, facilitat de un cadru didactic. Scopul este ca agresorul să înțeleagă impactul acțiunilor sale, iar victima să își exprime nevoile, ajungându-se la o soluție de reparare a prejudiciului.
- **Săptămâna „Anti-Bullying” cu impact pe termen lung:** Nu doar o campanie de afișe, ci o serie de ateliere în care elevii mai mari (mentori) explică celor mai mici mecanismele de manipulare online și riscurile excluderii.
- **Sistemul „Peer Mediation” (Mediator de la egal la egal):** Elevii sunt instruiți să devină arbitri neutri. Adesea, un elev va accepta mai ușor o sugestie de împăcare de la un coleg de aceeași vârstă decât un ordin venit de la o autoritate adultă.

Actul predării trebuie să integreze nevoia de siguranță emoțională a elevului. Un elev care se simte criticat constant de cadrul didactic va manifesta, cel mai probabil, un comportament disruptiv sau agresiv.

- **Managementul democratic al clasei:** Implicarea elevilor în redactarea „Codului de conduită al clasei”. Când regulile sunt auto-impuse prin negociere, gradul de conformare crește semnificativ.
- **Metoda învățării prin cooperare (Cooperative Learning):** Structurarea lecțiilor astfel încât succesul individual să depindă de succesul grupului. Aceasta forțează interacțiunea pozitivă între elevi din grupuri sociale diferite, diminuând prejudecățile.
- **Feedback-ul constructiv:** Înlocuirea evaluării punitive cu un feedback axat pe progres. Acest lucru reduce frustrarea și anxietatea de performanță, doi dintre principalii declanșatori ai agresivității verbale.

Competențele socio-emoționale reprezintă „centura de siguranță” a elevului în societate. Programele de tip Social Emotional Learning (SEL) trebuie implementate transcurricular.

1. **Autocunoașterea și autoreglarea:** Elevii trebuie învățați să identifice senzațiile fizice ale furiei înainte ca aceasta să explodeze. Tehnici precum „pauza de respirație” sau „numărutul până la zece” nu sunt clișee, ci metode neuroștiințifice de activare a cortexului prefrontal.
2. **Empatia digitală:** Într-o eră a ecranelor, capacitatea de a înțelege că în spatele unui profil online se află o persoană cu sentimente este crucială pentru combaterea cyberbullying-ului.

3. **Comunicarea asertivă:** Învățarea formulelor de tip „Mesaj la persoana I” (ex: „*Mă simt supărat când mă întrerupi, pentru că ideea mea era importantă pentru mine*”) în locul acuzelor directe care escaladează conflictul.

Niciun cadru didactic nu poate gestiona singur fenomenul violenței. Siguranța școlară este un efort de echipă.

- **Echipa Multidisciplinară:** Ședințele periodice între diriginte, consilierul școlar și profesorii clasei permit identificarea timpurie a „elevilor la risc”. O schimbare bruscă în comportamentul unui elev este adesea un strigăt de ajutor în fața unor probleme familiale sau personale.
- **Parteneriatul cu Poliția Siguranță Școlară:** Prezența specialiștilor din exterior pentru discuții despre răspunderea juridică și consecințele legale ale actelor de violență oferă o perspectivă necesară asupra realității din afara școlii.
- **Implicarea Familiei:** Părinții nu trebuie chemați la școală doar pentru a fi informați despre note sau abateri. Organizarea unor „Școli ale Părinților” pe teme de comunicare cu adolescentul sau riscurile rețelelor sociale consolidează puntea dintre mediul familial și cel școlar.

Prevenirea violenței este un proces de durată care necesită răbdare, consecvență și, mai ales, modelarea comportamentului de către adulți. Dacă profesorii și părinții rezolvă conflictele prin autoritarism sau agresivitate verbală, elevii vor replica acest model. Este indicat introducerea în orarul școlii a unor momente dedicate stării de bine (Well-being), monitorizarea constantă a punctelor „negre” din școală (coridoare latente, curtea școlii în timpul pauzelor), dar și transformarea consilierului școlar dintr-o prezență de birou într-un participant activ la viața clasei. Doar printr-o abordare umanistă, în care fiecare elev se simte văzut și auzit, putem transforma școala dintr-un câmp de tensiune într-o adevărată comunitate de învățare. Prevenirea violenței nu este o campanie de o săptămână, ci un efort continuu de cultivare a respectului. Un climat școlar sigur se construiește atunci când **compasiunea devine parte din curriculum**, iar colaborarea între adulți servește drept model pentru elevi.

"Educația minții fără educația inimii nu este educație deloc." – Aristotel

BIBLIOGRAFIE

1. **Baban, Adriana** (coord.), *Consiliere educațională: Ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere*, Editura ASCR, Cluj-Napoca, 2011.
2. **Eliot, Ian**, *Bullying-ul în școli: Cum să-l recunoaștem și cum să intervenim*, Editura Didactica Publishing House, București, 2018.
3. **Iucu, Romiță**, *Managementul clasei de elevi. Strategii de gestionare a situațiilor de criză educațională*, Editura Polirom, Iași, 2006.
4. **Pânișoară, Ion-Ovidiu**, *Comunicarea eficientă*, Editura Polirom, Iași, 2015.

SĂ ÎNVĂȚĂM CUM SĂ NE AJUTĂM COLEGII

Prof. SĂVOIU RADU,
Școala Gimnazială Răzvad, jud.Dâmbovița

DENUMIRE EVENIMENT : „ Să învățăm cum să ne salvăm colegii ”

TIPUL EVENIMENTULUI: Prevenirea și eliminarea violenței și promovarea interculturalității

LOCUL DE DESFĂȘURARE: Școala Gimnazială Valea Voievozilor

NUMĂR PARTICIPANȚI: 26 elevi

GRUPUL ȚINTĂ: clasa I

OBIECTIVE:

- să definească termeni specifici limbajului privind prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar;
- să recunoască cel puțin un comportament, faptă sau atitudine care demonstrează abuz sau violență într-un material suport dat, argumentând răspunsurile;
- să interpreteze roluri identificând situațiile conflictuale și modalitățile non-agresive de rezolvare a acestora;
- să-și imagineze situații de viață și modul cum ar reacționa în acele situații;
- să realizeze că prin comportamentul agresiv, copilul solicită ajutor;
- să coopereze în munca pe grupe, participând activ și conștient la exercițiile propuse;

SCURTĂ DESCRIERE A ACTIVITĂȚII:

Se realizează printr-un exercițiu-joc

„Cui pot cere ajutor?”

Scop: Învățarea unor acțiuni concrete pe care copilul este bine să le facă atunci când se confruntă cu probleme.

Desfășurare: Se realizează o listă cu posibile probleme pe care le pot întâmpina copiii (ei pot participa la crearea listei):

1. *mă simt rău;*
2. *nu înțeleg ceva la ore;*
3. *mi-am uitat pachetul cu mâncare acasă;*
4. *un copil mai mare m-a îmbrâncit înfața școlii;*
5. *o persoană străină m-a întrebat undelocuiesc și dacă părinții sunt acasă etc.*
6. Puncte de discuție:

Copiii discută, pentru fiecare situație, care sunt persoanele la care pot apela pentru ajutor. Li se explică faptul că este normal să avem nevoie de ajutor, deoarece și adulții cer ajutorul cuiva când au probleme.

Se prezintă *Semaforul impulsurilor*.

Roșu: *Stai, liniștește-te și gândește-te înainte să acționezi!*

Galben: *Spune-ți problema și exprimă ceea ce simți!*

Stăbulește-ți un scop pozitiv! *Găsește cât mai multe soluții! Gândește-te la consecințe!*

Verde: *Pune în aplicare planul cel mai bun!*

Găsiți soluții pentru colegii care se comportă violent fie la școală, fie în afara ei. Cum ar putea să-

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

ISBN 978-606-95840-8-8

și petreacă timpul departe de violență?

Realizarea de desene cu soluții posibile:

- să lectureze;
- să participe la activități extrașcolare(concursuri, excursii, proiecte etc.);
- să-și găsească un hobby;
- să practice un sport (chiar box);
- să meargă la ateliere de creație;
- să viziteze muzee;
- să vizioneze un spectacol de teatru;
- să meargă la plimbare împreună cupărinții etc.

Momentele desfășurării activității:

- - jocuri de rol;
- - discuții;
- Realizarea de desene

Rezultate obținute/probleme întâmpinate: Copiii au aflat despre cum să se ajute, să își salveze colegii în cazul unor abuzuri sau violențe și care sunt persoanele la care pot apela.

Bibliografie:

1. Antonesei, L. (coordonator) *Ghid pentru cercetarea educației. Un „abecedar” pentru studenți, masteranzi și profesori*, Ed. Polirom, Iași, 2009
2. www.didactic.ro

FACTORI DE DECLANȘARE A VIOLENȚEI ȘI MĂSURI DE PREVENIRE A ACESTEIA

Prof.pt.înv. primar: **STOICA FLORINA**
Școala Gimnazială” Șerban Cioculescu” Găești

Motto : “ Oricine are dreptul de a fi respectat și responsabilitatea de a-i respecta pe alții. ”

Punctul de plecare a violenței – societatea.

Violența este una dintre marile probleme ale lumii contemporane, iar presa scrisă sau audio vizuală informează în permanență cu privire la diverse manifestări ale acestui fenomen. De la formele cele mai agresive precum războaiele sau crimele terifiante până la cele mai puțin șocante , cum ar fi violențele verbale, toate acestea fiind însoțite de imagini violente se înfățișează zilnic prin ochii noștri, implicit prin fața elevilor . În acest context, apariția diferitelor forme de violență în mediul școlar pare aproape o fatalitate și devine de cele mai multe ori un lucru obișnuit, cu care oamenii trăiesc fără a sesiza pericolul.

Factorii de risc care duc la dezvoltarea violenței în școli

Factori comunitari:

- dezvoltare economică și socială scăzută;
- comunitate dezorganizată;
- norme și reguli comunitare favorabile reacțiilor agresive, consumului de alcool, de droguri, fumatului.

Factori familiali

- conflicte familiale;
- antecedente de alcoolism sau violență în familie;
- atitudini favorabile comportamentelor agresive;
- așteptări scăzute ale părinților privind succesul școlar al copiilor lor.

Factori sociali:

- eșec școlar;
- trecerea de la gimnaziu la liceu;
- o motivație scăzută pentru școală.

Factori individuali:

- marginalizarea elevului față de grup;
- valori sociale scăzute;
- colegi care recurg la violență, consumă alcool, tutun, droguri;
- atitudini favorabile violenței;
- consumul prematur de alcool sau tutun (sub 15 ani).

Violența în școală

A vorbi despre violență acolo unde ne așteptăm să găsim cele mai bune condiții pentru formarea și dezvoltarea armonioasă a personalității, poate părea un fapt cel puțin neverosimil.

Violența în școală este orice formă de manifestare a unor comportamente precum:

- Exprimarea inadecvată sau jignitoare , cum ar fi: poreclire, tachinare, ironizare, imitare, amenințare, hărțuire;

- Bruscare, lovire, împingere, rănire;
- Comportament care intră sub incidența legii (viol, consum sau comercializare de droguri, vandalism, provocarea de stricăciuni cu bună știință, furt);
- Ofensă adusă cadrului didactic;
- Comportament școlar neadecvat, întârzierea la ore, părăsirea clasei în timpul orei, fumatul în școală .

Cea mai răspândită formă de violență școlară este violența elev-elev., în special violența verbală. Profilul elevului violent :

- Ești al nimănui!
- Descurcă-te cum poți în viață!
- Fie ce-o fi!
- Viața este o junglă. În viață îți ajută tare mult dacă știi să te bați.

Măsuri pentru diminuarea /prevenirea violenței școlare la nivelul unităților școlare.

Experiența școlii în prevenirea și combaterea fenomenelor de violență este relativ limitată, formală și stereotipă, bazată pe sancțiuni și pe excludere și mai puțin pe prevenție, susținere a victimei, dar și a celui violent.

- Constituirea, în fiecare unitate școlară, a Comisiei de prevenire și combaterea violenței în mediul școlar;
- Implicarea în vederea identificării timpurii a cazurilor de risc ridicat, de apariție a unor comportamente violente și adoptarea unor strategii de prevenire a actelor agresive.
- Organizarea unor concursuri de proiecte desfășurate la nivel de unitate școlară sau în comunitate de către elevi în vederea identificării și eliminării posibilelor cauză ale violenței școlare;
- Organizarea unor întâlniri interactive cu specialiști (psihologi, asistenți sociali, medici, polițiști jandarmi, juriști etc) în vederea conștientizării riscurilor asociate comportamentelor agresive și a metodelor de a le preveni;
- Identificarea timpurie a elevilor cu potențial violent și a cauzelor care pot determina manifestări violente ale acestora.
- Elaborarea și derularea unor programe de asistență individualizată pentru elevii implicați (ca agresori sau ca victime) în cazuri de violență.
- Implicarea activă a elevilor cu potențial violent sau care au comis fapte de violență în programe de asistență în parteneriat de către școală și alte instituții specializate ;

- Responsabilizarea elevilor cu comportament violent, evitarea centrării exclusiv pe sancțiuni și eliminarea din practica educațională a unor sancțiuni care contravin principiilor pedagogice (sancționarea comportamentului violent prin notă, repetenție, măsuri de corecție fizică);
- Valorificarea intereselor, aptitudinilor și capacității elevilor care au comis acte de violență prin implicarea acestora în activități școlare și extrașcolare;
- Identificarea și asistarea elevilor care au fost victime ale violenței școlare prin implicarea cadrelor didactice, a personalului specializat și a părinților.

Putem afirma că violența este o realitate în școlile românești, fapt care reprezintă un semnal de alarmă asupra calității climatului școlar și a relațiilor pedagogice și, implicit, asupra întregii vieți școlare. Aceasta, cu atât mai mult cu cât manifestarea unor asemenea comportamente este însoțită deseori de o atitudine generală devalorizantă față de școală ca instituție de educație.

Bibliografie:

Institutul de Științe ale Educației, UNICEF, „Violența în școală” , București, 2006

Tattum, D. (1998), „ Violența în școală. A învăța să trăim împreună” (Strategii de prevenire).

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR ÎN ȘCOALĂ

Profesor: **SULTANA RODICA**
Liceul Teoretic „Mihai Viteazul” Vișina
Jud. Dâmbovița

Educația are un rol fundamental în formarea comportamentelor sociale și morale ale elevilor. Școala reprezintă un spațiu esențial în care copiii și adolescenții învață să comunice, să colaboreze și să respecte reguli. În acest context, prevenirea violenței și asigurarea unui climat educațional sigur sunt priorități majore ale activității didactice.

Violența școlară poate îmbrăca forme diverse, de la comportamente fizice (îmbrânceli, loviri), la agresivitate verbală (jigniri, porecle) sau excludere socială. În mediul actual, aceasta se poate manifesta și în mediul online (cyberbullying). Ignorarea acestor comportamente poate duce la amplificarea lor și la afectarea dezvoltării emoționale și sociale a elevilor. Profesorul are rolul de a identifica din timp aceste situații și de a interveni echilibrat și constructiv.

Crearea unui climat școlar sigur presupune stabilirea unor reguli clare și consecvente, precum: respectul reciproc, comunicarea civilizată, rezolvarea pașnică a conflictelor și responsabilitatea pentru propriile acțiuni. Aceste reguli trebuie explicate, aplicate constant și susținute prin exemplul personal al cadrului didactic.

Activitățile educative contribuie semnificativ la prevenirea violenței, prin dezvoltarea empatiei, a autocontrolului și a abilităților de relaționare. Exemple de activități:

1. Activitatea „Roata emoțiilor”

Elevii identifică și discută diferite emoții (bucurie, furie, frică, tristețe) și situațiile în care apar. Activitatea dezvoltă inteligența emoțională și capacitatea de autocunoaștere.

2. Joc de rol „Cum rezolvăm conflictul?”

Se propun situații reale (conflict între colegi, excluderea din grup). Elevii joacă roluri și găsesc soluții: dialog, compromis, solicitarea ajutorului unui adult.

3. Dezbateri „Respect sau lipsă de respect?”

Elevii analizează comportamente și discută consecințele acestora, învățând să diferențieze atitudinile pozitive de cele negative.

4. Campanie anti-bullying

Realizarea de postere, mesaje sau sloganuri împotriva violenței, promovând respectul și prietenia.

5. „Cutia cu mesaje pozitive”

Elevii scriu mesaje de apreciere pentru colegi, încurajând un climat pozitiv în clasă.

6. Activitate de grup „Regulile clasei”

Elevii participă la stabilirea regulilor și își asumă respectarea acestora, ceea ce crește responsabilitatea și implicarea.

7. Tehnici de autocontrol

Exerciții simple: respirație controlată, pauza de calmare, numărarea până la 10 înainte de reacție.

Colaborarea cu familia și cu consilierul școlar este esențială pentru prevenirea și gestionarea comportamentelor agresive. Comunicarea constantă între școală și părinți contribuie la menținerea unui mediu educațional echilibrat.

În concluzie, prevenirea violenței în școală necesită o abordare constantă, bazată pe educație, implicare și cooperare. Un climat sigur și pozitiv favorizează dezvoltarea armonioasă a elevilor și formarea unor relații sănătoase.

Bibliografie

1. Urie Bronfenbrenner – *Ecologia dezvoltării umane*, Editura Didactică și Pedagogică
2. Jean Piaget – *Psihologia copilului*, Editura Cartier
3. Lev Vygotsky – *Gândire și limbaj*, Editura Didactică și Pedagogică
4. Ministerul Educației – documente curriculare
5. UNICEF – ghiduri pentru dezvoltare socio-emoțională
6. Salvați Copiii – resurse anti-bullying
7. Ghiduri de bune practici în managementul clasei

PREVENIREA VIOLENȚEI ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof. educ. timpurie. **ȘCHIOPU CARMEN**
G.P.P. Nr. 53 - G.P.P.Nr.20 Oradea

Prevenirea violenței și crearea unui climat școlar sigur în grădiniță țin mai ales de formarea timpurie a competențelor socio-emoționale. La această vârstă, copiii învață prin model, rutină și joc, așa că strategiile eficiente sunt simple, consecvente și adaptate nivelului lor de dezvoltare.

Un punct de plecare solid este dezvoltarea inteligenței emoționale. Activități zilnice scurte în care copiii își identifică și exprimă emoțiile (de exemplu „Cum mă simt azi?” cu carduri ilustrate sau oglinzi) îi ajută să-și recunoască trăirile înainte ca acestea să se transforme în comportamente agresive. Povestirile terapeutice sau discuțiile după lectură sunt foarte utile: educatoarea poate ghida conversația spre empatie („Cum crezi că s-a simțit personajul?”).

Rutinele clare și regulile simple, formulate pozitiv („Vorbim pe rând”, „Folosim mâini blânde”), contribuie la un mediu predictibil. Este important ca regulile să fie construite împreună cu copiii, folosind imagini sau simboluri, și să fie reamintite constant prin jocuri sau cântece.

Jocul de rol este una dintre cele mai eficiente strategii. Prin scenarii simple (de exemplu „doi copii vor aceeași jucărie”), educatoarea îi ajută pe copii să exerseze soluții pașnice: cererea politicosă, negocierea, așteptarea rândului. În timp, aceste comportamente devin automatisme.

Un alt instrument valoros este „colțul liniștii” sau „spațiul de calmare”. Nu este o pedeapsă, ci un loc unde copilul merge voluntar (sau ghidat) pentru a se liniști, folosind obiecte senzoriale, cărți sau tehnici simple de respirație. Astfel, copilul învață autoreglarea, nu reprimarea emoțiilor.

Modelarea comportamentului de către adult este esențială. Tonul calm, gestionarea conflictelor fără ridicarea vocii și respectul în interacțiuni devin repere pentru copii. De asemenea, feedback-ul pozitiv („Ai împărțit jucăria, asta a fost foarte frumos”) întărește comportamentele dorite mai eficient decât sancțiunile.

Implicarea părinților face diferența. Comunicarea constantă (ședințe, mesaje, activități comune) ajută la menținerea unor reguli și valori similare acasă și la grădiniță. Se pot organiza ateliere simple pentru părinți despre gestionarea emoțiilor copiilor sau disciplina pozitivă.

Nu în ultimul rând, activitățile de cooperare (jocuri în echipă, proiecte comune, sarcini de grup) reduc competiția excesivă și cresc sentimentul de apartenență. Copiii care se simt acceptați și valorizați sunt mai puțin predispuși la comportamente agresive.

Proiect didactic

Tema: *Prevenirea violenței și promovarea unui climat școlar sigur*

Nivel: Învățământ preșcolar (grupa mijlocie/mare)

Durata: 1 săptămână (5 zile)

Domeniul: Dezvoltare socio-emoțională

Obiective generale

Dezvoltarea capacității de recunoaștere și exprimare a emoțiilor

Formarea comportamentelor prosoziale (cooperare, empatie, respect)

Reducerea comportamentelor agresive prin învățarea unor alternative pașnice

Obiective specifice

Copiii vor fi capabili:

- să identifice emoții de bază (bucurie, tristețe, furie, frică)
- să exprime verbal cum se simt
- să respecte reguli simple de grup
- să aplice strategii de rezolvare a conflictelor
- să coopereze în activități de grup

Ziua 1 – „Recunoaștem emoțiile”

Activitate: „Cum mă simt azi?”

Copiii aleg un card cu o emoție și explică alegerea

Joc în oglindă: imită expresii faciale

Metode: conversația, jocul didactic

Materiale: carduri cu emoții, oglindă

Ziua 2 – „Înțelegem emoțiile celorlalți”

Activitate: Poveste terapeutică + discuții

Se citește o poveste scurtă

Întrebări: „Cum s-a simțit personajul?” „De ce?”

Metode: povestirea, problematizarea

Rezultat: dezvoltarea empatiei

Ziua 3 – „Regulile clasei noastre”

Activitate: Crearea regulilor împreună

Exemple: „Vorbim pe rând”, „Nu lovim”, „Ajutăm colegii”

Ilustrarea regulilor prin desene

Metode: brainstorming, învățare prin cooperare

Ziua 4 – „Rezolvăm conflicte”

Activitate: Joc de rol

Situații: „doi copii vor aceeași jucărie”

Soluții: cerere politicosă, negociere, așteptare

Metode: dramatizare, joc de rol

Ziua 5 – „Ne liniștim și cooperăm”

Activitate 1: Colțul liniștii

Exersarea respirației: „Inspirăm ca floarea, expirăm ca lumânarea”

Activitate 2: Joc de echipă

Sarcină comună (ex: construcție din cuburi)

Strategii didactice utilizate

- învățarea prin joc
- modelarea comportamentului
- întărirea pozitivă
- cooperarea
- rutina zilnică

Evaluare

- Observarea comportamentului copiilor
- Participarea la activități
- Capacitatea de a exprima emoții
- Reducerea conflictelor

Implicarea părinților

- Informări periodice
- Activități comune părinte–copil
- Recomandări pentru acasă (exersarea exprimării emoțiilor)

Rezultate așteptate

- Creșterea sentimentului de siguranță
- Îmbunătățirea relațiilor între copii
- Scăderea comportamentelor agresive

PREVENIREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL EDUCAȚIONAL – ABORDĂRI ACTUALE ȘI STRATEGII EFICIENTE

Prof. ed. timpurie **ȘOVĂREL ALINA COSMINA**
Grădinița Albinuțele, București

Violența în mediul școlar reprezintă una dintre cele mai persistente provocări ale sistemului educațional contemporan, având consecințe semnificative asupra dezvoltării emoționale, sociale și academice a elevilor. Manifestările violenței pot varia de la comportamente verbale și psihologice până la agresiuni fizice sau forme subtile de excludere socială, toate afectând climatul educațional și calitatea actului didactic.

În acest context, prevenirea violenței devine o prioritate strategică, iar schimbul de bune practici între cadrele didactice și instituțiile educaționale capătă o importanță deosebită. Nu există o soluție unică, universal valabilă, însă experiențele validate în practică demonstrează că intervențiile coerente, sistematice și adaptate contextului pot reduce semnificativ comportamentele agresive.

Prezentul articol își propune să evidențieze modele eficiente de prevenire a violenței în mediul educațional, bazate pe experiențe concrete și pe integrarea principiilor educației socio-emoționale, colaborării instituționale și implicării comunității.

Conceptualizarea violenței școlare

Violența școlară nu se limitează la agresiunea fizică, ci include o gamă largă de comportamente precum intimidarea (bullying), cyberbullying-ul, violența verbală, discriminarea și marginalizarea. Aceste forme pot avea efecte pe termen lung asupra stimei de sine, performanței școlare și relațiilor sociale ale elevilor. Cauzele violenței sunt multiple și interconectate: factori individuali (impulsivitate, dificultăți emoționale), factori familiali (lipsa supravegherii, modele negative), factori școlari (climat educațional rigid sau conflictual) și influențe sociale (mass-media, grupul de egali).

Înțelegerea acestor cauze este esențială pentru dezvoltarea unor strategii eficiente de prevenire, care să depășească intervențiile punitive și să promoveze dezvoltarea competențelor sociale și emoționale.

Importanța schimbului de bune practici

Schimbul de bune practici presupune transferul de experiențe validate între cadre didactice, instituții și specialiști, în scopul îmbunătățirii intervențiilor educaționale. Acesta contribuie la:

- identificarea unor metode eficiente testate în contexte reale;
- adaptarea strategiilor la specificul fiecărei unități școlare;
- dezvoltarea profesională continuă a cadrelor didactice;
- crearea unei culturi organizaționale bazate pe colaborare.

În domeniul prevenirii violenței, schimbul de bune practici permite evitarea abordărilor izolate și promovarea unor modele integrate, centrate pe elev.

Bune practici în prevenirea violenței

Crearea unui climat educațional pozitiv

Una dintre cele mai eficiente strategii de prevenire a violenței este dezvoltarea unui climat școlar bazat pe respect, siguranță și încredere. Cadrele didactice care promovează comunicarea deschisă, regulile clare și relațiile pozitive contribuie la reducerea comportamentelor agresive.

În practică, acest lucru se realizează prin stabilirea unor reguli de comportament formulate împreună cu elevii, prin încurajarea exprimării emoțiilor și prin valorizarea fiecărui elev.

Dezvoltarea competențelor socio-emoționale

Programele de educație socio-emoțională reprezintă o componentă esențială în prevenirea violenței. Elevii învață să își recunoască emoțiile, să le gestioneze adecvat și să dezvolte empatie față de ceilalți. Activitățile pot include jocuri de rol, discuții ghidate, exerciții de rezolvare a conflictelor și activități de cooperare. Aceste intervenții contribuie la reducerea impulsivității și la îmbunătățirea relațiilor interpersonale.

Implementarea programelor anti-bullying

Multe unități de învățământ au implementat programe anti-bullying care includ:

- sesiuni de informare pentru elevi;
- campanii de conștientizare;
- mecanisme de raportare a incidentelor;
- intervenții rapide în situații de conflict.

Un element esențial este implicarea elevilor în roluri active, cum ar fi „elevi mediatori” sau „ambasadori anti-violență”, ceea ce contribuie la responsabilizarea acestora.

Parteneriatul școală–familie

Colaborarea cu familia este esențială în prevenirea violenței. Părinții trebuie implicați în activități educative, consiliați și informați cu privire la comportamentele copiilor. Școlile care organizează întâlniri periodice, ateliere pentru părinți și activități comune reușesc să creeze un front comun în educația copiilor.

Colaborarea cu specialiștii

Prevenirea violenței necesită o abordare interdisciplinară. Implicarea psihologilor școlari, consilierilor și logopezilor contribuie la identificarea timpurie a dificultăților și la intervenția adecvată. În multe cazuri, consilierea individuală sau de grup reduce semnificativ comportamentele agresive.

Utilizarea metodelor interactive

Metodele interactive, precum învățarea prin cooperare, dezbaterile sau proiectele de grup, reduc competiția excesivă și promovează colaborarea. Elevii care lucrează împreună dezvoltă relații pozitive și învață să gestioneze conflictele într-un mod constructiv.

Exemple de bune practici din mediul educațional

În practica școlară, numeroase inițiative s-au dovedit eficiente:

Un exemplu relevant este organizarea „Săptămânii nonviolentei”, în cadrul căreia elevii participă la activități tematice, dezbateri și jocuri de rol. Aceste activități contribuie la conștientizarea efectelor violenței și la dezvoltarea empatiei.

Un alt exemplu îl reprezintă introducerea „colțului emoțiilor” în clasă, unde elevii își pot exprima stările emoționale și pot discuta despre acestea într-un cadru sigur.

De asemenea, utilizarea contractelor de comportament, realizate împreună cu elevii, ajută la asumarea responsabilității și la reducerea conflictelor.

Provocări în implementarea bunelor practici

Deși există numeroase modele eficiente, implementarea acestora se confruntă cu dificultăți:

- lipsa resurselor;
- numărul mare de elevi în clasă;
- formarea insuficientă a cadrelor didactice;
- rezistența la schimbare;
- implicarea redusă a familiei.

Depășirea acestor obstacole necesită politici educaționale coerente și investiții în formarea profesională.

Concluzii

Prevenirea violenței în mediul educațional nu poate fi realizată prin intervenții punctuale, ci necesită o abordare sistemică, bazată pe colaborare, educație socio-emoțională și schimb de bune practici. Experiențele prezentate demonstrează că un climat educațional pozitiv, implicarea activă a elevilor și colaborarea cu familia și specialiștii pot reduce semnificativ comportamentele agresive.

Promovarea și diseminarea bunelor practici reprezintă un pas esențial în construirea unui mediu educațional sigur, incluziv și favorabil dezvoltării armonioase a elevilor.

Bibliografie

Ainscow, M. (2005). *Developing inclusive education systems*.

Băban, A. (coord.) (2011). *Consiliere educațională*. Cluj-Napoca: ASCR.

Boncu, Ș. (2014). *Psihologie socială*. Iași: Polirom.

Chelcea, S. (2010). *Psihosociologie*. București: Economică.

Ministerul Educației (2022). *Strategia națională pentru prevenirea violenței în mediul școlar*.

Olweus, D. (2013). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*.

UNESCO (2019). *Behind the Numbers: Ending School Violence and Bullying*.

O ȘCOALĂ SIGURĂ ȘI FĂRĂ VIOLENȚĂ

prof. înv. primar, **TANISLAV MARIANA CRISTINA**
Școala Gimnazială Căteasca, Structura Recea, Argeș

MOTTO:

„Eu sunt copilul. Tu ții în mâinile tale destinul meu. Tu determini, în cea mai mare măsură, dacă voi reuși sau voi eșua în viață ! Dă-mi, te rog, acele lucruri care să mă îndrepte spre fericire. Educă-mă, te rog, ca să pot fi o binecuvântare pentru lume ! ”(din Child's Appels, Mamie Gepe Cole).

În fiecare dimineață, atunci când copiii se pregătesc să plece spre școală, resimt emoție profundă și o bucurie intensă deoarece în mediul școlar au posibilitatea de a descoperi noi cunoștințe, de a învăța să citească, să scrie și să înțeleagă lumea din jurul lor. Școala reprezintă locul în care își întâlnesc colegii și unde își creează legături de prietenie. Pentru ca toate aceste aspecte frumoase să fie realizate, este vital ca școala să fie un mediu sigur, în care violența să nu existe. Violența reprezintă un comportament care provoacă suferința altora. Ea nu se limitează doar la lovituri sau îmbrânceli, ci include și cuvinte urâte, insulte sau glume care pot provoca suferință. Uneori, chiar și faptul că un copil este lăsat deoparte într-un joc sau neobservat poate să-i cauzeze suferință. De aceea, este esențial să fim conștienți de modul în care interacționăm unii cu alții, deoarece fiecare acțiune și fiecare expresie au importanță

În școala primară, profesorul nu este doar un furnizor de informații, ci și un sprijin esențial în formarea emoțională și socială a copilului. Din perspectiva elevului, siguranța la școală înseamnă mai mult decât absența pericolului fizic — înseamnă să se simtă acceptat, înțeles și protejat. În acest context, rolul profesorului devine fundamental în prevenirea violenței și, implicit, a abandonului școlar.

Uneori, între copii se pot ivi neînțelegeri. Este firesc să avem păreri diferite sau să ne simțim supărați. Ceea ce contează este alegerea noastră în rezolvarea acestor probleme. În loc să ne manifestăm prin țipete sau prin comportamente agresive, avem posibilitatea de a ne opri, de a respira profund și de a comunica într-un mod calm. Putem detalia ce ne afectează și putem lua în considerare și perspectiva celuilalt. Astfel, putem identifica împreună o soluție și putem păstra legătura de prietenie.

Elevii și-ar dori ca școala să fie un loc:

- în care profesorii sunt calzi, răbdători și deschiși la dialog;
- în care nu sunt judecați, etichetați sau ridiculizați pentru greșeli;
- în care colegii sunt încurajați să colaboreze, nu să concureze în mod negativ;
- în care vocea lor contează și este ascultată;
- în care regulile sunt corecte și aplicate pentru toți.

Cu alte cuvinte ,școala este un spațiu al echilibrului emoțional și al respectului reciproc. Profesorul, prin atitudinea și acțiunile sale zilnice, poate transforma această viziune în realitate, oferind elevilor nu doar educație, ci și siguranța de care au nevoie pentru a se dezvolta armonios. Ce putem face noi, profesorii?

- să încurajăm exprimarea liberă a opiniilor, fără teama de a fi criticat;
- să intervenim imediat în situațiile de bullying sau excludere;
- să promovăm respectul și empatia prin propriul exemplu;
- să oferim feedback constructiv, fără a eticheta sau compara elevii între ei;
- să creeze activități interactive care implică toți elevii, nu doar pe cei mai activi .

O instituție de învățământ de calitate se fundamentează pe elevi care sunt buni și respectuoși. Fiecare dintre noi are capacitatea de a contribui la formarea unui mediu agreabil. Putem realiza acest lucru prin acțiuni simple: să folosim expresiile „te rog” și „mulțumesc”, să ne comportăm prietenește cu toți cei din jur. Un simplu zâmbet poate avea un impact semnificativ asupra zilei cuiva. Aici au un rol important și părinții .

. Alături de profesori, au o contribuție semnificativă în formarea educațională. Doar împreună pot instrui copiii despre semnificația respectului, bunătății și a responsabilității. Prin puterea exemplului, le putem demonstra cum să se comporte și cum să se transforme în persoane mai bune. Și ei, elevii , la rândul lor, ar trebui să și dorească să facă lucruri mărețe și să aleagă, în fiecare zi, să fie mai buni decât au fost ieri.

O școală sigură este un mediu în care frica nu își are locul. Este un loc unde fiecare copil se simte acceptat, ascultat și valoros. Astfel, la școală, elevii vin cu plăcere la ore, se implică activ și învață mai simplu. Respectul, prietenia și înțelegerea formează un spațiu în care fiecare poate să crească armonios.

Crearea unui sentiment de apartenență îi va face pe elevi să simtă că fac parte dintr-un grup în care sunt acceptați, iar activitățile de echipă, proiectele comune și discuțiile deschise contribuie la acest lucru. Discuții de grup, jocuri de rol sau reflectări după incidente ajută mai mult decât simpla sancțiune .

În plus, un copil se simte în siguranță atunci când știe că există limite clare. Regulile stabilite împreună și aplicate consecvent oferă predictibilitate și încredere. Nu severitatea creează siguranță, ci corectitudinea și consecvența.

Personal, îmi imaginez școala ca o grădină. Astfel, în această grădină, fiecare copil este o floare unică. Pentru ca toate florile să se dezvolte frumos, au nevoie de lumină, apă și îngrijire. De asemenea, avem nevoie de respect, prietenie și siguranță. Dacă cineva dintre noi se rănește, toată „grădină” are de suferit. Dar dacă ne sprijinim și ne susținem, putem să facem un spațiu minunat, plin de culori și veselie.

În concluzie, prevenirea violenței pornește de la fiecare dintre noi. Nu trebuie să realizăm fapte mărețe pentru a schimba lumea, ci doar să fim conștienți de cei din jur, să fim buni și să ne comportăm cu respect. Dacă toți elevii vor face acest lucru, școala va fi un loc în care liniștea, prietenia și fericirea vor domni. Iar eu, voi merge în fiecare zi la școală cu inima deschisă și zâmbetul pe buze căci am creat un mediu școlar în care nu există tensiuni, bullying sau lipsă de încredere. Fiind prezenți și oferind alternative pozitive de rezolvare a conflictelor, putem determina elevii să nu bată în retragere, să nu își piardă motivația și, în timp, să nu abandoneze școala.

Haideți să fim garanți ai echilibrului, intervenind activ pentru a construi relații sănătoase între elevi.

ROLUL FACTORILOR EDUCAȚIONALI ÎN PREVENIREA ȘI COMBATerea VIOLENȚEI ÎN ȘCOALĂ ȘI FAMILIE

Prof. ed.timpurie: **TEGER CRINUȚA-IOANA**
Școala Gimnazială “Gheorghe Lupan”, Groși
Structura GPP Satu Nou de Jos, Maramureș

Complexitatea fenomenului de violență ne determină să vorbim nu doar despre violența în școală, ci despre violență în general. De cele mai multe ori, copilul ia primul contact cu violența în sânul familiei sale, extinzând apoi comportamentele violente și asupra altor persoane din mediul extra-familial (grup de prieteni, grădiniță, apoi școală). Pe de altă parte comportamentele violente învățate în mediul familial (de multe ori pe fondul neglijării copilului) se răsfrâng asupra membrilor familiei. Violența nu este ereditară, dar este contagioasă...

În apariția și manifestarea violenței sunt implicați diverși factori precum : familia, grupul de prieteni, școala, televizorul, calculatorul, mass-media etc., factori care pot împiedica manifestarea actelor de violență în momentul în care sunt foarte bine controlați și în momentul în care între aceștia există o relație de colaborare, în vederea controlării și stopării violenței. Rolul deosebit de important în prevenirea și combaterea violenței îi revine familiei, aceasta fiind primul mediu în care se stabilește un anumit climat psiho-emoțional cu tipuri expresive de comunicare și acțiune în interior și în relațiile cu mediul. Familia constituie atât un mediu natural biologic, cât și socio-cultural, economic. Ea asigură satisfacerea unei game largi de trebuințe și aspirații (nevoi și așteptări ale membrilor săi).

Școala este a doua familie a copilului, este cea care îi receptează pe ceilalți, fiind următorul mediu în care copilul își va desfășura activitatea. Aici este și locul unde comportamentele violente

sunt mult mai repede descoperite, copilul fiind supus unor cerințe și reguli specifice mediului educațional, cu care de multe ori se întâmplă să intre în conflict. Totuși, reușita în școală depinde și de familie, aceasta din urmă fiind cel mai important partener în educația copilului. Familia este cea care cunoaște copilul cel mai bine, fiind și cea care influențează și modelează personalitatea acestuia în ansamblu.

Putem astfel să concluzionăm că rezolvarea problemei violenței nu se poate realiza decât prin efortul comun al tuturor factorilor implicați în educație, dintre care cei mai importanți sunt familia și școala. Parteneriatul școală-familie are în acest context un rol foarte important. Colaborarea acestora poate porni de la simple discuții, ședințe, lectorate, serbări, lecții deschise până la vizite la domiciliul copiilor, moment în care se realizează o cunoaștere mai amănunțită a mediului de viață, dar se poate realiza și prin implicarea părinților în diverse acțiuni ale școlii.

Atâta timp cât cei doi factori educativi importanți, școala și familia se vor orienta spre același obiectiv, vor avea același deziderat, acela de a preveni și combate violența atât în școală cât și în familie, cu siguranța acțiunea celorlalți factori implicați în educație va avea un impact minim în ceea ce privește comportamentul violent.

Bibliografie:

- **Bandura, A.** (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, N.J: Prentice-Hall.
- **Cooper, S.** (2018). *Alege cuvintele, nu bâtele și pietrele: 7 metode prin care copilul tău să se descurce cu hărțuirea, conflictul și alte situații dificile*. București: Editura Trei.
- **Harwood, R., Miller, S. A., Vasta, R.** (2010). *Psihologia Copilului*. Iași: Editura Polirom.
- **Landers, C.** (2004). *Copilul și disciplina: o șansă de învățare*. Chișinău: Epigraf.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

TRĂISTARU DANIELA,
Școala Gimnazială Șelaru

1. Introducere (variantă extinsă)

Violența în mediul școlar reprezintă una dintre cele mai complexe provocări ale educației contemporane, având implicații profunde asupra dezvoltării emoționale, sociale și cognitive a elevilor. În contextul actual, marcat de schimbări rapide și influențe multiple (familiale, sociale și digitale), școala nu mai este doar un spațiu de transmitere a cunoștințelor, ci și un mediu esențial pentru formarea caracterului și a comportamentelor pro sociale.

Conceptul de „climat școlar sigur” se referă la existența unui mediu educațional bazat pe respect reciproc, încredere, cooperare și sprijin emoțional. În lipsa acestuia, apar fenomene precum agresivitatea, bullying-ul sau excluderea socială, care afectează nu doar victimele, ci întregul colectiv.

Așa cum subliniază Daniel Goleman, „educația nu înseamnă doar dezvoltarea inteligenței academice, ci și formarea competențelor emoționale care stau la baza relațiilor sănătoase”. Prin

urmare, prevenirea violenței nu este o acțiune izolată, ci un proces continuu, care implică întreaga comunitate educațională.

2. Forme ale violenței școlare

Violența școlară poate îmbrăca diverse forme, fiecare având consecințe specifice asupra dezvoltării elevilor:

- **Violența fizică** – agresiuni directe, loviri, îmbrânciri
- **Violența verbală** – jigniri, amenințări, etichetări
- **Violența psihologică** – excludere, intimidare, manipulare
- **Cyberbullying** – agresiune prin intermediul mediului online

Aceste manifestări afectează stima de sine, performanțele școlare și echilibrul emoțional al elevilor. De multe ori, efectele sunt de lungă durată, influențând relațiile sociale și integrarea ulterioară în societate.

3. Cauze ale violenței în mediul școlar

Violența nu apare întâmplător, ci este rezultatul interacțiunii mai multor factori:

- **Mediul familial** – lipsa afecțiunii, conflictele sau modelele negative
- **Influența grupului de egali** – presiunea socială și dorința de afirmare
- **Expunerea la conținut violent** – media și mediul online
- **Lipsa competențelor socio-emoționale** – dificultăți în gestionarea emoțiilor
- **Climatul educațional rigid** – comunicare deficitară profesor–elev

Potrivit lui Albert Bandura, comportamentele agresive sunt învățate prin observare și imitare, ceea ce subliniază importanța modelelor oferite de adulți.

4. Strategii de prevenire a violenței

Prevenirea violenței presupune intervenții sistematice și coerente:

a) Dezvoltarea competențelor socio-emoționale

- empatie
- autocontrol
- rezolvarea conflictelor
- comunicare asertivă

b) Crearea unui climat pozitiv în clasă

- reguli clare și echitabile
- respect reciproc
- încurajarea cooperării

c) Implicarea părinților și a comunității

- parteneriate școală–familie
- consiliere parentală
- activități comune

d) Programe educaționale

- campanii anti-bullying
- activități de conștientizare
- ore de dezvoltare personală

e) Rolul profesorului

Profesorul este un model comportamental esențial. Prin atitudine, comunicare și stil de predare, acesta poate preveni sau amplifica situațiile de conflict.

5. Rolul școlii în promovarea unui climat sigur

Școala trebuie să devină un spațiu în care fiecare elev se simte acceptat și protejat. Acest lucru implică:

- existența unor **reguli clare anti-volență**
- acces la **consiliere psihopedagogică**
- organizarea de **activități extracurriculare**
- promovarea incluziunii și diversității

După cum afirmă John Dewey, „educația nu este pregătire pentru viață, ci viața însăși”. Astfel, climatul școlar reflectă valorile societății pe care o construim.

6. Concluzie

Prevenirea violenței în mediul școlar este o responsabilitate comună, care implică elevi, profesori, părinți și comunitate. Un climat educațional sigur nu apare spontan, ci este rezultatul unor acțiuni conștiente și susținute.

Educația trebuie să formeze nu doar elevi bine pregătiți academic, ci și persoane echilibrate, capabile să relaționeze sănătos. Prin promovarea respectului, empatiei și colaborării, școala devine un spațiu al siguranței și al dezvoltării autentice.

7. Bibliografie (variantă academică)

- Daniel Goleman – *Inteligența emoțională*
- Albert Bandura – *Teoria învățării sociale*
- John Dewey – *Democrație și educație*
- Ministerul Educației – *Strategii privind prevenirea violenței în mediul școlar*
- UNICEF – *Raport privind bullying-ul în școli*
- Manuale de pedagogie și psihologie educațională
-

UN LICEU FĂRĂ VIOLENȚĂ – RESPONSABILITATEA MEA, RESPONSABILITATEA NOASTRĂ

Profesor TRIFU DORINA-NELA
Colegiul Tehnic „Costin D. Nenițescu” Pitești
Liceul Teoretic „Ion Barbu” Pitești

Prevenirea comportamentelor violente devine o prioritate în liceu, implicând atât cadrele didactice și instituția școlară, cât și elevii. Adoptarea unor atitudini responsabile și a unor practici adecvate contribuie la consolidarea unui climat educațional bazat pe respect și cooperare. Un prim element fundamental în prevenirea violenței îl constituie dezvoltarea autocontrolului și a competențelor de gestionare a emoțiilor. Manifestările impulsive sau agresive pot fi evitate prin utilizarea unor strategii precum reflecția înainte de reacție, distanțarea temporară de situațiile tensionate și exprimarea calmă a opiniilor. Astfel, comunicarea asertivă devine un instrument eficient în prevenirea escaladării conflictelor.

Respectul față de diversitate reprezintă o altă dimensiune esențială. Mediul liceal reunește elevi cu background-uri diferite, iar acceptarea acestor diferențe contribuie la reducerea tensiunilor și la prevenirea comportamentelor discriminatorii.. Prin urmare, cultivarea empatiei și a respectului reciproc constituie o bună practică în vederea prevenirii violenței.

Comunicarea deschisă și eficientă este, de asemenea, un factor determinant în gestionarea conflictelor. Identificarea și abordarea timpurie a problemelor reduc riscul agravării acestora. În situațiile în care elevii nu pot soluționa singuri conflictele, apelul la sprijinul cadrelor didactice, al consilierului psihologic și al altor adulți de încredere este recomandat. În același timp, atitudinea de neutralitate sau indiferență față de actele de violență poate contribui la perpetuarea acestora, motiv pentru care implicarea activă este necesară.

Participarea la activități extracurriculare și proiecte educaționale reprezintă o strategie eficientă de prevenire a violenței. Aceste activități facilitează dezvoltarea competențelor sociale, a spiritului de echipă și a relațiilor interpersonale pozitive. Implicarea elevilor în astfel de contexte contribuie la consolidarea coeziunii grupului și la diminuarea comportamentelor conflictuale.

Educația pentru nonviolență și promovarea unor valori precum toleranța, responsabilitatea și solidaritatea joacă un rol esențial în formarea unui climat școlar sănătos. Activitățile de consiliere, campaniile educaționale și programele de prevenire oferă elevilor instrumente practice pentru gestionarea conflictelor. De exemplu, medierea reprezintă o metodă constructivă de soluționare a disputelor, facilitând dialogul și înțelegerea reciprocă.

În final, exemplul personal are un impact semnificativ asupra comportamentului colectiv. Elevii care adoptă o conduită bazată pe respect, echilibru și responsabilitate pot influența pozitiv climatul grupului. Formarea unui mediu educațional lipsit de violență presupune eforturi constante și colaborare între toți actorii implicați.

Pe scurt, prevenirea violenței în mediul liceal este un proces complex, care necesită o abordare integrată, bazată pe dezvoltarea competențelor socio-emoționale, promovarea valorilor morale și implicarea activă a elevilor. Prin adoptarea unor bune practici și prin asumarea responsabilității

individuale, putem contribui la crearea unui mediu educațional sigur, echilibrat și favorabil dezvoltării personale.

FII SAFE ONLINE!

Prof. TRONARU-MILEA ANCA MARIA
Școala Gimnazială „Prof. Paul Bănică”, Târgoviște

Într-o lume digitalizată în continuă schimbare, educația pentru siguranța online devine o prioritate esențială atât pentru elevi, cât și pentru cadrele didactice. Utilizarea responsabilă a internetului, protejarea datelor personale, dezvoltarea competențelor de igienă cibernetică și respectarea principiilor eticii în IT sunt aspecte fundamentale ale educației moderne. Acest proiect își propune să evidențieze importanța acestor teme și să ofere modele de bune practici pentru implementarea lor în mediul școlar.

În opinia mea, siguranța și starea de bine a elevilor sunt factori esențiali pentru performanță și dezvoltare personală. Un elev care se simte protejat, respectat și ascultat va învăța mai bine, va avea mai multă încredere în sine și va fi mai motivat să participe activ la viața școlii.

În orice comunitate educațională modernă, siguranța și starea de bine a elevilor sunt fundamentul unei școli de succes. Nu putem vorbi despre rezultate, performanță sau motivație atâta timp cât elevii nu se simt protejați, înțeleși și respectați. La Școala Gimnazială „Prof. Paul Bănică” din Târgoviște, aceste valori sunt puse în centrul procesului educativ, printr-o atitudine deschisă, grijulie și prin implicarea tuturor: elevi, profesori, părinți și parteneri din comunitate.

Primul argument este că siguranța fizică și emoțională creează un mediu de învățare stabil. Elevii trebuie să știe că școala este un loc unde nu sunt judecați, agresați sau excluși. Fenomenele precum bullying-ul, cyberbullying-ul, presiunea socială sau stresul școlar afectează direct starea de bine și rezultatele la învățătură. De aceea, profesorii și colegii trebuie să promoveze respectul, empatia și cooperarea.

În primul rând, siguranța fizică cat si on-line a elevilor reprezintă o condiție de bază pentru învățare. În școala noastră, se acordă o atenție deosebită protecției fizice și emoționale a fiecărui copil. Spațiile sunt sigure, supravegheate, iar elevii sunt încurajați să discute cu profesorii sau diriginții atunci când se confruntă cu probleme. Campaniile de prevenire a violenței și a bullying-ului, cyberbullying-ului desfășurate periodic, au scopul de a crea o atmosferă calmă și prietenoasă, în care respectul reciproc devine o regulă, nu o excepție.

Al doilea argument este că starea de bine influențează direct performanța școlară. Când elevii se simt apreciați, au activități atractive, spații curate și relații pozitive, vin cu plăcere la școală. O atmosferă pozitivă îi ajută să fie mai creativi și mai deschiși la învățare.

În al doilea rând, starea de bine a elevilor este cultivată prin activități variate și printr-o relație bazată pe empatie și comunicare. Profesorii din Școala „Prof. Paul Bănică” înțeleg că fiecare elev este unic și are propriul ritm de învățare, propriile emoții și nevoi. Prin activități de consiliere, ore dedicate dezvoltării personale, ateliere creative sau proiecte extrașcolare, elevii sunt încurajați să se descopere, să aibă încredere în forțele proprii și să se implice activ în viața școlii.

Un alt aspect important este rolul familiei și al comunității. Părinții și profesorii trebuie să colaboreze pentru a susține elevii, nu doar prin cerințe academice, ci și prin încurajare, înțelegere și consiliere.

Totodată, școala promovează un echilibru între performanță și bunăstare emoțională. Elevii sunt susținuți să învețe nu doar pentru note, ci pentru a-și construi un viitor bazat pe cunoștințe solide și valori morale. Încurajarea, aprecierea efortului și sprijinul acordat atunci când apar dificultăți contribuie la formarea unui climat pozitiv, în care fiecare copil se simte important și valoros.

Un alt aspect esențial este colaborarea cu familia și comunitatea. La Școala „Prof. Paul Bănică”, parteneriatul cu părinții este activ și constant. Ei sunt implicați în proiecte educative, în activități de voluntariat și în discuții legate de siguranța copiilor în mediul școlar și online. De asemenea, colaborarea cu autoritățile locale și cu instituții partenere asigură resurse și sprijin pentru proiecte care contribuie la starea de bine a elevilor.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

Prof. înv primar **TUDOR LUMINIȚA CRISTINA**
Școala Gimnazială „Matei Basarab” Târgoviște

Școala reprezintă unul dintre cele mai importante medii de formare pentru copii, nu doar din punct de vedere academic, ci și social și emoțional. În acest context, prevenirea violenței și asigurarea unui climat școlar sigur devin priorități esențiale pentru cadrele didactice, părinți și comunitate. Violența în mediul școlar, fie ea fizică, verbală, psihologică sau online, poate avea efecte negative pe termen lung asupra dezvoltării elevilor, influențând performanța școlară, stima de sine și relațiile interpersonale.

Violența școlară se poate manifesta sub diverse forme, dintre care cele mai frecvente sunt:

- **Violența fizică** – loviri, îmbrânceli, distrugerea bunurilor personale;
- **Violența verbală** – jigniri, porecle, amenințări;
- **Violența psihologică** – excludere socială, intimidare, manipulare;
- **Cyberbullying-ul** – hărțuirea prin intermediul tehnologiei (rețele sociale, mesaje).

Aceste forme pot apărea izolat sau combinate și afectează atât victimele, cât și agresorii sau martorii.

Violența în școală este un fenomen complex, determinat de o varietate de factori:

- **Factori individuali** – lipsa autocontrolului, dificultăți emoționale, nevoia de afirmare;
- **Factori familiali** – modele negative de comportament, lipsa supravegherii sau comunicării;
- **Factori școlari** – climat tensionat, lipsa regulilor clare sau aplicarea inegală a acestora;
- **Factori sociali** – influența grupului, mass-media, mediul comunitar.

Efectele violenței școlare sunt profunde și pot include:

- scăderea performanțelor școlare;
- absenteism și abandon școlar;
- anxietate, depresie, izolare;
- dificultăți de integrare socială;
- perpetuarea comportamentelor agresive în viața adultă.

Prevenirea violenței presupune o abordare sistemică și implicarea tuturor actorilor educaționali.

Printre strategiile eficiente se numără:

Cadrele didactice au un rol esențial în stabilirea unui mediu bazat pe respect, încredere și cooperare. Stabilirea unor reguli clare și aplicarea consecventă a acestora contribuie la prevenirea conflictelor.

Dezvoltarea abilităților de gestionare a emoțiilor, empatie și comunicare eficientă ajută elevii să rezolve conflictele într-un mod non-violent.

Colaborarea școală–familie este esențială. Părinții trebuie informați și implicați în activități care promovează comportamente pozitive.

Proiectele, jocurile de rol, dezbaterile și activitățile de grup contribuie la dezvoltarea spiritului de echipă și reduc comportamentele agresive.

Identificarea rapidă a situațiilor de risc și intervenția promptă pot preveni escaladarea conflictelor.

Un climat școlar sigur presupune nu doar absența violenței, ci și existența unui mediu în care elevii se simt acceptați, respectați și protejați. Acesta poate fi construit prin:

- comunicare deschisă între elevi și profesori;
- politici școlare clare împotriva violenței;

- consiliere psihopedagogică;
- programe de prevenire și intervenție;
- valorizarea diversității și incluziunii.

Într-o clasă de nivel primar, au fost observate conflicte frecvente între elevi. Profesorul a implementat un program de dezvoltare a abilităților socio-emoționale, incluzând jocuri de rol și activități de cooperare. După câteva săptămâni, s-a constatat o reducere semnificativă a conflictelor și o îmbunătățire a relațiilor dintre elevi.

Profesorul este un model de comportament pentru elevi și un mediator al conflictelor. Prin atitudinea sa echilibrată, empatică și fermă, acesta poate influența pozitiv climatul clasei. De asemenea, este responsabil de aplicarea strategiilor educaționale adecvate și de colaborarea cu ceilalți specialiști (consilier școlar, psiholog).

Concluzii

Prevenirea violenței și promovarea unui climat școlar sigur reprezintă un proces continuu, care necesită implicare, responsabilitate și cooperare. Un mediu educațional sănătos contribuie la dezvoltarea armonioasă a elevilor și la formarea unor adulți responsabili, capabili să gestioneze conflictele într-un mod constructiv. Investiția în educație și în relațiile interumane este esențială pentru construirea unei societăți echilibrate și sigure.

Bibliografie

- Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Iași: Editura Polirom.
- Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
- Joița, E. (2006). *Instruirea constructivistă*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Ministerul Educației (2019). *Strategii și politici privind prevenirea violenței în mediul școlar*. București.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

Prof. ed. timpurie **UNGUREANU IOANA**
Școala Gimnazială Șelaru

În grădinițe bullying-ul/violența nu este atât de des întâlnită datorită vârstelor mici ale copiilor. Sunt profesor de educație timpurie la grupa mare (5-6 ani) iar episoadele de violență întâlnite la clasă sunt:

- lipsa controlului emoțional (când nu reușește să construiască o casă din cuburi- dărâmă tot; nu reușește să deschidă o cutie- plânge, o aruncă, o sparge...; smulge o jucărie de la alt copil)
- influență negativă a desenelor animate (imită cel mai des comportamentele agresive ale personajelor)
- violență domestică/familii dezorganizate (lovește ceilalți copii care nu se supun)

Soluții de prevenire și intervenții:

- implementarea unor reguli clare anti-violență;
- dezvoltarea empatiei prin lecturi, comunicare și jocuri de rol;
- suport emoțional atât pentru victimă, martori cât și pentru agresor;
- implicarea familiei.

Titlul activității: „*Inima de hârtie*”: Cuvinte care dor, cuvinte care vindecă”

Grupa: Mare (5-6 ani)

Scopul: Dezvoltarea empatiei și a conștientizării impactului pe care comportamentele și cuvintele îl au asupra celor din jur, în vederea prevenirii comportamentelor de tip bullying.

Obiective:

- Să identifice emoțiile negative (tristețe, durere) și pozitive (bucurie, siguranță) provocate de interacțiunile cu ceilalți.
- Să exerseze comportamente de sprijin și cuvinte de încurajare pentru „repararea” unei situații tensionate.
- Să colaboreze pentru a crea un mediu sigur și prietenos în grupă.

Strategii:

Metode: Conversația euristică, jocul de rol, exercițiul simbolic, „Explozia stelară”.

Mijloace: O inimă mare decupată din hârtie colorată (roșie), bandă adezivă (leucoplast), jetoane cu fețe vesele/triste, cuburi.

Forme de organizare: Frontal și pe grupuri mici.

Descrierea activității:

Momentul de debut (Povestea Inimii): Educatorul prezintă „Inima Grupei”, o inimă mare, frumoasă și fină. Copiii sunt invitați să spună lucruri „urâte” sau „rele” pe care le-au auzit uneori (ex: „Nu ești prietenul meu”, „Nu te joci cu noi”). La fiecare replică negativă, educatorul îndoaie sau șifonează o parte din inima de hârtie.

Etapă de conștientizare: La final, inima este un ghemotoc de hârtie. Educatorul încearcă să o îndrepte, dar observă că au rămas urme (cute). Se discută despre cum se simte cineva când este tratat urât: „Chiar dacă ne cerem scuze, urmele rămân în suflet”.

Demersul reparator (Vindecarea): Copiii sunt provocați să „vindece” inima. Fiecare copil care spune un cuvânt frumos sau propune o faptă bună (ex: „Vrei să ne jucăm?”, „Te ajut eu”) primește o bucată de „plasture” (bandă adezivă) pe care o lipește peste cutele inimii.

Evaluare: Activitatea se încheie cu „Cercul Prieteniei”, unde copiii își dau mâna și verbalizează o regulă a grupeii (ex: „Noi folosim mâinile pentru a ajuta, nu pentru a lovi”). Evaluarea se face prin observarea gradului de implicare și a capacității de a oferi soluții pozitive.

Bibliografie:

Băban, A. (coord.), Consiliere educațională, Editura ASCR, Cluj-Napoca, 2011.

Goleman, D., Inteligența emoțională, Editura Curtea Veche, București, 2008.

Ministerul Educației, Curriculum pentru educație timpurie, 2019.

PREVENIREA VIOLENȚEI ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE

Profesor educație timpurie **Daniela VÂLCU**
GPP Floare albastră Craiova. Dolj

În contextul actual al societății, marcat de transformări rapide și de o diversitate crescândă a mediilor familiale și culturale, școala devine un spațiu esențial nu doar pentru transmiterea de cunoștințe, ci și pentru formarea unor comportamente sociale sănătoase. Din perspectiva unei profesoare de educație timpurie, prevenirea violenței și promovarea unui climat școlar sigur reprezintă o prioritate fundamentală, întrucât primii ani de viață sunt decisivi pentru dezvoltarea emoțională și socială a copilului. Intervențiile realizate în această etapă au un impact profund și de durată asupra modului în care copilul va relaționa cu ceilalți și va gestiona conflictele.

Educația timpurie oferă cadrul optim pentru dezvoltarea competențelor socio-emoționale, care stau la baza prevenirii comportamentelor agresive. Copiii învață, încă de la grădiniță, să își recunoască emoțiile, să le exprime adecvat și să manifeste empatie față de cei din jur. În acest sens, rolul cadrului didactic este acela de mediator și model comportamental, oferind exemple de comunicare nonviolentă și de rezolvare pașnică a conflictelor. Prin activități ludice, jocuri de rol și povești cu mesaj educativ,

copiii sunt ghidați să înțeleagă consecințele comportamentelor agresive și să adopte alternative constructive.

Un climat școlar sigur nu se construiește doar prin reguli stricte, ci prin crearea unui mediu bazat pe încredere, respect reciproc și cooperare. În grupa de educație timpurie, acest lucru se realizează prin stabilirea unor rutine clare, prin valorizarea fiecărui copil și prin încurajarea participării active. Copiii care se simt acceptați și în siguranță sunt mai puțin predispuși să manifeste comportamente violente. De asemenea, colaborarea cu familia este esențială, deoarece valorile și comportamentele promovate acasă trebuie să fie în acord cu cele din mediul educațional.

Un alt aspect important îl reprezintă identificarea timpurie a comportamentelor de risc. Cadrele didactice trebuie să fie atente la semne precum izolarea socială, impulsivitatea excesivă sau dificultățile de reglare emoțională. Intervenția promptă, prin consiliere și colaborare cu specialiști (psihologi, consilieri școlari), poate preveni escaladarea acestor comportamente. În același timp, este important ca educatoarea să evite etichetarea copiilor și să adopte o abordare incluzivă, centrată pe nevoile individuale ale fiecăruia.

Promovarea unui climat școlar sigur implică și educația pentru valori. Respectul, toleranța, solidaritatea și responsabilitatea trebuie cultivate constant, prin activități integrate în curriculum. De exemplu, proiectele tematice, activitățile de grup și implicarea în acțiuni comunitare contribuie la dezvoltarea spiritului civic și la consolidarea relațiilor pozitive între copii. În plus, utilizarea unor metode interactive și participative stimulează implicarea activă și reduce riscul apariției conflictelor.

Tehnologia și mediul online reprezintă, de asemenea, un factor de influență asupra comportamentului copiilor, chiar și la vârste fragede. De aceea, este necesară o educație timpurie pentru utilizarea responsabilă a resurselor digitale, precum și o informare adecvată a părinților în acest sens. Prevenirea violenței nu se limitează la spațiul fizic al școlii, ci trebuie extinsă și în mediul virtual, unde copiii pot fi expuși unor modele negative.

Un aspect adesea subestimat în prevenirea violenței în educația timpurie este importanța climatului emoțional creat de cadrul didactic în interacțiunile zilnice. Tonul vocii, atitudinea, răbdarea și disponibilitatea de a asculta copilul contribuie decisiv la construirea unui mediu sigur și predictibil. Copiii au nevoie de stabilitate și de repere clare pentru a se dezvolta armonios, iar reacțiile educatoarei în situații tensionate devin modele de gestionare a emoțiilor. De exemplu, în locul sancțiunilor punitive, se recomandă utilizarea consecințelor logice și a discuțiilor ghidate, prin care copilul este ajutat să înțeleagă impactul comportamentului său. Astfel, se dezvoltă treptat responsabilitatea personală și capacitatea de autocontrol. În plus, crearea unor momente zilnice dedicate exprimării emoțiilor, precum „cercul de dimineață”, oferă copiilor oportunitatea de a-și împărtăși trăirile și de a învăța unii de la alții. Această practică consolidează relațiile din grup și reduce tensiunile care pot degenera în comportamente agresive. Prin urmare, educatoarea nu este doar un transmitător de informații, ci un veritabil arhitect al climatului emoțional din clasă.

De asemenea, parteneriatul educațional cu familia și comunitatea joacă un rol esențial în prevenirea violenței și în menținerea unui climat școlar sigur. Comunicarea constantă cu părinții permite identificarea timpurie a unor eventuale dificultăți și asigură coerența intervențiilor educative. Organizarea de întâlniri tematice, ateliere sau activități comune contribuie la conștientizarea importanței educației nonviolente și la dezvoltarea unor strategii comune de intervenție. În același

timp, colaborarea cu specialiști din domeniul psihologiei și asistenței sociale oferă suport suplimentar în gestionarea situațiilor complexe. Comunitatea locală poate deveni un partener valoros prin implicarea în proiecte educaționale care promovează valori precum respectul, solidaritatea și incluziunea. Astfel, copilul beneficiază de un mediu coerent și susținător, atât în familie, cât și în grădiniță.

Așadar, prin eforturi comune și printr-o abordare integrată, prevenirea violenței devine un obiectiv realizabil, iar climatul școlar sigur se transformă într-o realitate constantă, nu doar într-un ideal educațional.

Bibliografie

Bocoș, M. (2013). Didactica învățământului preșcolar. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.

Cucoș, C. (2014). Pedagogie. Iași: Editura Polirom.

Ionescu, M., & Radu, I. (2001). Didactica modernă. Cluj-Napoca: Editura Dacia.

Ministerul Educației (2019). Curriculum pentru educație timpurie. București.

Neacșu, I. (2010). Instruire și învățare. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Stan, L. (2016). Educația timpurie – fundamente și practici. Iași: Editura Institutul European.

Vrășmaș, E. (2012). Educația incluzivă în grădiniță. București: Editura Aramis.

ORA DE LIMBA ENGLEZĂ – PUNTE SPRE EMPATIE ȘI NONVIOLENȚĂ

Profesor limba engleză drd. **Gabriela VÂLCU**
Liceul Energetic Craiova, Dolj

În contextul actual al educației, ora de limba engleză depășește cu mult sfera acumulării de cunoștințe lingvistice, devenind un cadru favorabil formării unor valori și atitudini esențiale pentru conviețuirea socială. Din perspectiva unui profesor de limba engleză, prevenirea violenței și promovarea unui climat școlar sigur se pot realiza prin intermediul conținuturilor și metodelor specifice disciplinei. Limba engleză, ca limbă de circulație internațională, facilitează accesul la o diversitate de culturi, perspective și modele de comportament, contribuind astfel la dezvoltarea toleranței și a respectului față de diferențe. În acest sens, ora de limba engleză devine un spațiu al dialogului intercultural, în care elevii sunt încurajați să își exprime opiniile, să asculte activ și să accepte puncte de vedere diferite.

Un rol esențial în prevenirea comportamentelor agresive îl are dezvoltarea competențelor de comunicare. Prin activități precum dezbateri, jocuri de rol, dialoguri simulate sau proiecte de grup,

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

ISBN 978-606-95840-8-8

elevii învață să comunice eficient, să își exprime emoțiile și să rezolve conflictele într-un mod constructiv. Profesorul de limba engleză poate valorifica teme relevante, precum prietenia, bullying-ul, diversitatea sau drepturile omului, integrându-le în lecții interactive. Textele autentice, materialele video și poveștile cu mesaj educativ oferă contexte reale de reflecție și analiză, contribuind la conștientizarea efectelor negative ale violenței. În același timp, utilizarea limbii engleze în astfel de contexte stimulează gândirea critică și capacitatea de argumentare.

Climatul școlar sigur se construiește, în cadrul orei de limba engleză, prin promovarea unui mediu deschis și incluziv, în care fiecare elev se simte valorizat și respectat. Profesorul are responsabilitatea de a crea un spațiu în care greșeala este percepută ca oportunitate de învățare, nu ca motiv de sancțiune sau ridiculizare. Încurajarea participării tuturor elevilor, adaptarea activităților la nivelul fiecăruia și oferirea unui feedback constructiv contribuie la creșterea încrederii în sine și la reducerea anxietății. Elevii care se simt acceptați sunt mai puțin predispuși să adopte comportamente agresive, iar relațiile dintre colegi devin mai armonioase.

De asemenea, profesorul de limba engleză poate integra în activitatea didactică exerciții de educație socio-emoțională. Activitățile de tip „speaking” și „listening” pot fi adaptate pentru a include exprimarea emoțiilor, descrierea unor situații conflictuale și identificarea soluțiilor pașnice. De exemplu, elevii pot fi implicați în scenarii în care trebuie să rezolve un conflict între colegi sau să ofere sfaturi unui personaj aflat într-o situație dificilă. Aceste exerciții contribuie la dezvoltarea empatiei și a capacității de a înțelege perspective diferite. În plus, lucrul în echipă, frecvent utilizat în predarea limbilor străine, stimulează cooperarea și responsabilitatea comună.

Un alt element important îl reprezintă utilizarea resurselor digitale și a materialelor autentice în limba engleză. Filmele educative, interviurile, campaniile anti-bullying sau platformele interactive oferă exemple concrete de comportamente și valori pozitive. Profesorul are rolul de a ghida elevii în analiza critică a acestor materiale și de a facilita discuții constructive. În același timp, este necesară promovarea unui comportament responsabil în mediul online, având în vedere riscurile asociate comunicării virtuale. Astfel, ora de limba engleză devine un context relevant pentru educația digitală și pentru prevenirea formelor moderne de violență, precum cyberbullying-ul.

Nu în ultimul rând, relația profesor-elev joacă un rol determinant în crearea unui climat sigur. Atitudinea deschisă, respectul reciproc și disponibilitatea de a asculta contribuie la consolidarea unei relații bazate pe încredere. Profesorul de limba engleză trebuie să fie un model de comunicare eficientă și de comportament echilibrat, demonstrând în mod constant importanța respectului și a dialogului. Prin implicare activă și prin adaptarea strategiilor didactice la nevoile elevilor, acesta poate contribui semnificativ la prevenirea violenței și la formarea unui mediu educațional sigur și incluziv.

Integrarea literaturii și a textelor autentice din spațiul anglofon reprezintă o strategie didactică valoroasă în formarea unor atitudini nonviolente. Povestirile, romanele adaptate sau fragmentele literare pot deveni puncte de plecare pentru discuții profunde despre valori morale, relații interumane și consecințele violenței. Elevii au ocazia să analizeze comportamentele personajelor, să identifice conflicte și să propună soluții alternative, dezvoltând astfel gândirea critică și empatia. De asemenea, activitățile de tip „creative writing” le permit elevilor să își exprime propriile trăiri și să reflecteze asupra unor situații de viață, într-un mod sigur și ghidat. Profesorul poate orienta aceste activități spre teme precum acceptarea diferențelor, gestionarea emoțiilor sau importanța comunicării. În acest fel,

ora de limba engleză devine nu doar un spațiu de învățare lingvistică, ci și un cadru de dezvoltare personală și socială, contribuind la formarea unor indivizi echilibrați și responsabili.

Totodată, evaluarea poate fi utilizată ca instrument de susținere a unui climat pozitiv și sigur. În locul unei evaluări strict centrate pe performanță, profesorul de limba engleză poate adopta o evaluare formativă, care să încurajeze progresul și implicarea elevilor. Feedback-ul constructiv, accentul pus pe efort și recunoașterea reușitelor contribuie la creșterea motivației și la reducerea frustrării, factor adesea asociat cu manifestările agresive. Activitățile de autoevaluare și evaluare între colegi pot dezvolta responsabilitatea și respectul reciproc, dacă sunt bine ghidate. În plus, stabilirea unor reguli clare și echitabile în clasă, discutate și asumate împreună cu elevii, consolidează sentimentul de apartenență și siguranță.

În concluzie, procesul evaluativ devine parte integrantă a unui demers educațional orientat spre prevenirea violenței și construirea unui climat școlar bazat pe respect, cooperare și încredere.

Bibliografie

- Brown, H. D. (2007). *Principles of Language Learning and Teaching*. Pearson Education.
- Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
- Harmer, J. (2007). *How to Teach English*. Longman.
- Ionescu, M., & Radu, I. (2001). *Didactica modernă*. Cluj-Napoca: Editura Dacia.
- Krashen, S. (1982). *Principles and Practice in Second Language Acquisition*. Pergamon Press.
- Ministerul Educației (2019). *Curriculum național*. București.
- Neacșu, I. (2010). *Înstruire și învățare*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Păun, E. (1999). *Școala – abordare sociopedagogică*. Iași: Editura Polirom.
- Scrivener, J. (2011). *Learning Teaching*. Macmillan Education.
- Vărășmaș, E. (2012). *Educația incluzivă în grădiniță*. București: Editura Aramis.

FORME DE MANIFESTARE A VIOLENȚEI ȘCOLARE

VARDARIE- FOTESCU MIHAELA

Școala Gimnazială Nr.27, Timișoara

„A lupta contra violenței școlare înseamnă a ameliora calitatea relațiilor și a comunicării între toate persoanele angrenate în actul educațional” (Dardel Jaouadi).

Violența în mediul școlar este un fenomen real complex, cu diverse modalități de exteriorizare. Astfel, uneori, școala devine spațiul de manifestare al conflictului între elevi și între profesori-elevi, zonă în care se observă conduita neadecvată.

Conform statisticilor, cazurile de violență din școli sunt provocate de cauze diverse: neglijarea sau abandonul copiilor, lipsa de informație, agresiunea mijloacelor mass-media, plecarea părinților la muncă peste hotare, etc. Complexitatea fenomenului ne determină să abordăm acest subiect nu doar

în școală, dar despre violență în general. Deseori copilul ia primul contact cu violența în cadrul familiei sale, aplicând apoi comportamentele violente asupra altor persoane din mediul școlar, social, extrafamilial. Alteori, comportamentele violente dobândite în mediul extrafamilial se manifestă asupra membrilor familiei.

Violența amenință nu doar șansele de supraviețuire și sănătatea copiilor, ci și bunăstarea lor emoțională și viitoarele perspective. Actele de violență la care un copil este supus sau martor la o vârstă fragedă, atunci când creierul și corpul se află la o etapă importantă a dezvoltării, pot provoca daune pe tot parcursul vieții. Acestea afectează sănătatea fizică și mintală a copiilor, le compromit capacitatea de a învăța și a socializa, și le subminează dezvoltarea ca adulți funcționali și părinți buni mai târziu în viață.

Fiind un fenomen complex, violența are determinări psihologice, sociale, culturale, economice, lucru evident atunci când luăm în considerare amploarea formelor ei de manifestare și inter-relațiile pe care le presupune.

Violența școlară este doar una dintre manifestările violenței cotidiene. În Europa, dezbaterile privind relația între conceptul de „drept la siguranță” și mediul școlar au căpătat o dezvoltare continuă, cu diferențe de la țară la țară, devenind oficial o problemă politică, în urma unei întâlniri a experților, organizată de Comisia Europeană în 1997.

Violența în mediul școlar reprezintă o problemă tot mai vizibilă și îngrijorătoare, afectând atât elevii, cât și cadrele didactice. Aceasta nu se limitează doar la agresiuni fizice, ci îmbracă forme diverse, uneori subtile, dar la fel de dăunătoare pentru dezvoltarea armonioasă a copiilor și adolescenților.

O primă formă de manifestare este violența fizică, cea mai ușor de observat. Aceasta include loviturile, îmbrâncelile sau alte acte de agresiune directă între elevi. De multe ori, astfel de comportamente apar pe fondul conflictelor nerezolvate, al frustrărilor sau al dorinței de dominare. Consecințele pot fi grave, atât din punct de vedere fizic, cât și emoțional.

O altă formă frecvent întâlnită este violența verbală. Insulte, poreclele jignitoare, amenințările sau umilirea în public pot avea efecte devastatoare asupra stimei de sine a victimelor. Deși nu lasă urme vizibile, acest tip de violență poate duce la anxietate, depresie și chiar abandon școlar.

Violența psihologică sau emoțională este mai greu de identificat, dar extrem de periculoasă. Ea include excluderea din grup, intimidarea constantă sau manipularea. Fenomenul de bullying, din ce în ce mai prezent în școli, este un exemplu clar de astfel de comportament. Victimele ajung adesea să se simtă izolate și neînțelese. În contextul dezvoltării tehnologice, a apărut și violența online, cunoscută sub numele de cyberbullying. Prin intermediul rețelelor sociale, elevii pot fi hărțuiți, ridiculizați sau amenințați, uneori anonim. Impactul este amplificat de faptul că agresiunile pot continua dincolo de spațiul școlii, afectând viața personală a victimelor. Prevenirea violenței școlare presupune adoptarea unor măsuri eficiente și colaborarea strânsă între elevi, profesori și părinți. Educația joacă un rol esențial, introducerea unor programe de dezvoltare emoțională și socială ajutându-i pe elevi să își gestioneze mai bine emoțiile și să comunice eficient, reducând astfel riscul apariției conflictelor. Este important ca școala să promoveze un climat bazat pe respect și toleranță. Regulile trebuie să fie clare și aplicate consecvent, iar comportamentele agresive

sanctionate prompt. Activitățile de grup, proiectele comune și consilierea psihologică contribuie la consolidarea relațiilor pozitive între elevi. Părinții trebuie să ofere un model de comportament echilibrat și să mențină o comunicare deschisă cu copiii lor. Implicarea acestora în viața școlară poate preveni multe situații de risc.

Bibliografie

Institutul de Științe ale Educației, UNICEF, „Violența în școală”, București, 2005 (document PDF);

- Ferreol, Gilles, Adrian, Neculau, Violenta. Aspecte psihosociale, Iași, Editura Polirom,

PREVENIREA VIOLENȚEI ÎN ȘCOALĂ (CICLUL PRIMAR)

VASILE RAMONA GEORGETA

Violența în școală reprezintă o problemă importantă care poate afecta dezvoltarea emoțională și socială a elevilor, în special în ciclul primar. La această vârstă, copiii sunt în plin proces de formare a personalității, iar mediul școlar joacă un rol esențial în modelarea comportamentului lor. De aceea, prevenirea violenței trebuie să fie o prioritate pentru cadrele didactice, părinți și întreaga comunitate educațională.

În ciclul primar, violența se manifestă de cele mai multe ori sub forma tachinării, excluderii din grup, jignirilor sau, în unele cazuri, a agresiunii fizice. Aceste comportamente pot părea minore, însă ele pot avea efecte negative pe termen lung asupra încrederii în sine a copilului și asupra relațiilor sale sociale.

Un prim pas în prevenirea violenței este crearea unui climat pozitiv în clasă. Învățătorul are un rol esențial în stabilirea unor reguli clare de comportament și în promovarea respectului reciproc. Elevii trebuie încurajați să comunice deschis, să își exprime emoțiile și să își rezolve conflictele într-un mod pașnic.

Educația pentru valori este foarte importantă. Activitățile didactice pot include jocuri de rol, povești educative și discuții despre prietenie, toleranță și empatie. Prin astfel de metode, copiii învață să înțeleagă perspectivele celorlalți și să dezvolte comportamente pozitive.

Un alt factor important îl reprezintă implicarea părinților. Comunicarea constantă între școală și familie contribuie la identificarea timpurie a problemelor și la găsirea unor soluții eficiente. Părinții trebuie să fie modele de comportament pentru copii și să îi învețe să respecte regulile și pe cei din jur.

De asemenea, consilierul școlar poate avea un rol important în prevenirea și gestionarea situațiilor de violență. Activitățile de consiliere ajută elevii să își gestioneze emoțiile și să își dezvolte abilitățile sociale.

Este important ca fiecare caz de violență să fie tratat cu seriozitate. Cadrele didactice trebuie să intervină prompt și să aplice măsuri educative, nu punitive. Scopul este corectarea comportamentului și nu pedepsirea elevului.

Activitățile extracurriculare, precum sportul, arta sau proiectele de grup, contribuie la dezvoltarea spiritului de echipă și la reducerea comportamentelor agresive. Prin implicarea în astfel de activități, elevii învață să colaboreze și să se respecte reciproc.

Un alt aspect important este dezvoltarea inteligenței emoționale. Copiii trebuie să învețe să își recunoască emoțiile și să le gestioneze într-un mod adecvat. Acest lucru reduce semnificativ apariția conflictelor și a comportamentelor violente.

În concluzie, prevenirea violenței în școală, în special în ciclul primar, necesită o abordare complexă și colaborativă. Prin implicarea activă a cadrelor didactice, a părinților și a elevilor, se poate crea un mediu educațional sigur, în care fiecare copil se simte respectat și valorizat.

EDUCAȚIE PENTRU NONVIOLENȚĂ: CONSTRUIREA UNUI MEDIU ȘCOLAR SIGUR ȘI INCLUZIV

Prof. VASILESCU MARIA-RAMONA,
Școala Gimnazială "Marin Preda" Pitești

Educația pentru nonviolență reprezintă una dintre direcțiile fundamentale ale școlii moderne, care își asumă nu doar transmiterea de cunoștințe, ci și formarea unor comportamente sociale sănătoase, bazate pe respect, empatie și cooperare. Într-un context educațional în continuă schimbare, marcat de diversitate, presiuni sociale și expunere crescută la mediul digital, prevenirea violenței devine o prioritate strategică pentru orice instituție de învățământ. Construirea unui mediu școlar sigur și incluziv nu este doar o obligație legală, ci și o condiție esențială pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor.

Violența școlară poate lua forme variate – fizică, verbală, emoțională, socială, cibernetică sau simbolică – iar efectele ei se resimt atât la nivel individual, cât și la nivelul întregii comunități școlare. Elevii expuși la comportamente agresive pot dezvolta anxietate, scăderea stimei de sine, dificultăți de învățare și chiar absentism, în timp ce climatul școlii devine tensionat, lipsit de încredere și cooperare. De aceea, educația pentru nonviolență trebuie să fie un proces continuu, integrat în activitățile didactice, extracurriculare și în cultura organizațională a școlii.

Cadrul legislativ actual, reprezentat de Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și de strategiile naționale privind prevenirea violenței, subliniază necesitatea implementării unor politici clare de protecție a elevilor. Acestea includ proceduri de raportare a incidentelor, intervenții specializate, colaborarea cu consilierii școlari și cu instituțiile abilitate, precum și formarea continuă a cadrelor didactice în domeniul gestionării conflictelor și al comunicării nonviolente. În același timp, documentele internaționale, precum ghidurile UNESCO și OECD, promovează o abordare holistică, centrată pe dezvoltarea competențelor socio-emoționale și pe implicarea activă a elevilor în viața școlii.

Construirea unui mediu școlar sigur și incluziv presupune, în primul rând, cultivarea unei culturi organizaționale bazate pe respect reciproc, responsabilitate și solidaritate. Profesorii au un rol esențial în modelarea comportamentelor pozitive, prin modul în care comunică, gestionează conflictele și creează oportunități de colaborare între elevi. Activitățile de educație socio-emoțională, atelierele de dezvoltare personală, proiectele de grup și campaniile anti-bullying contribuie la formarea unor relații sănătoase și la reducerea comportamentelor agresive.

Un alt element important îl reprezintă implicarea părinților și a comunității. Cercetările arată că elevii care beneficiază de sprijin familial, de reguli clare și de modele pozitive sunt mai puțin predispuși la comportamente violente. De aceea, școala trebuie să dezvolte parteneriate cu familiile, să organizeze întâlniri tematice și să ofere resurse pentru gestionarea conflictelor și a emoțiilor în mediul de acasă.

Nu în ultimul rând, consilierii școlari și specialiștii în psihopedagogie au un rol crucial în identificarea timpurie a situațiilor de risc, în intervenția în cazurile de violență și în sprijinirea elevilor vulnerabili. Programele de mentorat, grupurile de suport și activitățile de consiliere individuală contribuie la crearea unui mediu în care elevii se simt ascultați, protejați și valorizați.

În concluzie, educația pentru nonviolență este un proces complex, care implică întreaga comunitate școlară. O școală sigură și incluzivă este rezultatul unui efort comun, bazat pe politici clare, intervenții educaționale coerente și o cultură a respectului. Prin promovarea nonviolenței, școala devine un spațiu în care fiecare elev își poate dezvolta potențialul într-un climat de încredere, siguranță și echitate.

Bibliografie

- Băban, A. (coord.). *Consiliere educațională. Ghid metodologic pentru orele de dirigenție*. Cluj-Napoca: ASCR, 2015.
- Cucos, C. *Pedagogie*. Iași: Polirom, 2014.
- Gherguț, A. *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale*. Iași: Polirom, 2016.

- Stan, E. *Educația incluzivă – repere teoretice și practice*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2018.
- UNESCO. *Guidelines on School Violence and Bullying*. Paris, 2017.
- OECD. *Education for Inclusive Societies*. Paris, 2020.
- Legea Învățământului Preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare.
- Strategia Națională pentru Prevenirea și Combaterea Violenței în Mediul Școlar, Ministerul Educației

ROLUL PARTENERIATULUI GRĂDINIȚĂ-FAMILIE ÎN PREVENIREA VIOLENȚEI

Prof.ed.timpurie **VASILICA BIRTOK**,
G.P.P. nr. 8, Structura G.P.P. nr.12,
Sighetu M, Maramureș

Mediul familial ocupă un loc central în multitudinea factorilor determinanți ai evoluției individului. Copilul nu este un adult în miniatură, ci el este un „candidat la maturizare”(H. Pierot), deosebit de receptiv la influențele pozitive sau negative care se exercită asupra lui. Copilul trebuie socializat și modelat, iar fundamentarea personalității sale se realizează, în mare măsură, în interiorul familiei acestuia, care concentrează primul său univers afectiv și social. Trăsăturile și coordonatele personalității se cristalizează în raport cu modelul și natura situațională trăită în mod direct, nemijlocit, de către copil în mediul său familial, iar atitudinile părinților au consecințe durabile asupra personalității, în formare, a copilului. La vârstele mici, adaptarea copilului se realizează prin imitație, acesta raportându-se permanent la persoana adulților. Primul model oferit copilului este familia sa, iar calitatea și tipul relațiilor copil-părinți vor marca profund evoluția viitoare a copilului (G. Mauco).

După familie, grădinița constituie prima experiență de viață a copilului în societate. Această instituție îl așază într-un cadru nou prin dimensiunile și conținutul său. Aici copilul ia cunoștință cu activități și obiecte care-i stimulează gustul pentru investigație și acțiune, îl provoacă să se exprime și îi propune, incipient, angajarea în relațiile sociale de grup. Adaptându-și metodele la formele particulare ale vieții mentale ale copilului, grădinița încearcă să răspundă specificului activității fiecărei vârste și să identifice mijloacele și activitățile necesare pentru o dezvoltare complexă a forțelor infantile în vederea maturizării lor.

Atitudinea părinților trebuie modelată în raport cu vârsta și temperamentul copiilor, de la dragoste, protecție, acceptare și îndrumare către cooperare, angajare reciprocă la viața familială cu recunoașterea unei minime independențe.

Familia trebuie convinsă că o bună educație în familie, și nu numai, depinde de stilul de viață al acesteia, iar măsurarea efectelor influențelor educative în funcție de timpul acordat de părinți

copilului este o practică greșită. Întotdeauna ambianța, climatul de familie, prin elementele sale concrete, influențează în raport cu natura sa, personalitatea copilului.

Pedagogul John Locke, convins de puterea exemplului în familie, de ambianța și climatul acesteia și de înclinația către imitație a copilului, se adresa părinților: „Nu trebuie să faceți în fața copilului nimic din ceea ce nu vreți să imite. Dacă vă scapă o vorbă sau săvârșiți vreo faptă pe care i-ați prezentat-o drept o greșeală când a comis-o, el cu siguranță se va apăra invocând exemplul dat de dumneavoastră și se va pune în asemenea măsură la adăpostul acestui exemplu, încât cu greu vă veți putea atinge de el pentru a-i îndrepta cum trebuie greșeala.”

Activitatea cu părinții, ca parteneri, pentru a asigura dezvoltarea copilului în programul educativ din grădiniță, poate deveni un start bun pentru a crea părinților respect de sine, încredere în competențele lor, făcându-i mai buni.

O educație adevărată și reală se fundamentează în familie și se continuă în grădiniță și școală. Pe de altă parte, tot ceea ce copilul învață în grădiniță pierde din importanță și eficiență în condițiile în care părinții nu întăresc și nu valorifică programul educativ desfășurat în cadrul grădiniței. Datorită faptului că societatea în care trăim este într-o permanentă schimbare atât părinții cât și educatoarele trebuie să aibă în vedere o adevărată luptă cu mediul, să fie foarte atente la mijloacele pe care le folosesc pentru a putea mijlocii cu copiii, ei fiind foarte vulnerabili la această vârstă iar influențele negative sunt la tot pasul.

Preșcolaritatea reprezintă piatra de temelie a personalității în formare a copilului, iar prezența familiei în cadrul grădiniței va fi liantul între copil și mediul necunoscut inițial.

BIBLIOGRAFIE:

1. Norman, Goodman (1992) Introducere în sociologie, București, Editura Lider.
2. Victor, Tarcovnicu (1975). Pedagogie generală, București, Editura Facla.
3. Bătrînu, E., Educația în familie. București: Editura Politică, (1980)
4. Becker-Textor, I. Der Dialog mit den Eltern. München, Editura Don Bosco Verlag, (1998)
5. Cucoș, C. (coord.) Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice. Ediția a III-a revăzută și adăugită. Iași, Editura Polirom, (2009)
6. Dumitrana, M., Copilul, familia și grădinița. Iași: Editura Compania, (2000)
7. Glava, A. , Introducere în pedagogia preșcolară. Cluj-Napoca: Editura Dacia, (2002)
8. Linvigstone, Tessa, „Copilul vremurilor noastre – Învățarea timpurie” Editura Didactica Publishing House, București, 2009
9. Minulescu, Mihaela „Relația psihologică cu copilul tău” Editura Psyche, București, 2006
10. Preda, Viorica „Grădinița altfel”, Editura V & I INTEGRAL, București, 2003
11. Tătaru, Lolica-Lenuța Glava, Adina „Educația timpurie” – ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar
12. *** Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, Împreună pentru copii: grădinița și comunitatea. Modul general pentru personalul grădiniței, București, (2008)

EDUCAȚIA PENTRU NONVIOLENȚĂ ȘI CREAREA UNUI MEDIU SIGUR ÎN GRĂDINIȚĂ

VLAD CODRUȚA

Profesor pt. educație timpurie
Grădinița “Albinuțele”, București, Sector 6

Perioada preșcolară reprezintă una dintre cele mai importante etape din dezvoltarea copilului, deoarece acum se formează primele deprinderi de comportament, comunicare și relaționare socială. Grădinița este locul în care copilul învață să interacționeze cu persoane din afara familiei, să respecte reguli și să își exprime emoțiile într-un mod adecvat. Din acest motiv, asigurarea unui climat educațional sigur și armonios este esențială pentru dezvoltarea echilibrată a copiilor.

În mediul preșcolar pot apărea diferite forme de comportament agresiv, precum împingeri, loviri, jigniri sau excluderea din grupurile de joacă. Deși aceste manifestări sunt adesea considerate normale pentru vârsta mică, ele trebuie observate și corectate încă de la început, pentru a preveni dezvoltarea unor comportamente violente în viitor. Copiii preșcolari nu au întotdeauna capacitatea de a-și controla emoțiile sau de a rezolva conflictele într-un mod pașnic, motiv pentru care rolul educatoarei și al familiei este foarte important.

Prevenirea violenței în grădiniță presupune crearea unui mediu bazat pe siguranță, afecțiune, respect și încredere. Copiii trebuie să se simtă acceptați și încurajați să își exprime sentimentele fără teamă. Atitudinea educatoarei influențează în mod direct comportamentul copiilor, deoarece la această vârstă cei mici învață prin imitație. O educatoare calmă, empatică și atentă la nevoile copiilor contribuie la formarea unor relații pozitive între aceștia.

Un aspect important în prevenirea violenței îl reprezintă dezvoltarea inteligenței emoționale. Copiii trebuie învățați să recunoască emoțiile proprii și ale celorlalți, să comunice ceea ce simt și să găsească soluții pașnice pentru rezolvarea conflictelor. Prin jocuri didactice, povești terapeutice, activități de grup și conversații, preșcolarii pot învăța valori precum respectul, răbdarea, prietenia și cooperarea.

Activitățile desfășurate în grădiniță au un rol important în promovarea unui climat educațional sigur. Jocurile de echipă, activitățile artistice și proiectele tematice contribuie la dezvoltarea spiritului de colaborare și la reducerea comportamentelor agresive. În cadrul acestor activități, copiii învață să împartă, să aștepte rândul și să îi ajute pe ceilalți. De asemenea, recompensarea comportamentelor pozitive îi motivează pe copii să adopte atitudini adecvate.

Comunicarea dintre educatoare și părinți este esențială pentru prevenirea și corectarea comportamentelor agresive. Familia are un rol fundamental în educația copilului, iar colaborarea permanentă dintre părinți și grădiniță contribuie la crearea unui mediu stabil și echilibrat pentru dezvoltarea acestuia. Atunci când apar situații conflictuale, acestea trebuie discutate cu calm și rezolvate prin metode educative, fără pedepse severe sau etichetări.

De asemenea, organizarea spațiului educațional influențează comportamentul copiilor. Un mediu sigur, bine organizat și adaptat nevoilor preșcolarilor reduce tensiunile și favorizează relațiile

pozitive. Respectarea unui program stabil și existența unor reguli simple și clare îi ajută pe copii să se simtă în siguranță și să își controleze mai bine comportamentul.

Promovarea unui climat școlar sigur în învățământul preșcolar înseamnă mai mult decât prevenirea violenței. Înseamnă construirea unui mediu în care fiecare copil este respectat, ascultat și încurajat să se dezvolte armonios. Prin educație bazată pe empatie, comunicare și cooperare, grădinița contribuie la formarea unor viitori adulți echilibrați și responsabili.

În concluzie, prevenirea violenței în grădiniță reprezintă o responsabilitate comună a educatoarelor, părinților și comunității. Copiii care cresc într-un mediu sigur și afectuos învață să respecte regulile, să comunice eficient și să dezvolte relații sănătoase cu cei din jur. Un climat educațional pozitiv încă din perioada preșcolară constituie baza unei dezvoltări armonioase și a succesului școlar și social viitor.

Bibliografie

Cucoș, Constantin, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2014.

Vrășmaș, Ecaterina, *Educația copilului preșcolar*, Editura Pro Humanitate, București, 2002.

Glava, Adina; Glava, Cornelia, *Introducere în pedagogia preșcolară*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2002.

Jigău, Mihaela și colab., *Prevenirea și combaterea violenței în școală*, Institutul de Științe ale Educației, București, 2006.

Ministerul Educației, *Curriculum pentru educație timpurie*, București, 2019.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

VLAD MARINELA
Grădinița Albinuțele
București, Sector 6

Introducere

Școala reprezintă spațiul în care elevii își dezvoltă competențele academice, sociale și emoționale. Pentru ca procesul educațional să fie eficient, este necesară existența unui climat școlar sigur, bazat pe respect, cooperare și comunicare. Violența școlară, sub diversele sale forme, afectează negativ dezvoltarea copiilor, performanța școlară și relațiile interpersonale.

1. Forme ale violenței școlare

Violența școlară poate fi fizică, verbală, psihologică, relațională sau cibernetică. Agresiunile verbale, excluderea socială, intimidarea și cyberbullying-ul sunt tot mai frecvente în mediul educațional.

2. Cauzele apariției violenței

Cauzele sunt multiple: influența mediului familial, lipsa modelelor pozitive, expunerea la conținut agresiv, dificultăți emoționale, lipsa comunicării și gestionarea deficitară a conflictelor.

3. Strategii de prevenire

Prevenirea violenței presupune implicarea tuturor actorilor educaționali: cadre didactice, elevi, părinți și comunitate. Printre măsurile eficiente se numără educația socio-emoțională, regulamente clare, consilierea psihopedagogică, activități de mediere și proiecte educative.

4. Rolul cadrului didactic

Profesorul are un rol esențial în identificarea timpurie a conflictelor, modelarea comportamentelor pozitive și crearea unui mediu incluziv. Empatia, dialogul și consecvența în aplicarea regulilor contribuie la reducerea incidentelor.

5. Promovarea unui climat școlar sigur

Un climat școlar sigur se construiește prin respect reciproc, colaborare, valorizarea diversității și implicarea activă a elevilor în luarea deciziilor. Activitățile extracurriculare și parteneriatele cu familia consolidează sentimentul de apartenență.

Concluzii

Prevenirea violenței în școală este o responsabilitate comună. Promovarea unui climat educațional pozitiv contribuie la dezvoltarea armonioasă a elevilor și la creșterea calității actului educațional.

Bibliografie

- Cucos, C. (2014). Pedagogie. Iași: Polirom.
- Jigău, M. (coord.) (2006). Violența în școală. București: Editura Alpha MDN.
- UNESCO (2021). Ending School Violence and Bullying.
- Ministerul Educației – Strategii privind prevenirea violenței în mediul școlar.
- Bonchiș, E. (2017). Psihologia educației. Cluj-Napoca: Presa Universitară.

POVESTEA – MIJLOC DE PREVENIRE A VIOLENȚEI ȘI DE FORMARE A UNUI CLIMAT EDUCAȚIONAL SIGUR ÎN GRĂDINIȚĂ

VLASA CRISTINA ALINA,
Școala Gimnazială „Liviu Rebreanu”,
Structura GPP „Albinuța”, Târgu Mureș

Violența în mediul educațional constituie o problemă de actualitate, cu efecte asupra dezvoltării emoționale și sociale a copilului. În perioada preșcolară, comportamentele agresive nu sunt întotdeauna intenționate, ci apar ca urmare a dificultății de a gestiona emoțiile sau de a comunica eficient. De aceea, educația timpurie are un rol esențial în prevenirea violenței și în formarea unor comportamente bazate pe respect, empatie și cooperare.

Un climat educațional sigur se construiește prin intervenții didactice constante, care vizează dezvoltarea competențelor socio-emoționale. În acest sens, povestea devine un instrument valoros, deoarece facilitează învățarea indirectă, oferind modele de comportament și situații de viață accesibile copiilor.

Prin intermediul poveștilor, copiii au posibilitatea de a identifica emoții, de a înțelege consecințele unor acțiuni și de a descoperi modalități adecvate de rezolvare a conflictelor. Personajele devin repere, iar firul narativ creează un context sigur pentru reflecție și exprimare.

Integrarea poveștilor în activitățile zilnice contribuie la:

- dezvoltarea empatiei;
- recunoașterea și gestionarea emoțiilor;
- reducerea comportamentelor agresive;
- îmbunătățirea relațiilor dintre copii;
- promovarea comunicării nonviolente.

Pentru a valorifica eficient povestea ca instrument educațional, activitățile pot fi organizate pe domenii experiențiale, conform curriculumului pentru educația timpurie.

1. Domeniul Limbă și Comunicare (DLC)

În cadrul acestui domeniu, poveștile sunt utilizate pentru dezvoltarea capacității de exprimare și înțelegere a mesajelor. *Exemple de activități:*

- Lectura unei povești cu conținut moral („copilul care a învățat să împartă”);
- Discuții ghidate despre comportamentele personajelor;
- Exerciții de formulare a unor replici nonviolente („Te rog”, „Nu îmi place când...”).

Rezultat: dezvoltarea limbajului și a comunicării asertive.

2. Domeniul Științe (DȘ). Acest domeniu poate integra povești care evidențiază relațiile dintre oameni și consecințele acțiunilor. *Exemple de activități:*

- Analiza cauză–efect în comportamentul personajelor;
- Clasificarea emoțiilor (pozitive/negative);
- Observarea schimbărilor de comportament ale personajelor.

Rezultat: dezvoltarea gândirii logice și a capacității de înțelegere a consecințelor.

3. Domeniul Om și Societate (DOS). Poveștile oferă contexte ideale pentru înțelegerea regulilor sociale și a relațiilor interumane. *Exemple de activități:*

- Identificarea comportamentelor corecte și incorecte;
- Jocuri de rol inspirate din povești (rezolvarea unui conflict);
- Stabilirea unor reguli de grup pornind de la acțiunile personajelor.

Rezultat: formarea comportamentelor sociale adecvate și a respectului față de ceilalți.

4. Domeniul Estetic și Creativ (DEC)

Activitățile artistice permit exprimarea emoțiilor și interiorizarea mesajelor transmise prin povești.

Exemple de activități:

- Ilustrarea scenelor preferate din poveste;
- Modelaj sau colaj reprezentând personaje pozitive;
- Dramatizarea poveștii.

Rezultat: exprimarea emoțiilor și consolidarea mesajelor morale.

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

ISBN 978-606-95840-8-8

5. Domeniul Psihomotric (DPM)

Chiar și activitățile motrice pot integra elemente din povești, facilitând învățarea prin joc. *Exemple de activități:*

- Jocuri de mișcare cu roluri (imitarea personajelor calme/agresive);
- Exerciții de relaxare inspirate din povești („respirăm ca personajul liniștit”);
- Activități de cooperare în echipă.

Rezultat: dezvoltarea autocontrolului și reducerea tensiunilor.

Rolul cadrului didactic este esențial în valorificarea poveștilor. Educatorul trebuie să creeze un mediu sigur, să încurajeze exprimarea liberă a emoțiilor și să ghideze copiii spre identificarea unor soluții nonviolente.

Printre responsabilitățile acestuia se numără:

- selectarea atentă a poveștilor;
- adaptarea conținutului la nivelul de vârstă;
- facilitarea dialogului;
- observarea comportamentelor copiilor;
- intervenția promptă și echilibrată în situații de conflict.

Colaborarea cu familia susține procesul educativ, prin continuarea acestor demersuri și în mediul familial, unde copilul își consolidează comportamentele învățate.

Beneficiile utilizării poveștilor în prevenirea violenței sunt semnificative:

- dezvoltarea empatiei și a inteligenței emoționale;
- reducerea comportamentelor agresive;
- îmbunătățirea relațiilor de grup;
- creșterea încrederii în sine;
- formarea unui climat educațional pozitiv.

Copiii învață astfel că emoțiile pot fi exprimate fără agresivitate și că problemele pot fi rezolvate prin dialog și cooperare.

În concluzie, povestea reprezintă un instrument didactic eficient în prevenirea violenței în grădiniță. Prin integrarea acesteia în activitățile pe domenii experiențiale, se creează un cadru educațional echilibrat, în care copiii se simt în siguranță și învață să construiască relații armonioase. Educația prin povești contribuie la formarea unor comportamente prosociale și la dezvoltarea unei personalități echilibrate, pregătind copilul pentru integrarea în societate.

Bibliografie

1. Ministerul Educației, *Curriculum pentru educația timpurie*, București, 2019.
2. Vrășmaș, T., *Educația incluzivă în grădiniță*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2010.
3. Cucoș, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2014.
4. Goleman, D., *Inteligența emoțională*, Editura Curtea Veche, București, 2008.
5. Ionescu, M., Radu, I., *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001.

ASIGURAREA UNUI CLIMAT EDUCAȚIONAL SIGUR ÎN GRĂDINIȚĂ ÎN ALTERNATIVA STEP BY STEP

Profesor educație timpurie, **VODĂ ANA-MARIA**
Colegiul Tehnologic „Spiru Haret”, Piatra Neamț

În grădiniță, un climat școlar sigur reprezintă fundamentul unei educații de calitate, în special în primii ani de viață ai copilului.

În alternativa educațională Step by Step, accentul cade pe dezvoltarea armonioasă a copilului într-un mediu în care acesta se simte protejat, valorizat și implicat activ în propriul proces de învățare. Siguranța nu se referă doar la protecția fizică, ci și la starea emoțională și relațională a copilului.

Climatul școlar sigur reprezintă totalitatea condițiilor fizice, emoționale și sociale care asigură bunăstarea copilului în mediul educațional.

În grădiniță, acesta presupune crearea un mediu fizic securizat și prietenos; realizarea de relații bazate pe respect și încredere; absența violenței și a comportamentelor de excludere; susținerea emoțională constantă din partea adultului.

Alternativa Step by Step promovează o educație centrată pe copil, în care:

- învățarea se realizează prin centre de activitate;
- copilul are libertatea de a alege activitățile;
- educatorul are rol de facilitator, nu de transmitător de informații;
- familia este partener activ în educație.

Acest model contribuie direct la crearea unui climat sigur, deoarece respectă ritmul și nevoile individuale ale fiecărui copil.

În rândurile următoare voi prezenta câteva modalități de asigurare a unui climat școlar sigur.

1. Organizarea mediului educațional

Spațiul este structurat pe centre de activitate (bibliotecă, construcții, joc de rol, știință etc.), accesibile copiilor. Materialele sunt sigure, atractive și adaptate vârstei.

2. Stabilirea regulilor împreună cu copiii

Regulile sunt formulate simplu și pozitiv și sunt stabilite prin discuții de grup. Această implicare îi ajută pe copii să le înțeleagă și să le respecte mai ușor.

3. Învățarea prin cooperare

Activitățile de grup și lucrul în perechi dezvoltă empatia, comunicarea și respectul reciproc, reducând comportamentele conflictuale.

4. Rutine zilnice predictibile

Programul zilnic este clar și stabil, ceea ce oferă copiilor siguranță emoțională și reducerea anxietății.

5. Întâlnirea de dimineață

Acest moment este esențial în Step by Step. Copiii își exprimă emoțiile, discută planul zilei și învață să asculte și să respecte opiniile celorlalți.

6. Rolul educatorului

Educatorul are rol de ghid și sprijin. El observă, încurajează, mediază conflictele și susține dezvoltarea autonomiei copiilor.

7. Rezolvarea conflictelor

Conflictele sunt tratate prin dialog, iar copiii sunt învățați să își exprime emoțiile și să găsească soluții împreună.

8. Implicarea familiei

Părinții sunt parteneri activi în educație, menținând continuitatea dintre mediul familial și cel școlar.

Un climat școlar sigur contribuie la dezvoltarea încrederii în sine; creșterea autonomiei; formarea competențelor sociale; reducerea anxietății și a comportamentelor agresive; stimularea motivației pentru învățare.

În alternativa Step by Step, promovarea unui climat școlar sigur în grădiniță se realizează prin respect, cooperare, implicarea copilului în decizii și colaborarea strânsă cu familia. Acest mediu educațional pune copilul în centrul procesului de învățare și îi oferă condițiile necesare pentru o dezvoltare armonioasă, echilibrată și fericită.

Bibliografie:

- Hansen, Kirsten (1999) *Crearea claselor orientate după necesitățile copilului*. Iași: Cermi
- Ministerul Educației. (2019). *Curriculum pentru educația timpurie (0–6 ani)*. București: Ministerul Educației

DINCOLO DE REGULI: CONSTRUIREA UNEI CULTURI ȘCOLARE BAZATE PE RESPECT ȘI SIGURANȚĂ

Prof. VUC ADELA - LAVINIA
Liceul Tehnologic Bâlteni,
Județul Gorj

În contextul transformărilor sociale actuale, școala este chemată să răspundă nu doar nevoilor cognitive ale elevilor, ci și celor emoționale și relaționale. Violența școlară, în multiplele sale forme, reprezintă un obstacol major în realizarea unui act educațional de calitate. Din acest motiv, prevenirea acestui fenomen și construirea unui climat educațional sigur devin obiective fundamentale ale sistemului de învățământ.

Nu este suficientă impunerea unor reguli stricte pentru a limita comportamentele agresive. Este necesară dezvoltarea unei culturi organizaționale bazate pe respect, empatie și responsabilitate. În acest cadru, școala trebuie să devină un spațiu în care elevii învață nu doar discipline școlare, ci și arta conviețuirii.

Violența în mediul școlar nu poate fi interpretată exclusiv ca o abatere disciplinară, ci trebuie înțeleasă ca o formă de disfuncționalitate relațională. Elevii care manifestă comportamente agresive sunt, adesea, lipsiți de abilități de comunicare și gestionare a emoțiilor. În același timp, victimele violenței se confruntă cu sentimente de nesiguranță, anxietate și izolare.

Un aspect important îl reprezintă diversitatea formelor de violență. Pe lângă agresiunile fizice, există manifestări subtile, precum ironia constantă, excluderea din grup sau răspândirea de zvonuri. Acestea sunt mai greu de identificat, dar pot avea efecte la fel de nocive.

De asemenea, mediul digital amplifică aceste probleme. Cyberbullyingul extinde spațiul violenței dincolo de limitele școlii, afectând elevii în mod continuu. În acest context, intervenția educațională trebuie să fie adaptată noilor realități tehnologice.

Cultura școlară reprezintă ansamblul valorilor, normelor și practicilor care definesc viața unei instituții de învățământ. Aceasta influențează în mod direct comportamentele elevilor și relațiile dintre aceștia. O cultură bazată pe respect și colaborare contribuie la prevenirea conflictelor și la crearea unui mediu sigur.

Climatul educațional este expresia concretă a acestei culturi. El se reflectă în modul în care elevii și profesorii interacționează, în nivelul de încredere existent și în gradul de implicare al

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

ISBN 978-606-95840-8-8

comunității școlare. Un climat pozitiv stimulează participarea activă și reduce tendințele agresive.

Profesorul are un rol esențial în modelarea acestui climat. Prin comportamentul său, acesta transmite valori și norme care sunt interiorizate de elevi. O atitudine deschisă, empatică și echilibrată contribuie la crearea unui mediu în care elevii se simt în siguranță.

Educația reprezintă cea mai eficientă cale de prevenire a violenței. Prin activități specifice, elevii pot învăța să își gestioneze emoțiile și să își dezvolte competențele sociale. Educația socio-emoțională devine astfel o componentă esențială a procesului educațional.

Prin dialog, reflecție și activități interactive, elevii sunt încurajați să își exprime opiniile și să respecte punctele de vedere ale celorlalți. În acest mod, conflictele sunt transformate

în oportunități de învățare.

De asemenea, este importantă promovarea unor modele pozitive de comportament. Profesorii și ceilalți membri ai comunității educaționale trebuie să fie exemple de conduită responsabilă. Elevii învață nu doar din ceea ce li se spune, ci mai ales din ceea ce observă.

Construirea unui climat școlar sigur nu poate fi realizată fără implicarea familiei și a comunității. Parteneriatul dintre școală și părinți contribuie la identificarea timpurie a problemelor și la găsirea unor soluții eficiente.

Comunitatea locală, prin instituțiile sale, are un rol important în susținerea demersurilor educaționale. Colaborarea cu specialiști, consilieri școlari sau reprezentanți ai autorităților poate sprijini prevenirea și gestionarea situațiilor de risc.

Responsabilitatea pentru siguranța școlară trebuie să fie una colectivă. Doar prin eforturi comune se poate construi un mediu educațional echilibrat și armonios.

Violența școlară reprezintă o provocare complexă, care necesită soluții integrate și durabile. Construirea unei culturi școlare bazate pe respect și siguranță nu se realizează prin măsuri punitive, ci prin educație, dialog și colaborare. Școala trebuie să devină un spațiu în care fiecare elev se simte acceptat și valorizat. Într-un astfel de mediu, învățarea devine un proces autentic, iar dezvoltarea personală se realizează în mod armonios. Prevenirea violenței nu este doar un obiectiv educațional, ci o condiție esențială pentru formarea unor cetățeni responsabili și empatici.

Bibliografie

1. Albușescu, Ion (2021). *Educația și dinamica valorilor*. Cluj-Napoca: Eikon.
2. Băban, Adriana (coord.) (2022). *Consiliere educațională. Ghid metodologic pentru profesori*. Cluj-Napoca: ASCR.
3. Bocoș, Mușata; Jucan, Doru (2021). *Teoria și metodologia instruirii*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
4. Cristea, Sorin (2020). *Fundamentele pedagogiei*. București: Didactica Publishing House.
5. Dulamă, Maria Eliza (2021). *Didactica modernă*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
6. Gherguț, Alois (2022). *Psihopedagogia elevilor cu dificultăți de învățare*. Iași: Polirom.
7. Horga, Ioan; Jigău, Mihai (2021). *Educația pentru cetățenie democratică*. București: Institutul European.

ȘCOALA CA SPAȚIU AL ÎNCREDERII: ARHITECTURA UNUI CLIMAT EDUCAȚIONAL FĂRĂ VIOLENȚĂ

Prof. VUC MIHAI
Liceul Tehnologic Bâlteni,
Județul Gorj

Într-o societate marcată de schimbări rapide și de diversitate culturală, școala devine un loc esențial pentru formarea valorilor fundamentale. Dincolo de rolul instructiv, aceasta are responsabilitatea de a construi un mediu sigur, în care fiecare elev să se simtă protejat și valorizat. În acest sens, prevenirea violenței școlare reprezintă o direcție prioritară a politicilor educaționale contemporane.

Violența în mediul școlar nu este doar o problemă disciplinară, ci un fenomen complex, care afectează dezvoltarea emoțională și socială a elevilor. Experiențele negative trăite în școală pot avea consecințe pe termen lung, influențând stima de sine, performanța școlară și relațiile interpersonale. De aceea, construirea unui climat educațional bazat pe încredere și respect devine o necesitate.

Violența școlară se manifestă sub multiple forme, de la agresivitate verbală și excludere socială până la acte fizice și hărțuire în mediul online. În multe cazuri, aceste manifestări sunt subtile și greu de identificat, dar impactul lor este profund. Elevii care devin victime ale violenței pot dezvolta anxietate, retragere socială sau dificultăți de adaptare.

Un aspect important este faptul că violența nu apare în mod izolat, ci este influențată de contextul familial, de grupul de prieteni și de modelele sociale promovate. Lipsa unor mecanisme eficiente de comunicare și gestionare a conflictelor contribuie la amplificarea tensiunilor. În acest sens, școala trebuie să devină un spațiu de învățare nu doar cognitivă, ci și emoțională.

Climatul școlar reflectă calitatea relațiilor dintre membrii comunității educaționale și influențează în mod direct comportamentele elevilor. Un climat pozitiv se caracterizează prin deschidere, respect și cooperare, în timp ce un climat tensionat favorizează apariția conflictelor.

Cultura organizațională a școlii joacă un rol esențial în acest proces. Valorile promovate, modul de comunicare și stilul de conducere contribuie la crearea unui mediu sigur sau, dimpotrivă, la accentuarea problemelor. Atunci când elevii sunt implicați în activități care promovează colaborarea și responsabilitatea, aceștia dezvoltă un sentiment de apartenență și devin mai puțin predispuși la comportamente agresive.

În același timp, relația profesor–elev trebuie să fie una bazată pe respect reciproc și încredere. Profesorul nu este doar un evaluator, ci un ghid care modelează comportamente și atitudini.

Educația pentru nonviolență presupune dezvoltarea unor competențe esențiale, precum empatia, autocontrolul și capacitatea de a rezolva conflictele în mod pașnic. Aceste competențe nu se formează spontan, ci necesită intervenții pedagogice deliberate.

Integrarea activităților de educație socio-emoțională în curriculum contribuie la crearea unui mediu echilibrat. Prin jocuri de rol, dezbateri și activități interactive, elevii învață să își exprime emoțiile și să respecte perspectivele celorlalți. Astfel, școala devine un spațiu de exersare a comportamentelor prosoziale.

De asemenea, programele de prevenire a bullyingului și campaniile de conștientizare au un rol important în schimbarea mentalităților. Acestea transmit un mesaj clar: violența nu este acceptată, iar respectul este o valoare fundamentală.

Prevenirea violenței nu poate fi realizată exclusiv la nivelul școlii. Este necesară implicarea familiei și a comunității, într-un parteneriat educațional solid. Părinții trebuie să fie informați și sprijiniți în gestionarea comportamentelor copiilor, iar instituțiile comunitare pot contribui la crearea unui cadru de siguranță.

Colaborarea dintre școală și autorități permite intervenția rapidă în situații de risc și dezvoltarea unor programe adaptate nevoilor reale ale elevilor. În acest fel, responsabilitatea pentru siguranța școlară devine una comună.

Școala are potențialul de a deveni un spațiu al încrederii și al dezvoltării armonioase, în care violența este prevenită prin educație și colaborare. Construirea unui climat educațional sigur nu presupune doar aplicarea unor reguli, ci cultivarea unor valori și relații autentice.

Prin implicarea tuturor actorilor educaționali și prin promovarea unei culturi a respectului, școala poate contribui la formarea unor indivizi echilibrați și responsabili. Astfel, prevenirea violenței devine nu doar un obiectiv educațional, ci o investiție în viitorul societății.

Bibliografie

1. Bocoș, Mușata (2020). *Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
2. Buzducea, Doru (2021). *Asistența socială a copilului și familiei*. Iași: Polirom.
3. Crețu, Carmen (2019). *Psihopedagogie pentru formarea profesorilor*. Iași: Polirom.
4. Dumitrana, Magdalena (2020). *Educația valorilor*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
5. Golu, Mihai (2021). *Fundamentele psihologiei*. București: Editura România de Măine.

6. Iucu, Romiță (2020). *Managementul clasei de elevi. Aplicații pentru gestionarea situațiilor de criză educațională*. Iași: Polirom.
7. Jigău, Mihai (2021). *Consilierea elevilor. Ghid practic pentru cadrele didactice*. București: Sigma.
8. Mih, Vasile (2022). *Psihologia educației*. Cluj-Napoca: ASCR.
9. Pânișoară, Ion-Ovidiu (2021). *Comunicarea eficientă*. Iași: Polirom.

SUNTEM PRIETENI ȘI NE RESPECTĂM

Prof. Înv. Primar **ZADARĂ IOANA**

Școala Gimnazială Șelaru

Clasa: Clasa pregătitoare

Scopul:

Dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale elevilor și formarea unor comportamente bazate pe respect, empatie și cooperare, pentru prevenirea situațiilor de violență.

Obiective:

1. Să recunoască emoțiile proprii și ale colegilor în diferite situații.
2. Să identifice comportamente prietenoase și comportamente care pot răni pe ceilalți.
3. Să exerseze modalități de a cere ajutor și de a sprijini un coleg aflat într-o situație dificilă.

Strategii (metode, mijloace, forme de organizare):

- **Metode:** conversația, povestirea, brainstormingul, jocul de rol, exercițiul, jocuri didactice.
- **Mijloace:** imagini cu emoții, fișe simple de lucru, cartonașe colorate, planșă cu „Copacul prieteniei”, creioane colorate.
- **Forme de organizare:** frontal, pe grupe mici, individual.

Descrierea activității

1. Moment organizatoric și captarea atenției (5 minute)

Activitatea începe printr-o discuție scurtă cu elevii despre prietenie. Profesorul îi întreabă:

- „Ce înseamnă să fii un prieten bun?”

- „Cum ne simțim când cineva ne vorbește frumos?”

Elevii sunt încurajați să răspundă liber. Profesorul prezintă apoi câteva imagini cu copii care se ajută, se joacă împreună sau se ceartă. Elevii sunt invitați să spună ce observă și cum cred că se simt copiii din imagini.

2. Activitatea principală – Poveste și discuție (10 minute)

Profesorul spune o scurtă poveste despre un copil care este supărat deoarece colegii râd de el sau nu îl lasă să se joace cu ei. După poveste, profesorul discută cu elevii:

- Cum credeți că s-a simțit copilul?
- Ce ar fi putut face colegii lui pentru a-l ajuta?
- Ce am putea face noi dacă vedem un coleg trist sau supărat?

Se evidențiază ideea că **toți copiii merită să fie respectați și tratați cu bunătate.**

3. Joc de rol (10–15 minute)

Elevii sunt împărțiți în grupuri mici. Fiecare grup primește o situație simplă, de exemplu:

- un copil este exclus din joc;
- un coleg este tachinat;
- un copil este trist pentru că altcineva a râs de el.

Elevii sunt invitați să joace scena și să arate cum pot rezolva situația: invitarea colegului la joc, vorbirea respectuoasă, cererea ajutorului unui adult etc.

Profesorul îi încurajează să observe comportamentele pozitive și să discute despre ele.

4. Activitate creativă – „Copacul prieteniei” (10 minute)

Profesorul afișează o planșă cu un copac fără frunze. Fiecare elev primește o frunză din hârtie pe care desenează sau scrie un gest frumos pe care îl poate face pentru colegi (de exemplu: „ajut un coleg”, „vorbesc frumos”, „mă joc cu toți”).

Frunzele sunt lipite pe copac, formând „Copacul prieteniei”, care simbolizează o clasă în care toți elevii se respectă.

5. Încheiere și evaluare (5 minute)

Profesorul revine la ideea principală și îi întreabă pe elevi:

- Ce am învățat astăzi despre prietenie?
- Ce putem face dacă un coleg este trist sau agresat?

Evaluarea se realizează prin:

- participarea elevilor la discuții;
- implicarea în jocul de rol;
- realizarea frunzei pentru „Copacul prieteniei”.

La final, elevii sunt încurajați să aplice în viața de zi cu zi gesturile de prietenie discutate în activitate.

Bibliografie:

- Ministerul Educației – *Ghid pentru prevenirea și combaterea bullying-ului în mediul școlar*.
- Programele școlare pentru învățământul primar – Dezvoltare personală.

STRATEGII PENTRU PREVENIREA VIOLENȚEI ÎN CICLUL PRIMAR

Prof. înv. primar, **ZAFIU ELENA-MAGDALENA**
Școala Gimnazială „Ionel Teodoreanu” București, sector 4

Motto:

„Educația este cea mai puternică armă pe care o putem folosi pentru a schimba lumea.”

- Nelson Mandela

Violența în mediul școlar reprezintă o problemă tot mai discutată în societatea contemporană, având implicații serioase asupra dezvoltării emoționale, sociale și cognitive a elevilor.

În ciclul primar, copiii se află într-o etapă esențială a formării personalității, iar experiențele trăite în această perioadă pot influența comportamentele viitoare. De aceea, prevenirea violenței trebuie să devină o prioritate pentru cadrele didactice, părinți și comunitate.

Violența școlară nu se limitează doar la agresiuni fizice, ci include și forme verbale, emoționale sau relaționale, cum ar fi intimidarea, excluderea sau umilirea. În acest context, este esențială implementarea unor strategii eficiente care să promoveze un climat educațional sigur, incluziv și bazat pe respect reciproc.

În ciclul primar, violența poate îmbrăca mai multe forme:

- violența fizică – lovirea, împingerea, distrugerea bunurilor altora
- violența verbală – jigniri, porecle, amenințări
- violența emoțională – marginalizarea, umilirea, excluderea din grup
- bullying-ul – comportament repetitiv de intimidare și dominare

Aceste forme de violență pot apărea atât în timpul orelor, cât și în pauze sau în afara școlii, iar efectele lor pot include scăderea stimei de sine, anxietate, rezultate școlare slabe și dificultăți de

integrare socială. Pentru a preveni eficient violența, este important să înțelegem cauzele acesteia. Printre factorii principali se numără:

- mediul familial – lipsa afecțiunii, conflictele familiale sau modelele agresive
- influența mass-media și a mediului online
- lipsa abilităților de gestionare a emoțiilor
- nevoia de afirmare sau de apartenență la grup
- climatul școlar negativ

Identificarea acestor factori permite intervenții mai bine direcționate și adaptate nevoilor elevilor.

Ca și strategii de prevenire a violenței amintesc:

Crearea unui climat educațional pozitiv

Un mediu școlar sigur și prietenos reduce semnificativ riscul apariției comportamentelor violente. Cadrele didactice trebuie să promoveze respectul, empatia și cooperarea prin activități de grup și reguli clare de comportament.

Educația socio-emoțională

Dezvoltarea competențelor emoționale este esențială în prevenirea violenței. Elevii trebuie învățați:

- să își recunoască emoțiile
- să le exprime într-un mod adecvat
- să gestioneze conflictele fără agresivitate

Activitățile precum jocurile de rol sau discuțiile ghidate sunt foarte eficiente.

Implicarea părinților

Colaborarea dintre școală și familie este crucială. Părinții trebuie informați și implicați în activități educative, astfel încât mesajele transmise copiilor să fie coerente atât acasă, cât și la școală.

Stabilirea unor reguli clare și consecvente

Regulile de comportament trebuie să fie bine definite și aplicate în mod constant. Elevii trebuie să cunoască atât consecințele comportamentelor negative, cât și beneficiile celor pozitive.

Intervenția timpurie

Identificarea rapidă a comportamentelor agresive permite intervenții eficiente. Consilierii școlari și profesorii trebuie să colaboreze pentru a oferi sprijin elevilor implicați.

Activități extracurriculare

Participarea la activități sportive, artistice sau de voluntariat contribuie la dezvoltarea spiritului de echipă și la reducerea tensiunilor dintre elevi.

Programe anti-bullying

Implementarea unor programe specifice de prevenire a bullying-ului ajută la conștientizarea fenomenului și la dezvoltarea unor strategii de intervenție.

Profesorul are un rol esențial în prevenirea violenței. Acesta trebuie să fie un model de comportament, să gestioneze eficient conflictele și să creeze un mediu incluziv. De asemenea, este important ca profesorul să observe schimbările de comportament ale elevilor și să intervină prompt.

Prevenirea violenței în ciclul primar necesită o abordare complexă, bazată pe colaborare și implicare activă. Prin crearea unui mediu educațional pozitiv, dezvoltarea competențelor emoționale și implicarea tuturor actorilor educaționali, se pot reduce semnificativ comportamentele agresive.

Educația nu înseamnă doar transmiterea de cunoștințe, ci și formarea unor indivizi responsabili, empatici și capabili să trăiască în armonie cu ceilalți. Investiția în prevenirea violenței este, de fapt, o investiție în viitorul societății.

Bibliografie:

1. Chelcea, S., Ilut, P. (coord.), *Enciclopedie de psihosociologie*, București, Editura Economică, 2003
2. Ferreol, G., Neculau, A. (coord.), *Violența – Aspecte psihosociale*, Iași, Editura Polirom, 2003
3. Mitrofan, N., *Agresivitatea*, Neculau, A.(coord.), *Psihologie socială*, Iasi, Editura Polirom, 1996

4. Salavastru, D., *Violența în mediul școlar, Aspecte psihosociale*, Iași, Editura Polirom, 2003
5. Ministerul Educației – *Strategii pentru prevenirea și combaterea violenței în școli*, București, 2020

ROLUL EDUCAȚIEI TIMPURII ÎN PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI ASIGURAREA UNUI CLIMAT SIGUR ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof. **ZAMFIR REBECA –LUCIANA**
Grădinița cu P.P. "Nicolae Romanescu",
Craiova

Motto:

„Copiii învață mai întâi din atmosfera în care trăiesc și apoi din ceea ce li se spune”

Educația timpurie reprezintă fundamentul dezvoltării armonioase a copilului, iar grădinița este locul în care acesta își formează primele deprinderi sociale și emoționale. În această perioadă, copiii învață să comunice, să împartă, să respecte reguli și să relaționeze cu cei din jur.

Din acest motiv, prevenirea violenței și crearea unui climat sigur și pozitiv constituie obiective importante ale învățământului preșcolar.

Un mediu educațional bazat pe respect, empatie și siguranță emoțională contribuie la dezvoltarea echilibrată a copilului și la formarea unor comportamente sociale adecvate. Copiii care se simt acceptați și protejați sunt mai deschiși spre învățare și cooperare.

În grădiniță, violența nu apare întotdeauna sub forme grave, însă poate fi observată prin comportamente precum:

- lovirea sau împingerea colegilor;
- folosirea unui limbaj agresiv;
- excluderea unor copii din joc;
- distrugerea obiectelor;
- reacțiile impulsive și crizele de furie.

La vârsta preșcolară, aceste manifestări sunt adesea determinate de imaturitatea emoțională și de dificultatea copilului de a-și controla emoțiile. De aceea, intervenția educatoarei trebuie să aibă un caracter educativ și preventiv.

Comportamentele violente pot avea cauze diverse:

lipsa unui model pozitiv în familie; expunerea la violență verbală sau fizică; nevoia de atenție și afirmare; dificultățile de integrare în grup; frustrările și incapacitatea de exprimare a emoțiilor; influența mediului online și a desenelor animate agresive.

Uneori, copilul agresiv este un copil care nu știe încă să își gestioneze emoțiile și are nevoie de sprijin și înțelegere.

Climatul educațional sigur este acel mediu în care copilul: se simte protejat; este ascultat și respectat; poate comunica liber; nu se teme de ridiculizare sau pedeapsă; primește sprijin emoțional.

Un astfel de climat favorizează dezvoltarea încrederii în sine și a relațiilor pozitive dintre copii. Atmosfera calmă și prietenoasă reduce conflictele și stimulează cooperarea.

Strategii de prevenire a violenței

1. Stabilirea regulilor de comportament

Regulile trebuie să fie clare, formulate pe înțelesul copiilor și aplicate constant. Exemple: vorbim frumos; folosim „te rog” și „mulțumesc”; nu lovim; împărțim jucăriile.

Respectarea regulilor poate fi încurajată prin recompense simbolice, aprecieri și exemple pozitive.

2. Dezvoltarea empatiei

Empatia se formează încă din copilărie. Prin povești, jocuri de rol și discuții despre emoții, copiii învață să înțeleagă sentimentele celor din jur și să manifeste compasiune și respect.

3. Jocul ca metodă educativă

Jocul reprezintă activitatea fundamentală a preșcolarului. Prin jocurile cooperative, copiii învață să colaboreze, să respecte reguli și să rezolve conflictele fără agresivitate.

4. Comunicarea pozitivă

Tonul calm, încurajările și aprecierea comportamentelor bune contribuie la dezvoltarea unui comportament adecvat. Etichetările și criticile excesive trebuie evitate.

Familia și grădinița trebuie să formeze un parteneriat bazat pe comunicare și respect reciproc. Părinții trebuie implicați în activități educative și informați despre importanța unui comportament nonviolent.

Atunci când adulții oferă modele pozitive și reacționează echilibrat în situații conflictuale, copiii vor învăța să procedeze la fel.

Activități educative pentru promovarea unui climat pozitiv în grădiniță pot fi desfășurate activități precum: „Ziua prieteniei”; jocuri de cooperare; realizarea unor postere cu reguli de comportament; povești terapeutice; activități artistice despre emoții; „Cutia faptelor bune”; cercuri de discuții despre prietenie și respect.

Aceste activități contribuie la formarea unui colectiv unit și la reducerea comportamentelor agresive.

Prevenirea violenței în învățământul preșcolar este un proces continuu, care presupune implicarea educatoarei, a familiei și a comunității. Prin crearea unui climat sigur și pozitiv, copiii pot învăța să comunice eficient, să respecte diferențele și să își exprime emoțiile într-un mod adecvat.

Grădinița trebuie să fie un spațiu al bucuriei, al siguranței și al dezvoltării armonioase, unde fiecare copil să se simtă acceptat și valorizat.

Bibliografie

- Cucoș, C. – Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 2018.
Vrășmaș, E. – Educația timpurie, Editura Aramis, București, 2014.
Bocoș, M. – Pedagogia învățământului preșcolar, Editura Polirom, Iași, 2017.
Ministerul Educației – Curriculum pentru educație timpurie, București, 2019.
Iucu, R. – Managementul clasei de elevi, Editura Polirom, Iași, 2006

STAREA DE BINE ÎN ȘCOALĂ – FUNDAMENT AL SUCCESULUI EDUCAȚIONAL

*Prof. ed. timpurie TEMĂTORU VIOLETA-MARIA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „DIMITRIE GUSTI” NEREJU
GRĂDINIȚA NR.3 NEREJU*

În societatea contemporană, școala nu mai este privită doar ca un spațiu destinat transmiterii cunoștințelor, ci și ca un mediu care contribuie la dezvoltarea armonioasă a copilului. Din această perspectivă, conceptul de „stare de bine” în școală a devenit o preocupare importantă pentru cadrele didactice, părinți și specialiștii din domeniul educației. Starea de bine reprezintă ansamblul emoțiilor, trăirilor și experiențelor pozitive pe care elevii și profesorii le au în mediul școlar, influențând direct procesul de învățare și dezvoltarea personală.

Starea de bine în școală se referă la sentimentul de siguranță, apartenență, respect și satisfacție pe care îl resimt elevii și cadrele didactice în cadrul activităților educaționale. Un copil care se simte acceptat, apreciat și încurajat va participa cu mai mult interes la activități, va avea o motivație crescută pentru învățare și va dezvolta relații armonioase cu cei din jur.

Aceasta include mai multe dimensiuni:

- bunăstarea emoțională;
- bunăstarea socială;
- bunăstarea fizică;
- bunăstarea cognitivă;
- sentimentul de apartenență la comunitatea școlară.

Atunci când aceste dimensiuni sunt echilibrate, copilul poate învăța eficient și poate înregistra un progres crescut.

Numeroase cercetări demonstrează că elevii care se simt bine la școală au rezultate școlare mai bune, manifestă un comportament pozitiv și dezvoltă relații sociale sănătoase. În schimb, lipsa stării de bine poate conduce la anxietate, lipsa motivației, absentism și dificultăți de adaptare. Un climat educațional pozitiv favorizează creșterea încrederii în sine, dezvoltarea autonomiei, stimularea creativității, îmbunătățirea relațiilor dintre elevi, reducerea conflictelor și a comportamentelor agresive, creșterea performanțelor școlare. Pentru copiii de vârstă preșcolară și școlară mică, starea de bine este esențială deoarece influențează modul în care aceștia percep școala și învățarea pe termen lung.

Profesorul sau educatoarea are un rol esențial în crearea unui climat pozitiv în clasă. Prin atitudinea sa, cadrul didactic poate contribui la dezvoltarea unui mediu sigur și stimulat, în care fiecare copil să se simtă valorizat. Pentru promovarea stării de bine, cadrul didactic poate să manifeste empatie și respect față de copii, să încurajeze exprimarea liberă a emoțiilor, să ofere feedback pozitiv și constructiv, să creeze oportunități de colaborare și cooperare, să valorifice succesele fiecărui copil și să adapteze activitățile la nevoile și interesele elevilor. Un profesor care construiește relații bazate pe încredere și respect contribuie semnificativ la dezvoltarea echilibrului emoțional al copiilor.

Există numeroase activități și metode care pot susține bunăstarea elevilor, iar acestea se pot concretiza prin jocuri, povești, discuții și exerciții de autocunoaștere, așa copiii învață să își recunoască și să își gestioneze emoțiile. Activitățile desfășurate în echipă dezvoltă, de asemenea, spiritul de colaborare, respectul reciproc și sentimentul de apartenență. Iar dacă toate aceste activități

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR

ISBN 978-606-95840-8-8

se desfășoară în spații școlare atractive, curate și sigure, confortul emoțional al elevilor sau copiilor va fi unul destul de ridicat.

În grădiniță, starea de bine reprezintă una dintre condițiile fundamentale ale învățării. Copiii mici învață cel mai bine atunci când se simt în siguranță, sunt respectați și au posibilitatea să exploreze mediul într-un mod plăcut și relaxat. Activitățile ludice, jocurile de mișcare, activitățile artistice, poveștile terapeutice și interacțiunile pozitive dintre copii și adulți contribuie la crearea unui mediu educațional favorabil dezvoltării. Educatoarea are responsabilitatea de a observa nevoile emoționale ale fiecărui copil și de a crea contexte prin care acesta să își dezvolte încrederea în sine, autonomia și capacitatea de relaționare.

Starea de bine în școală reprezintă un factor esențial pentru succesul educațional și pentru dezvoltarea armonioasă a copiilor. Un mediu școlar sigur, incluziv și stimulat contribuie la creșterea motivației pentru învățare, la dezvoltarea competențelor socio-emoționale și la formarea unor relații pozitive între membrii comunității educaționale. Prin colaborarea dintre școală, familie și comunitate, starea de bine poate deveni o valoare centrală a educației moderne, oferind fiecărui copil șansa de a se dezvolta și de a învăța într-un climat de încredere, respect și bucurie.

Bibliografie

1. Băban, A. (coord.) – *Consiliere educațională. Ghid metodologic pentru orele de dirigenție*, Editura ASCR, Cluj-Napoca.
2. Cucos, C. – *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași.
3. Joița, E. – *Management educațional*, Editura Polirom, Iași.
4. Ministerul Educației și Cercetării – *Curriculum pentru educația timpurie*, București.
5. Neacșu, I. – *Psihologia educației și a dezvoltării*, Editura Polirom, Iași.
6. UNICEF România – *Starea de bine a copilului în mediul școlar*, materiale educaționale și ghiduri metodice.

PROVOCĂRI COMPORTAMENTALE ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE

Prof. Atena ILIE, GPP Petrești,
Dâmbovița

Prof. Florentina CIULEI, GPP „Rază de soare”,
Târgoviște, Dâmbovița

Rezumat

Violența în organizațiile de educație timpurie reprezintă un fenomen complex, multidimensional și profund contextualizat, emergent în cadrul instituțiilor educaționale destinate copiilor preșcolari și antepreșcolari. Acest fenomen reflectă interacțiunea dintre procesele de dezvoltare individuală, dinamica relațională dintre copii, calitatea interacțiunilor educator–copil, precum și influențele familiale și socio-culturale mai largi. Deși manifestările agresive timpurii sunt frecvent interpretate ca expresii normative ale dezvoltării, cercetările contemporane indică faptul că persistența și intensificarea acestora pot semnaliza dificultăți semnificative în autoreglarea emoțională și adaptarea socială. Prezentul articol oferă o analiză integrativă a literaturii teoretice și empirice (2000–2025), cu accent pe mecanismele de risc, factorii protectivi și intervențiile educaționale bazate pe dovezi, evidențiind rolul central al învățării socio-emoționale și al pedagogiei relaționale în prevenirea comportamentelor agresive timpurii.

Cuvinte-cheie: educație timpurie, agresivitate, violență, autoreglare emoțională, climat educațional, învățare socio-emoțională

Abstract

Violence in early childhood education settings represents a complex, multidimensional, and context-dependent phenomenon emerging within institutions dedicated to preschool and early childhood education. It reflects the dynamic interplay between individual developmental processes, peer relational dynamics, the quality of educator–child interactions, and broader familial and socio-cultural contexts. Although early manifestations of challenging behavior are often considered normative within typical developmental trajectories, contemporary research suggests that their persistence and escalation may indicate underlying difficulties in emotional self-regulation and social adaptation. This article presents an integrative review of theoretical and empirical literature (2000–2025), with a focus on risk mechanisms, protective factors, and evidence-based educational interventions, highlighting the central role of socio-emotional learning and relational pedagogy in the prevention of early behavioral difficulties.

Keywords

early childhood education; challenging behavior; violence; emotional self-regulation; educational climate; socio-emotional learning

Introducere

Organizațiile de educație timpurie constituie primele medii instituționalizate în care copilul este expus sistematic la norme sociale, interacțiuni structurate și cerințe colective de comportament. Aceste spații educaționale, reprezentate de creșe, grădinițe și centre de educație timpurie, nu pot fi reduse la simple contexte de îngrijire, ci trebuie înțelese ca sisteme formative cu impact direct asupra dezvoltării socio-emoționale, cognitive și comportamentale.

În acest cadru, violența nu se limitează la forme extreme de manifestare, ci include un spectru larg de comportamente agresive fizice, verbale și relaționale, care apar în interacțiunile dintre copii, dar și în raport cu structura instituțională și climatul educațional. Literatura de specialitate subliniază că experiențele timpurii din aceste organizații influențează în mod semnificativ traiectoria dezvoltării ulterioare, în special în ceea ce privește autoreglarea emoțională și competențele sociale.

Cadrul teoretic al analizei violenței în educația timpurie

Analiza fenomenului necesită o abordare integrativă, care să includă perspective din psihologia dezvoltării, teoria socio-constructivistă a învățării și modelele ecologice ale dezvoltării umane.

Din perspectiva dezvoltării cognitive, comportamentele agresive timpurii sunt frecvent asociate cu caracteristicile stadiului preoperațional descris de Piaget, în care egocentrismul cognitiv limitează capacitatea copilului de a înțelege perspectivele celorlalți. În acest context, conflictele sociale apar adesea din dificultăți de descentralizare și interpretare a intențiilor altor copii.

Perspectiva socio-culturală formulată de Vygotsky accentuează rolul mediului social și al limbajului în structurarea comportamentului. Din această perspectivă, agresivitatea nu este exclusiv un rezultat al maturizării biologice, ci un produs al interacțiunilor sociale și al calității mediului educațional, care poate amplifica sau reduce comportamentele disfuncționale.

Modelul ecologic al dezvoltării umane propus de Bronfenbrenner oferă un cadru explicativ extins, în care comportamentul copilului este rezultatul interacțiunii dintre multiple niveluri sistemice. Familia, instituția educațională, contextul socio-economic și normele culturale interacționează permanent, influențând modul în care copilul își dezvoltă competențele socio-emoționale și comportamentele adaptative.

Manifestările violenței în organizațiile de educație timpurie

Comportamentele agresive în educația timpurie se manifestă în forme variate, dependente de nivelul de dezvoltare al copilului și de contextul relațional.

Agresivitatea fizică este cea mai frecvent observată formă și include comportamente precum lovirea, împingerea, mușcarea sau utilizarea forței fizice în contexte conflictuale generate de accesul la obiecte, spațiu sau atenția adultului.

Agresivitatea verbală apare odată cu dezvoltarea limbajului și reflectă dificultăți de autoreglare emoțională, dar și modele comportamentale preluate din mediul familial sau social. Aceasta include insulte, refuzuri ostile sau exprimări verbale impulsive.

Agresivitatea relațională, deși mai subtilă și mai puțin evidentă în mediile preșcolare, capătă o importanță crescută în literatura contemporană. Aceasta implică excluderea socială, manipularea relațiilor de grup și afectarea integrării copilului în activitățile colective.

Factori determinanți ai comportamentelor agresive în educația timpurie

Comportamentele violente în organizațiile de educație timpurie sunt rezultatul unui model cauzal complex, în care interacționează factori individuali, familiali și instituționali.

La nivel individual, dificultățile de autoreglare emoțională, impulsivitatea, întârzierile de limbaj și vulnerabilitățile neurodezvoltative reprezintă factori semnificativi de risc. Copiii care nu dispun de strategii eficiente de reglare emoțională recurg mai frecvent la comportamente agresive ca modalitate de exprimare a frustrării.

La nivel familial, stilurile parentale incoerente, expunerea la conflicte, lipsa securității emoționale și atașamentul nesigur contribuie la dezvoltarea unor modele relaționale disfuncționale care se transferă în mediul educațional.

La nivel instituțional, climatul educațional, calitatea interacțiunilor educator-copil și abilitățile socio-emoționale ale cadrelor didactice joacă un rol esențial în prevenirea sau amplificarea comportamentelor agresive. Mediile educaționale caracterizate prin rigiditate, inconsecvență sau lipsă de sensibilitate emoțională pot accentua comportamentele problematice.

Analiza critică a literaturii recente

Cercetările din ultimele două decenii converg spre ideea că violența în educația timpurie nu poate fi explicată prin reducționism individual, ci trebuie analizată ca fenomen sistemic.

Studiile lui Shonkoff și colaboratorii evidențiază impactul adversității timpurii și al stresului toxic asupra dezvoltării neurobiologice, în special asupra mecanismelor de autoreglare. Aceste efecte pot persista pe termen lung, influențând comportamentele sociale și emoționale.

În același timp, literatura privind intervențiile educaționale demonstrează eficiența programelor de învățare socio-emoțională în reducerea comportamentelor agresive și în îmbunătățirea climatului educațional. OECD subliniază că interacțiunile de calitate în educația timpurie reprezintă unul dintre cei mai importanți predictorii ai dezvoltării socio-emoționale armonioase.

Intervenții educaționale și rolul mediului instituțional

Intervențiile eficiente în prevenirea violenței în educația timpurie se bazează pe dezvoltarea competențelor socio-emoționale, inclusiv autoreglarea emoțională, empatia și capacitatea de rezolvare a conflictelor.

Educatorul joacă un rol central în acest proces, funcționând ca model comportamental și co-reglator emoțional. Calitatea relației educator–copil influențează direct capacitatea copilului de a-și regla emoțiile și de a dezvolta comportamente sociale adaptative.

Parteneriatul dintre familie și instituția educațională este esențial pentru asigurarea coerenței intervențiilor educaționale și pentru reducerea factorilor de risc asociați mediului familial.

Discuții

Violența în organizațiile de educație timpurie trebuie interpretată ca un fenomen relațional și ecologic, emergent din interacțiunea dintre copil, familie și instituția educațională. Abordările punitive sau exclusiv comportamentale sunt insuficiente și pot avea efecte contraproductive asupra dezvoltării socio-emoționale.

În schimb, intervențiile bazate pe relație, co-reglare emoțională și dezvoltare socio-emoțională sunt susținute empiric ca fiind cele mai eficiente în prevenirea și reducerea comportamentelor agresive.

Concluzii

Violența în organizațiile de educație timpurie reprezintă un fenomen complex, determinat de interacțiunea dintre factori individuali, relaționali și instituționali. Analiza literaturii contemporane evidențiază necesitatea unei abordări ecologice și preventive, centrate pe dezvoltarea socio-emoțională și pe calitatea relațiilor educaționale.

Organizațiile de educație timpurie au un rol fundamental în modelarea traiectoriilor de dezvoltare ale copilului, constituind spații esențiale pentru prevenirea vulnerabilităților emoționale și comportamentale și pentru promovarea unei dezvoltări armonioase.

BIBLIOGRAFIE

1. Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development*. Harvard University Press.
2. Denham, S. A. (2006). Social-emotional development in early childhood. *Early Education and Development*.
3. Domitrovich, C. E., Durlak, J. A., Staley, K. C., & Weissberg, R. P. (2017). Social-emotional learning interventions. *Journal of Educational Psychology*.
4. OECD. (2023). *Early childhood education and care quality framework*. OECD Publishing.
5. Piaget, J. (1952). *The origins of intelligence in children*. International Universities Press.
6. Shonkoff, J. P., Slopen, N., & Williams, D. R. (2021). Early childhood adversity and toxic stress. *Annual Review of Public Health*.
7. Tremblay, R. E. (2010). Developmental origins of chronic aggression. *Canadian Journal of Psychiatry*.
8. UNICEF. (2022). *Early childhood development: Global framework*. UNICEF.
9. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society*. Harvard University Press.
10. World Health Organization. (2023). *Guidelines on early childhood development*. WHO.
11. Ministerul Educației. (2019). *Curriculum pentru educația timpurie*. România.
12. Legea educației naționale nr. 198/2023. România.

**PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI PROMOVAREA
UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR**

CUPRINS

<i>AUTORI</i>	<i>PAGINI</i>
1. TATIANA GRIBINCEA.....	3
2. SEBASTIAN CRISTIAN CHIRIMBU.....	14
3. SEBASTIAN CRISTIAN CHIRIMBU.....	20
4. PROF. RANJITSINH PAWAR, DR. RONAKKUMAR PARMAR.....	26
5. LIVIU MOISE.....	30
6. MORARU ILEANA-CORINA, ENACHE MĂDĂLINA.....	35
7. VASILICA BALERCĂ.....	37
8. MIRON COSTINA VIOLETA.....	39
9. OPRESCU ELENA.....	43
10. DIACONU NICUȘOR.....	45
11. CÎRJAN MARIUS.....	51
12. MILESCU GICA.....	54
13. SERKAN MUSTAFA AKYOL.....	55
14. YAZAR: HACI İSMAIL KILIÇ, YAZAR: MUHAMMET TAŞTAN.....	57
15. ELENA CHIFORIȘIN.....	63
16. HASSAN RAZA.....	65
17. ȚIFRAC MARIA.....	68
18. MIRCEA COSTEL.....	70
19. MILESCU GICA.....	72
20. DUMITRESCU MARIANA.....	74
21. STOICA MAGDALENA MARIANA.....	76
22. MOCĂIȚĂ MARIANA.....	78
23. CÎRJAN CRISTINA IONELA.....	80
24. ȚICĂU ALEXANDRU–GEORGE.....	83
25. OPREA MARIAN.....	85
26. GUȚĂ MARIUS-VIRGIL.....	89
27. ABRUDAN MARIA RODICA.....	92
28. ACHIM ANAMARIA.....	94
29. ALEXANDRESCU MARIANA ANDREEA.....	95
30. ALEXANDRU VASILICA.....	97
31. ALEXE VASILICA.....	98
32. AMORĂRIȚI ELENA.....	101
33. ANDOR ALEXANDRA LAVINIA.....	102
34. ANDRONE MARIA CRISTINA.....	104
35. ANGHEL VERGINIA.....	106
36. ARDELEANU IONELA-ADELINA.....	108

37. AVASÎLCĂ PETRONELA.....	110
38. BADEA ELENA.....	111
39. BADEA GEORGICA.....	114
40. BALABAN IONELA-NICOLETA.....	117
41. PARASCHIVA-MĂDĂLINA BĂLĂCEANU.....	118
42. DORINA BĂLAN.....	121
43. BANU DANIELA-CORNELIA.....	123
44. BANU MARINELA.....	124
45. BAUER RAMONA OANA.....	132
46. BĂRBULESCU VERONICA-LUCIANA.....	135
47. BÂRLEA LAVINIA.....	138
48. BÂRLEA LAVINIA.....	140
49. BERBECE ANCA ȘTEFANIA.....	143
50. BLAHA MIHAELA.....	145
51. BOANTA AMALIA-SORINA.....	148
52. BRÂNZARU SABINA IONELA.....	149
53. BRATU RODICA.....	151
54. BUCUR ROXANA-ADRIANA.....	155
55. BUD IULIA-DIANA.....	158
56. BUD SORINA-MIHAELA.....	159
57. BUDUR LILIANA.....	160
58. BULAI VIOLETA CĂTĂLINA.....	162
59. BULUGU CLAUDIA.....	164
60. BURDUCEA IOANA ROXANA.....	166
61. BURDULIA ALEXANDRA-GEORGIANA.....	168
62. BURLUȘI MARIA-CĂTĂLINA.....	170
63. BUȘESCU LARISA ANDREEA.....	172
64. CADARIU MOLDOVAN OANA.....	173
65. CĂLINA TEODORA.....	175
66. CERGAN LIGIA.....	177
67. CHEBĂRUȘ RALUCA-MARIA.....	180
68. CHIIHAIA PAULA.....	182
69. CHIIHAIA VASILE.....	184
70. CIOBANU ELENA-CĂTĂLINA.....	186
71. CIOC MARINA-IULIANA.....	188
72. CIOCÎRLAN—ȘERBAN FELICIA ADELINA.....	190
73. CIOTEA MARIA LILIANA.....	191
74. CIUPITU MĂDĂLINA SILVIANA.....	194
75. CÎRLIGEANU MARGARETA.....	195
76. COJOCARU SIMONA-MARIA, TÎLMACIU IOANA-GEORGIANA.....	197
77. COMAN CLAUDIA FLORICA SIMONA.....	199
78. COMAN DANIELA-GEORGETA.....	200
79. COMAN SIMONA-ROXANA.....	202
80. CONSTANTIN FLORIN-MATEI.....	204

81. COȘAN IOANA CRISTINA.....	206
82. COSMA ELENA.....	208
83. COSTEA SONIA IOANA.....	210
84. COTOS ANDREEA.....	214
85. CRUCERU AURICA.....	216
86. CUCEU IOANA LOREDANA.....	218
87. DAN ELENA.....	219
88. DĂNCĂU MONICA-ADRIANA.....	223
89. DETEȘAN ANCA MARIA.....	226
90. DIACONU STELA.....	228
91. DIMA ANETA-MIRELA.....	230
92. DINU GABRIELA.....	232
93. DÎRLEA IULIA.....	233
94. DOBRE ANA-MARIA.....	235
95. DOBRESCU MARIA CRISTINA.....	236
96. DRUC ALEXANDRA-IONELA.....	238
97. DUMBRAVĂ DANIELA, SUCEAVA MARIA.....	240
98. DUMITRU LILIANA.....	241
99. EFTIMI SORINA.....	243
100. ENUȚĂ-ȘTEFAN IONICA.....	245
101. FARCAȘ ALINA AURORA.....	248
102. FEIER ANCA-MIRELA.....	249
103. FLONTAȘ GABRIELA.....	253
104. GAVRILĂ ANA-MARIA.....	255
105. GAVRILĂ GEORGIANA.....	257
106. GĂIȘTEANU ANIȘOARA, GĂIȘTEANU DOREL VIOREL.....	259
107. GHEMEA OANA MARIA.....	264
108. GHERASE VALENTINA.....	266
109. GHERASIM ADELA, STAN ANCA IOANA.....	270
110. GIUREA-STĂNESCU MARIANA-CRISTINA.....	272
111. GOLOGAN CRISTINA.....	273
112. HÂRCĂ ELENA.....	275
113. IONESCU MARIANA.....	278
114. IONICĂ-CREȚU ELENA-EMILIA.....	281
115. IORDACHE MIHAELA.....	282
116. IOSU CONSTANTIN VALER.....	284
117. IRIMIA VIOLETA CRISTINA.....	286
118. IUHASZ GEORGIANA-FLORINA.....	288
119. IVAN ADRIANA-MIHAELA.....	290
120. IVAȘCU ANGELICA.....	292
121. IVAȘCU CELESTINA.....	294
122. KURUCZ ALEXANDRINA MARIA.....	296
123. LĂDARIU MIHAELA.....	298
124. LIHOR ALEMĂNUȚA-SORINA.....	299

125.LUȚĂ LILIANA.....	301
126.MANDA CLAUDIA, OȘAN GEANIANA.....	302
127.MANEA P. MĂDĂLINA ELENA.....	304
128.MANOLACHI LILIANA.....	307
129.MANOLE ILEANA-MIHAELA.....	309
130.MANOLOAIA SIMONA-IONELA.....	310
131.MARC AURICA.....	313
132.MĂRGINEAN SORINA.....	315
133.MARINESCU MARIA.....	318
134.MATEESCU-DUDAȘU GRAȚIELA-IONELIA.....	320
135.MATEI ANDREEA RALUCA.....	321
136.MEDREA ROXANA-IULIA.....	323
137.MIGIOI SIMONA.....	324
138.MIHAI ELENA DENISA.....	327
139.MIHAI RODICA.....	328
140.MIRESCU FLORENTINA.....	330
141.MIRON CRISTINA.....	331
142.MITROI NICOLETA.....	333
143.MOCANU LUMINIȚA.....	334
144.MOISESCU CĂLINA.....	336
145.MOLDOVAN ALEXANDRA MIHAELA.....	228
146.MOLDOVEANU IULIANA.....	340
147.MORARIU CRISTINA ANA MARIA.....	341
148.MORARU MIRELA ELENA.....	343
149.MOȚEI RALUCA-ANDREEA.....	345
150.MOROȘAN ELENA MIHAELA.....	347
151.MUNTEANU VALENTINA.....	348
152.MUREȘAN OANA.....	351
153.NASTURE DELIA ADINA.....	352
154.NECULA FLORINA CRISTINA.....	353
155.NEDELICU NINA.....	359
156.NEGRE IULIANA VIOLETA.....	363
157.NEGRILĂ ELENA LILIANA.....	365
158.NICOARĂ GINA.....	367
159.NICOLĂESCU IOANA.....	370
160.NISTOR CARMEN LIDIA.....	371
161.NIȚESCU LAURA.....	373
162.NIȚU ALINA.....	374
163.NUȚĂ MIHAELA.....	375
164.ONCIOIU GEORGIANA.....	377
165.ONOFREICIUC IONELA.....	379
166.OPRIȘOR MĂRIUȚA ELENA.....	382
167.OPRIȘOR MIHAELA.....	383
168.ORTILĂ MARIANA.....	386

169.OȘAN Z. MONICA MARICICA.....	388
170.PĂUN DANIELA-MARIA.....	389
171.PĂUN FLORENȚA ANCUȚA.....	392
172.PĂUN GEORGIANA ALEXANDRA.....	395
173.PĂUNA ALINA-ROXANA.....	397
174.PĂUȘAN RODICA CAMELIA.....	398
175.PELE MIHAELA ANA, NEMȚUȚ SIMONA.....	401
176.PICIU MIOARA.....	405
177.PÎRÎIANU LILIANA-DANIELA.....	408
178.PISALTU CECILIA.....	410
179.PISĂU DIANA.....	413
180.POPA ECATERINA.....	414
181.POPA ELENA.....	416
182.POPA GEORGIANA.....	421
183.POPA MARGARETA.....	424
184.POPESCU ELENA IVONA.....	426
185.POROJAN CONSTANTIN.....	427
186.POPOVICI FLAVIA IONELA.....	429
187.POPOVICI DĂNUȚ IONEL.....	430
188.PRUNDUȘ RENATA-BEATRICE.....	431
189.PUȘCAȘ MICLĂUȘ MIRELA IOANA.....	433
190.PUȘCAȘU-RAVAR LILIANA.....	435
191.RADU CARMEN-ILEANA.....	438
192.RADU CRISTINA ELENA.....	440
193.RADU RODICA CAMELIA.....	442
194.RĂDULEA MARILENA.....	443
195.ROATIȘ MIHAELA IOANA.....	446
196.ROBESCU AURA.....	449
197.ROBU CRISTINA-ALINA.....	451
198.ROȘU ADELUȚA.....	453
199.ROȘU SIMONA MARIANA.....	455
200.SAFTA CHICOȘ IONICĂ.....	457
201.SERBEZEAN DIANA CRISTINA.....	459
202.SIMION ADRIANA LILIANA.....	461
203.SOCOL OANA.....	465
204.SORESCU CĂTĂLINA.....	467
205.STANCIU MARIA.....	472
206.STANCU MARIA.....	474
207.STANCU MARILENA.....	477
208.STĂNCIULESCU FLORENTINA CRISTINA.....	478
209.STERE CRISTINA.....	482
210.SĂVOIU RADU.....	484
211.STOICA FLORINA.....	485
212.SULTANA RODICA.....	488

213.ȘCHIOPU CARMEN.....	490
214.ȘOVĂREL ALINA COSMINA.....	493
215.TANISLAV MARIANA CRISTINA.....	496
216.TEGER CRINUȚA-IOANA.....	498
217.TRĂISTARU DANIELA.....	499
218.TRIFU DORINA-NELA.....	502
219.TRONARU-MILEA ANCA MARIA.....	503
220.TUDOR LUMINIȚA CRISTINA.....	504
221.UNGUREANU IOANA.....	507
222.VÂLCU DANIELA.....	508
223.VÂLCU GABRIELA.....	510
224.VARDARIE- FOTESCU MIHAELA.....	512
225.VASILE RAMONA GEORGETA.....	514
226.VASILESCU MARIA-RAMONA.....	515
227.VASILICA BIRTOK.....	517
228.VLAD CODRUȚA.....	519
229.VLAD MARINELA.....	520
230.VLASA CRISTINA ALINA.....	521
231.VODĂ ANA-MARIA.....	524
232.VUC ADELA– LAVINIA.....	526
233.VUC MIHAI.....	528
234.ZADARĂ IOANA.....	530
235.ZAFIU ELENA-MAGDALENA.....	532
236.ZAMFIR REBECA–LUCIANA.....	534
237.TEMĂTORU VIOLETA-MARIA.....	536
238.ILIE ATENA, FLORENTINA CIULEI.....	538

This guide to good practices is designed as a useful instrument for teachers, students, parents and educational partners, offering concrete examples, efficient strategies and proven solutions in preventing violence and building a safe, inclusive and respectful school climate.

*“Education is not just about knowledge,
but also about shaping character and community.
Together, we can make school a safe place for every child.”*

Prevent violence

Promote respect

Build a safe school climate

ISBN 978-606-95840-8-8

9 786069 584088 >

